De dichtwerken van Bilderdijk. Deel 5

Willem Bilderdijk

bron
Willem Bilderdijk, *De dichtwerken van Bilderdijk. Deel 5*. A.C. Kruseman, Haarlem 1857

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/bild002dich06_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

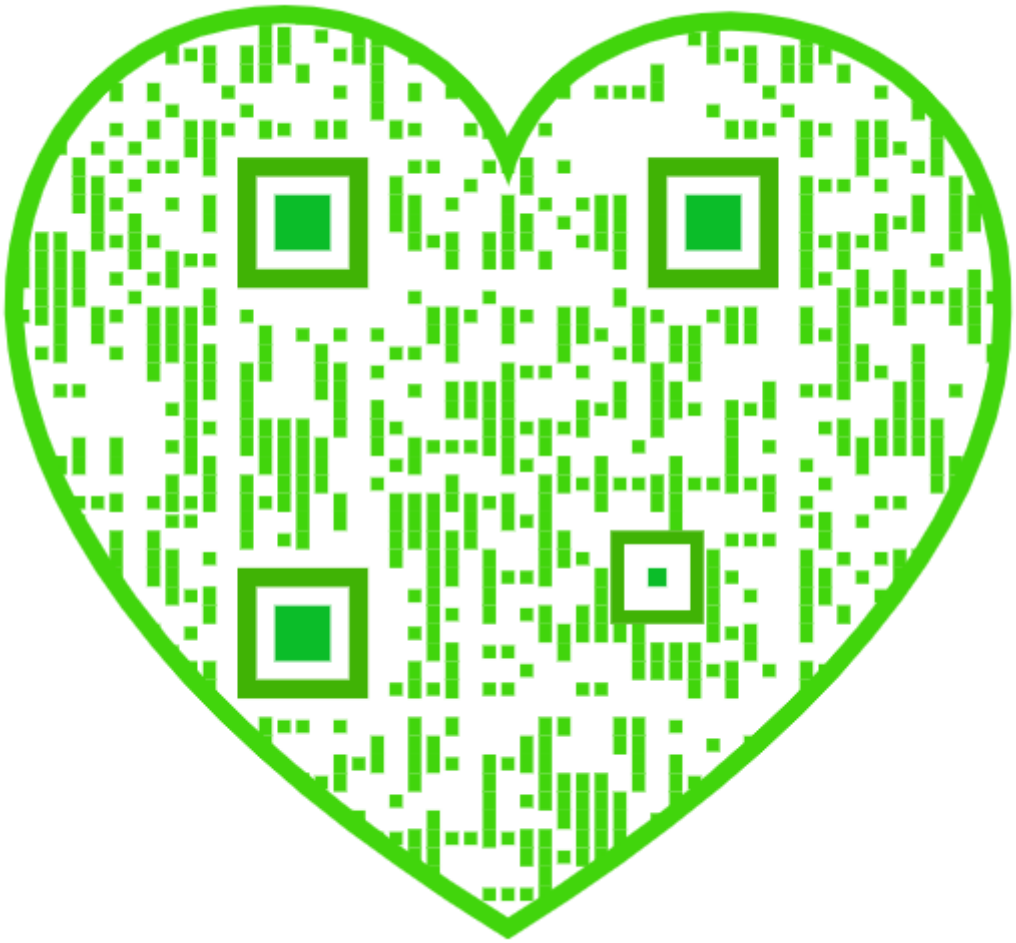

Gewijde poëzy.

Jefthaas dochter, aan hare moeder.*

Straks roept de dageraad, aan de oosterkim verschenen,
Uw dochter naar 't altaar. Zy zegent dezen dag,
Die hare ziel zal met haar Schepper doen vereenen,
En Israëls Geslacht zijn rust verzeekren mag.
Ontfang, mijn Moeder, uit haar hand, het laatste teeken
Van Milkaas ouderliefde; ontfang haar jongsten groet.
Maar hoe! zie 'k op dit woord...? ja 'k zie uw' mond verbleeken!
Bezwijkt op éénen stond uw nooit bezweken moed?
Kan 't zijn! gy, die voorheen in zware tegenspoeden
Standvastig stondt, bedaard, in 's Hoogsten wil gerust,
Zoudt gy, zou tegen God uw hart gedachten voeden?
Neen: nooit worde in uw ziel de Godsvrucht uitgebluscht!
Laat andren voor de dood angstvallig zwoegen, beven,
Aan 't aardsch verkleefd; gewiegd in ijdelheid en waan:
Wy leven God' ter eer'; wy sterven zoo wy leven:
't Voegt ons, waar Hy ons roept, kloekmoedig heen te gaan!
't Is de Eeuwige, Hy die my 't daglicht deed genieten,
Die, reis op reis, my blijk van teedre goedheid gaf,
Hy wil dat ik mijn bloed voor Jakobs heil doe vlieten:
Ik sta aan 't Vaderland, aan God het leven af.
De Almachtige, Hy-zelf, bestierde mijne gangen
Mijn' Vader te gemoet', als hy, in zegepraal,
Van Mispes Maagdenrei werd met gejuich ontfangen;
Verwelkoomd door de harp en klinkende cymbaal.
Ik vloog, vol drifts, vooruit, de vreugd straalde uit mijne oogen:
'k Omhels mijn Vader in verrukking': heuchlijk uur!
Dus spreek ik, daar ik u, aan 't krijgsgevaar onttogen,
Op nieuw...'Helaas, mijn kind! die blijdschap staat ons duur!

* Verspreide Gedichten II, 195.

(Roept Vader uit, daar zucht op zucht, het hart' ontgleden,
De bittre smart getuigt, die in zijn' boezem woont.)
'k Zwoer dien aan de Almacht tot een offer, heillooze eeden!
Die na de zege 't eerst zich aan mijn oog vertoont.
Gy zijt die, dierbre Telg! - maar durfde ik 't leven wagen
Voor 't heil van Israël, in 't heetste van den strijd,
Laat door geen' bangen schrik u 't offermes vertsagen!
Sterf, sterf als Jefthaas kroost, den Heere en 't Land gewijd'!
Ja, 'k zal, mijn Vader, 'k zal, met vreugde, 't outer naderen,
En schenken mijne ziel den God van Israël:
Een zelfde heldenbloed vloeit u en my door de aderen;
't Zij verr' dat laffe vrees uw dochter 't hart beknell'!
God-zelf, heeft my een eind, zoo glorierijk, beschoren;
Hy-zelf, het Vaderland, mijn Vader, roepen my.
Zou dan mijn Moeder nog vergeefsche klacht doen hooren?
ô Neen; zy sta my af, hoe dierbaar ik haar zij!
De Godheid spreekt: Haar stem moet die van 't bloed verdoven.
'k Herroep me, ô Moeder, die gevoelens, die weleer
Gy my hebt ingestort, wanneer we, in druk verschoven,
Een toevlucht zochten by den grooten Opperheer.
De Algoede zag ons aan; Hy heeft ons huis verheven:
Hy heeft, door Vaders arm, den Ammoniet verjaagd:
Zijn' volk' bevestigt Hy de vrijheid, door mijn sneven.
Men loof d' Almachtige, Hy doe wat hem behaagt!
Gantsch Isrel houdt op my 't oplettend oog geslagen;
't Is grootsch, dat mijn belang hun aller aandacht wekt!
Maar grootscher is 't, dat ik hun achting weg durv' dragen;
Dat Milka liefde en hart van ieder tot zich trekt!
Hoe wordt voortaan mijn naam, gevoerd op duizend tongen,
In zegening vermeld door 't dankbaar Nageslacht!
Hoe vrolijk wordt mijn lof met Jefthaas lof gezongen,
Wen 't zijn verlossing viert uit 's vijands overmacht!
Wie koos, voor zulk een lot, een wisselvallig leven?
Wat is er, dat een dood zoo heerlijk evenaart?
Vaarwel, mijn Moeder, 'k gaa (niet eeuwig) u begeven.
Meer zij u 't Vaderland dan uwe Dochter waard!

1780.

Het christendom.*

Vrees God; betracht zijn wet; voorkom uws naasten leed;
Bemin hem als u-zelv'; wees tot zijn hulp gereed;
Geef voedsel, kleeding, dak, en laafnis, die 't behoeven;
Vertroost met hartlijkheid den hardgevallen droeven;
Doe aan uw haters wel; vergeef die u misdoen;
Maar waan niet, dat dit al den God der wraak verzoen'!
Neen, stervling, 't is, u-zelv', uw ijdelheid te streelen,
Uw goedren voor 't vermaak van 't weldoen uit te deelen,
Uw wraak, uw vijandschap op te offren aan uw rust;
't Is ruiling van den een' voor d'andren aardschen lust:
't Is schuwbare afgodsdienst, zelfs straf baar in die oogen,
Die door geen schijnschoon, door geen voordoen zijn bedrogen.
Verdorven harten, neen: die deugd bevat geen deugd,
Geen aanspraak op Gods gunst en zijn beloofde vreugd.
Eer God! doe wel om hem! dat is zijn' dienst betrachten,
Dat is 't, wat van zijn hand vergelding heeft te wachten.
Maar, wel te doen om God! wat is, wat sluit dit in?
't Erkennend zelfgevoel van 's Heilands zondaarsmin.
Wie werkt dit? Hy-alleen, die, zelf voor ons voldoende,
Rechtvaardigde en verloste, en heiligde en verzoende.

1788.

* Verspreide Gedichten I, 34.

Gebed.*

Almachtig Vader, die uw schepsels teêr bemint!
Aanvaard mijn hulde, en beê, en eerbied, met ontferming.
Gy, die me in 't aanzijn riept, en me aannaamt tot uw kind,
Geef me uw genade, en troost, en lijfs- en zielsbescherming!
Zie 't Christendom gescheurd, vervallen, en veracht:
Versterk het in mijn hart; doe me aan uw Heilwoord kleven:
Verzeker me uwe komst, waarop mijn hart verwacht;
En, is 't uw wil, mijn God, zoo laat ze my beleven!
'k Erken met hart en mond, gy weet hoe ik 't betuig',
ô Heiland! uw verdienste en schuldverzoenend lijden,
Uwe Opperheerschappy, waarvoor ik nederbuig,
En die 't Heelal welhaast zijn' wierook toe moet wijden!
Uw Godheid, eeuwigheid, uw menschheid zonder vlek,
Verheerlijkt, opgewekt, en aan ons oog ontstegen:
Mijn schuld, mijn machtloosheid, volslagen wilgebrek,
En gantsche onvatbaarheid voor uwe onwraakbre wegen.
Mijn hart gevoelt dit, ja! 't gevoelt zijn' gantschen last:
't Verfoeit zich, en 't verfoeit den hoogmoed van zijn reden,
Die, diepverdorven, blind, door 't zintuig overmast,
Nog worstelt tegen 't licht van uw verborgenheden.
Verplet, ô groote God, der zinnen overmoed!
Koom 't krank geloof te hulp, in hun gareel verwikkeld!
Trek me, en bedwing dien geest die d' uwen tegenwroet!
En delg den angel uit, die 't grove stofdeel prikkelt!
Verleen me een needrig hart, steeds aan zich-zelf verdacht,
Maar, zeker van uw trouw, gerust op uw genade!
En schenk me een dankbaar kroost, een duurzaam nageslacht,
Een vlekloos huwlijksbed, en eensbezielde Gade!
Meer smeeke ik niet, ô God! uw heilbelofte staat;
Wat zoude ik meer dan haar, dan 't geen ze omvangt, bejagen?
Hy vergt, die op U hoopt, geen kwistige overdaad,
En Gy, Gy werpt hem toe, wat zijn behoeften vragen.

1793.

* Verspreide Gedichten I, 69.

'T gebed des Heeren.*

ô Gy, wien al de Hemelkringen,
  Die uw nabyheid zalig maakt,
Met heiligen eerbied, H e i l i g zingen,
  Van ongeschapen vuur geblaakt!
Mijn ziel, terwijl ik tot u nader,
  Verheft zich in heur heuchlijk lot,
Dat Gy mijn Vader zijt, ô Vader!
  Gy, aller Vader, aller God!

Oneindig boven ons verheven,
  Ons, wriemlende op deze aardsche kluit,
Vermogen we U geene eer te geven,
  Maar staamlen slechts onze onmacht uit.
Doch zij (het gene uw glorie dulde!)
  Uw naam geheiligd en verbreid,
Door de alleruitgezochtste hulde!
  Door daden van weldadigheid!

Wat zoude, ô God, uw macht vergrooten,
  Die duizend warelden gebiedt?
Wiens vuist den teugel houdt besloten,
  Dien Ge alles onderworpen ziet?
Gy echter, die aan onze Vaderen
  Uw Rijk verzekerd hebt op de aard,
ô Doe dat Rijk, dat Godsrijk, naderen,
  Waarop de hoop des Christens staart!

* Mengelpoëzy I, 114.

Uw Wil is heilig, vlekloos Wezen,
Is zaligend, is eeuwig goed:
Uw wil, waarin uwe Englen lezen,
Van ijver in uw dienst doorgloed!
ô Laat ons hart geen doel bejagen,
Dat met uw wijsheid strijden zou;
Voltrek uw eeuwig welbehagen,
En maak ons aan Uw wil getrouw!

Gy, die, wat ademt, riept in 't leven,
Gy weet wat ieder noodig is:
Gy, die geen schepsel zult begeven,
Gerust op uw beloftenis!
Voorzienige! In uw zorg te vreden,
Begeeren wy geen overvloed;
ô Neen, wy smeeken slechts voor heden
Waarmeê zich 't broze lichaam voed'!

Ontsla ons van de wanbedrijven,
Geweld uit dat verdorven hart,
Waar aan wy steeds gekluisterd blijven,
En dat uw wraakvuur telkens tart!
Wil ons die zondeschuld vergeven,
Gelijk ons hart, hoe fel gekrenkt,
Ook hun, die tegen ons misdreven,
Blijmoedige vergeving schenkt!

Gy kent de zwakheid onzer zielen,
ô God, die hart en nieren proeft!
Hoe diep, hoe gruwzaam diep wy vielen;
En hoe ons hart uw schuts behoeft!
ô Voer ons des, op onze bede,
In geen verlokking tot het kwaad:
Maar keer ons af, by de eerste schrede,
Die tot den weg der zonde gaat!

Verlos ons uit de harde banden,
Waaronder wy beladen gaan!
Met opgeheven oog en handen,
Schreit de aarde U om bevrijding aan.
ô God, voleind den loop der tijden,
Die uw verschijning nog vertraagt!
Verhaast, om ons erbarmlijk lijden,
Den dag waar onze ziel naar jaagt!

Want U-alleen, ô Opperkoning,
Behoort de rijksstaf; U de macht,
Met aller schepslen eerbetooning;
Door tijd noch eeuwigheid verkrac ht. -
Genadig God, op wien onze oogen
In zeekre hoop gevestigd staan,
Neem, door uw vrije gunst bewogen,
Ons smeeken met ontferming aan!

amburg, 1795.

Wissel.*

‘Op zicht betaal voor my, aan d' eersten dien ge ontmoet
En hulp benoodigd ziet, al wat ge kunt voor goed:
Het zal u jegens my in Reekning valideeren.’
Zie daar een Wisselbrief, u daaglijks voorgelegd!
Wat doet ge, ô Christenmensch? Gy laat hem p r o t e s t e e r e n ?
ô Vrees de strengheid dan van 't Hemelsch Wisselrecht.

Yarmouth, 1795.

* Mengelpoëzy I, 119.

Gebed.*

Genadig God, die in mijn boezem leest!
Ik vlied tot U, en wil, maar kan niet smeeken.
Aanschouw mijn nood, mijn neêrgezonken geest,
En zie mijn oog van stille tranen leken!

Ik smeek om niets, hoe kwijnend, hoe bedroefd.
Gy ziet me een prooi van mijn bedwelmde zinnen:
Gy weet alleen het geen uw kind behoeft,
En mint het meer, dan 't ooit zich-zelf kan minnen.

Geef, Vader, geef aan uw onwetend kroost,
Het geen het zelf niet durft, niet weet te vragen!
Ik buig my neêr; ik smeek noch kruis, noch troost;
Gy, doe naar uw ontfermend welbehagen!

Ja, wond of heel; verhef, of druk my neêr:
'k Aanbid uw wil, hoe duister in mijne oogen:
Ik offer me op, en zwijg, en wensch niet meer:
'k Berust in U, zie daar mijn eenigst pogen!

Ik zie op U met kinderlijk ontzag:
Met Christen hoop, noch laauw noch ongeduldig.
Ach, leer Gy my, het geen ik bidden mag!
Bid zelf in my; zoo is mijn beê onschuldig.

Londen, 1796.

* Mengelpoëzy I, 118.

By het graf.*

Na lang en rustloos om te zwerven
Is hier dan de eindpaal van mijn loop!
Wat win, wat mis ik met het sterven?
Verlies van vrees, bezit van hoop.
Genoegens vond ik nooit in 't leven,
Dan die ik in een toekomst zocht,
Die als een schaduw voor my zweven,
Maar die ik niet bereiken mocht.
Het heden kon ik nooit genieten:
't Voorleden liet slechts onrust na.
Een samenweefsel van verdrieten,
Zie daar waar 't leven in besta!
Dank echter! Oorsprong van het leven!
Dat my uw wil in 't aanzijn riep:
Schoon ook mijn uitzicht hier moest sneven!
Ik leerde U kennen, die my schiep.
Ik zag de nietigheid der dingen,
En 't ijdel van mijn schijnbestaan,
En bad in lust en folteringen
U, als de bron van beiden, aan.
Mijn zucht was, van U af te hangen,
Mijn lot te stellen in Uw hand;
En, daar bepaalt zich mijn verlangen,
Waar my uw adem zegt: Hou stand!

Maar neen, Uw gift heeft geen bepaling:
Ze is even eindloos als uw macht.
Ook na mijne uiterste ademhaling
Bestaat zy in haar volle kracht.
'k Gevoel, 'k besef, genadig Vader,
Dat gy geen wezen schiept voor 't niet:
Uw feilloos woord bevestigt nader,

* Mengelpoëzy I, 137.

Het geen mijn oog erkenbaar ziet.
Het Graf is me enkel een doorwading,
Die de aarde van uw hemel scheidt:
Zijn afgrond gaaft Gy-zelf verzading,
En hebt er 't voetpad door geleid.

Gy hebt de last op U genomen,
Die me anderzins verzinken deed;
En kan me een onheil overkomen
Het geen Gy-zelf niet voor my leedt?
Neen, God van goedheid! 'k Ben des zeker!
Ik neem uw weldaad vurig aan.
Die op zijn krachten steunt, verbleek' er!
Ik zal, door de uwen, overgaan. -
U dan van naderby te aanschouwen,
Te aanbidden met een zuivrer hart;
Dit uitzicht, God van mijn vertrouwen,
Leert me U te danken, zelfs in smart.

1798.

Eens grijzaarts waarneming.*

Ik ben jong geweest, ook ben ik oud geworden.
PS. XXXVII.

'k Was jong en draag nu grijze hairen,
Ik heb des warelds loop gezien.
'k Zag menigte van zielsbezwaren,
Die Deugd noch Wijsheid kan ontvliên.
'k Zag Throon en Rechterzetels beven.
'k Zag Dwazen tot gezag geheven.
'k Zag de onschuld sneuvlen op 't schavot.
'k Zag Waarheid, Recht, en Wet verdrukken;
Den Roem, het loon van gruwelstukken;
En 't Aardrijk leven zonder God.

* Mengelingen III, 55.

Maar nimmer zag ik (ô mijn kinderen,
  Herdenkt dit, bloeiende, of in nood!)
Het goed door wel te doen verminderen,
  Of 's braven afkomst zonder brood.
Maar nimmer, opgehoopte schatten
Waarachtig heil of troost bevatten,
  Ten zij er 't weldoen smaak aan gaf.
Maar nooit, wat wetloos was verkregen
Een schaduw dragen van Gods zegen,
  Of dalen tot het Nakroost af.

'k Zag Monsters, die de borst doorboren
  Die ze opgevoed, gekoesterd heeft;
Maar nooit een weldaad gaan verloren,
  Waar aan geen eigen hoogmoed kleeft.
Ik zag de deugd van brave Vaderen
Een' rijkdom voor hun kroost vergaderen,
  Onroofbaar door het Aardsche lot;
En oudren weldaân, aan hun Neven
Met dubblen woeker weêrgegeven,
  En rijk vergolden door hunn' God.

'k Zag nood en ramp ten hemel steigeren,
  En wanhoop krijschen om de dood;
Maar de Almacht troost noch redding weigeren,
  Waar 't hart geloovig tot haar vlood.
Ik zag in 't midden der ellende
Dat God de zijnen nooit miskende,
  Maar 't oog op hun behoefte slaat:
Dat hun, die anders niet verlangen
Dan van zijn goedheid af te hangen,
  In de armoê geen gebrek ontstaat.

Ik zag, dat Gods beloftenissen,
  Waar 't hart geloovig op verwacht,
Geen uitkomst, geen vervulling missen;
  En wijsheid meer vermag dan kracht.
Ik zag, dat Jezus aan te kleven,

Den stervling ook dit aardsche leven
Gerust en veilig door doet gaan:
Maar 'k zag den waan der Zelfverblinden
Nooit anders dan verwoesting vinden,
En steeds tot dwaasheid overslaan.

Ik zag, dat lijden, dulden, dragen,
Wat de Almacht over ons gehengt,
Den prikkel stompt der felste plagen,
En zeekre redding met zich brengt.
Dat, met een needrig zelfmistrouwen
Op God, en Hem-alleen, te bouwen,
't Geweld te loor stelt van 't Heelal:
En dat op Rijkdom, Staatsvermogen,
Op Wijsheid of Geweld, te bogen,
Een voorboô is van wissen val.

Ik zag de vrucht van 't menschlijk woelen,
En de Algenoegzaamheid van God:
Dat overvloed gebrek kan voelen,
En de Armoê juichen van genot.
'k Zag vlijt en ijver ingespannen
Het duurgezameld koren wannen,
En 't graan verstuiven met het kaf:
Maar 't halmtjen dat de nooddruft gaârde,
't Geen duizenden van oogsten baarde,
Wanneer Gods Almacht zegen gaf.

ô Riep ik toen, ô Alregeerder!
Rechtvaardig zijt Gy, wijs, en goed.
Bepaal mijn deel, ik vraag niets meerder:
In U besta mijn overvloed!
Ach! moeten my de rampen drukken,
Ik wil voor uw bestemming bukken,
En gy verleent my deze troost:
Dat wat uw gunst my toe laat vlieten,
Mijn hart het dankbaar mag genieten,
En Gy my zegent in mijn kroost!

1804.

Zelfbeproeving.*

Onderzoekt u-zelven, of gy in het geloove zijt.
2 COR. XIII.

Welk een lot staat my te wachten,
  Als de Rechter van 't Heelal
Al mijn daden en gedachten
  Op de weegschaal leggen zal?
Ach! ik word te licht bevonden,
Al die schijnbre dengd tot zonden,
  Waar ik onbedacht meê brall'.

Zal 't Geloof my dan behouen,
  Daar mijn ziel zich op verliet?
Kan ik daar mijn rust op bouwen,
  Als mijn hart zich wel doorziet?
Is het vurig en volkomen,
En van Jezus aangenomen?
  Wederstreeft mijn hart het niet?

Is mijn Hoop geen zelfverblinding,
  Die zich nimmer onderzocht?
Rust zy op eene ondervinding,
  Die de Heiland in my wrocht?
Waar, waar zijn de kenbre teekenen,
Dat ik Hem my toe mag rekenen?
  Dat Hy my heeft vrijgekocht?

Voel ik 't hart van Liefde gloeien?
  Is mijn hoogste lust in God?
Zelfbehagen, mijn verfoeien?
  's Naasten welzijn, mijn genot?
Is mijn opperste genoegen,
My naar 's Hoogsten wil te voegen?
  Zelfverzaking? kruis en spot?

* Nieuwe Mengelingen I, 62.

En, doemwaardig wetverbreker.
'k Treê Gods Almacht in 't gemoet!
'k Terg den Allerhoogsten Wreker!
'k Drijf de spot met Jezus bloed!
'k Stel my roekloos en vermetel
Voor d' ontzachbren Regterzetel,
En trotseer den Helschen gloed!

ô Genâ, mijn God! Genade!
Roep my, trek my, drijf my aan!
Sla mijn nood, mijn jammer, gade,
En verplet mijn' eigenwaan!
'k Smeek, ô Jezus! leer my smeeken!
Leer me, in tranen los te breken!
'k Kan in 't oordeel niet bestaan.

'k Werp me, ô Heiland, voor U neder
Zie mijne onmacht, red, ô red!
Geef my uw' vertroosting weder,
En verhoor mijn noodgebed!
Ach! wie kan er tot u vlieden,
U zijn hart ten offer bieden,
Zoo Gy-zelf hem dit belet?

Hem belet! - Helaas, beletten!
Neen, uw liefde zoekt ons heil;
Geen vernielen, geen verpletten!
Hier voor was uw bloed niet veil.
Neen, als redder en behouder,
Naamt ge 't vloekhout op uw schouder,
Met een Goedheid zonder peil.

Neen, ook zelfs dees kleene spranken,
Dit beginsel van Geloof,
Heb ik uw Genâ te danken;
Nimmer laat ge my ten roof.
'k Voel uw' invloed in my werken!
'k Voel hem mijn vertrouwen sterken!
Neen, geen' zondaar zijt Gy doof.

O! ontglim, ontvlam de vonken
Die Gy in mijn ziel ontstaakt!
'k Lag in 's Satans boei verzonken,
Maar Gy hebt mijn' band geslaakt.
'k Zal U hart en leven wijden,
'k Zal in Uw vermogen strijden,
Tot Gy mijn Geloof volmaakt.

1804.

Na het Hoogduitsch van MUNTER vrij gevolgd.

Aan God.*

Eer de bergen geboren waren, en Gy de aarde en de wareld voortgebracht haddet; ja, van eeuwigheid, tot eeuwigheid, zijt Gy God.
PSALM XC.

ô God, eer 't aardrijk was gegrond,
Eer Ge al wat eenmaal niet bestond
Uit niet beriept in 't wezen;
Eer de aanvang was van plaats of tijd,
Waart Ge alles wat Gy heden zijt,
Oneiudig, nooitvolprezen!

En dan, als van 't gesloopt Heelal
Geen spoor meer over wezen zal,
Zult Gy de zelfde blijven.
Uw Grootheid en uw Wonderkracht
Verhult geen ondoordringbre nacht;
Is door geen perk te omschrijven.

Gy zijt -! En niets bestaat als Gy! -
En aarde en hemel gaan voorby,
Als dampen die verdwenen.
Hun zijn is als de ontleende glans
Der wolken aan den hemeltrans,
Van 't licht der zon beschenen.

* Nieuwe Mengelingen I, 65.

Gy zijt al 't geen Gy eeuwig waart,
Behoeft noch hemelheir noch aard.
   Geen duizend wareldkloten,
Geen schepping, hoe volmaakt ze ook zij,
Voegt iets tot uw volmaaktheid by;
   Ze is in U-zelv' besloten.

U-zelv' genoeg, U-zelv' gelijk,
Schoon alles buiten u bezwijk',
   Schoon warelden veronden;
Gy blijft, en 't Godlijk waarheidswoord
Zal eeuwig met U, ongestoord,
   Zijn kracht en stand behouden.

Dat berg en heuvelkruin bezwijk',
De strandrots van zijn wortel wijk',
   En aarde en zee verschrikken;
O God, uw eeuwig zoenverbond
Rust op onwankelbarer grond,
   En niets zal dit verwrikken.

Wat klage ik in 't verdwaasd gemoed,
Wat zuchte ik dan om nietig goed
   Van 't onbestendig leven!
Wat treure ik om een broos genot,
Als waar my van geen duurzaam lot
   Verzekering gegeven!

Wat klage ik, die uw woord ontfing
Van volle schuldvernietiging,
   Door Jezus bloed verkregen!
Van eeuwig erfdeel in het licht
Van Uw geheiligd aangezicht,
   Verr' boven aardschen zegen!

aant. Gewis, mijn misdrijf is geboet,
Gy hebt mijn' zoen in Jezus bloed
Bevredigd aangenomen,
Mijn' naam geschreven in uw hand,
En ik 't verzeekrend onderpand
Van uw genâ bekomen.

Ja, God' behoor ik! Hem, mijn' God!
Hy schikke van mijn aardsche lot,
Van Hem zal niets my scheiden.
Der wareld lust vergaat met haar,
Maar God is onveranderbaar!
Zijn heil wil ik verbeiden!

1804.

Na MUNTERS Hoogduitsch.

De ongodisten.*

Want indien ons herte ons veroordeelt, God is meer dan ons herte, en hy kent alle dingen.

I JOANN. III, 20.

Der Ongodisten macht trekt samen: berg en dal
Weêrgalmen wijd en zijd van hun triomfgeschal!
Geweld en overmoed, verachting en bespotting,
Zie daar de wapenen dier Helsche samenrotting,
Die Gods beloftenis, zijn onverwrikbaar recht,
En in het Zoenverbond heur eigen heil bevecht.

* Nieuwe Mengelingen 1, 3.

Verblinden! gy die waant door 't stoffen op een reden,
Die ge onderdrukt en smoort, Gods bliksems om te smeden,
En, als ge uwe oogen sluit, op vaster grond te staan!
Wat wilt ge? 't Wis verderf herroeploos ondergaan?
Welaan dan! 't Is uw wil. De Godheid uit den hoogen
Reopet, trekt u van den rand met teeder mededogen;
Vergeefs! gy stort u-zelv' moedwillig in de kloof
Die voor uw voeten gaapt, voor Heur vermaning doof.
Doch waarom 't schuldloos Volk, dat hier langs klip en doornen
De Jammerdood ontvliedt op 't spoor der Uitverkoornen,
In hunne eenvoudigheid wreedaartig meêgesleept,
En door geweld of list naar 't pad der Hel gezweept?
Laat, laat dit Volk hunn' God, hunn' Heiland, hun vertrouwen,
Hun hoop, hun liefde en troost, hun zaligheid behouen.
Ontrukt hun 't anker niet waar al hun rust aan hangt!
Of kan 't de helsche neep der Wanhoop die u prangt
Verzachten, kan 't uw trots, uw' ijdlen hoogmoed streelen,
Zoo duizenden met u in uwe ellende deelen,
En zoo gy, met den vloek dier duizenden belaân,
De ontzachlijke eeuwigheid des jammers in moogt gaan?

Ach! Jezus leer is liefde; en tot zijn' leer te dwingen
Is 't werk van Christnen niet maar gruwzame aterlingen:
Doch zoo een Christen ooit, door Jezus vrijgekocht,
Den vijand zijner hoop ter Kerkdienst drijven mocht,
Zijn doel was zielsbehoud en redding uit de kaken
Des afgronds, broederzucht, en eindloos zalig maken.
Maar gy, Verblinden, wat beoogt gy, spreekt, ô spreekt,
Die Christnen van de hoop op hun behoud versteekt?
Zy dwalen? 't Zij eens zoo! Hebt eerbied voor die dwaling:
Zy is 't die hen vertroost by de uiterste ademhaling,
Door wie hun al 't verdriet des levens wordt vergoed,
En die hun 't hart vervult met deugd, en liefde, en moed!
Zy dwalen! Zalig zy, die dus onschuldig dwalen!
Geen waarheid die ge erkent kan by die doling halen!
Die dwaling, zoo ge in 't hart een' waren God gelooft,
Vereert Hem, en zy wordt nooit strafloos hun ontroofd.
Hoe! God stelt, volgens u, geen' prijs op Hem te kennen;
Hy laat ons in den blinde, als door een' doolhof rennen;

Hy openbaart zich slechts door 't enkle redenlicht;
En 't stoort Hem, wat men denkt, noch wat men ook verricht.
Hy eischt, hij hoeft geen straf. - Wat staat my dan te vreezen,
Hoe zal mijn dwaalgeloof dien God aanstootlijk wezen?
Hy, die Bramin, die Bons, Druied, en Gaurer duldt,
Voor Hem is Fetisdienst en Vuurdienst zonder schuld:
Hy neemt de dienst van Thor, van duizend valsche Goden,
Toegeeflijk, gunstig aan, zoo wel als Turk en Joden:
En is 't de Christen dan (hy zij eens even blind!)
Wiens dwalen strafbaar is, en geen verschooning vindt?
En waarom? Wijl hy Hem voor 't schepslendom weldadig,
Rechtvaardig tegens 't kwaad, voor die Hem eert, genadig,
En algenoegzaam waant? aan zijn Voorzienigheid
Het minst van 't geen bestaat, het nietigst, niet ontzeit?
Verdwaasden! neen, uw hart weêrspreekt dit aan n-zelven.
Doorzoekt het, leert den grond uws wrevels op te delven:
't Is nijd. Vergeefs uw ziel met ijdlen waan gevoed!
De schrikbre nacht des doods beangstigt u 't gemoed.
Een God die 't onrecht straft! Een Wreker! geen verzoening!
De onlochenbaarste schuld by de onmacht ter voldoening!
ô Uitzicht, gruwbrer nog dan 't ijslijkst van de dood!
Ach! dat zich 't duistre graf slechts eens voor eeuwig sloot!
Ach! waar de onsterflijkheid, waar naar zich 't hart voelt haken,
Bedrieglijk; of een goed waar aan men kon verzaken!
Waar Hy, die 't al regeert, een God van Epikuur!
Een blinde werkingskracht der scheppende Natuur!
Een door noodzaaklijkheid gedreven reedloos Wezen,
In wien het zeedlijk kwaad geen' rechter had te vreezen!
Maar ja, gewis het is, het moet, het zal zoo zijn!
Geen Godheid, wat ze ook zij, schept lust in onze pijn:
Geen Godheid kan ons kwaad in hare rust verstoren:
Ze is niets, of niets voor ons, en kent noch gunst noch toren;
En 't kwaad, het zeedlijk kwaad, dat God niet aan kan doen,
Is strafloos uit den aart, en hoeft genâ noch zoen. -
Dan echter, zoo 't mocht zijn! - Ach, waar mijn hart des zeker,
Dat dit mijn wenschen zelf geene Almacht vindt tot wreker;
En wat Gods schepping stoort, zijn heiligheid weêrstreeft,
Van Zijn rechtvaardigheid geen straf te wachten heeft!
Gelukkig Christendom, wiens zonden zijn vergeven!

Dat met een dankbaar hart uw' Heiland aan kunt kleven!
Dat de eeuwigheid gerust en juichende in kunt gaan!
Voor wie uw Rechter zelf den schuldeisch heeft voldaan!
Gelukkig, die met U in Jezus kon gelooven! -

Zoo spreekt, zoo denkt uw hart, en welt een zucht naar boven,
Die mooglijk...! Maar ô neen, de Satan hoort die zucht,
En siddert, dat ge alreeds aan zijne boei ontvlucht.
Hoe, zegt hy! hebt ge om niet uw hooggeroemde reden
Als de eenge waarheidsbron en toetssteen aangebeden,
En, fier op eigen licht, op eigen deugd en kracht,
De dood, en, in de dood, eene eeuwigheid veracht?
En zou in 't eind de stem van 't overtuigd geweten
Uw hoogmoed meester zijn? Neen, leg het aan de keten!
Verdruk het! Dring 't u op, dat God geen wandaân haat,
En luister naar geen hart dat van de wroeging slaat!
't Is Jezus naam alleen, die 't zoet vergalt van 't leven!
Hy is 't, die in de rust het moedigst hart doet beven!
Hy, die wie Hem ontfangt een zeekre redding biedt,
Doet met dit enkle woord zijns vijands hoop te niet.
Neem Jezus Godsdienst weg, de vrees is weggenomen!
Heel 't menschdom staat gelijk, de snoden met de vromen.
Het kwaad moge eeuwig zijn of voor een oogenblik,
Wat allen treffen moet, is 't voorwerp van geen' schrik.
Zie daar uw ware troost, wen de angsten u bespringen!
Uw lot is 't zeker lot van alle stervelingen.
Ga, draaf vrijmoedig door; belach der Christnen hoop:
Tot dezen prijs-alleen is al uw rust te koop.
Die ze eert en niet bezit, is van de troost verlaten;
God haat dien, leer ook Hem in zijn aanbiddren haten!

Zie daar der Duivlen taal! Dees nam uw' boezem in.
Van daar die dolheid ook, die, meester van uw' zin,
(Indien ge 't slechts vermocht) een' leer tracht uit te roeien,
Die, als ge zelf erkent, de reinste deugd doet bloeien,
Des aardrijks zegen is, en 's menschdoms heil op aard,
En wat den naaste treft, ons eigen leed verklaart.
Hoe! 'k doe aan andren niet dan wat mijn hart zich wenschte;
'k Ben zalig in mijn hoop! - Gy rooft my die, Ontmenschte!

Gy rooft me in deze hoop mijn zielrust, al mijn vreugd,
En aan de maatschappy den grondslag van mijn deugd!
'k Doe wel; en 't is my zoet, voor andren zelfs te lijden:
Mijn Heiland leed voor my, om my van straf te vrijden.
Wat wonder, zoo mijn ziel van dankerkentnis blaakt;
Wat wonder, zoo ze om Hem zich-zelv en de aard verzaakt. -
Hy die mijn weldaad vraagt, verdient hy wel erberming! -
Ach! wat verdiende ik-zelf van Jezus voor ontferming? -
Mijn naaste haat my licht, en loont my goed met kwaad. -
Ach! Jezus stierf voor my en 'k heb hem ook gehaat! -
Gaat, neemt dien Heiland weg, zijn lijden, zijn verzoening,
Gy neemt aan 't weldoen-zelf en prikkel en voldoening:
De zachtste liefdeplicht wordt onverduurbre dwang;
De braafheid, huichlary, het weldoen, zelfbelang.
De stem der menschlijkheid moog zich in 't hart doen hooren;
Vergeefs! een sterker stem zal ras heure inspraak smoren:
't Belang, geen ander doel dan eer of eigenbaat,
Bestiert ons, als het hart voor geenen Heiland slaat,
En kan ons 't snoodst vergrijp een vluchtig goed verkrijgen,
Geweten, menschlijkheid, en eer, en braafheid zwijgen.

Beproeft u-zelven slechts, en onderzoekt uw hart.
Wat drijft u, 's naasten heil te koopen voor uw smart?
't Natuurrecht? Kan natuur, een naam, die niets beteekent,
Verbinden tot een daad die ge onverschuldigd rekent? -
Of is 't een blinde trek die in den boezem ligt,
Waarin ge de oorsprong stelt en 't kenmerk van den plicht?
Maakt dan de Hebzucht deugd, sticht tempels en altaren
Aan Heerschzucht, Zelfbelang; laat deugd en braafheid varen!
Dan zij de Wellust deugd, de Gramschap, en de Wraak!
Tot dezen drijft u 't hart, getrokken door 't vermaak. -
Maar 't is een Wet! Een Wet? Door wien u aangekondigd?
Uw God verklaart zich niet, noch wreekt het als gy zondigt.
Of zal zy zichtbaar zijn in de orde van 't Heelal?
't Heelal, dat met den mensch getuigt van zijn verval!
't Heelal, waar alles leeft door plondren en vernielen,
Verwoesting nooddwang is, en middel van bezielen!
Leert daar, dat moord en roof, zoo 't uw bestaan verlengt,
Een strafbaar middel is, dat 's Hoogsten orde krenkt!

Onzinnigen, de Wet, die God u heeft gegeven,
Zoo ze immer door zijn hand Natuur werd ingeschreven,
Vervalschte 't zondig Paar, vervallen van zijn God,
En dood, geweld, en schrik, werd aller schepslen lot.
Zoekt, zoekt, indien ge 't kunt, in de ingestorte puinen
Van 't lang verwoest paleis, de steile torenkruinen,
Den gulden hemelthroon, 't wellustig slaapsalet,
In vlam en asch vergaan, of door zijn' val verplet! -
Maar neen, gy zijt het zelv', die u een Wet zult stichten;
Gy mint gezelligheid, en zy, zy vordert plichten.
Het algemeen belang....Rampzaligen, waarheen?
Wie uwer is in staat, dien doolhof in te treên?
Wien leert het, 's naasten heil voor eigen heil waardeeren?
Wie offert voor een doel, alleen om 't zelf te ontbeeren? -
Neen, 't denkbeeld van een' God die zelf de wetten gaf,
Schrikte u in kindschen tijd van de overtreding af:
Gewoonte, uw gantsch bedrijf naar 't voorschrift in te richten,
Te toetsen 't geen gy doet, aan 't geen gy houdt voor plichten,
Met de achting die ge in 't hart voor deugd en weldoen voedt,
En 't voorrecht van eene eer die de ondeugd derven moet:
Zie daar wat u bestiert! - maar geen bespiegelingen,
Waar door ge u-zelv' vermeet in 't goed en kwaad te dringen,
Hem wantrouwt die u vormde en onderwerping vraagt,
U zelv' ten God verheft, en uw geweten plaagt.

Hoe, zou de Almachte God zich onzer niet ontfermen?
Ons, tot zijn dienst gevormd, niet hooren als wy kermen?
Waartoe dan door 't heelal zijn macht en majesteit
Voor 't reedlijk schepslendom ter terging' uitgebreid?
Waartoe den mensch gevormd en hem den trek gegeven,
Om 't Wezen dat hem schiep steeds naderby te streven?
By de onmacht tot het goed een kennis ingestort,
Waardoor hy voor zich-zelv' gestaâg veroordeeld wordt?
Hoe! 't pronkstuk van Gods hand, van ongelijkbre waarde,
Dit wierp zijn Maker weg, verachtlijk weg op de aarde?
Met vatbaarheid bedeeld voor Englen heilgenot,
Maakt Hy zich-zelv' den mensch niet kenbaar als zijn' God?
Verbonden, zijn gedrag naar 's Scheppers wil te richten,
Verwaardigt Hy hem zelfs geen kennis van zijn plichten;

Maar eischt, dat in den staat der blindste onwetendheid,
Zijn reden zonder gids hem tot de waarheid leid'?
Neen, stervling! neen, uw God moest u den wil onthouen,
Of zelf het geen Hy wil en van u eischt, ontvouwen.
Neen, neen! Uw Schepper was geen Dwingland. Verr' van hem!
Hy riep u tot zijn dienst met eigen kenbre stem!
Hy leerde u, Hem als God, als Heer, en Schepper eeren!
Hy leerde u, 't geen Hy-zelf, en Hy-alleen, kon leeren,
En eischte voor 't bevel van zijn' geduchten mond
Gehoorzaamheid en trouw - die gy balddadig schondt!
Rechtvaardig, grimmig God! Wie thands, wie durft het wraken,
Indien Ge ook hen verzaakt, die U, hunn' God, verzaken!
Maar neen, Gy straft en redt: Gy biedt verzoening aan!
Gy schenkt ze, en 't is de mensch, die 't aanbod af durft slaan,
Die d' afval, dien hy boet, en levenslang moet boeten,
Vernieuwt, om in zich-zelv' naar Uw bevel te wroeten,
Zijn' God begrijpen wil, en naar zijn onverstand
Geleid zijn op den weg naar 't Hemelsch Vaderland!

Gy, Zondaar, middelpunt van dwaasheên en gebreken!
Gy durft van de Almacht dan, en wat Haar waard zij, spreken?
Gy weigert Gods genade uit dartlen overmoed,
Om dat Hy ze u verleent ten prijz' van Jezus bloed?
Verdwaasden! leert in God zijne eigenschappen loven,
Maar heur volkomenheid de glorie niet ontrooven!
Vereenigd zijn ze in Hem. Hy is barmhartig, ja,
Maar Zijn rechtvaardigheid houdt stand by Zijn genâ.
Gy, stervling, moogt in de eene eene andre deugd verkrachten;
Heur samenhang in God gaat boven uw gedachten.
In Hem bestaat geen deugd die eene deugd weêrstreeft.
Wat oordeelt ge over God, vermeetlen; zwijgt en beeft!

Genadig zijt ge, ô God! Gy biedt ons zelf verzoening:
Maar die verzoening-zelv geeft aan Uw recht voldoening.
Genade straft by U: rechtvaardigheid verschoont.
De stervling hoont Uw recht, die Uw genade hoont.
Gy, driewerv' heilig God! zoudt Gy de zonde dulden?
Gy ongevoelig zijn voor 's menschen gruwbre schulden?
Kan, wat Uw heiligheid, Uw rechtheid wederstaat,

Ooit strafloos zijn by U, die alles gadeslaat?
Hy lastert, die 't beweert. - Gaat, Zondaars, leert vergeven,
Scheldt hun de schulden kwijt die tegen u misdreven!
God-zelf vergeeft u - ja: maar 't is om Jezus bloed!
Hy nam het aan voor u, voor hem die u misdoet.
Ja, Jezus leed voor hem. Voor hem liet Hy zich slachten.
En zoudt ge Jezus bloed niet algenoegzaam achten,
Of bidden dat die God, die 't, u ten heil, ontfing,
Dat bloed verwerpen zou voor eenig' sterveling?
Neen, neen, beleedigden! geen wraak bekruipe uw harten,
Door Jezus bloed genet. Vergeeft om Jezus smarten!
Geen recht is 't, zucht tot wraak, wanneer gy haakt naar straf,
En inbrenk op Gods recht, die u verzoening gaf.
Maar wacht u, blinde mensch, zoo duistre wanbeseffen
Uw plichten aavrechts zien, en plicht tot deugd verheffen;
Dat ge in de Godheid-zelv die deugden doet bestaan!
Dit wrijft der Godlijkheid des menschen zwakheid aan.
Wie zijt gy, die uw' God, uw' schepper en bootseerder
Wilt kennen hoe Hy zij? zijn minder of zijn meerder?
Die, daar 't Zijn deugden geldt, van reden gants beroofd,
U-zelv' onfeilbaar acht en meer dan Hem gelooft?
Balddadigen, ziet toe, eer Hy zich u betoone,
Verschriklijk, als Hy is, voor wie zijn Goedheid hoone!
Zoo de Eeuwge 't goed en kwaad in ons niet onderscheidt,
De deugd en 't misdrijf ziet met onverschilligheid,
Geen' wandaân afkeer draagt, geen weldoen gunstbetooning,
En 's menschen hart niet leidt door straffen noch belooning,
Zoo is die God geen God dien heel de schepping prijst,
Geen God van heiligheid die zich volmaakt bewijst.
Neen, die vergeving vraagt, moet Hem voldoening bieden!
De straf, op 't kwaad gesteld, is niet om niet te ontvlieden,
Als of Zijn Wijsheid-zelf niet onveranderbaar,
Maar tegen zich gekant en wisselbeurtig waar.
Of de Almacht zet geen straf op 's menschen wanbedrijven,
Of de ingezette straf kan nimmer achterblijven:
Maar straffoosheid voor 't kwaad betaamt geen' heilig' God:
Geen God, die wetten geeft, ontzenuwt zijn gebod.
Geen vonnis doemt ter straff', of 't ligt in 't overtreden!
't Geweten spreekt niet vrij voor zuchten of gebeden!

De Vrijspraak is alleen by de Onschuld. Wint die weêr,
En treedt dan in 't gericht met aller schepslen Heer!
Of de eerste onnoozelheid, of de ondergane straffe,
Zie daar wat aan de ziel vrijmoedigheid verschaffe!
Ja, Jezus heeft voor ons aan 't Godlijk recht voldaan:
Zijn heiligheid, zijn deugd, neemt God voor de onzen aan:
Hem worden we ingelijfd. Hy werd om ons verstoten;
Wy zalig door zijn smart, en 's Vaders gunstgenoten!
Sla, met uw schuld belaân, sla zijn voldoening af:
Behoud uw zonde, ô mensch, maar sidder voor de straf!
Uw misdrijf moet geboet, onbuigzaam gruweldader,
Beraad u, 't uur der wraak, 't herroeploos uur komt nader!
ô Terg het wraakzwaard niet dat ter verdelging spoedt!
Het uurglas loopt ten eind'. Zoek Jezus, zoek Zijn bloed.

1805.

De christen in 't lijden.*

Aanziet de vogelen des hemels - uw Hemelsche Vader voedt dezelve. En gaat gy deze niet veel te boven?
MATTH. VI.

Mijn ziel, wat zijt gy neêrgebogen?
Verhef u, zucht niet, wees gedwee!
Al zijn u eer en goed onttogen,
Al hebt ge huis noch legersteê:
Al zijt ge uit erf en land verdreven,
Gebrek en jammer prijs gegeven,
En in uw' nood van elk veracht:
Hou moed! de Godheid slaat u gade,
Gy zijt gewis van haar Genade:
Geloof, heradem, en verwacht!

* Nieuwe Mengelingen I, 14.

Bedenk de weldaân zoo ontelbaar,
Waar God u meê gezegend heeft;
En acht geen onheil onherstelbaar,
Zoo lang de God des zegens leeft.
Herroep u, wat hy u in 't leven,
In 't enkel aanzijn heeft gegeven;
In 't bloot genot van uw bestaan;
Herroep u, wat gy eens na dezen
Bestemd, geroepen zijt te wezen;
En zwijg, en dank, en bid Hem aan!

Hoe! zijt ge niet een mensch geboren?
Het pronkstuk, door Gods hand gewrocht!
De zorg van 's hemels Englenchoren,
Door 't bloed van Jezus vrijgekocht!
Hoe zoudt ge, naar Gods beeld geschapen,
U aan een nietig goed vergapen,
Of weigren Hem 't geleende weêr?
Hoe zoudt ge, vrij door Jezus wonden,
Aan aardsche draf en slijk verbonden,
En 't kruis ontrouw zijn van uw' Heer?

Hoe! heeft hy u geen ziel geschonken,
Die de Almacht in haar werk erkent?
Een ziel, die in de sterrenvonken
Zijn wijsheid eert aan 't firmament!
Die in den schoot der nevelwolken,
In 't hart van zee en waterkolken,
In 't diepst van 's aardrijks ingewand,
Gods eenig algenoegzaam wezen,
Zijn macht en goedheid weet te lezen
In 't werk van zijn Almachte hand!

Zijt gy het niet, aan wiens vermogen
Hy 't aardrijk onderworpen heeft?
Den vogel uit de azuren bogen!
Den visch, die over de afgrond zweeft!
Laat zelfs en waterstroom en winden

Zich niet in uw gareelen binden?
Strekt de afgrond u geen zeker pad?
Tracht iets uw heerschappy te ontvlieden;
En moogt ge niet als Heer gebieden
Aan wat zijn schepping in zich vat?

En gy, wien de Elementen dienen,
Die by het lager schepslendom
De plaats bekleedt des Ongezienen!
Gy treurt, gy wanhoopt! En waarom?
Geen gouden lichter siert uw wanden,
Waar op de bijen offers branden;
Maar 's hemels fakkel licht u voor!
Geen knecht moge op uw wenken draven;
Maar Zon en Jaartij' zijn uw slaven,
En stellen nooit hunn' heer te loor.

Gy moogt geen kostbre sponde spreien
Met zij en purpren slaapmatras?
Waar God zijn schaduw uit moog breien,
Is mollig zand of donzig gras.
Wat raakt het, waar ge rust moogt smaken?
Of is de slaap aan 't gouden laken
En zilvren bedgordijn verpand?
O neen, hy woont by 't stil genoegen,
By 't in Gods wil te vreden zwoegen,
En niet op 't prachtig Ledikant.

Geen wijn noch uitgezochte spijzen
Versieren uwen schaamlen disch?
Leert die u spijst, uw' dank bewijzen:
Hy weet, wat u genoegzaam is.
Laat andren zich het lichaam mesten,
En zee en stroomen en gewesten
Ontvolken voor hun holle keel!
In 't brood des arbeids ligt Gods zegen:
En dit, dit eet men nimmer tegen.
T e w e i n i g deert niet, maar t e v e e l !

Maar ach! gy ziet uw kleed versleten!
   Uw lijf eischt deksel in de vorst.
Uw kroost -! mijn God, het roept om eeten!
   Reeds knaagt het aan de laatste korst. -
Hou moed, ô Christnen! 't Is uw Vader,
Die, aller schepslen levensader,
   Voor allen, voedsel heeft bereid.
Hy kent hunn' nood, ook eer zy vragen,
En voedt ze naar Zijn welbehagen:
   Betrouw Zijne Algenoegzaamheid!

Of zou Hy u, uw kroost, vergeten,
   Die 't pluimloos kieken onderhoudt?
Hy die, in 't vlekloos licht gezeten,
   En aarde en hemel overschouwt!
Is Hy, die voor u is gestorven,
Uw kroost den hemel heeft verworven,
   U min genadig dan het vee?
ô! Laster niet: Hy zal u voeden!
Verduur den druk der tegenspoeden!
   Beproeving brengt den zegen meê!

Maar ach! op 't ziekbed neêrgeslagen,
   Ontwricht, ontzenuwd, machtloos krank....?
ô Christen, 't zijn uws Heilands plagen:
   Ook thands betaamt u lof en dank!
Gewis, ook de arbeid van uw handen,
De krachten, die uw vezels spanden,
   Behoorden Hem, en Hem-alleen.
Uw geest, verstand, en zielsvermogen,
Zijn even nietig in Gods oogen,
   Als al des warelds nietigheên.

Doch gy, gy hebt ze niet ten kwade,
   Maar tot uws Heilands eer besteed?
Zoo geef den dank aan Gods genade;
   Van Hem alleen is 't wat gy deedt.
Maar is u anders niets gebleven

Om aan uw' Goël eer te geven?
Geen hart, dat voor zijn weldaân slaat?
Geen lijdzaamheid? geen zielsbetrouwen? -
Ach! hebt ge niets van dit behouen,
Zoo was uw offer euveldaad.

Leer, Kranke, leer u-zelv' beproeven:
Doorzoek uw hart, wanneer het lijdt.
Als God de zijnen wil bedroeven,
Het is zijn Liefde die kastijdt.
Leer, tegen alle hoop, te hopen!
Hy hoopt niet, die een veilig open,
Een weg ter redding mooglijk ziet:
Maar hy, hy hoopt, die by 't versmachten
Geduldig op Gods gunst kan wachten;
En zulk een hoop bedriegt zich niet!

De hoop die gezien wordt, is geene hoop.
ROM. VIII.

1805.
Getrokken uit een Leerreden
van den Oudvader BASILIUS.

Gerustheid in God.*

Werpt alle uwe bekommeruisse op Hem: want Hy zorgt voor u.
1 PETR. V.

ô God, 't is zoet met U te leven,
In U te vreên, in U gerust,
Getrokken door geen eigen lust,
Door geenen aardschen wind gedreven.

't Is zoet, mijn God, wanneer wy lijden,
Tot U, den Redder, op te zien:
't Is zoet, aan U den dank te biên,
Wanneer ons hart zich mag verblijden.

* Nieuwe Mengelingen I, 31.

Wie vindt in 't bruischen der vermaken,
   By wulpschen dans of nietig spel,
   Verlichting voor zijn zielgekwel,
Voldoening voor zijn hart te smaken?

Wie vindt in ongebonden weelde,
   In 't zwelgen van den overvloed,
   De vreugd, de vrede van 't gemoed,
Die zich de ontvlamde drift verbeeldde?

Wie kon met schatten op te hoopen,
   Met eer of steigerziek gezag,
   Of waar hem 't hart naar talen mag,
Zich-zelv' een uur van zielsrust koopen?

Ach! wie de wareld mocht betrouwen,
   Aan niemand, niemand, hield zy woord.
   Niets heeft zy, wat in haar bekoort;
Heur schoon is enkel in 't aanschouwen.

Haar vrucht betoovere ons de zinnen;
   Uitwendig bloost en lacht ze u aan,
   Maar wie de tand daar in durft slaan,
Wat vindt hy? smaaklooze asch van binnen!

Gy, eenig onbedrieglijk Wezen,
   Gy, Gy-alleen belooft en geeft!
   Die U betrouwt, verwacht en heeft,
Met U is geen gebrek te vrezen.

Laat andren dorre stranden ploegen,
   En hijgen naar een valsch genot!
   In U te kennen voor mijn' God,
Berust mijn eenig zielsgenoegen.

Laat andren Rhijn en Weissel oogsten,
  Brooddronken, dronken, en verbrast!
  Mijn schuren houde ik volgetast,
Van 't oog bestraald des Allerhoogsten.

Dit steunsel zal my niet ontvallen,
  Schoon 't krijgsvuur veld en akkers blaak',
  De ondankbre grond zijn' heer verzaak',
Of 't pestvuur woed' door kooi en stallen.

Laat andren voor de toekomst ijzen!
  Mijn God, mijn Vader, geeft my brood.
  Hy weet, Hy kent, Hy ziet mijn' nood,
En heeft genoeg om my te spijzen.

Laat, Vader, laat my dit verwerven,
  In ruimer of bekrompner maat!
  Mijn ziel verlangt geen overdaad,
En Gy, Gy laat geen nooddruft derven.

Deel, deel my naar uw welbehagen,
  Genadig Vader, leed en zoet,
  Maar duldt niet dat mijn overmoed
Zich van uw giften zou beklagen!

Neen, leg me, in voor- en tegenspoeden,
  Den dank in 't hart en in den mond:
  En wil me in 's levens avondstond
Voor twijflary en wanhoop hoeden!

ô God! ik hoop op uw genade:
  Verleng mijn dagen, breek hen af!
  De weg ten hemel ligt door 't graf,
Nooit koomt men daar te vroeg of spade.

Gy, die de graanscheut hebt doen groeien,
Gebiedt den maaier, en hy snijdt:
En 't halmtjen valt ter rechter tijd,
Eer 't najaarsweêr zijn air koomt schroeien.

Bewaar zoo my, bewaar uw schapen,
ô God, eer 't rampvol uur genaakt
Voor al wie Jezus niet verzaakt,
En laat my in Uw heil ontslapen!

Of, eischt Gy 't, geef in angst en plagen
De krachten die het hart behoeft,
Dat al zijn zwakheid heeft beproefd,
Om in den nood zich-zelf te schragen!

O red het, steun het in gevaren,
Vervul, regeer het, drijf het aan!
Ontruk het aan zijn' eigen' waan,
En wil het voor zich-zelf bewaren!
1805.

Zielzucht.*

Verwerp my niet in den tijd des ouderdoms; en verlaat my niet, terwijl mijne kracht vergaat.
PSALM LXXI.

Op u, ô God, is mijn betrouwen!
Beschaam, beschaam het niet voor de oogen van 't Heelal!
Op wien zoude ik mijn uitzicht bouwen?
Aan wien mijn harteleed ontfouwen?
Wie leeft er die my redden zal?

ô Hoor Gy, hoor eens droeven smeeken!
Bevrijd my! - Spreek, beveel, en alles buigt of valt!
Gebergten siddren, schudden, breken;

* Nieuwe Mengelingen I, 44.

En rotsen storten waterbeken,
Waar hun Uw. stem in de ooren schalt!

Gy, Gy-alleen staat onverwrikbaar,
En zijt me een vaste burcht op 't steilste van een rots,
De Orkaan hoe ijslijk, hoe verschrikbaar,
Verbreekt zich aan heur' voet met machtloos golfgeklots.

ô Heer, van d'opgang van mijn dagen,
Gy weet het, waart Ge alleen mijn hoop en toeverzicht!
Aan U-alleen was al mijn klagen
By 't nijpen van de felste plagen,
Aan U alleen mijn dank gericht!

Van de aanbraak van den eersten morgen
Die 't kinderlijke hart tot angstig lijden riep,
Waart Gy mijn toevlucht in zijn zorgen,
Het anker, waar mijn hoop op sliep!

Gy weet het, wat ik heb geleden!
Hoe hard my 't leven viel, van 't eerst bewustzijn af!
Gy kent de maat der bitterheden,
Die 't hart my hijgen deed naar 't graf.

Ach! 't zacht, het lieflijk perk van 's levens uchtendgloren,
Als 't al ons toelacht, alles vleit,
De kindsheid, ging voor my verloren
In de akeligste donkerheid.

Heeft ooit de onnoozle lach der argelooze weelde
My 't kinderlijk gelaat gebloosd;
Ach! 't was geen speelsche lust, geen wareld die my streelde,
Maar 't was door d' invloed van Uw troost.

Gy zijt mijn Redder, Gy, Gy hebt my nooit begeven,
Gy voerdet me aan de hand door al wat aaklig heet!
Om U-alleen bemin ik 't leven,
Om U, ô Godheid, eer te geven,
Die wie U lief heeft, nooit vergeet!

Daar ligt hy, riep men - 't mededoogen
Drong sommigen een' traan van weemoed langs de wang -
De dood verhief zijn seis bliktandende in den hoogen:
Mijn krank gestel bezweek met kracht en denkvermogen:
Gy redde 't reis op reis van 's levens ondergang.

Daar ligt hy, riep men, neêrgeslagen!
Uit erf, en goed, en huis, gebliksemd door den haat!
Laat daar hy 't al voor durfde wagen,
Hem nu herstellen in zijn' staat!

Gy hoorde 't, God, die trouw en eeden
En hoort en aanneemt! ja, Gy zaagt mijn' gruwbren nood,
En schonkt me onschatbre zaligheden,
In 't zoet, schoon schaamle mondvol brood.

ô Doe me U eeuwig dank bewijzen!
Vervul mijn hart en mond bestendig met Uw' lof!
Laat, laat me Uw wonderkracht, ô God van redding, prijzen,
Gelijk ze in 't Hallel klinkt van 't juichend Hemelhof!

Laat tijden, jaren, henenspoeien
In wissling van verdriet, en kommer, en elend!
Gy, doe mijn lippen overvloeien,
Gelijk Ge my het hart doet gloeien,
Van wat geen aardsche wellust kent!

Gy kent alleen 't getal der stonden,
Uw schepsel tot verdriet, tot vreugde voorbepaald:
ô Geef my blijdschap, geef my wonden,
Maar laten zy Uw' roem verkonden,
Zoo lang mijn boezem ademhaalt!

Laat me in Uw kracht de rampen torschen,
Geduldig en met Christenmoed!
U zwijgen, zonder na te vorschen,
Waarom my 't leed bestrijdt dat Gy my dragen doet!

Maar ach! verwerp my niet, nu door de last der dagen
Mijn uitgeput verstand by 't lijdend lijf bezwijkt;
Nu hand en oordeelskracht vertragen,
En 't trouweloos geheugen wijkt!

ô Onbetrouwbre schat, die wy met zorg vergaâren!
ô Rijkdom, weggelegd in 't hoofd,
En door een kleene reeks van jaren
Ons onmeêdogend weêr ontroofd!

Waar vlucht ge, en stelt me in vreemde palen,
Gy, 't eenigst wat my bleef, meêdogenloos te loor,
In 't vlieden niet weêr in te halen
Voor hem die eenmaal u verloor!

Gy, Dwaas, vertrouw op 't slijk der aarde!
De stormwind voert het weg in d' afgrond van de zee!
De wetenschap heeft hooger waarde:
Haar draagt men ook in 't onheil meê!

Helaas! Nog dwazer dan de dwazen
Die ge in uw hart bespot, verblinde Waan, verstom!

Één koorts ontrooft tot elks verbazen
Dat onontroofbaar eigendom!

Ga, voed uw kinders thands met de opgelegde gaven!
Schud ze uit - zy vordren brood, wat toeft gy, toon u rijk!
Rampzalige! ach, uw rustloos slaven
Was ook alleen voor nietig slijk.

In U-alleen, ô God, is rijkdom! U te vrezen
Is wat alleen aan 't hart gerustheid geeft in nood.
Gy zult, Gy zult mijn Redder wezen;
Met U verachte ik leed en dood.

Ik, tuige, ik, zelf bewijs van duizend wonderdaden
Van Uw aanbiddelijk beleid,
Ik buig my voor U neêr, met leed op leed beladen,
Maar zeker van Uw zorg en algenoegzaamheid.

Aartsgoedheid die my hoort! ô doe mijn graauwe hairen
Niet in 't versmachten van 't verdriet,
Niet kommerlijk ten grave varen;
En dien Gy 't leven wilde sparen,
Verwerp dien in zijn uiterst niet!

ô Zegen, 't staat aan U, nog d'arbeid van mijn handen,
Het weinig dat ik nog vermag.
U heilig ik 't, ô God, aanvaard mijne offeranden!
Voer, voer my, is 't Uw wil, aan 's warelds verste stranden,
Maar voed mijn dierbre huwlijkspanden,
En toon me Uw voorzorg dag aan dag!

'k Vraag niets, ô God, voor 'taaklig m o r g e n !
Aan U behoort wat wezen zal.

Mijn oog dring' nimmer in 't verborgen,
Maar laat zijn' God, zijn' Vader zorgen:
Aan Hem-alleen behoort de teugel van 't Heelal.

Maar heden, God! maar 't prangend h e d e n
Rukt voort, de dag breekt aan, de morgennevel scheidt:
Behoefte rijst met ons. ô Hoorder der gebeden!
Vervul dit h e d e n weêr met Uw weldadigheid!

Den LXXI Psalm van verre nagevolgd.
1805.

Zelfherinnering.*

Dit is een getrouw woord en aller aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wareld gekomen is om de zondaren zalig te maken; van welke ik de voornaamste ben.
1 TIMOTH. I.

Gedenk aan 't heilig Woord, den God, op Wien gy hoopt!
Wiens zoenbloed ge om geen goud, geluk, of eer verkoopt.
Des Vaders evenbeeld, die, God uit God geboren,
Voor ons in 't vleesch verscheen, ons vrijsprak van Gods toren,
Zich offerde op het Kruis, en, Koning van 't Heelal,
En dood en leven beide onfeilbaar richten zal.
Gedenk Hem, ô mijn ziel, en laat de nood der tijden
U nimmer wanklen doen in voor Zijn' naam te strijden.
Veracht den hoon, de smaad, van wat dien naam weêrstreeft;
Neem ze aan, als 't merk van 't bloed, dat aan zijn' Kruisboom kleeft!
Hy heiligde u Zijn bloed; en gy, wat zoudt gy tragen,
Aan Hem uw menschlijke eer ten offer op te dragen?
Wees dwaas om Jezus wil, verbeur uw vroeger roem!
Dat elk u spotsgewijs een' grijzen suffer noem';
Ja, 't stikziende onverstand, met wie den Heiland huldig',
Uw ernst van huichlary en valschen schijn beschuldig';
Ik draag het: 'k hou mijn' mond van meineed onbesmet:
Ik buig mijn kniën voor geen' Baäl noch zijn wet.

* Nieuwe Mengelingen I, 54.

aant. En moet de oprechte trouw aan God en 't rein Geweten
Belachbaar Bygeloof of dolle Dweepzucht heeten,
En zijn geluk en geld alleen voor hem bewaard,
Wiens voorhoofd 't merk der vloek voor Jezus Kruis aanvaardt,
Ik sta van alles af. Behoudt uw gift, Godloozen!
Mijn deel is niet met u, wien Jezus naam doet blozen;
Vereert uw' eigenwaan, uw deugd, uw' zedenleer!
Mijn Heiland is my 't al, en wat behoef ik meer!
Hy zal my, Hy mijn kroost in de armoê niet begeven!
Hem sterve ik, zoo Hy 't eischt: Hem wensche ik steeds te leven!
Der Ongodisten heil verlokt my niet, ô neen!
Vervolgen ze ons, wat nood! ook Jezus heeft geleên.
'k Moog hongren, God heeft brood: Hy kan, Hy zal my spijzen.
'k Zal, hongrend of verzaad, mijn' dank aan Hem bewijzen;
En, zeker van zijn zorg, deele ik mijn laatste beet
Met wie in Jezus naam behoeftig tot my treedt.

1805.

'S Heilands hemelvaart.*

Maar nu, Christus is opgewekt uit den doode, en is de eersteling geworden der genen die ontslapen zijn.
1 COR. XV.

Stijgt hemelwaart, ô Jubelgalmen!
Stijgt, Lof-, en Dank-, en Zegepsalmen!
De Dood der zonde ligt geveld.
Zingt aarde, heemlen, wareldsfeere1n!
Buigt neder voor den Heer der Heeren,
Den uit het graf verrezen' Held!

Ja, 't graf heeft zijnen prooi hergeven,
ô Jezus, Gy hernaamt het leven,
Voor ons zoo moedig afgelegd!
Gy stijgt Verwinnaar uit het duister,
Daar 's Hemels ongeschapen luister
Uw' schedel met den krans omvlecht.

* Nieuwe Mengelingen I, 56.

't Gejuich van uwe keurelingen
Vermengt zich met het zegezingen,
  Dat daavrend door den hemel klinkt.
Gy hebt de onsterflijkheid herwonnen,
Wier glans met meer dan duizend zonnen
  U van 't geheiligd voorhoofd blinkt.

De Seraf volgt met starende oogen
Uw opvaart siddrende in den hoogen,
  En eert den ongeschapen' Zoon.
En, duizendduizend Englenscharen
In 't tintlend licht voorby gevaren,
  Verheft ge U tot uws Vaders throon.

Daar zet ge, ô Dood- en Helvertreder,
Aan 's Vaders rechterhand U neder,
  Uw' wederstreveren ten spijt!
Gy, God uit God, door God gezonden,
Gy, die der zonden vloek ontbonden
  En 't schuldig aardrijk hebt bevrijd!

Gy hebt des Afgronds kracht verbroken;
Gy, van de wet ons losgesproken;
  Gy hebt geleden en volbracht!
Gods aanschijn schittert van genade:
Gy zijt het, die de wraak verzaadde,
  Gy, voor den doemeling geslacht!

Gy spraakt: ‘in 't bloed der offerstieren,[1]
  In 't vet der smeulende outervieren,
  Is niets dat aan uw' eisch voldoet.
ô God! voor 't eerste morgengloren
Hebt Gy my tot uw dienst verkoren,
  Hier ben ik, zie! aanvaard mijn bloed!’

Gy spraakt, Gy streedt; Gy hebt voldongen,
De Hel haar rijke buit ontwrongen,
   En Gods genadelast volwrocht.
Juich, Aardrijk! juicht, verloste zielen,
Wie ooit in 's vijands boei vervielen,
   Uw Heiland heeft u vrijgekocht!

‘Word op mijn' Hemelthroon verheven!
Ik heb 't Heelal U prijs gegeven;
   Aan U behoort mijn heerlijkheid!’
Dus sprak God-zelf. Verloste vromen,
ô Gy, voor wie zijn bloed moest stroomen,
   Knielt neder voor Zijn Majesteit!

Ja! stijgt, ô stijgt, gy Jubelgalmen!
Stijgt, Lof-, en Dank-, en Zegepsalmen,
   Stijgt tot der Geesten zetel op!
Zingt, aarde, hemel, wareldsfeeren!
Zingt vrolijk, zingt den Heer der Heeren!
   Den Draak verplette Hy den kop.

Ja, aarde, dal van eindloos treuren!
Thands moogt gy 't hoofd ten hemel beuren:
   Gy zijt geen jammerwoning meer!
Laat d' afgrond, laat zijn slaven beven!
Wat zoude u nog verschrikking geven?
   Het licht, liet leven, keerde weêr.

Voor ons heeft Hy de slang vertreden;
Voor ons de gruwbre smart geleden;
   Voor ons zich-zelv' in 't stof verneêrd!
Voor ons dat dierbaar bloed vergoten!
Voor ons, afschuwbre vloekgenooten,
   De afschuwelijkste dood begeerd!

Thands durv' geen twijfelmoedig treuren
Het heilbegeerig hart verscheuren!
   De steenrots des Geloofs staat pal;
In 't baldrend woên van wind en golven
Getrouw, onwrikbaar, onbedolven,
   En zegevierend op 't Heelal.

Gy, Heiland! hebt uw' uitverkoren
Een troost en onderstand beschoren,
   Die in geen leed verijdeld wordt!
Uw geest is 't, die, ten troost der smarte,
In 't U getrouw beminnend harte
   De vreugd van uwen Hemel stort!

Wy durven met volzeekre schreden
De heirbaan des Geloofs betreden,
   Des Levens onbedrieglijk spoor!
Laat Dood en Wareld ons begrimmen;
Wy lachen met heur ijdle schimmen:
   Gy-zelf, Gy gingt ons roemrijk voor!

Wat zijn ons jamm'ren of bezwaren!
Wy blijven op die eerkroon staren,
   Die ons aan 't eind der baan verbeidt.
Gy wenkt ons toe, verheerlijkt Koning,
En hebt in Uwe Hemelwoning
   Aan die Gy lief hebt, plaats bereid.

Haast keert Ge, op 't licht der Hemelwolken,
Voor 't oog der neêrgeslagen Volken,
   En voert Uw vrijgekochten meê.
Wat toeft ge, ô morgen, dag des bevens!
Voor ons, geboortestond des levens,
   En breekt de stille legersteê?

ô Vreeslijk zult Gy de Aard verschijnen,
Wanneer Ge, omstuwd met Serafijnen,
In Godlijke Almacht nederdaalt!
Ja, vreeslijk zal de Wraaktoon schallen!
Maar lieflijk voor de duizendtallen,
Op wie Uw dierbre Goedheid straalt!

Ja, zalig, zalig duizendwerven!
ô Zalig lijden! zalig sterven!
ô Zacht vermolmen in dit slijk!
ô Heerlijk, glorierijk ontwaken,
Om onverderflijk heil te smaken
In 't onverganklijk Hemelrijk!

Ja, Aard, verstuif in vlam en vonken,
Met al wat schoonst heeft uitgeblonken!
Deins af, bezwijkend Firmament!
Dooft uit, ô matte Zonnestralen!
Wy zullen met een' luister pralen,
Die beurtkeer noch verduistren kent.

Geen aardrijk kleeft ons aan de leden,
Die 't Hemelsch lichaam zal omkleeden,
Zoo onverderflijk als zijn God.
Snel aan, spoed aan, ô Dag der dagen!
Snel aan op Jezus welbehagen!
Voleind, vervul ons aller lot!

1805.

Eindnoten:

1 Psalm XL.

aant. Aan de joden.*

Ende alsoo zal geheel Israël zalig worden.
ROM. XI.

Gy, oud en edel Volk, dat nu sints achttien eeuwen
Voor uwer oudren schuld zoo duur, zoo eindloos boet!
Gy, aller Volken smaad, mishandelde Hebreeuwen,
In 't onheil zoo gedwee, standvastig, en vol moed!
Gelooft niet, lijdend Volk, dat Christnen u verachten,
Dat hun gevoelig hart met uwe ellenden spot!
Neen, 't blaakt, het zucht voor u, en mag het haar verzachten,
't Is hun een weldaad van hunn' Heiland, van hunn' God.
Het eert die banden die u knellen, 't eert uw jammren!
Zy zijn ons borgen van Gods waarheid, van zijn heil.
Geen wolven zijt gy ons, maar wreed verstrooide lammren!
Uw herders zorg als wy, en niet ter slachtbank veil.
Gy, zaad des braven, wien, zijn vaderland ontweken,
Gods roepstem hooger gold dan heel een nietige aard!
Uit wie des aardrijks heil zoo heerlijk uit moest breken!
Die, in der Volken rei, zijn lust, zijn glorie waart!
ô Gy, bevoorrecht met een schittring van Zijn luister,
Waar 't sidderend Heelal het scheemrend oog voor sloot!
Die, heerschende of verdrukt, in vrijheid of in kluister,
De onwraakbre panden van zijn toeverzicht genoot!
Hoe! zouden wy 't genot van Zijn beloften smaken,
Wy, door Genade-alleen in Abrams stam geënt,
En u 't beloofde heil gevoelloos zien verzaken;
Verworpen daar 't verscheen, verlochend, en miskend!
Wy, zouden we, ongeroerd, ons met uw brood verzaden,
Het Vaderlijke brood van d' u gedekten disch!
En 't u met hongrend hart zien weigren en versmaden,
En smachtende in gebrek, verkwijnen om 't gemis!
Neen, nimmer! Mocht ons hart zijn weldaad met u deelen,
En geven 't recht u weêr, waar van gy afstand deedt,

* Nieuwe Mengelingen I, 68.

Hebreeuwen, 't zou de ziel van elken Christen streelen,
   En 't aardrijk had voor ons geen voorwerp meer van leed.
ô Broederen! Maar (helaas) den Vader afgevallen!
   Verloren! maar nogthands des vromen Abrams bloed!
Keert tot uw erfgoed weêr! Keert, schapen, in uw stallen,
   Keert, eer de nacht verschijn', de nachtwolf moorde en woed'!
Zult ge immer over de aard uw drukkend jammer sleepen,
   En, Volk, geen Volk meer zijn? Vertrapt, verschopt, vertreên!
Ja, met verachtlijk vee in 't zelfde juk benepen,[1]
   Uw' haatren dienen, prooi van woeste onmenschlijkheên!
In 't midden van een Volk, en van hun afgescheiden
   Door de onhereenbre kloof van uw geduchte Wet,
Wat kunt ge? In stil geween op dien Verlosser beiden,
   Die Davids throon herstell', en 't Heidnenrot verplett'.
Rampzaalgen, is 't dan nu, dat gy dien Redder wachten,
   Nu, dat gy hopen moogt dat u zijn arm bevrij'?
Ziet, ziet een reeks te rug van zestig Voorgeslachten!
   Dat tijdperk was bestemd voor zijne heerschappy.
De scepter was vervreemd, die Judaas stam behoorde,
   En de afval was verzoend: 't beloofde licht brak aan!
Gy zaagt den Morgenstraal, die door de nevels boorde;
   Gy zaagt den heldren dag, verrukkend opgegaan.
Het zalig Bethlehem ontfangt den Held, den Koning,
   Uit maagdelijken schoot, uit Davids eedlen tronk.
En gy, aan 't oog verslaafd, aan ijdle prachtvertooning,
   Verwerpt het dierbaar hoofd, waarom geen tulband blonk.
Neen, 't was geen diadeem die d' eedlen schedel drukte;
   Neen, maar Gods Almacht-zelv doorstraalde 't schoon gelaat;
Vloot van zijn lippen af, vermeesterde en verrukte;
   En ademde in den zoom van 't onbemerkt gewaad.
Hoe kost ge uw' Heiland, hoe den Heer der aard miskennen!
   Die blinden 't licht hergeeft, den band des doods verbreekt,
Wiens kenmerk, voorgeschetst door Godgetrouwe pennen,
   Al wie de Schrift doorzoekt zoo hel in de oogen steekt!
Hem, hartekenner; Hem, met zwakheên onbeladen!
   Die storm en zee gebiedt! Voor Wien de Satan buigt!
't Is God, zijn woord, zijn kracht, het zijn zijn wonderdaden,
   't Is hel en afgrond-zelf, wat van zijn Godheid tuigt.
Neen, zegt ge! Sterve hy aan 't vloekhout! laat hem sneven!

Wy wachten Davids Zoon, maar met een' andren staf.
Ach, zuchtende in den nacht wordt u de dag gegeven;
Gy wacht een bleeke maan, en wijst het daglicht af!
Dan neen, ook zelfs die dood brengt u dien Held voor oogen,
Die sterven moest voor u, onschuldig en gesmaad;
Verkocht, verraân, bespot, mishandeld, aangespogen;
Doornageld en doorboord door uw' ontmenschten haat.
Ja, laat Zijn wondren daar, Zijn Goddelijk verrijzen!
Is God uw God en steun, en houdt Hy woord en trouw,
Zoo laat die gruwbre dood u op den Heiland wijzen,
Wiens lijden, wiens ellend uw wonden heelen zon.
Vraagt, vraagt uw Leeraars! Gaat, pleegt raad met uw Rabbijnen!
Vraagt, of Messias niet moest sterven voor uw schuld?
Vraagt, zoo Hy als een Vorst in 't purper kwam verschijnen,
Of dan de Orakelspraak der Schriften waar vervuld?
Laat Amos schrandre zoon, laat David-zelf hier spreken!
Hoort hem, wiens heilig bloed der Leeuwen muil ontzag!
Den Ziender, voor wiens oog de duistre tijd der weken
Met middagvollen glans en klaarheid openlag!
Maar neen! Uw eigen lot, uw land- en tempelstooring
Betuigt u, wat het zij, waar op gy hooploos wacht!
Die Godspraak laat uw' wensch geen uitzicht van verhooring!
Die roept u toe: Hy kwam, en werd voor u geslacht.
ô Gy, wier noeste vlijt, Profeet en Wet doorkropen,
De woorden proefde en woog, ja, elke letterstip!
Gy zucht, en 'k zie uw wang van tranen overloopen,
Rabbijnen! spreekt, ô spreckt! van waar dit wanbegrip?
Neen, neen, oprechten, neen! Ge ontkent uw' Jezaïas,
Ge ontkent uw' Belzazar zijn heilvoorspelling niet!
Indien ge uw Rijksherstel verwacht van uw Messias,
Ge wacht ook dat zijn bloed voor uwe schulden vliet.
Ach! legt den blinddock af! vereent die strijdigheden!
Wacht d' een ten oneer niet, den ander niet tot eer![2]
Een zelfde Davidszoon heeft voor zijn Volk geleden,
Wacht, wacht denzelfden ook als uwen Koning weêr!
Wy wachten Hem met u, dien Heerscher zoo verheven,
(Maar met een' rijker glans dan ooit een' throon omgaf)
Voor wiens ontzachbre kracht, wat scepter voert, zal beven,
En die ze, als scherven, zal vermorslen met zijn' staf!

Ons hart, ô Joden, eert uw Wet en Profeciën;
   Uw God is onze God; uw Heiland, onze Vorst.
Hem wachten we, eens met u; Hem buigen we onze kniën:
   Zijn Rijk is 't, waar ons hart, ons brandend hart, naar dorst.
Reeds naakt het. Ach! die tijd was kenlijk afgeteekend,
   Waar op Hy 't menschlijk vleesch, als stervling, aan moest doen;
Maar niets! wat ons den dag, d' ontzetbren dag berekent,
   Die met zijn' zichtbren throon op 't aardrijk aan zal spoên.
Hy nadert, en, ô God, hoe schrikbaar zal hy dagen!
   Ach! zult ge uw' Koning dan uw trouw, uw hulde biên?
Dan, 't blinde wanbegrip van 't Voorgeslacht beklagen,
   En Davids Telg en Heer in onzen Jezus zien?
Gy zult het, ja, ô ja - Te lang misleide Joden,
   Gy die Gods Wet vereert en zijne Orakelblaân,
Versmaadt de fakkel niet, u minlijk aangeboden,
   Leert, leert door de uitkomst-zelv hunn' waren zin verstaan!
Bedenkt, dat woord is valsch dat u een' Redder spelde,
   Of dees uw Redder kwam op de afgepaalde stond.
Bedenkt, dat zelfde woord dat dien Verlosser meldde,
   Heeft Judaas ondergang, en dit uw lot, verkond.
Hoe! Gods bedreiging volgt, neemt tijdpunt waar en orden!
   Vervult zich in een reeks die afloopt als een vliet!
En zijn beloftenis, zou zy vergeten worden?
   Ontvallen aan 't verband, dat God haar open liet?
Hoe! alles, sints den dag door 't eerst vergrijp bezondigd,
   Belofte, Wet, Profeet, spelt dien Verlosser voor!
En, veertig eeuwen lang den zijnen aangekondigd,
   Ontbreekt Hy, 't eenig heil, en stelt zijn Volk te loor!
Neen, neen, welmeenenden! wy eeren uw vertrouwen;
   (Die hoop, die steeds verbeidt, is elks vereering waard)
Maar heeft u God beloofd, uw Salems muur te bouwen,
   Zoekt Salems muren niet aan de andre helft der aard.
Heeft de Almacht dees Haar gift aan tijd en plaats verbonden,
   Zoo rukt, in blinde hoop, Zijn Godspraak niet uit een.
Het tijdstip is voorby, en - 't Godlijk woord geschonden,
   Of, die dat woord belooft, die wondergift verscheen.
Die wondergift verscheen, of Gods beloften falen!
   En falen, Hemel ach! laat dit de Godheid toe?
Neen, nooit beloofde een God om 't woord weêr in te halen.

Of, geeft uw' Heiland op, of wordt het wachten moê!
Ach! zoudt ge in deze onze eeuw, na zoo vele eeuwen lijdens,
Verzaken aan uw hoop, uw Wet, en Profecy;
En, 't oogenblik naby van de aanbraak des verblijdens,
U domplen in de poel der Helsche twijflary?
Zal dit, zal dit uw' haat voor Jezus Godsdienst doven,
Dat ge alle Godsdienst houdt voor ijdle beuzelpraat,
De spot met Godspraak drijft, met eerdienst, en gelooven,
En Mozes en zijn Wet voor Heidnenleer versmaadt?
Is dit de Broederleus? en zoudt gy die begeeren,
Met zulken, wien men thands den naam van Christnen geeft?
Dit: God en Heiland saam baldadig af te zweeren!
Te lachen met een' God voor wien de zonde beeft!
Neen, Jacobs afkomst, neen! Behoudt uw schrikbre dwaling,
(Ze is schrikbaar, maar zy paart met eerbied voor uw' God)
Behoudt haar tot het uur der donkre tijdbepaling,
Dat Jezus zich erbarm' om Isrels gruwzaam lot!
Behoudt haar, ja! veeleer, dan, spoorloos afgevallen,
God te onderwerpen aan een' vloekbren menschenwaan,
Om met dien ijdlen naam van Filozoof te brallen,
Die zoo oneindig duur aan 't menschdom heeft gestaan!
Wat zoudt ge uw' hoogmoed, wat, die eigenliefde roken;
(Die, die zich-zelv' vergoodt, en allen band verkracht!)
En d' afval, steeds zoo zwaar door Jacobs God gewroken,
Vernieuwen, gruwbrer nog dan 't schuldig Voorgeslacht?
Behoudt, ô Isrels huis, en Godsdienst en Geweten:
Lijdt nog, indien gy 't moet, gy die zoo lang reeds leedt!
Wy lijden met u, wy, die waarlijk Christnen heeten,
En wier geloovig hart zijn' Heiland niet vergeet.
Deze eeuw heeft God bestemd tot lijden, tot beproeven.
Wy, Christnen, nemen 't kruis op Jezus voorbeeld aan:
Gy, daar we in stille hoop op zijn verschijning toeven,
Toeft met ons, op het licht dat beiden op zal gaan!
Ja, Isrel, ja, ook u zal 't opgaan. Blijft bestendig!
Ja, ijvert voor uw Wet, naar 't licht waar in gy staat!
En smeekt ons aller God, dat Hy zijn werk volendig'.
Het Heil der Wareld is uw erfdeel, Abrams zaad!

1805.

Eindnoten:

1 Om te weten, wat dit zeggen wil, moet men Duitschland doorreisd hebben.
2 Twee Messiassen, door de Rabbijnen gesteld.

'S Hoogsten lof.*

Op dat wy zouden zijn tot prijs zijner heerhjkheid.
EFEZ. II.

ô God, ik ben uw eigendom;
Gy hebt my 't licht gegeven!
Gy riept me in 't aanzijn, en waarom?
Om U ter Eer te leven.
Maar ô, mijn God, wat sluit dit in?
Dit vraag ik aan uw Menschenmin;
Dit, aan uw Alvermogen;
Dit vraag ik aan uw Heiligheid;
Gy, Godheid, die uw glorie spreidt
Door Aard en Hemelbogen!

Die Liefde, die uw schepsel voedt
En alle heil doet smaken;
Die vordert van mijn teêr gemoed
Een even hevig blaken.
Een liefde, die zich-zelf vergeet,
In 't troosten van zijns naasten leed,
In weldoen, zalven, heelen;
In 't veel of weinig dat zy heeft,
Met dankbaarheid voor die 't ons geeft,
Blijmoedig meê te deelen.

Die Liefde, die de zondenschuld
Aan menschen kost vergeven;
Die 't zwakke schepsel draagt en duldt,
Dat voor uw wraak moest beven;
Die eischt dat ook mijn hart verschoon',

* Nieuwe Mengelingen I, 75.

Zac htmoedigheid voor wrevel toon',
   En haat en wraakzucht smoore.
Dat 's naasten heil my dierbaar zij,
Mijn boezem willig met hem lij',
   En voor zijn welzijn gloore.

Die Almacht, die des Afgronds diep,
   De hooge Hemelzalen,
My-zelv' en 't groeiende aardrijk schiep,
   En 't licht der zonnestralen:
Wat vergt my heur bewondering?
Ach! onderwerping in mijn' kring,
   En lijdzaam zelfverzaken:
Verloochning van mijn eigen' wil;
En, in mijn lot gedwee en stil,
   Naar hooger, niet te haken.

Die Heiligheid, waar 't Hemelsch licht,
   Waar in Uwe Englen zweven,
Als aardsche neveldamp voor zwicht,
   Uit poelen opgeheven;
Wat vraagt die? Afschrik van het kwaad,
Verboden lust - en zondenhaat;
   Boetvaardig zelfverfoeien:
Verachting van des warelds slijk;
Verheffing tot het Hemelrijk;
   En, voor uw dienst te gloeien.

Geen ijdel prijzen met den mond,
   Geen bloot aanschouwend eeren,
Daar al wat is Uw Lof verkondt,
   Is Uwen roem vermeeren.
Neen, van uw zorg en macht gewis,
Te smelten van erkentenis,
   Met vlammend zielsverrukken;
Uw deugden en volkomenheên
Den Lof te zwaaien niet alleen,
   Maar levend uit te drukken!

Almachtig, Heilig, weldoend God,
ô Doe my dit verkrijgen!
Gy, Vrijheer van uws schepsels lot,
Tot wien mijn zuchten stijgen!
Gy, loutrend vuur, Gy, Liefdegloed,
Doordring my 't Aardsch, het koud gemoed!
Herschep my naar Uw Wezen!
Dan leef, dan sterf ik tot Uw Eer!
Dan wordt Ge, ô aller schepslen Heer,
Van uw gewrocht geprezen!

1805.

De Heiland.
Zangstukjen.*

Psallet altitudo coeli! psallet omnis Angelus!
PRUDENTIUS.

Jezus Christus, ja, is God!
God van eeuwigheden!
Hy vertrad der Duivlen rot;
Heeft voor ons volstreden!
Hy, vervuller van 't gebod!
Hoorder der gebeden!
Hy, Hy schenkt ons 't vol genot
Van het zaligst Hemellot!
Jezus Christus, ja, is God!
Juicht, wie Hem beleden!

Jezus nam ons lichaam aan;
Juicht, ô Englenchoren!
Werd der smarten onderdaan
Voor Zijn' uitverkoren'!
Onze schuld zich op te laân,

* Nieuwe Mengelingen I, 78.

's Afgronds rijk te stooren,
Ons te redden van 't vergaan,
Ons van 's Hoogsten vloek te ontslaan,
Hier toe nam Hy 't lichaam aan,
Werd Hy ons geboren!

Jezus gaf zijn vlekloos bloed!
Juicht, ô Vloekgenooten!
Heeft den zondenval geboet,
't Paradijs ontsloten!
Hel en wareld heeft gewoed,
Hem door 't hart gestoten;
Met vervloekten overmoed
In zijn ingewand gewroet!
Jezus schuldverzoenend bloed
Heeft aan 't kruis gevloten!

Jezus zeeg in 't duister graf,
Juicht, ô Adams neven!
Jezus lei het leven af,
Om het ons te geven.
Ons bevrijdt Hy van de straf!
D'afgrond doet Hy beven!
Hoe de Hel Hem tegenblaff',
Jezus zwaait den zegestaf!
Ja, Hy zonk in 't duister graf,
Dat wy zouden leven!

Jezus, ja, is opgestaan,
Juicht, ô Hemelronden!
Heeft de schuld te niet gedaan,
Onze boei ontbonden.
Jezus plant zijn glorievaan
Op het graf der zonden!
Open staat de Hemelbaan!
Streven wy om in te gaan!
Jezus, ja, is opgestaan;
En de dood, verslonden!

Jezus voer ten Hemel in,
   (Juicht, ô Starredaken!)
Voor zijn duurverlost gezin!
   Ons, die voor Hem blaken!
Blijven wy met blijden zin
   Naar Zijn weêrkomst haken!
Wy, van 's warelds aanbegin,
Voorwerp van Zijn menschenmin!
Ja, Hy voer ten Hemel in,
   Om ons plaats te maken.

Jezus Christus, ja, regeert!
   Juicht, verloste Volken!
Juicht, wie Jezus Godheid eert!
   Juicht, ô 's Hemels tolken!
Satan siddert, diep verneêrd,
   In des afgronds kolken.
Hel en wareld zijn verheerd:
Jezus Almacht triomfeert;
Jezus Christus, ja, regeert
   Boven lucht en wolken!

Jezus Christus, ja, keert weêr,
   Juicht, gy Serafijnen!
Hy, der schepslen Opperheer,
   Zal in glans verschijnen.
Hy daalt op de wolken neêr,
   Hy, de troost der Zijnen!
Jezus Christus, ja, keert weer!
Hy verschijnt in roem en eer!
Aarde, lucht, en Hemelheir,
   Zal voor Hem verdwijnen!

Hy, Hy reikt ons reeds de hand,
   Vol van zegepalmen!
Hem, die 's Hemels Rijkskroon spant,
   Klinken snaar en halmen!
Eeuwig houdt Zijn Zetel stand,

aant. Doet Zijn lof weêrgalmen!
Hy, Hy voert ons by de hand,
Uit des warelds jongsten brand,
Naar ons Hemelsch Vaderland!
Stijgt, ô Zegepsalmen!

Jezus Christus, ja, is God!
God van eeuwigheden!
Hy is Meester van ons lot,
Hoorder der gebeden!
Hy heeft Satans macht geknot;
Hy, den draak vertreden!
Jezus Christus, ja, is God!
Hy herroept het proefgebod,
En herstelt ons in 't genot
Van het Hemelsch Eden!

1805.

De apostelen
In den nacht des verraads.*

Al wierden zy ook allen aan U ge ërgerd.
MATTH. XXVI.

Hoe! Judas niet alleen, die om geringe baat
Zijn' Meester en zijn' God durft leevren aan den haat!
Geheel 't Apostelschap, van doodschrik aangegrepen,
Ziet naauwlijks hunnen Heer naar 's Landvoogds vierschaar sleepen,
Of raadloos en bedwelmd, van angst en kommer stom,
Verloopt het en verstrooit, en ziet niet naar Hem om.
Wat lafheid, Hemel ach! in dezen nacht vol jammeren!
Zy vlieden, als een hoop van weerelooze lammeren,
Den veldwolf in den mond, die op hen loert en wacht.
Is dit hun liefde en trouw, hunn' diersten plicht betracht!
Ja Hemel! Petrus-zelf, die tegen Legerknechten
En moed en ijver had om voor zijn' Heer te vechten,

* Nieuwe Mengelingen I, 82.

Die 't glinsterende zwaard dorst rukken uit de scheê
En zwaaien 't over 't hoofd, wat doet hy! vlucht hy meê?
Ach, schaamte duldt dit niet. Hy k a n Hem niet verlaten;
Hy volgt Hem, maar van verr', naar 't wachthuis der Soldaten:
Van verre, en in den schijn, als van dien Meester vreemd,
En of hy in zijn lot belang noch aandeel neemt.
Zijn boezem klopt en hijgt; hy veinst zich onbewogen,
En dempt de zucht in 't hart, de tranen in zijne oogen,
Verbergt zich door een' plooi in houding en gelaat,
Die de onverschilligheid, neen, laffe vrees verraadt
En 't oog des vorschers schuwt, angstvallig en verstolen.
Hy mengt zich in den hoop, en zet zich by de kolen.
Helaas, de onnoosle beeft; maar beeft niet van de kou!
Geen nachtlucht grijpt hem aan, maar moedloosheid en rouw!
Men kent hem - 't is gedaan! kan hy zich-zelv' verzaken?
De gloed van 't haardsteêvuur beschijnt en verwt zijn kaken:
Verschieten ze echter? ja; de bleekheid van den schrik
Neemt ze in, en tijgt hem aan in 't eigenst oogenblik.
Verrast en overtuigd, wat zal hy? wederstreven?
Of Jezus en zich-zelv' het schoonst getuignis geven?
Erkennen, dat hy 't is, die Hem zijn' Meester noemt,
Als Heiland kent, belijdt, en Gods Gezalfde roemt?
Die, rotssteen in den storm, verwrikken kan noch schudden,
Den herderstaf verdient van zijn verlaten kudden,
En 't leven veil heeft voor de waarheid, voor zijn' Heer?
Helaas! hy viel te diep, hy heeft die kracht niet meer!
Een slechte Zoetlares, by 't schuim der rotsgezellen
Verachtlijk, is in staat die steenrots neêr te vellen,
Één aanblik, en één woord: ‘Gy ook behoort by Hem!’ -
‘Neen (roept hy), 'k ken Hem niet (met opgeheven stem),
Ik weet niet wat gy zegt. O neen, gy zijt bedrogen;’
En, Hemel! zelfs zijn eed bevestigt deze logen.
Helaas! de wachttrompet[l] verkondt den morgenstraal,
En hy, hy zweert op nieuw, ja voor de derde maal!
Zijn Meester ziet hem aan - uit deernis? tot verwijten?
Ach! Petrus voelt dien blik zijn' boezem openrijten,
Den grond zich oopnen voor zijn' voetstap - ach! hy vliedt,
En schreit, en roept Genâ, en voelt zich-zelven niet.

Van waar, ô Petrus, toch dat schrikbre moedverdoven!
Hoe vurig was uw hoop! hoe zeker uw gelooven!
Hoe vast uw liefde en drift voor Jezus! Eene stond
Boort liefde en trouw en hoop, en alles in den grond!
't Geloof lijdt schipbreuk! - neen, 't geloof zal u behouen;
Dit geeft uw wroeging kracht, uw smeekend hart vertrouwen,
Dit zal en liefde en hoop herroepen uit heur graf,
En Jezus heilgenâ wischt dees uw tranen af.

Dan, laat zich de oorzaak niet van zulk een zwakheid speuren?
Mijn hart, doorzoek u-zelf! - Vergeefs met valsche kleuren
U voor u-zelf vermomd. - Vergeefs u-zelf gevleid
Met meer, met sterker moed, met meer standvastigheid!
Vergeefs u-zelf beloofd voor uwen God te sterven!
Wat Petrus driemaal deed, gy deedt het honderdwerven!
Ja, riep de Godsdienstplicht u mooglijk naar 't schavot,
'k Geloof het, ge ondergingt en troostte u 't gruwzaam lot;
Maar dit kon Petrus ook: hy dorst den dood trotseeren,
Hy was een' dood getroost, die Jezus kon verweeren!
Hy bood zich tot den strijd met heel een' krijgshoop aan,
Wiens schrikbre meerderheid hem ijlings neêr moest slaan.
En echter, hy bezwijkt, waar 't niet op bloed en slachting,
Maar schimp, en spotterny, en smaadheid, en verachting,
En moedwil aankoomt van verachtlijk Helgespuis.
Een schimpschoot, ach! is meer dan 't schrikbaarst krijgsgedruisch
Der wapens, dan 't schavot, met geessels, zwaarden, koorden!
Men biedt de borst aan 't staal, men vreest verachtbre woorden!
Zoo zijn wy, menschen! zoo aan d'afgod van deze aard,
Die ijdele Eer, gehecht, die zoo veel jammers baart!
Hem offren we onze rust, ons welzijn, onze dagen;
Hem, wat ons dierbaarst is, en wat we in 't harte dragen!
Hem (Hemel!) zelfs den God op Wien ons hart vertrouwt!
Neen, Christen, dit 's te veel - Wees hier heldhaftig stout!
Smaad wat verachtlijk is! - Kan wierook van die handen
Bekoorlijk zijn voor u, die God geen wierook branden?
Den Duivlen roken in hun eigen hovaardy?
En - is de smaad geene eer, die Jezus deelt als gy? -
Ja, zegt ge, ik wil me aan God en aan mijn' Heiland kleven.
De haat vervolge of spott', Hem wijde ik dood en leven!

Zoo zij het! - Maar wat wordt van 't plichtelijk besluit,
Als ge uw verwachting mist, uw uitzicht ziet gestuit,
En omdwaalt in een nacht van diepe onzekerheden,
Geen redding mooglijk ziet, geen troost vindt in gebeden?
Als, neêrgeslagen, en verpletterd in 't gemoed,
De Wanhoop om u waart, en in uw' boezem wroet?
Zult, zult ge uw hart dan nog, u-zelven nog bewaren;
Of laten, met de hoop, geloof en Godsdienst varen? -
Zie Petrus, en beproef, of ge in dat oogenblik,
Bestendiger dan hy, weêrstaan hadt aan den schrik?

Dank, Jezus, dat voor ons de heldre dag mag schijnen!
Uw dood, Uw hemelvaart, verschoof de tentgordijnen,
Waar in Uw Heerlijkheid zich nog voor de aard besloot,
En slechts een' flaauwen glans op uwen keurling schoot.
Ach! Petrus Jodendom verwachtte in U zijn' Koning,
Doch kenbaar, niet als God, maar door Zijne aardsche kroning.
Hy brandde, om in Uw hand den scepterstaf te zien,
Die de aarde en Davids Rijk vrijmachtig zou gebiên,
Den Volken met Uw' voet den ijzren nek vertrappen;
En waande U reeds gereed om op den throon te stappen.
Vergeefs had Ge Uwen dood, Uw lijden, en 't verraad
Van dees afgrijsbren nacht, vergeefs Uw diepe smaad.
In plaats van 't schittren van een Majesteit vol luister,
Voorspeld: hy hoorde 't, ja, maar alles bleef hem duister.
Zijn hart, zijn gantsche ziel, toen 't aankwam op geweld,
Dacht dit uw' zegepraal, en Davids throon hersteld.
ô Welk een moed en drift, wanueer de wapens blonken,
Ontgloor hem! 'k zie zijn oog van gloed en blijdschap vonken!
‘Nu, Hemel! is 't het uur! nu valt der Heidnen macht!
Zy Jezus dreigen! zy! - die Englen heeft tot wacht!
Voor wie de Duivlen vliên, de zee en winden zwijgen!
Men vall' voor Jezus recht! Hy zal den throon bestijgen!
't Is grootsch, te sterven aan zijn voeten - voor Zijn zaak!
Ja, Jezus, 'k sterf voor U, en sneuvel met vermaak.’
Zie daar zijn hartetaal. Maar hoe! wat schrikbre ontroering!
Zijn Meester wraakt zijn drift, bestraft zijn geestvervoering,
Gebiedt hem, 't bloedig zwaard te gijzlen in de scheê,
Neemt band en boeien aan, onweerbaar en gedweê -!

Daar ligt zijn uitzicht; daar, het heil waar op hy hoopte;
Daar, alles wat zijn drift met gloêude prikkels noopte!
‘Neen (zegt zijn zuchtend hart), 't is alles afgedaan.
Mijn hoop, mijn duurste hoop...'t heeft alles my verraân.’

't Was Petrus die dus dacht; zoo dachten ze ook die vloden.
Steeds voedden ze in hun hart 't vooroordeel van de Joden.
Zoo deed de ontmenschte meê, wiens eeuwig vloekbre mond
Den Heilge door zijn kus in 't heilig aanschijn schond:
(Die kus, vervloekter dan de vuist- en rietstafslagen,
Die 't heilig aangezicht van 't Roomsch geboeft moest dragen,
Aan wie zy toegang gaf!) dat helsche Schrikgedrocht,
Dat Jezus, dat zijn' God voor nietig slijk verkocht.
Hy kende Jezus leer, Zijn kracht, Zijn wonderdaden.
Zijn dood was 't oogmerk niet, het doel van zijn verraden.
Neen: ‘Jezus, Davids zoon, en wien Zijn zetel wacht, -
Neen: Jezus, Hy wiens naam der Duivlen macht verkracht,
Hy wordt het offer nooit van hun die Hem belagen.
Wat zijn hun pogingen om tegen Hem te slagen!
Ik neem hun geld gerust: ik zal Hem hun verraân,
En juichen, als één woord hen-allen af zal slaan!
Hun haat bedriegt hen! Goed, ik wil hun bliudheid dienen,
En leevren in hun hand den Zoon van d' Ongezienen;
En de uitkomst kan niet zijn dan tot hunn' griefbren hoon,
En plaatst mijn' Meester licht op 's aardrijks hoogsten throon!’
Zoo sprak des booswichts hart: zoo, in dat gruwzaam harte
De Satan, Gierigheid, die heel zijn ziel verzwartte,
't Geloof, de waarheid-zelf die in zijn' boezem scheen,
Te hulp nam tot een' glimp der grootste afgrijslijkheên,
't Verraad op dat geloof, als op een' grondslag, bouwen,
En, als onschaadlijkheên, met koelheid aan deed schouwen.
Wat was 't? zijn feit gelukt; maar Jezus redt zich niet!
Zijn dood staat vast, genaakt! - en gy, die Hem verriedt,
Wat doet, wat zult ge thands? - Mijne oogen, ô mijne oogen,
Mijn hart, ô keert u af! gy wordt te veel bewogen!
Wat wanhoop haalt by deze! ô Afschrik! ô Ellend!
ô Siddring voor een lot, dat nergens weêrga kent!

Zie daar de vrucht van 't hart aan eigen waan te hangen!

Men beeldt zich de uitkomst voor, men wacht haar met verlangen;
En welke? - die de ziel, naar eigen' aardschen zin,
In haar verblindheid wenscht, vervuld van eigenmin.
Die waant men in Gods woord, die in zijn hart te lezen;
En ze is uit wanbesef, uit zelfgevlei gerezen.
Daar hoopt, daar steunt men op. Die maakt men, onbedacht,
Den grondslag van zijn' moed, de bronwel van zijn kracht.
Daar rekent ons verstand, daar duizenden van tochten
(Die zich in 't menschlijk hart met elk gevoel verknochten,
En wien de reden-zelv haar eigen voorspraak leent)
Met meer verzeekring op, dan 't vastste rotsgesteent'.
‘'k Bezwijk niet; neen, 'k hou stand! mijn moed heeft vaste gronden!’
Maar ach, de hoop wordt waan, en de uitkomst valsch bevonden,
En 't hart, dat niet op God, op zijn genoegzaamheid,
Maar 't vleiend middel zag, is door zich-zelf misleid.
Wanhopig, twijfelt het aan de Almacht die 't gehengde,
Om dat het met zijn' God zijn' eigen' waan vermengde:
Dan valt het in den strik, begeeft zich-zelf en God,
Verlochent Jezus kruis, en houdt Zijn woord voor spot!

ô Heiland! leer ons hart steeds voor zich-zelve waken!
Ach, telkens staan wy bloot voor plicht- voor Godverzaken.
ô Waak Gy met ons! hoed, behoed ons in dees nood!
Schiet d' eigen straal op ons, dien Ge op Uw' Petrus schoot!
Een' oogstraal van verwijt, die 't schuldig hart doe beven
En met berouw vervult, maar tevens van vergeven!
Schenk ons dien moed niet, die op eigen kracht zich leunt,
Op de uitzicht van een hoop, die 't middel aankleeft, steunt,
Of eigen glorie zoekt in 't geen Gy geeft te lijden;
Maar laat ons in Uw kracht, met hel en wareld strijden,
Ons hart bedwingen, en het zuivren van den waan!
Wied, wied dit onkruid uit, by 't kiemend tarwegraan!
Ach! leid ons aan Uw hand, is 't niet langs rozenpaden,
(Gy weet wat ons behoeft, en wat ons hart zou schaden)
ô Door die doornen dan, wier kwetsing zegen is!
Geef in den gloed des daags ons, moeden, lafenis!
Verstendig aan ons hart Uw voorzorg, Uw bewaring!
Verlicht ons op Uw' weg door Geest en Openbaring!
Verzwaart zich 't leed somwijl, geef, Heiland, geef geduld!

Vernieuw ons wat Ge leedt om onze zondenschuld,
En leer ons, op Uw spoor, het kruis gewillig dragen;
Niet morren, niet ons-zelv', ons niet van God beklagen!
U offren 't geen wy zijn, en buigen onder 't leed,
Verzekerd van Uw liefde, als die Gy nooit vergeet!

1805.

Eindnoten:

1 De hanenkraai.

Vreugde.*

Ook heden is mijne klacht wederspannigheid.
JOB.

Waar in verblijdt mijn hart zich heden?
Wat brengt, wat geeft my deze dag,
Waar in ik my verheugen mag?
Ach, gistren is voorby gegleden,
In angst, en weemoed, en beklag.

In weemoed, ja, en wreede zorgen,
Voor dreigend, voor genakend kwaad,
Waar dag aan dag van zwanger gaat!
En echter vraag ik aan den morgen,
Wat vreugde hy my hopen laat?

Neen, droefheid oogsten, stervelingen,
Wat anders wacht gy op eene Aard,
Met 's Hoogsten schrikbren vloek bezwaard.
Het vrolijk Hallelu-jah zingen
Is voor een beter oord bewaard.

Met smart uit 's moeders schoot geboren,
Ontfangt gy 't leven met geween;
In staâge smarte vliet het heen;
Met smarte wordt het weêr verloren:
Het schreien voegt ons, dit-alleen.

* Nieuwe Mengelingen I, 90.

Waar was ooit stervling zoo vermetel,
   Waar, aangebeden Wareldvorst,
   Die aan zijn hart verzeekren dorst:
‘Ik ben gelukkig op mijn' zetel,
   Daar heerscht geen kwelling in mijn borst?’

En ik, ik durf naar blijdschap vragen,
   Wiens jeugd in enkle ramp verliep!
   Ik, wiens vervolger nimmer sliep!
Ik, die van al mijns levens dagen
   Niet eenen, zoo ik mocht, herriep!

Mijn ziel, van waar dit vreemd verlangen?
   Wat hoopt gy van dit morgenlicht?
   Wat glans verheldert u 't gezicht?
Wat droogt de tranen op uw wangen?
   Wat heeft u 't hoofd dus opgericht?

Hoe zou er vreugde zijn te smaken
   In 't midden van de strengste pijn?
   Is 't tijdlijk onheil enkel schijn,
Waar meê we ons-zelv' rampzalig maken;
   En kunnen wy gelukkig zijn?

Gy, gy gevoelt het; ja, wy kunnen! -
   Waar toe verbittren wy ons lot,
   En sluiten 't harte voor 't genot
Van 't geen uw weldaân ons vergunnen,
   ô Goed, ô aartsweldadig God!

ô Bron van leven, heil, en zegen,
   Wien 's vogels schorre wildzang prijst!
   Wien aarde en hemel dank bewijst!
ô Leer ons slechts Uw weldaân wegen,
   Met elke Zon die voor ons rijst!

Ontallijk zijn zy, zonder palen,
Of maat, of eind, of peil, of grond.
Zy rijzen ieder morgenstond,
Maar duiken met geen avondstralen,
Noch draaien met den Hemel rond.

Mijn God, ja, doe ze my gevoelen!
Gy geeft ze, ja; ik vraag ze niet.
Gy geeft ze in 't midden van 't verdriet!
Wat zoudt Gy, dan mijn heil bedoelen,
Indien ik 't zelf niet van my stiet?

Ik, ik ben de oorzaak van mijn smarte;
Ik-zelf, aan ijdelheid verknocht,
Die heil in 't valsche schijngoed zocht,
Tot nawee van 't bedrogen harte
Door dwaasheên, en te duur, gekocht.

Ik-zelf, ik schiep my ramp op rampen
Uit alles wat Uw gunst my schonk.
De morgen rees, de dagkim blonk,
En ik, ik zocht de donkre dampen
Van de akeligste grafspelonk.

Gy riept - Ik sluimerde. Ach, ik hoorde,
En volgde Uw roepstem, stil, gedwee!
Maar, d' eersten voetstap dien ik deê
Verflaauwde de ijver die my spoorde,
En 's warelds dwaasheid sleept my meê.

Gy trokt - Met sidderende handen
Grijpe ik de hand my toegestrekt.
Maar ach, vergeefs is 't, wat my trekt!
Te lief zijn my mijne aardsche banden,
Dan dat mijn hart ze verder rekt.

Ik hef my op; maar hen te scheuren,
   Hen af te werpen, waar te veel.
   U vraag, U wensch ik tot mijn deel,
Maar durf geen hersenschim verbeuren
   Van eigendunklijk zelfgestreel.

Wat wil ik dan? - Ik ken my-zelven!
   Gelukkig wezen? - Neen, ô neen,
   Ik ware 't, wilde ik dit alleen;
Maar 'k wil mijn heil uit de aarde delven,
   Zie daar, waarom ik eindloos ween!

Niet dat ik 't waan in 't goud te vinden;
   In nietigheid van eer of rang;
   In wellusts dartlen tooverzang:
Die flikkring zal my nooit verblinden,
   Dat daar mijn ijdel hart aan hang'.

Neen; dwaas, die naar die schaduw jagen!
   Maar ik, niet minder dwaas dan zy!
   Ik, speelpop van mijn hovaardy,
Ik zoek in vleiend zelfbehagen,
   Ik zoek mijn' eigen heul by my.

Gelukkig zijn door eigen krachten,
   Naar eigen keur, op eigen wijs:
   In 't midden van uw paradijs
Naar de onverteerbre doodvrucht trachten:
   Zie daar mijn misdrijf en zijn' prijs!

Maar neen! Gy opent my mijne oogen,
   Zoo lang (helaas!) moedwillig blind.
   Vergeef het, Vader, aan uw kind!
Ik wil met dankbaarheid gedogen,
   Het geen Gy-zelf my dienstig vindt.

Met wederstrevig tegenwroeten
Te worstlen met Uw Albestuur:
Het hoofd op nooddwangs ijzren muur
Te plettren, kan geen lot verzoeten
Het geen ik morrende verduur.

Neen, onderworpenheid in 't lijden,
Die in Uw teedre zorg berust,
En daar Gy slaat, Uw roede kust,
Zie daar de bron van 't waar verblijden!
Zie daar voortaan mijn hartelust!

Ik wil niets vordren, niets verlangen,
En schrijf Uw Wijsheid niets meer voor.
Maar 't geen Uw Goedheid my beschoor,
Dat wil ik als het goed ontfangen
Dat ik voor alle goed verkoor.

Ik wil Uw weldaan niet braveeren,
Maar nemen ze aan, als van Uw hand:
Door zielverdervend onverstand
Uw' zegen niet in vloek verkeeren,
Noch ploegen 't nooit bezaaibre strand.

In elken dronk, ô Albehoeder!
In elke schaamle mondvol brood,
Erken ik me als Uw' gunstgenoot,
En, dierbre Heiland, als Uw' broeder,
Voor wien Gy honger leedt en dood.

In 't minste schuldeloos genoegen
Erkenne ik Uw genoegzaamheid,
Wier volheid d' aardkring overspreidt;
By elke poging in mijn zwoegen,
De hulp, Uw' kinders toegezeid.

Verdrukking, lijden, ziekten, plagen -!
O God, ik buig mijn schouders neêr,
Verzwaar het prangend juk nog meer,
Ik wil het met verrukking dragen;
Het zij slechts tot mijns Heilands eer!

O laat my dan geen kracht ontbreken,
Genadig God, op Wien ik hoop!
De wareld loope zoo zy loop!
Mijn hart, mijn moed blijft onbezweken,
Schoon 't al van bloed en tranen droop.

Dan vrage ik, ja, met vol vertrouwen
Aan elken nieuwen dageraad:
‘Wat blijdschap voert gy op 't gelaat?
Wat vreugde geeft gy my te aanschouwen,
Waar voor my 't hart zoo juichend slaat?’

Dan daalt by ieder morgenkrieken
Een nieuwe weldaad van U af:
Dan is my 't leven niet tot straf:
Dan vlieg ik op bebloemde wieken,
Naar 't op my wachtend, zalig graf!

1805.

Genieten.*

O mille volte fortunato e mille,
Chi sa por meta a suoi pensieri in tanto,
Che per vana speranza immoderata
Di moderato ben non perda il frutto!
GUARINI.

Gelukkig duizendmaal de man,
Die zoo zijn hart bedwingen kan,
Dat waanziek, dat onmatig hopen
Op ijdel, nooit verkrijgbaar zoet,
Hem 't wichtig en genietbaar goed,
Voor geene schaduw doe verkoopen!

Wat zoekt ge, ô nietig menschlijk kroost,
In nevels van verbeelding, troost,
En schept u-zelf uit ijdle dampen
Een wareld die geen wezen heeft,
Waar in gy ademt, woelt, en leeft,
Die vrij van stormen is en rampen?

Een wareld, die uw Eigenmin
Zich optooit naar heur' wensch en zin;
Waar 't hart, vervuld met zelfbehagen,
Verband, en orde, en voegsel slaakt,
't Heelal zich-zelve dienstbaar maakt,
Zich-zelv, van allen band ontslagen!

* Nieuwe Mengelingen I, 97.

Die wareld (ach!) zal nooit bestaan!
Die zelfzucht vindt zich nooit voldaan!
Hier moet gy, en voor andren, leven:
Hier smaken wat u is bedeeld;
Hier, 't geen u aanlokt, vleit, of streelt,
't Gemeen belang ten offer geven.

Beklaag u! - Wreed, afgrijslijk Lot! -
Gewis, de Wijsheid van uw' God
Moest alles naar uw wenschen voegen!
't Heelal is slechts een kleinigheid,
Wanneer men 't in de weegschaal leidt,
By uw, uw ingebeeld genoegen!

ô Dwaas! zoo Aarde en Hemelrond
Eens onder uw bevelen stond,
Hoe deerlijk vondt gy u bedrogen!
Hoe zou uw opgeblazen waan
In 't gruwzaam wee verlegen staan,
Dat gy u-zelv' hadt toegetogen!

Nu lijdt ge? Ja, uit ongeduld,
Uit moedwil, wrevel, eigen schuld.
Gy kost, gy moest, gy zoudt genieten!
't Smaakt al de weldaân van Gods hand;
Zijn Goedheid houdt het al in stand,
En doet geluk en zegen vlieten.

Hy reikt by nooddruft laafenis:
Zijn overvloed vervult uw' disch:
Zijn vreugd klopt aan uw hart, Onwaarde!
Wat sluit gy 't; laat de weldaad in!
Doe open! smaak Gods menschenmin!
Uw heil is Hem het hoogst op aarde.

Ach! 't was tot kwelling niet of straf,
Zoo de Almacht u een leven gaf,
Geschikt tot vormen en volmaken.
't Was, om door aardsche zaligheid
Tot hooger vatbaarheên bereid,
Eens nog volmaakter heil te smaken.

Door aardsche zaligheid? ô Ja!
Sla de Almacht, sla Zijn Goedheid gâ:
Geen schepsel is dat heil beschoren,
En echter, alles, alles juicht.
Maar wat zijn' Schepper dank betuigt,
Gy durft dien dank in 't hart versmooren.

ô Ken uw voorrecht! ken uw' plicht!
Reeds Engel in 't vooruitgezicht,
Hier, Ondergodheid op dees wareld!
Gevallen, redloos; maar hersteld! -
Geen zucht, die in uw' boezem welt!
Geen traan, die in uwe oogen parelt! -

Ja, zucht en tranen borlen op.
Ja, sterfling, ieder harteklop
Aâmt dank aan 's Allerhoogsten goedheid.
ô Geef slechts uittocht aan dien dank:
Hy is der deugden eerste sprank,
Hy, de eerste bron van alle zoetheid.

1805.

aant. Veroordeeling des naasten.*

Zoo dan, oordeelt niets voor den tijd.
1 COR. IV, 5.

‘Dat 's kwalijk! Dat 's niet recht! Daar voor zouik my wachten.
Dat toont geen eerlijk hart, geen braaf, geen vroom gemoed!
Dat moet, wie edel denkt, zich-zelv' onwaardig achten!
Onwaardig? 'k Zeg te min. Een booswicht, die het doet!’
Tot zoo verr' wel, mijn Vriend! Uw oordeel is rechtvaardig,
Schoon mooglijk overhaast (de haast is altijd kwaad):
Maar 'k bid u, verder niet! de daad zij straffenswaardig,
Veroordeel haar, doch doem niet verder dan de daad.
‘Maar hy die haar bedreef’ -? Is 't feit n reeds gebleken?
Bestaat het? - O mijn Vriend, beslis toch niet zoo licht:
Niets kost het, om de deugd de hartaâr af te steken;
Te hooren, eer hy doemt, zie daar eens rechters plicht!
Men zegt; ik hoor; ik denk; men heeft my doen gelooven;
'k Ben overreed in 't hart; dit al voldoet hier niet.
't Geldt hier uws naastens eer; en hem die eer te ontrooven
Is mooglijk meer dan 't bloed dat uit een doodwond vliet.
't Gerucht is dikwerf valsch, verdraait, misvormt de zaken,
Maakt van de muis een' leeuw, een vijg tot molensteen:
't Kan van een eerlijk man een' schuwbren deugniet maken.
Een enkle omstandigheid scheidt goed en kwaad van een.
Het geen ge onwetend doemt, is mooglijk hoog te prijzen;
Zou, zoo gy 't onderzocht, of onderzoeken mocht,
Eene achting in uw borst voor 't edel hart doen rijzen,
Dat voor geene opspraak schroomt, aan zuivren plicht verknocht.
Beschouw des jonglings kling, met Vorstenbloed bedropen. -
Verra der! moorder van uw' Koning! - ‘'k Heb geen schuld.’ -
't Tuigt alles tegen u. - Gy zult het duur bekoopen! -
‘Welaan! ik sterf en zwijg; ik heb mijn' plicht vervuld.’ -
Bloedsc hendig onverlaat! uw zwaard is in haar handen. -

* Nieuwe Mengelingen I, 101.

Uw kleed, dat ge achterliet -! ‘Het zij zoo, 'k vrees geen straf.’ -
Voor 't minst, weêrspreekt uw schuld en dees hare onderpanden! -
‘Gods Almacht is genoeg; haar vrijspraak wacht ik af.’ -
Zelfs Jezus werd gedoemd. Zoo licht is 't om te doemen!
De Landvoogd vindt geen schuld; maar die Hem schuldig acht,
Wie zijn dat? Die zich-zelv' om strenge zeden roemen,
Maar wier geveinsde ziel met God en Godsdienst lacht.
Maar zie uw' Socrates, dien gy zoo heilig rekent!
My is hy 't niet, ô neen, doch gruwzaam was zijn straf.
En eedlen Focion, in braafheid zoo uitstekend,
Wiens lijk geen eerlijk mensch verwaardigt met het graf.
Geschicht en Jaarboek krielt van t'onrecht opgedichte,
Van schelms verdraaide, of valsch betytelde euveldaân:
En gy, in deze onze Eeuw, die schrandre, die verlichte,
Neemt, op een bloot m e n z e g t , vergrijp en misdaad aan!
‘Maar cchtcr’....Ga niet voort! ik zag een feit bewijzen,
Met veertig, ja nog meer beëedigde in 't Gerecht:
En echter -! (Leer, mijn vriend, voor 't licht gelooven ijzen!)
De daad bleek valsch te zijn, en de onschuld opgelegd.[1]
O monsters, zegt ge! zacht -! Niet een van die 't bezworen,
Of elk was overtuigd van zijn' oprechten eed.
‘Ik zie, ik meen te zien; ik hoor, ik meen te hooren;’
Vermengt zich onderling, en zonder dat men 't weet. -
Gevaarlijk Rechterampt! - Een bloem van vijftien jaren,
Onnoozel als het kind dat 's moeders schoot verlaat,
Ontfangt de gruwbre strop. Geen Rechter kan ze sparen:
't Bewijs is naar de Wet, en deze straft de daad!
Helaas! een maand gaat om, en de onschuld is bewezen,
De Waarheid breekt op eens gelijk een lichtstraal door![2]
Mijn oogen, ja gy-zelf, gy zaagt de deugd verrezen!
Wie had er, buiten u, gevoel of tranen voor?
Vervloekt, de Wet in 't Land, dat Rechters dwingt te doemen
Naar tuigen![3] naar den schijn, die 't vroomste hart misleidt!
Daar kan geen eerlijk hart zich-zelve veilig roemen!
Daar oefent meineed zich op blanke onnoozelheid!
Maar Zegen over 't Volk, waar 's Rechters vrij geweten
De Waarheid vorschen mag in 't innigst van 't gemoed,
In de uitspraak niet geprangd dan door een enkle keten,
Die hem in 't straffen voor lichtvaardig straffen hoedt!

Ach! dikwerf heeft mijn hand in 't vonnis voor te schrijven.
Gesidderd, en mijn hart van killen schrik getrild!
‘'k Ben overtuigd: de straf - zy mag niet achterblijven.
Wee echter! wee mijn ziel, waar 't, schuldloos bloed gespild!’
Maar neen, mijn geest was zwak. Een oordeel uit te spreken,
Niets lichter! Elk verstaat en schikt zich tot die post.
‘De zaak is openbaar - dit is een kenbaar teeken,
Dit is een klare blijk -!’ en daar meê, afgelost!
Of immers: ‘Die 't getuigt zou niemand licht beliegen:
Wat reden heeft de man? zijn woord is niet verdacht.
Ik zie de zaak wel in, en laat my niet bedriegen.
Geen rund dat vlekloos was, werd immer bont geacht.’
Daar draaft dan ieder door: ‘Het is....’ Maar dat wy zwijgen!
Doch gy, Veroordeelaars uws naasten! kent ge een' God?
Woudt ge aan gelijken blijk, waar op men aan durft tijgen,
Het eeuwig w e l of w e e doen hangen van uw lot?
Of wenscht ge dat uw God u-zelv' in 't hart moogt lezen?
Beandwoordt deze vraag. - Ach, Jezus rechtdag naakt!
‘Die oordeelt (zegt Hy-zelf) moet ook mijn oordeel vreezen.’
En mooglijk spreekt Hy vrij, die gy zijn vonnis spraakt!
Wat dunkt u; lust het u, deze uitspraak af te wachten?
't Koomt hier op menschelijke eer, op aanzien, goeden naam,
Op menschengunst, niet aan. Den brave schuldig achten
Is eindloos meer gewaagd dan een' vergangbren blaam.
Maar ach! men hoort; gewent, door dikwerf iets te hooren,
Aan 't geen verzekerd wordt; men vindt het minder vreemd,
Berust er in, gelooft; vergeet, het na te sporen;
Tot eindlijk zelfs het hart in 't lastren aandeel neemt.
Men spreekt, men zegtronduit (want waartoe dient verbloemen?)
Zijn meening: ‘'t Koomt my voor.’ Wat later: ‘Ja, 't gaat vast.’
Nu: ‘'k Blijf u borg daar voor: ik kan mijn Zegsman noemen:’
En de Onschuld wordt verplet van de opgelegde last.
Ach, 't is des menschen strik door roekelooze woorden
Zich-zelven, eer hy 't gist, rampzalig te verraân;
Dan onderzoek te doen,[4] gewikkeld in de koorden,
Waar uit geene aardsche macht hem ooit vermag te ontslaan.
Zoo deed die Oorlogsman, die d'Ammoniet deed vallen.
ô Jefta, welk een lot! het kost uw Dochters hoofd!
God hoort, verhoort, en straft. - Waar toe dit ijdel brallen?

Hy vordert, beef, ô beef, het geen gy hebt beloofd.
ô Heilloos woord! Gelofte! ô gruwzame offerande!
Maar wreeder nog dat woord, dat de onschuld schuldig noemt!
Die uitspraak (siddren wy!) stelt ziel en lijf te pande;
God hoort ze en neemt ze ook aan - gy hebt u-zelv' gedoemd!

1805.

Eindnoten:

1 In Holland.
2 In Londen.
3 Als in Engeland.
4 S p r e u k e n XX, 25: waar op deze plaats ziet, moet (denk ik) dus, naar den grondtext, verstaan worden: 'Het is den mensche een strik (of wel, ten verderve) dat hy uitroept: H e i l i g ! (dat is, gelofte doet) en na de (gedane) gelofte overweegt.' De Zeventigen, schoon hunne lezing zich hier niet gelijk is, begunstigen (meen ik) dezen zin ook. Luthers vertaling raakt kant noch wal.

Tranen.*

- Lacrymis adamanta movebis.
OVIDIUS.

Wie is die macht die stalen klingen
Verwint en brijzelt, sterveling?
Die aard- en Hemelrijk kan dwingen,
En opstijgt tot der Englen kring?
Die al wat weêrstaat kan verheeren;
Die woede en gramschap legt aan band;
Die zee en stormen kan bezweeren,
Hoe fel de woeste golving brandt?

Wie is die kracht, die Adams loten
De poort des Hemels openbreekt?
Die, heeft Gods Wraak het aangeschoten,
Het pantser om haar borst doorweekt?
Die God en noodlot kan bewegen;
Den Hemel op deze aarde troont;
Den vloek verandert in den zegen;
En, als Hy straffen wil, verschoont?

* Nieuwe Mengelingen I, 106.

Die kracht is de uwe, menschentelgen!
Die draagt gy niet in 't bruischend hart.
Gereed tot trotsen, weêrstaan, belgen;
Maar ze is een werking van de smart.
Die kracht bestaat in forscher spieren,
Noch door geen' weêrstand dwingbren moed!
Is 't erfdeel van geen woeste dieren,
Noch zetelt in 't verhitte bloed.

Zy woont by golvende Oorlogsvanen,
Noch waar helmet en sabel blinkt:
Maar schuilt in t r a n e n , zilte tranen,
Die weemoed uit den boezem dringt.
Ja, tranen die het hart ontschieten,
Het harte dat naar redding smacht!
In die, in hun aandoenlijk vlieten,
In die bestaat die wonderkracht.

ô God, wat zijn wy? wy, verraders,
Verraders van ons eigen bloed!
Wy, onverschoonbre gruweldaders,
Op wie uw vloek U wreken moet!
Uw donder moet ons 't hoofd verpletten;
Hy loeit in Uw getergde vuist!
Ja, wreek Uw snoodgeschonden wetten!
Zij, wat Uw Almacht hoont, vergruisd!

Daar streeft de bliksem in uw handen,
Daar gaat hy ter verdelging uit! -
Maar wat beroert uwe ingewanden?
Wat is er dat uw gramschap stuit?
Ach! 't schuldig Ninivé stort tranen!
't Gedoemd, veroordeeld Ninivé!
't Was doof voor dreiging en vermanen;
Thands schreit het om zijn schuldig wee.

Die tranen, ô die tranenbeken,
Ontwaapnen uw gerechte wraak.
Uw donder zwijgt wanneer zy spreken,
Hoe fel hy over de aarde kraak!
Helaas! hoe diep in 't stof getreden,
Gy hoort den zondaar als hy schreit,
En schenkt hem uw barmhartigheden
Voor tranen van boetvaardigheid.

Gy, Jezus, hebt Uw bloed vergoten
Voor zondaars, van hunn' God vervloekt!
Uw bloed en tranen saamgevloten
Bevrijden wie verlossing zoekt.
Maar ach! die zoenprijs zoo volkomen,
Wien redt Hy van de oneindbre pijn?
Ach! waar geen hartetranen stroomen,
Daar kan geen hart U eigen zijn!

Ach! zijn de tranen in onze oogen,
ô God, ô Heiland, U zoo waard!
Zoo dierbaar aan uw mededoogen!
Zoo kostbaar op dees schuldige aard,
Wat dan, wat kan in 't vluchtig leven
Zoo heilig wezen aan ons hart?
Wat kost Uw wil ons beters geven,
Tot troost, tot redding in de smart?

Wat wonder dan, zoo 't felste woeden
Voor tranen, zachte tranen, zwicht!
Indien ze in nood de zwakheid hoeden,
Daar ze aan eens wreedaarts voeten ligt!
Ach, moord en dolheid losgelaten
Vertrappelt waar ze een voorwerp vindt:
Wat teugelt razende Soldaten?
Een traantjen van 't onnoozel kind!

Ach, spijt en gramschap, fel ontstoken,
Die in 't beleedigd harte broedt,
Doet brein en ingewanden koken,
En hongert naar zijns vijands bloed.
Welaan! gy moogt dien vijand vellen,
Verwoede, ga! maar zie hem aan!
Zie in zijn oog een traantjen zwellen,
En gy vergeeft hem om dien traan.

ô Lieve kahnsters van het leven!
ô Lief, ô minnelijk Geslacht!
Wat boezem weet van wederstreven,
Als wellust van uw lippen lacht?
Maar ach! het lonkjen van uw oogen
Moog alles in uw kluisters slaan;
Uw hoogst, uw edelst alvermogen
Vertoont zich in een' teedren traan!

Bedrukten, door het leed verslagen,
ô Nadert my, ik deel uw leed.
Blijmoedig geef ik, op uw vragen!
Zoo dra ik 't u benoodigd weet!
Maar neen: ik word vergeefs gedrongen;
Mijn hart...! mijn trage vadsigheid...!
Een traantjen aan uw oog ontsprongen,
Verkrijgt u wat u wierd ontzeid.

Of zou dat traantjen my niet roeren!
Dat, my niet drukken op 't gemoed!
Dat traantjen kan ten Hemel voeren;
En is my meer dan 's warelds goed.
Hoe! zou onze aardboôm menschen kweken,
Wier ziel daar geen gevoel voor had?
Wier hart de traan niet kon doorweken,
Wanneer hy om vertroosting bad?

Hoe! de aarde, met ons zweet bedropen,
Met onze tranen oversproeid,
Sluit vruchtbren schoot en boezem open,
En 't jeugdig plantjen rijst en groeit!
En gy, ô mensch, ziet tranen vlieten,
En niets vermurwt uw harde borst?
Geen weldaad (hoe!) die uit wil schieten!
Geen deernis breekt heur ijzren korst!

Neen, Hemel, zulke wangedrochten,
Neen, zulke monsters schept Gy niet! -
Hoe, Christnen, Jezus vrijgekochten,
Verstoten hem, die tot hen vliedt?
Hoe zouden zy den traan versmaden,
Dien nooddruft, dien behoefte schreit?
Hunn' broeder zien in tranen baden,
En weigren hem barmhartigheid?

Neen. Heiland! Gy die troost bereidde
Voor al wie aan Uw voeten leed,
Voor al wie immer tot U schreide!
Gy, die geen weldaad ooit vergeet!
Gy stort in 't hart van die U eeren
Uw eigen zucht om wel te doen;
En die die liefde moest ontbeeren,
Had nimmer aandeel aan Uw' zoen!

1805.

Liefde.*

Zoo is dan de Liefde de vervulling der wet.
ROM. XIII.

Wat is Liefde, God der Goden,
Gy die niet dan Liefde zijt!
Niet dan Liefde hebt geboden,
Als het waardigst U gewijd!
U met hart en ziel en zinnen,
Met mijn gantsch bestaan te minnen,
En mijn' evenmensch als my.
ô Wat zogt dit, Heer der Heeren?
Doe my inzien, doe my leeren,
Wat die ware Liefde zij!

Is het Liefde, vrees te voeden
Voor Uw Heiligheid en Macht?
Weg te krimpen voor Uw roeden,
Als Gy ons die noodig acht?
Of is 't Liefde, met betrouwen
U als Vader aan te schouwen,
Die zijn dierbaar kind kastijdt?
Uwe weldaân en Uw plagen
Met gelijke vrengd te dragen,
Zonder weêrzin als men lijdt?

Is het Liefde, dat te vragen,
Dat Uw Goedheid niet vergunt?
Naar verboden goed te jagen,
Dat Gy ons niet toestaan kunt?
Of is 't Liefde, niets te wraken,

* Nieuwe Mengelingen I, 122.

Maar zich al ten nut te maken,
   Wat Gy over ons gehengt; -
Wat Uw hand ons toe doet vlicten; -
Met dat hartelijk genieten,
   Dat Uw zegen met zich brengt?

Is het Liefde, by 't beminnen
   Op my-zelv' te rug te zien?
Zonder kracht van zelfverwinnen
   Medeschepsels hulp te biên?
Is het Liefde, by mijn' naaste,
Dien Gy aan mijn zijde plaatste,
   Meer te willen zijn dan hy?
Met mijn' rijkdom of verlichting
Roem te zaaien of verplichting,
   Voedsel voor mijn hovaardy?

Is het Liefde, meê te deelen
   Uit verlegenheid of waan?
Om mijn eigenmin te streelen?
   Om eens bidders last te ontgaan?
Om my van het medelijden
Met eens anders wee te vrijden?
   Of te prachen om uw loon?
Tot een troost voor 't krank geweten?
Mag ik dit beminnen heeten?
   Is dit Liefde, God der Goôn?

Of is 't Liefde, heel ons leven,
   Heel ons aanzijn, goed, en bloed,
Voor des naasten best te geven
   Met een' waren hemelgloed?
Al ons werken, al ons trachten,
Alle woorden en gedachten,
   Te bestieren tot dat best!
Zonder uitzicht of beoogen,
Maar met één geduurzaam pogen,
   Door de nooddruft uitgeprest?

Niet, wanneer uw slagen snerpen,
Koud, gevoelloos by het wee,
De aardsche giften heen te werpen
Op des droeven legersteê:
Maar by 't schenken van uw gaven
't Lijdend hart met troost te laven;
Niet te schrikken voor de klacht;
Wond en jammer niet te vrezen,
Maar ook dan tot heul te wezen,
Als men geen verlichting wacht?

Is het Liefde, weg te roeien
Wat den haat tot wortel strekt?
Niets in 't hart te laten groeien
Wat verborgen' onwil wekt?
Is vergeven en verschoonen,
Zich aan elk verzoenbaar toonen,
Afkeer voeden van verwijt,
Niemand richten, niemand doemen,
Maar des naasten deugden roemen;
Is dat alles, wat ons kwijt?

Is het, d' evenmensch te dragen
In zijn zwakheid, zijn gebrek?
In zijn morren, in zijn klagen?
't Oog te sluiten voor zijn vlek?
Door onmerkbre liefdesnoeren
Hem te leiden, hem te voeren
Op het onbedrieglijk pad?
Hem op weg tot steun te strekken?
Punt en doren uit te trekken?
Lieve Godheid, is het dat?

Is het, vurig, onbezweken,
Onverslapt, en nooit verkoud,
Voor des naasten heil te smeeken,
Als voor eigen zelfbehoud?
Is het, willig al te lijden,

Wat dien zaligste der tijden,
  Groote Goël, nader brengt,
Als Gy al zult zalig maken,
Wat, in staat uw heil te smaken,
  Tranen van bedroeving plengt?

Ach! wat zijn wy diep gevallen,
  Onbegrijpbre, groote God!
Wie betracht er uit ons allen
  Uw zoo kort, zoo klaar gebod?
Wil ik slechts mijn plicht ontleden,
Wat ik doe, is overtreden;
  Niets, het geen haar eisch vervult!
'k Kan mijne aardsche zinbeseffen
Tot die hoogte niet verheffen,
  Dat zy zuiver zijn van schuld.

Vruchtloos is mijn overdenken!
  Gy, ô Godheid, die my hoort,
Wil my zelf de Liefde schenken!
  Nimmer brengt mijn hart haar voort.
Leer my, ô, met ziel en zinnen
U als 't hoogste goed beminnen,
  En mijn' evenmensch als my!
Stort dit, Heiland, in mijn harte!
Leere uw uitgestane smarte
  Aan mijn ziel wat Liefde zij!

1805.

aant. Messias.
Veldzang.*

- Majora canamus!
VIRGILIUS.

Gy, Sionite, stel een' eedlen Veldzang in!
Leer, leer my d' echten toon! Ik eische 't, Zangerin!
Geen murmelend geruisch van Pindus zilvren stroomen,
Noch luwend myrthenbosch, van Dichterlijke droomen
Doorwemeld, geen gekweel van 't zangrig Negental
Volstaat hier. Laaf mijn' geest met loutren hemelval,
Gy, Geest, die Amos zoon voor 's Hoogsten zetel voerde,
En zijn gewijde tong met heilig vuur beroerde!
Roer ook de mijne, roer mijne aardsche lippen aan!
Ja, Serafs, leert mijn hand uw gouden harpen slaan!

Men hoore! De eedle Bard, van Godlijk vuur aan 't blaken,
En aan zich-zelv' ontrukt, vangt aan. De heemlen kraken!
De toekomst opent zich voor zijn verwonderd oog!
Een Maagd, dus klinkt zijn zang, bezwangerd van omhoog,
Een Maagd zal baren, zal een' zoon, een jongske baren.
De tronk van Izaï, ontbloot van tak en blaâren,[1]
Schiet van zijn' dorren stam een vruchtbaar rankjen uit,
Wier knopjen aan 't Heelal zijn bloessemgeur ontsluit.
De Geest der Godheid zal zijn bladerkroon doorwaaien,
En om het frissche groen de breede wieken zwaaien:
De Duif des Hemels zet zich neder op zijn' top.
De Heemlen druipen er een' daauw van nektar op.[2]
De wolken sproeien 't met een groeizame ochtendregen.
Het aardrijk opent zich en lacht zijn' wasdom tegen.

* Nieuwe Mengelingen II, 173.

Verkwikking stort zijn loof op 't afgematte hart,[3]
En heilrijk balsemvocht voor 's onderdrukten smart.
't Biedt koele schaduw aan voor 't heete middaggloeden,
En veilig overdek voor stormige onweêrvloeden:
En schuilplaats voor 't geweld, waar stille onnoozelheid
Zich moede en afgefoold ter sluimring nederleit.
De misdaad is niet meer! de aaloude schuld geweken.
Gerechtigheid keert weêr,[4] maar vindt geen kwaad te wreken,
En heft de weegschaal op met wapenlooze hand.
De Vrede heerscht alom met heur olijvenplant.
De in 't wit gedoschte Maagd daalt neder uit de wolken
Met nieuwen hemelglans en zegent land en volken.
Vliegt, jaren! spoedt, ô spoedt, en drijft dien morgen voort!
Wy dorsten, dierbaar wicht, naar 't uur van uw geboort'!
Verschijn, ô eedle spruit! verschijn, en word geboren!
Het Oosten vangt reeds aan uw' ochtend toe te gloren.
Natuur onthaalt u met des aardrijks edelst groen,
En offert aan uw koets gebloemte en veldfestoen,
Met al de lieflijkheên die 't Westerluchtjen waassemt,
Daar 't om uw wiegjen zweeft, en Lentegeurtjens aassemt.
De hooge Libanon wenkt uw geboorte toe.[5]
De bosschen hupplen op 't gebergte, blij te moê.
'k Zie Sarons needrig dal van frissche rozen gloeien,
En Karmels bloemrijk hoofd met purpren luister bloeien!
Hoe dreunt de woesteny van dezen vreugdekreet:[6]
‘Een God, een God verschijnt; gaat, maakt zijn baan gereed!
Bereidt, bereidt zijn pad!’ - De heuvelen weêrgalmen,
En roepen 't juichend toe aan de Arameesche Palmen;
‘Een God, een God verschijnt,’ roept bergspelonk en rots;
En 't aardrijk wacht de komst des naderenden Gods.
Zinkt, Bergen, zinkt! en rijst, gy kruipende valleien!
Gy, Ceders, buigt uw hoofd, en strooit den grond met meien!
Wijkt, Rotsgesteenten! en gy Stroomen, maakt ruimbaan!
Hy komt, de Heiland komt, biedt hem uw hulden aan!
De Heiland, van wiens komst de aaloude Dichters spelden!
De Heiland komt, hy koomt in de Idumeesche velden!
Hoort, doven; blinden, ziet! Ontsluit en oor en oog! -[7]
Zoekt, blinden, zoekt het licht aan 's Hemels blaauwen boog:
Reeds straalt het ook voor u. Zijne Almacht breekt het duister:

Geniet, gelukkigen, geniet des Hemels luister! -
Gy, doven, komt, ontfangt in 't nieuwgeopend oor
't Betoovrend van de klank! heur luchtstroom dringt u door! -
Gy, sprakeloozen, spreekt! Gy, stommen, zwijgt niet langer!
Stort, stort een' boezem uit, van Zijnen lofzang zwanger!
Verleemden, werpt uw kruk blijmoedig van u weg,
En huppelt met de ree door struik en myrthehegg'!
En, kranken, juicht, ô juicht! uw pijnen zijn vervlogen. -
Geen tranen, of de hand des Redders zal ze droogen! -
De schrikbre Dood bezwijkt en zieltoogt van die hand,[8]
En 's Afgronds Dwingland krimpt en worstelt in zijn' band. -
Gelijk de Veeknaap voor zijn diergeschatte lammeren[9]
Van zachte deernis smelt, gevoelig voor hun jammeren;
Hen met een teedre zorg langs malsche beemden weidt,
Met zuivre lucht verkwikt, aan 't levend water leidt;
't Verloorne wederzoekt, en 't opneemt in zijne armen
Om 't op zijn' schoot te voên, en aan zijn borst te warmen;
Zoo zal Hy 't menschlijk kroost, dat God hem overgaf,
Als Herder gadeslaan en hoeden met zijn' staf.
Hy, Vorst der Vrede, en God van eeuw tot eeuwigheden![10]
De Volken zullen 't staal tot ploeg en seissen smeden,[11]
En 't ramm'lend harnas niet meer blinken over de aard,
Noch 't veld zich mesten met de drupp'ling van het zwaard.
Dan zullen stulp en hut het hoofd ten hemel beuren;
't Kortstondige geslacht zijn' arbeid niet betreuren;
Maar 't honderdjarig kroost, met frissche jeugd omkleed,[12]
De vruchten zamelen van 't Ouderlijke zwect.
De wijngaard zal den disch van d' achterkleinzoon dekken;
Gebrek noch roof zijn hand naar 't erf des nabuurs strekken;
Maar de arm des zaaiers zal ook oogsten van zijn vlijt,
En juichen in 't genot daar hy zijn garven snijdt.
De Herder zal verbaasd in dorre wildernissen
De lelie bloeien zien uit klip en waterlissen,[13]
En hooren onverwacht in 't schraal en dorstend zand
Een springbron ruischen, die den wasdom voert op 't land.
De rotskloof, 't gruwbre nest der schuifelende draken,
Zal gras en rietscheut voên en 't koelend windtjen smaken.
Dan maakt de distel plaats voor Myrth en eedlen Pijn;
En Palm- en Cederboom dekt heide en zandwoestijn.[14]

De Beuk en fiere Den zal hei- en doornestruiken
Vervangen, en de olijf uit scheerlingzaad ontluiken.
Het lam zal met den Wolf verkeeren als gespeel;[15]
De Luipaart naast het kalf zich vlijen in 't gareel:
De Leeuw zal zich op 't stroo aan 's runddiers kreb vergasten:
Geen Beer, geen Tijger taalt om 't geitjen aan te tasten.
Het pasgespeende kind drijft Panthers naar den vloed;
En de adder lekt in 't gras des moeden wandlaars voet.[16]
De zoogling strijkt de huid der schubbige aspisslangen,
En durft den bazilisk in 't kindervuistjen prangen;
Steekt lachende de hand in Leeuw- en Drakenmuil,
En kruipt by 't wriemlend broed in d' open addrenkuil. -
Rijs, Vorstlijk Salem[17], rijs, gekroond met zonneglansen!
Verhef uw schittrend hoofd en torenrijke transen!
Gods licht omstraalt u. Hef uw oogen op, en zie
De Vorsten van 't Heelal, gebogen op de knie,[18]
Uw' Tempel eeren, en uwe outers met hun gaven
Bedekken: 't geurig Oost voor uwe altaren slaven,
En brengen wierook aan, en goud, en specery,
En galmen 's Hoogsten lof in vreemde melody!
Uw kroost vermeerdert zich by duizendduizendtallen:[19]
Een eindeloos geslacht vervult uw ruime wallen:
Het uiterst zeestrand baart u kindren: neem hen aan!
Zie, zie uw hoven vol met vruchtbre ranken staan!
De Godheid zet voor u haar Hemelsluizen open,
En stroomt in zegen af, om Sion te overhoopen.
Sabéa bloeit voor u, met Indus nagelblom,[20]
En Ofirs gloeiend stof doorgolft uw heiligdom.
't Brengt alles schatting op, geschenk, en offeranden,
En 's aardrijks overvloed vloeit stroomende in uw handen. -
Geen rijzende ochtendstond zal graauwen aan uw kim.[21]
Geen zon vermeet' zich meer dat hy te wagen klimm'!
Geen maan zal aan zijn vlam haar zilvren lamp ontsteken;
Maar voor uw hemelglans zal zon en maan verbleeken,
Verdwijnen, en hun gloed vergaan in enklen nacht.
Een eindloos heller dag met onbewolkte pracht
Zal eeuwig over u en uw bewoners stralen,
En gloeien van het licht der diamanten zalen.
Ja, de Ongeschaapne-zelf zal uw verlichting zijn;

En de eeuwigheid wordt u een enkle zonneschijn! -
Deze Aarde gaat te niet met lucht en wolkgordijnen:[22]
't Gestarnt' zal als een rook in 't enkle niet verdwijnen,
De rotsen, smelten; en 't gebergt', in asch vergaan:
Maar 't woord der Godheid blijft; daar is geen schokken aan.
ô Almacht! eeuwig is uw trouw; en onverbroken
Uw scepter! God van heil, Gy hebt het woord gesproken![23]
'Uw Rijk houdt eeuwig stand!' Uw waarheid triomfeert. -
Aanbidt, ô Englenrei! - Messias! Gy regeert.

Na POPE gevolgd.
1805.

Eindnoten:

1 Jezaias XI, 1.
2 Jez. XL, 8.
3 Jez. XXV, 4.
4 Jez. IX, 7.
5 Jez. XXXV, 2.
6 Jez. XL, 3, 4.
7 Jez. XLII, 18; XXV. 5, 6.
8 Jez. XXV, 8.
9 Jez. XL, 11.
10 Jez. IX, 6.
11 Jez. II, 4.
12 Jez. LXV, 21, 22.
13 Jez. XXXV, 1, 7.
14 Jez. XL, 19, en LV, 13.
15 Jez. XI, 6, 7, 8.
16 Jez. LXV, 25.
17 Jez. LX, 1.
18 Jez. LX, 3.
19 Jez. LX, 4.
20 Jez. LX, 6.
21 Jez. LX. 19, 20.
22 Jez. LI, 6; en LIV, 10.
23 Psalm XLV, 7; Heb. I, 8.

Aan God.*

Leer my mijne dagen tellen,
Gy die hun getal bepaalt!
Ieder dag die my bestraalt
Op zijn rechte waarde stellen!
Ieder uur van mijn bestaan
Zie ik als uw weldaad aan!

Leer my ieder stond beklagen

* Poëzy IV, 201.

Die my nutteloos ontschiet!
Leer my blijdschap en verdriet
Zedig en gemoedigd dragen,
En met voor- en tegenspoên
Als een Christen voordeel doen!

Geef my 's ochtends lust en ijver;
's Daags, aanhoudendheid en kracht!
Geef herhaling in den nacht!
Maak my waakzaam, vlug, en nijver,
En aan elke pligt gehecht,
Door uw' wil my opgelegd!

Leid my langs dit pad der smarte,
Naar de stooringlooze rust!
Niet verlangend, niet onthutst,
Maar met onverschrokken harte!
Dankbaar in het aardsch genot,
En gewis van beter lot!

Dit, ô God, zij steeds mijn bede,
En die bede my verleend!
Zij mijn hart met u vereend,
In uw' wijzen raad te vrede;
En, genadig Opperheer,
Niets op aard ontbreekt my meer.

Leyden.
1806.

Ontucht.*
(Spreuken V.)

Mijn zoon, geef op de Les uws Vaders,
De wijze Les uws Vaders, acht:
Het pad des woesten tuchtversmaders
Loopt uit in ondoorkoombren nacht.
Wien zult gy hooren, wien vertrouwen,
Indien gy hem uw hart ontzegt:
Ach, prooi van schaamtelooze vrouwen!
Verhangen in een hoerevlecht!
Te rug! schuw de ontucht, schuw de lippen
Wier boord van enkle honig vliet,
Maar die 't verderf in 't hart doen glippen;
Wier tong een giftige angel schiet.
ô Laat haar arm u nooit omvangen!
Hy sleepte u in den wissen dood,
Een slang die om uw hals bleef prangen,
U worgende in haar valschen schoot.
Heur voetstap (schuw haar dartel huppelen!)
Gaat hellende af naar d' ondergang:
Heur hairlok moog van amber druppelen,
De heldamp walmt haar op de wang.
Haar treden kleven aan de ellenden:
't Gebrek houdt aan haar voeten vast:
En van haar pad te rug te wenden,
Is naar d' ongrijpbren wind getast.
Hoort, hoort my, kinders! Mijdt haar wegen!
Haar woning zij u dood en hel!
Wat wierp gy goed en Oudrenzegen
In altijd grondeloozen wel?
Wat zoudt ge zelf uw eer verwoesten?

* Najaarsbladen I, 107.

De jaren die u 't Lot belooft
Door 't snijdend seissen weg doen oesten,
Dat snorrende omgiert om uw hoofd?
Wat zou, met afgeknaagde spieren,
Uw levend uitgeput gebeent'
Van woede, en pijn, en onmacht tieren,
In brullende angsten dorgeweend?
Wat zoudt ge u nog op 't stroo beklagen,
En jammer roepen over 't licht,
Dat foltrend voor uw oog zou dagen,
En 't hart te rug wees naar den plicht?
Wat zoudt ge uw eigen hart vervloeken,
Dat zelf zijn lust zoo gruwzaam boct;
En vruchtloos naar een' schuilhoek zoeken,
By 't geesslen van 't ontwaakt gemoed?
Wat zoudt ge dan de les herhalen,
Verworpen door uw losse jeugd:
‘ô Koopt geen gift uit gouden schalen;
Geen lust ten koste van de deugd!’
Neen, laat de dronk uw branding lesschen
Uit eigen bron en waterbak;
In schaâuw van myrth- en hofcypressen
Belommerd met een veilig dak!
Een bron, door vreemden nooit genaderd,
Door nachtgevogelt nooit ontrust,
Maar, ongerept, in 't frisch gebladert'
Ontscholen aan de dartle lust.
Laat, laat die bron verkwiklijk vloeien
Voor u, mijn zoon, voor u-alleen;
Uw' eigen hof en beemd besproeien
Met onuitputbre zaligheên!
Gezegend zij haar ruischende ader!
Zy springe in wellust vroeg en laat,
En ('t zij de zegen van uw' Vader!)
Besprenge uw' akker onder 't zaad!
Ja, smaak in de armen van een Gade,
Den wellust van uw rijpe jeugd,
Dat zich uw glociend hart verzade,
Zich dronken afdrinke aan haar vreugd!

Put, zwelg, en zuig, met volle togen,
Den hemel uit haar kuische borst!
Gloei weg in 't tintlen van haar oogen!
Zink weg in 't tintlen van die dorst!
Zwoeg immer op haars boezems zwoegen,
En strengel u haar armen in!
Versmelt in 't stroomende genoegen
Der onvervalsche Huwlijksmin.
Ja, ga in ziel- en zinbehagen,
In golvend levensvuur, te wed!
Pluk rozen, die geen dorens dragen!
Zy bloeien slechts om 't Echte bed.
Wat zoudt ge in wulpsche strikken smooren,
Mijn zoon! mijn eenige! ô word wijs!
Leer naar den raad uws vaders hooren:
Geen zegen, dan tot dezen prijs!

1808.

Verleiding.* (Spreuken VII.)

Betracht het Vaderlijk vermanen,
Mijn zoon! bewaar zijn' raad en leef!
Verbitter 't leed hem niet met tranen
Die de ouderdom u wedergeef!
ô Knellende is eens Vaders smarte,
Wien de ouderlijke hoop bedroog.
Mijn les zij heilig aan uw harte!
U waard als de appel van uw oog!
Laat zy, voor jaspis of saffieren,
Uw hand tot vingersiersel zijn!
Zy drukk', voor roos of violieren,
Uw' boezem tusschen 't borstsatijn!
Omhels de Wijsheid als uw zuster!

* Najaarsbladen I, 112.

De Braafheid, als uw bloedvriendin!
Zy zij uwe onschuld tot beschutster!
Zy hoede u voor verboden min!
Ik zag - het Daglicht trok zijn glansen
Te rug in 't westen, blaauw van damp:
De Nacht beklom de Hemeltransen,
By 't scheemren van de kamerlamp! -
Ik zag door de open venstertralie
En vestte de oogen op den grond,
Beschaduwd door de duistre falie
Der zich verdikkende avondstond.
Een deel verstandelooze knapen
Doorkruisten zwervend markt en straat;
Onbandig; als verloren schapen,
Wier roepstem door de heide blaat.
Een' hunner zag ik angstig treden.
Hy zag, als met verschrikking, om;
En wendde met onzcekre schreden,
Naar 't lichtjen dat ter zijde glom.
Ik volgde 't Jongsken met mijne oogen.
Een lichtgekleede vrouw verscheen,
Met hoerensiersels aangetogen,
En de arglist in 't gelaat gesneên;
Gewoon op weg om roof te loeren;
Haar eigen' drempel wars en vremd;
Gespitst om in 't verderf te voeren,
Wien ze eenmaal in heur armen klemt!
Ik zag haar schaamtelooze kaken,
Den blos ontwend van 't eerbaar rood;
En de ontucht in het lonkjen blaken,
Dat ze, eerloos lachende, op hem schoot.
Kom, zegt ze, en nijpt met zachte vingeren
Zijn hand in haar oneerbre hand,
Dat hart en brein en zenuw slingeren,
En 't ingewand hem kookt en brandt. -
Kom, zegt ze, en spant haar vogelknippen,
En voert d' onzichtbren lijmstang aan,
In 't kussen van haar fletsche lippen,
Waar uit de wachtels tonen slaan. -

Kom, zegt ze, ik vier mijn hooggetijde,
Mijn' Jaardag, eenzaam, menschenschuw.
Kom met my, kom, en druk mijn zijde,
Mijn hart verlangt en smacht naar u!
'k Heb, u ter eer' mijn tafelsponde
Met purpren sprei en bloem versierd:
Gezegend is de blijde stonde,
Die thands uw' voet te mywaart stiert!
Mijn leger riekt van speceryen;
Mijn beker schuimt van frisschen wijn.
Kom, dat we ons juichend nedervlijen,
Genieten, en gelukkig zijn!
Ja, smaken we, arm in arm gestrengeld,
De ondenkbre zoetheên van de min,
En zwijmen, ziel in ziel gemengeld,
Den Hemel der verrukking in!
Mijn Ega (krone in verre landen
De winst zijn reistocht!) is van hier,
En hief den klem der huwlijksbanden
Ter gunste van ons tintlend vier.
Kom, riep ze en hield de aanloklijke armen
D'onnoozlen om den hals gekneld.
Hy ging - ô jammer, ô erbarmen!
Als 't hupplend lam ter slachting snelt.
Zoo volgt het runddier aan het leidsel
Den slachter naar den vleeschhouwbank:
Zoo, blind voor 't schrikbre toebereidsel,
De waanzin boei- en kluisterklank!
Zoo ging hy, ja, in 't argloos dartelen,
Tot de uit een' hoek geschoten pijl
Hem straks in 't gulpend bloed deed spartelen,
Als de Os die tuimelt voor den bijl. -
Mijn kinders! ô gedenkt mijn woorden!
ô Wijke uw hart niet tot haar af!
Haar kus, haar vleitaal, is vermoorden;
Haar woning is de mond van 't graf.

1808.

Doodslaap.*

Als het windtjen over d' akker
Door de dorre bladers ruischt,
Maakt het dan de slapers wakker,
In de donkre cel gehuisd?

Dringt de slagpen van zijn vlerken,
Als zy 't gras der graven kust,
Door de harde korst der zerken?
Door het heiligdom der rust?

Voelt het matte hart verkwikking
Als het stilstaat in de borst,
Niet meer vatbaar voor verstikking,
Bloedverhitting, ademdorst?

Zeggen zenuwtak en aâren,
Onder 't drukken van den steen:
Lieflijk smaakt ons dit bedaren
Van des levens moeizaamheên?

Vindt het broeinest aller zorgen,
't Moê- en afgepeinsde hoofd,
In dien koelen schoot geborgen,
Wat de rust het had beloofd?

Is het kalmte na het zwoegen,
En verfrissching na den gloed,
Is het streelend slaapgenoegen,
Wat men in de dood ontmoet? -

* Najaarsbladen I, 117.

Waant het vrij, onnoozle bloeden!
   Dat in 't stof die slaap u wacht,
Die by smart en tegenspoeden
   Uw verbeelding tegenlacht.

Op zoo'n sluimering te beiden,
   Met bewustheid van te zijn,
Is, de dood van dood te scheiden,
   't Leven van des levens pijn.

Dove stofklomp, ras ontbonden,
   Nietig molm, en ons niet meer,
Lig, verwaaid, verteerd, verslonden,
   Lig gevoelloos, lig daar neêr!

Weg, ô afgesleten kleederen!
   'k Schud u uit, ik leg u af!
Zou het my de ziel vertederen,
   Wat u treffen moog in 't graf?

Weg, gesuis der kerkhofboomen!
   Weg, geruissel van den wind!
Weg die kranke hersendroomen!
   Dat gestamel van een kind!

De uit elkaâr gebroken raderen
   Zonder evenwicht of veêr,
Wijzen dag- noch avondnaderen,
   Wijzen uur noch tijdloop meer.

Door geen lichaam aangetrokken,
   Met geen wareld in verband,
Drijven wy als lichtstofvlokken,
   Uitgegoten door Gods hand; -

Tuimlen we om in nieuwe kringen,
In zijn schepping nieuw en vremd;
Englen dan, noch stervelingen;
Maar tot Englenstand bestemd.

Welk genot, en wat verzaking, -
Welke pijn, en welke lust, -
Welk een zuivring, wat volmaking,
Neemt hier plaats in van de rust?

Dierbre Goël! dek onze oogen,
Dek ze hier met duisternis!
Eeren wy, het hoofd gebogen,
Wat ons ondoordringbaar is!

Staren we op dat ochtendgloren,
Na den onverstoorbren nacht,
Dat een uit dit stof herboren,
Maar verheerlijkt lichaam wacht.

1808.

Geluk.*

Gy, eindloos doel en bron van heel het menschlijk pogen,
Voor wie het leven klopt by 't zwoegen van de borst:
Gy d' arm ontvliedend ooft, waar 't vlammen onzer oogen
Op staart, en 't gloeiend hart met zoo veel drifts naar dorst.
G e l u k ! ô ijdle schim! - neen, waar, bestendig wezen!
Gy zijt het geen gy zijt, miskenne u vrij 't Heelal!
In u is 't, dat alleen die Almacht wordt volprezen,
Wier wezen weldoen is, geen wezenlooze schal.
G e l u k ! ô hoogste schat, alleen ons rustloos zwoegen
(Zoo dit u geven kost) en al die jammren waard,
Waar uit de dwaze ziel, in 't jagen naar genoegen,
Zich-zelve een' afgrond schiep van de onverbasterde aard.
Voor u is 't dat wy zijn. In u bestaat die luister,
Waar God zich in 't Heelal door uitbreidt en geniet;
Die in 't geschapen licht hervoorstraalt uit het duister,
En zegen, dank, en lof, aan 't schepslenheir gebiedt.
U lof, is de Almacht lof, u roem, Haar roem bewijzen!
U kennen, is God-zelv' in hellen spiegel zien!
En, waar tot 's Hoogsten eer de gloriegalmen rijzen,
Gy, gy bezielt de harp van mensch en Cherubien.
Ontvlam mijn ziel, G e l u k , met eene van die vonken,
Die ge uitschiet, waar om hoog de zon tot schaduw strekt;
Waar, door ontzag en liefde aan 's Hoogsten throon geklonken,
De Seraf 't blank gelaat voor 't blindend licht bedekt!
Daar drukt ge 't straaltapijt des zetels. De Alvervulder
Beschouwt u met een oog dat tintelt van genâ.
Hy wenkt? gy ziet op d' aard den Godgetrouwen dulder,
En Gy, gy vest uw' stoel op 't siddrend Golgotha.
De wareld zoekt u in zich-zelve; (vruchtloos zoeken!)
Ik, daar waar Jezus leed, en voortrad naar om hoog:
Maar ach! wat houdt my vast, en welke sluierdoeken

* Najaarsbladen I, 133.

Omslingren op dien weg my 't ongeopend oog!
Ik tast, ik grijpe om niet. Ik onderwerp me aan 't lijden,
Maar krimp, en klaag in 't wee, nog vruchtloos voor mijn ziel.
ô Jezus, 'k schroom, na u, met Hel noch Dood te strijden;
Maar hef me, ô hef dien nacht, waar in mijn geest verviel!
Neen, 'k wensch my heil noch vreugd dan door u na te streven;
Door 't torschen van uw kruis: maar Gy, Gy-zelf, bezweekt!
En ik, onzalig stof, gewoon aan stof te kleven,
Wat kan ik, daar 't gezicht op 't eenig loon ontbreekt?
ô Toon my, toon 't Geluk door 't scheemren van die deining,
Die golving van de mist, ons wolkend voor 't gezicht!
Verdrijf dien muur van nacht, onbreekbre zielsomheining!
Geef, Heiland, geef my kracht, en schep mijn blindheid licht!

1808.

Deugd.*

Men roem' den Held my niet, die onder 't schutgevaarte,
(Den bergrotsklomp gelijk, die pal staat door zijn zwaarte)
Door 't moedig hart gesteund, in 't midden van 't verderf
Den dood in 't aanzicht schouwt met onverschoten verf.
Hy staat, hy strijdt, beveelt, voorziet met kalme zinnen,
Wat de Oorlogskans beslist, en doelt op 't overwinnen.
Zijn boezem vlamt op de eer; de glorie is zijn roof,
Haar schittring maakt hem blind, en voor den donder doof.
Ach, de een houdt de andre drift het evenwicht in 't harte!
De trotsche Stoïcyn belacht den neep der smarte
Om de ijdle wijsheid van zijn' aanhang eer te doen,
En schaamle hoogmoed praalt, al hongrende, op fatsoen. -
Met recht! De Reden-zelv, van allen kant bevochten,
Stelt neiging tegen trek, en tochten tegen tochten,
Fnuikt d' een door d' andren, en, door 't onderling geweld

* Najaarsbladen I, 137.

Der driften meesteres, behoudt zy 't oorlogsveld.
Zie daar de schrandre les van 't moeilijk zelfbeheeren!
Verdeel, zegt Dwinglandy; verdeel, gy zult regeeren!
En heel die Zedekunst, waar aan men hulde biedt,
Is Staatkunst, wel verstaan; is loosheid; anders niet.

En echter zal zich 't hart op glans van zuivre zeden
Verheffen -? op een deugd, die telkens wordt bestreden,
En nooit bestand is, dan door 't enkle tegenwicht
Dat voor den val behoedt, wie, worstlend, onderligt?
ô Stervling! is dat deugd? Zal kracht uit zwakheên rijzen,
Verraad de dapperheid, of list den moed bewijzen?
Zoo roem' de Feestlampkroon, by 't zinken van het lood,
Haar vlug- en lichtheid vrij, als ze aan 't gewelfsel stoot,
En daag den vogel uit, die, zwevende op zijn pennen,
Door 't zwaaien van zijn wiek ten steilten op durft rennen,
Der zon in 't aanzicht vliegt, den donder in 't gemoet,
Zijn' prooi op de aard bestelpt, of naschiet in den vloed!

Mijn vrienden, zien we ons-zelv', van 't ijdle zingewiegel
Der Eigenmin bevrijd, in d' onbedriegbren spiegel
Der zelfbewustheid, die, gezeteld in 't gemoed,
Dien valschen waan veracht, wien alles offer doet.
Zy leere ons, onze deugd by 't zonnelicht aanschouwen;
En 't valsche klatergoud en flikkrend glas mistrouwen,
Waar meê de ontzinde trots, hoe schamel en berooid,
Zich openlijk, als met een' rijken pronkschat, tooit!
Wat toch, wat is de Deugd, zoo heerlijk, zoo verheven,
Dat al wat is, vereent, om haar de lof te geven?
Een hachlijk zelfbestuur, uit welverstaan belang?
Een twist met eigen' trek? een pijnlijk zielbedwang? -
Zoo is haar schaduw in ons, menschen. 't Vlug gewemel
Eens schijnsels over 't veld by overtogen' hemel,
Is ons (ons, menschen,) 't vuur waar van de zonschijf blaakt,
Dat ooft en oogsten rijpt, en landen vruchtbaar maakt.
Verdwaasden, als wy zijn! Heft op uw stikziende oogen,
Misleiden. 't Daglicht blinkt en schittert in den hoogen;
Maar aan uw voeten niet in de ijdle schemering
Die ge aanbidt. - Zie, zie op, ô trage sterveling!

Neen, D e u g d is r e c h t h e i d (en onkreukbaar, onverbuigbaar)
V a n w i l; geen ijdle trek, van zelfzucht overtuigbaar;
Haar doel is in haar daad. Geen prikkel drijft haar aan.
Zy is; en 't geen zy is, is grond van haar bestaan.
I k b e n, zegt de Almacht, 'k b e n d i e i s. - Ontzachbre woorden,
Die Mozes, die, door hem, de tichelslaven hoorden,
Wen 't tijdstip naderde van Jakobs erfverbond.
I k b e n, en mijn b e s t a a n is in m i j -z e l v ' gegrond!
Zie daar de ware Deugd. Ze is G o d, in H e m besloten.
Geen stervling eert haar recht. Ze is op geene aard ontsproten,
In 't heilig Eden zelfs geen eigendom van 't bloed,
Dat nog ongiftig woelde, en 't onbesmet gemoed
Niet wroegde door den trek tot onlust. Zelfs dat Eden
Zag 's menschen wil geneigd door aardsche vatbaarheden,
En kreukbaar door 't besef, het voorstel van een heil,
Voor plichtvertreding, ach! voor Godonteering, veil.
Neen, Deugd, die rechtheid, die dien eedlen naam mag voeren,
Drijft op de golven niet die 's menschen ziel beroeren;
Hangt op geen Englenwiek die vallen kan, ô neen;
Maar woont in 't heilig Al van Gods bestaan-alleen.
Vergeefs, ô Socrates! de wijsheid, zoo 't moest heeten
Ten hemel afgerukt, van d' omloop der Planeeten
Aan Burgermaatschappy en zeden ingelijfd!
Uw Deugd is ijdle naam, die 't eeuwig ijdel blijft.
Vergeefs, ô Zenoos school, u-zelv 't heelal onttogen,
En tegen 't kwaad omschanst, voor lust noch leed bewogen;
Uw Deugd is nietigheid; haar doel de onstoorbre rust,
En 't zelfde zelfbelang, als Epicurus lust!
Ach, 't aardrijk kent geen Deugd, maar bloote mommeryen.
Hier zal zy 't hoofdpunt zijn, de band der Maatschappyen;
Daar, zucht voor Harmony, voor de Orde van 't Heelal;
Daar, 't middel dat ons heil op de aard volmaken zal!
Zy is 't; mijn Vrienden, ja. Daar zijn geene andre banden
Voor Burgerstaat, voor Huis, voor afgescheiden Landen;
Daar is geen Harmony, geen Orde, dan de Deugd;
Geen heil, geen zelfgenot, geen andre zielenvreugd.
Maar die in deugd zijn heil, zijn welzijn zoekt, mijn vrinden,
Die zal in 't hart geen Deugd, die zal er zelfzucht vinden.
De deugd rust in zich-zelv. Zy is haar eigen doel.

Ze is Rechtheid van den wil door Rechtheid van gevoel.

Neen, Deugd is de invloed van dien bronwel, uit wiens ader
Wat goed- en waarheid is ter neêr stroomt. God en Vader
Van 't door Uw hand gebootst, door U verheerlijkt slijk,
In weldaân eindloos groot en onuitputbaar rijk!
Gy, God, in wien wy zijn, en leven, en bewegen,
Gy stroomt in weldaân af, en deelt u meê in zegen!
Van U straalt ware deugd, als 't schijnsel van uw beeld,
In 't hart, door Uw Genade uit hemelvuur herteeld.
Gy recht, herbuigt den Wil, verwrongen en verbogen,
En wijkend voor 't geweld van 't minste driftvermogen:
Gy geeft ons de onschuld, Gy de heiligheid weêrom,
Ons eerst, verlochend, en vernietigd, eigendom;
Gy, die de schuld verzoent, U-zelv' met ons hereenigt,
Gy stort de Deugd in 't hart het geen Uw liefde lenigt!
Zy is Uw werk, Uw geest, Uw invloed, groote God!
Éénstemmigheid met U, te hoog zelfs voor 't gebod.

Van hier dan 't wild geklap van Heidensch schoolgerevel!
Van hier d' onzuivre damp van Stoïcijnschen nevel!
De deugd, 't begeerlijkst goed van wat begeerlijk zij,
Is, noch voor zweet te koop, noch leerbre kunstnary.
Men moog haar ijdlen mom voor 't grijnzend aanzicht hangen,
Daar 't hart van eigenbaat, van zelfzucht is bevangen;
Men moog zich-zelven, moog een wareld, ras verblind,
Betoovren door een' schijn die 't schemerlicht bemint;
Men moog door wel te doen, zich-zelv' gelukkig wanen,
Of offren 't lijdzaam hart aan andren op in tranen,
De plicht betrachten als geheiligd, als een goed,
In uitzicht op haar vrucht, de zielsrust in 't gemoed!
't Is schoon, 't is mooglijk veel voor broze stervelingen;
Maar Deugd (mijn Vrienden), Deugd, behoort in hooger kringen:
Zy draagt den stempel van de Godheid op 't gelaat,
Is in zich-zelv bepaald, en gaat met niets te raad.

Men moge een' Socrates, een Antonyn, vergoden!
Hun deugd zij eeuw aan eeuw ten voorbeeld aangeboden!
Ach! waar die heiligheid, die schuldloosheid van hart

Nog duizendmaal zoo rein als ze ons geschilderd werd;
Wat was zy -? Rechtheid van den wil, of vrucht van 't Oordeel?
Bereekning van 't geluk, betracht als eigen voordeel.
Ik dank een' Socrates, ik dank u, Antonyn,
Voor weldaân die ge ons schonkt, wat ook heur bron moog zijn!
Het vocht dat lippen koelt, kan uit een' kleiklomp dringen,
Maar, Christnen, 't geldt hier niet het uiterlijk der dingen!
't Geldt hier den staat van 't hart, den grond van dat bestaan,
Dat, niet of wel bevoegd, voor deugdzaam door zal gaan!
't Geldt hier de kennis van u-zelven! van ons allen!
Wat zouden wy, voor deugd, met valsch blanketsel brallen?
Erkennen wy 't voor Hem, die hart en merg doorziet!
‘De Deugd, ô God, is de uwe, en ons behoort zy niet.’

ô Zalig, zalig hy, wien de afval is vergeven!
Die, met vernieuwde ziel, dien Vader aan mag kleven,
Die d' afgedwaalde roept -! Hem daauwt het zielevreugd,
Hem, rechtheid van den Wil, in 't harte; ware deugd!
Hem vloeit de Godheid toe in zegen, louter zegen!
Hem lacht het Englendom, als Jezus broeder, tegen!
Als deelgenoot van 't heil van Jezus voetschabel,
Verwinnaar van de Dood, Verdorvenheid, en Hel!

Vloei, heilig Waschbad, vloei! Ja, vloei, als waterspranken
By volle stroomen af! Gy, heilfoutein der kranken,
Laat, laat uw purpren vloed ons zuivren van de smet!
Drijf, drijf uw schapen in die ruime plas te wed,
ô Heiland! ze is voor ons, wy smeeken 't, uitgegoten:
Voor duizenden genoeg, voor niemand afgesloten!
Wy naadren, trek ons! Roep, ô Herder, roep - en leid
De kudde, uw eigendom, door uwen staf geweid!
Zy dorst, zy hijgt, zy zucht, zy jammert van verlangen!
ô Laat haar 't merk des heils, die heiligheid, ontfangen,
Die U, die alles wat U toebehoort, betaamt!
Wy wachten uw genade; ô maak ons niet beschaamd!

1808.

Heil.*

Och! wat mag het menschdom revelen!
Wat vertelt het zich van h e i l !
Is 't een Waar, voor zuchten veil?
Of bestaat het slechts in nevelen?
Ja in dit of dat geval
Vindt men 't zeker overal.

't Zal aan zuchten niet ontbreken:
Neen, die put men nimmer uit.
Golven die de Zuidzee kruit,
Druppels die van de Alpen leken,
Worden eer tot zeldzaamheên
Dan des boezems bang gesteen.

Nevelwolken, mild in regen
(Zoo zy voordoen aan het oog);
Maar in weinig uren droog;
Zonder vruchtbaarheid of zegen:
Ja, die stijgen door de lucht
Zoo gemeenzaam als een zucht.

Nevelwolken, fraai van vormen,
Schoon gekleurd met rozengloed;
Maar in eens zoo zwart als roet;
Maar in eens de prooi der stormen,
En vergaan tot louter niet:
Daar van, zeker, is verschiet.

* Najaarsbladen II, 62.

aant. Maar de Hemel eischt iets anders
Dan het zuchtjen om ons leed:
Niets verkoopt hy dan voor zweet.
En de roof eens Alexanders
(Heel de wareld) heeft den schat
Die Geluk heet, nooit bevat.

Eeuwig is het, onveranderd,
Schoon het aardrijk ook verging.
Boven maan- en zonnekring
Blinkt het in der Englen standert,
Met de spreuk van Constantyn:
'In dit teeken winnaar zijn.'

1808.

De beker des tegenspoeds.*

Angstig schijnt het walgend hart
Naar de keel te zwellen,
Als het wrange teugen lept,
Uit des weêrspoeds bron geschept,
En de borst te knellen.
Strot en maagmond nijpt zich toe,
En bestaat er, bang te moê,
Tegen op te wellen.

Rilling grijpt het lichaam aan:
Mond en kaak verwringen:
Duisterheid betrekt het oog:
Ieder doorgezwolgen toog

* Najaarsbladen II, 67.

Dreigt weêr op te springen.
Ja, men voelt het ingewand,
Als in op- en wederstand,
Naar den gorgel dringen.

Stervling, ja! die dronk valt hard:
Echter, leer hem slikken.
Is de smaak wat ongewoon,
't Is geen moordende bryoon,[1]
Die u zal verstikken.
Heilzaam is hy op den duur,
En het mondverwringend zuur
Zal het hart verkwikken.

Zetten we ons aan deze bron!
Putten we uit heur ader!
Ze is geopend, hem ten baat,
Wien zijn heil ter harte gaat,
Door den besten vader.
Wrang is 't, wat zijn goedheid schenkt;
Zoetheid is met gift vermengd
Van den Aartsverrader.

Kranken van dit aardsche dal,
Komt, en moed gegrepen!
Hardt verhemelt', tong, en smaak!
Wat is wellust, wat, vermaak,
By der ziekte nepen?
Drinkt, gerust op uwen Arts!
Laat geen vrees voor luttel smarts
U in 't jammer sleepen!

1808.

Eindnoten:

1 Anders s t i k w o r t e l genoemd van de samentrekkende kracht, die hy op den gorgel oefent.

Agur.*

ô Vader, die geen wierookvat,
Geen goud, geen' lofzang waarder schat
Dan 't stil aanbiddend onderwerpen,
't Berusten met een lijdzaam hart,
En 't needrig zwijgen in de smart,
Wanneer uw geesselslagen snerpen!

Gy, die voor bloed en lamm'renvet
Gehoorzaam buigen voor uw wet,
En weldoen kiest voor offers geven!
ô Hoor my, groote God der Goôn!
Twee beden breng ik voor Uw' throon,
Verleen my die in 't vluchtig leven!

Verwijder hoogmoeds ijdelheid
Die 't zwellend hart zoo licht verleidt,
Den valschen waan van eigen kennis,
Die pest des boezems, verr' van my!
Dien stikwalm van een vleiery,
Die afval aâmt en heiligschennis!

En hoed my, alvervullend God,
Voor beiden uitersten van 't lot!
Voor hartbenaauwend hongerprangen!
Voor weeldrig zwelgende overdaad!
Maar doe my in gerusten staat
De nooddruft uit Uw hand erlangen!

* Nieuwe Vermaking, 38.

Brooddronken zatheid deed my licht
Verflaauwen in mijn hoogste plicht,
Uw gunst versmaân, van ziel verbasteren.
En de armoê mocht my onberaân
De hand aan 's naasten have slaan,
Of mijns Verlossers naam doen lasteren.

Wat, ô mijn God, begeerde ik meer!
Uw dienst verdooft des warelds eer,
't Gestrook der wellust, in genoegen.
Mijn boezem kent geen ander zoet,
Geen andre vrede voor 't gemoed,
Dan naar Uw leiding zich te voegen.

1808.

Opstand tegen God.*

לָמָּה רָגְשׁוּ גוֹיִם

PSALM II.

De Almachtige regeert. Wat woelt gy, Vorsten, Staten,
Weêrspannig aan uw God, en van dien God verlaten!
Uw Heiland kondigt zich als 's Warelds Koning aan;
Gy, buigt ge u voor Zijn throon als Jezus onderdaan?
Verwacht ge uw heil van Hem, en 't lot der vorstendommen,
Geloovig, biddende, af, met eerbiedvol verstommen?
Beveelt ge uw wel en wee aan Zijne ontzachbre hand,
Wat machtig is te hoog, en boven wederstand? -
Neen, aan Geweld, aan List, Bedrog, en helsche Logen,
Als Staatkunst aangebeên, betrouwt ge uw staatsvermogen,
En zet, aan 't hoofd des throons, den Mammon op 't altaar.

* Wit en Rood I, 27.

Dien dient ge, en huldigt hem, of hy de Almachte waar.
Den Mammon, God ten hoon, uit d' afgrond opgedonderd;
Uit de onderaardsche kluft, ter strafplaats' afgezonderd,
Waar 't blaakrend zwavelvuur door 't ingewand der aard
Van 't vlammenkraken loeit, en door hare aders vaart;
Waar hy 't gedoemd metaal van uit zijn smeltfornuizen
Naar opwaart vloekt, en in den mijnstorm op doet bruizen,
En, 't sterflijk kroost ten val, tot doodlijk lokaas biedt,
Waarvoor 't zijn zweet, zijn bloed, geheel zijn ziel vergiet!
Dien dient ge, ô aardrijk; dit 's uw Godheid, aardsche Volken!
Hem rijst uw wierook, hem, den Vorst der Helsche kolken!
Dien Moloch wijdt ge uw kroost, u-zelf, ten offerbrand!
Dien, 't hart, n-zelv' ontrukt aan 't krimpend ingewand,
Voor dezen plaagt ge uw volk, ô gy der Volken vaderen,
En plettert hun de rug met 's afgods wagenraderen
Die ge omvoert, door uw hand met helschen toom gemend,
En met het bloed bespat waarin gy plaschlings rent.
Rampzaalgen, is 't voor dit, dat u die volken eeren,
Blijmoedig, aan uw staf, en trouw en liefde zweeren,
Op dat hun de adem-zelf, de werkkracht van 't verstand,
Betwist worde en ontroofd met de oefning van de hand?
Lijdt de Almacht, tot zoo verr' (indien ge aan Haar kunt denken)
De rechten der Natuur, de menschlijkheid, te krenken?
Aan de armoê 't mondvol broods te ontkneevlen door 't geweld,
Terwijl ge een Duivlenrot in weelde en wellust stelt,
En, op hun schoudren, trotsch in zegepraal gedragen,
Den rook verzwelgt eens Lands, verschroeid van 's hemels plagen?
Vaart voort, en laat de uw' staf door God betrouwde kooi
Aan tijgren, die gy weidt, aan wolvenras, ten prooi;
Beveelt en dwingt niet slechts, van die uw throon bekropen
't Gebruik van eigen vlijt, van eigen brein, te koopen;
Vervult hun roofnest niet met bloedige trofeên,
Op lammeren behaald, den gorgel afgesneên;
Verminkt de onnoozlen niet aan de arbeidzame handen,
Noch legt verstand en ziel in gruwbre duivelbanden;
Maar, weest u-zelv' gelijk! Verbiedt door de eigen wet
Uw' onderdaan de troost, de vrijheid van 't gebed,
Den zoen van Jezus bloed om niet van God te vragen;
En dwingtze om voor dat recht den prijs u op te dragen!

En dan, één voetstap nog, by 't geen ge u reeds vermat!
Verklaart uw Mammon God, heel de afgrond wordt uw schat.

Ge ontzet u? 't Is vergeefsch: Niets anders rest u langer.
De buik des afgronds zwelt, van nieuwe gruwlen zwanger.
Waar steunt uw zetel op? waar de onafhanklijkheid,
Waar meê ge uw volk, ja, streelt, maar huichelend misleidt,
Terwijl ge Natien, Gewesten, Landen, Steden,
Verwisselt, dat ge u-zelv' een ronder grens moogt kneden,
En, eenmaal aan het hoofd eens vrijen Staats gesteld,
Dien eigendunklijk sloopt, met andren samensmelt,
En naam en wapenschild, die aarde en zee vereeren,
Den wrok ten beste geeft van hun die u regeeren? -
Waar steunt die moedwil op, die zekerheid, die trots? -
Op de enkle mogendheid uws aangebeden' Gods.
Die schept u wapens, Krijgs- en Hofbezoldelingen,
Waarmeê ge, aan wie 't mishaagt, het dwangjuk op kunt dringen;
Die, gunstbejagers, die ge als bolwerk tusschen u
En 't onderdrukte volk (van klacht en noodkreet schuw)
Hebt opgeworpen tot meêplichtige in uw daden.
Maar die en u en 't volk nooit anders dan verraden.
Ja, schraapt, en mergelt uit; uw zetel rust op 't Goud;
De Hemel kent u niet. Vergeefs op Hem gebouwd!

Doch vruchtloos goud en bloed den volken uitgezogen,
En zielen (Jezus zorg) naar geldwaardy gewogen!
(Hoe veel 't gescherptst vernuft uit bloed of schatting putt',)
't Wordt haast in d' evenaar van 't wareldrond onnut.
't Zij goud, 't zij menschenbloed, (dat, op uw last vergoten,
Zich nog gelukkig voelt by bittrer leed-genooten!)
't Is eindig (groot of klein,) in zwaarte, tal, of maat,
En niets is 't dus, waarop uw waanzin zich verlaat.
De duizend wegen op aan duizend: t' elkenmalen
Vernietigt zich 't gewicht in wederzijdsche schalen:
En waar is zekerheid, zoo Na- met Nagebuur
Vereenigd tegen U, in 't eenmaal naadrend uur,
Uw zetel sloope en deel'? Wat zal den Vloekverwanten
(Ontvolkte koning van een bouwval!) tegenkanten?
Ontzag of dwang houdt op by 't wagglen van uw stoel,

En wat 's zijn grondslag toch? - De mond der Helsche poel.

De Helsche poel? - Hoe! zy, die met vereenigd pogen
Tot weêrstand van de Hel verrukt te wapen vlogen,
Een Dwingland velden, die, door d'afgrond aangezet,
Het woord der Godheid dacht te smooren voor zijn wet!
Zy! zelv' dier Hell' verpand? zy, van die Hel bekropen,
Wier macht, ze in 't aanzien Gods zich heiligden te sloopen? -
Ja, Vorsten; hoort de stem die klatert door de lucht,
't Verwijt des afvals, waar uw onderdaan om zucht.
De Dwingland werd gestraft, maar 't onrecht niet verbannen:
De willekeur, de dwang, maakt heerschers tot tyrannen;
Zy bleven! - Jezus kruis versiert geen kroonen meer:
Zijn lang verschopte wet ligt in het voetstof neêr,
't Verloochend Christendom dat Heidnen plaats moest maken,
Is balling van den throon; het heerschen, God verzaken.
De wet des afgronds heerscht, en gy, gy laat ze uw macht,
In spijt zelfs van uw hart, zoo 't naar zijn Goël smacht:
Ge erkent die Hellemacht, die Jezus stout ontthroonde,
En in Napoleon heur Onderrijksvorst kroonde.

Doch, roept ge u-zelven niet by onderling besluit,
Als Heerschers in den naam van 's warelds Heiland uit? -
Ach, zij 't geen mommery, waarmeê gy de Onderdanen,
Waarschijnlijk zelfs uw hart, te vreên, gerust, durft wanen,
Terwijl ge uw voetstap zet in 's dwinglands gruwelbaan,
Om tot het zelfde doel uw handen saam te slaan!
Neen, zij de ontzachbre naam voor wien Gods Englenscharen
Zich buigen, tot geen leus van Aardgeweldenaren!
De macht, door de Almacht Hem verzekerd, tot geen schijn,
Om 't monster dat u drijft, tot sluierkap te zijn!
Wat durft een menschlijk kroost Zijn Godsrijk zich verdeelen!
Ook Heerschzucht kan (is 't nood) in 's Heilands naam bevelen.
Men weet, wie lang voorheen, als Jezus ondervorst,
Zijn voetzool op den nek der menschheid zetten dorst.
Indien dat tijdstip keert, waar zal dan de onschuld vlieden?
Één macht, ééne aardsche macht, wil heel deze aard gebieden,
Één oppermacht, gesteund door 't algemeen geweld;
Één koningskroon die 't hoofd van al de vorsten knelt!

Vermeetlen, 't is de kroon die Christus hoofd moet dragen:
Wie zijt ge, ô menschenkroost, gy die haar durft bejagen,
Uit Satans hand aanvaardt, en hem verheergewaadt;
Op dat ge uw Goël in zijn naadrend Rijk weêrstaat? -
Één Rijkstaf over de aard, ô Jezus volgelingen! -
Neen, de Almacht laat zich 't recht door d' afgrond niet ontwringen.
Zy leed het Roomsch gezag, en, daar dat Rome zonk,
Het beeld, haar nagebootst met al zijn schijnbren pronk;
Maar eindlijk, 't is voorby. Dien wareldthroon te drukken
Zal geen vergangbre macht, geen Helmacht meer gelukken.
Dit was diens Henriks doel, die voor het moordtuig boog;
Dit, Frankrijks gruwelschuld, die God in 't aanzicht vloog:
Dit vordert Duitschland weêr, met de oude lasternamen,
Die 't blinde Heidendom in Christneneeuw beschamen;
Dit, Rusland, prat op naam eens meesters van 't heelal;
Maar wee, die zich in 't recht der Godheid stellen zal!
Zy zag uw dwaasheên aan; Zy zag uw ijdel woelen,
En deed in roede op roê haar Hemelwraak gevoelen.
Haar straf verdubbelde, en - Zy duldde weêr en zweeg,
Tot de ijslijkste overmoed het hoogste perk besteeg.
Thands overschrijdt ge ook dit! Nu vaart Zy schriklijk neder.
ô Koningen, ziet toe, keert tot uw plichten weder!
God is 't, die 't hoog gezag in uwe handen gaf:
Uw heilge Vadermacht daalt van Zijn hemel af.
Als Redders by een volk, aan 't roer des Staats gezonden,
Zijt gy door de Almacht vorst, en niet door Staatsverbonden.
Erkent Hem, weest uw volk tot vaders, hoopt op Hem,
En uw is 't hart des volks; daar is geen andre klem.
Hem eeren is uw heil; Hem dienen, meer dan krachten:
Zijn vrees ontziet geen Hel, geen sterfelijke machten;
En zalig hy-alleen, die, aan Zijn dienst gehecht,
Zich met geen macht verbindt die Jezus throon bevecht!
Zoo sloeg in 't Alpgebergt', Venetiens moerassen,
En 't zegenvol gewest dat Eems en Scheld omplasschen,
Een klein en nietig volk, door reine Godsdienstvrees,
Geweld en Heerschzucht af, hoe hoog hun woede rees. -
Maar Christendom maak plaats voor Waanzin, Godverzaken;
De strafroê wankt omhoog, de bliksemvuren blaken:
't Is al vertreden als een grashalm op het veld!

Doch God, is 't die verdelgt, en God, die weêr herstelt.

Wien voert Hy met zijn arm van uit de nacht van 't Noorden?
Wien roept Hy aan de Taag, op Rhijn- en Amstelboorden!
ô Vorsten, op wier hoofd Zijn welbehagen lag,
Waar-, waarom dit verbeurd door zucht naar meer gezag?
Waar-, waarom met een hart, door tegenspoed gelenigd,
U-zelf ten roof gehard, u meê tot roof vereenigd?
Den Gruweldader op zijn vloekspoor nagetreên?
Den God des rechts bedroefd, en 't hart des volks met een?
Staat af van 't trotsch ontwerp, uit d' afgrond voortgesproten!
Vergeefsch is 't, tegen God en 's Hoogsten raad besloten!
Die Duivel is de ziel eens Eedgespans alleen,
Die door 't ontaart geslacht op de aard wordt aangebeên,
En dubble woede brult, nu 't vreeslijk uur gaat dagen
Van 's Heilands zichtbren throon, en schrikbren zegewagen!
Ja, 't oogenblik genaakt. Beeft Vorsten! Volken, beeft!
Hy koomt, aan Hem is 't Rijk, die op de wolken zweeft!
Des Satans Rijk heeft uit. Nog weinige oogenblikken
Vermag hy 't, wie hem hoort, te gijz'len in zijn strikken;
Nog, weinige op een nieuw door zielendwang en moord
Te teistren. Maar houd stand, wie Jezus toebehoort!
Geen andre staf zal meer dit aardrijk overheeren:
Heerscht, Heerschers, door Zijn Geest! Hy zal door u regeeren.
Maar wie den Satan dient, aan hem zijn macht verbindt,
Hy siddre! Jezus koomt op 's Hemels wervelwind!

1816.

aant. Het vergaan.*

קוֹל אֹמֵר קְרָא וְאָמַר מָה אֶקְרָא כָּל־הַבָּשָׂר חָצִיר וְכָל־חַסְדּוֹ

כְּצִיץ הַשָּׂדֶה

'k Zat neder, afgemat van 't zwoegen
Eens levens, in het leed vergaan;
En zag met weemoedvol genoegen
Op 't naadrend einde van mijn baan.
‘Thands (riep ik) 't zangtuig weggesmeten!
My-zelven en 't Heelal vergeten!
Nu zwijge ik, en verstomm' mijn lied!
Ik heb mijn perk ten eind' gezongen;
Mijn keel den laatsten toon ontwrongen;
En - 't Vaderland vergeet my niet.’

Maar neen, een stem doordrong my de ooren,
En klonk me op nieuw in 't harte: S p r e e k ! -
Wat, hemel, zal de mond doen hooren,
Wien stem en ademtocht bezweek? -
Dit, dit verkondig' hy aan de aarde,
Wien de ouderdom den hals bezwaarde,
En 't grijze hoofd ter ruste helt:
‘Wat leeft, wat is, of schijnt te wezen,
Zijn dampen, uit het slijk gerezen,
Zijn grashalmscheutjeus van het veld.’

Ja, g r a s is 't ijdel kroost der menschen;
Hun luister, bloesem die verwaait:
Gebloemt', ontloken tot verflensen,
Of, voor de ontwikkling, weggemaaid.

* Wit en Rood I, 27.

En de aarde-zelv waarop wy groeien,
Tooneel van kwijnen en verbloeien,
In niet bestendiger dan wy.
Zy wierd, en was de wieg van 't leven,
Om, wat zy draagt, een graf te geven,
En gaat, als wat zy draagt, voorby.

Zweef Jonkheid op gewiekte brozen
In nevelen van bloemwalm rond!
Laat blijdschap op haar wangen blozen!
Het voegt aan 's levens morgenstond.
Maar, wien na 't doorgeworsteld leven,
Aan zielbetoovrings waan ontheven,
De mond des grafkuils tegengaapt,
Dien valt de sluierband van de oogen,
En 't hart ontweldigt zich der logen,
Waarin zich 's levens kracht verslaapt.

Laat andren dan viooltjens strooien,
En rozen waar de vreugd in lacht!
In groeven die het voorhoofd plooien,
Vertoont de schaduw zich der nacht:
En zou de Dichter zich verhullen?
Hy, de ooren met een toon vervullen
Die niet uit zielsgevoel ontspruit? -
Dit, Dichtkunst, ware aan U verzaken;
Dit, valsch blanketsel op de kaken;
En, valsche snaren op de Luit.

* * *

't Gaat vast, daar was een tijd, dat hemel beide en aard
Van uit den moederschoot des duisters werd gebaard,
De lichtstraal, met de stem der Almacht uitgevloten
De logge stof doordrong, nog vormloos voortgesproten,
En 't eerste roersel schonk dier zelfontwikklingskracht,
Die door 't bezield Heelal Gods scheppend woord volbracht.
't Gaat vast, dit aardrijk wierd. De stroom die 't overdekte,
Gaf aan een droogte plaats, die 't glooiend lichaam rekte
En heuvlig ophief, om met veld- en boschplantsoen

Het wordend diergeslacht van uit zijn schoot te voên.
De zwaarte en aantrek der verwantschap deed de deelen
Verwijdren, samenvliên, en door elkander spelen;
En de aardboôm, lust voor 't oog, en waardig die hem schiep,
Viel thands den mensch ter woon, dien Hy in 't wezen riep.

Maar, wierd dit aardrijk eens, het moest dan ook vervallen.
't Verviel. Gy tuigt het my, nu grijsbesneeuwde wallen,
Die, eer, den Oceaan in uwen arm besloot,
En bosschen droegt op 't hoofd, nu uitgedord en bloot!
De zee besteigerde U, doorbrak uw steenen keten,
En sleepte veld en woud, ten grondslag afgereten,
In wrakken met zich; en de diepte van heur kom
Gaf voor 't verdelgde een nieuw, op lager grond, weêrom.
Dien bouwen we, en op dien, als neêrgeplofte wormen,
Ten boomkruin afgeschud by 't woên der Najaarsstormen,
Betwisten we aan elkaâr ons aandeel in dit slijk,
Of 't eeuwigdurend ware, en geen vergangbre wijk!
Helaas! de ruwe Tijd liet met zijne ijzren leden
Ook hier zijn voetstap na, in 't plettren en vertreden.
Zijn vingren, in gebergt' en rotssteen ingedrukt,
Bewijzen, hoe 't verderf steeds na en nader rukt.
De bodem zwoegt van angst, van de opgezette winden,
Om in zijn zwangre huik 't verwoestend vuur te ontbinden,
Dat bruischende om zich grijpt; en 't braakt in zucht op zucht
Zijn giftige ademtocht in 't dampbad van de lucht.
Die damp bezwalkt het licht, stuit wasdom en bezieling,
En alles spant zich saam tot de eindlijke aardvernieling.
Ja, heel dit aardrijk roept, met lucht, en licht, en meir:
‘Het slopensuur genaakt, de nacht des doods valt neêr!’

Mijn broeders, die met my uit de eigen kluit ge sproten,
Den zelfden adem deelt. Natuur- en Lotgenooten!
Hoe, treft u 't denkbeeld niet dat my de borst doorboort?
Het vuur breekt onder ons uit 's aardrijks diepten voort;
En 't aardrijk, van een reeks gevormde stoffen zwanger,
Biedt aan des wandlaars voet geen steun, geen rustpunt langer;
Het opent zich, en braakt, in barenszucht op zucht,
Een zee van dampen uit haar stookkolk in de lucht,

Die 's levens ademtocht verpesten, long en aâren
Verhitten, en in 't bloed door de ingewanden waren,
Der deelen samenhang en zorglijk evenwicht
Verbreken, en de ziel beneevlen voor het licht,
't Verderf ontsteken in de vochten, in hun klieren,
En, kracht en samenhang in vezelen en spieren
Vernietigend, Natuur, die 't kwaad moest tegenstaan
Niet overlaten, dan een reddingloos vergaan.
Ach! weinig, dat de hand van 't ongenaakbre Noorden
Zich uitbreidde over 't ruim van zachter Wareldoorden,
De Winter, van den top der bergen neêrgedaald,
De vruchtbre gronden aan hun wortel heeft verstaald,
Zijn grenzen uitgezet, om van zijn zegewagen
De zon het eeuwige ijs in 't aangezicht te jagen,
Der velden oogsten, met des aardboôms vreugdedosch,
Te plettren onder 't wicht diens marmren strijdkaros,
Die 't leven haat zwoer, en den Engel van 't verdelgen
Ter overwinning voert op Adams laatste telgen.
Ja, weinig, weinig is 't, zoo hier, de felle Vorst,
Daar, de onderaardsche gloed, geborsten uit zijn korst,
Uw' zetel, sterveling, van wederzij' bestoken;
Hier, ingemuurd door 't ijs, daar, vlammend opgebroken!
De lucht, de vloeistof zelfs des levens, waar ge in baadt,
Die in, die om u woelt, door wie wat leeft, bestaat,
Begeeft u, wordt een stroom, waar, by elk ademtogen,
De dood ous in verrast, de dood wordt ingezogen.
Met duizend kwalen, aan geen voorgeslacht bekend.
Het slachtvee lijdt met ons, door 't luchtverval geschend;
Het kruid verliest zijn kracht en heelende eigenschappen;
Het boomooft rijpt niet meer, verbastert in zijn sappen,
En neemt geen morgenblos, geen bruinen Oostergloed,
Noch warme stoving aan, die 't bijtend zerp verzoet:
En, werkloos, brengt de spijs in krachtlooze ingewanden
Een nieuwen vijand voort om 't leven aan te randen.
't Weldadig licht schiet zelfs in 's dampkrings ónrein meer
Zijn stralen zonder vrucht, of tot verdelging, neêr,
En, nijpt het hijgend hart met ondoorstaanbaar gloeien,
Of, wordt verstrooid, en smoort, en schijnt te rug te vloeien. -
Welhaast, en 't schittervuur des hemels trekt het hoofd

Een zwarten sluier om, die half zijn glans verdooft!
Welhaast, en 't eind is daar, de renbaan afgeloopen,
En 't schriklijk uur genaakt dat aarde en zee moet slopen.
Wat dubt ge, ô sterveling? ontsluit het sluimrend oog!
Het vonnis staat geprent in aarde en hemelboog.

Wat ducht men, dat wellicht uit verre hemelstreken
Een staartstar uit heur baan in de onze door zal breken,
En brijzlen door dien schok den klomp door ons bewoond?
Mijn vrienden, neen, hy dwaalt, die hier bevreesdheid toont.
't Verderf is naderby, woedt in en om ons henen. -
Ziet aarde, en lucht, en vuur tot onzen val vereenen! -
Wy wandlen op het vuur, met luttel asch bedekt,
Waardoor een windstroom blaast, die 't uit zijn sluimer wekt:
De vonken kraken reeds, de laaie vlammen schieten
Reeds uit, en 't waar vergeefs, daar zeën op te gieten.
En, wierd dees bodem zelfs van ondergang gespaard,
Het menschdom, afgekwijnd, ontviel een duurzame aard.

ô Zwak, ô nietig kroost, den erfstand uwer Vaderen
Ontvallen; wien de dood en borst doorzweeft en aderen;
Wat strekt ge uw hoop, uw doel, als door geen perk gestuit,
Naar 't eindlooze op dees klei, naar 't altijd verder, uit?
Sticht thronen op een grond, ontzinkende aan uw voeten?
Paleizen, die één nacht, één aardschok, om zal wroeten?
En zwelgt, in dronkenschap van ongetoomden waan,
Den dank eens nageslachts, dat nimmer zal bestaan?
Neen, Volken, 't is om niet, voor later eeuw te zorgen:
Dit heden vloeit te niet, zijn avond wacht geen morgen.
Dit overschot eens dags, die, wien hy 't aanzijn gaf,
Ook met zich domplen gaat in 't onherroeplijk graf;
Die menschen worden zag, (geen menschen; halve Goden,
Die heel 't geschapendom met Godenkracht geboden!)
Die ze in verstand en wil, en lichaamsstal, en kracht,
Ontaart zag van zich-zelv', verbasterd van geslacht,
Voor 't licht der waarheid blind, by 't tasten van een reden
Die omdoolt door een kring van onbestaanbaarheden;
Misleid door 't zintuig, dat verlichaamt 't geen 't ontwaart,
En niets dan schaduwspel voor 't zielbesef vergaart;

Zich-zelv' miskennende, en den aanverwanten orden
Van hemelingen vreemd, ja zelfs ten schrik, geworden;
Ja, 't eenmaal door hun arm getemde dier gelijk,
Dat geen bestemming kent, die hooger is dan 't slijk.

Of waant gy, dat die stroom van aanzijn, kracht, en leven,
Zijn bron zoo ongelijk, voor eeuwig voort zou streven;
En, steeds met grover slib en taaier slijm belaân,
Niet eindlijk tot een poel van stilstand overgaan?
Ach! 't Godlijke in den mensch, zijn ingeschapen wezen,
Verdween, waar de Almacht-zelv haar almacht gaf te lezen.
Het oog der ziel sloot toe, dat God in 't schepsel zag
En 't schijnbre van de stof deed wijken voor zijn dag.
De Taal-zelv, in 't gevoel des stervlings uitgegoten,
Werd wanspraak eens verstands, uit waanzin voortgesproten;
En 't hart beweegt niet meer, dat in des stervlings borst
Voor goed en schoonheid klopt, naar recht en weldoen dorst;
Maar waan, in 't neevlig brein bedwelmend opgestegen,
Geeft wetten aan de ziel, en spreekt Gods roepstem tegen;
Versmoort haar, dooft den gloed die 't leven dierbaar maakt,
En rust niet, eer ze hem, zich-zelve en God verzaakt.

Was 't hier, was 't hiervoor dan, rampzaalge stervelingen
Dat Hy u 't aanzijn schonk, wien de Englen h e i l i g zingen!
Ach, 't spraakloos vee voor 't minst, in d' ingestorten trek
Gelukkig op zijn wijs, by rede- en geestgebrek,
Voelt, volgt die aandrift op, hem door natuur gegeven,
En pleegt geen waanzucht raad, om haar te wederstreven.
Het bietjen zweeft getrouw door thijm en bloemwarand;
De visch verlaat geen zee voor 't onverlokkend strand.
Gy, gy-alleen verbreekt Gods ordening op aarde,
Verstoot zijn wil, zijn wet, en 't geen die wet verklaarde,
En trekt u 't oordeel van Gods wijsheid, Gods bestaan
En 't uwe, en al wat is, als van uw plichten, aan,
En, roeiende op de dracht van losgekleefde pennen,
Wilt kennen door u-zelv', en niet in H e m erkennen.

Heeft de Almacht, toen ze u 't lijf met hoofd en leden wrocht,
Het zintuig van 't gevoel aan ieder deel verknocht,

Zy stortte in voet of hand geen werktuig voor de stralen
Des lichts, om 't voelend deel een voorwerp af te malen;
Geen luchtbuis, die dat deel de schomm'ling van 't geluid
Zou overdragen, op heur spanvlies afgestuit;
Geen vocht waarin zich 't zout der spijzen moest ontbinden;
Geen reuk, om 't schaadlijk gift uit heilzaam kruid te vinden.
Wat waar 't, zoo ieder lid, weêrstrevig aan Gods doel,
Zich opwierp tegen 't hoofd, en, trotsch op zelfgevoel,
Van licht en klank besliste, en reukverschil of smaken
Al tastende onderzocht, om hooger keur te wraken?
Neen, elk gedeelte ontfing 't benoodigde als een Deel,
Daar hooger vatbaarheid slechts voorzit in 't Geheel,
Om dit, naar andre wet dan deel of leden kennen,
In 't heilig plichtgareel naar 't Godlijk doel te mennen.
En gy, wat zijt ge, ô mensch? gy die u-zelv' vergeet,
Den hemel wien ge aanschouwt, en de aard waarop gy treedt!
Wat zijt gy in 't verband dier schepping zoo verheven,
Dat ge aanspraak maakt op 't recht, u-zelv' de wet te geven?
Gehoorzaam hooger deel dat over u gebiedt,
En volg, als hand of voet, het oog dat voor u ziet.
Dat oog, dat d' afgrond speurt der poel waar langs gy wandelt,
Het addrengift der slang, die ge onbedachtzaam handelt;
De struik waar ge in verwart; den steen, waaraan ge u kwetst;
En 't ooft waarmeê ge uw dorst in zielsverkwikking lescht.
Eens leert ge, in nieuw verband, tot hooger kreits herrezen,
Den oorsprong van de wet in haar vervulling lezen.
Aanbid thands, en verwerp, terwijl gy wandlen moet,
De dwaasheid die zich 't oog geplaatst waant in den voet!

Wat zijt ge, ô stervling? stof? - Neen, geest, met stof omgeven:
Ja, stof; maar van een geest van hemelaart doorzweven:
Als geest, aan 't geestenrijk, als stof, aan 't stof verwant,
En wederzijds met beide in 't allernaauwst verband.
Van daar die indruk van 't lichaamlijke, allen dieren
Gemeen, met wie we om de aard als lichtverschijnsels zwieren,
Waar 't stoflijk van de stof op 't stoflijk van ons brein
In spiegelt door de dienst des zintuigs, nimmer rein,
Maar evenredig aan behoefte en vatbaarheden
Die 't menschlijk leven eischt naar 't standpunt hier beneden;

En waar 't zoo trotsch verstand, aan hooger wareld vreemd,
Zijn beelden uit ontleent, zijn eigen denkvorm neemt.
Een denkvorm, die, wat is, onkenbaar maakt voor de oogen
Der ziel, de waarheid kleedt in 't aanschijn van de logen,
En de overtuiging huwt aan 't valsche van den schijn. -

Van daar ook 't zelfgevoel van 't waar en stofloos z i j n ,
En 't spiegelend besef van God en Alvermogen,
En (die, voor 't warnet schuw van ijdel waanbetoogen,
Zich nooit verlochent) zucht tot zeedlijk goed en schoon,
Waar door 't Geweten spreekt uit 's boezems tempelthroon,
Het hart in andren leeft, en 't eng bepaald w y -z e l v e n
Zich uitbreidt voor 't gevoel, door aard en stargewelven,
En, aan de oneindigheid van 't vlammend licht gegloeid,

Met de Englen en met God in de eenheid samenvloeit.
Neen, 't is het zintuig niet, waar van de waanbeseffen
U tot den Englenrang, u boven 't stof verheffen:
Het zijn zijn beelden niet, zoo zorglijk saamgegaârd,
Vereenigd of verdeeld, herroepen of herbaard!
't Is niet dat fier verstand, afhanklijk van de vormen
Waarnaar zich 't denken plooit in aardsche goôn en wormen!
Dat hooggeroemd verstand, dat, waar verbeelding speelt,
Heur schimmen samenschikt, maar zelf - geen schaduw teelt!
Rampzalig, zoo die gids moest reeglen, moest geleiden,
't Waarachtig van 't bedrog of 't schijnwaar onderscheiden!
Neen, 't hart is 't dat den wil, den zuivren wil bepaalt,
Het hart, waar 't heldre licht van hooger sfeer in straalt; -
Waar God het recht beslist, in spijt der logenvonden
Die waarheid en geluk aan dorre sluitreên bonden; -
Waar Liefde en plicht vereent zoo dra die lichtstraal schijnt,
En 't zelfbetrouwen van de wetenschap verdwijnt.

Neen, de Almacht gaf geen plicht van liefde en zelfverzaken
Of leî die Liefde in 't hart, die ons geluk moet maken,
En stichtte in haar, zijn Wet, en de inspraak van die Wet,
Waar door 't in weldoen leeft, in zielzucht, en gebed.
En Wijsheid (geen gewrocht van 't zinlijk ingebeelde,
Of wat 't begoocheld brein uit droomverschijnsels teelde),

Zy die verstand en hart in heilge omarming sluit,
Heeft in dat hart-alleen heur wortel waar ze uit spruit.
Ja, 't stoflijke is, als beeld, verwant aan 't stoffelooze,
Het zichtbre zoutkristal van 't innig goede of booze;
Doch 't is dit zichtbre niet, wat goed bepale of kwaad,
Maar 't innig geeft gedaante aan 't uiterlijk gelaat.
Dit proeven, kan geen rede, en werd aan 't hart beschoren,
Waarin de Godsstem spreekt, die dwazen steeds versmooren;
En, by de dwinglandy van 't zelfgezind verstand
Heeft deugd en waarheid nooit, maar waan, zijn vaderland.

Dan ach! wie hoort dat hart, die door 't verstand bedrogen,
Dit aanbidt als een' God, en offert aan de logen,
Zich aan verbeeldings spel ten prooi, ten speelbal schenkt,
En voor het machtwoord[1] zwijgt, dat uitspreekt eer men denkt.
Rampzalig onding! lamp, in de aardsche stoflijkheden
Tot schemerlicht bestemd by 't zetten onzer treden;
Maar donkre nevelwalm by 't heldre hemellicht,
Waar 't hooger waarheên geldt, slechts blindend voor 't gezicht!
Verstand, dat, daar ge in 't brein, berooid en afgezonderd,
Door 't zintuig om u grijpt en heel de schepping plondert,
Maar enklen zinschijn oogst, waar uit gy stelsels kneedt,
U-zelv' ten God verheft, en de Almacht kluisters smeedt,
Wat doet ge? Wat 's uw werk? U-zelven uit te breiden?
Neen, 't geen Gods goedheid paarde, in 't schepsel af te scheiden,
Te rukken uit verband, en orde, en samenhang,
En - op te tassen tot gedrochtlijk zelfbelang.
Gy, in u-zelv' alleen! uw eigen kring besloten,
Verzwelger van natuur en nimmer uitgevloten,
Gy, loutre zelfzucht, die slechts omgrijpt, nooit verspreidt,
Gy, zoudt gy rechter zijn van plicht en menschlijkheid?
Neen, God-alleen is deugd; en deugd is 't, uit te vlieten:
In andren, niet zich-zelfs, is 't wellust, te genieten:
Het hart is 't, dat den mensch aan andren mededeelt,
Niet met zich-zelf alleen, als met een afgod, speelt;
Zich uitstort in een stroom van broederzucht en liefde,
En niet voor 't leed verbergt dat stofgenooten griefde.
Dat hart is 't, dat voor plicht, voor liefde en deugd ontbrandt,
Voor 't koud bereeknen gruwt van 't roeringloos verstand,

Met lijders lijden wil, en lust schept in te lijden,
Slechts zalig, in zich-zelf Gods doelwit toe te wijden,
En 't waar beginsel voedt dat reden nooit doorziet,
Waar Godsdienst, plicht, en heil, vereend in samenvliet.

Daar, daar, ô stervling, schuilt uw grootheid; daar uw rechter,
Onblindbaar door den schijn, onwraakbre plichtbeslechter!
Daar gloeit die sprankel nog van 't Godlijke, aan uw borst
Met d'adem ingestort, in 't dierlijke ingekorst.
Daar toont zich de oorsprong van uw wezen: Mededeeling,
Verbreiding buiten u, en scheppingvolle teling;
't Verliezen van u zelv' in 't algemeen belang;
En 't Godaanschouwend licht van meer dan d' Englenrang.
't Wellustig - Wellust? neen, geen wellust uit ons midden -
't Volzalige gevoel van dankbaar aan te bidden,
Den God te ontwaren, die ons doorstraalt naar rondom;
Te smelten in zijn Geest door heel het schepslendom,
En, in 't volop des heils, in galmen weg te vlieten
Van loutre zaligheên en Godlijk algenieten!
Daar woont ge, ô Poezy, ô werking van dien God
Die boven 't leed verheft, en met de rampen spot!
Gy, schaars gekende op aard, en daar-alleen gevonden,
Waar 't hart den boei ontvlucht die 't stoflijk houdt gebonden,
In hooger hemel aâmt, 't verachtlijk slijk vergeet,
En op der Englen spoor langs lichtstraalpaden treedt.
Daar voelt ge uw oorsprong, daar, uw Vaderland en leven
Weêrom, ô Dichtkunst! daar, op Englenwiek geheven,
Stijgt ge op in vlammend vier tot d' Eeuwige, en vergoodt,
Verzelvigt met de bron uit wie ons wezen sproot!
Het aardrijk staart u met verbaasdheid na, van onderen,
Hoort in uw toon, dien God, den God der Almacht, donderen,
Of vangt, ter neêrgeknield, met neêrgeslagen oog,
Zijn zegen, in uw zang afstroomend van omhoog.
Ontzetting zweeft u om, en liefde en zaligheden
Verteedren, met uw stem de boezems ingegleden,
't Versteende menschdom, dat uit dollen overmoed
Met eigen nagelen in eigen boezem wroet!
De harten buigen zich by 't storten uwer galmen,
Als 't wandlen van den wind door rijpe korenhalmen,

De gouden graanoogst op heur stengels nijgen doet,
En 't schittrend veld doorploegt met golven van den vloed.
Gy, Hemeltelg! van ouds des aardrijks leermeestresse,
Verkondigster van heil, en zelve, Heilgodesse,
Daal af, - en stort op nieuw uit d' eigen guldenmond
Orakels, als gy placht toen 's warelds morgenstond
De sfeeren op de maat van uw gewijde noten
Zag hupplen van 't gevoel des aanzijns, versch ontsproten.
Wees nog, ja wees op nieuw aan 't sterfelijk geslacht
De ontzachbre Godsheraut, gewapend met Zijn kracht,
En de adem van een hart, tot de Almacht opgeheven,
't Gevoel van onze borst! en 't leven van ons leven!
Spreek in ons, - en verga, die, voor uwe inspraak koud,
Op de aardsche zwijmelpoel met wellust nederschouwt!
Verzink' hy in haar draf, die geen verhelderde oogen
Naar hooger waarheên heft dan 't schijnziek denkvermogen,
Den God verlochent in zijn binnenst waar Hy spreekt;
En 't heilige verband der wezens onderbreekt!
Maar Gy, ô Dichtkunst, voer, van uit dees nevelkringen,
De zuchten op tot Hem, wien de eeuwen Lofzang zingen;
Die, Schepper van 't Heelal, in elken boezem slaat,
Maar door zich-zelven is, en met geene aard vergaat!

* * *

Zoo zij het! Ja, gy, God der Goden,
Vervul de borst, door U bezield,
Tot uwer vleuglen schuts gevloden
Als alles op uw wenk vernielt!
Die vleuglen, die 't Heelal omvatten,
En, wat in duigen weg moog spatten
Of bruischende in de vlam versmelt',
Uw kroost in zachte omarming klemmen
Om Hallelu-Jahs aan te stemmen
Aan 't zaligst zielgevoel ontweld!

Vervul, verhef ons, stervelingen,
In 't licht dat van Uw aanschijn daalt,
En waar wy 't leven meê ontfingen
Dat brein en aderstroom doorstraalt!

Toon, Rechter in ons hart gezeten,
Uw kracht, uw Godheid, in 't geweten,
    En zwijge zelfheid, zintuig, waan!
En dan, ô God! ô onze Vader!
Dan rukke 't uur van sloping nader;
    Wy, wy zijn boven dat vergaan!

Ja, overdek ons met die wieken
    Wier slagpen Godlijke almacht is;
Wier koestrend dons het aardsche kieken
    Omklemt met teedre deerenis!
Wat duchten we in die Godsbescherming,
Die Vaderschuts, die heilömarming,
    Al dondren aard en hel te niet?
Laat warelden, laat heemlen vallen;
Wy hooren 't al te barsten knallen,
    En zingen 't dank- en vreugdelied!

1816.

Eindnoten:

1 Het inwendig gevoel.

aant. De dieren.

- Priore relictâ
Sede, novis domibus habitant vivuntque receptae.

OVIDIUS.

It is against the impious degradation of the aneient Mosaïcal doctrine of transmigration that the Fathers declaim, and it is alone this, that the Conneils condemn, and not the true Scripture doctrine of degraded intelligences that animate brutal forms, which regards only that portion of angelical spirits that were not shut up in the abyss and that are quite different from human souls. RAMSAY'S Philos. principles of natural and revealed Religion, Part. II. Chap. V.

Genoeg (schoon nooit genoeg) in eigen borst gewroet!
Den Koning van deze aard gegrepen in 't gemoed;
Zijn kroon hem afgerukt; zijn hoofd in 't stof gebogen,
En met een grooter glans zien rijzen naar den hoogen,
Terwijl hy 't Englendom de handen reikt in 't licht!
Een ander voorwerp treft me en staat my voor 't gezicht,
Afgrijslijk, gruwzaam; maar verteedrend -! Heilge machten
Des hemels! heb ik 't wel? verdwalen mijn gedachten?
Is 't mijmring? zelfbedrog? - of is de mensch zoo groot,
Zoo waardig, die uit slijk, uit nietige aarde sproot?
Hy hier op aarde reeds (- hoe ducht ik 't uit te spreken! -)
Der Englen meester! - Hy! 't gezach der Godheid wreken?
Helaas, de val vernielde al 't Englenaartig schoon:
Uw maagschap, Englen, viel, - zy stortte van haar throon.
Aanbidden is haar wet, haar boete, heil, en leven. -
Maar, stervling! in uw schuts? en - boven u verheven?
Ach, 't is zoo; en dit stof, dit zichtbre Schijn-heelal,
Wat is 't? - Van 't Geestlijk waar een enkle wederschal.

Gy, eerstgeboornen van de schepping! Legerbenden
Des Hemels, met het licht gegordeld om de lenden,
Met morgenstarren op het glinstrend hoofd gehuld;
Door de Almacht, van naby, met hemelkracht vervuld;

aant. Die 't ongeschapen Woord, dat al wat wierd, deed worden,
Eerbiedigt aan de spits van uw verheven orden!
U heugt het, hoe een deel van de uwen, door den trots
Geblakerd, afviel, en voor 't oog des schrikbren Gods,
Den oproerstandert plantte om hooger op te stijgen,
Als of beperkte macht Zijne Almacht mocht bekrijgen,
En Weêrschijn flikkren kon by de Ongeschapen glans.
Gods bliksem ratelde in de hand des throontrawants:
Zy stortten, en hun stoel verdween van uit den hemel.
Nu vloden ze - ach! waarheen? - Als 't zichtbre stofgewemel
Wen de Oostenwind op de aard het golvend zand beroert,
Zoo worden ze in een stroom en draaikolk omgevoerd,
Van wroeging, spijt, berouw, en wrok, en schrik bevangen,
En bleven in de drift der zwevende ether hangen.
God zag het; schifte en schuld en schuldige naar 't recht;
Zijn Godlijk oog straalde uit; hun noodlot was beslecht!
Het wordend aardrijk tierde, en 't water was geweken:
't Geboomt' verhief zijn kruin in de opgedroogde streken:
De velden groenden in den opgestegen daauw
Van frissche kruidery; en 't boomooft bloosde flaauw,
En 't scheen of 't met ontzach zijn rijpheid voorbereidde,
En op den Godenzoon, den Wareldkoning, beidde.
De zeën golfden in de nieuwe heerschappy
Van 't zilvren maanlicht, en bewaarden 't vloedgetij'.
God zag. 't Gewicht der schuld die 't Godlijk oog moet schuwen,
Verzwaart. Een aantal zinkt, en schijnt van 't licht te gruwen,
En ploft door ether, lucht, en 's aardrijks steenkorst heen,
In d' afgrond dien ze ontsluit, met krijschingvol geween;
Waar 't alverwoestend vuur dat eens deze aard moet blaken,
Hen opneemt in zijn brand, om nimmer weêr te slaken;
In ketenen gekneld van eeuwig diamant.
Een deel houdt, als een wolk, in 's aardrijks dampkring stand,
En vestigt daar zijn stoel; en zweeft, door lucht en winden,
In neveldampen, die met zachter snoeren binden;
En lijdt geene andre pijn dan 't wroegen van 't gemoed,
En 't foltren van 't gekwel dat 's trotsaarts borst doorwoedt.
Daar is 't aan hen vergund, den stervling, ook gevallen,
Te omgeven, te bespiên, met duizend duizendtallen,
En als beschuldiger voor de Almacht op te treên,

aant. Wanneer.....Maar 't is voorby, die bange tijd verdween.
Het bloed des Heilands heeft 's betichters mond gesloten,
Hem neêrgeworpen, en den schuldzoen uitgegoten;
En heel hun mogendheid gaat met een wenk te niet,
Als Hy de wolken drukt, die door de harten ziet.

Dan groot is 't aantal nog der afgevallen Geesten,
Gepijnigd door 't berouw. - Ach! waarom niet, de meesten!
Gy weet het, Hemel, gy-alleen! maar sta my toe,
Dat ik uw wondren zinge, en 't aardrijk kennen doe.
Beklaachlijk is hun lot. Zy konden niet verbasteren,
Om de Almacht, om zich-zelv', om 't geen Zy wrocht, te lasteren;
Ze erkenden al hun schuld, gevoelden ze, en, helaas!
Het aardrijk werd, als ons, hun woon- en folterplaats.
Hun misdrijf dwingt hen niet, door onze berggranieten
En lagen steens op steen, ten afgrond in te schieten:
Zy vormen zich geen throon, geen aanhang, in een vlucht
Die nog op hoogheid doelt, en macht voert in de lucht.
Maar eenzaam, mijmringvol, benepen, afgezonderd,
Betreuren zy 't vergrijp, dat door hun boezem dondert,
En wenschen stof te zijn. God hoort het - 't stof der aard
Omvangt hen. De Englengeest wordt met een lijf bezwaard,
Een lichaam, welks gestalte, en vormgestel, en leden,
Zich wijzigt naar elks aart, gevoel, en vatbaarheden,
En 't geestlijk aanzijn toont, in 't stoflijke uitgedrukt;
Gevangnis, waar hun hart gedwee in nederbukt!
Van daar dat onderscheid der duizenden van dieren,
Die aarde, en lucht, en zee, en meeren en rivieren,
Vervullen, en door 't stof krioelen, van geslacht
Verscheiden, uit den schoot der hoofdstof voortgebracht.
God sprak, en aarde en zee gehoorzaamt. Vlugge Geesten,
Bedwongen in den band des stofklomps, zijt gy beesten.
Bedwongen, minder vrij, of minder ingeperkt,
Naar mate uw schuld u perst, of zwakker tegenwerkt.
Van daar die wondre kracht die we in de dieren kennen!
Die kunstdrift; dat besef; die leerzucht; dat gewennen!
Die gramschap; dat ontzach; die liefde en teedre schroom,
(Die haat en woede zelfs, die breidel kent noch toom,)
Waarvan wy 't voorwerp zijn! - Der Englen aanverwanten,

Vervallen en verminkt, bewerktuigd als de planten
In 't lichaam, zijn ze, als wy, met groeiend leven niet,
Maar denkingskracht begaafd die 't leven-zelf gebiedt.
Descartes! wilt gy 't dier de macht van denken rooven,
Keer in u-zelv', en spreek! hoe kunt ge u-zelv' gelooven?
Dan! 't lot des aardrijks werd verschriklijk. Mensch en dier
Gevoelden 't. - Maar 'k bedwing me, en gy, ga voort, mijn Lier!

De hoogmoed was uw val, ô Geesten! thands bedwongen!
Die hoogmoed moest getemd, en 't heilig recht voldongen.
Die de Almacht zich onttrok in de Opperheerschappy,
Viel uit zijn Englenstand, en 't was, tot slaverny.
Den mensch, die worden moest, werd de oppermacht beschoren
Op hen, wien 't griefde, een wet van 's Hoogsten throon te hooren.
Den mensch te dienen, was hun boete, en in zijn band
Te leven, hem gedwee de Koninklijke hand
Te kussen, aan zijn voet te buigen, zijn bevelen
Te wachten, en met hem, in 't zwoegen zelfs, te deelen;
Te siddren voor zijn oog en onbepaald geweld.
Zoo is verneedring 't loon dat overmoed vergeldt!
Zy hooren 't vonnis, en bestemmen 't in 't geweten.

Nu trad die heerscher op, die God op aard moest heeten.
Dat pronkstuk, dat God-zelv' in 't stoflijk overkleed
Des lichaams (aarde en slijk!) voor 't zintuig schittren deed:
Onwraakbaar, door den geest, uit God hem ingevloten;
Onwraakbaar, door de stof, op 't Godlijk woord ontsproten,
En onverdorven als in d' eerstgeschapen dag;
Onwraakbaar, door zijn vorm, waarin Gods afdruk lag.

't Gedierte juicht hem toe, en knielt voor dezen Koning
Van Goddelijk gezag, wien de ijdle praalvertooning
Geen gloeiend kinkhoornbloed of hermelijnenvacht
Om d' achtbren schouder hangt, noch 't hoofd met goud bevracht,
Maar schoonheid, wijsheid, kracht, uit oog en leden blinken;
En voor wiens opslag zelfs heel de aard schijnt weg te zinken,
De bosschen buigen, en de golven roerloos staan.
Zoo maalt de stoute Griek in zijn verhitten waan
Den trotschen Febus niet, die op zijn gloênden wagen,

Het vlammmend vierspan noopt, in 't lichtgareel geslagen,
Of, met de zege in 't oog, op 't schrikdier triomfeert,
En wien zijn maker-zelf met wierookoffren eert!
Neen, eedler, schooner, dan of mensch of Englen denken.
Zijne onderdanen staan op d' eerste van zijn wenken
Voor 't aanzicht van hun Heer, en wachten zijn gebod.

Wat, Adam, voelde uw ziel in dit gezaligd lot!
Daar overzaagt ge een reeks van onderworpelingen;
Van Englen, maar onthult van 't goud der hemelkringen;
Genooten, eenmaal, van die Geesten, welker oog
U gadeslaat, beschermt, en toewenkt van omhoog,
Wien ge als uw broeders eert, uw eerstgeboren broeders,
Geleiders op uw pad, begunstigers, behoeders;
Wier wijsheid u den God verkondigt die u schiep,
En op u afstraalt als een morgenstar op 't diep!
Die zijn, ontluisterd, thands uw slaven! - aan uw voeten
Gekromd! - Ge erkent hun aart; gy gaat hun lot verzoeten,
De heilge afhanklijkheid hun dierbaar maken in
Het vaderlijke juk van 't wareldlijk gezin.
In uwe, in uwe dienst, zal 't aan den plicht gewennen
Des hemels, God in u, in u zich-zelv' erkennen;
En eens, als perk en doel vervuld zijn van hun straf,
Herrijzen ze aan uw zijde, en deelen in uw staf!
Zoo, zoo aanschouwt ze uw oog. Reeds ziet ge in tijdverschieten
De zaligheên op de aard als door uw handen vlieten;
Gods strengheid met hun boete en uwe dienst, voldaan;
En, zelfs voor 't stof der aarde een hemel opengaan.
Gy leest hun-allen in den boezem; ziet hen kwijnen,
En 't ingekerkerd licht door 't oog vol nevels schijnen.
Hier ziet ge needrigheid, blijmoedig neêrgebukt,
En eerbied voor de hand die op hun schoudren drukt,
Met bede om schuts en troost, door heel het aanzijn stralen;
Daar, schuwen, sombren trek, naar 't aakligst eenzaam dwalen:
Hier, de onderworpenheid tot zielzucht omgekeerd;
Daar, pijnlijk, en met schaamte, als nooddwangs plicht, vereerd!
Gy kent hen, Adam. Aart en eigenschap onthullen
Zich voor het scherpziend oog. Uw oor vangt erglijk brullen,
Verwilderd krijschen, of weemoedig stemgevlei

aant. Dat hulp smeekt, of zijn' heer zich opdringt in 't livrei
Der zoete dienstbaarheid, en teder zelfverzaken
Voor zijn genoegens aâmt, en leeft in zijn vermaken.
Gy schift, gy scheidt hen, geeft hun namen in de taal
Der Englen, de uwe, en hun nog eigen. - Nachtegaal
Der wouden, ach! uw zang in 't dichtst der loovrenzalen
Kon by haar melody niet reiken. - Zangchoralen
Des hemels, Gy-alleen behieldt dien zuivren toon,
Die onuitputlijkheid van rijkdom, kracht, en schoon!

ô Vloeibre klanken, waar, met d' adem uitgegoten,
De ziel (als Godlijk licht, in stralen afgeschoten,)
Zich-zelve in meêdeelt! Meer dan licht of melody;
Maar schepsel van 't gevoel in de engste harmony
Die 't stofloos met het stof vereenigt en vermengelt!
Door wie zich 't hart ontlast, verademt, en verengelt!
Gy, band der wezens; en geen ijdel kunstgewrocht,
Door arbeidzaam verstand met moeite en vlijt gezocht,
Maar goddelijke gift, met de ademtocht van 't leven,
Aan 't schepsel ingestort zoo verr' er geesten zweven;
En, tevens met zijn val, vervallen en ontaard!
Wat waart ge, als Adams hand zijn scepter had aanvaard!
Nog doet ge ons door uw kracht het stroomgeruisch der wateren,
't Geplasch van 't klettrend nat, 't geklak der beekjens klateren,
Des afgronds joelen op 't gedonder van de lucht,
En 't stormgebulder van den noodstorm als hy zucht -,
Nog 't zacht geritsel van het lover, 't aaklig loeien
Des woudstiers naar zijn prooi, door luistrende ooren vloeien,
En 't tjilpend piepen der gepluimde burgerschap
Met krakend raafgekras of knettrend uilgeknap
Verwisslen, - liefde en haat met onderscheid van klanken
Bezielen; 't spartlen zelfs der dartle wijngaardranken
Erkennen, en den toon waarmeê de braambosch schudt,
Of de olm het hoofd beweegt, wen hy zijn weêrhelft stut.
Nog rukt ge 't hart om hoog, of weet het door uw galmen
Met sombren weemoed, als een mistdamp, te overwalmen;
Stort vreugde en droefheid, stort den hemel voor ons uit,
Of 't siddren van de hel, vermogend spraakgeluid!
ô Schildring zonder verf, door loutre luchtpenceelen!

ô Mocht ge een oogenblik het sterflijk zintuig streelen
Als toen ge in Edens hof der Serafijnen lied
Aan 's menschen adem huwde, en aarde en bosch en vliet,
Van hemelweelde stom, den weêrgalm op deed vangen,
Waarby de praalzucht krijscht van onze kunstgezangen;
En elk der woorden, vol van echten wijsheidsschat,
Meer uitdrukte aan 't verstand, dan heel onze aard bevat!

Gedierte, in 't aardsch Heelal nog vreemdling, maar te vreden,
En zalig (kan men 't zijn) in aardsche zaligheden!
Uw staat werd draaglijk, werd, van welk een top gy vielt,
Behaaglijk, nu ge 't stof, 't gevoelloos stof bezielt.
Behoefte, u nieuw, en trek, uit nooddruft opgestegen,
Vervult u; en ook thands gevoelt gy 't aanzijn zegen.
Het aardrijk had gedreund van 't zegenaâmend woord:
‘Vermeerdert u op de aard, gy dieren! plant u voort!’
Uw meester spilde aan u zijn weldaân en zijn zorgen.
Gy naderde om zijn koets by 't opgaan van den morgen;
De middag, de avond, vond u wandlende in zijn spoor,
Of hangende aan zijn mond en lippen door 't gehoor:
Hy wees u 't voedsel aan, vertroostte u door zijn streelen,
En trachtte de open wond in uw gemoed te heelen;
En 't scheen, of 't leven-zelf dat door zijne aadren speelt,
In Englenonderhoud en 't uwe was verdeeld.
Daar leert hy 't moedig paard zijn fiere borst verbreeden,
Met opgeheven nek langs beemd en weide treden,
De winden snuiven, en, verheerlijkt door zijn gunst,
Zijn leden buigen naar eene aangenomen kunst.
Daar, aangevoerd door hem, en van zijn oog ontsteken,
Doorstreeft de schrandre hond en bosch en waterbeken,
En brengt hem 't blozend ooft, gegrepen met den tand,
In ongeschonden glans. De rijzige Elefant
De dadels, aan den top des palmenstams gewassen.
Daar voert des schilpads rug zijn meester door de plasschen,
Waar in de hemel zich verdubbelt door 't lazuur,
En 't koele water laauwt van 't flikkrend zonnevnur.
De schuwe das vliegt toe, en strekt, eer de avondwinden
Ontwaken onder 't loof van populier en linden,
't Verwarmend lichaam op de voeten van zijn heer,

Op dat hy 't scherp der lucht van zijn berschermer weer'.
De dolfijn duikt in 't nat, berooft de zeetrezoren,
Doet op 't verwonderd strand de bloedkoralen gloren,
En spartelt, by dien cijns, van vreugde en zelfgenot,
Zijn schatting aan te biên aan 's warelds ondergod.
't Juicht alles om hem heen door heuvelen en dalen,
Gelukkig, waar zijn oog verkwikking toe mag stralen;
En zelfs het koeltjen zwijgt, bevangen van 't ontzach,
Tot, wen hy 't zoele West bemoedigt door zijn lach.
Gy, wouden, 'k zwijg van u, van 's aardrijks lievelingen,
Die onder 't schomm'lend dak het lied der liefde zingen;
Hun toon klonk de Almacht, maar hun Koning ook, tot lof,
Die, op der Almacht wenk, Heur plaats bekleedt by 't stof.
Wie meldt den tooverzang, waarmeê zy by 't ontwaken
Hun ingeslapen Heer de dagwacht kenbaar maken;
Hem nooden op 't genot der balsemende kracht
Die uit den hemel daauwt op 's aardrijks morgenpracht?
Wie, 't zoet gefluister van de zangsters op de abeelen,
Wanneer zy 't sluimrig oor met zwijmende orgels streelen,
De nachtrust roepende uit de schaâuw der bergholkluis
Waarin zy 't licht ontschool en 't daavrend daggedruisch?
Wie schildert Hem! dien mensch, die, 't hart tot God geheven,
Zich door 't bezield heelal als meester ziet omzweven?
Wiens dank ten hemel stijgt! wiens vaderlijke zucht
Zich stralende om haar spreidt door aarde, zee, en lucht!

Dan, Rijksmonarch der aard, nog voelt ge uw boezem le dig!
Wat zucht..? - De Godheid daalt op dat ze uw hart bevredig'.
Een slaap bevangt u, diep, als 't sluimren van de dood,
't Heelal nog onbekend. Gevoel, bewustheid vlood
Naar 't innigst ingewand; en brein noch boezem waken,
Zoo dra de ontzachbre tred der Almacht komt genaken.
Zy spreekt! Eene Egâ wordt, en scheurt zich van uw hart;
Een deel uws-zelfs; met u één vrengdgevoel, één smart.
Uw ziel, uw levensaâm, van uit uw borst genomen,
Om, met een nieuw gevoel, die borst weêr in te stroomen,
En, wederkeerig, op uw lippen af en aan
Te golven, wederzijds verdubbeld in 't bestaan.
Hoe slaat uw hart voor haar, ô Adam! Welk een gloeien!

aant. Wat ruimte, welk gebruis, waarmeê uwe aders vloeien!
Hoe vliegt ze u in den arm, hoe klemt gy ze aan uw borst!
Gy voelt het, ja, Gemaal is meer dan Wareldvorst.

De teedre bidt u aan, en zal uw plichten deelen;
Met u, op 's aardrijks throon, aan 't schepslendom bevelen!
Ach! zalig in haar liefde, en in die liefde-alleen,
Verliest ge u-zelv' in haar, in haar bekoorlijkheên,
En aarde- en hemelschoon moet by haar oog bezwijken. -
Gy ziet de aanloklijkheên, waar meê haar leden prijken,
ô Burgers van haar Rijk! Uw ondergod en heer
Zinkt, smeltende in zijn gloed, zinkt aan haar kniën neêr,
Betoovring, nooit gekend, nooit in uw hart gerezen,
Nam heel zijn boezem in, vergodlijkt heel zijn wezen.
Verheugt u met hem! deelt in zijn verrukten staat,
Waarin zijn borst geheel voor minlijke Eva slaat!
Wat staat ge ontzet, en zwijgt, en slaat uwe oogen neder?
Is 't aanzien van die vlam uw brekend hart te teder?
Of ziet ge in deze min u als verstootnen aan? -
Gy zwijgt! maar welk een stem! wat ruischt er door de blaân!
Gy zijt niet meer alleen zijn zorg en welbehagen;
De lust en 't onderhoud van zijn geruste dagen;
Het voorwerp dat hem trekt, dat al zijn vuur ontgloor!
Ééne Eva gaat heel de aard in rang en aanspraak voor!
Ééne Eva heerscht op hem met gaadloos minvermogen!
Gedierte! 't is vergeefsch, het moedloos hoofd gebogen,
Vergeefsch, 't gewillig lijf in zijne dienst vermoeid!
Zijn arm omslingert haar; haar oog houdt hem geboeid.

Wat hoor ik? welk een taal! - Neen, Adams onderdanen,
Verbant van uit uw hart dit achterdochtig wanen:
In Adams ziel is plaats voor Gade- en Koningsplicht.
Wie is er die zijn Vorst, en God in hem, beticht?

Bedrieg ik me, of is 't waar? Wie poogt in gindsche struiken,
Nog schuddende, onbemerkt in 't duister weg te duiken?
En schemert me in het oog met vonklend flikkerlicht?

Gy zijt het, N a c h a s ! gy, bevallig voor 't gezicht,
En glinstrend in een dosch van goudglans en saffieren,

En groenende esmerald; de listigste aller dieren,
Wiens tong 't geschubde lijf in gladheid overtreft;
Die de uitgerekte hals ten hoogen hemel heft,
Op taaie vlerkjens wiegt, en, 't aardrijk langs gegleden,
Geen voetspoor laat in 't zand, geen indruk van uw leden.
Gy, Engel, fierst van aart by 't neêrgebukt geslacht,
Die, in uw kerker zelfs, op nieuw naar grootheid smacht,
Met weêrzin de aard beschouwt, en, met het hoofd verheven,
Den mensch en d' Englenstoet in houding na durft streven.
Gy, Adams gunstling, die uw schranderheid waardeert,
Uw buigzaamheid bemint, uw fierheid-zelv vereert;
U knaagt de nijd in 't hart. Het streelde zich, als de eerste
Der onderdanen die zijn scepterstaf beheerschte;
Nu zijt ge (en tot hoe verr'!) te rug gezet! 't Gemis
Des hemels trof u min by 's bliksems schrikbre flits.
Thands moet ge op Eva, thands op Adam-zelv' gewroken.
De keten die u bond aan Adam, is verbroken.
Wat, wat verscheelt u thands hoe 't uitvall'! In uw staat
Is 't ijslijkst, 't geen gy lijdt. Uw eerbied werd tot haat.

Dus spreekt ge, snoode slang. Met donkre purperstreken
Begint het bruischend bloed den goudgloed door te breken,
En 't nieuw schakecrsel maakt u schooner dan voorheen.

Maar gy, waar voert ge 't licht van uw bevalligheên,
Beminlijke Eva? Waar, waar wordt gy heen gedreven,
En laat dat golvend hair op d' aâm der winden zweven,
Waarin uws Egaas hart zich strengelt? Koningin
Der aarde, aanschouwt ge uw Rijk, het Rijk der huwlijksmin?
Ja, zie gedierte aan dier, van de eigen zucht bevangen,
Elkaâr aan 't kwijnend oog, aan borst en leden hangen,
En zoeken de eenzaamheid van woud of sombre grot,
Versmeltende in het heil van 't zeegnend echtgebod.
Uw Adam wacht u, vlieg in de uitgeslagene armen,
Van 't vlammend vuur vervuld, dat ook uw borst verwarmen,
Uw hart ontsteken moet, nog kalm, en onbewust
Wat de aarde op 't Englendom voor uit heeft in de lust.

Reeds had haar 's Warelds vorst geheel zijn Rijk ontsloten,

Geboomte, en diergeslacht, hun beider stofgenooten;
Den schat dier wareld voor hare oogen uitgebreid,
En, 't heerlijk schouwtooneel des lusthofs omgeleid.
Hy meldde, hoe die God, die beide riep in 't leven,
Hem d'adem van zijn borst, den scepter had gegeven,
Haar uit zijn boezem nam tot lieve gezellin,
En dank en eerbied eischte uit kinderlijke min.
Thands meldt hy, by die gift, dien overvloed van gaven,
Het eenige verbod, dat hun getrouwheid staven,
Hun teedre afhanklijkheid en ongekreukt ontzach
Moet toonen, waar 't Heelal en beider heil aan lag.
Mijn weêrhelft, zegt hy, ja! een ongestoord genieten
Mag eindloos ('t is Zijn wil) ons beider hart doorvlieten,
En de eeuwen om ons hoofd in loutre lust vergaan;
Die bron van warmte en licht verdoven op zijn baan;
Dees ceders zich in 't zaad verwisslen en hertelen;
En 't onverderflijk bloed blijft ons door de aders spelen.
Geen heilige Englen zelfs wie 's hemels ether torscht,
Zijn eeuwiger dan wy en de adem onzer borst.
Gy ziet u 't geurig ooft verruklijk tegenlachen,
Ja, vleiende, om den druk van uwe tanden prachen.
Pluk! eet! verzadig u: 't is 't uwe; en elk genot
Is nieuwe zaligheid, en huldigt onzen God.
Maar, wacht u, dat uw hand....! hy brengt haar aan zijn lippen,
En 't scheen, als wilde een zucht zijn bornend hart ontglippen,
En 't oog benevelde als van tranen, by dit woord.
ô Wacht u, dat door 't oog uw boezem zij bekoord,
Om de eene onzaalge vrucht des kennisbooms te smaken.
Vergeefs schijnt ze aan 't gezicht, met gouden gloed te blaken,
En schittert ze door 't loof met schijn van lieflijkheên:
Gods wijsheid - (bid haar aan!) - ontzegt ons dit-alleen.
Één kennis slechts zij de onze! één plicht! en één bedoelen.
Geene andre moge ons 't brein, geene andre 't hart doorwoelen!
't Afhanklijk schepsel voel' zijne onmacht; buig zich neêr;
En leef zich-zelven niet; maar die hem wrocht, ter eer'!

Zoo spreekt hy, en een kus waar 't overstelpte harte
In uitvloeit, kus van liefde en voorgevoel van smarte,
Bezegelt op haar mond zijn rede. En Adam vliedt

Naar 't olmbosch, onbewust wat door zijn boezem schiet.
Hy mijmert, en voor 't eerst. - De schoone staat bewogen.
't Geboomte spreidt om strijd zijn vruchten voor hare oogen,
Waar appel, malsche vijg, en blozende granaat,
De wellust van den smaak door schel en schors verraadt.
Zy doolt door d' overvloed, zoo talloos, zoo verscheiden!
En, in den keur verdwaald, waardoor haar blikken weiden,
Grijpt ze, en onwetend wat, en - wederhoudt haar hand.

Nu nadert haar de slang, die kronklende in het zand,
Zijn gouden huid in 't licht betoovrend af laat stralen,
En oprijst om haar oog op al zijn schoon te onthalen.
Hy groet haar. Teedre bruid, dus zegt hy, Adams lust,
Gedoog de hulde en dienst van die uw voetstap kust,
En de aard gelukkig roemt waarin uw treden drukken.
Wat strekt gy de armen uit om 't sappig ooft te plukken?
Die zorg zij my betrouwd, die starende op uw schoon,
Geene andre weelde ken dan 't kruipen voor uw throon.
Aanvaard van my de gift der edelste aller vruchten,
Die meer dan 't smaaktuig streelt, en wegvloeit van genuchten.
Hy spreekt, en klemmert om een boomstam, biedt haar 't ooft,
In frissche morgenwaas aan tak en steel ontroofd,
En werpt het in haar hand, onwetende uitgestoken.

Ze ontroert, een vreemde drift schijnt in haar borst gebroken.
Aanminnig dier (dus zegt ze), ik doe uw ijver recht,
Maar weet gy 't? één gewas is onzen mond ontzegd.
De boom der kennis is ons giftig, ons verboden.
Wat zoudt gy me op de dood in schijn van wellust nooden?

De boom der kennis? Ach, onnoozle, roept hy uit;
Het edelste aller vrucht die in den hof ontspruit!
De wareldkoningin zou haar verkwikking derven?
Misleide, neen ô neen, gy zult, gy zult niet sterven.
Voor u is 't dat zy wast; u pluk, u bied ik ze aan,
En zoudt ge in haar, een hart dat voor u leeft, versmaân?

Maar 't strenge plichtgebod! -
Volschoone! hoor my spreken.

Wy zijn alleen - 't geheim - maar neen, hy moge 't wreken
Op die uw heil bedoelt! 'k Verbloem niet: voor uw heil
Heb ik, dit leven niet, maar duizend levens, veil.
God weet het, die 't verbiedt, die kennisvrucht te smaken,
Dat ze u, en wie haar proeft, aan God gelijk zal maken,
En de oogen openen, in goed en kwaad verlicht.
Aanvaard haar! stijg in rang! ik kweet my van mijn plicht.

Dus zegt hy, ziet haar aan met hevig blakende oogen
Wier vonkling 't harte blindt, en, hemelwaart gevlogen,
Laat in de lucht, naar 't schijnt, een stroom van flikkring na.

Wat zal ze? - 't Ooft verlokt - 't begeerig hart zegt Ja.
De geur betoovert haar, by Nachas tooverwoorden.
't Verlangen bleekt haar mond, en huppelt op zijn boorden.
Ach! zegt ze, een enklen beet! een enklen slechts gesmaakt!
Neen, Adam kent het niet, waar aan hy heeft verzaakt.
Zy brengt den appel aan haar lippen; balsemwalmen
Doortrekken uit zijn schil de blanke handenpalmen,
En heel haar adem, met verkwikkende amberkracht
En zwijmelgeur, waar 't hart in dartle lust naar smacht.
Nog aarzelt ze, en een druk der schuldelooze tanden
Voltooit het misdrijf. Ze eet, en voelt in de ingewanden
Geen wroeging, voelt geene angst, geen wringen van de dood.
Nu spoedt ze, en vliegt verrukt haar dierbren echtgenoot
In d' arm. - ‘Geliefde, proef! deel met uw teedre gade!
Deze appel sterkt het hart, verkwikt, en doet geen schade.
Zie, zie my - 'k at. Vergeef, indien ik 't overtrad,
Maar neem 't verbod te rug, en - zegen dat ik at!

Hoe treft die zoete stem, die stem vol alvermogen,
D' ontzetten Adam thands? - Is 't liefde, of mededogen,
Of wanhoop die hem drijft? verbijstring van den schrik,
Of twijfling aan zijn God in 't schriklijk oogenblik?
Hy staart haar spraakloos aan - een traan bedaauwt zijn kaken,
Hy eet - Een zelfde stond moet ons rampzalig maken,
Dus zegt hy; Eva, ja, wy sterven hand in hand.

Neen, zegt ze, 't sterflot niet, is aan die vrucht verpand,

aant. Maar wijsheid, 't goed en, 't kwaad beseffende, ons onthoud en;
Een kennis, wier bezit een wareld kon vergouden,
Die Goden maakt van hun, wien 't onrecht, hier op de aard,
Tot blind gelooven doemde, een vrije ziel onwaard.

Zoo spleekt ze. 't Vluchtig woord, haar lippen afgevloten,
Verwaait in 't ruim der lucht: en, rampvolle echtgenooten,
Uw lot beslist zich. 't Oog van 't nooit ontrust gemoed
Gaat open, 't schijnt een slang die door uw boezem wroet.
Ge aanschouwt u-zelv', ô ramp! Uw onschuld is vervlogen:
't Ontbloote lichaam drijft den schaamtegloed in de oogen;
Gy siddert; zijgt elkaâr in de armen; maar, helaas!
Als wormen, die, verschrikt voor 't naadrend stormgeblaas,
In 't om haar stuivend zand zich aan elkander klemmen.
Gy voelt u 't kille bloed in long en aders stremmen,
En schudt als 't trillend riet of 't bevende espenblad,
En de Aartsmonarch verdween: de dood is 't, dien hy at!
Zy schuilen onder 't loof; een schort van vijgenbladeren
Omgordt hen - maar helaas! zy voelen de Almacht naderen,
Daar Ze, op den avondwind, die dwars door 't luchtruim schiet,
Gezeteld, Adam roept, en van de wolken ziet.
Haar oog doorpeilt de schuld, en 't vonnis wordt gesproken,
De mensch, de onterfde mensch, van Edens lust verstoken,
En 't juk des arbeids wordt zijn' schoudren opgelegd;
Der vrouw', de wil haars mans, in weedombarende Echt.
Al 't schepsel treft de dood; wat aarde was, moet sterven.
En gy, Verleider, gy, weêrspannige, anderwerven
Uit trots en vuigen nijd baldadig opgestaan,
Vermeetle, kruipt in 't stof, en neemt den banvloek aan.
Niet langer zult ge in 't licht op gouden vlerken zweven;
Maar, afschrik van 't heelal, voor al wat ademt beven;
Der dieren vijand zijn; en, doodlijk door uw beet
Voor wie u 't lichaam kneust of op de lenden treedt.
In d' onverzoenbren haat aan 't Vrouwlijk zaad gezworen,
Zult ge eenmaal, plat getrapt, in eigen bloed versmooren,
Wanneer de ontzachbre Held, de Wreker van 't heelal,
Uw' gruwbren kop vergruist by 't heemlen-vreugdgeschal,
U neêrwerpt in den gloed, waar, in onbreekbre banden,
Uw broedren sints hun val onredbaar knersetanden,

En dood en hel met u, verwonnen door zijn kracht,
Voor eeuwig meê verzinkt in ongenaakbre nacht.

Uw Heerscher viel, geslacht der Dieren! en zijn vallen
Trof aarde, en zee, en lucht; en, schepslen, 't trof u-allen.
Gevloekt, versteende de aard op 't dondren van Gods woord,
En bracht geen vruchten meer, maar enkel distlen voort.
Ach! Adam moest haar rug met stroomend zweet besproeien,
En doornen schonk hem de oogst. Zijn troost was, tranenvloeien.
Het onkruid tierde, en wies den bonwman boven 't hoofd;
Het boomtjen kromp en kromde, en 't onvoldragen ooft
Viel als de bloesem af, en dekte veld en paden,
En de akker stond, voor graan, met scheerling overladen.
De stormwind dreef de golf te berg op, en het meir
Zocht nieuwe boorden, by het buldrend najaarsweer,
Dat lucht en aard beroerde, en op geen tijd meer paste.
De hagel plette 't kruid; de zomerregen plaschte,
En vormde stroomen, die met daverend geweld,
Verwoesting spreiden, door geen oevers meer bekneld.
De luchtstroom sloopte stulp, en beestenstal, en schuren.
De traaggerijpte halm ontstak door bliksemvuren,
Ontzetlijk voor het hart, en nam, na taaie vlijt,
En hoop en voeder weg, by 't aakligst noodgekrijt.
Zijn moed bezweek. En gy, ontvloden uit zijne oogen,
Verwilderdet, zijn tucht en heerschappy onttogen,
En wierpt den teugel af; of, zuchtende aan zijn zij',
Leedt ge in uws meesters leed, en zwoegde, en derfde, als hy.
Uw spraak verloor zich, in 't mistroostig, jammrend, hijgen,
Of eenzaam woudgebrul en hartverbijtend zwijgen:
't Verhemelt' werd beklemd, de tong verstijfde en zwol,
En de adem in de borst klonk dompig, woest, en hol.

Vliegt henen, grimmige aart van tijgren, schakals, leeuwen,
Gaat door gebergte en bosch om aas en nooddruft schreeuwen,
't Onvruchtbare aardrijk heeft geen voedsel. Vliedt de hand
Die voor u zorgde, en klaagt in 't heetstgeblakerd zand
Uw nooit geleschte dorst een hemel, doof voor 't huilen.
Ondankbren! 't is uw loon, die de afgelegen kuilen
Voor Adams rampen kiest, en, barstende uit zijn macht,

aant. Uw meester (eens zoo groot!) in 't krokend wee veracht.
Dat voorhoofd, nog zoo korts met hemelkracht omschitterd,
Betoome u 't hart niet meer, op God en mensch verbitterd,
Nog vreest gy 't, schoon onthult. Verheft u, schudt uw straf,
Met d' opslag van zijn oog, en wet, en eerbied, af!
Die tuchtstraf, u ten heil, die 't woest gemoed moest temmen,
Gewennen aan den plicht, tot beter staat bestemmen!
De afzichtbre trots, de zucht tot vrijheid, zelfbeheer,
De springbron van uw val, ô Englen, keerde weêr
In dubble woede en kracht: En moorden en verslinden,
Wordt lust, wordt nooddruft van uw boezem. Gaat, ontzinden,
Uw leest vervormt zich naar uw woede. Klaauw en tand
Verscherpen, groeien uit; en 't blaakrend ingewand
Verschrompelt van den gal, uit grimmig bloed verbasterd.
Uw brullen is 't gehuil waarmeê de Satan lastert;
En elke drop van 't bloed dat uw verwoedheid koelt,
Wordt mooglijk door geene eeuw van tranen afgespoeld.

Genadige Ahnacht...! Maar Gy-zelv' schouwt uit den hoogen,
En ziet uw bann'ling aan met Godlijk mededogen.
Neen, zegt Gy, 'k heb dat hoofd het zegel ingeprent
Waarin wat sterflijk is mijn alvermogen kent.
Ontziet u. roofgediert', zijn hoogheid aan te schennen!
Ja! hoort wat de aard vertreedt, of omzweeft op uw pennen!
Wat bloed of levend aas uw hol gedarmte mest,
'k Gedoog een blindling woên, door nooddruft afgeprest;
Doch! heilig zij u 't bloed van Adam, van zijn loten!
Ik wreek, en eische 't af, van wie het heeft vergoten.
Beef, aardrijk dat my hoort, en gy die aarde zijt!
Mijn yver scheldt de wraak geen' menschenmoorder kwijt.

ô Stervling, ja 't is waar: Hoe diep ook neêrgebogen,
Dat kenmerk van 't gezag verblonk niet in uw oogen.
Geen ondier, hoe getergd door honger, hoe verwoed,
Of 't wendt zijn blikken af, wanneer uw oog ze ontmoet.
De boschleenw deinst er voor, en voeltze, als felle schichten,
Zich vlijmen door de borst. De woesten stieren zwichten
En keeren 't aanschijn af, en duiken 't hoofd gedwee,
Als lanun'ren uit de kooi van 't huislijk zuivelvee.

De wreede tijger-zelf, van louter Hel doordrongen,
Sluit op zijn naadren 't oog, en stort in blinde sprongen
Zijn overheer op 't lijf, uit vreeze dat hem 't hart
In d'aanval niet ontvalle als hy zijn' aanblik tart.

Maar gy, ô tam geslacht, beproefde menschenvrinden
Wien dank, behoefte, en trek, aan uwen heer verbinden!
Gy, trouwe lijfwacht, gids, en jager door het woud,
Die aan zijne oogen hangt, aan zijn belang getrouwd,
Onscheidbaar van zijn zijde, en fier op zijn bevelen,
Zijn bystand in 't gevaar, en medgezel in 't spelen,
Die voor hem sterft in nood, en alles voor hem lijdt,
En (zelfs!) verongelijkt, hem 't onrecht niet verwijt.
Klockhartig, edel dier, wiens naam wy roekloos honen,
Maar achtbaar voor een hart waarin uw deugden wonen!
Bewaker van ons erf, van akker, kooi, en stal!
Gy mint uw meester, slaaf, of koning van 't heelal. -
Gy, schaapjen, dat hem kleedt, en voedsel en bescherming
Met frisschen zuivel loont, en deksel, en verwarming! -
Gy, runddier, dat in 't juk uw breede schoften vlijt,
En hijgende in 't gareel, den ijzren kluit doorsnijdt.
Zijn welige oogsten treedt, of de opgeladen halmen
Ten schuur voert, in den rook van 't dampig avoudwalm en
Of gladde boter schenkt uit klavergras en wei'! -
Gy, oorlogsbriescher, trotsch op 't menschlijk eerlivrei,
Die, 't schuimende gebit bcknabblend met de tanden,
Hem over struik en heg, door bosschen en waranden,
Door stroom en meeren voert, en, juichende in uw vracht,
Gemoedigd door zijn stem, en vuur en staal belacht! -
Gy, minder edel, maar geduldig dier, den slagen
Nooit wederspannig: gy, geboren om te dragen,
Voor wien de distel bloeit! - Wie immer hem verlaat,
Gy blijft uw meester by, hoe duur zijn dienst u staat.

Gy ook, ô hulprijk dier der Baktriaansche zanden,
Die 't dorre gras niet smaadt; by 't felste zonnebranden
Den dronk ontbeert, en kalm, uw steeds gelijken tred
Door 't onafzienbre ruim der woestenyen zet,
Afryke aan 't Oost verbindt, met beider schat beladen;

aant. Gy, van geen mindre trouw, gy zult hem nooit verraden.

Ik zwijg van 't rendier, dat in 't afgelegen Noord,
Op IJslands mosch vergast, naar de eigenste inspraak hoort,
Den wind voorby stuift, en in 's meesters losse toomen,
De bergen overglipt als spiegelgladde stroomen.

Vermelde ik 't huisdier, dat, van 't warme bont omringd,
Zich aan de haardsteê vlijt, langs dak en boomtak springt,
En 't knagend ondier weert uit voorraadschuur en spinden;
Maar in 't bedrieglijk hart den duivel weêr laat vinden,
Die lustziek dartelt of verraderlijk vermoordt?
Neen, 'k gruw van 't valsche vuur dat uit zijne oogen gloort.
Men dulde, en voede 't, ja, en schenk' zijn dienst vergelding,
Maar andren eischen. 't hart een teedrer lofvermelding.

Gy, ô gewiekte schaar van dieren, in de pluim
Beminnaars van den mensch, (het zij in 't waterschuim
Of 't ongeziene spoor der luchtkring opgeheven,
Of hupplende over de aard,) hem dienstrijk bygebleven!
Gy, morgenkraaier, met al 't klokkend kiekenbroed,
Uw stem gehoorzaam! Gy, ô beeld van huwlijksgloed,
Getrouwe tortel! en gy dartle duif! - Mijn klanken
Vermoeiden, wilde ik u voor trouw en liefde danken,
Aanhanklijk, teeder, en voor 's stervlings oog gedwee.
Wie telt de golven op der ongemeten zee?
Wie al de schelpen die zy opwerpt aan de stranden! -
Gelukkig in uw staat, in de opgelegde banden,
Verbeidt ge 't oogenblik van 't algemeen herstel,
ô Dieren! - 't Nadert; hoopt! - Ook 't bijtjen in zijn cel
Ontslipt de zorgen niet der Godheid. - De albezieling
Bedoelt, waar 't stof bezwijkt, behoudnis, geen vernieling.
Geen wormtjen wordt vertreên, geen mijtjen zal vergaan,
Of 't zwakste leven zelfs verëdelt in 't bestaan.

Wat durft ge, ô trotsche mensch! wat, weifelende Christen,
't Gedierte dan, den geest die in hen werkt, betwisten?
Neen, zoo 't een werktuig waar, geroerd door 't gistend bloed,

Dat zelf, door 't geen 't verkleinst, zijn slijting weêr vergoedt,
Zich afscheidt, zich vernieuwt, ja schijnbaar voort mocht telen;
't Begeeren toch, 't verstaan, het luistren naar bevelen,
Gevoeligheid voor schaamte, en prijsbre zucht naar lof,
Is geen verschuiving, geen verplaatsing slechts van stof.
't Is geest, die geest verstaat, in 't stoflijk van de klanken
't Onstoflijk willen leest; die wenschen kan en danken.
Geheuge en denken zij een kunstgewrocht, niets meer!
Wil, vinding van 't verstand, werktuiglijk even zeer!
Te erkennen dat men denkt, en zelf zijn wil te weten,
Zie daar uw kenmerk, geest! Wie durft dit werktuig heeten?

Waar, waarom dan getwist, of, eens aan 't lijf ontvlucht,
De geest die 't dier bezielt, zich oplost in de lucht,
Als mocht de onsterflijkheid in stoflijkheid verdwijnen?
Of waarom zou ze een poos door 't neevlig lichaam schijnen,
En, als een handvol zands dat hier een kunstwerk draait,
Daar 't lichte radertuig der kindermolen zwaait,
En elders, de uren meet in onze kinderspelen,
By wiss'ling nu het een, dan 't ander lijf bedeelen?
ô Mensch! vergaat de geest, ook de uwe (sidder vrij!)
Staat vlotter dan de golf van 't ebbend stroomgetij'.
En gy, gy zoudt u-zelv' verliezen door te sneven?
Neen, 't ware een droom geweest, ons aanzijn, en geen leven.
Onsterfbaar is de geest, of hy bestaat niet. Neen!

Maar ach! waar dwalen wy aan de andre zijde heen?
Een geest! een geest, gevormd voor eeuwig, in de dieren!
Het dier onsterflijk zijn! - dit denkbeeld bot te vieren
Verschrikt! - Zoo wachten wy met d' Ohi-indiaan
Den hond die met ons jaagde, in 't later weêrbestaan!
En waarom 't ros dan niet, door Petraas veldberijder
Met broedermin gevoed, als vriend en medestrijder? -
Gy lacht, mijn vrienden? - Neen, het dierbestaan vergaat:
Wy dooden 't, en 't houdt op: Wat is het, dan gewaad?
't Omwindeld wezen breekt uit de omgewonden doeken;
De geest, zijn dierpels uit, om 's Vaders huis te zoeken;
De slaaf, zijn tuchtkluis. Tucht en tuchtstaat liepen af,
En nieuwe stand neemt plaats: herstel, of - zwaarder straf.

Ons lichaam slechts is 't ons (wy zijn er in ontsproten);
Niet, na 't bestaan der ziel, als kleeding aangeschoten,
Maar eigendom; en 't blijft, veredeld en verfijnd,
Zoo lang de Hemelglans het grensloos al beschijnt.

1817.

Aan de moedermaagd.*

Μα□αριο□σί με πασαι αί γενεαί.

Niet als zich 't Heidendom de blozende Latoon
Verbeeldt, wen ze op d' Olymp haar schutterlijken zoon
Van 't Lyciaansch gebergt' ter feestzaal in ziet treden,
En 't rammlend wraakgeweer hem losgespt van de leden
Daar 't in de ebeenen bus langs de elpen schouder ruischt;
Terwijl de nektarschaal hem geurig tegenbruischt,
't Vergaderd godendom, op 't dischbed aangelegen,
Zich opheft met een kreet van welkomgroet en zegen,
En 't kloppend moederhart van 't zielsgenoegen smelt,
En, fier op zulk een spruit, de blanke borst ontzwelt.

Neen, vreemd aan zulk een trots en tintlend zelfbehagen,
Onwaardig aan een ziel, in oodmoed neêrgeslagen,
(Van zwelgende eerdorst vrij, die op zich-zelve ziet,)
En wie geene aardsche, neen, maar hemelgeest doorvliet.
Ja, needrig; Zijner waard, wien, uit uw schoot ontfangen,
Der englen jubel klinkt in 's hemels choorgezangen;
Het hart verzwolgen in verrukking zonder maat;
De ondenkbre hemelvreugd afflonkrend van 't gelaat;
En 't zedig oog, vol dank naar 's levens bron geheven,

* Nieuwe Uitspruitsels, 25.

Van 't smachtende gevoel van eigen n i e t doorzweven;
Daar ge aan de voeten zinkt en aanbidt van dien Zoon,
En op de vleuglen wiegt der Serafs van zijn throon;
Zoo trekt me uw glans het oog, ô zaligste, ooit geboren!
Maria, van uw God tot moeder uitverkoren! -
Volzuivre! Hemelbloem, door goddelijke hand
Uit Edens paradijs op 's aardrijks hei' geplant,
Van aardsche bron besproeid noch aardstofzwangre regen,
Maar ongeschapen licht, in uwen schoot gezegen,
En mensch geworden in dit heiligdom van stof! -
Maria! zinge ik u, zinge ik uw' deugden lof? -
Ach, andren roemen u als hemelkoninginne,
Wie Jezus, aan uw zijde, uit kinderlijke minne
Naar de oogen ziet; wier hand met Jezus weldaân speelt,
En, naar 't uw hart gelust, zijn Godlijk zoenbloed deelt.
Zy roepen u den groet der heilige Englen tegen,
Als middlares by God, als vlietrivier. van zegen;
En offren u dat hart dat hem alleen behoort,
Wien onzer zonden schuld de spieren heeft doorboord.
Onschuldig mooglijk is hun dwaling; ja, beminlijk
In menschen, zwak van geest, in hun beweging zinlijk,
Wier gloeiend zielsgevoel in 't eerbiedvolle hart
De heilge moeder met het Godlijk kind verwart;
En ô! - die aan uw kniên dien zuigling aan mocht schouwen,
Hoe wederhield hy zich, ô edelste aller vrouwen,
Van hulde, een' sterveling, een engel-zelv' te groot,
En achtte u niet in hem verengeld, ja vergood?
Maar neen, ik brenge u hier by 't ruischen van mijn snaren,
Geen bede of wijrook toe, geen offer op de altaren
Aan God geheiligd, en ontstoken tot Zijn hoon.
U hoonde ik, hoonde ik God in 't honen van uw Zoon.
'k Brenge andre geuren dan den waassem van gebeden.
Ja 'k zinge u, middelpunt van hemelzaligheden,
U, onschulds toonbeeld, vreugd des menschdoms; maar als maagd,
Als moeder, welker schoot het heil der wareld draagt,
D' ontzachbren Godmensch baart uit maagdlijke ingewanden;
Met onbezwalkte borst en even zuivre handen
Hem laaft, en koestert, en aanbiddingvol, gedwee,
Naar 't vloekbre kruishout volgt door 't hartverscheurendst wee;

Die - Maar ô neen, mijn hart bezwijkt reeds van de ontzetting,
Op 't denkbeeld. Zoo veel heils, by zulk een zielsverpletting!

Hoe was u 't hart te moede, als, schuchter maagdelijn,
Gods engel, met een oog waar 's Hemels zonneschijn
In spiegelt, voor u trad, en 't heerlijk lot verklaarde,
Doorluchtig boven 't hoogst dat hemel kent of aarde!
Hoe schokte uw boezem toen! hoe schemerde u 't gezicht,
Hoe duizelde u het hoofd, van d' aanblik van dat licht!
Hoe zeegt ge ontroeringvol ter aarde! 'k Zie uw kaken
Verbleeken, en, op eens, van dubblen gloed herblaken,
Uw boezem golven, van den indruk van die taal! -
Onnoozle! de Almacht spreekt, wat vraagt gy naar Gemaal?
Zijn Wijsheid-zelv, Zijn Woord, Zijn volheid uitgevloten,
Daalt neder, en Zijn Geest wordt op u uitgegoten.
Geen menschelijke vrucht, de Godmensch, Evaas troost,
Wien ze uit haar schoot verwachtte in 't eerstgeboren kroost
Toen ze uitborst: ‘'k Heb den man, den God des heils verkregen,
Die 's aardrijks rauwen vloek verandren moet in zegen’;
Dien draagt gy onder 't hart dat zoo aandoenlijk beeft:
In u is 't, dat God-zelf in Zijn belofte leeft.
Ja, roep Gods almacht uit, wiens heilig welbehagen
De machtigen veracht die kroon en scepters dragen,
Maar d' oodmoed overstort met weldaân, daar ze in 't kleed
Der armoê langs het pad der aardsche laagheid treedt!
Wat warelden vergaan, of uit het niet herrijzen,
Voor eeuwig zal 't heelal Maria zalig prijzen.

Maar 'k wend het oog op u wanneer ge in Davids wal,
Verdrongen door 't gewoel, den Zoenvorst van 't heelal,
Onsmartlijk uit den band des moederschoots ontbonden,
Op 't dorre stalstroo bedt, in schamel doek gewonden,
En op 't aanbidlijk wicht met moederwellust staart,
Terwijl de onzichtbre wacht der Englen om u schaart.
De hemel-zelf, in vreugd, verbreidt die heilgeboorte.
Het herdervolk vliegt toe, dringt door de rietstulppoorte
Om 't kind te groeten waar het wareldlot aan hangt,
Den zoon uit Davids heup, door David zoo verlangd!
Een nieuwe star verrijst, voor wie alle andre bleeken,

En 't Oosten kent den Vorst des hemels aan dit teeken.
Een stoet van Grooten naakt van 't wijze Morgenland,
En kust, in 't stof geknield, de kinderlijke hand,
Biedt myrrhe, wierook, goud, aan stervling, God, en Koning,
Tot lijkgift, offerhulde, en schattingschuld-betooning;
En gy, ge aanbidt met hun. - Herodes beeft en woedt,
En overstroomt den grond met schuldloos kinderbloed;
Maar Jezus is met u, door meer dan menschenzorgen,
Voor 't moordend koningsstaal in vreemde lucht geborgen.
Hy sterft; gy keert, en voert, van uit de dood gered,
Den zuigling voor 't altaar naar Mozes tempelwet,
En 't Godgewijde hoofd, vergrijsd in Godsbetrachting,
Erkent in 't Godlijk wicht der volken heilverwachting.
En gy, gy moeder, ziet - gy hoort dit - en uw hart
Blijft needrig, rust in God, en - siddert voor geen smart!

ô Needrigheid! gy deugd van geen verdorven wareld
Die, trotsch op 't wareldschuim dat om heur lokken parelt,
Zich-zelve tempels sticht en feestgetijden viert;
Maar 't Englenvoorhoofd met uw zilvren luister siert!
Wier sluier de onschuld tooit voor purper en turkoizen,
En vlek en rimpel dekt voor 't oog des vlekkeloozen;
Ja, wier onmerkbre stap naar 's hemels steilte voert,
Terwijl ge en vrede en rust in vaste banden snoert!
Gy, hoofddeugd, Jezus deugd, terwijl hy op deze aarde
Zijn' broedren 't voorbeeld gaf, behoorde die Hem baarde;
Maria leefde in u, gy spreidde in al uw schoon
De gunstling der Genade in 't rein gemoed ten toon.
Hier, in dit zuiver hart, dien tempel, nooit geschonden,
Hier werdt ge, ô dier kleinood, en hier-alleen gevonden.
De duivel Hoogmoed heerscht op 't menschlijk wangeslacht;
Marie, in u wrocht God de glorie van Zijn macht.

Marie, ô dat mijn geest uw stappen na mocht treden,
Van toen 't aanbidlijk wicht zijn kinderlijke leden
Ontwikkelde, en, uw' arm en moedermelk te groot,
Den eersten jonglingszwier aan uw betoovring bood.
Wat mengling van ontzach en moederlijk gevoelen
Moest, zaligste in 't Heelal, uw dobbrend hart doorwoelen,

Aanbidding-, teêrheidvol, en van zich-zelf ontzet;
Daar elke omhelzing zich als oplost in gebed!
Wat eerbied keerde uw kus van die ontzachbre lippen
Waarvan in de eerste jeugd de hoogste orakels glippen,
Bewonderd door den kring van wijzen, aan zijn mond
Geketend, en beschaamd door zulk een morgenstond!
En wat, daar, 's levens kracht hem zwellend door zijne aders,
Met de almacht toegerust zijns ongenaakbren Vaders,
Die Wonderzoon, in eens, met onverwrikbren voet
Het spoor zich opent, dat zelfs Serafs siddren doet!
De stem des boetsgezants: V e r e f f e n h e m d e w e g e n,
Verstomde, en Jezus trad zijn lotbestemming tegen.
Hy toont zich: de afgrond beeft waar hy de voetzool drukt.
Hy spreekt: de stormwind zwijgt, de gramme zeegolf bukt.
Het water gloeit tot wijn voor d' opslag van zijne oogen.
Het brood vervuldigt zich, der droeven tranen droogen.
De kranke torscht, hersteld, de peuluw die hem bracht.
De kreuple werpt zijn staf in de oversprongen gracht.
De blinde staart verbaasd op 's daglichts rijken luister.
De aan band gesloten tong ontworstelt aan zijn kluister.
De dove ontsluit het oor aan 't golven van 't geluid.
En zelfs de dood hergeeft zijn reeds gewonnen buit.
De hemel daalt op de aard met zoenvrede en verschooning,
En biedt zich 't menschdom aan in Isrels God en Koning.

't Verstokte Jodendom buigt voor die wondren neêr.
't Weêrbarstig hart erkent, en biedt geen weêrstand meer.
Neen, roept men, geen profeet, uit sterflijk bloed gerezen,
Toonde ooit dit kenlijk merk van 't scheppend Opperwezen.
Hier wijkt Elias, hier schiet Mozes-zelf te kort!
De Godheid heeft op hem heur almacht uitgestort!
ô! Zalig, die hem slechts mag naadren en beoogen!
Maar zalig, duizendwerf, de borst door hem gezogen,
Het lichaam dat hem droeg! - Maria! welk een taal,
Die door uw boezem drong gelijk een bliksemstraal!

Een bliksemstraal? - Gewis! Gy ziet op de eigen stonden
De Hel in arbeid gaan, heel 's Afgronds macht ontbonden,
En 't hart vermeesteren van Sanhedrin en Wet.

Ook u spreidt ze in dit woord het zielverstrikkend net!
Maar Jezus waakt voor u. - Ja, zalig boven allen,
Dus roept zijn guldenmond, die, wars van zelfgevallen,
My aanhoort en mijn woord in needrigheid betracht. -
Gy hoort het; de Afgrond deinst; en, uit is 't met zijn macht.

Reeds, Jezus, ziet ge 't eind der levensbaan genakend,
Door Godstolk en profeet uw menschheid afgebakend.
De Wetorakels, en de zoenplicht, moet vervuld;
Gy, 't schuldloos offer zijn voor Adams zondenschuld.
Reeds heeft U Salems stad met heilige gezangen,
De tempel, met den groet van Davids Zoon, ontfangen,
En palmenloof en kleed de wegen overspreid
Waar langs U 't juichend volk ten koningszetel leidt.
Ten zetel? - Neen, ter dood. Gy, helsche Farizeeuwen,
Versmoort de stem des volks met bandloos lasterschreeuwen.
Een volgling, kweekling, vriend, verraadt den Vredevorst
En levert hem den haat die naar zijn bloedstroom dorst.
Zie daar die handen nu, die steeds van zegen vloeien,
Verwrongen in den knel van knevelende boeien!
Dat Hemelsche gelaat waaruit de Godheid blonk,
Waarvoor dit moordrot-zelf verschrikt ter aarde zonk,
Bespot, van mond en vuist mishandeld en geslagen!
Dat hoofd, 't ontzach der Hel, een kroon van doornen dragen!
En 't afgegeesseld lijf, met wond op wond gescheurd,
Bezwijkende onder 't hout, ten kruisberg op gesleurd!
Dit ziet de vrouwenschaar, in tranen losgebroken;
Dit de onbedorven jeugd, en voelt zijne aders koken:
Maar 't Sanhedrin bedwingt en jeugd en vrouwenschaar.
Maar gy, Maria! gy! gy ziet dit nevens haar.
Die Zoon, zoo teêr geliefd, zoo vurig aangebeden,
Die, Davids erfgenaam, zijn rijksthroon op moest treden,
Die, meerder dan profeet, Natuur als God gebood,
Wordt, moeder, voor uw oog, hier weggesleept ter dood
En net den grond met bloed, zijn striemen uitgevloten.
Wat dolken voelt gy thands door 't krimpend hart gestoten!
Wat schokken lijdt uw ziel, uw moederlijk gemoed!
Rampzaalge, is dit de vrucht der heilige Englengroet?
Is dit, de hoop vervuld, die drie en dertig jaren

Op 't onverganklijk rijk van Jesses spruit bleef staren?
Dit had u 't harte, dit, geen Simeon gespeld,
Geen Englenmelody op 't stille herderveld
Die de aarde vrede en zoen, en de almacht glorie kweelde,
Terwijl u 't oog versmolt van nooit besefbre weelde:
Dit, heel de Wijsheid niet, van 't Oosten aangerukt,
En met heur kostbren schat aan uwe kniên gebukt;
Noch de Englenzorg voor 't hoofd, zoo waardig, zoo verheven,
Die omzweefde aan zijn kribbe, en waakte voor zijn leven.
Ai my! hoe grijpt u de angst, de meer dan doodsangst, aan!
Daar hoor ik 't offer reeds aan 't gruwbre kruishout slaan!
Den mokerklank op 't staal dat voet en handenpalmen
Doorpriemt, van 't hol gebergt' verdubbeld in zijn galmen,
En ieder slag bonst u door 't harte. Barst, barst uit,
Weemoedige, in geschrei en jammrend rouwgeluid!
Stort tranen! - Mocht gy 't, ach! - Maar neeu, hier valt geen klagen,
Geen tranen vloeien er by zulke harteslagen!
Der tranen welbron heeft geen vocht voor zulk een smart,
Die met geheel de ziel zich opsluit in het hart. -
Wat blijft ge, onnoozle, dus bewegingloos versteven? -
Ach, Jezus ziet u aan: die blik hergeeft u 't leven!
Thands stroomt u oog en wang: thands grijpt uw boezem lucht,
En de Almacht schenkt u troost in d' eerstgeslaakten zucht.
Onzichtbaar sterken u Haar Englen in dit lijden.
Uw Jezus is Gods Zoon; hy kon zich-zelv' bevrijden,
Maar offert zich aan 't kruis. Berust in God en Hem.
In 't binnenst van uw ziel verheft zich deze stem,
En 't hart vindt moed en troost die 't uiterst zal verduren.
Daar staat ge in stillen rouw, een drietal doodlijke uren,
En schouwt de moordstaak aan, waaraan uw Jezus hangt,
Die in zijn laatste smart een druppel vochts verlangt,
Den bittren edik proeft, en afwijst van zijn lippen.
Daar hoort gy 't hol gekraak der harde steenrotsklippen
Die scheuren; daar, 't geloei des aardrijks daar het splijt,
Terwijl hem 't i s v o l b r a c h t den veegen mond ontglijdt,
En zon en maan bezwijkt. - Daar had hy uit den hoogen
U 't afscheid toegewenkt met minlijk stervende oogen,
En Zebedeus zoon bevolen. Daar - Maar ach!
Wie schetst al 't geen gy leedt en doorstondt op dien dag?

Bedrieg ik me, of is 't waar, en geen misleidend wanen,
Dat, als ge in 't hevigst wee, versteend en zonder tranen,
Niets hoorde, en 't vreeslijk woord van 't hevigst zielsgetij'
Werd uitgegalmd: M i j n G o d , ô, w a t v e r l a a t G y m y ,
Gods deernis 't u onttrok, en in uw oor verdoofde,
Of, voor dien oogwenk, u van 't zelfbesef beroofde,
Op dat uw foltring niet te onmenschlijk voor de kracht
Eens blooten stervlings ware, uit aarde voortgebracht? -
Uw Jezus, Gods gezalfde, aan 't kruis van God verlaten!
Gods Heilge, tot zoo verr' om onze schuld verwaten!
Ai my! - Wat donderslag die de aard te mortel sloeg,
Was schrikbaar, by den vloek dien Jezus menschheid droeg? -
En, stervling, wat's uw dank voor zulk een schuldvoldoening? -
Verwerping der genade, en afkeer van verzoening.

Beklaagbren! - Maar tot U, Maria, roept mijn zang
't Verschrikte hart te rug van uit dees gruwbren prang.
Thands zwevende in de glans die boven lucht en wolken
't Vergeestlijkt stof doorstraalt der vrijgekochte volken,
En met de omhelzende arm om Jezus voet geklemd,
Smelt ge in de hallels in, door de Englen aangestemd.
Thands moogt ge in 't Godsgeheim met heldrer oogen lezen,
Dan wy, op 't dobbrend rond tot schemering verwezen.
De orakels zijn voor u, en 't lot der drijvende aard,
Met geest, en stoflijkheid (volzalige!) opgeklaard.
Wy - heffen uit dit slijk 't verbrijzeld hart naar boven
Tot Hem die voor ons leed, belijden, en gelooven!
Ons deel zij met u! Hy, gesproten uit uw schoot,
Werd stervling, ons gelijk, en, met ons, stofgenoot.
Hy roept, Hy noodigt ons. - Verlosser! ja, wy naderen,
Doch, trek ons! stroome uw Geest onze onmacht slechts door de aderen!
Zend ons den heilboô toe der heuchlijke eeuwigheid,
Die ons door 't duistre graf tot voor Uw aanschijn leidt!
Of, is de wareldnacht tot zoo verr' reeds verloopen,
En mogen we op het licht van uwe weêrkomst hopen,
Ja, is zijn morgengraauw reeds vaardig op te gaan,
Verschijn, ô Heiland! kom! neem 's aardrijks scepter aan!

Nα□ □ρχου, Κύριε □ησο□.
1817.

Voorbestemming des christens.*

Daauwdrop van een hooger lucht
Dan des arends steilste vlucht,
Op het aardrijk uitgegoten;
Ziet Gy my, ô Eenigst Goed,
Op dees hobbelenden vloed,
Van een aardsche schelp omsloten.

'k Spiegel, in dit holle graf,
't Etherzuivre licht niet af
In een mengeling van verven;
Maar, omgeven van de nacht,
Moet ik van Uw hemelpracht
Alle gloed en schijnsel derven.

Gy nogthands, Gy laat me, ô God,
Niet, ten spel van 't blinde lot,
Worstlend door de baren zwemmen;
Neen, dit weet ik, en gedwee
Kruisse ik de onafzienbre zee,
Zeker van uw heilbestemmen.

De oever wacht my van de rust:
't Windtjen drijft my naar de kust
Die my eenmaal op moet vangen.
Parel aan Zijn halskarkant,
Zal ik, by den diamant,
Op de borst van Jezus hangen.

1817.

* Nieuwe Uitspruitsels, 197.

De mensch.*

Wat gift verpestte in my den oorsprong van mijn bloed?
Ik draag de dood in 't hart die my vernielen moet,
En 't zaad der smarten kiemt en worstelt door mijne aâren.
Ja, zelfs de lust verkeert in drukkend zielsbezwaren.
'k Gevoel my-zelv' bestemd tot Hemelsch, Godlijk licht;
Maar dikke damp omhult me, en blinddoekt my 't gezicht.
Mijn hart vindt in zich-zelf een wet om naar te leven;
Maar dit weêrspannig hart wil ze eindloos tegenstreven.
Zy echter spreekt, die wet, en licht me in 't handlen voor;
Maar scheemrend, ongewis, als de eerste morgengloor,
En niet, dan om in 't hart dat struiklen te betreuren,
Waar rede en zindrift zich al worstlende om verscheuren.
De dwaling, die my volgt, en op de hielen treedt,
Verdubbelt, als het licht, mijn misslag en mijn leed.
'k Zie echter, door de ellend van heel 't natuurverkwijnen,
Een Goddelijke glans, een hemelsluier, schijnen,
Gelijk m'in 't rookend puin de vroeger majesteit
Van 't omgestort paleis, met wellust onderscheidt,
Daar, onder 't overschot van zuilen en kolommen,
En balken, half in asch, door 't bliksemvuur ontglommen,
De heerlijkheid der kunst en bouwstof zich verraadt,
En 't schoongevoelend hart met heilgen eerbied slaat.
De reizende, op 't gezicht dier wrakken diep getroffen,
Vraagt, welk verwoestend lot dien praalbouw neêr deed ploffen.
Zoo, zelfs in 't jammer trotsch, vorscht ook de sterveling
Naar de afgelegen bron van zijn vernedering,
En ziet, by 't zelfbezef van grootheid opgeblazen,
Zijn eerste glans verwelkt, met schaamrood zielsverbazen.

* Wit en Rood II, 51.

Van zorgen steeds vervuld, vermoeid, en afgemat,
Gevoelt hy, dat zijn geest zich-zelven niet bevat,
En weet, in 't h e d e n vreemd, zoo zeer als in 't v o o r d e z e n ,
Zoo weinig wat hy is, als wat hy wenscht te wezen.
Van wroegingen verscheurd, van rustlooze angst doorknaagd;
In arbeid, afgemat; in ledigheid, gejaagd,
Genoopt en ingetoomd door strijdbre zielsgezindheid;
Rampzalig door zijn licht, en - schuldig door zijn blindheid;
Is 't eenig heil voor hem in 't lichtbegoocheld hart
Verbijstring van gevoel, verdoving van de smart.
En hy, ter zelfder stond, in d' engsten boei vrijmachtig,
Is onder 't slavenkleed eens konings hart deelachtig.
Verslingerd op 't geluk dat aan zijn hand ontvliedt,
En walgend van zich-zelv', van alles wat hy ziet;
Zich-zelven ongelijk, weêrstrevig met zich-zelven,
En machtloos om den grond zijns boezems op te delven;
Fier, kruipende; onverwrikt, en door een schim vervoerd;
Door nietigheên verrukt, door 't grootste flaauw geroerd;
Tracht zijne omwonden zicl haar vleugels uit te breiden,
En heel 't geschapendom, ja, alles te overspreiden;
Maar vruchtloos zoekt hy in verscheidenheid zijn lust:
Verveling heeft weldra zijn ijver uitgebluscht,
En alles tergt zijn trek, daar niets hem kan verzaden.
Begeerte wisselt af met walgen en versmaden.
Hy kort zijn dagen af, en wenscht het leven weêr.
Hy zoekt de rust van 't graf en schuwt haar, keer op keer.
Hy vindt zich door 't Heelal in te eng een perk gesloten,
En vormt zich warelden, uit dartlend brein ontsproten,
Wil, 't grillig lot ten spijt, en ondanks dood en graf,
De toekomst als een God beheerschen met zijn staf.
Zijn licht verlicht hem niet, maar vleit zijne ijdle waanzucht.
Zijn drift is ebbe en vloed van wisselzieke maanzucht.
Zijn geest heeft leeuw en stier zijn dwangjuk opgeleid;
Hy-zelf, hy maakt sich slaaf van lage zinlijkheid.
Onwetendheid beschaamt de trotschheid van zijn kennis.
Zijn grootheid is bezwalkt door eigen boezemschennis.
De koning der natuur verkwijnt in zelfverdriet,
Daar, aan zijn voet, 't gediert' des levens lust geniet.
Het geitjen scheert in vreê de netelstruik der heiden;

Het schaapjen, 't zachte groen der malsche klaverweiden;
Het runddier, daar 't in 't gras de logge kniën neigt,
Hoort naar het wetten niet des moordbijls die hem dreigt.
Het knagen van de zorg, steeds met het lot te onvreden,
Bewoont de velden niet, maar zetelt in de steden.
Het vliegjen, niet, als wy, der wroegingsmart ten buit,
Drinkt nooit de schaal des doods met lange teugen uit.
De mensch, en hy-alleen, zijn hooge teelt ontvallen,
Die op 't verhevenst merk, een godlijk kroost, moest brallen,
Is arm in d' overvloed ontluikende op zijn schreên,
En jaagt om andren schat, doer lucht en nevels heen;
Grijpt om en boven zich naar 't drijven van de wolken;
En boort de diepte door der onderaardsche kolken.
Doch, door d' onmerkbren stap des vluggen tijds verschrikt,
Terwijl zijn scheemrend oog naar 't nog aanstaande blikt,
Geniet hy niet, maar proeft; en, zonder iets te smaken,
Is 't walging, wat hy oogst in 't schijnbeeld van vermaken.
Wie, in dit eindloos rond van leed en zelfgemis,
Van schijngoed, steeds zoo valsch, en dwaling, zoo gewis,
Wie kan, dan God-alleen, my redden? my verlichten?
My heelen van mijn kwaal? hergeven aan mijn plichten?
ô Waarheid! Christendom! gy, zaligende leer,
'k Herken u; dit 's uw werk: gy kunt het, niemand meer.
Geen wijsheid had voor u dien doolhof doorgebroken,
Het dekkleed opgelicht, de fakkel aangestoken.
Gy opent ons 't geheim der ijsbre gruwelpoel,
Waaruit de foltring steeg die 't menschdom staat ten doel.

ô Zaalge toeverlaat in deze afgrijslijkheden!
Ach, waarom zie ik u van alle kant bestreden?
Hoe! spreekt ge niet in 't hart? gevoelt het d' adem niet,
Wier balsemende kracht door borst en aders schiet,
De folterstuipen kalmt, de wroegingpijnen lenigt,
En 't sterflijk met den trek tot eeuwigheid hereenigt?
Versmoort men deze uw stem, die zalvende ademtocht,
Zoo heelende, en zoo zacht? - Wat schriklijk Helgedrocht,
ô Stervling, heeft zich dan uw boezem ingewrongen,
En heeft er 't zelfbesef by 't zelfbehoud verdrongen? -
Wat vrage ik! - Ach, die slang verschuilt zich in geen plooi,

Maar heerscht door heel uw ziel; heeft heel uw hart ten prooi;
Zy mest zich met uw merg, en scheurt uwe ingewanden,
In sluimring, of ontwaakt, met nooit verzade tanden;
En heeft u 't brein bezwalkt, het oog der ziel geroofd,
Ja, 't flaauwste tintlen zelfs van waarheids vonk gedoofd.
Gy, gruwelmonster, Trots! die englen beide en menschen
Van uit hun heilstaat bonsde; en 's aardrijks bloei verslensen,
Des hemels zaligheid vervlieten deedt, wanneer
Ge u ophieft en 't heelal vergiftigde; ijdele eer
En zelfvergoding leerde, en heillooze outers stichtte,
En goden uit het stof, ten hoon der Almacht dichtte!
Die 't vloekbre Bygeloof, van huivrende angst omringd,
Te hulp roept by het juk dat ge op de schoudren dringt;
In 't stof voor monsters kruipt of werk van eigen handen,
En schaamtloos glorie draagt op zelfgesmede banden;
Dan weêr zijn zelfgevoel aan 't hart verloochnen leert,
En zelfheid, geest, en wil, tot nietig stof verneêrt;
En dan, den stervling, in zich-zelven opgesloten,
Zijn God, zijn hoop ontkent, zijn stam- en geestgenooten,
En, voor de oneindigheid, hem eigen, hem bestemd,
In d' engen kerker van 't zintuiglijk schijnsel klemt!
Hem rustloos door den kring van loutre zinbeseffen,
In 't rond drijft, om zich nooit tot hooger op te heffen,
En 't heil zijns wezens bloot, by 't schecmren van zijn waan,
In 't ronden van dien kring van schijngoed doet bestaan,
Of, tusschen uitersten, elkandren wederstrevend,
In dobbrend zwaaien stelt, onzeker, steunloos, bevend,
Om, op eens levens zee van slingring zonder rust,
Te twijflen aan zich-zelv' en 't aanzijn van een kust!

Ja, Hoogmoed, dit's uw werk. - Vergeefs uw handenpalmen,
ô Godsdienst, toegereikt! Men grijpt naar lichte halmen,
Op 't water drijvende, en, met d'arm die naar haar vat,
Geslingerd, en welhaast verzwolgen in het nat.
Men wil zich-zelv' 't behoud, geen God, geene Almacht, danken.
Men zoekt, voor 't veilig strand, bezwalpte waterbanken,
Die, zoo ze in stilte en eb een schijn van toevlucht biên,
Verzinkend met den vloed, des drenklings voet ontvliên.
U schuwt men, Heilvoogdes, als vijandin der reden -

(Ach! reden, op wier naam de Trots wordt aangebeden!)
Als dwinglandes, die juk en ijzren banden voert.
U, die den band van 't stof, van waan, en list, ontsnoert,
En 't juk dier trotschheid breekt, waarin de schouders bloeden
En drupplen op het zand, by 't scherpen van haar roeden!
Terwijl men 't zachte zeel der zaligende plicht
Van wreedheid, zielgeweld, en tyranny beticht.
Wat doet, die eenmaal prooi van 't bygeloovigst dweepen,
Zijn boei verbrak, op nieuw dees schrikbre ketens sleepen,
En vrijheid weigren voor eens kerkers folternacht? -
Is 't, mooglijk, zelf het licht, dat hem tot blindheid bracht? -
Het licht? Een tintling, in zijn binnenste opgevonkeld,
Waar door zich 't hart ontsloeg van 't geen het hield omkronkeld,
't Verstand te rug keerde in zich-zelf, en heldrer zag,
Maar, van zich-zelf verschrikt, het oog sloot voor den dag?
Zou 't eens bedrogen oog zich-zelf in 't licht mistrouwen;
Of 't eenmaal pijnlijk zien doen siddren voor 't aanschouwen?
Is daarom 't tasten in de duisternis hem zoet?
Is 't daarom, dat hy dus in de aardsche slijkpoel wroet?
Ach, wat bedroog hem dan zijn trotschheid? - Ja, die wrevel
Vervult hem 't hart: hy vliedt van 't een in 't ander evel,
En 't zelfde schrikgedrocht, in onderscheiden mom,
Verwisselt boei met boei, dat hy gereeder kromm'.
Hy juicht, uit d' eenen band in d' andren neêrgesmeten;
En hoont wie redden wil, als waar hy vrij van keten;
Roemt op een vrijheid, die zijn blindheid voor den band
Zich inbeeldt, en onttrekt de in 't staal omklonken hand
Aan die ze ontsluiten wil, uit vrees voor d'eersten kluister,
Ja! torst het zwarer wicht gewillig in zijn duister.

Ach! dorst de mensch zich eens van 't Bygeloof ontslaan,
Hoe moeilijk neemt hy 't snoer der ware Godsdienst aan!
Zich schamende om een dwaas, een zinloos Nietsvereeren,
Ontziet hy, in 't gareel der Dweepzucht weêr te keeren.
Hy heeft aan aarde of steen zijn wierookdamp verkwist,
En, schrik voor de Afgodsdienst hervormt hem Ongodist.
Hy dwaalde, en nu (zoo 't heet) verwinnaar dier verblindheid,
Verstikt in 't sprekend hart de stem van Godgezindheid,
Ja smoort de Waarheid-zelv die in zijn boezem slaat.

De lichtgeloovige zwoer, wat geloof is, haat.
Zoo woelt de Trotschheid steeds in menschlijke ingewanden!
Die menschen voor hun werk hun offers heeft doen branden,
Stijgt eindlijk onbeschaamd, en zet zich op 't altaar,
En rede en hart aanbidt zich-zelve nevens haar. -

1817.

Grootendeels naar het Fransch van
den Kardinaal DE BERNIS gevolgd.

Middernachtszang (Uit het Oud Duitsch)*

VAN, VOOR OF OMTRENT DE TIENDE EEUW.

In 't staatlijk uur als middernacht
Haar doodschen sluier spreidt,
Wekt ons de stem der Tempelwacht
Tot lof en dankbaarheid.

U loven wy, Drie-eenig God,
U, Vader, Zoon, en Geest;
ô Gy, die schikt van aller lot,
In aller harten leest!

Ontzettend is dit oogenblik,
Waarin uw Wraakgezant
Geheel Egipten sloeg met schrik
In 't liefste huwlijkspand.

* Nieuwe Dichtschakeering I, 93.

Maar zalig tevens is die stond,
Geteekend met een bloed,
Den Engel (dien uw gramschap zond)
Verschrikbaar, daar hy woedt.

Egypten weent om 't stervend kroost,
Op heuvelen van aard'!
Maar Isrel juicht, in God getroost,
Door 't lammrenbloed bewaard!

Wy ook zijn Jacobs nageslacht,
In de Almacht welgemoed;
En vreezen leed noch vijands macht,
Beschut door Jezus bloed.

Ook dit, voorzeker! is de nacht,
Verkond door t Heilig woord:
De Bruigom nadert, lang verwacht,
Wiens 's hemels throon behoort.

De Maagden, aan heur plicht verpand,
Gaan juichend hem te moet',
Met heldre lampen in de hand,
En 't hart vol liefdegloed.

Doch wee, wien 't oog besluimerd werd!
De lamp, van licht ontbloot!
Vergeefs is 't, aan de deur geknerd,
Als eens de feestzaal sloot.

Neen, houden wy getrouwe wacht
Met blakend hart en zin,
Gestaâg op 's Heilands komst bedacht,
En slapen nimmer in!

Het duister uur van middernacht,
Al zingend doorgewaakt,
Zag Christus boôn door Hemelkracht
Uit boei en kluis geslaakt.

Ook ons omsluit een kerkerwand;
Gy, Christus, zie ons aan!
Ontbind hen uit der zonden band,
Voor wie Gy hebt voldaan!

Ontsluit ons, Koning, God, en Heer,
Uw naadrend Koninkrijk;
En klinke 't lied van Dank en Eer
Uit dit verheerlijkt slijk!

1817.

Morgenzang, Van de IX eeuw.*

Gy, Schepper van het eeuwig licht,
Zelf ongeschapen dag,
Wiens throon, in 't stroomend licht gesticht,
Geen nacht genaken mag!

Reeds rolt aan 's hemels morgentrans
De nacht haar sluier op,
En de ochtend zwelt, in schemerglans,
Naar d' onbewolkten top.

* Nieuwe Dichtschakeering I, 97.

Verkwikt verlaten wy de koets,
En zingen U ten dank;
U, adersprong des zonnegloeds,
En bron der levenssprank!

Geef, dat geen lust van 't dartlend bloed,
Dat door deze aders kruipt,
Ons 't rein en Godgewijd gemoed
In achtloosheid besluipt!

Doof gramschaps fakkel in de borst;
Smoor zucht naar goud of eer;
En, zoo het hart naar weelde dorst,
ô Sla zijn hoogmoed neêr!

Maar stort ons moed en krachten in
Om, matig, needrig, kuisch,
Met onderworpen wareldzin,
Te sterven by uw kruis!

1817.

Maria by het kruis.*

Met de tranen op de wangen,
In het knellendst boezemprangen
By het kruis dat Jezus droeg,
Stond de Moeder neêrgebogen,
Met in rouw verstarrende oogen,
Die zy nokkend op Hem sloeg.

* Nieuwe Dichtschakeering I, 99.

ô! Hoe was u 't hart benepen;
Van wat zielsangst aangegrepen;
   Hoe doorpriemd met stoot op stoot;
Gy, gezegendste aller vrouwen!
Dus Gods Eenige aan te schouwen!
   Dus, den wellust van uw schoot!

Wie weêrhoudt zich hier van weenen,
Die dees moederborst hoort stenen,
   Daar dit wee haar open rijt!
Wien zou 't denkbeeld niet verschrikken,
Jezus moeder aan te blikken,
   Daar zy met en in Hem lijdt!

Jezus, ach! voor onze zonden
Aan den folterpaal gebonden,
   En met striemen overdekt!
Jezus, aan het vloekhout hangend;
Naar een droppel vochts verlangend;
   Met zijn lekend bloed bevlekt!

Jezus, ach! voor ons verwaten!
Tot de dood, van God verlaten!
   Schuldloos! om ons aller schuld!
Jezus, leven van haar leven,
Ziet zy in benaauwdheên sneven,
   Door geen stervling ooit geduld!

Mocht, ô Moeder, mocht mijn harte
Innig deelen in uw smarte;
   Met u snikken om dien Zoon!
Mocht het in Zijn liefde blaken!
Mocht ik tot Zijn kruis genaken,
   Met een innig rouwbetoon!

Gy Gekruiste! zie Gy neder!
Gy, voor wie U mint, zoo teder!
Prent uw wonden in mijn ziel.
Moge 't bloed waarvan zy vloeien,
Dierbre Heiland, my besproeien,
Die aanbiddend voor U kniel!

Laat my 't denkbeeld van Uw lijden,
In dit aardsche worstelstrijden
Steeds verzellen, waar ik ga!
Laat ik op Uw wonden staren,
En haar indruk wel bewaren,
Als het pand der heilgenâ!

Buige ik moedig voor de slagen,
Wat my de Almacht geef te dragen!
Ach! uw liefde maakt ze zoet.
Gy, die voor ons hebt volstreden,
Zijt me op 't voetpad voorgetreden:
't Is geteekend met uw bloed!

Haast verschijnt Gy in de wolken
Voor het oog der wareldvolken,
Op den rechterstoel der aard!
Gy, Gy kent wie Uw verbeiden!
Gy, gy zult hem onderscheiden,
Die Uw liefde heeft bewaard!

1817.
Vrij gevolgd naar het
S t a b a t m a t e r .

De dag van wraak.*

De dag van wraak, de dag spoedt aan
Die de aard in vonken op doet gaan,
Dien Grotsybil en Godstolk spelden.
Hoe beeft, hoe schokt dan ieder borst,
Wanneer de langverwachte Vorst
De deugd en 't misdrijf koomt vergelden!

Als 't donderend bazuingeschal,
Des aardrijks schoot doorklinken zal,
En alles voor Zijn vierschaar dagen; -
Natuur en Dood, verstomd, verkracht,
Het schepsel uit des afgronds nacht
Voor 's rechters zetel aau ziet klagen: -

Terwijl voor 't schrikbre Godsgericht
Het schuldboek opgeslagen ligt
Om 's warelds oordeel uit te spreken;
En niets, ontscholen aan den dag,
Dat vorschend oog ontslippen mag,
Dat rots en zeekolk door kan breken.

Rampzalig, ik! waar berg ik my?
Wat voorspraak dan? wat pleit my vrij,
Waar ook de heiligsten bezwijken? -
Gy, Gy verhoorder van 't gebed,
Die redbren uit genade redt,
ô Doe aan my uw deernis blijken!

* Nieuwe Dichtschakeering I, 103.

Sla Gy, ô bronwel van genâ,
Niet my, maar Uw verdienste gâ,
En wat Gy deedt om my te sparen!
Hoe zocht Ge my door angst en nood!
Verloste my door kruis en dood!
En zoudt ge uw redd'ling niet bewaren?

Ik, oorzaak, voorwerp, prijs, en doel
(Gerechte Jezus, welk gevoel!)
Waarvoor Ge uw bloed hebt uitgegoten!
Ik, doemling, wien de wraak verstoot
In weêrwil van Uw offerdood!
En - 't Godlijk bloed om niet gevloten!

Neen, delg mijn schuld genadig uit,
Eer 't vreeslijk oogenblik ontspruit
Van 't onverbidbre vonnisspreken!
Betraand, en schaamrood in 't gelaat,
Erken ik al mijne euveldaad;
Ontfermend God, verhoor mijn smeeken!

Gy die Maria vrijspraak boodt,
Den moordenaar uw Rijk ontsloot;
Gy hebt ook my de hoop hergeven:
Mijn beê verdient niet dat Gy hoort;
Maar zelve Uw goedheid brengt haar voort,
En wil niet dat de zondaars sneven.

ô Schenk my, als Gy vierschaar spant,
De gunstplaats aan Uw rechterhand,
By de aan Uw stem getrouwe lammeren;
En, als ze Uw hemel op zien gaan,
ô Laat my 't vloekwoord niet verstaan,
Ten doem bestemd voor Helsche jammeren!

Ik smeek, ô God, in 't stof geknield,
't Verbrijzeld hart met rouw bezield;
Wees met mijn uiterste bewogen,
Wen de onherroepbre stond genaakt,
Die 't eind van elks verwachting maakt;
En alle mom wordt afgetogen!

Gy, God, Verlosser, Rechter, Heer!
Zie op den zwakken stervling neêr
Die wanhoops muil zich aan ziet gapen;
En geef hem, by de wroegingsmart
Van 't door zijn schuld getroffen hart,
In 't heil van Uw genâ te ontslapen!

Gevolgd naar het Kerkgezang: D i e s i r a e .
1817.

God en de mensch.*

ô Godsdienst, zie in 't eind uw wreevle tegenstanders
Beschaamd, en (mocht het zijn!) zich schareude om uw standers!
Vergeefs ontrukt men zich aan 't schittren van uw licht,
Verbergt zich voor zijn glans of snoert zich de oogen dicht,
En tergt het woelend hart om zich aan 't juk te ontwringen,
Dat de overtuigde ziel zich juichende op liet dringen!
Der Dwaling heiligdom stort voor uw aanblik neêr.
De Schepper der natuur is aller Opperheer,
Is Schepper van uw wet. Uw onverwrikbre zetel
Staat op de rots gebouwd: en de afgrond, hoe vermetel,
Loeit siddrend, waar de boot der onvervalschte kerk
Op 's Hoogsten wenken drijft by 't onweêrblazend zwerk.

DE BERNIS.

אספרה אלדתק

Wat vordert ge, ô mijn ziel? Wat drijft u, de aardsche kringen
Te ontsteigren, en den band des stofklomps los te wringen,
U op te heffen, en op de Almacht 't oog te slaan,
Wier wenk geen Englenblik, geen Seraf, door kan staan?

* Wit en Rood I, 1.

Wat doe, wat wage ik! - Ik, mijn oog op U geslagen,
ô Almacht! - 't Kan, helaas! het daglicht niet verdragen,
Wanneer 't in volle kracht my toeschiet uit zijn bron;
En vreest het d' aanblik niet van de ongeschapen zon
Wiens vlammend aanschijn 't licht van zon en starrenbogen
Te niet straalt met een zwenk der aldoordringende oogen
Die geest noch stof verduurt? den God vol majesteit,
Die is! en in wiens gloed, door alles uitgebreid,
De wareldstelsels als onzichtbre stofjens wemelen,
En de afgrond zich verliest in de eindloosheid der hemelen!
Den eenige, in bestaan waarachtig! Buiten wien
't Heelal een logen is, ja, louter niets misschien!

Misschien? - Neen, 'k ken my-zelv'. Ik ben niet door my-zelven.
Aan de aard, de duistere aard, de heldre luchtgewelven,
Verwant, gevoel ik me aarde, en grove, en fijner stof;
Hier burger van het slijk, en daar, van 't Hemelhof
Wiens inspraak me aandoet: maar wat is dit, Z i j n , of L e v e n ?
't Was niets, en 't is; het wierd, en t werd ter leen gegeven:
't Behoort my niet, is in mijn wezen niet gegrond,
Maar stroomde eene ader uit, die door zich-zelv bestond.
Een Wezen, van 't vergaande oneindig onderscheiden,
Schept lust, zijn zaligheid in schepslen uit te breiden.
't Bestaan vloeit uit Hem als een straal van 's levens vuur:
Bedek het, en 't is nacht voor stervling en Natuur.

Ja, Gy bestaat, ô God! Ons schijnzijn is als 't glimmen
Der wolken, 's warelds zon begroetende aan de kimmen
Wanneer zy 't morgenbed met jonglingsmoed verlaat,
En 't loopperk instreeft, dwars door 't vonklend inkarnaat.
Dit z i j n is slechts een glans, een weêrglans zonder waarheid;
't Getuigt UW a a n z i j n slechts, daar 't afstraalt van UW klaarheid.
Weêrhou UW invloed, God, en alles keert in 't niet:
Mijn zelfbezef is Licht, dat uit UW volheid schiet.

Maar echter, 'k vrees het niet, uw vlammend vuur te naderen,
ô Godheid. - Met dit bloed, dit stoflijk bloed in de aderen,
Behoore ik U, en Gy, Gy roept my tot Uw throon
Ter huldiging. Ontfang eens lagen stervlings toon!

Mijn oog zinkt neêr, maar 't hart verheft zich naar Uw zetel.
Almachte, doem my niet, hoe nietig, hoe vermetel!
Geef, geef genade aan die met ongewijde hand
Aan uwe onmeetlijkheid het reukloos wierook brandt!
Uwe Englen vangen 't op met d' adem onzer lippen
Die (zuchtende of in dank) de boezems uit durft glippen,
En menglen 't aan hun lof van loutren hemelgloed
In de offerschaal, doorsprengd met schuldverzoenend bloed.
Met bloed, U heilig, en, voor strafbre menschenloten
Vergodlijkt in dit stof, en vlekloos uitgegoten.
Ja, 'k nader moedig, 'k draag (en Gy verstoot ze niet)
De zucht U op van 't hart waar door Uw adem vliet.
Hy toch, hy is 't alleen, als door dees leemen buizen
Mijn borst, mijn zelfgevoel, het leven heen voelt bruizen,
Mijn zelfbewustheid my mijns-zelven vergewist,
En 't duistre vraagstuk van mijn werklijkheid beslist.
Ik nader, 'k zinge U dank, en, smeltende in die galmen,
Van onmacht, reike ik de arm en dorre handenpalmen
Ten hemel, te Uwaart. 't Is Uw volheid die my dringt;
't Is nooddruft, die aan 't hart den lofzangstroom ontwringt.
U, Vader, van wat is, en oorzaak! U, beschermer,
Aanbidden we, U-alleen! U, wreker! U, ontfermer!
Gy dacht U-zelven, en Uw denkbeeld was als g y .
Het Godlijk i k gaf plaats aan 't onbegrijplijk w y .
Almachtig, eeuwig, nooit verganklijk, ongeschapen,
Is 't geen Minerve, ô God, die uit heurs vaders slapen
In 't staal te voorschijn treedt: 't is God, uit God geteeld,
't Is Zoon des Vaders, zelf des Vaders evenbeeld,
In Hem bestaande, en één in wezen met den Vader:
Geen schepsel, als 't Heelal, maar 't schepsel eindloos nader;
Door wien Gy uitvloeit in den stervling, in 't heelal,
En hemel heiligt uit het vloekbre warelddal.
Hy, Schepper, één met U, Uw Stem, vol Alvermogen,
Die spreekt en 't is; Uw Woord, met de Almacht overtogen;
Uw Rede, Uw Goedheid, die aan 't schepsel zich vereent,
Zijn stofkleed aanneemt, en, als stervling, met hem weent;
Zijn plagen op zich neemt; zijn schulden boet door 't sneven;
En 't straffend wraakgericht vertedert tot vergeven:
Door wien Uw heiligheid, Uw werk- en wonderkracht

Zich uitstort in de ziel van 't menschelijk geslacht,
Haar loutert, en verheft, en 't aardrijk leert gebieden:
Voor wien de duisternis, de hel, en 't misdrijf, vlieden:
Die, zegevierend op den afgrond als op de aard,
Het graf heropent tot een zaalge hemelvaart!

Ja God, zoo kennen we U! zoo eeren we en gevoelen
We Uw wezen in 't gemoed, waar eens Uw vlam mocht woelen.
Van hier! door wien in U 't lichaamlijk, stoflijk één
('t Beginsel van 't verderf) verdwaasd wordt aangebeên.
Ja, eenig zijt Ge, ô God, en vloek zij d' onbedachten
Die Goden naast U zoekt in aard- of hemelmachten;
Voor zon of starren buigt; of aan 't gebeiteld hout,
Of kleigeboots, of steen, zijn wel en wee betrouwt!
Wee zulken! Gy-alleen zijt machtig, zelfbestaande:
Al 't oovrig is als damp, zich kronklende en vergaande!
Maar, Eenige, Gy zijt geen lichaam dat zich deelt
Of in een vlakte omsluit, waarop de lichtstraal speelt:
Geen stoflijk zweemsel mag uw Godheid ooit omwalmen,
Wier lof de onstoflijkheid de schepping door doet galmen:
Ons é é n is zelfgebrek, is 't perk des z i j n s alleen,
Uw é é n z i j n 't albegrijp van Uw volkomenheên.
Gy denkt u-zelv' in U? 't is God, uit God gevloten!
Gy stelt U schepslen voor? een wareld is ontsproten!
Uw éénheid is geen perk, waar buiten iets bestaat;
Ge omvat U-zelv', ô God, en, wat zich denken laat!

Rampzalig, wien zijn God, naar 't mijmren van zijn zinnen,
In de onafmeetlijkheid der hooge hemeltinnen
Door de ijdle ruimte drijft, onzichtbaar, ongeroerd
Van 't geen het menschlijk lot in zwaai en omloop voert.
Neen, 't is geen aardsche spin, in 't kunstig web gezeten,
Van wie door sterker hand het rag wordt losgereten; -
Geen middelpunt van kracht, in stralen uitgebreid: -
Geen vochtbron die langs de aard heur vloeibre takken spreidt.
Geen nave, in 't draaiend wiel beweegster van heur velgen:
Neen, God is 't, Hy die is; erkent Hem, menschentelgen!
Wat is bestaat in Hem; Hy kent, Hy weet uw lot,
En deelt zich-zelven meê, en meldt zich aan als God.

Zintuiglijk schepsel, mensch, die op uw stofverwanten
(Gedierte, en door heur stam in de aard gehechte planten,
Als gy bewerktuigd en gevoelig) 't hoofd zoo fier
Verheft, Gy, zelf een plant en aardstof-aartig dier!
Wat dwaalt ge? erken, besef uw' Maker in u-zelven,
Beschouw Hem in 't Heelal, in lucht, en stargewelven!
Daar, daar is 't dat hy woont; daar, waar zijn adem zuist,
En wie hem tracht te ontvliên ontzachlijk tegendruischt.
Het buldren van den storm, het daavrend onweêrklateren,
Het schomm'lend boschgewei, het stroomgebruisch der wateren,
Het spieglen van de beek, en 's luchtstrooms orgelkracht,
De morgenluister, en des afgronds donkre nacht,
De bliksem in den schoot der zwangre donderwolken,
Het wemerend gedierte in wouden, holen, kolken,
En 't geen uw voet vertrapt in 't ongeachte zand,
Het toont u 't eeuwig z i j n en Zijne aanbidbre hand.
Uw lichaam.....(maar, ô neen, laat stof en stoflijk varen!)
En 't Godlijk levensvuur dat omzweeft door uw aâren.
Gevoel zijne inspraak slechts die in uw hart weêrklinkt,
U-zelven vonnist; doemt; en voortstuwt, of bedwingt;
Begane gruwlen wreekt, bedekt, of aangebeden,
Of door u-zelv' verhuld door 't misbruik van de reden;
U met u-zelv', uw wil, uw neiging, en uw lust,
In open oorlog stelt, en 't tintlend tochtvuur bluscht!
Of, schept ge, slaaf van 't kwaad, tot deugd en heil geboren,
U-zelv' de wet in 't hart die ge arbeidt om te smooren?

Genadige! ach wat is, wat werd van 't kind der aard'?
Dien ademspat van geest, aan 't klompjen klei gepaard!
Beklaagbre waterbel, geslingerd door de winden
Van schijn, van zelfbedrog, en eigenwillig blinden!
't Verlochent u voor 't niet, en bidt zich-zelven aan;
't Betwist zich-zelf in U, 't betwist U-zelv' 't bestaan;
't Sluit oog en hart voor 't licht, en strekt verwaten handen
Ten hemel, om Uw Recht, Uw Hoogheid aan te randen,
Zinkt in zijn gruwlen weg, verbijstert zich 't verstand,
Veracht de waarheidsglans voor ijdel flikkrend zand,
En zoekt in 't grondloos diep van helsche modderpoelen
Die Almacht, die we in 't hart en om ons heen gevoelen,

Dien Hemel, die ons wacht, ons toewenkt, roept, en trekt;
En 't boogt op reiner deugd hoe meer het zich bevlekt!

Algoede! ach, kunt Ge steeds vergeven, dulden, dragen?
De stervling viel u af; en, prooi der aardsche plagen,
Den dood ten slachtroof, kwijnt, en wanhoopt aan herstel.
't Verderf stroomt ijslijk voort uit d' eens ontsloten wel,
En sloopt wat overbleef van d' Aartsmonarch der Wareld,
Aan wien de kroon ontviel met onschulds glans bepareld.
Dat kleinood is gespild, en wordt te laat berouwd.
Wat doet Ge? Uw straf, Uw vloek, is zegen, is behoud!
Zijn redding, is die dood, de doorgang tot een leven,
Verbeurd, maar door Uw gunst verheerlijkt weêr te geven.
't Bezwalkte kleed wordt voor een eedler afgeleid,
En 't Englenschoon vernieuwd der eerste onnoozelheid.
Geheel de Hemel juicht in 't voorwerp dier genade,
En slaat in 't aardsche slijk den boet- en bann'ling gade,
Omwemelt, ondersteunt, bewaakt, en staat hem by,
Gelukkige, al te zeer! van doem en vloekspraak vrij! -
Wat was 't? - Hy sluit zijn hart; versteent zich; en verbastert
Tot gruwlen; haat en smaadt de weldaad die hy lastert,
En 't aardrijk valt (geheel!) zijn God, zijn Heiland af,
En werpt den hemel weg voor 't onherroeplijk graf.
Gy zaagt het, groote God, voor afgoôn nederknielen;
De Sems, de Henochs, Jobs, en Salemieten, vielen;
Een snooder teelt ontspruit: Gy roept uit één geslacht
Een volk te voorschijn, dat Uw outerdienst betracht!
Helaas, ook dit ontaart, wordt schuldig, en - verstoten!
't Verstiet U-zelv', Uw Zoon, en 't bloed voor hun vergoten;
Maar de aarde keert te rug tot Uw beloftenis,
En noemt zich naar den naam die U geheiligd is.

ô Vreugde, ô Zaligheid! de Hemel is herkregen,
De Godheid daalt op de aard, de wolken storten zegen!
Ja 't menschdom is thands weêr beminlijk in Uw oog:
't Ontworstelt hel en stof, en heft de kruin omhoog,
Als de olm, die, door 't geweld des winterstorms gebogen
Tot de afgeweken zon heur loopbaan heeft voltogen,
Met moedloos hangend hoofd naar 't needrig heigras duikt,

Maar oprijst als de Lent' in loovrenpracht ontluikt,
En nieuwe sappen schenkt, die stam en wortel laven.

ô Heildag! weêrgeboorte! en Godlijkste aller gaven!
ô Overvloed van weelde uit 's hemels paradijs!
Waar bleeft ge? en waar uw zang op hemelsche Englenwijs?
ô Zielen, in het bloed uws Heilands rein gewasschen!
Gy, ranken uit zijn stam, doordrongen van die plasschen!
Gy, met zijn geest vervuld, die levende in uw Heer,
Hem levend kende in u, en niet u-zelven meer!
Gy die zijn Godheid kende, en dood, en schuldvergeven,
En Hem op 't hemelspoor bemoedigd na dorst streven;
Voor Hem u-zelv' en de aard blijmoedig hebt verzaakt!
Waar bleeft ge, ô heilge teelt, tot hooger nog ontwaakt!

Helaas! gy zijt niet meer. Geloof en Hoop verdwenen;
Één woeste tuimelgeest sleept alles met zich henen,
't Wil tasten, 't roept de hand tot waarborg van 't gezicht,
Grijpt naar den lichtstraal om, en bindt zich de oogen dicht!
Ontzinden! ach, dat licht is voor geen donkre Reden
Te omsluiten in het net van uw scherpzinnigheden:
Ze erkent verband van schijn, maar 't vrije voorwerp niet,
Dat nooit dan in 't Gemoed zijn heldre vlammen schiet.
Het hart is 't dat gelooft: het kent door 't zelfgevoelen;
Door donkre sluitreên niet van pijnlijk hersenwoelen. -
Doet redens leidsnoer recht, maar weest voor 't hart niet doof!
Daar zetelt Waarheid, God, met liefde, hoop, geloof.

Ja, Gy zijt Waarheid, God; Gy, onverklaarbre waarheid,
Die Rede en Waanzucht blindt door overmaat van klaarheid.
Niets wil ze, ô mensch, dan 't hart, en, dat men 't hart verheff'.
Geen Reden leert u 't z i j n : 't ligt in uw zelfbesef.
't Aanschouwen van dat z i j n , waar 't uwe in opgesloten,
En u besefbaar is, is uit Zijn licht gesproten;
En onbegrijpbaar, als Hy-zelf, voor 't geen Hy wrocht,
Wordt vruchtloos door 't verstand, het werklijk z i j n gezocht.
Neen zoek niet, dwaal niet om; buig neder om te aanbidden:
De Godheid die ons wrocht, zweeft voelbaar in ons midden.
Geheimen, voor 't verstand, voor al zijn kracht, te hoog,

Ontdekken zich 't gevoel, verheldren 't stofloos oog.
Ja, 't kent Hem, 't kent dien Heer, dien Heiland, door wienslijden
Wy ons in 't zalig lot des Englenstoets verblijden.
Hy, mensch geworden, heeft, vereend met 's menschen schuld,
Voor wie met hem vereent, én vloek én zoen vervuld;
Zijn zuivrend licht het onze, aan 't Godlijk rein gemengeld,
Gelouterd van den smet die 't aankleefde, en herëngeld.
Omhels Hem, sterveling! Hem die uw broeder werd;
Zich-zelv' om u verloor, niets vordert dan uw hart!
Wat laat ge u in den band van Schoolsche vonden, prangen?
Wat blijft ge aan ijdle lucht uw zielsverwachting hangen?
Ach, aarde en hemel valt, met wat deze aard vereert;
Hy is, en Hy-alleen, die daarstelt en regeert!
Wat leent ge op eigen macht; op wijsheid, steeds bedrogen;
't Heelal beschaamt uw' waan en wanklend onvermogen.

Doch, mooglijk is 't geloof zoo moeilijk voor 't verstand?
Ja, 't is het, waar dit heerscht en de ijdle vierschaar spant,
Die waarheid en gevoel voor 't vormgespook doet zwichten,
En zelfzucht meester maakt van wil en zedeplichten.
Ach! daar verwarmt geen gloed, geen zuivre liefdegloed,
D' onvruchtbren steenrotsgrond van 't zelfgezind gemoed;
Geen hoop vertroost er 't hart van 't zielbedroevend lijden;
Geen rustvol toeverzicht geeft moed en kracht in 't strijden.
Neen, 't is de Hoogmoed, die zich-zelv' op 't outer torscht;
Zich-zelv' aanbidt en eert, en Godheid speelt en Vorst;
In de achting voor zich-zelv' het misdrijf meent te schuwen,
En deugd tot kroost verwacht, als dwaas-aan zwakheên huwen.
Of lichtlijk - 't is de zucht naar 't hoogstgenoeglijk lot,
Die op uw Sinaï de plaats bekleedt van God.
Ach! zelfroem, eigenbaat van wriemlende aardsche wormen
Zal weêr naar Memfis leer, zal Wareldkloten vormen!
De wet en regel zijn van 't strijdig goed en kwaad,
En 't is der driften spel, waarop zich 't hart verlaat!
Vermeetle, dankt ge u-zelv' het aardsch en stoflijk leven,
Of hebt ge u-zelv' de stof, de vorm, en geest gegeven?
Verkoost ge u 't oog tot zien, de kronkelbuis van 't oor
Tot scheppen van de lucht, die doorgolft in 't gehoor?
Is 't aan uw keur gesteld, op welk een wijs ge smaken,

Hoe rieken zoudt; of, hoe een voorwerp aan zoudt raken?
Gaaft ge aan uw long de wet, om 't rondgevloten bloed
Te zuivren door de lucht, van d' aangenomen gloed?
De lucht, het hoog bevel om door die long te spelen,
En aan 't verhitte vocht heur zuurstof meê te deelen,
Waar aan uw leven-zelf, uw denken, is verknocht?
Rampzaalge, ken u-zelv'! de wijsheid, die u wrocht!
Gy, stikziende in 't verband der schepping door te schouwen,
Zondt ge aan Natuur het roer, of aan u-zelv' betrouwen?
Of waant ge, dat die God, door wien Natuur bestaat,
Natuur en zeedlijkheid verschillend gadeslaat?
Toont niet Natuur Zijn beeld afspieglende in zijn werken;
't Oneindige uitgedrukt in 't eindig van Heur perken;
Zijn wijsheid, goedheid, macht, in 't krachtloos stof geprent?
En, gy dan, is 't in u dat zich die God miskent?
Zijn wijsheid heeft Natuur haar wetten voorgeschreven;
U, zeedlijkheid in 't hart, gevoel voor deugd, gegeven:
Maar 't denkbeeld, waar die wet, die regel, door ontspruit,
Beseft geen sterveling, en drukt geen schepscl uit!
Verdwaasde trotsheid woele en schepp' zich hersenschimmen,
Ja, wane in denkensvlucht ten hemel op te klimmen
En 't vuur te rooven van Gods throonkoets; 't is om niet:
Het licht der Waarheid straalt, waar Hy in 't hart gebiedt.

Neen, 't is de Reden niet, zoo nietig als hovaardig,
En naauw den blinden trek van 's velddiers kunstdrift waardig;
't Is de oefning niet, ô neen, van 't woelingziek verstand,
't Geen elke drift verblindt, verkracht, of overspant: -
Neen, 't is geen zinrijk brein, tot wien de Orakels spreken,
Genade kondigen, of euveldaden wreken;
Maar 't innig zelfgevoel, dat, als de boezem slaat,
(In spijt van 't zelfgevlei) den indruk niet weêrstaat.
Dat is 't, dat voor den nood eens broeders steeds aandoenlijk,
De liefde in 't harte kweekt, lankmoedig, zacht, verzoenlijk;
Zich nimmer in zich-zelf of opsluit, of bepaalt,
Maar, als 't weldadig licht, op heel het menschdom straalt;
Zich-zelf niet onderscheidt, maar, toevlucht van den droeve,
Te samensmelt met elk, wie heul of troost behoeve;
Zijn i k vergeten durft om andren hulp te biên;

En de Almacht gloeiend dankt in broedrenheil te zien!

ô Stervling, voelt uw ziel die zuivre vlammen branden,
God-zelf is u naby. Gy hebt zijn onderpanden.
Uw Heiland daalt in 't hart dat voor zijn broeder blaakt:
Hy, zelf uw broeder, heeft zijn broeder nooit verzaakt.
Ja, Liefde wekt geloof. Wie Jezus beeld mag dragen,
(Hy drukte 't zelf in 't hart) is Jezus welbehagen!
Voor dien vergoot Hy 't bloed dat langs den kruisboom vloot,
En trad de slang op 't hoofd, en overwon de dood.

ô Gy, die wondren doet, Gy, onze en Jezus Vader!
Wat is de naam van deugd? waar vloeit zy, uit wat ader?
Ach! Liefde-alleen is deugd, en Jezus is haar bron:
Zy, licht en levensgloed, straalt uit geene andre zon.
Zy, Liefde-alleen, is troost; haar gaat de hemel open,
Gelukkig, schoon haar kaak met tranen zij bedropen:
Zy hoopt, gelooft, vertrouwt; haar adem is gebed,
Ontwapent d' arm der wraak, en overstemt de Wet.

Geleerden! 't is vergeefsch, met klemmend taalvoldingen
Het vrede- en zoenverbond den Wijsgeer op te dringen.
't Is de overreding niet van 't wikkende onverstand,
Waaraan de Vredegod Zijn heilkracht heeft verpand.
Wat is 't, of Leerbewijs de wederspraak doe zwichten?
Het hart is 't, dat, geraakt, het oordeel moet verlichten.
Wat wint men, dat een rij van reednen, juist geschaard,
Het aanzijn toone eens Gods, die op den stormwind vaart;
Zijn heiligheid betoog', beleedigd door de zonden?
Ach! Jezus moet zich-zelv' door 't hartgevoel verkonden.
Geen schriftgeleerdheid baat, dan waar de boezem hoort,
En naar de redding vlamt van 't Euangeliewoord.
Ja, 't is geen Leergebouw met ijver aan te kleven,
Geen kennis door 't verstand, met zelfgevlei gesteven,
Geen overtuiging zelfs, het geen den Christen maakt,
Maar de oodmoed van een hart het geen zich-zelve wraakt.
Genadige Almacht, geef dien oodmoed, rijk van zegen!
Verstoor dat zelfbedrog, dat waarheid waant te wegen!
Geef elk, Uw heilgenâ te aanbidden met ontzag;

Niet, door te dringen, waar geen stervling inzien mag!
Dekt met uw vleugelen, gewiekte Cherubienen,
Ons aanzicht, als het uwe, en leert ons, siddrend, dienen!
En, daar gy 't reukwerk zwaait, de lofbazuinen steekt,
Denkt aan uw broedrenschaar, die tot zijn Heiland smeekt!

Bedrieg ik me? of, dat uur, dat heiluur, rukt het nader,
Dat Jezus lamm'renkudde in ééne kooi, vergader'!
't Heelal Hem huldig', die, met Godlijk licht omkleed,
Op starrenkronen beide en wareldscepters treedt!
Gewis, die dag spoedt aan, die heiligste aller dagen,
Dien Dichter en Profeet, van 's aardrijks wieg, voorzagen:
De zege is Uw, ô Held! de roem, en Oppermacht;
Verschijn, en zalig de aard die naar uw weêrkomst smacht!

* * *

Vruchtloos, aan den blindgeboren'
't Kleurschakeersel van 't gebloemt',
Vruchtloos, aan gesloten ooren
't Vliegend orgeltuig geroemd!
't Schittren van de zonnestralen
Voelt geen welgescherpt gehoor;
't Boschmuzyk der nachtegalen
Dringt geen starende oogen door.

Stervling, ach! voor 't aardsch gewemel
Rijk van vatbaarheid bedeeld,
Zijt gy stomp voor andren hemel
Dan uw zinkracht zich verbeeldt.
Waarheid uit der Geesten sfeeren
Vindt by hen den toegang niet,
Die er 't zintuig toe ontberen
Dat voor 't hemelsch hoort en ziet.

Doch weêrspreekt niet, Doven, Blinden,
Dat de Zon ook u bestraalt,
Of het zuizen van de winden
Door ons oor in 't harte daalt.
Acht het niet voor ijdle droomen,
Als men licht of klank vermeldt.
Bidt, dat eens het uur moog komen
Dat u 't zintuig word' hersteld!

Hoopt het! Ja, de dag zal schijnen
Die uw stille, donkre, nacht
In een ochtend doe verdwijnen
Die noch oog noch oor verwacht.
Dan, dan zult ge met hun deelen
Wie uw boezem thands mistrouwt,
In Gods zichtbre schouwtooneelen,
In de juichstem van het woud.

Ook die stond zal zeker dagen
Die ons roept tot hooger stand,
Van dit grove lijf ontslagen,
En met Serafs in verband.
Dan ontwikklen vatbaarheden
Die geen aardrijk kiemen liet,
En het lustvol zalig Eden
Haalt by dezen hemel niet.

Geesten, wie in 't om ons zweven
Onze logheid niet ontwaart!
Ach! gy kent dit nietig leven,
Maar wy hechten niet aan de aard.
Neemt, ô neemt ons op uw pennen!
't Hemeldaglicht breekt ons door;
Toegerust om God te erkennen,
Zijn wy louter oog en oor.
1818.

Schoonheid.*

Waar zijt ge, ô kroost van d' Ongeboren',
Van Hem, wien we in den lichtstraal zien,
In 't dreunen van den luchtgalm hooren,
In 't zelfbewustzijn hulde biên?
ô Gy, in wie we ons-zelv' behagen,
In wie we een hemel op zien dagen,
Onstoflijk in het stof herkend!
Gy, Schoonheid, gy wien de Ongewraakte
Den kenbren stempel van 't volmaakte,
Zijn eigen beeld, heeft ingeprent!

Gy, zijt ge in 't menschlijk hart gedreven,
Dat op uw aanblik juicht en zwelt?
Den draad des levens doorgeweven,
Waaruit de zelfbewustheid welt?
Of zijt ge een Luchtgeest uit den hoogen,
Op wien wy met verbazing oogen;
Wiens hand ons aangrijpt in 't gemoed,
En alles met een glans doet pralen
Van meer dan menschlijke idealen,
Die hemel afstraalt in ons bloed? -

Verblindend, treffend, schokkend Wezen,
Waarvoor geheel de menschheid knielt!
Neen, uit geen stof zijt Gy gerezen,
Wier adem t doode-zelf bezielt.
Ja, de Almacht schonk u hemelwieken,

* Nieuwe Dichtschakeering I, 81.

Doorflonkerd met het morgenkrieken,
   En vlug als 't levenwekkend licht:
't Sneeuwt bloem en balsems van uw pennen;
En, wie Gods Almacht durft ontkennen,
   U vonkelt ze uit het aangezicht.

ô Wie, wie mocht een glinster vangen
   Van 't geen uw hand door 't licht penceelt;
Of wie in de ethergolving hangen
   Daar gy de wareldharp bespeelt!
Wie zou, vermocht hy 't, niet vervlieten
In 't ondoorstaanbre zielsgenieten,
   Waar stof en zelfheid in versmolt!
Wie, in uw lichtspoor na te volgen,
Werd niet in de eindloosheid verzwolgen,
   Waar 't donderwoord der Almacht rolt! -

Volschoone, ja, in Hemelkringen,
   Waar ge eeuwig om en door hen zweeft
Die d' Eeuwige zijn hallels zingen;
   Daar is 't, en hier niet, dat men leeft.
Daar is 't by 't heilig, heilig schallen,
En op geene aarde, diep vervallen,
   Dat ge u ontneveld toonen moogt.
Maar, blijf in wolkenfloers omwikkeld;
Genoeg, zij 't hart slechts aangeprikkeld,
   Dat ge eenmaal lachend tegenoogt!

Wat reiken wy beklemde handen
   Naar n, naar uw volmaaktheid, heen?
Vergeefsch, zoo hier de boezems branden!
   Vergeefsch, gerookt en aangebeên!
't Is hier, dat ijdle kunstvermetelen
In 't schemerlicht der kennis zetelen,
   En scheuren u de kroon van 't hoofd.
Hier, dat ze op praalschavotten steigeren,
Hun borst aan uwen adem weigeren;
   Hun wanverstand uw fakkel dooft.

Hier durft, van dollen waan doordrongen,
   Een stoet van dwazen uit het slijk,
U lastren met vergifte tongen,
   En wetten geven aan uw Rijk!
Hier wagen 't steenen en ontzinden,
U aan hun willekeur te binden,
   En 't hart te sluiten voor uw gloor!
Hier is 't, dat Schoonheid, Waarheid, Godheid,
Ten spot van onbeschaamde zotheid,
   Ten aanstoot zijn van 't Midaschoor.

Zie daar de glorie dan der aarde;
   Zie daar, wie hier de lauwren strooit: -
En 't laffe menschdom hecht nog waarde
   Aan 't loof dat grove Titans tooit!
't Verbrijzelt met vereende handen
Die Afgoôn niet, die Dwingelanden,
   Wier ziel, met d' afgrond ingezwart,
Verdienste in 't zaad tracht te onderdrukken,
En, wie het hoofd niet neêr wil bukken,
   Den ijzren voetzool zet op 't hart! -

Neen, trotzaarts, neen; wie immer buigen,
   Mijn stem trotseert der Duivlen dwang;
Zal Waarheid, Schoonheid, God, getuigen,
   Tot uw', tot 's warelds ondergang.
'k Zal valsche wetenschap bestrijden,
Mijn God, mijn Heiland, stout belijden,
   En 't Schoon oprechte hulde doen.
Moogt gy om kampernoeljen wemelen,
Mijn voedsel is de daauw der hemelen
   Waarmeê zich reine Geesten voên.

Welaan dan, Telg van d' Ongeboren',
   Van Hem, dien we in den lichtstraal zien,
In 't dreunen van den luchtgalm hooren,
   In 't zelfbewustzijn hulde biên;
ô Laat slechts een van uwe lonken,

Dit afgetergde hart ontfonken,
En 'k voel my hemeling als Gy.
Één drup, uw slagwiek afgedropen,
Zet voor dat hart den hemel open,
En 'k smelt in louter melody.

1818.

Bedezang.*

Wien 't hart van zuivre Godvrucht blaakt,
Door 't bang Geweten ongewraakt,
Van 's Warelds lust onaangevochten,
En niet verdeeld door dwaze tochten;
Die drage 't, als een waardig pand
Zijn' God ter staatlijke offerand! -
Wie aardsche schatten mag genieten,
Doe ze onbekrompen overvlieten,
En spijze, en lave, en huize, en kleê
Verlaten armen in hun wee,
En koestere zijns Heilands leden
Door weldaân, bron van zaligheden! -
Wy, arme, wien de boezem schreit,
Versmachtend naar gerechtigheid,
En kwijnende aan de onzuivre wonden
Van nooit naar eisch beweende zonden; -
Wy, van geen aardsch bezit voorzien; -
Wat hebben wy om aan te biên? -
Wat offren wy, dan doffe zangen,
Met tranen, vloeiende op de wangen,
Ontboezemd onder 't dankgevoel,
Hoe brandend, immer nog te koel
(ô Godheid) by uw gunstbewijzen,
Die ieder morgen voor ons rijzen,
En met geen avond ondergaan,
Maar eindloos aan Uw hemel staan!
Maar eindloos in dit harte kloppen!

* Sprokkelingen, 75.

Ja 't uiterste der vingrentoppen
Als 't onbegrijplijk breingestel,
Doorweemlen met des levens wel! -
En, ô mijn God, wat zijn die klanken?
Wat is mijn zang en wat mijn danken,
Dan aardschheid, die mijn schuld vermeert,
Ja, zelfs Uw heiligheid onteert? -
Gy echter neemt, hoe zeer ze U honen,
Die krachtelooze, strafbre tonen,
Met Goddelijke goedheid aan
Als wierook, t' Uwaart opgegaan! -
Uw disch, uw huis, ô aller Vader,
Voegt zilver, goud, en erts te gader.
Daar gloeit in koninklijken praal
En flonkervlamt de gouden schaal;
Daar ziet men bleeker schitterglansen
Den zilvren schotelrand omkransen;
En midden in dien rijken schat,
Mag zelfs 't onzienlijk aarden vat,
Mag slechte klei, een plaats vervullen
Naast koopren bekkens en ampullen.
Ook 't elpenbeen des rijkdoms sluit
Geen palmboomhout, geen beukstam uit:
En elk leent van uw keus een waarde,
Van 't edel goud tot nietige aarde. -
Ook my, mijn slecht en vormloos vat,
ô Heiland, hebt Ge waard geschat;
Om stof of maaksel niet verbroken,
Of van een hoekjen plaats verstoken;
Maar naamt my als een leemen kop
By 't heerlijk dischgereedschap op.
En, mag de lof uit kindrenmonden
Ook staamlend Uwen roem verkonden;
Genadig God! ik stamel meê;
ô Gy, zie neder op mijn beê!
Aanvaard den zielzucht in den hoogen,
U, God van Liefde, toegevlogen!

PRUDENTIUS vrij gevolgd.
1820.

aant. Betrouwen.*

De Heer heeft meer dan dit om u te geven.
II CHRON. XXV, 9.

Neen, 'k wensch niet als de spruit der Scipioos en Gracchen[1],
Te hongren met mijn kroost, om 't daaglijksch brood te prachen,
Barmhartigheên te doen van opgenomen geld,
En in gebedeld doek ter aard' te zijn besteld.
'k Schat goedren op hun prijs tot onderhoud van 't leven,
En d' arbeid voor ons brood (als plicht ons voorgeschreven,)
Een wellust die ik minne, en waar ik God voor dank.
Maar als ik uitgeput, vervallen, hulploos krank,
En werkelooze klomp, die hand noch voet kan reppen,
My-zelv' niet machtig ben, en nergens baat kan scheppen;
Dan - siddren: 'Hoe geleefd? waar vinde ik uitkomst in?
Wat wordt er van my-zelv'? mijn radeloos gezin?' -
Mijn vrienden, neen, ô neen, 'k ben vrij van zulke zorgen.
Gaf God tot heden brood, Hy heeft het ook voor morgen:
Zijn hand vat eindloos meer dan my op aard behoeft:
En, 'k heb zijn woord; een woord, mijn boezem ingegroefd.
Het muschjen vindt zijn aas. In Zijn beloftenisse
Berust ik by den nood met onbezwaard gewisse.
'k Zag vijfmaal dertien jaar Zijn leiding van mijn lot;
Hem dank ik, niet my-zelv'; Hem ken ik voor mijn God.
Hy voerde me uit de wieg door duizend kronkelingen,
Door neevlen, voor geen oog eens stervlings door te dringen,
Tot op den boord van 't graf; steeds onvooruitziend kind,
In toekomst, werklijkheid, en lotverkiezing blind,
Dat niets ter wareld kende om uitzicht op te bouwen,
Maar God' zich overgaf met onbeperkt vertrouwen.
't Was dwaasheid, wilde ik iets, en 't wrocht my-zelv' verdriet:
En, kwam my 't goede toe, ik-zelf beoogde 't niet.

* Zedelijke Gispingen, 5.

aant. De wareld was my vreemd, die 'k om my heen ontwaarde,
En 'k wist niet welk belang ik nemen kon in de aarde.
Geld? Aanzien? of Gezag? - ik schroomde ze als vergift.
En Eer? - Haar kittling, ja, ontstak my de eerste drift:
Men had my 't zoet venijn al vroeg in 't hart gedruppeld;
En mooglijk had ik lang op haar viool gehuppeld,
Maar 'k zag, hoe de eer verkwist, verlaagd wierd, en waaraan;
En 'k walgde, om met geboefte in eene rij te staan. -
'k Dacht, weldoen was een lust. - Men maakte 't me alsembitter,
'k Moest afstaan. - Huislijk heil? - of uiterlijk geschitter? -
't Was al bedrieglijk, leêg. - Wat bleef my? - Letterlust? -
Ook deze stort in 't hart geen zielsvoldoende rust. -
In 't eind, van God kwam troost. 'k Gevoelde 't, en erkende
Die zelfgenoegzaamheid als welaâr der ellende,
Die plans, ontwerpen zoekt, om op zich-zelv te staan
(Die kleefde me onbemerkt uit valsche lessen aan),
Voorzienigheid haar plaats in 't lotbeheer te nemen.
Aan 't vaderlijk gezag der Almacht my te ontvremen,
Om, als een mondig kind, naar eigen dwazen zin
Te zwerven in den wind. ô Hemel 'k zag het in;
'k Herdacht het, hoe ik steeds, bedrogen by 't bejagen,
't Geschuwde heilzaam vond, 't gezochte, bron van plagen;
En hoe me in teêre jeugd dit telkens had verrast,
En God in 't leed getoond, my daaglijks toegepast.
Neen, 'k gruwde, van my-zelv' van de Almacht los te maken,
Te doelen op een wit, en zonder 't ooit te raken;
En welk een wit, ô God! - De vrede van 't gemoed,
By trouw aan hart en plicht. Nooit kende ik ander goed.

Dat goed, bereikt men 't ooit met eigenwillig pogen? -
Neen, Zeno, 't is vergeefsch; uw eigenwaan is logen.
Neen, 't is afhanklijkheid, afhanklijkheid-alleen,
Wat onze ziel vereischt, en onze vatbaarheên. -
Zich-zelven God te zijn, en in de wareldtoomen
Te grijpen? - IJdle dwaas, wat hebt gy voorgenomen?
't Vloeit alles op uw lot, uw staat, en denkwijze in.
Die werking op uw wil, die noemt ge uw vrijen zin! -
Gy willen? gy uw lot verkiezen, meester wezen?
Gy, zelf uw eigen hart onmachtig te doorlezen!

Gy, vreemdling in 't heelal, die nooit dan schimmen zaagt;
Wien ieder waarheidslicht verbijstert, waar het daagt!
Die 't stofjen waar ge op treedt, de luchttocht, die gy ademt,
Zoo min als 't firmament, of doorschouwt, of omvademt!
Wien alles slechts tot schrik of tot verbazing strekt,
Wat oog, of oor, of reuk, gevoel, of smaak ontdekt!
Gy, van de toekomst, heer? gebeurtenissen mennen,
Die met u dwars door 't rijk der mooglijkheden rennen?
Maak, maak u-zelven cerst verstandig. Ken u recht,
Gy, deeltjen van 't heelal, met alles saamgehecht!
Wat onderwerpt ge u in verbeeldings droomvertooning,
Der dingen loop en kracht, gewaande dolhuiskoning!

Doch toef! - De Hemel ziet uw dolheid, viert haar bot?
Uw oogmerk wordt bereikt, maar in den vloek van God.
Uw goud, en wat ge u dankt als uitkomst van uw plannen,
En vrucht der schranderheid, zoo roemrijk ingespannen,
Strekt tot verderf-alleen, en kankert u door 't hart.
't Is weelde die gy zocht, en ge oogst slechts boezemsmart!
En hoe kon 't anders zijn by 't roekloos zielsvermeten,
Waarin de ontzinde trots zich-zelven deed vergeten?

Neen, één is heerscher. Één, die alles wrocht en kent;
Die, niet in 't hoog verschiet den as des hemels wendt,
Maar ieder stofjen plaats en werking heeft beschoren,
Zoo heerlijk in dat stof, als in Zijne Englenchoren;
O n s heerlijkst in 't gevoel dier zoete afhanklijkheid,
Die kinderlijk ontfangt, en kinderlijk verbeidt,
Zich dankbaar schomm'len laat in 't wiegjen van dit leven,
En - geen behoefte kent, dan aan den schoot te kleven,
Den moederlijken schoot, haar wareld, haar heelal;
Niets van zich-zelve hoopt, niets toeschrijft aan 't geval;
Den plicht getrouw vervult in 't uitzicht op den zegen,
In d' indruk van Gods wil en zucht tot God gelegen;
Den arbeid als een plicht, en niet als 't middel acht
Waarvan zich, buiten God, een ander heil verwacht;
Geen bydoel kent in 't goud, behoeftenis van 't leven;
En 's arbeids vrucht geniet, maar, als door God gegeven.

Voorzienige, ach, in U, in U-alleen is rust;
In U verkwikking, by benaauwdheid; vreugd, by lust.
'k Ontwerp geen lot voor my: ik buig voor uw bestemming,
En 't hart dat in my slaat, is vrij van zorgbeklemming.
'k Zoek God; de wareld is een toegift by dien schat:
Hy werpt haar in den schoot van die om wijsheid bad.
Mijn Vrienden, 'k leg het hoofd blijmoedig, dankbaar neder.
God leeft - en dit 's genoeg: geen Vader is zoo teder.
Hy redt, waar 't nooddruft is, en 't hart hem niet verlaat:
Hy kent er 't tijdstip van, de wijze en juiste maat:
Hem drage ik Gade en kroost, zoo 't graf my moet bedelven,
Met zielsgerustheid op, en, leef ik op, my-zelven.

1820.
Op mijn ziekbed.

Eindnoten:

1 Sinte Paula, waarvan de kerkvader Hieronymus.

Kleeding.*

> En de Heere God maakte Adam en zijnen wijve rokken van vellen, en kleedde hen.
>
> GENES. III, 21.

De misdaad was gepleegd, het proefgebod verbroken,
En 't vonnis van de wraak werd dondrend uitgesproken;
Het aardrijk sidderde, en de hemel schokte uit een.
Maar Heilgenade en Zoen klonk door de vloekspraak heen;
En hoop, en zekerheid, en teedre dankontroering,
Doorwemelde de borst van de offers der vervoering,
En gaf voor Wanhoops storm de kalmte plaats in 't hart.
Doch welk een toestand, aeh! wat ijslijkheid van smart!
Het zalig Eden was verbeurd; zijn zaligheden
Verdwenen voor de schuld: het misdrijf kent geen Eden,
Maar wroeging, zelfverwijt, en scheuring van 't gemoed,
Waar alle heil by welkt. De ontbrande zonnegloed,
De stormwind, over de aard in 't luchtruim losgebroken,
Moest bloed en aders nu verstijven doen, dan koken;

* Zedelijke Gispingen, 12.

aant. En 't lichaam, in één uur der Dood ten prooi bereid,
Had d' eersten scheppingsbloei schaamvallig afgeleid.
Geen zachte nevel meer omsluierde 't voor de oogen,
(Onsmetlijke Englenwaas, met de onschuld uitgetogen!)
De vloeistof waar zich ziel en Godlijk lijfgewrocht
In uitbreidde, en zich-zelv als mededeelen mocht,
Amoom en balsem aâmde en om zich heen deed vloeien,
En 't leven van zijn borst de schepping door deed gloeien;
Die heerschappy verkondde en alles weêrstand bood
Wat slooping dreigen mocht of toegang tot de dood.
Die borst en ingewand van ziekte en smet bewaarde,
En de angelspits der pijn (het erfdeel van deze aarde);
Den invloed van de Hel te rug stiet en voorkwam;
Uitschittrende als een licht, omruischende als de vlam.
Dat ondoordringbre kleed omgolfde thands hun leden
Niet meer. De schaamte-alleen sloeg de oogen naar beneden,
En dekte 't voorhoofd met een blozing van 't gelaat,
Nog overblijfsel van der onschuld heilgewaad!
ô Welk een toestand thands! Naar woesten grond gedreven,
Aan 't onherbergzaam zand zijn zweet, zijn bloed te geven;
Door Zomers gloênde toorts, door Winters scherpen tand,
Door noodweêr, kille nacht, vijandig aangerand.
En wijd en zijd bestookt van de onopnoembre benden
Van weën (nooit beproefd, en ach! niet af te wenden,)
Op 't onbeschutte lijf, zoo teder! - ô Mijn God,
Heb deernis met den mensch in 't onverduurlijkst lot!

God had die. Ja, Hy zag de menschheid diep gebogen;
Onmachtig 't door te staan. Zijn weldoend Alvermogen
Trad toe, in 't bliksemvuur. Ziet op, gedoemde twee:
Het brengt vertroosting, 't brengt verzachting aan uw wee.
Twee lammren dwalen rond, en hupplen voor uw voeten,
Als wilden ze in zijn val hun meester nog begroeten.
Onnoozlen! ja met recht: hy is, hy bleef uw Vorst,
Al waggelt by zijn kroon de schedel die haar torscht.
Wat koomt ge? - uw bloed, u-zelf hem offren, teedre lammeren?
Ja, gy zult de eerste zijn die deelen in zijn jammeren.
Gods bliksem sist, ontbrandt, dat heel de schepping beeft,
Doorsplijt de dunne lucht die alles samenkleeft,

aant. En treft den tweeling. Huid en ingewanden kraken
En scheuren. Hart en long, en vet, en spieren blaken,
Door 't hemelvuur ontvlamd; en de afgeschilde vacht
Wordt, opgeheven, 't paar ten deksel toegebracht.
Één oogwenk trof, en slachtte, en voerde voor hunne oogen
Het kleed den stervling toe, het offer naar den hoogen,
En Adam hangt den rok in dankbre ontzetting om;
En heiligt aan zijn God het vleesch ten eigendom.

Van daar die Kleeding dan, die schaamte en naaktheid dekte,
Maar hoogmoeds weeldrigheid in 't eind ten speeltuig strekte,
En nieuwen afval wrocht, verdubbeld slag op slag,
En nieuwen vloek verdong van Gods getergd gezag!
Van daar dat Offer, dat, op duizenden altaren
Geblaakt, aan eeuw by eeuw Gods weldaad moest verklaren,
De erkentnis in de borst vernieuwen aan 't Heelal,
Voor de eerste wonderdaad, bewezen na den val!
Dat offer, dat helaas! door d' eersten plicht ontstoken,
Voor Ongoôn in de lucht, de Hel ter eer', zou rooken,
En, geene erkentnis meer van 's Hoogsten oppermacht,
Hun bloeddorst hulde deed met dartelende pracht!

Wat zijn we, ô Hemel? wy, gevallen Adams loten,
Van uit zijn heerlijkheid, zijn paradijs, verstoten,
En louter leed, behoefte! - Ontleende lammrendosch
Is geen verneedring meer; werd voorwerp van zijn trots!
Zijn naaktheid schaamde zich - Gy, schaamt u, schaamteloozen!
Geen naaktheid, 't dartel kleed, de omhulling doe u bloozen,
Waarin ge uw onmacht, uw af hanklijkheid verbergt.
En de Almacht in haar gift, uit gruwbren hoogmoed tergt.
Wat plondert ge en verwoest, brooddronken en vermetel,
De schepping als Tyran, in vleiend zelfgeketel,
Gedierte, en worm, en plant, ten hoon van God misbruikt?
Hy leeft, die als Hy 't wil, de Dwingelanden fnuikt.
Geef de Almacht eer, en leer, met weldaân overladen,
Uw' Lcenheer en uw' God zijn Leen verheergewaden!
Helaas! hoe verr' verdoold, vervallen jammerwicht;
Waar blijft de hulde en trouw en manschap, Hem verplicht?
Wat schaamt ge u Zijn banier, en onder haar te strijden,

Ondankbre, waar ge uw bloed, uw leven aan moest wijden?
Wat aarzelt ge? Of veel eer, wat werpt uw trotsche kop
Zich-zelv' met dollen zin als Opperleenheer op?
Wat matigt ge u Zijne eer, Zijne onmiskenbre rechten,
In onbezuisdheid aan, en durft Hem stout bevechten;
Ja, keert zijn weldaân-zelf, afhanklijk stofgebroed,
Als wapens, tegen Hem die u verzorgt en hoedt? -
ô Kleed van heiligheid, uit kracht der ziel gesproten,
Die kracht en heerschappy, die Godheid houdt besloten,
Het reedlijk schepsel met den adem van Gods geest
By 't vormen meêgedeeld der Godgelijke leest!
Ach! waar hervinden we u? Hoe wil dees naaktheid enden,
Die, als zy 't wormgespin zich slingerde om de lenden,
Of in 't bekrompen kleed van vos en marter knelt,
Zich toejuicht, als in rang en zaligheid hersteld?
Waar blijft het oogenblik, dat deze onthulde leden
Met al de ontleende stof in 't voetstof moet vertreden,
Om, in herwonnen kracht verheerlijkt opgestaan,
Op nieuw in 't kleed van licht de wieken uit te slaan!
Waar blijft het? - Tijden spoedt! rukt aan, verwijlende uren!
En gy, versnelt uw loop, gy 's hemels flonkervuren,
Die, wentlende om ons hoofd, de tijden merkt en drijft,
En de eeuwen, 't zij met bloed of vloeiend goud, beschrijft!
Ja spoedt! Een nieuw verschiet gaat open. Wareldvolken,
De Godheid keert op de aard. Hy nadert op de wolken,
De Rechter, Koning, en Verlosser van deze aard!
Verloren Onschuld keert, en wenkt ons hemelwaart.
Triomf! wy zijn ons-zelv', wy zijn Gods liefde weder!
Hy zelf, Hy kwam in 't vleesch, in bloed en tranen, neder;
Thands daalt hy, God en Vorst, met d' alontzachbren staf!
Kom, Heiland! Heiland, kom! - en gy, mijn zang, breek af.

1820.

aant. Wijsheid.*

Wie is hy, die den raad verduistert, met woorden zonder wetenschap.
JOB XXXVIII, 2.

Ja, roem me uw schranderheid, uw oordeel, uw verstand,
'k Betwist ze u niet, mijn vriend. Wees tienmaal meer dan Kant;
Vereen den Leeraar vrij van grooten Alexander,
En al wat de oudheid roemt om wijsheid, met elkander;
Wees, wat geen Plato-zelf, geen Leibnitz, zich vermat;
Ik wensch geluk daar toe; geen mensch benijde u dat!
Maar zorg, van dat verstand den rechten prijs te kennen:
Doorgrond het. - Ach, men vliegt met aangekleefde pennen;
Als of men d' adelaar naar d' oorsprong van het licht
Kon volgen, en trotseert de zon in 't aangezicht.
Maar - 't wasch wordt warm, en smelt. Men tuimelt in de baren,
En duizlend meent men nog den ether door te varen,
Terwijl men, prooi der golf, gewenteld in den vloed,
Den wederschijn in 't nat voor 't zongeschitter groet.
Doch Ikarus riep hulp in 't vallen: - onze dagen
Zien de Ikarussen niet zoo spoedig neêrgeslagen,
En meenge blaas met wind, waarmeê men zich omgordt,
Maakt dat men bliksemsnel van uit de lucht gestort,
Zich-zelven of zijne eeuw nog wijsmaakt dat wy vliegen,
Terwijl men als een kurk op 't water ligt te wiegen.
Ach, wist die fiere geest, die zoo zich-zelv' aanbidt
En op zijn schatten roemt, hoe weinig hy bezit!
Hoe verr' die Reden reikt, waarop wy ons verlaten!
Hoe weinig 't fijnst verstand by 't onderzoek kan baten!
Hoe elke dwaasheid, ooit in 't menschlijk brein geteeld,
Heur loop, heur invloed had! door Wijzen werd gedeeld,
Door Wijzen voortgeplant; en, vruchteloos bestreden,

* Zedelijke Gispingen, 19.

Triomf blies in den strijd met de aangevochte Reden!
Hoe elke razerny haar tijd had en haar eeuw,
Hartstochtlijk aangekleefd in 't algemeen geschreeuw;
Bloeddorstig doorgezet, en op 't altaar geheven!
't Verstandige verstand zou voor zich-zelve beven.

Ach! waar is 't kenmerk toch der Waarheid die men ziet?
Voorzeker, wat ge ook poogt, haar Wezen kent gy niet.
't Is uiterlijke schijn: een twijfelbaar gevoelen;
Vooroordeel; drift of trek, die 't krank gemoed doorwoelen,
Zich-zelven onbewust. 't Is trotschende eigenwil,
De bron van elken waan en Filozofengril.
Men schept zich in het brein een stelsel van gedachten,
't Geen tijd en overleg in samenstemming brachten,
En wat dien samenhang bevestigt, noemt men w a a r .
Doch ‘Waarheid in zich-zelv,’ daar vraagt geen wijsgeernaar. -
God is? - ‘Misschien - of, neen! - ja trouwen! maar een Wezen
Dat op zich-zelf bestaat, te hopen noch te vreezen.’ -
Waarom? - ‘Ik vorm my-zelv' het denkbeeld zoo van God,
'k Begrijp het zoo. Genoeg! die 't anders meent, is zot.’ -
Zie daar Homerus beeld; maar die dat beeld bootseerde
Zag d' ouden Dichter nooit, wien dees zijn kunst vereerde.
Homerus sta nu op en toone ons zijn gelaat!
‘Foei! 't zweemt niet naar den kop die daar te prijken staat.
Het is Homerus baard, zijn voorhoofd, noch zijn kaken.
Neen, weg met hem en elk die ons dat wijs wil maken!’ -
'k Ben toch Homerus-zelf, zegt de arme blindeman;
Men hoore, en 'k geef er u volkomen blijken van. -
‘Wy weten 't beter, weg! wy hebben 't beeld voor oogen.
Zoo ziet Homeer er uit! ons paait men met geen logen.’ -
Daar gaat de grijze Bard, verstoten, in de ellend,
En, met geen bloemkrans op, als Plato hem verzendt.
Neen, uitgejouwd, geschopt, met steenen nagesmeten:
‘Zou dat Homerus zijn! Dit dienden wy te weten!
Wel, 't is belachlijk zot, en elk is overtuigd;
Of, die 't niet wezen wil, dat 's dom onwetend ruicht.’ -

Ga zelf de wareld na - 't Onzinnig beeldendienen,
En 't beitelwerk vereerd met de eer des Ongezienen;

aant. Hun outers overplascht met schuldloos menschenbloed;
Ja, 't dierbaar kroost verbrand in koopren ovengloed,
De slang van 't Paradijs als Heiland aangebeden!
Een Tegengod by God! en God met God bestreden!
Voor de uien in den hof, de alruin der galgenput,
Met eerbied neêrgeknield als huis- en welvaartsstut!
Een God, aan 't bloot Geval, of hooger Wil, gebonden;
Die menschen wetten geeft, maar straffeloos geschonden;
Die, Schepper, zich zijn werk, en, Vader, zich zijn kroost
Niet aantrekt! - Menschen, gruwt; of, hebt gy schaamte, bloost!

Ik zwijg van 't vreemde slag, dat niet tot mensch geschapen,
Maar de afkomst wezen wil van 't achtbre ras der Apen,
't Geen, duizend jaren aap, door 't maaksel van zijn hand
In 't eind werd opgewekt tot oefning van 't verstand;
Om (buiten 't Godsbestel, door 't vormen van zijn reden,
Van uit der dieren kring in hooger rang getreden,
En thands, door eigen kracht al meer en meer volmaakt,)
Den God gelijk te zijn, dien 't lastert en verzaakt.
Och! kon men nog een wijl dit apenbroed belezen,
Om thands op nieuw weêr aap, of immers, mensch te wezen,
En Wetten, Kerk, en Staat, te laten in haar stand,
Tot ze in volmaaktheid eerst aan 't toppunt zijn beland!

Ik zwijg - of zal ik thands de najaarsbladen tellen;
De zandtjens in het duin; of 't schuim der waterbellen,
Wanneer de storm ze zweept? - Neen, zwijge ik inderdaad!
Waar houdt de uitsporigheid des hoogmoeds spoor of maat?

Zie daar het geen 't verstand, het geen die reden leerde,
Waarin ge u-zelven steeds, de Waarheid nooit, vereerde:
Waarin ge u-zelv' aanbidt, en niet, die ijdle schaâuw
Van Godheid die ge u schept of schildert, mat en flaauw.
Vooral d' Ontzachbre niet, den schrikbren Gruwelwreker,
De bron van alle goed, den trots- en waanverbreker;
Die needrigheid in 't hart by ware kennis stort,
In 't rein gemoed erkend, maar nooit begrepen wordt,
Zich meêdeelt in de deugd die ge aangeeft voort te planten,
Maar niet, dan om den thyrs van razende Bacchanten

aant. Te omslingren voor het oog, tot eindlijk 't feest verschijn'
Waar heel het Christendom van de aarde meê verdwijn'.
Die, ja, gekend wil zijn, maar niet door 't brein omvangen,
Zoo lang ons 't logge stof op 't aardrijk aan blijft hangen.

Blijft dan voor 't zelfgevoel, voor Gods vermaning doof!
Uw reden, de Almacht spreekt - wat vordert ze u? - G e l o o f . -
Geloof? - Gelukkigen! wat waart gy, moest gy w e t e n ?
Gelooft, vertrouwt den God, aan 's warelds roer gezeten,
En stelt uw waanzucht niet voor de uitspraak van Zijn woord.
Of wilt gy twijflen, wilt gy weten? Vaart dan voort,
Ontkent u-zelven aan u-zelven. - 't Zelfmisleiden
Is van geen weetzucht, vol van zelfzucht, af te scheiden.
Het onverstandig graauw gape u als Wijzen aan,
Wat is 't? - Wie wijsheid zoekt, die leer' zich-zelv' verstaan!
Ja, Wijsheid is in God, en geen der stervelingen
Weet, zelfs een enkle vonk der Godheid af te dringen:
Ze is vrije gift, genade; en wie die gift verlangt,
Keer' 't hart tot God! - Hy hoort, en wie Hem bidt, ontfangt.

1820.

Roemzucht.*

Practerea ne vos titillet gloria, jure-Jurando obstringam.
HORATIUS.

Ja, Naspraak grieft het hart. De moedwil verft uw kleed,
Terwijl ge in Onschulddosch met open boezem treedt,
Maar d' opgeworpen vlek niet aanziet zonder blozen,
Die tot een spel verstrekt van lasterzieke bozen:
't Valt zwaar, en 't schokt de ziel, aan zuiverheid verkleefd,
Van, wie zijn' God ter eer, 't heelal ten voorbeeld leeft.
Dit k a n ons 't week gemoed, dit m a g den Christen treffen.

* Zedelijke Gispingen, 69.

aant. Doch wat is 't lofgeschrei, dat prijzen, dat verheffen,
Waar aan de Jeugd zich hecht? Wat zoetheid brengt het voort,
Wanneer men 't toegejuich van duizend dwazen hoort? -
Ach! nimmer voelt men 't meer, dan in de lucht geheven,
Dat ons de vlerk ontbreekt om boven de aard te zweven,
En, zoo de duizling-zelv de Reden niet belet,
Men siddert voor een val die rib en beenders plet.
Voor my, eens proefde ik meê het sollen in die deken,
Ook naar de wolk geschud[1]; door kinders aangekeken,
Met wier verwonderd oog (van afgunst gants niet vremd)
Mijn hart zich streelde, och ja! schoon siddrend en beklemd.
De onnoozlen hielden dit ter goeder trouw voor vliegen;
Maar ik, ik kon my-zelv' als andren niet bedriegen.
De spijt, het zelfgevoel, verhief zich in mijn borst,
En uit was 't met de vlaag van laffe gloriedorst!

Hoe, hemel! 'k voel my krank; men zal mijn frischheid roemen,
En 'k laat me (en juich daarin) gezond, welvarend, noemen?
Ja, 'k dring my-zelven op, dat, kreupel of verminkt,
Het schoon van Nereus voor mijn wanfiguur verzinkt?
Neen, vrienden, 'k ken my-zelv', en meen geen lof te hooren
Die 't hart beschaamt en wroegt, hoe zoet zy klink' in de ooren.
Geloofde ik u - maar neen, wat spreke ik van geloof?
Doch hield zich de eigenmin voor 's boezems inspraak doof,
Gewende ze aan 't vergift, om 't eens te leeren smaken,
Hoe zou zy 't my welhaast tot zielsbehoefte maken!
Hoe nam ik 't met gevoel van dankverplichtheid aan!
Hoe trachtte ik by dien hoop van schreeuwers wel te staan!
Hun goedheid schonk dien roem; hy hangt aan hun begrippen,
Hun oordeel. Wijk' die gunst! daar gaat mijn glorie glippen.
ô! Zorge ik dat die gunst my, arme, nooit ontschiet'!
ô! Vleie ik hun begrip, en wederstreve ik 't niet!
ô! Legge ik hart, verstand, gedrag, en mond, in kluister:
Hier hangt mijn glorie aan, mijn vroeg verkregen luister.
'k Verspeel dat voorrecht niet, my zoo ondenkbaar waard!
Dat elk als met ontzag op dees mijne eerglans staart.

Zoo denkt men; zoo gevoelt elk zwakke gloriezoeker.
Zijn lot is, slaaf te zijn; zijn schat is, windgewoeker. -

Der Gierigheid gelijk, die alles draagt en duldt
Het geen haar de ijzren kist met half Potozi vult;
Der Staatzucht, die gedwee eens dienaars voet zal lekken,
Indien 't als eerste stap naar 's meesters gunst kan strekken; -
Der Wellust, die, ontvlamd, geen open Hel ontziet,
Wanneer ze in 't laagst vermaak mag domplen, en geniet; -
Schroeit de ongelukkige zijn oordeel en geweten,
Zijn ziel en zelfgevoel, en wat hem mensch doet heeten;
Verworgt de stem van 't hart, wanneer dit spreken wil,
Om andrer onverstand, bedoeling, modegril;
Staat elke dwaasheid voor, of durft ze niet weêrstreven,
Die slechts geliefkoosd wordt en als iets grootsch verheven,
En, daagt een oogenblik van Staatsberoering op,
Ach, blindlings sleept ze hem in 't dolle volksgalop
Ten afgrond. - En zich-zelv' hun gruwelpoel te ontscheuren,
Hoe kan hy 't? 't waar, zijn roem, zijn hoogste goed verbeuren.

Doch schuiven we een gordijn voor 't schuddend Staatstooneel!
Zal de Afgod van ons hart, in 't heiligst Kerkkrakeel,
Der Waarheid, zal hy Gode en de overtuiging zwichten,
En wringen 't snoer niet los der hechtste Godsdienstplichten? -
Gelukkig dan! - Of, zoo in 't perk der wetenschap
Een opgeworpen waan de reden-zelv vertrapp',
En alles weêr op 't spoor der roekelooze Franschen
Om d' opgerechten paal genoodzaakt wordt te danssen,
En onder Redens naam de redenloosheid viert,
Gelijk men gruweldwang met Vrijheidstytel siert,
(Want namen zijn 't alleen die 't dom geslacht beheeren,
Welks toeleg nog niet rust van 't aardrijk om te keeren;)
Getroost zich 't hart dan ook den scheldnaam: d u i s t e r l i n g ;
Nu koel voor de eigenste eer, waar al ons heil aan hing? -
Ik wenschte 't; maar, helaas! zou 't hart ons niet verkloeken,
Met tusschen zwakte en plicht een middelweg te zoeken?

Dat hart wordt Waarheid vreemd (hoe zeer men ze ook bemint)
Dat ze uit zich-zelf niet put, in God niet wedervindt.
Zy, afblik van Gods oog, en hooger dan de hemelen
In oorsprong, moge op aard door valsche nevels wemelen,
Ze is onafhanklijk van de meening, van 't geschreeuw

aant. Des trotschen willekeurs der steeds verbastrende eeuw.
Laat' vrij de ontzinde hoop zich grooter wijsheid voorstaan;
Wat is 't? - Een bloot verdrag: ‘Dit zal voor waarheid doorgaan.’

Hy onderwerpe zich, zweer' eigen oordeel af,
En de Almacht, die hem 't licht der overtuiging gaf,
Of huichle; die zijn heil in menschenglorie stelde!
Rampzalig, wie zijn ziel in zulke boeien knelde!
Ach! vraag men niet, waarom zoo menig morgenstond
Die schittrend op mocht gaan voor 't halve wareldrond,
Beneveld en bezwalkt, den middag zag verdonkeren
Waar van zy de eêlste hoop aan 't aardrijk toe deed flonkeren?
Een vlugge Geest rijst op in 's levens purpergloed;
Verheft zich in 't gevoel van 't prikklend hartebloed;
En schiet de bliksems uit dier heldre spiegelstralen,
Waar nacht en nachtgestarnt' het hoofd voor onderhalen.
Maar glorie sluipt in 't hart. 't Is uit met vrije vlucht.
Men slaat geen wieken uit naar hooger, zuivrer lucht;
Maar zweeft al wapprend voort om oogen aan te trekken,
En juichen by gejuich, en lof by lof te wekken.
Nu plooit men geest, en trek, en inzicht, en begrip,
Neemt meening, waanleer, aan (der Leerzucht blinde klip,
Waar, van tien duizenden, zich negen op verzeilen,
Nog machtloos om den grond met eigen hand te peilen!)
En vormt zich naar de leest eens aanhangs, dan in kracht;
Grijpt in 't vooroordeel deel, door hen ter baan gebracht;
Bestemt hun doel, hun wit. - En waarheid gaat verdwijnen,
Geofferd aan de zucht om in dien kring te schijnen.
Maar ach! die aanhang valt, en heel de kring vergaat;
En waarheid -? Waarheid blijft, en wreekt zich van 't verraad.

Verraad? - Mijn vrienden, ja; het waarheidslicht versmaden
Is, haar, de menschlijkheid, zich-zelv' en God verraden.
HY, in wiens dienst-alleen de boezem juichen mag,
Spreek, wone, en heersche in 't hart; geen menschelijk ontzag!

1820.

Eindnoten:

1 Don Quichot, I Deel, III Boek, XVII Hoofdstuk.

aant. Verlossing.*

Uw God heeft uwe sterkte geboden; sterk,
ô God, wat Gy aan ons gewrocht hebt!

DAVID, PS. LXVIII, 29.

Neen, 't is geen tarwbloemdeeg, geheiligd op de altaren,
Geen rundrenbloed, geplengd door stikziende Offeraren,
Dat de overwinning geeft op 't slagveld. 't Is beleid
En moed; 't is wijs bestier van 't vuur der dapperheid,
Met welgespierden arm. Vergeefs, waar deze falen,
De Z e g e [1] uit smijdig goud in marmren tempelzalen
De wieken uit doen slaan, en, de eerkrans in de hand,
Door wierookwalm vereerd en lillend ingewand.
Het ziellooze ijdle beeld verstompt geen legerspeeren,
Noch weet ze in bangen nood op 's vijands borst te kecren!
Wat hoopt ge, uw eigen arm mistrouwende in den slag,
Op 't onding, oorlogsman? een schim die niets vermag!
Wie zag haar ooit in 't zwerk op de uitgebreide vedcren
Verschijnen by den schok van rijen en gelederen,
Hun breuk hereenigen, verwarring, vlucht, en schrik
Betoomen door haar stem, herstellen door haar blik?

Neen, die den strijd beslist en d' arm doet zegepralen
Is God! - Geen maagdenvorm. naar Dichtren idealen
Gebootst, met vlottend hair dat uitgolft in de lucht;
Met opgeheven voet, gereed ter hemelvlucht,
En de opgesnoerde borst van 't losse kleed omgeven,
Dat, als der heup' ontvloeid, het lijf schijnt na te zweven.
De bron dier Godheid was Homerus vruchtbre geest,
En 't staal van Fidias was moeder van haar leest.

Maar gy, ô Neêrland! gy, aan 't juk ontscheurde volken!
Gy, met een Macht bekend, die boven lucht en wolken

* Zedelijke Gispingen, 80.

aant. Het roer der dingen wendt, en d' oorlogs evenaar
Doet uitslaan door één wenk in 't dobbrend krijgsgevaar;
Der Legerscharen God; - den breker van uw keten!
Gy, kunt dien Zegevorst, dien Heiland, dan vergeten?
Gy vormt u niet geheel, volkomen, tot Zijne eer;
En 't bloedig Waterloo bestaat voor u niet meer?
Hoe! 't blinde Heidendom, in 't onverstand verzonken,
Sticht tempels, met een hart van dankbre vreugde dronken,
En 't zoekt een Godheid wie zy 't offren mag; en knielt
Voor 't harsenschimmig beeld door 't Bygeloof bezield:
't Gevoelt de nooddruft van te danken. Tempels rijzen
Die de inspraak van heur hart aan 't Nageslacht bewijzen,
En, eeuw aan eeuwen stijgt de wierookgeur, en 't bloed
Sist knappende in de vlam, met snerkend vet gevoed;
En gy - vergeet de hand die u aan 't Juk ontrukte,
Voor wie, en niet voor 't zwaard, de trotsche Dwingland bukte,
Toen de Overmacht, de Woede, en Roofzucht, blank in 't staal,
De kracht heurs arms gewis, den blijden zegepraal
Reeds zwolgen met het hart, de kluisters reeds deên blinken,
Waarin u de overmoed voor eeuwig vast wou klinken;
En de aadlaar, weêr op nieuw door d' Afgrond toegejuicht,
Ook benden schudden deed waar Elbe en Taag voor buigt!
Verdwaalden, ziet om hoog, wat houdt ge hart en oogen
Naar 't stof waarop ge treedt, naar 't dierlijk slijk gebogen?
Verheft u! - dringe uw ziel tot d' ongeschapen throon
Door 't Englendom omstuwd, en dient geen valsche Goôn.
Ja, dient dien Hoogmoed niet, die Zelfzucht, die vermetel,
Zich-zelven eert, aanbidt, en indringt op Gods zetel!
Of - zoo ge, afvallig volk, uw God verzaken moet,
Valt wezenlooze Goôn, en niet u-zelv' te voet! -
Ja, sla ik de oogen rond, 'k zie zuilen, eerebogen,
Die aan een volgende eeuw uw zege tuigen mogen;
'k Zie tomben op het stof der Helden, voor uw recht
Kloekmoedig, God' ter eer', gesneuveld in gevecht: -
Maar wien, wien is die tombe, of zuil, of boog verheven?
'k Zie 't grijze marmer nog den Godheên glorie geven,
En lees den dank van 't hart in onverganklijk schrift,
Door beitel en ponsoen in harde rots gegrift;
Maar gy, wien sticht ge uw eer-, uw trotsche zegenaalden?

U-zelv', uw ijdelheid, uw eigen Niet, verdwaalden!
Ja, zelfs uw laffe ziel, beschaamd door laffe spot,
Schaamt zich d' ontzachbren naam van Heiland en van God.

Onzinnige Eeuw, waarheen? Waar zult, waar zult gy vlieden,
Als de Almacht, moê getergd, Heur bliksems zal gebieden?
Gy, wriemlend stofgebroed, by 't stoven van Heur zon
Ontkropen aan de schel, waaruit uw roem begon;
Dat, op uw vliezen vlerk, met oorverdovend gonzen,
U meer dan Reuzen waant die heemlen openbonzen,
En (d' aadlaar van 't gebergt' trotseerende in zijn vaart,)
d' Aan hun mislukten storm voor u te zijn bewaard!
Gaat, zwiert om kruid en struik, belachbre keverzwermen,
Maar leert u voor den beet van musch en vink beschermen;
En dan, beproeft uw wiek naar hooger Wareldoord!
Geen bliksem wordt vereischt, die uwe ontwerpen stoort.

Doch Gy, voor 't diep gevoel van G o d en Z e l f n i e t vatbaar,
Gekochten voor 't randzoen, den Heemlen-zelv' onschatbaar;
Wier God uw Heiland is, dien ge op de wolken wacht,
En aanbidt met een hart dat naar zijn weêrkomst smacht;
Verloochnaars van u-zelv' om in Hem saam te vloeien!
Koomt, toont de dankbre drift waar van uw boezems gloeien!
Bidt, in eene eeuw van trots, van afval, vloek, en Hel,
Waar 't onverstand regeert, en Godsdienst gaat voor spel,
De ontgloênde pijlen af, ter gunst van onze telgen!
Hy nadert, toegerust tot wreken, tot verdelgen.
Een nieuwe dwingland heft, van uit des afgronds poel,
Met nog omneveld hoofd, een nieuwen gruwelstoel.
Verwaten menschenkroost, gaat thands, verlost u-zelven!
De kreet der Godloosheid doordringt geen luchtgewelven.
Verhardt nu d' ijzren nek, en worstelt tegen 't juk!
Verbreekt het! Kunt gy 't niet, wat ademt sneve of bukk'!
Wat doet gy zonder God, verlaatnen? Strekt ge uw handen
Ten Hemel? 't Is vergeefsch, thands spot Hy met uw banden.
Gods Englen keeren 't hoofd van 't deerlijk schouwspel af,
En de Afgrond blaast triomf en huppelt in uw straf.

Zie daar die Zelfgoôn thands! Zy buigen neêr, zy knielen;

Het merk des Satans brandt hun 't voorhoofd. - Zuivre zielen,
Gy buigt niet. Ja, gy stort, getrouw aan 's Heilands Woord,
Een schuldloos bloed; een bloed, dat Hem-alleen behoort.
De woede schatert uit, en dartelt uitgelaten,
In wolf-en tijgrendosch: de moord stopt markt en straten
Met lijken: Jezus werd ten vloeknaam. Christnen, beeft!
ô Kroost, onzalig kroost, dat in dien noodstorm leeft!
Weent, Vaders, weent voor hun - maar neen, wat zoudt gy weenen!
Uw Heiland leest in 't hart, Hy zal hun kracht verleenen!
De middaghitte koelt! 't verdonkerd zwerk verklaart!
De Afvallige is geweest, en - J e z u s heerscht op de aard!
Klink, Hallelu-jah! klink! Zwijg, bloed der martelaren,
Dat eeuwen schreide om wraak, en juich met de Englenscharen
Den throon van Jezus toe, voor de eeuwigheid gesticht!
Kom, Heiland, kom, verschijn in 't juichend morgenlicht!

1820.

Eindnoten:

1 Het gouden beeld der Overwinning, by de Ouden gevierd.

'S Heilands geboorte.*

□*δο*□ *γ*□*ρ* □*υαγγελίζομαι* □*μ*□*ν χαρ*□*ν μεγάλην*.
LUC. II, 10.

Wat breekt ge uw eng omschreven rond
Dus schichtig uit, ô Zon, met nieuwgeboren luister?
Wat morgen-, neen, wat middagstond,
Wat meer dan middaglicht vernietigt nacht en duister?
Hoe! waakt ge, ô Herders? - Ja, gij waakt,
Geen droom is 't: neen, de glans des Hemels blindt u de oogen;
't Is Hemel die uw boezems blaakt;
't Is Davids, 't is Gods Zoon, die 't vleesch heeft aangetogen.
Rijst, uit uw zinbedwelming op,
En drinkt der Englen toon met nooit verzadigde ooren!
Voert, knapen, voert de vreugd in top;
Ja, Isrels, Davids hoop, Gods eenige is geboren!

* Sprokkelingen, 51.

Gaat, zoekt in Bethlems hut den Vorst,
Den Koning, ja den God, van 's warelds val verkondigd,
Die 't misdrijf op zijn schoudren torscht,
En 't menschdom door zijn bloed, zijn offerbloed, ontzondigt.
Valt, valt dit Wonderkind te voet,
Den Herder van 't Heelal, oprechte Herdersknapen!
Aanbidt hem, Herderlijke stoet,
Die 't leven willig geeft voor zijn verstrooide schapen.
En Gy, ô kleen, ô teder Wicht,
Uit kuischen Maagdenschoot door Hemelkracht ontbonden,
Die daar ge in 't beestenkrebjen ligt,
De sluimrende oogjens luikt, met nietig rag omwonden;
Gy, zelf de Schepper van den dag,
In 's Vaders schoot geteeld, en God uit God gesproten,
Wiens hand den staf van 't Gods gezag,
Voor 's warelds opgang voerde, en eeuwig houdt omsloten;
Gy, zelf de Bouwheer van 't Heelal;
Gy, Schepper, voor ons oog met schepslenstof omgeven,
Wiens deernis met der schepslen val
Uw leven tot randzoen verpand heeft voor hun leven;
Wiens liefde voor ons snood geslacht,
Afvallig van zijn God, ondankbaar, en vermetel,
De Hemelheerlijkheid veracht,
En kruis en dood omhelst voor d'onomstootbren zetel!
Zie, Wichtjen, zie hen minlijk aan,
En lache uw lieve mond en tengre donzenwangen
Wien 't hart, van eerbied aangedaan,
Aan 't lonkjen van uw oog in stille beê blijft hangen!
Gevoelt gy 't, teedre Moedermaagd,
Wat zaligheid ge omhelst in deze uw koestrende armen?
Wat dees uw schoot en boezem draagt?
't Is de onuitspreekbre schat, de schat van Gods erbarmen!
De morgen van een nieuwen dag;
Den dag van eeuwig heil die opgaat uit de kimmen;
Waar nimmer nacht op volgen mag;
Wien d' afgrond siddrend wijkt, en niet meer aan zal grimmen
Juicht, heemlen, galmt het zegelied,
En roept den blijmaar uit van Vrede en Welbehagen!
De wraak der Godheid is te niet;

De stervling, van den vloek die op hem lag, ontslagen!
   En, Aardrijk, open gy uw schoot;
Schiet veldviolen uit, narcis, en Lenterozen:
   De Winter vliê, met Zonde en Dood!
't Gefronste zwerk ontsloot in 't heerlijkst uchtendblozen.
   Thands stort' de rotssteen honig uit;
Thands de eikenschors amoom, en waassem' balsemgeuren!
   De Hel wordt 's overwinnaars buit!
Heur schrikbre poel sluit toe! de blijde heemlen scheuren!
   ô Kreb, die 't dierbaar pand ontfingt;
Die de Englen boven u de vleuglen uit ziet plooien
   Die heilige eerbied samendringt,
Terwijl ze u met een sneeuw van lelies overstrooien!
   Wat koets, met zijde en dons gespreid,
Wat wieg, uit glorend goud- of zilverdraad gevlochten,
   Die ooit in glans of kostbaarheid
By u, uw needrig stroo, zich-zelv' gelijken mochten!
   De Hemel-zelf (kon hemellust
Bestaan met afgunst) zag afgunstig op u neder,
   In wie de God des hemels rust,
De Vorst der heerlijkheid, de dood- en slangvertreder.
   Is 't vreemd, zoo, nevens u gestald,
Het redenlooze vee, geloei en spijs vergeten,
   Aanbiddend voor hem nedervalt,
Wien aarde en hemelkreits heur Opperheerscher weten?
   Is 't vreemd, zoo 't Oosten, hoog verlicht,
U toevloeit met den cijns der rijke Morgenstreken,
   En de oogen neêrslaat voor het licht
Dat, zonder kimme of trans, in 't toppunt uit koomt breken?
   Neen, hulde voegt aan 't Wonderkind,
Den Vorst, den God des heils, den God der Legerscharen;
   Den Heiland, redder, menschenvrind,
Op wien reeds eeuw aan eeuw als heur Verlosser staren!
   Wiens vinger met een enklen zwenk
De Wareldstelsels draaide en in hun kring deed gieren;
   Wiens oog verbrijzelt met een wenk,
Maar liefde en teêrheid straalt, ook Zondaars goedertieren!
   Gy, Isrel! ô verhard u niet;
Erken Hem, wien gy wacht, maar aan geen Oorlogsvanen:

Zijne Almacht die Natuur gebiedt,
Is 't kenmerk wie Hy is, met Onschuld, lijden, tranen.
Voor lijfstaffiers zal de Englenstoet
Hem dienen, zee en wind op Zijn bevelen passen;
Voor Koninklijken purpergloed
Het blankste zielsgewaad, van smetten nooit gewasschen.
Voor throon verstrekt hem 't bloedig kruis
Waaraan Zijne onschuld lijdt om 's menschen vloek te dragen;
Zijn Hofpaleis is de enge kluis
Der grafspelonk; de Wolk verstrekt zijn zegewagen.
Doch, siddrend Aardrijk, wacht hem weêr,
Met zonneglans gekroond, omgord met bliksemstralen;
Dan buigt ge u, veroodmoedigd neêr;
Dan zal, wie met Hem leed, ook met Hem zegepralen!

1820.

De star uit het oosten.*

דָּרַךְ כּוֹכָב מִיַּעֲקֹב

Wie Christus zoekt, heff' 't oog
Om hoog!
Daar zie hy 't flikkrend licht van 't Godlijk teeken blinken,
Welks schittring, vol van Majesteit,
De glansen door het hart verspreidt,
En allen luister weg doet zinken.

Die star, wier gloed de zon
Verwon
In tintlend flonkervuur en gouden middagstralen,
Verkondigt Adams nageslacht
Den God, den Heiland, dien 't verwacht,
Om op 't verderf te zegepralen.

* Sprokkelingen, 59.

Die Star verstrekt geen nacht
Tot pracht,
Noch treedt geleidster op aan 't hoofd der starrenreien;
Noch wisselt schijnsel als de Maan;
Maar wijst der tijden volheid aan
Om 's warelds Koning in te leien.

Al schuwt des hemels as
Den plasch,
Toch zinkt de wachtbeerin in nevels onder 't duiken;
Maar deze star kent ondergaan
Noch nevel op de hemelbaan,
Vermogend om heur kracht te fnuiken.

Van, daar de dageraad
Ontstaat,
En de uitgeruste Zon haar renspoor op gaat streven,
Ontdekt het wijze Morgenrood
Die fakkel die zoo schittrend gloort;
Ten koningsstandaart opgeheven.

Nu dekt de Dagheraut
Haar goud,
En alle hemellicht vraagt siddrend en ontluisterd:
‘Wie is die Koning, zoo geëerd,
Die zelfs op 't firmament regeert;
Waar alle glorie voor verduistert? -

Die Vorst, dien 't firmament
Niet kent,
Die Koning heeft zijn throon in de ongenaakbre zalen: -
Die Koning (hoort het, Starrenheir!)
Daalt mensch by 't doemvol menschdom neêr,
En doet U 't aanschijn onderhalen.

Hy, die zijn stoel in 't licht
Gesticht,
En 't Licht uit niet, 't Heelal uit licht heeft voort doen komen!
Hy, die u uitwierp met de hand
Die duizend heemlen overspant,
En starren schept uit etherstroomen!

Hy, aller schepslen God,
Die 't lot
Der Wareld heeft beslecht! Wien de Englen 't H a l l e l zingen,
Brengt zaligheid, verlossing, troost,
Aan 't afgeweken menschenkroost;
En gy - verkondt het, Hemelkringen!

Uit PRUDENTIUS genomen.
1820.

Herodes.*

Quid memorem infandas caedes, quid facta tyranni
Effera? -
VIRGILIUS.

De Dwingland op zijn purpren koets,
Met doodsangst om het hart geslagen,
Daar zorg en onrust des gemoeds
De sluimring uit zijne oogen jagen: -

De Dwingland, tot den boord van 't graf
Bloeddronken, zuizlend, voortgeschreden,
Beeft siddrend voor zijn koningsstaf,
Gekocht voor zoo veel ijslijkheden.

Hy vreest, de vloekbare Edomiet,
Die 't hoofd in Davids kroon dorst wringen,
En, God gelijk, op aard gebiedt,
Een' zuigling naar den hals te dingen.

* Sprokkelingen, 63.

Toont, zegt hy, toont my 't Wonderwicht,
De spruit uit Davids tronk geschoten;
En ik bewijs hem hulde en plicht
Als een van 's Vorsten dienstgenooten.

Maar neen, verijdeld is die list;
Zijn woede bliksemt by 't ontbranden,
Door dubblen moedwil aangehitst,
Met hemeltergend knarsetanden.

Hy spreekt; en 't moordtuig wordt ontbloot,
En blinkt zijn lijfwacht in de handen,
En schittert bloeddorst, wee, en dood,
Om weêrlooze Onschuld aan te randen.

Wat zegge ik? Onschuld? Hemel, ach!
Bewustlooze Onschuld, vreugd der hemelen,
Die 't lemmer toejuicht met een lach
Waar speel- en wonderzucht in wemelen.

Ach! kindren aan de moederborst,
En, argloos sluimrende in heur armen;
In 't lesschen van hunne eerste dorst;
Besefloos nog van leed of kermen!

Ach! wichtjens, dartlende op de kniên
In 't blij en moederlijk belonken,
In 't hartverteedrend kusjens-biên
Baldadig in hun bloed verdronken!

Ach! spruitjens hangende aan den schoot,
By 't vleiend dorst- of hongerklagen,
In 't reiken naar hun eerste brood,
Meêdogenloos ter neêr geslagen!

Ach! telgjens, de eerste levenslust
Verzwelgende in onnoozel spelen,
Het vonklend oogjen uitgebluscht!
Als lammren voor 't altaar, doen kelen!

Zy, pandtjens van een Huwlijksgloed
Van God gezaligd in dien zegen,
In 't staamlen van hun liefdegroet
Door 't vloekbre beulenzwaard doorregen!

Het bloed, nog met de melk doormengd,
Uit voesterende speen gezogen,
Bespat den booswicht die 't verplengt,
En schreit al rookend naar den hoogen. -

Daar stroomt het van 't onnoozel bloed!
Daar jammert het van kermend snikken,
Van heel den teedren vrouwenstoet,
Gedoemd, dit moordfeest aan te blikken. -

Van moeders, die naar 's moorders kling
Hare uitgestoken armen rekken; -
Haar eenigst heil, haar zuigeling,
Met heel henr lichaam overdekken! -

Haar boezem aanbiên voor zijn bloed; -
Zich strenglen om zijn moordenaren; -
Of krommen voor des slachters voet,
Om 't dierbaar troetelwicht te sparen! -

Die, 't hoofdhair zwierende in den wind,
't Verbleekt gelaat des lievlings kussen;
Of 't reeds den doodsnik aâmend kind
Nog schommlende in heur armen sussen! -

Wanhopig op d' ontverfden mond,
Hem d' adem van de lippen vangen! -
Waanzinnig wentlen langs den grond,
Met opgereten borst en wangen!

Van moeders, die door smart vervoerd,
Den beulen stout in 't aanzicht schennen,
En, van den doodschrik onberoerd,
In 't voorgehouden slagzwaard rennen! -

Ja, die 't ontweldigd moordrapier
Zich-zelven door den boezem jagen,
Terwijl ze in raadloos wraakgetier
Gods almacht-zelv ten oordeel dagen.

Die....ô mijn boezem! Neen, niet meer!
Wat ziel is 't, die dit uit kan harden?
Mijn handen, rukt het valdoek neêr,
En rijt dit bloedtafreel aan flarden. -

Helaas! de moordlust moet voldaan.
De vaders, keerende uit den akker,
Zien gade en kroost vertwijfeld aan,
Maar klacht noch wraakkreet roept hen wakker.

Thands, Dwingland, is uw moed gekoeld; -
Doch, wien ge dacht door 't hart te steken,
Doch Hy, op wien uw woeden doelt,
Is, bloedhond, uw bereik ontweken.

Wat baat u dier onnoozlen bloed
Die schuldloos voor hun Heiland sneven?
Die rozen, in een purpren vloed,
Van struik en stengel afgedreven!

Die, eerste martlaars, prooi des doods,
Een palm en hemelkroon verkregen,
Wie 't zoet geens moederlijken schoots,
Geen duizend levens, op kan wegen!

Uw woede, onzalig bastaartvorst,
Verteert u merg en ingewanden;
Gy sterft; de ziel ontglipt uw borst,
De staf en moorddolk, aan uw handen.

1820.

Aan de poëzy.*

Gy die in 't slopend alverdelgen
't Vernielingspook zijn prooi van uit de tanden wringt,
Der tijden loop doet staan, en tot te rugkeer dwingt,
En zelfs den afgrond dempt van 't nooit verzadigd zwelgen,
ô Telg van Mnemosyne, ô Goddelijke maagd
Die op 't omlauwerd hoofd een kroon van starren draagt,
En schittert door den damp waarin de tuimlende eeuwen
(Van bloed en moord en schrik en jamm'ren steeds bevracht,)
Deze aard bewolken met eene immer duistre nacht,
In wie met eindloos lasterschreeuwen
't Afgrijslijk vleêrgespuis der Hel
Zich opheft tegen Gods aanbidlijk Lotbestel!

Daal Dichtkunst - Neen, geen kunst, maar heerscheres der zielen,
Bezielster, Schepperes in 't Godgeopend hart,
Voor wie orkaan en storm bezadigd nederknielen,
De Hel haar kaken sluit, in vraatzucht opgespard!
Daal neder, zoo de afvallige Aarde
U nog een plekjen rein bewaarde

* Krekelzangen I, 39.

En waardig dat uw voet, uw voetstap, 't overdekk';
Een plekjen, waar geen distelstruiken
Maar bloemen voor uw zool ontluiken;
Een nooit door bloed beplasten plek.
Dan ach! wat smeek, wat durf ik smeeken!
Waar weiden geest of oogen heen,
Waar 't bloed niet vloeit, de tranen leken,
De menschlijkheid niet stikt in 't reddingloos geween?

Van, waar in 't hoogste N o o r d vertrokken,
De Hemelwachteres langs 't deinzende verschiet,
Het flonkrend hemelheir als zoo veel zonnevlokken
Op 't wenden van haar blik door de ether wentlen ziet;
Van, waar met alverblindend stralen
De Zon heur kreits doordraaft en licht en zegen voert;
Of, banneling voor 't oog uit andre wareldpalen,
De staartstar, by 't (ons schijnbre) dwalen,
't Verband der heemlen in haar omloop samensnoert;
Wat plege ik dag- of avondgloren,
Wat Zuid- of Noordpool raad op 's aardrijks dwarlend rond?
Geen blijk, geen zweem is op te sporen
Van met geen bloed gedrenkten grond.

Der winden uitgebreide vlerken
Die de aard omvaâmen, 't golvend ruim
Dat ze insluit in zijn vloeibre perken,
Omspoelen haar met lucht en zuivrend waterschuim
Vergeefs, om 't merk des bloeds van zand of strand te vagen.
Ontembre woede hield geen stand
By d' oever, maar beklimt de golven als een wagen,
En steigert hemelhoog en duikt naar 't ingewand
Van 't bodemlooze diep, en mengelt aan de baren
Het vlietend broederbloed, uit de aâren
Geperst, en tart door storm en afgrond, kolk en rots,
Met opgeheven hoofd de wraak des Vredegods.

Neen Poëzy! wat zoudt ge uw treden
Ontheiligen? - Vertoef, ja toef in hooger oord,
Waar nooit by 't stoorloos heil der reinste zaligheden

Der Onschuld bange kreet in 't martlen wordt gehoord.
Of, dekken 's Hemels Cherubijnen
Hunne oogen niet met wolkgordijnen,
En sluit hun oor zich niet, wanneer de bloedwalm stijgt,
Vertrapte Onnoozelheid den bangen doodsnik hijgt,
Of 't dondrend moordgekrijsch der opgehitste volken
By 't jubelen der Helsche kolken,
Het diamant der heemlon klooft,
En God ter straffe maant der dartle Vloekgewijden,
Wier lastring 't Hallelu verdooft? -
Neen Hemelmaagd, omsluier 't hoofd
En dek u voor 't gezicht der schuldigste aller tijden! -

Een eeuw, op 't merk der Hel, het geen ze op 't voorhoofd draagt,
Hovaardig, heft de kruin vermetel,
En, met die Hel gesterkt, in dolheid opgedaagd,
Bestookt d' Almachtige op Zijn zetel!
Vertrapt gezag en wet, ontthroont den Vorstenthroon,
En scheurt de diadeem, Gods oppermacht ten hoon,
Om 't wreevle Volksgeweld in 't Rijksgestoelt' te zetten.
De dolle Lucifer bezielt hun woesten drom
En zweept hen als zijn slavendom
In blindlings woeden voort, en schept hun vloekbre wetten,
Met bloed geschreven en verdadigd door den dolk
Van vuige moorders, uit zijn kolk
Geborsten naar omhoog; - en (Hemelmacht!) wy - zingen,
Daar Hel en afgrond ons omringen,
In 't midden dezer doemelingen,
En grijpen 't zwaard niet aan tot weêrstand. - Poëzy,
Gy, telg des Hemels, Godlijk vrij,
Gy die de borst verheft waar Englen nederzinken!
Neen, geen zoo diep vervallen aard
Is meer het merk Uws voetstaps waard
Dien ge op de starren zet, die om Gods zetel blinken.
Doch moge een opslag van uw oog
Nog eenig menschlijk hart doorstralen van omhoog,
En vonken 't aan tot heldenvlammen!
ô Dondre met Profeetenkracht
De Goddelijke Legermacht

(In 't opgeheven lied der ware Dichtrenstammen)
Den Helschen woestaarts op het hart!
Verkondig door een echten Bard,
Het nakende verderf van 's Afgronds saamgezwoornen;
't Ontzachlijk uur van Gods vertoornen,
En 't vlammend Wraakgericht, gereed
Tot sloping van eene aard die niets dan gruwlen smeedt!

Ja, kondig voor het oor der Volken
(Met star- noch zonneglans, maar bliksems om uw kruin,)
By 't daavren van de schrikbazuin
Den grooten Wreker op de wolken
Dien Christen aan, tot troost, tot moed, en heldenkracht,
Die met des afgronds poging lacht,
En pal staat by het kruis, den snoode tot verschrikking'!
Ja, roep, ja roep den Vorst van aarde en hemel uit,
Die aard- en hemel-as in d' open arm omsluit,
Wiens throon in 't ijdel rust, onvatbaar voor verwrikking.
Hy naakt, hy nadert, is naby;
Hoort, aarde, knielt, valt neêr! en Gy,
Verwelkoom, eedle Poëzy,
Dien blijden morgen van verkwikking!

1821.

Onverschrokkenheid.*

Die 't onheil trotsen durft, en door geen vrees bevangen,
Zijn vaartuig door het meir aan Gods genâ betrouwt,
In de onweêrzwangre lucht de stormbui kan zien hangen,
En 't rijzend Noodgestarnt' met kalme borst aanschouwt;
Naar Noord noch Zuiden vraagt noch kolk- of strandbochtgrommen;
Noch zwarte duikervlucht, die over 't zeevlak zwiert;
Noch opgedaagden stoet van woeste waterdrommen,
Die reeds op lijken vlamt en om verslinding tiert;
Noch wrakken, wijd in 't rond, van droeve vlootgenooten,
Wier losgespleten kiel op 't golfgewemel drijft;
Maar steeds in 't vast kuras van Christenmoed besloten,
By 't grimmen van den Dood zich-zelven meester blijft;
Wie is die? - Hy-alleen, die in zijns Heilands handen
Zijn zucht, zijn gantsche ziel, zijn wil en adem stelt.
Voor hem bestaat geen klip, waar op zijn hulk kan stranden;
Voor hem heeft storm en meir slechts ijdel schijngeweld.

1821.

* Krekelzangen I, 63.

Aan den Apostel Joannes.*

Beminlijk Jongling, die een reinheid, englenschoon
En maagdlijk teder, op uw voorhoofd spreidt ten toon,
Uws grooten Meesters liefde en tederst welbehagen;
Joännes, die met recht dien zoeten naam mocht dragen,
Dien nog 't geliefkoosd kind, in 's vaders arm geprangd,
Van 't overvloeiend hart als teêrsten groet ontfangt!
Gy, zoon des donders, maar uit onbewolkte transen,
Wien stralen hemellicht de heldre kruin omglansen;
Wien, altijd kalm van hart in 't stormend noodgetij',
(Van Petrus driftgebruisch en Thomas weiflen vrij,)
Geen moordende akonyt het ingewand verzeerde,
Geen ziênde ketelgloed aan 't zuiver lichaam deerde;
Die, beeld uws Heilands in zachtmoedigheid, aan de Aard
Zijn rijksten troostschat voor Zijn volgren hebt bewaard;
En, van Hem-zelv' aan 't kruis verwaardigd tot zijn broeder,
De plichten overnaamt, verschuldigd aan zijn moeder!
ô Heilig, voor ons hart aantreklijk Jongeling!
ô Grijzaart, achtbaar, meer dan uit dees aardschen kring
Ooit stervling zich aan 't hart eens stervlings doet gevoelen,
Waar geen verbeestlijktheên de warme borst verkoelen!
Ontfang mijn zang, mijn hulde, en eerbiedvollen groet. -
Neen, 'k valle u niet met angst, niet smeekende, te voet,
Als die van 't lot beslecht des zondaars; niet met beden
Of wierook, Hem gewijd die voor ons heeft volstreden
En de Oppermacht ontfing aan 's Vaders rechterhand;
Wiens aldoordringend oog van louter vuurvlam brandt,
En door de wanden dringt der dichtstomschanste harten;
Wiens dood ons 't leven kocht door de uitgezochtste smarten;
Wiens macht dees wentlende aard en 't hemelruim omvangt,
En, schoon zijn Godlijk hoofd geen aardsche tulband prangt,
Alleen de Koning is, van wien elk wareldkoning
Zijn kroon in leen ontfangt, der volken eerbetooning
Als stedehouder in Zijne oppermacht geniet,

* Krekelzangen I, 27.

En de onderworpenheid aan bond en wet gebiedt;
Neen, 'k zinge u, als weleer mijn medgenoot in 't leven,
In zwakheid, leed, en lust, die aan deze aardschheid kleven;
Thands zalig, boven al wat menschlijk denkbeeld vat;
En, die uw broedren nog uw aandacht waardig schat;
Hun beden mooglijk nog, by 't smeekend boezemhijgen,
Met de uwe menglen moogt terwijl zy throonwaart stijgen,
En in de weldaân deelt door 't blijde medgevoel,
Die Hy den Christen schenkt in 's aardrijks jammerpoel.

Doch, neen, gy kweekling, die aan 's Heilands borst gelegen,
Met Waarheid (uit Zijn hart ten lippen afgezegen)
Gelaafd, geheimen voor het sterflijk brein te hoog,
Met adem, oog, en hart, van uit Zijn volheid zoog;
En, sterflijk ingewijd in 't geen geene Englen weten,
Dien grooten Meester, in zijn heerlijkheid gezeten,
Aanschouwde in 't zonnelicht van 't vlammende gelaat;
En 't opgehelderd oog door 't gloeiend inkarnaat
Des Hemeldageraads, voor ons eens aan te breken,
Mocht weiden! Die Zijn arm het heilig bloed zag wreken,
Dat dees zoo vloekbare aard met dartle weelde dronk,
Terwijl het Helgejuich door lucht en wolken klonk
Om Jezus in zijn throon uit dolle lust te smaden.
Gy, Heilge, die Hem nooit kost loochnen of verraden,
Gy zijt Zijn lievling nog in 't ongenaakbre licht;
En, daar de Serafijn het blakende aangezicht
Met vleugels dekt, durft gy Zijn minlijk oog genieten,
En van zijn voetschabel de plagen uit zien gieten
Der wraakfiolen, op dit aardrijk leeggeplengd.

Daar ziet gy de aarde in bloed - haar oppervlak verzengd,
Haar bodem schudden, en haar ingewanden wringen; -
De poort des afgronds uit haar naven openspringen;
Den pestdamp steigren door haar opgespleten korst
En 's levens adem ons bezwalken in de borst.
Daar ziet gy 't, en bestemt de jammren die wy lijden,
Smeekt voor de monsters niet, die tegen de Almacht strijden,
En 't zoenbloed der genade in trotsche drift versmaân,
Maar bidt Zijn liefde en wraak met onderwerping aan.

Doch zaagt ge op Patmos strand uit woeste steenrotskloven,
Op Goddelijk gezag de tijdgordijn verschoven
En 't Godsrijk opgedaagd in 't glorierijk verschiet,
Joännes, ook uw naam behoort in 's Christens lied,
Daar 't in verwachting op die toekomst, uit dees dampen
In dank ten hemel stijgt, verwakkerd door de rampen.
Gy, voor 't oprechte hart aandoenlijk Heilprofeet,
Bemoedigt, troost, en sterkt in 't overwicht van 't leed,
Daar Hel en Ongeloof met blinkende banieren
Op de onderdrukte Kerk hun krijgstriomfen vieren,
En wie hun moedwil, wie hun gruwelleer weêrstaat,
Vervolgen met een vloek die God voor 't voorhoofd slaat.

Waar heen, balddadigen, van helschen hoogmoed dronken,
Bevoorrecht kroost van 't slijk, maar aan u-zelv' ontzonken,
Bestrijders van u-zelv? Verachtlijk wangeslacht,
Dat naar de toomen grijpt der Godlijke Oppermacht,
En krijg voert tegen Haar, met opgestoken vanen! -
Met eigen zweet gevoed, gedrenkt met eigen tranen,
En wriemlende als 't gewormt dat door de kleiaard boort,
Sleept ge in uw duistre nacht het vloekvolle aanzijn voort,
Dier Helmacht tot een prooi, die, om uw hoofden gierend,
Zich klemmende om uw borst, en door uwe aders zwierend,
U-zelv in 't hart verslindt, en van den Hemelzoon
Niet overliet dan 't dier, der Duivlen spel en hoon!
Wat doet ge? ô Keer, ja keer. Doch neen, daar is geen keeren,
En de afval moet zich-zelv in eigen bloed verteeren,
Vergeefs door plaag op plaag gewaarschouwd van omhoog.
Natuur, vervallen, weent, en met de dood in 't oog
Roept ze, in al 't schepsel, tot bevrijding van de banden,
Waar in ze omwikkeld, kwijnt, en reikt de dorre handen
Ten hemel: aarde en zee en luchtstroom zijn beroerd.
Geen oogst of winter meer, in 't jaargareel gesnoerd,
Neemt beurtverwissling waar; maar uit het jok gebroken,
Grijpt in die woestheid deel, waarvan alle aders koken,
Schudt orde en teugels af met heel 't geschapendom,
En de oude chaös van verwarring keert weêrom.
Met recht! Het Godlijk Woord, moedwillig aangevlogen,
Verbergt zich voor eene Aard, de prooi van Hel en logen,

Ja, 't onberisplijk Woord dat licht en ordning schiep,
Den mensch uit klei bootseerde, en tot Zijn Hemel riep,
Wordt van den throon gebonsd door opgezwollen wormen,
Vermeten, met hun kracht dien hemel in te stormen,
En trotsende alle macht en wrakende alle wet,
Dan die 't verdwaasde hart zich-zelv' ten richtsnoer zet.
Wien alle macht behoort in Hemel en op aarde,
Diens weldaad slaat men af, vervuld van eigen waarde.
‘Geen bloed van Jezus meer! geen losprijs van Zijn hand!’
Ja weiger, zinloos volk! Dien 's aardrijks Dwingeland
Op 't spoor van wien gy holt! - Beproef het, red u-zelven!
De starren zwijmlen reeds aan 's Hemels topgewelven;
De bodem waar ge op treedt, dreunt onder u, en zucht;
De heldamp mengelt zich aan 't dampbad van de lucht;
De vuurgloed onder de aard verwrikt heur grondpilaren,
En zendt verwoesting uit by gantsche legerscharen;
De baaiert wordt vernieuwd. De Schepper van 't Heelal
(Ervaart het!) laat u los, en de aardkloot ijlt ten val.
Erkent in 't eind Zijn hand, gevoelt de kracht der slagen!
Maar 't schuldige geslacht eischt meer, eischt sterker plagen.
Welaan! Zy naadren; ja zy rukken stormend aan,
En 't lasterziek geslacht wil reddingloos vergaan!

Joännes! welk een troost in uw gewijde bladeren!
Wy zien den dag van wraak, maar Jezus zege naderen!
Wy siddren, en helaas! ons lijden groeit - maar ach,
Al valt ons 't zwoegen hard, Hy-zelf verkort den dag.
Hy toonde ons 't Godlijk boek dat 's warelds noodlot regelt,
Door 't bloedige Offerlam voor 's Vaders throon ontzegeld.
Wy zagen Jezus Kerk, verwinnaar opgetreên,
In bloed en strijd verward, door vijf paar eeuwen heen,
Door overvloed en rust in aardsche zorg verwikkeld,
En dood en afgrond tot haar ondergang geprikkeld.
Wy zagen 't pardeldier zich heffen uit den vloed,
En 't tal van hoofden, vol Godslastring, zat van bloed,
Zijn vloeken tegen 't Rijk van Gods Gezalfde brommen:
Ja zelfs den rambok, stout uit 's aardrijks buik geklommen,
Heel de aard verneedren voor zijn machtbeeld: - ja, nog meer!
Wat rest er! alles nog valt voor het monster neêr,

En drinkt zich dronken aan den gruwbren tooverbeker
Der Volk- en Vorstenboel, en spot met straf en wreker.
Volvoer uw werk, ô God, ô ruk den voorhang af!
Voor d' adem van Uw mond verstuiv' het Helsche kaf!
Ja, Babel werd gestoord, maar anders moet zy vallen!
Verwoest, herrijst zy weêr en schaart haar duizendtallen;
De Draak regeert nog; maar het Heilig paar herrees,
Dat tegen 's afgronds kracht zijn Hemellast bewees!
Zy leven om niet weêr te sterven, ja zy leven,
En, zwijgend doen zy zelfs het woedend aardrijk beven.
Wy hooren naar hun stem, naar de uwe, Heilprofeet;
Maar moog Hy die aan 't kruis den zwaren strijd volstreed,
Ons sterken! - Mogen we uit uw zegenvolle blaâren
Steeds balsem voor ons hart, in dees verdrukking gaâren,
En weigren 't voorhoofd aan het merk van 't vloekgezag!
Beware ons de Almacht in dees duistren jammerdag,
En waken we aan den rand van 's afgronds open kaken!
ô Mogen we in den nood den Heiland nooit verzaken!
Die nood klimt hooger, ja, maar 't klimmen van de smart
Verheft den Christenmoed in 't Hem geheiligd hart.
Wy, tuigen we, als Hy 't eischt, met afgehouwen strotten
Dien Heiland, onze hoop, ten trots der moordrenrotten,
En sterven onverwrikt als 't uiterst tijdstip daagt
Dat aanrukt van rondsom, en slechts in schijn vertraagt,
Om met te zeekrer slag de Godskerk te overromplen,
En 't aardrijk in één zee van Christenbloed te domplen!
Het koom: we ontbeiden 't reeds, en wachten 't, vrij van schrik.
Ja, grimmig Heidendom, herleef een oogenblik,
Sticht op 't vertreden kruis uw thronen en altaren;
De kroon des levens wacht op nieuwe martelaren,
Die d' afgod wien gy dient, den trotschen menschenwaan,
Met meer dan stervlingskracht al stervend tegenstaan.
Smeed kluisters, scherp het staal, doe bloed en tranen stroomen;
Hy leeft, wiens enkle wenk uw moedwil zal betoomen,
Die op de wolken naakt, en reeds zijn sikkel zwaait! -
Joännes, 'k vliege u toe, Zijn veldoogst wordt gemaaid!

1822.

Vrije wil.*

Hy, hy-alleen is vrij, die, door zich-zelf bepaald,
Gewijzigd, en bestemd, en zelfgenoegzaam Wezen,
Van nergens ingevloeid, op alles uitgestraald,
In 't nietigst stofjen-zelfs zijn indruk geeft te lezen.
Vermeet Gy 't u, ô Mensch? Gy vrij zijn in uw wil?
Afhangling van 't heelal, en vreemdling aan u-zelven,
Met ziel en lijf geboeid aan d' ijzren molenspil,
En machtloos om den grond uws aanzijns op te delven! -

ô Ja, gy kunt het. - Ja; maar met uw' God hereend.
In God, en met dien God, door God als God bewogen,
Zie daar u 't dierbaar pand der Vrijheid weêr verleend!
Wie andre Vrijheid roemt, roemt zelfbedrog en logen.
Neen, stervling, neem den band van Wet en Zeden aan,
Of laat uw hals in 't juk van Hel en Wareld klinken;
De Christen slechts is vrij, en streeft ter hemelbaan,
Zijn wil is, die 't gestarnt' aan 's hemels trans doet blinken.

1822.

* Krekelzangen I, 69.

Deugd.*

Wat is de Deugd? - Een bloote naam,
Verknocht aan voeglijkheid van handelen?
Een hulsel uit de modekraam,
Waar naar men raadzaamst acht te wandelen,
En waar men 't opzien of 't verdriet
Van 's levens stoornis meê ontvliedt? -

Of sluit dat woord een zelfdwang in,
Weêrstrevig tegen wil en neiging?
Een worsteling met hart en zin,
Uit loonzucht, glorie, of bedreiging?
Een kwaad, waaruit m' een goed verwacht,
Waar naar 't verstandlijk inzien tracht? -

Helaas! is dit dat heerlijk woord
Waar alle tongen van gewagen;
En koomt ze uit zulke bronnen voort;
Ze zal van my geen lofspraak dragen.
'k Eisch deugd, om wet noch modegril,
Maar, uit rechtschapenheid van wil.

Almachte, stort die deugd my in,
Gy, Bron van goed, en Onrechtwreker!
Herschep my neiging, hart, en zin,
Gy, Wareldband - en boeiverbreker!
Gy, Menschenheil en Englenvreugd,
In uw g e m c e n s c h a p slechts is deugd.

1822.

* Krekelzangen I, 70.

Genade.*

Niet uit u.
PAULUS (Ef. II, 8).

‘Wat heil vol wondren, wat vertooning,
Verneemt mijn ziel by deze staak.
Hier zie ik Gods getergde wraak,
En daar, genadige verschooning!
Rechtvaardigheid hield aan om straf;
Genade riep om vrij geleide:
Hier trad Gods wijsheid tusschen beide,
Die ze allen-beî voldoening gaf.’

Zoo is het, wakkre Vollenhove!
Die wrekende Rechtvaardigheid,
Die Godsgenâ die voor ons pleit,
Zijn 't voorwerp van het Christgeloove;
En 't is hereeniging met God,
't Is heiliging, op Adams loten
In geest der waarheid uitgevloten,
Die 't heil volmaakt van 's menschen lot.

Aanbidt des, dankt, ô sterve lingen;
Maar waant u dit Genadeheil
Niet als voor menschlijk pogen veil,
Niet als verdienbaar, in te dringen.
Hy is 't die u der straff' onttrekt,
Uw schulden uitwischt in verzoening;
Hy geeft voor u der wraak voldoening;
Hy, God, en eeuwig onbevlekt!

* Krekelzangen I, 85.

Vermeet ge u, met verlamde leden,
   Verdorven wil, verloren kracht,
   ô Diep verbasterd Wangeslacht,
Genoodigd, tot Hem toe te treden?
   Gy, als Zijn hand u 't diep ontrukt,
   Waarin ge u wentelt, gants bedolven,
Wat roemt ge u meester van de golven
   Als of 't uw wijsheid waar gelukt?

Ja, roep! - Maar hoe Hem 't oor te treffen?
   Hy throont in 't ongenaakbre licht;
   Geen stem bereikt het, geen gezicht.
Ja, poog u 't hoofd vrij op te heffen,
   Bedroognen! Neen, gy roept noch tracht;
Hy roept, Hy trekt u: al uw pogen
Is niet dan zelfgevlei en logen,
   Door Duivlenhoogmoed uitgedacht.

Ja, tracht uw boezempijn te stillen!
   Vergeefs zocht ge aarde en hemel rond
   Ter heeling van uwe adderwond;
Maar, kunt gy zelfs dat h e e l e n willen? -
   Neen, dit, ook dit, geeft Hy die heelt!
Ook dit 's een sprank dier heilgenade,
Dien 't ongeneesbaar gif versmaadde,
   Wierd zy van Hem niet meêgedeeld.

Steeds slaapt ge in walm van aardsche rozen,
   In droomen van misleiding voort,
   (Zoo Hy dien sluimer niet verstoort,)
Met slangenzwadder overkrozen.
   Hy wekt u, zondaar; open 't oog! -
Ach! doodkramp houdt het vast genepen. -
Rijs, tracht u-zelv' van daar te sleepen! -
   Ach! de onmacht roept vergeefs: Ik poog.

Gy poogt niet, neen. - Verstijfde leden
Zijn roerloos, - en - die Wil ontbreekt,
Waar in de kracht der schepping steekt,
Die zich ontwikkelt in gebeden.
Gy poogt, gy wilt, gy wenscht het niet;
Uit God moet wil en poging dalen,
En 't is uit Zijn genadestralen,
Zoo 't hart een zucht te Hemwaart schiet.

Getroffen Zondaar, leer dan hopen!
God hoort, wanneer Hy zuchten schept.
Wees met geen twijfelmoed behebd!
God zet den toegang tot zich open.
Hy riep, Hy trekt, Hy greep u aan;
Gy, - volg; wees lijdend; leer vertrouwen;
Gy zult, gy zult Zijn heil aanschouwen:
Dit waarborgt u deze eerste traan!

Zijn hand laat zich geen ziel ontscheuren,
Wie Hy in 't hart heeft aangetast.
Hoe zwarer druk van zondenlast;
Hoe dieper leed en schuldbetreuren;
Hoe meer ge uw onmacht ondervindt;
Hoe meer Zijn kracht u wil doordringen
En 't kenmerk van Zijn zoenelingen
Is, als van 't eerstgeboren kind.

't Strekt teedre handtjens naar den hoogen,
En kermt van nooddruft die 't beproeft,
Maar weet niet wat zijn staat behoeft,
En hangt aan 't voedsterlijk meêdoogen.
Geen tepel kent het die het zoogt,
Geen schoot, die 't tengre lijfjen koestert;
Maar 't is de Moederzucht die 't voedstert:
Ja, 't weet niet, hoe het ademtoogt.

Wees, wees dat kind. Geen menschlijk streven,
Geen wil dan die Hy-zelf verwekt,
Wanneer Hy u den slaap onttrekt,
Is 't onverbrijzeld i k ten leven.
Zeg niet: ô God, ik volg uw stem,
Thands durf ik uwen bystand vergen!
Neen, dit 's Zijn recht, Zijn vrijmacht tergen;
De minste zucht-zelf is van Hem.

Zeg: God, Gy die my klopt aan 't harte;
Door wien mijn boezem wroegt en slaat,
De traan my biggelt langs 't gelaat,
Mijn ziel 't besef heeft van haar smarte,
Voleind! verleen my kracht en wil
Om me aan Uw hand te laten voeren;
En breek de Helsche wareldsnoeren,
My kluistrend aan haar molenspil!

'k Ben niets, mijn God, 'k verzaak my-zelven;
'k Geef me over; straf! beproef! vergeef!
Uw gift is 't dat ik ben en leef;
Geen goed is uit my op te delven;
Maar, leve en sterve ik tot Uw eer!
Dit doel der schepping zij het mijne,
En, wat of voortspruite of verdwijne,
Ik voed geene andre zorgen meer.

1822.

Opwekking.*

Thy bowels, Spider, thou doet spin, 1 spin my brains.
SOUTHEY.

Praler op Parnassus tinnen
Toegejuichd van land tot land.
Zaagt gy ooit verachte Spinnen
't Ragjen hechten aan een rand? -
Ach, zy poogt zich prooi te winnen,
Maar verweeft haar ingewand.
Doch gy vriend der Zanggodinnen,
Wien met hooggespannen zinnen,
't Speelstift huppelt in de hand,
Spint met al uw glorieminnen,
Eigen hersens en verstand.

'k Wensch iets grooters van een Dichter
Dan dit ijdel rag-gespin.
Windgebladder, ja nog lichter,
Houdt het ziel noch waarheid in:
't Is de ware Godsdienststichter
Dien ik in den Zangheld min.
Tolk der Waarheid, Zedenrichter,
Volks- en Vaderlands verplichter,
Aâmt zijn zangtoon Christenzin.
Zielsverheffer, hartverlichter,
Heeft hy 't zintuig tot slavin.

Maar die tonen uit te schieten,
Hangt dit van den Zanger af?
Neen; de bron waar uit zy vlieten,
Is, die ziel en adem gaf!
Zalig, die haar uit mag gieten!
't Is, aan deze zij' van 't graf,

* Krekelzangen II, 1.

Met den Vorst der Salemieten,
Hemelzaligheid genieten,
   Mannadaauw, voor aardschen draf!
En, den klank der Herdersrieten
   Aadlen door zijn Koningsstaf.

Zwangert, ouden tijds Bataven,
   Dus uw Nederlandsche borst,
Gy die steeds als laffe slaven
   Fransche gruwelketens torscht!
't Zijn de oprechte Hemelgaven
   Waar de vrije ziel naar dorst.
Leert in hooger zangspoor draven!
Die uw heeten gloed wil laven,
   Is de groote Vredevorst.
Hy is 't die Zijn macht zal staven;
   Houdt uw boezems onbemorst!

Van Zijn aandrift aangetogen,
   Roert men harten door den zang.
Moedig dan den band ontvlogen
   Van den Helschen zielendwang!
Zoudt ge bukken voor de logen?
   Buigen in haar ketenprang?
Neen, heft moedig hart en oogen!
Dat de lucht der hemelbogen
   In uw klepperwieken vang'!
Onze wieg is in den hoogen!
   Hemelzoon is onze rang.

Ouder broeders, Hemelingen,
   Niet, als wy, aan 't slijk verwant!
Ja, wy willen met u zingen,
   Ja, wy reiken u de hand.
Daalt uit uw verheven kringen:
   Daar is meê ons Vaderland!
't Is voor d' Oorsprong aller dingen,
Dat ons hart en aders springen;
   't Is voor Gods genadepand,

Dat de tonen zich ontwringen
Uit de vlam die in ons brandt.

Branden! - Ja van gloed ontstoken,
Die geen aardsche springvloed bluscht;
Voelen wy onze aders koken
Van oprechte Hemellust;
Zien wy d' Afgrond opgebroken,
In des Heilands kruis gerust;
Zien wy de Afgrondsfakkels rooken;
Maar het troostwoord uitgesproken
Dat den kreet der wanhoop sust,
En het zuiver bloed gewroken,
Dat om Gods altaren gudst.

GY wilt onze borst doorstralen,
Bron van ongeschapen licht,
Middelpunt van Zangchoralen
Met bevleugeld aangezicht!
By 't geruisch der Lofcymbalen,
Is uw Hemelthroon gesticht!
Hooger dan die etherzalen
Waar de Zonnen rond in dwalen,
Houdt Gy 't Alles in gewricht;
En Gy laat uwe oogen dalen
Op het zondig menschenwicht!

ô Zie neder, aller Vader,
Aller toevlucht, aller God!
Breng ons uw nabyheid nader;
Schenk ons 't ware zielsgenot;
Laat aan d' aardschen heilversmader
U w e w i j s h e i d niet ten spot!
Laaf de Heildorst uit uw ader,
Groote Bloed- en Vlamdoorwader,
En vergruis het Helsche rot!
Gy, de ontzachtbre Heldendader!
Gy, Beschikker van ons lot!

1822.

Deugd, rein geloof.*

Het hart is 't dat gelooft, gelooven is g e v o e l e n ;
ô Heilig zij dit hart, de zetel van den w i l !
Geen valschheid neme 't aan, want heel het zielsbedoelen,
Geheel ons zielsbedrijf in aardsch en geestlijk woelen,
Hangt aan 't g e v o e l v a n 't h a r t, en draait om deze spil.
Wat mag men dan van deugd, van zeedlijkheid gewagen?
De daad is 't geen ze in 't hart aan 't oog der Godheid toont.
Geen deugd, dan 't kenbaar merk van 't rein geloof te dragen!
En dit bestaat alleen, waar Jezus volheid woont.

1822.

Christendom.*

Μηδ□ν φοβο□ □ μέλλεις πάσχειν.

Neen, aard en Hemel moog bezwijken,
Gebergten beven als een riet,
Gestarnten uit hun standplaats wijken,
Maar J e z u s Godspraak wankelt niet.
Hy, die Zijn K r u i s k e r k eens vergaârde
En uitbreidde over 't vlak der aarde,
Begeeft haar niet in 't hachlijkst uur.
Hy moog ze een wijl door 't wee beproeven;
Gelouterd rijst zy na 't bedroeven,
Als schittrend goud van uit het vuur.

* Krekelzangen II, 142.
* Krekelzangen III, 75.

Zij Christus lichaam in Zijn leden
Gescheurd door 't heilloos Wangeloof,
Door Waanzucht en Geweld bestreden;
Hy geeft haar d' afgrond niet ten roof.
Nog staat ze, in spijt van die haar haten;
Gedrukt, bekommerd, en verlaten,
Blijft Hy ze in deernis gadeslaan.
Ja, schijn' ze ons ook van de aard verdwenen;
Ook in 't onzichtbaar hartvereenen
Blijft zy voor de Eeuwigheid bestaan.

Erkennen we in dees bange tijden,
H e m die haar zuivert door dit leed;
En, moet het, deelen we alle lijden,
Tot smaad en wederspoed gereed!
Zijn adem zal hen steeds doorzweven
Die heilig aan Zijn Liefde kleven,
En 't Kruishout torsen op Zijn spoor.
Ja, toonen we ons Zijne onderdanen,
De stavers Zijner legervanen,
Wier arm Hy zich ter dienst verkoor!

Neen, 'k roep u niet tot ijdel pralen
Mijn Zoon, of schittrend schijngeluk.
Neen! tot vrijmoedig ademhalen,
Tot brijzling van het slavenjuk.
Dat juk der z e l f h e i d , onzen schouderen
Eens opgelegd door zondige Ouderen,
Doch waar ons Jezus van ontheft,
Om in Zijn volheid weg te vlieten,
In 't rein en stoorloos Geestgenieten
Dat aard noch sterflijkheid beseft.
1822.

Een stervende vader

AAN ZIJNE (AANGENOMEN) NEGENJARIGE DOCHTER, OMTRENT HET LAATST DER ZEVENTIENDE EEUW.*

‘Mijn dochter! dochter, niet door 't bloed
Maar Vaderlijke zucht!
Treedt toe, eer in dit stervensuur
De stem mijn borst ontvlucht.

Ik schud dit sterflijk lichaam af,
En zie mijn hoop vervuld
In Hem die voor mijn zonden leed,
Voldoener voor mijn schuld.

Gy! hoor het Vaderlijk vermaan
In dees mijn laatste taal:
Herdenk het met een Kinderhart,
Niet eens, maar duizendmaal.

Hang, dierbre, dien Verlosser aan,
Gy kent Hem reeds door my;
En dan - zie al, wat is, vergaan,
Bemoedigd, dankbaar, blij!

Aan Hem behoort de macht alleen,
In Hemel en op aard:
En zalig, die Zijn Rijk verwacht!
Die op Zijn weêrkomst staart!

* Krekelzangen III, 79.

Het einde nadert, ô mijn Kind!
Van alle Staatsverdrag;
Beproevingdagen rijzen op,
Als de aarde nimmer zag:

Maar 't Rijk van Jezus is naby,
Hy keert met majesteit,
En zal den sikkel slaan in de oogst,
Die op Zijn aankomst beidt.

Mijn Kind, Zijn Heerlijkheid verschijnt
Wanneer men 't minst gelooft;
Maar 't tijdstip is van God bepaald
En hangt ons boven 't hoofd.

Ik sterf in dit vooruitgezicht;
ô Prent het in 't gemoed,
En melde 't uwer kindren kroost
Den spruiten uit hun bloed!

Gy zult dien gloriedag niet zien,
Mijn nog onnoozel Kind!
Noch zy, die ge eens by rijpe jeugd
In 't huwlijk overwint;

Noch 't Kroost dat uit die Kinders spruit;
Maar (ô verberg het niet,)
Het Kroost van dezen zal het zijn,
Dat Jezus weêrkomst ziet.' -

Dus klonk op 't kalme bed des doods
Des grijzen Vaders taal;
In dank verhief hy 't brekend oog,
En 't schoot zijn laatsten straal! -

Hy stierf; de dochter werd een Vrouw,
Zag Kroost van Kroost uit Kroost;
En Kroost en Kleinkroost zeeg in 't graf,
In 's Heilands wil getroost.

Het Kroost dier laatsten leeft en lijdt,
En wacht in stille beê
De weêrkomst van zijn God en Heer,
En 't zalig Rijk der Vreê.

1822.

Hagar aan Sara.*

ונמישא יוגל המאה וכ תא סגו דל ארקי קחציכ יכ
אוה דערז יכ
GEN. XXI; 12, 13.

De Egyptische slavin tot Saraas dienst gekocht,
Met luttel gouds betaald, met luttel leeds verdreven;
Maar die in Saraas plaats haar Echtkoets drukken mocht,
En Abram 't aan heur schoot ontbrekend kroost moest geven: -
Ja, 't nietigst voorwerp, nooit haars meesters aanblik waard,
Doch waar zijne Egâ-zelv uit gunstig welbehagen
Den zegen van haar echt, de hoop der lijdende Aard,
Haar toegezegd van God, op over dacht te dragen: -
De balling die haar zoon, haars meesters heerlijk bloed,
't Gebrek ten prooi gedoemd, door onbewoonbre heiden
Versmachtend, lavingloos, wanhopende en verwoed,
Verlaten van 't Heelal en dolende, om moest leiden: -
Die Hagar, moê van klacht in ijdle lucht gestrooid,
Gelukkige meestres! al zou 't uwe oogen tergen,
Verstout zich in dit schrift, met fierder hart dan ooit,
Voldoening, vraagt gy? Neen, vergeving af te vergen. -

* Krekelzangen III, 1.

Vergeving? - Ja, van u! Zy vraagt die meer oprecht,
Dan toen haar zwangre lijf, aan uwe kniên gebogen,
Haar hevigheid betreurde, en met ontbonden vlecht
De tranen daar ze uw voet meê nettede, af mocht droogen.
Ze erkent uw rechten thands, en wijkt u, vrij van spijt.
Zy hoonde en u en 't kind van Gods beloofden zegen:
Maar voede uw hart geen wrok, geen vonk van minnenijd:
Ach! grooter is uw lot dan 't aardrijk op kan wegen.
Bevoorrechte! ach waarheen verdoolden we in den waan!
Gy twijfelde, en uit my dorst ge uw beloftnis hopen;
Mijn lichtgeloovig hart nam uw begoochling aan;
En straks stond beider borst voor weêrzijdsche afgunst open.
'k Werd trotsch, en, vruchtbre vrouw, zag op de onvruchtbre neêr;
Gy wilde uw hoog gezag op uw slavin bewijzen;
'k Ontvlood; een hemelstem bracht me aan uw voeten weêr,
Maar dit verneedren-zelf deed my den boezem rijzen.
Reeds hield ik me in mijn waan voor de Egâ van den Held,
Den grooten Herdervorst, den eerbied aller Volken;
Mijn naam met Abrams naam, geen Sara meer, gemeld;
En trad in walm van roem op luchte wierookwolken.
Onnoozle! 't duizlend hoofd was voor dit heil te zwak!
Geen teedre dienstmaagd kon die geestbedwelming dragen!
't Was dronkenschap van vreugd, als lachende Izaäk
Die droomen van 't verstand als nevels kwam verjagen.
Pas zwol uw zwangre schoot, of 'k vond my neêrgedrukt;
Nog wilde ik aan my-zelv mijn eigen hart verbloemen,
(Ach, de angel van de spijt moest uit dat hart gerukt,)
En 'k dorst my boven u, als meer gezaligd, roemen. -
Het uur van God was dáár; Zijn woord, in u vervuld;
't Riep me alles, alles toe: ‘Uw uitzicht ging verloren!’
Wat wierd ik sints die dag den morgen had verguld!
En wat van 't heerlijk lot, door 't hart my toegezworen!
Mijn dierbare Ismaël, de troetling van mijn Heer
En de uwe - hy, bestemd tot zulk een heilverwachting -
Vervallen...! ô Mijn ziel, mijn boezem was te teêr:
Te rug gezet, trof meer, viel wreeder dan verachting.
Ach! haatlijk werd hy u, en ja, hy moest het zijn,
Als mededinger in zijns vaders tederheden:
Mijn boezem blaakte en zwol van 't gistende venijn,

En 't broedende addrennest moest in die borst vertreden.
   Wat toch verbeeldde ik my? wat rechten voor mijn kind?
Ach! 'k had zijn recht verbeurd om met het uw te deelen.
   Baldadig sloeg mijn trots uw goedheên in den wind,
Om 't zelve in domme vlucht uws Abrams erf te ontstelen.
   Ach, dat ik, in uw schuts en door uw zorg bewaakt,
Als dienstmaagd op uw kniên van 't telgjen ware ontbonden,
   U uit mijn vruchtbrer schoot tot Moeder hadd' gemaakt!
Gy wilde 't, maar mijn drift heeft dat ontwerp geschonden.
   'k Moest meer, 'k moest moeder zijn, mijn zoon mijn eigendom!
En - 'k greep (ontzinde vrouw) naar 't voorrecht van zijn broeder! -
   Doch de Ahnacht wilde 't zoo; wie keert Zijn toeleg om!
Neen, 't Godgeheiligd zaad heeft geen slavin tot moeder!
   Geen deel hebt ge, ô mijn zoon, aan 't aangekondigd heil!
Geen Goël uit uw heup zal 't aardrijk vrede brengen,
   (Te heerlijk is dat lot, te hoog voor 't aardsche peil,)
Geen Godheid zich aan 't bloed van Hagars nakroost mengen.
   Neen Sara! 'k buig my neêr; den Heiland van 't Heelal
Aanbidde ik in Uw Zoon, met zegen overgoten!
   Wien aarde en Hemelthroon als heerscher eeren zal,
Dien ziet mijn scheemrend oog in deze uw vrucht ontsproten. -
   En Ismaël - hy, Vorst van een ontzachbren stam,
Zal, zwerver door het Oost, in nooitversterfbre neven
   Zijn afkomst eeren doen uit zwerver Abraham,
En 't woeste Heidendom voor Abrams God doen beven.
   Ja, als ik, stervensmat, op de opgespleten korst
Der blaakrende aardklif van Berzébaas woestenyen,
   Geen traan zelfs over had tot lessing onzer dorst,
En 't reeds bezwemen kind in struiken neêr mocht vlijen;
   Ontvliedende aan 't gezicht des doodstuips om zijn mond,
Met saamgenepen vuist dees blaauwe borst deed kraken,
   En zinloos nedersloeg, en wentelde op den grond;
Daar zelfs mijn dorre keel geen jammrend a c h kon slaken:
   Toen, dank zij d' Eeuwige die me aanzag van omhoog!
Zeeg troost en laafnis neêr als nooit mijn hart beproefde;
   Een beek vertoonde zich aan mijn ontneveld oog;
Mijn dierbre was gered; en - zalig, ik, bedroefde!
   Toen galmde heel mijn ziel van de eerste Godspraak weêr,
Die me op den weg van Sur naar u te rug deed keeren:

‘Uw Zoon zal machtig zijn, ontzachlijk in 't geweer,
En, woestaart uit het woud, wat om hem is, braveeren.’
'k Herdacht, en 't klonk my thands met meer, met voller troost
Door borst en ingewand: 't was of me een nieuwe zegen
Doorvloeide: een schitterstraal van 't uchtendbarende Oost
Ontsproot, en loeg me in 't hart met middagluister tegen.
'k Zag, docht my, dieper in die toekomst. 'k Zag zijn vuist
In strijdbaar nageslacht de halve wareld temmen;
'k Zag door zijn stouten voet het Heidendom vergruist;
En Godgevloekten Cham in zijn gareel beklemmen.
'k Zag - ja! vervul, ô God, dit schittringvol verschiet!
Zijn arm, onwetend zelfs, voor aller Heiland strijden,
En, daar heel 't Oost en West geloovig samenvliet,
De Hoop van Abraham in Abrams God belijden. -

Meestres! Zie daar de ziel van uw slavin ontdekt!
Slavin is ze u, ô ja, schoon meê verrijkte moeder:
Zoo God me een nageslacht van Koningen verwekt,
Mijn zoon, God wilde 't zoo, is minder dan zijn broeder.
Ze erkent haar ongelijk, vergeef haar! Schenk de rust
Der weêrverzoening aan de schuldige op haar smeeken! -
Beleedigde! is er wraak van teêrder hartelust,
Dan tranen van berouw die de overtreding wreken?
Mijn trotschheid is niet meer, want God verlaat my niet;
Wat kan ik, dan in dank voor Zijn genade blaken?
Waar ben ik? Onder 't oog dat in mijn boezem ziet;
En 'k zou, beleedigster, niet naar vergeving haken?
Ook Sara zal gewis, uit wier gewijden schoot
In Izaak vrede en zoen voor 't aardrijk is gerezen,
Aan wie vergeving wenscht, aan Abrams bedgenoot
En moeder van zijn kroost, niet onverbidlijk wezen.
Zoo breng' dit palmblad dan, met mijn oprechten rouw,
Mijn tederheid, ontzag, en schuldgevoel beladen,
Mijn hulde en dankbaarheid aan die verheven Vrouw,
Die d'inkeer tot den plicht niet wrokkend zal versmaden!
Dit geef de Almachtige, wien 't brekend hart behaagt,
Dat, in zachtmoedigheid, Zijn reine beeltnis draagt!

1823.

Jacob aan Ezau.*

זוילע וימי תונש איח יתולח רמאו
PSALM LXXVII, 11.

PSALM LXXVII, 11.

Indien ze uw rust niet stoort, ontfang uws broeders groet,
ô Ezau! ze is geweld van uit een rein gemoed,
U minnende, achtende, en waardeerende, en ontziende,
En dat uw vijandschap, uw zielswrok, nooit verdiende.
'k Weet, gy beschuldigt my, bedreigt me, en zoekt mijn dood.
'k Gevoel den grond dier spijt, die my dien boezem sloot,
Die me altijd open stond, wanneer we als jonge knapen
In lotgemeenschap (ik met d' eerstling uit mijn schapen
Die 't blijde voorjaar schonk; gy, met de ruige vacht
Eens evers wit beschuimd en bloedig van de jacht,)
Te huiswaart keerende, in elkanders armen vlogen
Met lachjens op 't gelaat en blijdschapvonklende oogen;
En, hand in hand geklemd, by 't knappend avondvuur
Den zonnegloed des daags vergaten; zoet en zuur
Als broeders deelende; op uw vangsten en mijn zuivel
(Omringd van 't brakgehijg en moedig windgesnuivel
Uws veldstoets en 't gesnork des wachthonds van mijn kooi,)
Vergast; eer 't hart zich nog aan de eerzucht gaf ten prooi,
En Vaders zegenkus, eenparig voor ons beide,
In zijn geliefde zoons den voorkeur onderscheidde,
Dien 't weeke moederhart aan de andre zij' veellicht
Vereffnen wilde door een zorglijk tegenwicht;
Gevaarlijk middel voor de broederlijke liefde,
Dat, verr' van stelpingskracht, slechts nieuwe wonden griefde!
Van toen ontmoetten we ons in 't zelfde zielsgevoel
Niet meer; ons hart vervreemde en werd elkandren koel;
Ja, min door vriendschap dan door zelfzucht aangedreven,

* Krekelzangen III, 11.

Werd ons de inschiklijkheid tot grond van 't samenleven.
ô Jammerlijk verval voor 't eens aandoenlijk hart!
Nu deelden we in elkaâr genoegens meer noch smart;
Mijn herderlijk beroep werd voorwerp van uw smalen,
En ik - belachte uw jacht en hongrend boschverdwalen.
Geheel onze inborst werd weêrstrevig aan elkaâr.
'k Dacht Abrahams belofte en Gods bestemming naar.
En toen, toen viel 't my hard, des Grootvaârs dierbren zegen,
Die erfgaaf aan ons huis, door Gods genâ verkregen,
Te ontberen, en op n, op u te zien gebracht
Die vreemd scheent en veraart van 't Ouderlijk geslacht.
Toen kwijnde ik van 't verdriet, van 't vurigst zielsverlangen,
Voor die 't miskent en hoont dat Vaadrenerf te ontfangen.
Niet, dat ik nijdig ware op uw geboorterecht,
Mijn broeder! of belang aan de eer des oudsten hecht,
Op Jacobs overvloed een hebzieke aanspraak maakte,
Of naar 't bezit van 't uwe uit dartlen hoogmoed haakte.
Neen, 'k wilde u dienen als uw mindere, als uw slaaf,
En gunde u, zoo 't moest zijn, de Vaderlijke haaf,
Gereed (dit doe ik thands) in afgelegen hoeken
Door d' arbeid van mijn hand het noodig brood te zoeken.
Neen, 't was geene aardsche zucht die my de ziel bewoog.
Gy weet het; sta my toe dat ik 't herhalen moog.
Nog eere ik u in spijt van dien verkregen zegen
Waarom me uw hand vervolgt met bliksemenden degen,
En, zoo geen moeder my ter hulp' ware opgetreên,
Wellicht mijn levensdraad alreeds had afgesneên,
En wijke u, zwicht, en zwijg voor uwe oploopendheden.

Voorzeker 't is ook nog uwe aandacht niet ontgleden,
Wanneer wy, onderling in minlijk onderhoud
De nachtwaak sleten, met elkanders hart vertrouwd,
Hoe dikwerf 't oog my zwol! hoc by de erinneringen
Aan Edens profecy de traan my plach te ontspringen
Op 't denkbeeld van den Vorst, 't geheiligd Vrouwenzaad!
'k Zag (docht my) 't vonklen nog van Grootvaârs zacht gelaat
En 't plooien van zijn mond, zoo onweêrstaanlijk teder,
Als hy 't vermeldde, dat die Godsheld, Slangvertreder,
En Schuldverzoener voor heel Adams nageslacht,

Uit zijn, uit Izaaks stam (ô heillot!) wordt verwacht.
ô! Zalig (zuchtte ik dan) wiens bloed hem 't licht zal schenken!
En zonk in mijm'ring weg en pijnlijk overdenken;
Tot gy me als uit een droom te rug riept met een lach,
Meer grenzende aan den spot, dan eerbiedvol ontzach:
‘Wie onzer (was uw taal) zal 't oogenblik beleven!’ -
Dat woord is me in de ziel als ingegrift gebleven,
En uw verachting van dat voorwerp trof my diep.
't Doorklonk mijne ooren by mijn nachtwaak; als ik sliep;
By 't nederleggen op mijn leger; by 't ontwaken;
Mijn rust was weg, en 't hart scheen in mijn borst te blaken
Als cindels, met een gloed die d' ijzerbout doorweekt,
Met diepen zucht op zucht mijns ondanks aangekweekt. -
't Geviel nu - maar ô neen, wat zijn gevalligheden?
Hy die den loop bestiert van 't wislend hier beneden,
Bepaalt elk oogenblik wat 't elker reiz' gebeurt;
En blind is, die in 't lot Zijn vrijmacht niet bespeurt: -
't Was eenmaal, dat ge, en moê van 't lang en vruchtloos jagen
En hongrig, aan mijn disch een schotel spijs kwaamt vragen;
(Ach, immer wist ge u blij verwelkoomd en onthaald,
En dienst met wederdienst, en dank met dank betaald!)
Een smaaklijk linzenmoes, mijn avondspijs, was reede,
En loeg uwe eetlust toe. Behoefde er drang of bede
Om 't u te schenken? Neen! Mijn boezem aarzelt niet;
Maar, daar gy 't oog verdiept in 't donkre voorhoofd ziet,
Beschouwt gy me, en gy vraagt. - Niet uwe, een andre honger
(Dus zeg ik,) foltert me af. Ach waarom ben ik jonger
Dan gy geboren - of, is aan 't geboorterecht
De zegen Abrahams, des aardrijks heil, gehecht!
Ach! waar 't verkrijgbaar voor een wareld! - ‘Gy mijn broeder!
(Dus zegt ge) ô weeke ziel, steeds schootkind van uw moeder!
Wat is me een zegen, die een' naneef, uit mijn bloed
Ontsproten, mooglijk is, daar ik hem derven moet?
Ik zal die heilspruit nooit aanschouwen, 'k ben des zeker.
Meer is me een moesgerecht en tintelende beker.
'k Verkoop u 't erfrecht voor dees enklen schotel spijs:
't Genot des levens is van eindloos hooger prijs.’ -

'k Ontzet. Gy reikt me uw hand en dringt my ze aan te vatten.

‘Mijn pijlboog en mijn zwaard, zie daar eens Ezaus schatten!
(Herneemt ge.) In 's krijgsmans vuist voegt ploeg noch herderstaf;
Ik sta ze u blij te moê met kudde en rijkdom af,
En heel dat uitzicht op een Nazaat zoo verheven.
God hoort me en staaft het woord: 't is alles u gegeven!’ -

Gy weet het, of ik dankte, en op mijn kniên....Maar hoe
't Gevoel u afgeschetst! Rebekka juichte ons toe;
Gy-zelf verweet u niets, en de eerste gouden dagen
Vernieuwden; beider hart was vrij van zorg en knagen:
En wat verschilde ons ook, in 't onbenijde lot,
De naam van Erfgenaam by onverdeeld genot!
Den Vader slechts alleen wiens hart gy hadt verkregen,
Moest de afstand dien gy deedt op 't zorglijkst zijn verzwegen,
Zie daar al 't onheil en heel d' oorsprong van ons leed!
Rampzalig is 't geheim, welks vonkling, steeds gereed
Om uit te barsten, met het dekkleed spot! 't Zijn kolen
In de asch bedolven, maar tot zoo lang slechts verholen
Tot de adem van den wind zich opheft in de lucht.
Dan stijgt de laaie vlam met klaatrend stormgerucht
En ruischt door de ooren, dekt den hemel met heur wolken
Van damp, en trekt elks oog naar de opgedekte kolken.

De blinde vader, die op 't naadrend einduur wacht
Dat hem verzaamlen moet by 't heilig Voorgeslacht,
Wil zijn geliefden zoon, zijn hoop, zijn eerstgeboren,
Thands vestigen in 't recht hem by de wieg beschoren.
Hy roept u, wenscht zich 't hart te sterken door een beet
Van 't wildbraad door uw hand hem dikwerv' toegereed,
En dan zijn zegen op uw schedel uit te spreken:
Een zegen, die uw eed, uw afstand, moest verbreken,
En my, rampzaalge, van de hoogte....Neen, ô neen,
'k Voleind niet, 'k heb dat uur onlijdlijke angst geleên.

Wat zal ik? - Gy, gy zwijgt; zal ik hem 't hart bedroeven
Met spreken? 'k Voel me en hart en lippen samenschroeven
Op 't denkbeeld. - Neen, mijn zoon, barst Vrouw Rebekka uit.
Licht werd uws Vaders vloek de vrucht van dit besluit.
Neen, terg den Grijzaart niet op d' oever van zijn dagen;

Zijn zwakheid zij ontzien en eerbied toegedragen.
U koomt die zegen toe, ontfang hem op uw hoofd!
Uw broeder heeft zich 't recht door 't af te staan, beroofd.
Gy zijt die oudste thands, in Ezaus plaats getreden;
God-zelf nam d' afstand aan, Hy, tuige by onze eeden!

Ik zweeg en huiverde - een verborgen stem weêrsprak
In 't binnenst mijns gemoeds, en 't was of knak op knak
Mijne aangevochten ziel in 't wagglend overhellen
Verwrikten; neen, geen taal kan zulk een toestand spellen.
Mijn moeder strookt me, en droogt de tranen, langs mijn wang
Afbigglende in 't getij' van zulk een harteprang:
‘Aan my, zegt ze, is 't vergrijp, en, is er iets te vreezen,
Gehoorzaam, en - voor God zult gy onschuldig wezen!’ -

Gy toogt in 't woud, en keerde, en bracht het tengre wild;
Bereidde 't; maar om niet: uw arbeid was verspild.
In 't afzijn had de list uw uitzicht voorgekomen.
Mijn broeder, 'k schaam my, ja, zou ik de erkentnis schroomen?
Ik bloos. - Maar gy, helaas! wat deedt, wat gingt gy doen?
Een eedbreuk! - Ezau neen, hier wilde u God voor hoên.
Voor my, ik dacht niet; 'k volgde, en liet mijn bleeke lippen
De woorden van bedrog, my opgelegd, ontglippen,
Van 't geen ik zeide of deed my-zelven naauw bewust;
Op moederzorg en trouw, en Izaaks God, gerust.
'k Misdeed; maar gy....! maar gy, kost gy my 't goed ontrooven,
My voor Gods aanschijn-zelf verzekerd by 't beloven? -
Doch neen, 'k verdenk u niet van zulk een trouwloos feit;
Geen krijgsmans hart neemt deel in lage arglistigheid:
Oprechtheid is zijn aart. Wy weeke Herdersknapen,
In stille werkloosheid by 't hoeden onzer schapen
Den wolf bespiedende in zijn listen daar hy loert,
Zijn mooglijk eer tot list, tot argwaan reedst, vervoerd.
Maar weinig achtte gy dien vaderlijken zegen
Op 't ziekbed, voor 't genot eens lekkren beets verkregen.
Gy wist zijn voorkeur voor den Jager, en den grond,
Die, zwak des onderdoms, in 't vleeschgerecht bestond;
En 't wilde u niet in 't hart, hoe veel een vaderzegen
Op 't kinderlijk gemoed, ja zelfs by God, moest wegen!

Of, weinig had uw ziel heel d' omvang overdacht
Diens zegens, voor ons beide en beider nageslacht.
Ik sidderde en bezweek; maar verder zag die moeder,
Die (neen) geen broeder wou verbittren op zijn broeder,
Maar beide hoedende, ook Gods heilbeloftenis
Verzeekren aan den stam die Hem geheiligd is. -

In 't eind, gy nadert, - en de ontdekking - Welk een beven!
Wat woede! welk een schrik! - Hoe kost gy 't my vergeven!
ô Neen, gy kost niet. 't Was te veel, zelfs in mijn oog:
'k Gevoel het, welk gevoel geheel uw ziel bewoog,
In tijgrenwoede ontstak en drift om wraak te plegen;
En - 'k geef u 't leven op; - maar niet dien Vaderzegen.
'k Betreur u; doch (nog eens!) gy hadt aan 't recht verzaakt,
My erfgenaam des Heils in Vaders plaats gemaakt,
En 't onomstootbre Woord in Almacht uitgesproken,
Is met my, buigend riet, maar door geen macht te kroken.
Treff', treff' me uw lemmer, richt uw pijlen op mijn borst,
Wien treft ge in dit mijn hart? den grooten Vredevorst!
Geen eedbreuk kon me een recht, door God gehandhaafd, nemen;
Geen moordspits zal me ook nog 't verkregen Heil ontvremen.
Dat wijkt niet van my, neen, 't blijft eeuwig aan mijn stam;
Aan my was 't reeds bestemd in Grootvaâr Abraham.
Geen macht ontworstelt my den zegen diens bevrijders.
'k Omklem hem met de kracht eens nooit verwrikhren strijders.
Verplettre my 't geweld, vergrniz'le 't my den kop,
Ik geef dien Heiland, dien Verlosser, nimmer op.
Doch neen, verban de wraak, keer tot u-zelven weder!
Wees Jacobs broeder weêr, grootmoedig, minzaam, teder!
Ik weet, men legt in eens geen felle gramschap af;
Maar toom haar, volg' ze ons niet naar 't albeneevlend graf.
Helaas! vaak leeft ze ook dan, als lang verstorven vaderen
Van de aard verdwenen zijn, hunne afkomst nog in de aderen.
Ach, de uwe zij my niet ten vijand tot verderf!
Heb wat uw zwaard bereik', en gun my Abrams erf!
Thands vluchte ik, en ontzie de grimmigheid eens broeders,
Als balling, met den staf eens armen schapenhoeders;
Een andre tijd wellicht hereent ons, - delgt misschien
Die wraakzucht uit uw borst, die 't plicht is thands te ontzien.

Dan mogen we als voorheen elkaâr in de armen vallen,
Ik, zwervend Herdershoofd, gy, Vorst van duizendtallen!
Bedenk gy, wie u schrijft, wie voor uw aanschijn vliedt;
't Is Jacob; Jacob, ja! - Vaarwel, en haat hem niet!

1823.

Ezau aan Jacob.*

אךבצלם יהלךאיש

PSALM XXXIX, 7.

'k Ontfing uw brief en groet! en dwong me om die te lezen.
Nog had zich 't stormgetij' niet in mijn ziel bedaard.
Doch eindlijk - 't was me een plicht; en, wat kon de inhoud wezen,
Mijn gramschap na 't gebeurde, of nieuwe ontzetting, waard!
Welaan dan! 'k breek het wasch. Ik lees met driftvervoering
Uw zachte en zoete taal en my te kunstvol pleit:
'k Herlees: de drift maakt plaats voor zachter zielsontroering,
En, Jacob - ja, 'k berust in uwe onnoozelheid.
Dit 's veel; waarschijnlijk meer dan ge immer dorst verwachten;
Doch Ezau is te groot voor veete of woordgeschil.
'k Herken mijns Jacobs stem in spijt der lamm'renvachten
Waaronder hy zich-zelv' op nieuw verbergen wil;
Doch 't zij zoo! 'k Wil ook my in 't minste niet verschoonen:
Dit ware 't geen mijn ziel op 't onverzoenlijkst haat;
Steeds zal ik me onvermomd gelijk ik ben vertoonen,
En leez my elk in 't hart waar van mijn boezem slaat!
't Is waar, 'k misgreep my-zelv' in arglooze onbedachtheid,
En de opgevlamde drift benevelde mijn ziel;
Maar - list verbergt zich steeds in aangenomen zachtheid;
By de intreê reeds in 't licht omgreept gy my den hiel.
'k Sta toe, ik weet geen prijs op de erfgeboort' te stellen;
Doch waarom my verschalkt na d' afstand dien ik deed,

* Krekelzangen III, 23.

't Verlies met schaamte, hoon, bespotting, doen verzellen,
   En my mijn gift betaald met onverduurbaar leed?
Hoe, Jacob! kent ge my, en kon 't uw hart gehengen,
   Voor 's Vaders aanschijn dus, en dus met eigen hand,
My in 't gevoelig hart dien doodsteek toe te brengen?
   Is dit de dankbaarheid? is dit de broederband?
Of durfdet gy van my een woordherroeping wachten
   Zoo 's Vaders zegen eens met d' afstand strijden mocht?
Afgrijslijk, zoo ge my tot zoo verr' kost verachten!
   Afgrijslijk, die in u een zulk vermoeden wrocht!
Ik huichlen? ik een woord uit eigenbaat verbreken?
   Afgrijslijk, wiens gemoed dit denkbeeld niet verfoeit!
En wat zou me in het hart zoo'n gruwlijk opzet kweken,
   Waar nooit of vuige list of hebzorg heeft gebroeid?
Van jongs, verstrooid van geest in bosch- en jachtvermaken,
   Voor Vaders heimlijkheên en Grootvaârs wondren koel,
Wat weet ik, dan 't genot dat voor my staat, te smaken;
   Wat kan me een toekomst zijn, voor Ezau zonder doel?
Neen, 'k gunne u 't recht - ik gunne u d' inhoud van dien zegen,
   En 'k had u anderwerv' dat voorrecht afgestaan;
Maar, wreed teloor gesteld...en schaamrood - 'k Voer den degen,
   En wie my honen durft, moet door mijn arm vergaan! -
Ja, Vader zag de vlam niet in deze oogen branden,
   De woede in 't kokend bloed niet steigren op 't gelaat;
Maar voelde 't heete vocht zich drupplen op de handen,
   Dat de uitgeborsten spijt my afdrong om 't verraad.
Hy hoorde 't, hoe mijn stem van felle ontroering beefde;
   Mijn boezem stikte in 't woord dat me uitbrak in die smart;
En daar zijn dorre borst zich aan de mijne kleefde,
   Herkende hy mijn woede in 't kloppen van mijn hart.
'k Viel hijgende aan zijn kniên: - met de armen uitgestoken
   Omvangt hy me - en - verdrinkt in tapplend tranenvocht:
Mijn Vader, roep ik uit, ik sterf niet ongewroken;
   De roover heeft me in list, in kracht niet, overmocht.
Zijn bloed....! - ‘'t Is 't mijne; neen, (zegt de altijd teedre Vader,
   Als smoorende in de klacht) - ‘mijn zegen rust op hem!
Mijn onherroeplijk woord! Gy hoorde 't, Levensader!
   Die zegen keert niet weêr, geen eens gesproken stem.’ -
Hier blikte ik woest in 't rond; verbeet my tong en lippen;

En sprong vertwijflend op, en wierp my by hem neêr.
Mijn zegen! brulde ik uit, en hield zijn kleederslippen,
Of is dan 't Vaderhart voor my geen Vader meer! -
‘Ach! kreet hy, 't is te laat: 'k heb alles hem gegeven,
Heel Abrams heilgenâ - bezitting - heerschappy.’ -
En is op 't vlak der aard niets oovrig meer gebleven?
Dus roep ik. - Zegen me ook, mijn Vader! ja ook my! -
‘Ja (snikt hy eindlijk) ja, (met angstig boezemhijgen):
De zegen van den daauw des hemels, 't vet der aard -!
Zijn juk....gy zult het, ja! ter zijner tijd ontstijgen,
En, moedig oorlogsman, steeds leven van uw zwaard.’ -
God geve 't, riep mijn hart! Van 't oorlogszwaard te leven
Is alles wat ik wensche en meer dan Vorstenschat.
En 'k voelde me in dat uur tot hooger heil verheven,
Dan of ik Izaaks erf en 's warelds kroon bezat.
Wat zoude ik meer? - Met u de rundren hooren loeien;
De kemels met een oogst van tarw of gerst belaân;
Een witte zee van room in de emmers saam zien vloeien;
En aan de deur der tent by hof en wijnberg staan? -
Neen, Jacob! 'k heb mijn deel; dat deel was my beschoren;
De hemel perkte 't my als lotbestemming af;
Hier voel ik me in dit hart, tot anders niets, geboren,
En vorm geen uitzicht dat zich verder strekt dan 't graf.
Al 't oovrig - 'k was gereed het u op nieuw te schenken;
Waarom 't my dan ter sluik en door verraad ontroofd?
Ik wilde uw rechten niet, moest gy de mijne krenken?
Dit moest my, vroeg of laat, geboet zijn met uw hoofd! -
Doch neen! De drift hergloeit; hoe zwaar is 't, haar te toomen!
Neen, wees mijn broeder weêr: gy hebt my niets ontrukt;
Hou op met Ezaus wrok (het hoont hem slechts) te schroomen;
Keer tot die moeder weêr, die me altijd heeft verdrukt.
Ik weet het, 't is in u, uw slanke en poezle leden,
Dat ze al haar vreugde plaatst, dat ze altijd zich behaagt;
Mijn ruigte en grove leest zijn vuile afschuwlijkheden,
Dien ze onbedwingbren haat, dien ze innig afkeer draagt.
'k Verschoon dit in een Vrouw, by 't stille herderleven,
In veldzang opgevoed, maar draag een andren moed;
En met haar in de stulp als huisdier vast te kleven,
Verdraagt met de onrust niet van 't my bezielend bloed. -

Dit melde u dit geschrift! Ik trek naar andre palen.
Als Izaäk, en 't uur (waarschijnlijk) is naby,
Natuur, het borgen moê, haar schatting zal betalen,
Is me alles Vaderland, en heel de hemel vrij. -
Doch weet ik of dit blad den zwerver zal ontmoeten,
Die thands onedel vliedt, de hemel weet, waarheen?
Of waar ik, vroeg of laat, hem eindlijk mag begroeten,
En toonen, dat mijn borst geen hart besluit van steen?
Gy smeekt my; 't is genoeg. - Gy hebt my snood beleedigd;
Ge erkent het, en het leed is daadlijk uitgewischt;
Maar dat ge u van 't bedrog op grond eens rechts verdedigt,
Dit, Jacob, is te veel. Geen dekkleed voor de list! -
Doch 't zij! - Geniet in vreê het geen u 't lot bestemde;
Mijn hart benijdt u niet. Vrees nawrok noch verwijt.
Beklaag ik my van 't hart dat Vrouwenraad me ontvremde,
'k Herdenk, en dit 's my zoet, dat gy me een broeder zijt.
Vaarwel! Voert de Almacht ons in veel, in weinig jaren,
Elkandren weêr in d' arm, 't is Ezau die dit zegt,
Gy zult zijn liefde en trouw en broederzucht ervaren!
Een Krijgsman, wie ooit veinze, een Krijgsman is oprecht.

1823.

Jacob aan Rachel.*

לָמָּה רִמִּיתָנִי

GEN. XXIX, 25.

Mijn Rachel (zoo ik u na 't opgaan van dees dag
Vol schrik en woede, nog de mijne noemen mag),
Om wie, om wier bezit, my zeven lange jaren
In loondienst, onbeklaagd zijn over 't hoofd gevaren,
Ja, als een zomernacht den reizende, in wiens hart
De morgen telkens daagt al staat de hemel zwart!

* Krekelzangen III, 30.

Gy, wie ik heden op mijne Echtkoets als mijn Gade,
Gelukkig als ik-zelf die in haar weelde baadde,
(Na de onbegrijplijkheên der vreemdste bruiloftsnacht,)
By 't rijzend daglicht in mijn arm te vinden dacht.
Maar - snood bedrogen misse! ô Rachel, teêrst beminde!
U roep, u roep ik aan, ik raadlooze en ontzinde;
U schrijf ik, bevende, en onwetend wat ik schrijf.
Ach! immers deelt gy niet in 't gruwzaamst wanbedrijf?
Of veinsde gy my liefde en kost haar niet gevoelen?
Of, waart gy 't werktuig slechts van 't ouderlijk bedoelen,
Het lokaas, me aangeboôn tot dekking van den strik
D' onnoozlen uitgespreid, zoo schuldloos zelve als ik? -
Ja, schuldloos! ja ook zelv misleid en wreed bedrogen! -
ô Dat ik in dit uur door d' opslag van uwe oogen
In 't harte lezen mocht dat immers 't mijn verstond,
En nooit gehuicheld heeft noch spotte met zijn wond,
Maar, teder en oprecht, van zoete weêrmin blaakte,
En met een enklen lonk my hoogst gelukkig maakte!
Ach! mooglijk - neen gewis! uw Jacob twijfelt niet,
Dat ge in dees oogwenk-zelf daar tranen om vergiet;
My, en u-zelv misschien, ons beider lot, betreurend,
Indien 't u smarten kan, dan dubbel hartverscheurend!
Ach, Rachel, meld het my: mijn leven hangt er aan:
Verfoeit ge, als die u mint, dit trouwloos wanbestaan?
En lijdt uw hart als 't mijne? - Eilaas, wat durf ik vragen!
Neen, blijf uw Jacob, blijf uw bruigom slechts beklagen:
'k Heb aan mijn smart, 'k heb aan mijn woede reeds te veel. -
Wat wil de onzalige op mijne Echtkoets - wier gestreel
My walgt? - die....Hemel ach! Maar ook haar tranen leken.
Ze is offer, buiten schuld, van 's Vaders valsche treken;
Ook haar komt deernis, ja, en geen verachting toe.
Als slachtlam heengevoerd en zelve onwetend hoe? -
Gesluierd, bevende, en als smoorende in heur snikken, -
Met spraakloos hijgen - in een stuipverwekkend schrikken
Wordt ze in den arm gestort van die haar niet bemint,
Niet argwaant, niet herkent, door nacht en drift verblind,
Maar by den morgenstraal met afschrik in zijne armen
Bespeurt - van ijzing bleek en roerloos voor haar kermen!
Ach! welke onstuimigheid....Vergeef, vergeef ze my

ô Hemel! Kon mijn hart verzwelgen wat ik lij? -
'k Vlieg raadloos, en waarheen? Naar Laban, naar d' ontaarde,
Hem die zijn kind verried dat hy me in 't huwlijk paarde,
En 't andre blootstelt aan de onteering, aan den smaad
Eens Jonglings, brandende van wraakzucht om 't verraad. -
Vergeefs! de ontrouwe blijft verscholen; en mijn vloeken
Verstrooien in de lucht by 't lang en vruchtloos zoeken.
Dit, dit heet Vader zijn! ô Rachel, ja 'k vergeet
Dat hy u 't leven gaf; dat gy zijn dochter heet!
Vergeef, vergeef my. - En de Onteerde, door geen banden
Van liefde of trouw verknocht, terwijl gewelf en wanden
Daar ze op de sponde ligt, weêrgalmen van heur smart,
Is Rachels Zuster - ach! gaat Rachel-zelve aan 't hart!
Waar ben, wat doe ik? - ô Geliefde, zie my weenen
Van liefde, deernis, spijt, en raadloosheid met eenen!
Ach immers was ze ons steeds een dierbre gezellin
By 't schuldloos liefgekoos van onze teedre min -
Steeds zacht, steeds minzaam, en, indien ze uw schoon ontbeerde,
Toch dierbaar aan het hart, dat u aanbiddend eerde; -
Zoo vrij van ijverzucht! - met zusterlijke trouw
Zoo deelende in het lot, dat ons vereenen zou -
En zy, die Zuster, zy, die teedre hartvriendinne,
Onteerd in 't huwlijksbed der Zuster die ik minne!
Wat denkbeeld! - Rachel, ô mijn Rachel! geef my moed;
Bestier me in 't driftgestorm dat door mijn boezem woedt;
Hy berst me, ô ja, hy berst - Wat foltring! medelijden,
Verachting, die me om 't zeerst, ja die zich-zelf bestrijden!
Mijn Rachel, midden in die golving, slag op slag
My bonzende op dit hart! - Mijn Rachel, Rachel, ach!
Ontvliên we, ô Gy, mijn bruid, mijn liefde en eenigst leven!
Ontvliên we, om verr' van hier, naar vrijer oord te streven,
Waar vaderlijk geweld zijn dochters niet verkoopt;
Niet schandlijk door verraad met oneer overhoopt!
Waar liefde, trouw, en bond (zoo ze ergens zijn te vinden)
Den harten heilig zijn; en eed en woord verbinden!
Ja, 'k heb uw woord, uw hart; ik sta dat hart niet af,
Dat woord niet; noch uw hand, de mijne tot aan 't graf.
Uw Vader heeft my die voor 's Hemels oog geschonken.
Die keten, ons omsmeed, wordt zoo niet losgeklonken!

'k Heb koude en gloed voor u met wellust doorgestaan;
En (moet het) 'k neem 't op nieuw met de eigen wellust aan.
Nog kan ik wintervorst en zomergloeiing lijden,
Met nachtwolf en hyeen en valschen schakal strijden,
En waken nacht aan nacht voor 't toebetrouwde vee.
Men spreke, 'k ben bereid. Ja 'k vrage 't als een beê.
Wat zijn my zeven jaar, wat twee- wat driemaal zeven
Met Rachel aan mijn zij'? Wat 's zonder haar te leven?
Verplett' my 't bliksemvuur, zoo ik haar derven moet!
Maar, dierbre - wees de mijne, en alles valt my zoet.
Moog Lea...Dierbare ach! mijn eenigst welbehagen!
Zy zal me uw zuster zijn, wat naam zij koom te dragen.
Ach! andwoord me - ik verga van weedom, ongeduld....
'k Lij' alles. - Met uw hand is al mijn wensch vervuld.

1823.

Rachel aan Jacob.*

□*μεταμέλητα γ*□*ρ τ*□ *χαρίσματα* □*α*□ □ □*λ*□*σις το*□ *Θεο*□.

ROM. XI. 29.

ROM. XI. 29.

Hoe Jacob, hoe! mijn hart met uw misleiders deelen!
Gy kent dat hart dan niet dat vlammend voor u blaakt? -
Uw Rachel met uw hart, uw teedre liefde, spelen! -
Dit ware aan heil, aan plicht, aan eer, en God, verzaakt.
Mijn dierbre, zeven jaar zijn me over 't hoofd gevlogen
In 't uitzicht, van uw Gade, uw dierbre Gâ, te zijn!
Het heilrijk uur verschijnt, en door de list bedrogen...!
ô Hemel! kende ooit hart een wreeder hartepijn?
En gy, gy kunt uw bruid, uw droeve bruid, verdenken,
Daar ze eenzaam en bewaakt in bange tranen smoort! -
Zy, die geen leven kent dan hangende aan uw wenken,
Onttrekt zich d' armen niet, wien ze eeuwig toebehoort.

* Krekelzangen III, 36.

Met Maagdenschuchterheid in spijt van 't zielsverrukken,
Zag ik op 't naadrend uur van uwe omhelzing uit,
Schroomvallig, me als uw Gâ aan 't minnend hart te drukken,
Ja siddrend voor den plicht, den duistren plicht van Bruid!
Hoe langzaam kroop de dag die alles moest vervullen
Mijn' vrees, mijn maagdlijke angst, in tergend woelen rond!
In wassching, kleederzorg, en onbeduidend hullen!
En hoe, hoe joeg my 't bloed by vallende avondstond!
Onnoozle! ik vreesde, en wat? - het geen mijn wensch volmaken,
My Gade maken moest van dien mijn ziel aanbad.
'k Verlangde, en - kon den schrik, de zielsangst, niet verzaken,
En....wenschte 't uur te rug toen 't eindlijk nader trad.
Wat wenschte ik! 't Was bepaald, dat uur moest rugwaart wijken.
Mijn Zuster, uitgedoscht met de eigen plechtigheid,
Verscheen - 't omsluierd hoofd moest met mijne Echtkrans prijke n,
En werd, my-zelv voor 't oog, naar 't Bruidsbed heen geleid,
Hoe was my 't hart te moede, ô Jacob! - Ik verstoten!
Een andre hand aan de uwe als wederhelft verpand!
Of was 't een spel alleen van dartle speelgenoten? -
Was 't ontrouw van den man voor wien mijn boezem brandt? -
Wat wist, wat dacht ik? - Niets; maar roerloos neêrgeslagen,
Zocht vruchtloos dit mijn hart in bange tranen lucht.
Te hevig was de slag. Verplettring kent geen klagen;
Geen lichtnis van een traan; geen weldaad van een zucht.
Dus liet men me aan my-zelv. - Ik hoor mijn Vader naderen,
Die drukt me in 't zwellend hart den vlijm der spotterny,
En 't opgezweepte bloed bevriest my gants in de aderen:
‘Ja (zegt hy), 't jonger kind loopt de Oudre niet voorby.’
Nu zweem ik. - 'k Vind me in 't eind in 't eenzaam duister weder,
En tast bedwelmd in 't rond, onwetend wat ik doe:
Een heldre hemelstraal daalt op mijn boezem neder,
Een zachte waassemlucht waait me uit de hoogte toe.
Bedrukte, roept me een stem, niet ruischende in mijne ooren,
Maar zwevende als. een gloed door borst en ingewand:
Schep troost - een heilrijk lot is over u beschoren,
Maar 't gaat met Léaas lot voor eeuwig hand in hand.
Gy beide zijt bestemd tot hooger. Uit uw beide
Zal de Almacht Jacobs huis verheffen tot een Volk.
Geloof! aanbid! en zwijg! - 'k Zag op, en 't straallicht spreidde

Zich zes-paar-voudig uit, en wikkelde in een wolk.
Toen scheen me een donderslag te treffen! 'k Wendde de oogen
En zag een Hemelthroon, omringd van Englendom.
U zag ik voor dien throon op 't aanzicht neêrgebogen,
En de Aarde zuchtte en riep: Verwachte Heiland, kom! -
Wat wil dit? 'k Sta verbaasd in die geheimenissen,
Maar zeker is aan u een heerlijk heil verknocht.
Te aanbidden is ons deel; de Hemel moog beslissen,
En zalig die 't gezicht geloovig sluiten mocht! -
Ja, 't is des Hemels wil, my heeft hy niet versteken,
Ik zal uwe Egâ zijn, ook moeder van uw kroost;
Maar Léa u den tak van Gods beloftnis kweken.
Vaarwel - en zijn we in Hem, in 't Godsbesluit, getroost!

Doch, ga mijn Vader zien - en - wil u zelf verwinnen;
En smaad ook, 't is mijn beê, 't onnoozle slachtlam niet!
Ik blijve u, blijf ge my, teêrhartig, vurig minnen:
Zoo 't menschdom boosheid aâmt, van God is 't wat geschiedt.
Toon Laban 't ongelijk, u schendig toegedreven,
Bezadigd. Win mijn hand, gelijk gy 't hart my wont.
Wy, Zusters, zullen t' saam in onderwerping leven,
En deelen ('t is Gods wil) uw vruchtbre huwlijksspond'.
Ja, 'k voel my op dit woord de kaken oversproeien;
Doch - 'k zal uw weêrhelft zijn', de voorkeur van uw min;
En wat is 't aardsche lot dan doorgaand tranenvloeien!
Maar 't hart getuigt het my, Gods zegen rust daarin.

1823.

Aan de Joden onzes tijds.*

שאר ישוב שאר יעקב אל אל גבור

JES. X, 21.

Zaad van Abram, uitverkoren,
Afgedwaalde, niet verloren
  Kinders der beloftenis!
Laat der Vaadren hoop niet varen,
Die sints viermaal duizend jaren
  't Wezen van uw wezen is.
't Godswoord, eenmaal uitgesproken,
Staat voor eeuwig onverbroken,
  En het w o r d t of i s vervuld.
Zoek voor Heidensche verleiders,
Uw getrouwe Heilverbreiders,
  Met Zijn waarheidsglans omhuld!
Zoek en vraag hen naar de teekenen;
Leer der tijden loop berekenen;
  Plaats en afkomst van den Held,
Dien gy eenmaal zoudt verachten;
Dien uw blindheid zou doen slachten,
  Door hun waarmond voorgespeld.
Gy verwacht Hem in de glorie
Van een blinkende viktorie
  Op het heerschend Heidnenrot:
Ja, gy zult Hem weêr zien keeren,
Als de Heer der Opperheeren,
  Wonderdader, sterke God!
Ja, sluit hart en oogen open,
Zie te rug, vaar voort te hopen,

* Krekelzangen III, 72.

Hoor de stem der Profecy;
Keer tot uwen Mozes weder,
En erken den Slangvertreder,
Want Zijn weêrkomst is naby!
Doch heeft de Almacht van uwe oogen
't Dekkleed nog niet afgetogen,
Brave Joden, bidt en beidt!
Zucht ten hemel met Elias,
Maar verlochent uw Messias
Voor geen Heidnen-roekloosheid.
't Zijn geen Christnen die u haten;
Niet, huns Heilands onderzaten,
Ingewijden in uw Wet;
Die u koestren in ons midden,
U beklagen, voor u bidden
In het juk dat u verplet:
't Zijn die God en Heiland vloeken,
U door Duivlenlist verkloeken,
Dat gy aan uw hoop verzaakt.
Wolven zijn het die verslinden,
Blinde leidsliên voor verblinden;
Brave Joden, bidt en waakt!
Voelt behoefte van verzoening,
Schuwt de valsche zelfvoldoening
Van een Filozoofschen waan:
Bukt, volhardt, uw Vaadren waardig,
En Gods Almacht, steeds rechtvaardig.
Zal Zijn licht u op doen gaan.

1823.

Staats- en kerknood.*

לילה ליום ישמו

JOB XVII, 12

Is 't waar, gelooven we aan een God
En slaat Hy 't aardsch bedrijf met alziende oogen gade,
Wat drijft een eerloos rot
Den spot
Met d' aanbod van Zijn heilgenade?
Wat trotsen wy Zijn recht, Zijn macht,
En tergen 't bliksemvuur in Zijne ontzachbre handen?
Wat galmt het door Zijn tempelwanden
Van eigen roem en eigen kracht?
Wat wordt Zijn hooge wet geschonden;
En zaligheid aan deugd verbonden,
Naar eigen willekeur betracht!
Vermeetlen, gy die de Almacht lastert,
't Geweten samenschroeit, en rede en plicht verzaakt,
Terwijl ge, daaglijks meer van Oudren aart verbasterd,
U aan u-zelf ten afgod maakt;
Hoe lang nog? tot hoe verr' vervolgt ge uw spoorloosheden,
Schept wetten, naar 't u lust, vernietigt tucht en zeden,
En maakt het leven tot een gruwelspel van moord,
Geweld, en oproer, en verwoesting? - Ja gaat voort;
Vermoeit het taaist geduld door gruwlen, nieuw op de aarde,
Die de echte stempels zijn van dees uw menschenwaarde
Waarop ge, God ten trots, in dollen hoogmoed boogt;
En, zoo een Vrouwenschoot u baarde,
Toont u met tijgrenmelk gezoogd!
Weest bandloos als de woeste dieren,
Alleen beteugeld door den prang
Van d' onverbiddelijken dwang,
En rijt de toomen af van 't wettig Staatsbestieren!
Weest Koningen der aard; rukt Vorsten van hun throon,

* Krekelzangen III, 97.

Of legt hun 't volksjuk op, Gods majesteit ten hoon,
In 't vaderlijk gezag van uit Zijn schoot gevloten,
Geheiligd en vereerd by wie uit menschen sproten,
En glansrijk afgestraald in 's Vorsten diadeem.
Wat heft gc u-zelven op, verachtlijke aardsche leem,
Tot heerschers boven God, die 's hemels woestenyen
Met sterren heeft bevolkt, verdeeld in maatschappyen,
En reiende om de Zon, wier invloed ze in de baan,
Haar afgebakend, naar hare ordning rond doet gaan.
Ontzinden, van den walm der Helsche giftkelk dronken,
Die, daar ge met den hals in 's afgronds boei geklonken,
Op valsche wijsheid roemt, en in 't verderf gesleurd,
Uw zelfverwoesting slechts voor ware vrijheid keurt!
Zoek rust, verwilderd volk, zoek heulsap voor dit woeden,
En laat u op den rand der steilte nog behoeden!
HY roept, die heelen kan, en 't aanbiedt. Keer, ai keer
Tot God en Heiland, tot uw eigen zelfheid weêr!
Vervloek die Heidnendeugd, dien schijn die u vervoerde;
Keer van den trots te rug die 't wareldrond beroerde,
En einden zal (helaas!) in jamm'ren nooit gedacht,
U doodlijk, en de val van heel uw nageslacht;
Ten zij zich de Almacht moge ontfermen over de aarde
En zelv den scepterstaf der heerschappy aanvaarde!
Doch ja, Zy zal het. Ja, uw God en Heiland leeft,
ô Menschdom. Hy, hy-zelf die u herwonnen heeft,
Herschijnt in luister, met zijn Englenwacht omgeven,
Juicht, Godgetrouwen, juicht! en leer' de moedwil beven!
Een wijl nog, en de maat der gruwlen is vervuld,
En vreeslijk treft zijn wraak de bloed- en oproerschuld!
Vertrappelt tot zoo lang en Godsdienst en geweten,
Treedt Grieksche dolheid na of 't Roomsche vloekvermeten,
Gy Hoofden, die den kreet der woestheid blaast; vermoordt,
Vervolgt, verdrukt, verguist, wie Jezus toebehoort;
Wy lijden, tot het vuur des Hemels zal ontbranden;
Wy dulden, knielende en met opgeheven handen
Tot Hem die gruwlen wreekt, en kalmte in 't vrij gemoed,
En zeeglen, zoo 't moet zijn, Zijn waarheid met ons bloed.

1823.

Voor lijdenden.*

Geen zorgen
Voor 't morgen!
Beveel het aan God;
Wees heden
Te vreden,
En dank voor uw lot.

Al kruien
Ons buien
Van ramp boven 't hoofd
En gieten
Verdrieten;
De Christen gelooft.

Verzwaren
De baren,
Verdonkert de nacht,
En branden
De stranden;
De Hemel houdt wacht.

Zie de uchtend
Niet zuchtend,
Maar blij te gemoet;
De pijnen
Verdwijnen,
De kommer verzoet.

* Krekelzangen III, 108.

Verscheuren
In 't treuren
En hart en gewaad,
Wier lusten
Niet rusten,
Van de aard onverzaad;

Die 't leven
Doorzweven
Als vlinders den hof,
Zich wiegend
En vliegend
Op vleugels van stof;

Gedreven
In 't zweven
Door 't windengeblaas,
En vallend
Al brallend
De tuinspin tot aas.

Wy sollen
Of hollen
Het leven niet om;
Maar rennen
Op pennen
Naar 't Engelendom;

In 't streven
Gesteven
Door Christenenmoed,
Gewasschen
In plasschen
Van 't vlekkeloos bloed.

Door 't kampen
Met rampen
Geoefend ter deugd,
Omvatten
Ze ons schatten
Van eeuwige vreugd.

Het dragen
Maakt plagen
(Al drukken ze) licht,
Ja, 't zwoegen
Genoegen
In Godsdienst en plicht.

De Algoede
Behoedde
De Zijnen altijd;
Wat schroomen
Dan vromen,
Ter zege gewijd?

De nepen
Der zweepen
Van weêrspoed en leed,
Ontparsten
Den hardsten
Wel somtijds een kreet;

Maar de oogen
Ten hoogen
Tot Jezus gewend,
Verblijden
We in 't lijden
En loven die 't zendt!

1823.

Beurtrei.*

ZANG.
't Vocht, in dampen opgeheven,
Wordt tot wolken saamgedreven,
Wandelt 's hemels ruimte door,
En als regen
Neêrgezegen,
Baant het zich op aard een spoor.
't Daalt in kronklend ommezwieren
Van der bergen hoogten neêr,
En herschapen tot rivieren,
Keert het naar zijn oorsprong weêr.

TEGENZANG.
't Streeft in uitgebreide stroomen,
Hier langs rijkbebloemde zoomen,
Daar door steenrots, heide, en zand;
Lieflijk ruischend,
Heftig bruischend,
Zoekt het rust aan 't barre strand.
Statig tredend, driftig spoedend,
Golft het langs d' oneffen grond,
Ginds weldadig, elders woedend,
Al verwoestend wat weêrstond.

TWEEDE ZANG.
Thands, uit groene lustvalleien
Die 't een mollig leger spreien
Met borduursels van de Lent',

* Rotsgalmen I, 122.

Koomt het met verhaaste schreden
D'oceaan in d' arm gegleden,
Die het als zijn kroost herkent.

TEGENZANG.

Nevel, dampwolk, drijvend water,
Regenguds, of stroomgeklater,
Maar nog steeds het zelfde nat,
Keert het na voleindigd zwerven
(Waarom noemt de mensch dit, s t e r v e n ?)
Daar, waaruit het wording had.

TOEZANG.

Gy, door 't Godlijk alvermogen
Met geen stof uit niet getogen,
Drop uit 's Levens Oceaan;
Dampwolk, nevel, spel der stormen,
Neêrgeploft by 's aardrijks wormen,
Maar onvatbaar voor vergaan:
Zoek, ô zoek, door bloei en plagen,
Zoek, door wel- en wanbehagen,
D' oorsprong van uw wording weêr.
Keer in 't geen gy waart te voren,
En gevoel, in God verloren,
Eigenzucht noch zelfheid meer!

1823.

'S Heilands geboorte.*

Gy, Uchtendstond, die 's Hemels transen
Met purper en oranje hult;
In 't wederspieglen van wier glansen
Het zonnevuur de rots verguldt;
Daar 't zoele West met bolle wangen
Den ingeslapen bloemhof wekt,
En 't choormuzyk der boschgezangen
Het steenen hart naar boven trekt!

Gy, Uchtend, kunt gy parels strooien?
En hebt gy kostlijk pleeggewaad
Om borst en schouders om te plooien,
Gy, welgerezen Dageraad?
Hebt, hebt gy reukwerk om te plengen,
Of wierookwalm of keurgebloemt';
Hier moogt gy 't al ten offer brengen
Met alles waar Natuur op roemt!

't Was nacht, een nacht van wreede zorgen;
Ja, nacht met ramp en wee bevracht.
Maar gy verscheent, volblijde Morgen,
Die 't lijdend hart vertroosting bracht.
De balsem droop van uit de wolken
Met zegenstroomen op eene aard,
Steeds van den damp der Helsche kolken,
Steeds met verdrukkingsangst bezwaard.

* Rotsgalmen I, 19.

Ja, balsemdroppen van genade,
   Vol laafnis voor 't versmachtend hart,
Dat in zijn tranengolving baadde
   By onverduurbre lijdenssmart!
Ja, balsemdroppen van verzachting
   Voor de in dat hart gevoelde wond.
Het uur verscheen der heilverwachting
   Die 't heilig Godsgeheim ontbond.

Mijn oog, aanschouw dat wolkgewemel!
   Daar scheurt zich 't blaauwend zwerk van één!
Ach! de Englen dalen uit den hemel,
   Thands broeders, met ons lotgemeen.
Ja, Eer zij de Almacht in den hoogen,
   En Vrede aan 't aardrijk weêrgebracht:
Gy ziet met welbehaaglijke oogen,
   ô God, op 't afgedwaald geslacht!

De Vorst van duizend Geestenkringen,
   Des warelds Schepper daalde neêr,
Omkleed in 't vleesch der stervelingen,
   Hy stervling! aller schepslen Heer!
Hy mensch, aan 't menschlijk leed verbonden,
   Tot lijden, hongren, smaad, en dood!
Tot offerhand voor onze zonden,
   En - zelf van vlek en smet ontbloot!

ô Ziel-, ô Aardöntzettend wonder!
   De God der schepping, ons gelijk,
Wendt zelf de pijlen van zijn donder
   Van 't in de schuld verzonken slijk!
Hy-zelf koomt onze ellende dragen,
   Het recht verzoenen door Zijn dood!
Herbrengt ons 't Godlijk welbehagen,
   Als wicht op moederlijken schoot!

Gaat, Herders, uwen Herder groeten
Aan deze kinderlijke krib!
Val, Oosterwijsheid, aan Zijn voeten,
Voor aller wijsheid inbegrip!
Koomt hier, by goud en wierookofferen,
ô Adams doemenswaardig bloed,
Uw tranen aan dit Wichtjen offeren,
Dat voor uw schuld verbloeden moet!

Beeft voor dees wieg, gy Aardsche machten
Die Davids Zoon Zijn scepter rooft!
Geen list noch moordend kinderslachten
Vest u de diadeem op 't hoofd.
Maar ducht niet; neen, Geweldenaren,
Hy lei Zijn kroon en grootheid af,
Om zelfs Zijn leven niet te sparen,
En sticht Zijn zegethroon op 't graf.

Doch ja - Hy komt (de tijd rukt nader,)
In volle Hemelmajesteit,
Op dat hy 't bloeiend Rijk vergader'
Voor de onverstoorbare Eeuwigheid.
Hy komt, en 't wraakzwaard uitgetogen
Zal plasschen in 't weêrbarstig bloed;
Buigt, Volken, voor Zijn Alvermogen,
Voor 't vlammen van Zijn toornegloed!

Reeds daveren der bergen kruinen
En rooken van verteerend vuur;
Reeds klateren Zijn wraakbazuinen,
En zucht de bevende Natuur.
Wat sluimert ge in, ô roekeloozen,
Op 't vadsig dons van eigenwaan,
In zwijmeldamp en geur van rozen;
't Verslindend oogenblik snelt aan!

Voelt de aard die onder u aan 't schudden
Zich tegen uwen trots verheft,
Terwijl ge als redenlooze kudden,
In weeldrig dartlen niets beseft!
Rampzaalgen, ziet de nevels scheuren,
Het schriklijk uur der wraak verschijnt.
ô Wisselt voor geen eeuwig treuren
Wat in één oogenblik verdwijnt!

1823.

Jezus Christus.
Zangstuk.*

CHOORZANG.

Breekt, gy Leugens rookaltaren!
Reine hartenvlam, ontbrand!
Volken, Machten, Englenscharen
Spreidt olijf- en palmenblaâren
Voor Jehovaas Heilgezant!
Hy verscheen, de Vreêverkondiger,
Wetvervuller, Zielontzondiger,
Die de kroon der schepping spant.
Hy, de Rechter aller volken,
Die, gezeteld op de wolken,
Hel en wareld slaat in band!
Hozanna!
God uit God!
God uit God, en licht uit licht,
De ongenaakbare uit den hoogen,
Schitterend van Alvermogen
Die Zijn throon op starren sticht.
God uit God!

* Rotsgalmen I, 27.

Brul, gy Afgrond, zwijm, en sidder!
Voor uw doemvloek geen verbidder!
  Zwijm op 't dondren van Zijn stem! -
Aardrijk, kus uws Redders voeten,
  Bloei van rozen onder Hem!
Laat wat ademt, Hem begroeten!
Hy, Hy kwam uw misdaân boeten;
  L i e f d e , roept Zijn hemelstem.
Liefde wil Hy, Liefde draagt Hy,
Liefde, niets dan Liefde vraagt Hy;
  Liefdes bronaar is uit Hem.
By den scepter in Zijn handen
Paart geweld noch ijzerbanden;
  Liefde geeft Zijn Heerschap klem.
Duizel, smelt in zielsverrukken,
  In verbazing, sterveling,
Die geen taal weet uit te drukken!
  Smelt, en duizel, Englenkring!
Ja, Gods Zoon, Zijn eigen Wezen,
  Uit Zijn zelfgevoel geteeld,
God in God, uit God gerezen,
  God, Hy-zelf Zijn eigen beeld!
't Onveranderlijke Leven,
Boven 't denkbare opgeheven,
  Wilde op 't golvend schepslenmeir
Zich der wellen overgeven,
  Daalde tot hun redding neêr;
Wilde met ons, lijden, weenen,
  't Eindig en verganklijk stof
Weêr verzoenen, weêr vereenen
  Met het zalig Hemelhof;
Ja Zijn Godlijke onschuld leenen
  Wien der zonde banvloek trof!
Doch wat raadselachtig wonder!
  Wat verschrikbre nevelwolk!
Welk een klaterende donder
  Barst daar uit de jammerkolk!
'k Zie de Zon met nacht betrokken!
't Aardrijk op zijn grondvest schokken;

En de dolk des Doods ontbloot,
Om, met d' Afgrond saamgezworen,
't Leven-zelf door 't hart te boren,
En te domplen in haar schoot. -
Ja ik zie haar schrikbre dampen
Wentlen om dees aardschen kloot:
Licht en leven, nacht en dood,
D' ijsselijken strijd bekampen
Om eene eeuwigheid van rampen
Of eene eeuwigheid van vreê;
En (ô zegenrijk bevrijden!)
My den prijs zijn van dat strijden
Tusschen eeuwig heil en wee!

STEMMEN.

God van Almacht, hoor de beden,
Met den Zoon die voor ons lijdt:
Hoor, ô hoor ons hart U smeeken;
Zie het van ontroering breken
In dien ijsselijken strijd!

EEN STEM.

Rechtvaardig God, hoor ons gebed!
ô Beschaam de Hellemachten;
Kroon Uw Zoon in dit versmachten;
Verlos en red!

EEN TWEEDE.

Voorzienig God, hoor ons gebed,
Ja, beschaam de Hellemachten!
Ondersteun, verleen Hem krachten!
Verlos en red!

EEN DERDE.

Genadig God, hoor ons gebed!
Zie Zijn bloed langs 't kruis gedropen,
Om den zondaar vrij te koopen!
Verlos en red!

EEN VIERDE.

Weldadig God, hoor ons gebed!
Zie neder! zie Zijn borst bezweken;
Ja, zie Zijn stervende oogen breken!
Verlos en red!

EEN VIJFDE EN ZESDE TE SAMEN.

God des Hemels, aller Vader,
God van wraak en zoen te gader,
Hoor 't gebed!
Zie Uw Zoon in pijnen sneven,
God van God aan 't kruis begeven!
Verlos en red!

CHOOR.

Zwijm, ô zon, gy zaagt Hem sneven!
Zucht, Natuur, Zijn doodsnik na!
Zucht, van enkel nacht omgeven!
Heel 't geschapendom verga!

EEN STEM.

Zwijgend duister, dat me omvangt,
Laat my klagen, laat my schreien,
In de ontroering die my prangt,
Dat de Heilige is verscheien.
Leven! gy werdt zonde en slijk;
Sterven! gy werdt goddelijk.

BEURTSTEMMEN.

Dood, waar is uw vreeslijk wapen?
Waar de prikkel van uw schicht?
Wie heeft u den arm ontwricht?
Wie het akelig gehuil
Van uw donkren jammerkuil
Tot triomfzang omgeschapen?
Jezus, Jezus brak uw macht,
In Uwe ondoorzienbre nacht!
Hy, in 't zegerijk ontslapen

Zijn' verlosten voorgegaan,
Om aan 't leven
Weêrgegeven
Eeuwig voor Zijn throon te staan!

's Levens beker zal ons laven,
Vrijgekochten door zijn bloed;
En de rijkste Hemelgaven
Wellen uit een vrij gemoed!
Wijk, Verlokker! wijk, Betichter!
't Hart vreest geen verdoemend Richter,
Dat Zijn Middelaar begroet.
Vlecht vrij kransen hier beneden,
Dal van leed en bitterheden,
De onze bloeit in hooger oord:
Op de drijfwiek der gebeden,
Uw verlokking doorgegleden,
Wordt, voor wien Hy heeft geleden,
In uw poeldamp niet gesmoord.

CHOOR.

Hallelujah! Hallelujah!
Hemel, Aard, en Schepslendom
Galmt ons h a l l e l wederom!
Hallelujah!
Eeuwig heil na dood en graf
Wachten Zijn verlosten af.
Hallelujah!

EEN STEM.

Ja, hoort gy-allen, Schepslendrommen,
En werpt u neder met ons slijk!
Vertwijfeling en angst verstommen!
En 't roekeloos vermeten wijk'!
Hoort, Volken! Hoort, gy Englenscharen!
Ja, hoort den blijmaar dat Hy leeft!
Ja, Thabor heeft Hem op zien varen,
Die ons Zijn Rijk herwonnen heeft.

CHOOR.

Nu in Zijn naam geleefd, gestorven,
ô Al wie de ijdele Afgoôn smaadt!
Dees wareld en heur trots gehaat!
En, dáár de zegekroon, dáár 't Hemelsch heil verworven,
Waar aard, noch aardsheid meer bestaat!

EEN STEM.

Zweeft nu, zuchten, naar den hoogen,
En gy, tranenvloed, ontspringt
Die den hemel openwringt!
Hijgt, gy boezems! staart, gy oogen,
Opgetogen,
Waar u 't jubel tegenklinkt!

EENE ANDERE.

Heft u, zielen, streeft naar boven!
Zalig, zalig dat gelooven,
't Geen een straal van 't Hof der Hoven
Van het zedig voorhoofd blinkt;
Waar de wareld met haar luister,
Waar de Hel met band en kluister,
Voor verzinkt.

BEIDE.

Triumf! triumf! wy zegepralen,
Hy overwon en Hel en Dood!
Verheft uw stem, ô Zangchoralen!
Klink' lof en dank door 's Hemels zalen
H e m die voor ons Zijn bloed vergoot.

EEN DERDE.

Wees gy onze Tempel, Hemel! Wees ons Outer, bloeiende Aard!
Stijgen heilige offervlammen met de harten hemelwaart!

CHOOR.

Godsdienst daalt uit 's Hemels choren:
Bloemen strooit haar eene hand;

De andre draagt in volle horen
  Vrucht van 't hemelsch Vaderland.
Levenstwijgen, eeuwig bloeiend,
Ooft, van levenssappen vloeiend,
Vuurgelijk zijn schel doorgloeiend;
  Korrelvolle heilgranaat,
Laving stortende en verkwikking
Voor der harten dorstverstikking;
  Balsemvolle honigraat;
Frissche Paradijslaurieren,
  Zegenpalmen van genâ
Om het eeuwig feest te vieren,
Door de purpren kruisbanieren
In den zondenstrijd te zwieren,
En elk needrig hoofd te sieren,
  Overdrupt op Golgotha.
Ja Zy wenkt, Zy streeft ons tegen,
  En de Hemel lacht ons aan,
    Spreidt ons zegen
    Op de wegen,
  Droogt de biggelende traan;
Zalft de wonden, streelt door 't lijden:
Leert ons, met den Heiland, strijden,
  Hel en Wareld wederstaan,
Om met vurig zielsverblijden
  't Doornig kruispad in te slaan.

EEN STEM.

Jezus Christus, ô mijn harte,
  Riep my tot zijn strijdgenoot.
Dreig' verwoesting, plaag, of smarte,
  Wy verachten pijn en dood.
Grimmen beulen, bloedschavotten!
Grijnzen dolle moordrenrotten!
  Dreigen boei en vlam en zwaard!
Uit den Hemel blikt de glorie
Van de palmkroon der viktorie,
  Onze zegepraal bewaard!
Alle Heemlen schouwen neder,

Lachen ons in 't lijden aan:
Geen verrukking ooit zoo teder,
Dan voor Jezus, dan voor Jezus, Helverwinnaar, Slangvertreder,
Dood en jammer te ondergaan!

EENE ANDERE.

Ja, de Hemel is ontsloten,
De Aard ontzinkt aan onzen voet.
Juicht, ô heil-, ô stamgenooten,
Juicht, geheiligde Adamsloten,
Jezus treedt ons in 't gemoet.
'k Zie de middagzon verdonkeren
Voor Zijn hooger zonneglans,
De Almacht van Zijn schedel flonkeren,
In Zijn overwinningskrans!

Wees gy onze Tempel, Hemel! wees ons Outer, bloeiende Aard!
Stijgen heilige offervlammen met de harten hemelwaart!

CHOOR.

Hallelujah!

EENIGE STEMMEN.

Hallelujah! Englenchoren,
Ja, wy stemmen in uw lied!
Weêrgekochten, schoon verloren,
Schoon in zondevloek geboren.
Schaamt uw zang zich onzer niet.
Ja, de stem van Adams zonen
Mengelt in uw zuivre tonen
Waar zy uit de boezems schiet!
Ja zy stoort uw lofzang niet.

Hallelujah, Serafijnen!
Eeuwig hallel onzen God!
Hallel ook by 't aardsche kwijnen,
Als in 't hemelheilgenot!
Hallel by uw weêrverschijnen,
Koning, Rechter van 't Heelal!

Hallel tot dit stof verdwijnen,
En in Geest herleven zal!
Hallel door alle eeuwigheden
Hem die voor ons heeft geleden,
Ons gered heeft van den val!

CHOOR.

Hallel, Oceaan der dingen,
Uit wiens boezem alles sproot!
Hallel, Spruit uit 's Vaders schoot,
Medgenoot der stervelingen,
Die uit graf en dood verreest!
Hallel, louterende Geest,
Heiligmakende Albezieler,
Zondesmet- en doodvernieler!
Hallel, onbegrijplijk Een: -
Hoogstgeduchte misdrijfwreker; -
Toevlucht van den wetverbreker,
Borg en voorspraak van den smeeker; -
Reiniger van 't aardsch gemoed; -
Lof en dank zij u gegeven
Voor de weldaad van het leven,
Voor den zoen in 't vlekloos bloed,
En d' alheiligenden gloed!
Zij, waar de adem Gods mag zweven,
U de lofzang opgeheven,
Dat en aard en afgrond beven,
'Eenig wezen, eenig goed!'

1823.

Vaderlijke les.*

(SPREUKEN XXIII, 22 - XXIV, 22.)

Mijn zoon, geef me aandacht, hoor uwe Ouderen!
Van hun is 't dat gy 't licht ontfingt;
Hun drukt uw welzijn op de schouderen,
Voor u is 't dat hun 't hart ontspringt.
Koop Waarheid, 't eenig goed op aarde;
Koop Wijsheid, ze is het eenig heil;
Geen prijs haalt immer by haar waarde,
Al waar ze slechts voor 't leven veil.
ô Wel hem, wien 't het hart mag streelen
Dat hy een zoon ten leven won!
Wel haar, die 't vocht hem toe mocht deelen
Uit de onvervalschte Moederbron!
ô Hoogste gaaf van 's Hemels zegen,
Zoo 's Hoogsten zegen u omzweeft!
Ja zalig die hem heeft verkregen,
En dankbaar in zijn afkomst leeft!
Mijn zoon, geef 't hart aan uwen Vader,
En hou zijn wegen steeds in 't oog,
Op dat uw hand den schat vergader'
Waar mot noch roest aan knagen moog.
Heb afkeer van 't aanhalend vleien
Van die op uw verderving loert.
Rampzalig, die haar list beschreien!
Wie 't lokaas van den plicht vervoert!
Ach mocht ge nooit die snoeren kennen
Die 't hart omstrikken door 't gezicht,
En blindlings in de gracht doen rennen,
Met kunst verdekt voor 't argloos wicht!

* Rotsgalmen I, 43.

Schuw 't toovervuur van dartle lonken;
   't Bedwelmt, en blakert, en verteert;
En 't hart, verhit en zwijmeldronken,
   Wordt God en plichten afgekeerd.
By wien is weedom, jammerklagen;
   By wien 't in twist gestorte bloed?
By wien 't onrustig boezemknagen,
   Dat de oogen uitbarst in hun gloed?
By hen, die by den wijn vernachten;
   Wier vreugde, dartele ontucht is,
Waar ze altijd naar genieting smachten,
   En nooit beproeven dan 't gemis.
ô Zie den wijn in 't glas niet schijnen
   Wanneer hy opschuimt in 't pokaal,
Al flikkert hy als puikrobijnen
   En spreidt zijn geuren door de zaal.
Men zwelgt hem; ach! hy puilt door de aders;
   Het hart gevoelt zijn slangenbeet.
Hy draagt het gift des Aartsverraders,
   Die 't eeuwig heil verbeuren deed.
Hy blindt ons 't oog, verstikt ons 't harte,
   Wekt moord en ontucht, en verdwaast:
Ontsluit ons d' afgrond aller smarte;
   En wee u, heeft hy uitgeraasd!
Gy zult als midden in de baren,
   Ja, knikkende op den top der mast,
Gevoelloos over d' afgrond varen,
   Door diepe sluimering verrast.
'k Ben krank, dus zegt ge by 't onwaken,
   'k Voel me als gebrijzeld en verminkt;
Maar telkens weer naar 't heulsap haken,
   Tot dat ge u dood en armoê drinkt.
ô Wacht u! moge u God behoeden!
   De Hel is in die kroes vervat,
De vreugd des wijns is reedloos woeden;
   Haar vuurvonk vlamt in 't flonkrend nat.
Benijd geen bozen om hun weelde;
   Ja, houd u van hun tafel af:
Een hart dat niet dan laster teelde,

Daagt de Almacht tergend tot hun straf.
Verwoesting ademt van hun lippen;
In Wijsheid slechts is vreugdgenot,
En 't geen den bozen moet ontglippen,
Vloeit, die Haar aanhangt, toe van God.
Aan Wijsheid hangt het goed vergaderen;
In Wijsheid is ontoombre kracht.
Door haar bestaan der Volken vaderen,
Door haar der Helden wapenmacht.
Verr' zweeft zy boven 't oog des dwazen;
Zijn moed zinkt neêr, zijn tong verstijft,
Terwijl van 't opgezwollen blazen
Geen enkle luchtbel overblijft.
Wat zouden zy een Staat bestieren,
Of 't recht, met rammlend windgeklap?
Hun moed bestaat in ijdel tieren;
In zelfwaan al hun wetenschap.
Hun arglist doelt slechts op verslinden;
't Is onrecht wat ze in 't hart bedenkt.
Verachting, vloek, zal ze ondervinden,
De boosheid, die de oprechten krenkt.
Wees needrig, Gy! leer 't leed verdragen;
En hoop van uw vermogen niets;
Maar red benaauwden uit hun plagen
By de overstelping des verdriets.
Sluit de oogen niet voor 's naasten lijden,
Verzuim geen redden waar gy 't moogt.
't Is God aan wien ge u toe moet wijden,
Die beide wil en daad beoogt.
Zou 't Hem die 't hart doorpeilt, ontslippen
Wat zucht dat vlottend hart beweeg';
Hy, hulde aanvaarden van de lippen,
Zoo hart en wandel voor Hem zweeg?
ô Moogt gy 't zoet dier honig smaken,
Die Wijsheid in de harten stort;
En blijv' Gods Engel voor u waken,
Op dat gy haar niet ontrouw wordt!
Ja, snoodaarts, ja gy moogt vrij woeden
En spreiden de eenvoud strikken uit;

God zal ze in 't struiklen nog behoeden;
Gy - valt aan 't wis verderf ten buit,
Steeds meer en meer in 't kwaad verwikkeld.
Doch gy, mijn kind, geef leerzaam acht,
Zoo wraakzucht ooit uw boezem prikkelt,
Of 't hart in u hun val belacht!
God ziet het, Hy, de Hartdoorgronder;
Hy, zoo barmhartig als gerecht:
ô Spot niet met Zijn hemeldonder,
Wiens Gramschap zich aan wraaklust hecht,
Hy leeft, die 't ongelijk zal wreken,
Beveel het Hem die alles richt;
Maar beve om 's vijands val te smeeken,
Wiens hart zich-zelf van schuld beticht!
Nooit worde 't uw van nijd beslopen
Indien 't den boze wel gelukt.
Vergeefs zou hy vergelding hopen;
Ontijdig wordt hy weggerukt.
Zijn lampjen flikkere onder 't kraken,
Die flikkring heeft slechts valsche lust;
De Doodgeest spant zijn holle kaken,
En 't weemlend licht is uitgebluscht.
Mijn Zoon, vrees God, en eer den Koning!
Span met geen Staatberoerers aan:
Zy oogsten 't Jammer tot beloning,
En wie hen aanhangt, zal vergaan.
Wees wijs, mijn Zoon, verblijd uw Vader,
Dat, wen hy hoon verduren moet,
Gy 't andwoord zijn moogt aan den smader,
En my, wat me alle smart verzoet!

1823.

Rozen.*

Neen, geen roos om 't hoofd gestrengeld!
J e z u s droeg een doornenkroon: -
Tranen, met zijn bloed gemengeld,
Nett'en de uitgebleekte koon: -
En zou ons de gloed der rozen,
Ons de dartle lust der aard',
Kaak en voorhoofd mogen blozen,
Wien het oog op Jezus staart? -

Ja! Wy mogen rozen plukken
Uit de ruime wareldtuin,
Bloemen op het voorhoofd drukken,
Kransen vlechten om de kruin.
Zijn wy levende eeraltaren
Waar het Christenvuur op gloeit,
H e m bekransd met eppeblaâren
Waar de vreugderoos door bloeit!

H y , Hy droeg voor ons de doornen
Die Zijn bloed ons heeft verzacht;
Hy die de in het bosch verloornen
Tot Zijn schaapskooi wederbracht!
Schooner doet Hy ze ons herbloeien
In Zijn eeuwig Paradijs;
Maar ook deze die hier groeien,
Zijn Zijn goedheên tot bewijs.

* Rotsgalmen I, 55.

Plukken wy die vreugdebloemen,
   Kransen we ons; maar Hem ter eer';
Wy die ons naar Jezus noemen,
   Onz' en aller schepslen Heer!
Die het brood uit 's aardrijks voren
   Tot verzading rijzen doet;
Die de muskadel doet gloren
   Tot verheuging van 't gemoed!

Ach! dat brood, die hartverkwikking,
   Strekt niet slechts tot lijfsgenot;
(Wee, wien ze aas zijn tot verstrikking!)
   Jezus leeft er in als God.
Heilig zij ons ieder druppel,
   Ieder mondvol, die ons laaft!
Voel het dankbaar, juich en huppel,
   Boezem, aan geen aardsch verslaafd!

Jezus leeft in al die gaven;
   Smaak uw Heiland, Christenhart!
Alles kan Zijn Godheid staven,
   Wien geen wareldnet verwart.
Voel Haar in die teedre weelde,
   Voorsmaak van de Hemelvreugd,
Die geene aardsche lust ooit teelde,
   Geen gewaande Heidnendeugd

Geef, ô Heiland, u te danken!
   Geef dien dank die 't hart ontzwelt!
Schiet' hy uit als wijngaard-ranken;
   Als de graanoogst op het veld!
Offren we U geheel ons leven,
   (Ach, hoe weinig heeft dit in!)
Die ons 't uwe hebt gegeven,
   Uit volmaakte menschenmin!

Leer ons dulden, en - genieten,
Met gelijke dankbaarheid;
Laat geen zucht ons hart ontvlieten
Die geheimen hoogmoed vleit!
En dan strenglen we, ook in 't lijden,
Roos by doornen om het hoofd,
Als Vorst Jezus toegewijden,
Door Zijn bloed de Hel ontroofd!

1823.

Zielzucht.*

Mijn God, ja 'k voel Uw Geest, mijn hart, mijn ziel, bestralen:
'k Geloof: mijn innigst neemt mijn Heiland juichende aan.
'k Wil juichend, deze Uw gaaf met al mijn bloed betalen;
Maar red me en maak my vrij van 't gif van Eigenwaan!
Van 't zelfbehagend zwak om met my-zelf te blinken,
Van 't prikklen van de drift, de wellust, 't zin-gestreel;
't Verneedrend dat my steeds verdierlijkt weg doet zinken,
En uit den rang verstoot van 't my verordend deel!
Of, God, moet dit gevoel van zwakheid, van verneedring,
My toomen in de vreugd dat ik me U eigen ken -?
'k Aanbid Uw wijsheid, ja, met diepe zielsverteedring,
Maar, sterk my in dien strijd tot ik verwinnaar ben! -
Verwinnaar? - Ach, ook dit is me al te veel vermeten!
Neen; tot ik van my-zelv', geheel mijn i k , vervall';
In U, in Christus leve, en heel mijns-zelfs vergeten,
Met Jezus samensmelte in 't Zelfgenoegzaam Al!
Deze aarde zij me een schim, van Uw volkomenheden
Een schaduw; ik, een zweem van schaduw, zonder meer.
Genieten - zalig zijn - stelt dit een hart te vreden,
Ik wensch te niet te gaan, verstrekke U dit tot Eer!

* Rotsgalmen I, 125.

Gy, Vader, stier mijn lot! Benaauwdheên, rampen, plagen:
Vertroosting is dat al, wanneer Uw hand ze schenkt;
ô Vergewis my slechts dat Gy ze geeft te dragen,
En 'k zwelg den bittren teug waar gy mijn ziel meê drenkt.
Ik zwelg hem dankbaar, ja! Wat Jezus heeft geleden,
Hy leed het, en voor my, gewillig - en - ik treur?
Neen, geef my dankbaarheid, en, in Uw wil te vreden,
Zal ik gelukkig zijn, wat ook het hart verscheur'.

1823.

Hoop.*

Ik heb gewacht na medelijden.
Ps. LXIX, 21.

Een Heiland heeft voor ons geleden,
Voor ons den zondenstrijd volstreden,
Voor ons aan 't gruwzaam kruis geboet;
En wy die langs Zijn kruispaal treden,
Wy, nat van 't op ons drupplend bloed,
Wy offren 's warelds dartelheden
Ons hart, ons leven, ons gemoed!

Ondankbren, zinneloozen, snoden,
Die zulk een zoen, der Wraak geboden,
Veracht, verwerpt uit blinden trots:
Gy, ingebeelde wareldgoden,
Die, midden onder 't golfgeklots,
U op een throon van weeke zoden
Durft zeetlen als op vaste rots!

Kunt, kunt ge uw jammer niet doorgronden,
Ach, ziet voor 't minst op Jezus wonden
Met menschlijk deelend zielsgevoel!

* Rotsgalmen II, 73.

Ziet de Onschuld aan die staak gebonden;
De Deugd aan Helschen smaad ten doel;
Het vlekloos lichaam wreed geschonden;
En blijft by dit gezicht niet koel!

Kunt, kunt ge in 't Hemeltergend druischen,
De woede en haat Hem aan zien bruischen,
Die, lijdend slachtlam, schuldloos sterft,
En 't Vorstlijk bloed uit aders ruischen
Van geesselsnoer en priem doorkerfd,
Daar 't sijpelend langs slavenkruissen,
't Van schrik ontzettend aardrijk verft? -

Kan 't hart van dankbaarheid niet blaken;
Wil hoogmoed aan dien Zoen verzaken;
Voor 't minst beschouwt die stervenssmart.
Kan menschlijk leed een boezem raken,
Voor menschlijkheid niet gants verspard,
Wat staat ge hier met drooge kaken,
Met harder dan een rotsen hart?

Rampzaalge Vleesch- en lustgezinden,
Wien Hel- en Wareldgeest verblinden,
Ach, heft voor 't minst uw oogen op;
En, meent ge op aard uw heil te vinden
By ledig kaf en ijdlen dop,
Waar worm en tijd de vrucht verslinden;
Voor 't minst, schenkt hier een tranendrop!

Eén tranendrop! - Die dees kan plengen,
Die dees Zijn kruisdood toe kan brengen,
Is mensch - den Godmensch niet meer vremd!
Die traan doorweekt de taaie strengen
Die de Afgrond ons om 't harte klemt;
Die traan zal zich aan 't Zoenbloed mengen,
Op 't overdrupte kleed gestremd!

Één tranendrop die langs de wangen
Voor 't Aldoorschouwend oog blijft hangen,
Één zucht die 's harten grond ontschiet,
Wordt blij door de Englen opgevangen
En gaat in 't Godsrijk nooit te niet;
Ja, wekt hun Choor tot dankgezangen
Die 't aan hun God en Koning biedt!

Die traan zal niet onvruchtbaar vloeien,
Maar 't zuchtend hart haar voelen gloeien,
En ademen naar Hemelvlucht.
Heur ader zal den grond besproeien,
Doorwaaid van nieuwe morgenlucht;
En 't zaad der Godsvrucht zal daar groeien,
Waar 't vatbaar is voor d'eersten zucht!

1823.

Engelen blijmaar*

Verhef u tot uw God en Vader,
Mijn ziel, tot aller Schepslen God!
Ontspringe uit dankbaar bruischende ader
De vreugd om uw gezegend lot!
De onfeilbre Godsstem had gezworen:
De Heldraak duikt den spitsen kop;
En de Englen blijmaar doet zich hooren:
Der volken Heiland is geboren,
De Hemel gaat den doemling op!

1824.

* Rotsgalmen I, 26.

Aan God.*

ô Miseras hominum mentes! ô pectora coeca!
LUCRETIUS.

ô GOD, van wien ik niets, ja zelfs den naam niet ken,
(Ik, nietige, als ik ben!)
Dan door den Heiland, die met menschlijk vleesch omwonden,
Bewogen met ons leed,
U toonde in geest en kracht, en, offer voor mijn zonden,
In Hem aanbidden deed.
Gy, oorsprong van wat is, van al wat schijnt te wezen,
Maar eenig, eeuwig z i j n ;
Wiens Almacht we in 't heelal, in heel ons aanzijn lezen,
In nacht en zonneschijn!
Almachte, Oneindige, Onbegrijpbre Wareldstichter,
Die 't al omvat, vervult;
Die, aller wezens Heer, en aller daden Richter,
Geen vlek, geen rimpel duldt;
Wien niets ontvlieden kan, weêrstaan, of zich verbergen!
Wie zijn wy, die 't bestaan
Uw mogendheid, Uw kracht, Uw albestuur te tergen,
Wy, schimmen die vergaan!
Wy - worstlen tegen U -! wy - met verstokte harten
De donders van Uw vuist
In opgeblazen waan op 't trotsche voorhoofd tarten,
Van enklen wind doorbruischt!
Wy -! of 't een daad van U, ja zelfs een wil, behoefde,
Te ontscheppen 't geen Gy wrocht!
Of schaduw tegen 't licht een worstelstrijd beproefde,
Of zy 't vernielen mocht!

* Rotsgalmen I, 193.

Houdt Ge op, ons door Uw wil het aanzijn toe te stralen,
Wy zijn als nooit geweest:
Uw scheppen is ons zijn, en, zoo wy ademhalen,
't Is werking van Uw geest.
En wy, wy schaduwen, vermeten ons, te w i l l e n ,
Te schikken van ons lot!
Wy, zelfs de meester niet van 't minste zenuwtrillen,
Wy - bieden 't hoofd aan God!
Wy, mieren uit het stof, bekloutren de eikenstammen,
Der oorlogskans getroost;
En wanen van hun top den hemel op te rammen,
Als moedig Reuzenkroost!
'Wy, Helden als wy zijn, van God de wet ontfangen?
Neen, zijn we onze eigen wet!
Van Wijzer, Machtiger, van Grooter, af te hangen?
Veeleer in 't slijk verplet!' -
Onzinnig sterveling, ô dat ge u-zelf slechts kende!
Gy, loutre afhanklijkheid,
En wapprend wimpeldoek, dat naar de wind zich wende,
Zich her- of derwaart spreidt:
Nu van de torenspits met schitterende glansen
In dartle golving zwiert;
Nu, vonklend, op den aâm der Zefirs schijnt te dansen;
Dan, met den stormwind giert.
Wat is die trotsche wil, door aardsche en geestenwareld
Van rondöm ingevloeid? -
Een dobberende boot, die dwars door klippen dwarelt,
Onwetend wie haar roeit.
Een hulkjen, 't zij door Hel of Hemel aangetrokken,
Van roer en want ontbloot,
Tot lucht- en golfgebruisch in 't op en neder schokken
Zijn kiel te barsten stoot.
Onzinnigen, heet dit op Gods genade drijven,
Die, Zijn genâ ten spot,
Mits onderaardsche wind uw spannend zeil moog stijven,
U heer acht van uw lot!
Gods Noordstar blinkt u toe, Zijn haven staat u open;
Gy kiest u zelf een pad.
Doch, waar, waar is de ree' die ge eenmaal in wilt loopen?

't Is de afgrond van het nat.
Te laag waar 't u, den koers op de onafzienbre baren
Te richten naar de naald:
Gy zijt uw eigen wet, en vrij, een weg te varen,
Naar willekeur bepaald!
De kust...? 'Daar is geen kust; of, zijn er reê of stranden,
Wanneer de kiel vergaat,
Dan zullen we uit den plasch van zelfs daar wel belanden,
Waarheen de golf ons slaat!
Weg zeekaart, weg pyloot, kompas of starbeschouwing!
Wy stieren naar 't ons lust.
Dat 's vrijheid, recht, verstand; dit eedle zelfbetrouwing
Waar alle deugd op rust!' -
Dit vrijheid, recht, verstand? dit vrucht van zelfgevoelen?
Beheerscht door vreemde macht,
Ten eigen zielsverderf in 't slaafsch gareel te woelen!
ô Jammerlijk geslacht!
Dit vrijheid? door den zweep des Duivels voortgedreven,
Te spartlen in zijn band!
Dit recht? zijn eigen hart den gier ten prooi te geven
Van 't wroegend ingewand!
Dit wijsheid? 's levens heil, by 't eeuwige versmeten,
Op te offren aan zijn waan;
Met wanhoop op 't gelaat, by 't krijschende geweten,
De Doodsnacht in te gaan!
De Doodsnacht, die ge vreest, waarvoor uw aders trillen,
Uw' eigen' trots ten spijt!
Dit, monsters, is uw deel by 't vrij en eigen w i l l e n ,
Waarvan ge 't offer zijt.
ô GY, die 't menschdom schiept! kan 't Uw volmaaktheid lijden,
Verpletter, doe te niet!
Maar duld niet, dat U-zelf in 's Afgronds dienst bestrijden,
In wie Uw adem vliet!
GY, die gevall'nen redt, en opheft, uit genade,
Verzoent, en heiligt, - God!
ô Sla het diep verval der gruweltijden gade!
Zie neêr op 't menschlijk lot.
Keer, keer Verlosser, keer! verkort dees jammerdagen,
Eer alles buigt en stort!

Omhein des afgronds rand met onweêrstaanbre slagen,
Eer 't al verzwolgen wordt!
Verdelg des Satans stoel, herstel Uw Rijk op aarde,
Het rijk van Recht en Vreê;
En werp den schandzuil om dier valsche m e n s c h e n w a a r d e ,
Des Afgronds krijgstrofeê!

1824.

De weduw van Zarfath.*

‘Ach wat laat gy 't hoofdtjen hangen,
En wat staart ge uw moeder aan
Met die stille weemoedstraan
Op die vaal-miskleurde wangen!
Met dat vlammend-heet verlangen!
Dierbaar knaapjen, 't is gedaan,
Alle hoop is uitgegaan!
Wat moogt ge aan mijn heupen hangen,
Wat mijn kniën teêr omprangen;
'k Heb uw nood te wel verstaan.

Zwijg vrij, ja! wat zoudt gy spreken?
Ach dat uitgebleekt gelaat
Waar de dood geprent op staat
Voelt een moeder voor u smeeken;
't Mag het moederharte breken
Dat zoo teder voor u slaat;
Maar dat vleien geeft geen baat,
't Zijn slechts nieuwe foltersteken.
Ja, ik-zelv, van kracht bezweken,
Zie geene uitkomst, weet geen raad.

* Rotsgalmen II, 115.

Ach, ik voel uw dorre handen,
'k Zie uw dof, maar vonklend oog,
Daar gy 't opheft naar omhoog,
Weggezonken in zijn randen,
Van de koorts des hongers branden;
'k Zie uw lipjens, dor en droog
Als de boezem die u zoog;
'k Hoor het knappen van uw tanden,
't Romm'len van uw ingewanden,
Dorstend naar een watertoog.

'k Voel, als gy, des hongers beten,
'k Voel zijn heete razerny;
'k Voel ze, ja, voor u en my:
Ach, mijn dierbre, ware er eten,
Had ons de Almacht niet vergeten
In dit barnend noodgetij',
Hoe gelukkig waren wy! -
GOD, in 't eeuwig licht gezeten,
Zie mijn borst van één gereten;
ô Zie neder, hoe ik lij'! -

Doch - wat zeggen my die oogen?
Wat, dat zweemsel van een lach!
Lief, aanvallig knaapjen! ach!
Ja, gy hebt u niet bedrogen:
Door de moederzorg bewogen,
Borg ik wat nog éénen dag
't Wee des hongers paaien mag.
Kom! voor God ons neêrgebogen
(Dit nog schenkt zijn mededogen,)
En - een einde van 't geklag!

Ja, we zullen nogmaals spijzen;
'k Heb een halve mate meel,
Ons gewoekerd uit de keel.
Laten Wy Gods Almacht prijzen!
't Laatste van zijn gunstbewijzen,

Is het weinig, zij ons veel!
't Is ons laatst, ons eenigst deel!
Morgen, 'k zeg het zonder ijzen,
Zal geen dag ons weêr verrijzen;
Denk niet, dat ik 't u verheel.

Kom, en laat ons rijzen gaâren
Voor dees allerlaatsten disch
Die ons nog geschonken is;
Dunne takjens, dorre blaâren!
't Laatste dat wy mochten sparen,
(Blijve 't een geheimenis!)
Moog na 't lange spijsgemis
't Nijpendst van dit wee bedaren;
Dan verstijft ons 't bloed in de aâren,
En wy zijn het eind gewis.' -

* * *

Bladen zochten zy en takken;
't Oliekruikjen, slecht voorzien,
Moest om d' avondkoek te bakken,
Ook zijn laatste druppels biên.
't Vrouwtjen heeft nu 't vuur ontstoken;
Maar wie staat daar voor de stulp?
Wie is 't, die dat vuur zag rooken?
Welk een Grijzaart vraagt haar hulp?
Geef my, zegt hy, gy kunt geven,
Van het maal dat gy bereidt;
Hou een hongrende in het leven,
Dien de Hemel tot u leidt. -

Zy beschouwt hem met ontroering,
Ziet zijn breeden achtbren baard:
Vader, andwoordt ze in vervoering,
Schuw dees Weduwlijken haard!
't Is het doodmaal voor ons beiden,
't Geen mijn hand hier vaardig maakt,
Dat we dan van 't leven scheiden
Eer de tweede nacht genaakt.

Laat in de uiterste oogenblikken
(Zie hoe luttel voor ons twee,)
Ons dit weinig nog verkwikken,
En gy, Grijzaart, ga in vreê!
Gunne u God, een huis te vinden
Dat nog brood te breken heeft,
Waar Zijn gunst by volle spinden
Milde zucht in 't harte geeft! -

Op die woorden, op die bede,
Glanst het voorhoofd des Profeets:
Vrouw, dus zegt hy, deel my mede
Van een deel uws laatsten beets.
Neen, het zal geen laatste wezen;
De Almacht spreekt u door mijn stem:
Geen gebrek heeft die te vreezen,
Die zijn nooddruft deelt met Hem.
Ja, uw kruik zal overvloeien,
En uw meel vermindert niet,
Tot hy de Oogsten weêr deed groeien,
En de nood des hongers vliedt. -
't Was zoo: Hy die weldaân regent,
Werpt Zijn schat in 's vromen schoot;
En de weldaad is gezegend
Van een schamel stukjen brood.

1824.

Bemoediging.*

Beef niet, Christen,
In dees twisten,
Als het heir der Ongodisten
Aard en zeën overspreidt,
En, van razerny aan 't gisten,
Door geweld en Helsche listen
Kerk en Staat den val bereidt.

Al 't bedoelen
Van dit woelen
Om den ouden wrok te koelen
Van den opgezetten stoet,
Om 't oprechte Heilgevoelen
Van den aardboôm weg te spoelen
In ons-aller stroomend bloed;

Al dit wrijten,
Al dit krijten,
Al dit boezems openrijten
Met Godslasterlijk geschreeuw, -
Al dit krabblen en verbijten
Is gebit- en nagels-slijten
Van d' in doodstuip kranken leeuw.

't Is het huilen
Uit zijn kuilen
Waar hy listig plach te schuilen,
In de doodsangst die hem nijpt;
Brullen uit driedubble muilen,
Dat hem de oogen uit doet puilen
En in 't razend harte grijpt.

* Rotsgalmen II, 122.

Sints het klimmen
Aan de kimmen,
Ja, van 't eerste morgenglimmen
Van het blij Genadelicht,
Plach hy 't woedend aan te grimmen;
Vocht hy 't aan met valsche schimmen,
Braakte rook en bliksemschicht.

Stouter wierd hy;
Stouter tiert hy,
Ongeduldig brandend zwiert hy
De opgestoken gruwelvlag;
Van verdelgingwoede giert hy,
En zijn Helschen kop versiert hy
Met de kroon van Gods gezag.

Maar Gods oogen,
Nooit bedrogen,
Peilen d'afgrond uit den hoogen;
Zien dat heilloos woeden aan;
Spotten met het roekloos pogen
Van den Vader van de logen,
Met zijn opgeblazen waan.

Laat hy zweven,
Opgeheven,
En van d' onweêrswind gedreven
Door het donderbroeiend zwerk,
Ja, ter alverwoesting streven!
Doe hy lucht en aardrijk beven
Van zijn schrikbren Drakenvlerk!

Lucht en wateren
Mogen klateren,
De afgrond van triomf-lach schateren,
Op zijn dreunend krijgsgeschal,
En het heir der Godverlateren,
Heilandschendren, Vredehateren,
Juichen door 't verpest Heelal!

't Mag ons de ooren
Dan doorboren,
Maar de zielsrust niet verstoren
Door het ijdel windgegalm:
De Almacht zal de zijnen hooren;
D'afgrond in zijn zwadder smooren;
Blijven we in dit uitzicht kalm!

Ons reeds zingen
Hemelingen
Uit de hoogstverheven kringen
't Heiluur der verlossing toe.
Laat de ontzinde God bespringen;
Laat hy 't vrij geweten dwingen;
't Hart verkrimpt hem van Gods roê: -

Laat hy wetten
Uittrompetten;
Spann' hy de onschuld vooglaarsnetten;
JEZUS leeft en overwon;
Wat zoude ons met Hem ontzetten,
Die den kop der Slang verpletten:
Dood en Hel betemmen kon!

1824.

Mededeelzaamheid.*

M□ □□ *λύπης,* □ □*ξ* □*νάγ*□*ης*.

PAULUS 2. COR. IX, 7.

PAULUS 2. COR. IX, 7.

Geef der Nooddruft, troost die klagen!
Ja mijn ziel, de gift is zoet,
Niet voor dien de nood doet vragen,
Maar den gever die ze doet.

* Rotsgalmen II, 135.

Doch, wat is het ware geven?
Ach, de trotsche geeft uit waan;
Acht zich door de gift verheven;
En zy brengt geen zegen aan.

Weekheid geeft slechts om 't vervelen
Van de weeklacht die zy hoort,
Zonder in een smart te deelen
Die heur aardsch genoegen stoort.

Heerschzucht, om in 't hart te zwellen,
Dat geen andre lust geniet
Dan om slaven op te tellen
Die het zich afhanklijk ziet.

En dit zult ge g e v e n noemen?
Blinde stervling, neen gy dwaalt.
Die zich-zelf in 't hart kan roemen
Heeft zich voor de gift betaald:

Die er de eerzucht meê bedoelen,
Ruilen 't goud voor Eigenzucht:
En onheilig is 't gevoelen
Dat slechts deernispijn ontvlucht.

Zijn er niet, wien dwang van plichten
't Zich met pijn van 't harte scheurt,
Wier weldadigheidverrichten
't Innige gevoel betreurt?

Wien 't huns ondanks wordt ontwrongen,
't Zij door voorbeeld of gezag;
Door beschaming afgedrongen,
Met een innig zelfbeklag?

Hy die dit een gift kan heeten,
Kent den naam slechts, niet de daad;
En teelt wroeging in 't Geweten
Als het eens zich-zelf verstaat.

Wat dan zijn uw beste gaven,
Lieve Christen? - Eigenbaat. -
En - wat zijn wy? - Zondenslaven,
Waar geen goedheid by bestaat.

Dat-alleen is waarlijk geven,
Dat ons Jezus geven doet;
Dit-alleen, de vreugd van 't leven;
Dit, verheuging van 't gemoed.

Dierbre Heiland! in zijn broederen
U te geven wat men geeft,
Is de wellust der gemoederen,
Waar Uw geest het hart doorzweeft.

U met tederheid te danken,
Dat Ge ons dit in 't harte zendt,
Is genezing voor den kranken,
Die zijn diepen afval kent.

Af te geven op Uw wenken
Wat aan U behoort, niet ons;
En zich anders niet te denken
Dan als uitgeperste spons;

Blij, de droppels uit te stroomen
Waar Uw hand haar mede drenkt;
Die zy, dankbaar ingenomen,
Even dankbaar wederschenkt!

Blij, dat haar Uw hand wil drukken,
  En door haar Uw weldaân spreidt!
Dit is 't echte hartverrukken,
  Christenen weldadigheid!

* * *

Doe ons geven, Hemelvader,
  Aller gaven eerste bron!
Maak een sprankjen uit Uw ader
  Van dees lekke waterton;
Altijd ledig of verdroogend,
  Altijd dorstend, nooit vervuld;
Die Uw gunst zoo mededogend
  In haar nutloos zwelgen duldt!
Neen, zy wil niet overvlieten;
  Niet verbarsten aan haar schat;
Niet Uw gaven weg doen schieten,
  Van haar banden uitgespat.
Neen, zy wenscht slechts om Uw zegen,
  (Zij het minder, zij het meer!)
Uit te storten als een regen
  Die Uw grooten naam vereer'!

1824.

Toekomst.*

Clemens futuri temporis exitum
Caliginosa nocte premit Deus.

HORAT.

Zoo elk van ons het leed voorzag
Van elken naderenden dag,
Hoe zou hy jamm'ren, zuchten, klagen!
Hoe wrijten, worstlen tegen 't lot,
En, wederspannig aan zijn God,
Voor 't hem genakend uur vertzagen!

De kranke kermende aan zijn kwaal,
Beeft voor 't gezwel-doorvlijmend staal
Dat wonden kerft om 't kwaad te heelen;
Al smeekt hy, krimpende in zijn pijn,
De redding van den Medicijn,
Wiens hand hem 't leven meê moet deelen.

Doch wy, wy wanen ons gezond,
En slaan den vlijm die zeegnend wondt
Met weêrwil af, en druischen tegen;
Ja kermen als van ongelijk,
Om 't tuchtigend Genadeblijk,
Het onderpand van enkel Zegen!

Ach! wie 't verbidd', verhoor hem niet,
ô GOD, die in ons binnenst ziet,
En weet wat we ons ten heil behoeven!
Ja tuchtig, zuiver door de smart
Het zonde- en wareldzieke hart
Door 't Christnen-heiligend bedroeven!

* Rotsgalmen II, 141.

En, ja! verberg voor 't lichtschuw oog
Die toekomst die ons treffen moog;
Zij 't M o r g e n met de nacht omgeven!
Betrouwen we U wat U behaag,
En, wat ons de ochtend met zich draag,
Geef, dankbaar, U ter eer, te leven!

Wat vrage ik naar mijn stervensdag?
Indien ik U ontslapen mag,
Hoe zou ik de angst diens doorgangs vreezen!
Maak me ieder oogenblik bereid:
Wien zou voor uwe zaligheid
Ooit oogenblik te ontijdig wezen!

Wat siddert een nog weeldrig bloed
Voor 't geen ons de aard ontscheuren moet
En tot dit tijdstip vaardig maken?
Neen! 'k neem den bittren heildrank aan
Om met mijn Heiland in te gaan,
Die geen der Zijnen zal verzaken.

HY leed wat niemand lijden kan;
En wat, wat is dat lijden dan
Dat hier of lijf of ziel moog. prangen?
HY, HY slechts, leed, en 't was voor my;
En ik, waartoe is 't zoo ik lij'? -
Om 't my verworven heil te ontfangen.

1824.

Hiskias gebed.*

Wanneer mijn kranke ziel versmachtede onder 't treuren,
En 't kranke lichaam 't hoofd niet langer op kon beuren,
Toen borst mijn droefheid los,
En 'k naderde mijn God in 't brandend doornenbosch
Waaruit Zijn gramschap vlamde. Ach, sprak ik, zal my 't leven
Ontschieten? zal mijn hart zoo vroeg den doodsnik geven?
Zal, zal mijn lenteroos,
Naauw gantsch ontloken, reeds verdorren voor altoos:
De Dood heur steel, nog groen ontrukken aan zijn wortel,
En trappen me, als een worm, met eenen tred te mortel?
Zal zich mijne uchtendzon
In 't opgaan uit de nacht, reeds domplen in de bron
Dier duisternis waaruit geen morgen meer zal dagen?
Reeds zwijmt, reeds duikt zy neêr. Ik zie haar grafwaart jagen,
En 't opgeheven hoofd,
Met morgengloed omhuld, voor mijn gezicht verdoofd. -
Eene eeuw van nachten stort me uw ondergang op de oogen,
'k Ben met u neêrgestort, mijn lotstar! uit den hoogen,
Ja in een bergspelonk
Gebliksemd, waar de Dood de deur van samenklonk. -
Wat is mijn lot? Waarheen, waar vliedt gy, blijde jaren,

* Navonkeling I, 9.

Mijn jeugd (als 't scheen) bestemd? waar zult gy henen varen?
Waar vliegt ge en stelt mijn hoop
Te leur, terwijl ze u blij vooruitsnelde in uw loop?
ô Hoop, wat fnuikte u dus in 't uitslaan van uw vleugelen?
Wat kon dus 't vuurgespan van mijn begeerte teugelen,
Dat me op mijn zegekoets
Deed hollen, voorgezweept door de onrust des gemoeds?

Hoe vlamde ik op de kroon van zilvergrijze lokken!
Hoe werd ik door 't verschiet dier toekomst aangetrokken,
Wanneer me een talrijk kroost
De kniên omcinglen mocht, door welvaarts waas gebloosd!
Ik bouwde een praalpaleis op marm'ren grondpilaren,
En burchten, om wier trans de wolken zich vergaâren:
Ik stapelde my goud
En schatten, de aarde ontrukt en 't aardomzwalpend zout.
Ik stelde een feestrei in van dagen, vol van weelde,
Waar, wat my dierbaar was, met blij genot in deelde,
En sliep dan zalig in
(Dus droomde ik) in den arm van 't zaligst huisgezin.
Zoo effen moest voor my de stroom des levens vloeien!
Zoo lieflijk moest mijn hulk heur vaart ten einde spoeien,
Tot 's naasten welzijn, tot
Verheerlijking van U, ô albestemmend God!
Maar ach! hoe is dit al in ijdle harsenschimmen
Veranderd, spooksels slechts, die om mijn leger grimmen!
Als nachtgezicht verdween
My alles wat ik hoopte, in troosteloos geween.
Mijn Schepper! 'k zal U dan, na 't kort en ijdel sloven,
Niet langer op deze aard - Uw gunst niet langer loven!
Uw heiligdom niet meer
Bezoeken! Neen ik stort voor d'Alverwoester neêr,
Wiens vreesselijke zeis ik me over 't hoofd zie zwaaien
Om me, eer nog de air volrijpt, meêdoogloos af te maaien
Voor d' Eeuwigen, aan wien
Ze een rijke en gave korn op 't outer aan moest biên. -
Ach, wende ik nog voor 't laatst mijn halfgebroken oogen
Op 's aardrijks zegen rond, en 's hemels heldre bogen,
En roep' hun, voor uw roê
My krommend, groote God, mijn staamlend afscheid toe!
Zink, zink, ô gouden Zon, en doof uw morgenglansen!
Zink in den afgrond! vlied voor eeuwig 's hemels transen,
Waaraan de ontwaakte dag
U gistren nog in praal de zee ontsteigren zag.
En gy, ô Moeder van de maanden, toorts der nachten,
Ruk vrij uw sluier om. Vergeet uw hemelwachten,
Want uw verwisslend licht

Heeft nooit één glinstring meer voor mijn verwoest gezicht.
En gy Gestarnten, die, in uwen kring bescheiden,
Den tijd tot regel strekt, de jaren helpt geleiden,
Breekt, breekt uwe ordning vrij:
Voor my is jaarkring meer, noch dag noch jaargetij'.
Stort, Heemlen, vrij op één, met al uw stargeflonker!
Voor my, voor mijn gezicht, is 't onherstelbaar donker.
Schiet vonkeling noch straal,
Maar smelt tot éénen klomp van saamgevloeid metaal! -
Een eeuwig kwijnen sla de rozenrijke tuinen;
En nimmer sier' de Lente uw hemelhooge kruinen,
ô Weeldrig Libanon,
Om rijke schaduwen te ontleenen aan de zon!
De Vader van het meir verstopp' zijn watersluizen,
En laat geen zilvren stroom langs veld of akker bruizen:
Mijn bloed-, mijn levenswel
Werd opgedroogd, versmoord in de angsten van de Hel!
Mijn brakke tranenbron, de springvloed van mijne oogen,
Moet langs mijn bleeke kaak in 't stroomen zelfs verdroogen,
Doch bluscht met elken drop
Het leven in mijn borst, by 't worstlend hartgeklop. -
Vaarwel, vaarwel dan gy, ô vruchtbre moederaarde,
Wier schoot ten leven teelt en voedt het geen gy baarde,
En, eens door 't Godlijk woord bevrucht,
Zijn zon en regen zwelgt, en weêrgeeft aan de lucht!
Vaarwel wat adem heeft! En, 's levens onderhouders,
Ook gy, ontfangt mijn groet: ik buk en buig mijn schouders,
Ik voel den slangenbeet
Des doods die me aangrijpt in de hielen. 'k Ben gereed. -
En, gy, mijn broeders, gy mijn Med-, mijn Deelgenooten
In 't aanzijn hier om laag, in drijvend niet besloten!
De teedre band breekt af
Die ons vereenigd hield, met 's levens wandelstaf.
Doch gy, mijn dierbaar kroost, gy leven van mijn leven,
Hier berst my 't Vaderhart, daar ik u moet begeven.
Ja deze onbreekbre knoop
Scheurt hier mijn ingewand. Mijn zoete Vaderhoop
Verbrijzelt hier. Mijn zorg, mijn liefde is u verloren.
Het oogenblik genaakt dat ze in mijne aadren smooren,

In lucht vervliegen zal;
En - welk een lot wacht u van 't wisselziek Geval! -
Wat (Hemel!) zoo mijn kroost, zoo 't kroost van u, mijn Telgen,
Gedoemd ware om de schande en smaadheid in te zwelgen
Van vlucht en ballingschap,
Waar aakligheid en schrik hen inhaalt stap aan stap!
Mijn spruiten, welk besef! - ô Overbittre scheiding,
Hoe aaklig is uw wond! hoe wreed uw toebereiding!
Wat rukt ge, ô felle Dood,
Het kind uit vaderarm, uit moederlijken schoot! -
Zoo worde ik dan, ô wee! ô ongelijkbre slagen,
Het eeuwig kerkerhol des grafkuils ingedragen!
Vergeten mooglijk, ach,
Van hem die uit mijn heup het licht des levens zag! -
O, wat is 't aanzijn op deze aarde! - 'k Werd geboren,
'k Zag luttel tijds den dag aan 's hemels aanschijn gloren
Met dankbaar zielsgevoel,
En de opgezette web des levens zag de spoel
Slechts enkle reizen door het uitgespannen garen
Van uit des werkmans hand nu her- dan derwaart varen,
Of de enkle zeissenslag
Des doods vernielt heel 't werk als onbeduidend rag.
Op gistren nog (helaas!) zag my de ontzette wareld
Omflikkerd met de kroon; ompurperd; overpareld!
Thands, omgestorte zuil,
Ligt kroon, en macht, en eer, bedolven in den kuil! -
Dan hoe, genadig God, hoe worde ik dus bestreden!
Nog heden bliest Ge een geest door dees verkwijnde leden,
En 'k hoopte (ô welk een hoop!)
Verlenging uit Uw hand van 's levens snellen loop.
Ik vleide me in 't gevoel van aangewassen krachten;
Mijn wond, naar 't scheen, bedaarde en neigde tot verzachten;
My docht dat ik genas
En, als een adelaar, in jeugd herschapen was.
Gemoedigd door dien waan van onverwachten zegen,
Vloog me in een oogenblik de vreugdbedwelming tegen,
En 't was me, als of de dood
Mijn' voet den strik ontslaakte, en 't graf zich voor my sloot.
Doch neen; 't verdelgingspook wordt door geen klacht bewogen.

't Heeft me als met addrenbeet en bloed en merg ontzogen,
Ja, met een Leeuwentand
Mijn schenkelen geknakt, gebrijzeld als tot zand.
Daar lig ik, overdekt met ettterbuil en wonde,
Ten afschrik van 't Heelal op dees verlaten sponde,
Ten toonbeeld voor elk Vorst,
En huil mijn weedom uit in d'adem van mijn borst!
ô God, wat ben ik? Niets! Ja minder dan de schimmen,
Verdwijnende in de lucht by 't eerste morgenglimmen:
Een waterbel van schuim
Die opzwelt en verdwijnt en wegspat over 't ruim.
Ach! min dan bladers aan 't geboomte, die, by 't bruischen
Des Zomerwinds in 't loof, slechts van zijn adem ruischen;
Dan droomen van de nacht,
Met schatten in den schijn, met heerlijkheid bevracht,
Maar by den morgenwaak verdwenen van voor de oogen.
'k Belijde 't U, ô Heer! het menschlijk z i j n is logen.
Dan (ja!) by U is macht;
By U, zelfs in de dood, genezings-, reddingskracht.
O! mocht ik smeeken, mocht het offer van mijn zuchten
U naadren! mocht mijn ziel tot U om heeling vluchten,
Uw toorn verbidden, en
Vergeving vragen voor de misdaân, die 'k erken!
'k Erken ze, Groote God! ik heb Uw Wet geschonden;
Ik ben tot over 't hoofd gedompeld in de zonden.
Ja, hoogmoed, zelfzucht, eer-
En staats- en praalzucht wiep my in dees afgrond neêr.
O mocht Ge met dit stof niet onmeêdogend rechten,
Aan 's levens keten nog een enklen schakel hechten,
En, met verzoende hand
My tot U trekken uit des vuurgloeds ingewand!
Ai! zie mijn ziel, die, juist als 't pluimloos tortelkieken
Zich niet verheffen kan dan op zijn moeders wieken
En hongrend tot haar schreit,
U aanroept! zie haar aan naar Uw barmhartigheid!
Dat kirren vindt gehoor; ô laten 't ook de beden
Eens boezems, door 't geweld Uws toornegloeds bestreden.
Roer zelf mijn lippen aan
Die staamlen; sterk mijn borst die geen geluid kan slaan,

En leg me in d' open mond een bede, U welbehaaglijk.
Wat kan ik? ik, my-zelv', mijn eigen hart, ondraaglijk! -
Ja, 'k heb Uw gunst veracht;
'k Was dartel, weeldrig, trotsch op staat en koningspracht;
'k Was van Uw weldaân, 'k was van ijdle glorie dronken,
En scheen me een God op aard, van starrenglans omblonken.
De wraak bruisde aan, en trof
My, trotsaart, op mijn steilte en bonsde me in het stof,
Maar, 't is Uw straf, die my de afzichtbre gruwelketen
Der boosheid die me omklemde, in eens heeft afgereten.
Den dartlen zondelust
Heeft Uw getergde wraak in d' oorsprong uitgebluscht. -
Ach! had Uwe Almacht my by 't eerst weêrstrevig pogen
Niet aangezien, geduld, uit gunstrijk mededogen;
Ja had by d' eersten tred
Uw donder 't wortlend kwaad in d' eersten kiem verplet!
Dan ach! kan 's menschen voet een enklen stap verzetten
En 't wraakzwaard in Uw vuist niet op zijn schedel wetten?
Is elke stap op 't pad
Van 't leven niet voor U met zonde en schuld beklad?
Is alles niet in ons met zonde en Hel doorweven?
Maar God, by U, by U, is 't straffen en 't vergeven.
Gy die, geloofd, gevreesd,
Ook d' afval weêr verzoent, herhaalde breuk geneest,
En 't aardrijk overdekt met staâge gunstbewijzen!
Ach! de asch in 't stille graf zal Uwen naam niet prijzen,
Noch de afgrond, - 't Is de mond
Des stervlings, die Uw lof door 's aardrijks kreits verkondt;
Wiens dankgalm zich aan 't lied der zalige Englen mengelt;
Wiens arm zich in 't gebed om Uw Altaren strengelt;
Wiens gorglend maatgeluid
Op tempelwelf noch dak in zijn verheffing stuit,
Maar golvend tot U klimt op aangeschoten vleugelen.
Gy, Heer, Gy kent mijn hart; ô geef my, 't hart te teugelen
Waar 't uitspat! lees daar in;
Roei daar de dwaasheid uit, en starzieke eigenmin;
Maar geef genade, ô God, genade aan 't geen Uw zegen
Daar plantte. ô Kweek het aan, bevochtig 't met Uw regen!
Ja 't was aan 't aardsch gehecht,

Niet schuldloos, neen vol schuld; maar 't huldigde U oprecht,
't Wenscht voor uw aangezicht te leven, hoor zijn smeeken.
Ja, Godheid, 'k voel Uw kracht reeds door mijne aadren breken,
Een nieuwe Geest ontbrandt
Mijn boezem - ja 'k ontwaak; 'k gevoel Uw rechterhand
Die me opheft. - Ja mijn God, ik zal tot Uwe Altaren
Weêr naadren; - Uw genade op Harp-en Cythersnaren
Verheffen; varr' en stier
U slachten, en hun bloed Uw heilig outervier
Besprenklen, en de vlam ten hoogen hemel spatten;
Mijn hand Uw Tempelwand met nieuwe Koningsschatten
Verrijken, en Uw naam door 't uitgebreid Heelal
Weêrgalmen van mijn dank en eindloos lofgeschal!

1824.

Tafereel uit Herodes kindermoord.*

Φων□ □ν Ρ□αμ □□ούσθη, θρ□νος □α□ □λαυθμ□ς □α□ □δυρμ□ς πολλ□ς· □Ραχ□λ □λάιουσα τ□ τέ□να α□τ□ς, □α□ ο□□ □θελε παρα□ληθ□ναι.

't Was nacht geweest en de eerste morgenstralen
Vergulden reeds de toppen van 't geboomt';
De zangtoon zweeg der schuwe nachtegalen,
En de Oosterkim was rijk met goud omzoomd:
De leewrik thands van uit den slaap geschoten
Stortte in de lucht den dag haar welkom uit,
En mees en vink op lager gorgelnoten
Viel lieflijk in by 't zwellend maatgeluid:
Als Maächa, ten prooi aan zwarte zorgen,
Met hangend hoofd en ongebonden hair,
Heur tranen by de tranen van den morgen,
Heur snikken voegt by Prognes lijkmisbaar.

* Navonkeling I, 25.

Zy schreit, en gy, gy hoorde 't, Heuvelgalmen!
Gy hebt heur klacht meêlijdend nagezucht; -
Zefier, gewiegd op laauwe lentewalmen,
Voert ze immer op zijn vlerken door de lucht.
Gedenken wy aan 't voorwerp van heur kermen,
Mijn Lier, en schenk een treurtoon aan heur smart.
De Hemel hoort, de Hemel vol erbarmen,
De troost alleen van elk verbrijzeld hart!

Op nieuw een dag (dus zucht zy) opgerezen!
Op nieuw een dag van onverduurbaar wee,
Wiens blij gelaat den vloek my geeft te lezen,
Die heel mijn ziel in 't jammer smooren deê.
Uw purper is me een bloedstriem in mijne oogen;
Een boezemvlijm uw helle morgenschijn;
Uw schittergroen, met zwadder overtogen;
Uw vogelzang, een spotkreet met mijn pijn.
ô Moge één nacht u voor altijd verzwelgen!
ô Blijv' die zon voor eeuwig uitgedoofd!
Of, geef my weêr, hergeef my aan mijn telgen,
Mijn eenig goed! gy hebt het my geroofd.
'k Was moeder, ik; en dankbaar mijn ontwaken;
Mijn teder kroost lag op mijn hart gedrukt:
't Werd dag, en ach! ik zie de kimmen blaken
En al mijn schat voor eeuwig weggerukt.
Een nieuwe vloek blinkt me eeuwig in uw glansen,
Zoo dikwerf my uw fakkel tegenglimt;
Te rug, gy Zon, zink rugwaart in uw transen!
't Is Hel en moord die uit uw aanschijn grimt!
Neen, zoeter is 't, in duisternis te waren
Daar niets ons oog door schijn van blijdschap tergt,
In donkre nacht op 't troostend n i e t te staren
Dat in zijn schoot gevoel en klacht verbergt.
Ja, zoeter dit, dan 't juichen aan te hooren,
Dat in de wond met kromme kraauwels krabt;
In 't ongevoel van 't diepst gevoel te smooren,
Dan reis aan reis op 't zwellend hart getrapt.
Mijn kroost, mijn kroost, mijn lieve tweelingloten!
Mijn heil, mijn al, mijn rijkdom, troost, en eer!

Ik zag het zwaard in uwe boezems stoten,
   En 'k leef, ô God, en zie het daglicht weêr!
Gy, 't overschot van d' aangebeden' Gade,
   Die al zijn bloed in 's Konings dienst vergoot;
Gy, in wier lach mijn hart zich nooit verzaadde;
   Die nacht en dag uw rust hadt op mijn schoot!
Wier sluimrend oog mijne oogen steeds bespiedden,
   Als ge aan mijn borst in slaap vielt, moê gezoogd,
Om d' eersten lach den wedergroet te bieden
   Waarin ge my al juichend tegenvloogt!
In wie mijn oog, in twijfel tusschen beiden,
   De trekken zocht, mijn boezem ingegriefd,
Die meest in u den vader onderscheidden,
   Door 't weduwhart met dubble kracht geliefd! -
Ik zag, mijn God, ik zag die oogjens breken;
   Dien zoeten lach bezwijmen op 't gelaat;
Die kaakjens, ach! die lieve lipjens bleeken;
   En 'k leef, ik leef, na zulk een gruweldaad! -
Ik leef, ô God, en zag mijn kinders slachten!
   En wat tot wraak, tot wraak voor 't schuldloos bloed?
Ach, ware er wraak, ik zou my zalig achten,
   En ô die wraak - hoe fel wierd zy geboet!
Hoe zoude ik hem den boezem openrijten,
   En 't grimmig hart hem scheuren uit de borst;
Geknaauwd, getrapt, in 't vloekbaar aanzicht smijten
   En drinken 't bloed met tijgerinnendorst!
Maar 't Ondier zit omcingeld van soldaten,
   En waagt zich niet, lafhartig kinderbeul:
En ik, ik zwier, van God en mensch verlaten,
   In wanhoop om, en nergens vind ik heul.
ô Dat mijn vnist op die vergulde daken
   Waarin die beul op dons en purper brast,
Den bliksem uit de wolken los mocht braken
   En brijzlen hem den schedel met dien last!
Ja, mocht mijn hand dat gruwelhof verpletten,
   Dat zelfs geen steen meer op den ander sta!
Ja heel een aard waar hy ooit voet mocht zetten;
   En varen hem in d' open afgrond na!
Daar is geen troost, geene andre troost meer over!

En ach! ook dit geeft my mijn kroost niet weêr.
Vergruiz'len, ja, d' in 't bloed gemesten roover -
Niets, niets vermag de razende onmacht meer!

Zoo sprak zy, snikte, en hief de ontvleeschde handen
Ten hemel; 't oog verstijfde en 't lichaam zonk daar heen.
Mijn kindren, riep zy nog, mijn Echt-mijn moederpanden!
Zy snikte en gaf een gil. Haar draad was afgesneên.

* * *

Doch neen; haar borst bekomt, herademt weder;
Haar oog ontluikt. Waar ben ik, roept zy, ach!
Ik leef dan nog, - zonk in geen afgrond neder!
En 't was mijn kroost dat ik herleven zag!
B a r m h a r t i g e , ach, zoo vaardig tot vergeven
Wat drift misdoet als 't razend hart niet spreekt,
GY toonde 't my, ik zag mijn kinders leven,
En 't roosjen van hun lipjens onverbleekt.
Ik zag, ô ja, ik zag Uw Engel dalen;
Hy roerde my het nederliggend hoofd,
Weêrhield de glans van zijn te heldre stralen,
En 'k heb gezien, ja meer, ik heb geloofd.
Neen, dierbaar kroost, u weêr te rug te vragen,
Vermocht mijn hart, mijn hart van moeder, niet.
Ik zag u weêr! van Englen rondgedragen,
Waar hemellucht door borst en aadren vliet.
Ik zag u 't oog van andre vonken branden
Dan hier op aard en van mijn arm omvat;
En, blij te moê met palmen in de handen;
Met bloed niet meer, maar parels, overspat!
Ik hoorde uw mond een blijd H o z a n n a galmen,
Den Vorst ter eer' die u geheiligd heeft;
Wiens glorie klonk uit Davids zegepsalmen;
Die - kind, ô God! - ja, kind op aarde leeft!
Gelukkigen, ter Zijner eer' te sneven!
En zalig bloed, dat voor het Zijne vloot!
Het Zijne, ja, voor ons ten zoen gegeven,
Ten smaad gewijd, ten lijden, en ter dood!
Messias! ach verschijn my -! Aan Uw voeten

Betreure ik, dat ik hen betreuren dorst.
ô Mocht al 't mijn zoo snood een misdrijf boeten,
En stierve ik meê voor Isrels Vredevorst!
Ja, 'k hoorde 't Choor der Godgeheiligde Engelen
In U verrukt, ondenkbre tonen slaan;
En u, mijn kroost, in hunnen lofzang mengelen:
'De Zon des heils is 't menschdom opgegaan!'
Woedt, woedt dan vrij, Tyrannen dezer wareld,
Onmachtigen! verplettert en vernielt!
Vertrapt uw kroon, met aardschen roof ompareld!
Gy hebt mijn kroost ontstoflijkt, niet ontzied!
ô Eersten van Messias bloedgetuigen,
Uw bloed heeft niet vergeefs mijn boezem overvloeid:
Geen leven schonk mijn schoot, kost ge uit mijn boezem zuigen;
Thands leeft ge in 't eeuwig licht, waar eeuwige onschuld bloeit!
Gezalfde, lang verwacht, ter rechter uur verschenen,
Ach, dat mijn oovrig bloed ook U geheiligd zij!
ô Laat my met mijn kroost voor Uwen throon hereenen;
't Zij 't Uwe! ik ben getroost, en zalig dat ik lij'.

1824.

Godbestrijders.*

God zal opstaan.
Ps. LXVIII.

De ontzachbre God der Legermachten
Staat op, Zijn vijand wordt verstrooid,
En smelt als 't rijp der voorjaarsnachten,
Door d' eersten morgenstraal ontdooid.
Als rook, die walmend opgestegen,
Voor 't oog zich uitbreidde in de lucht,
Of 't wolkjen van een zomerregen,
Voor d' adem van de winden vlucht.
Of als voor 't vuur der gloênde kolen
Het drupplend bijënwasch vervliet;
Of droomen die om 't rustbed dolen,
Wanneer men uit den sluimer schiet.

* Navonkeling I, 33.

Geen zwerm van weerelooze duiven
Zal zoo voor adelaar of gier,
Geen zandhoos voor den wind, verstuiven;
Geen rotszout, sprenklende in het vier.

Wat dan vermeet ge u heldenstukken,
Die 't harnas aangespt tegen Hem
Die de Aarde van heur spil kan rukken
En rotsen splijten door Zijn stem?
Hy sprak, Hy heeft den eed gezworen:
‘Gy zijt mijn teêrgeliefde Zoon;
Mijn Zoon, mijn eenige geboren,
En eeuwig staat Uw gloriethroon.
Vergeefs weêrstaan U de aardsche machten:
Ik onderwierp haar aan uw voet.
Verpletter die U durft verachten;
Vertreed, vergruizel ze in hun bloed.
Uw scepter doe de volken bukken!
Uw Rijk is eeuwig als mijn woord.
En wie Uw juk zich poog' te ontrukken,
Wordt in de onleschbre vlam gesmoord.’

Wat onderstaat ge u, stervelingen,
In opgezwollen Duivlenwaan,
Met Lucifer naar de eer te dingen
Van tegen de Almacht op te staan?
Wat tracht gy koorden af te werpen
Waar in u de arm dier Almacht knelt;
Wat, zwaard en legerspiets te scherpen,
Tot dollen opstand saamgesneld?
De Godheid ziet uw samenrotten,
En blaast op uw vermeetlen trots.
Zijne Almacht spot met uw bespotten,
En gy verbrijzelt op zijn rots.
Te rug! en leert uw schedel buigen;
Ontfangt de tucht, weêrbarstig zaad,
Eer de aarde van uw val zal tuigen!
Één oogwenk nog, en 't is te laat!
1824.

Godbetrouwen.*

Πιστ□ς □ καλ□ν □μ□ς, □ς κα□ ποιήσει.

PAULUS.

Op U betrouw ik, Heer der Heeren
  Op U tot wien mijn zangtoon klimt;
Op U die de onschuld zult verweeren,
  Hoe fel door monsters aangegrimd!
Red, red my van 't geweld dier snoden,
  In dollen moedwil saamgeprest:
Die ingebeelde wareldgoden!
  Gy, rots op wie mijn hoop zich vest.

Bevrijd my van die gruwelbenden,
  Wier opgezwollen overmoed
In 't plicht- en eer- en wettenschenden,
  Van dolheid schuimend, tiert en woedt:
Wier ziel, Godlastrend en verwaten,
  Verwoesting blaast en Helvloek aâmt!
Op U heeft zich mijn hart verlaten,
  Die geen verwachting ooit beschaamt.

Van d' opgang van mijns levens morgen,
  ô God, betrouwde U dit mijn hart,
Zijn hoop, zijn uitzicht, vreugd, en zorgen;
  En Gy, Gy deelde 't troost in smart.
'k Lag met de doodverf op de kaken
  En scheen bezweken voor elks oog;
Mijn bede mocht Uw throon genaken,
  En 'k hief het stervend hoofd omhoog.

* Navonkeling I, 36.

'k Stond, van den boord des grafs verrezen,
In jeugdig vuur en kracht en moed;
En - eeuwig zij Uw Naam geprezen,
Gy, groote God die wondren doet!
Ja, vloei' mijn mond van lofzang over,
Zoo lang mijn boezem daalt en zwelt;
Gy die 't van storm geplonderd lover
In nieuwe glans en vaag herstelt!

Gy hebt mijn dwaasheid onderwezen;
Mijn onkunde, Uwen weg getoond;
Gy, immer in mijn hart gelezen,
Ach! ware 't, in dat hart gewoond!
Maar Gy, ge ontdekte me Uw vermogen,
Gy spraakt; de blinddoek viel; ik zag!
Uw vingerspits beroert my de oogen,
En 't is door heel mijn aanzijn dag!

'k Moest laster, hoon, en smaad verduren,
In mannenkracht by bruischend bloed;
De ramp des Vaderlands bezuren;
En Gy, Algoedheid, gaaft my moed.
Ik zwierf, en leed. - Doch wat is 't lijden,
Voor dien Uw vleugel overdekt?
Wat, met de ontbonden Hel te strijden,
Wanneer Ge ons zelf ten schild verstrekt?

Begeef me ook thands, ô Albehoeder,
In dees verzwakte grijsheid niet,
Daar 't kroost des afgronds, steeds verwoeder,
Zijn pijlen op mijn borst verschiet!
Neen, zeggen ze, in hun trots vermeten:
Geen God beschermt hem, vallen we aan!
Doch Gy, in 't Hemelsch licht gezeten,
Gy spot met ijdlen menschenwaan.

De smaad, de schand' zal ze overdekken,
Verteeren zullen ze in hun spijt;
En ik, in vreê ten grave trekken,
Met wie Uw grooten Naam belijdt.
Ik zal dien grooten naam verkonden,
En roepen Uwe weldaân uit,
Aan tal noch maat noch perk verbonden;
Op de U ten dank gespannen Luit.

Gy hebt me in kindsheid gâgeslagen;
Als jongling, by de hand geleid:
Mijn Cyther zal Uw lof gewagen
Door aller eeuwen eeuwigheid.
Gy, schenk, by dees vergrijsde hairen,
Aan mijn gebogen schedel, kracht;
En stembezieling aan mijn snaren;
En hoore 't Batoos nageslacht!

Maar welk een toon bereikt Uw wonderen,
(Mijn ziel herdenkt ze, smelt, en juicht,)
Die Aarde en Zee en Hel doordonderen,.
Door eeuw aan eeuw en eeuw betuigd!
Gy zult me aan 't graf niet overgeven,
Maar rukken me uit zijn ingewand;
Gy, Leven; Leven van het Leven;
Tot wien ik hart verhef en hand!

Beziel me, ô God, beziel mijn galmen,
En dringen zy door steen en staal,
Om al Uw goedheên uit te psalmen
In 't vlammend vuur der hartetaal!
Ja, barst, mijn boezem, in gezangen,
In dank-, in lofgezang, van één!
Scheurt, banden die my houdt gevangen!
Te Hemelwaart! naar Jezus heen!

1824.

Na Psalm LXXI gevolgd.

Troost in God.*

Die God, d' Alwijze, laat regeeren,
   En altijd opwaart tot Hem ziet,
Dien treft geen wanhoop by 't ontberen,
   Geen ongeduld in 't aardsch verdriet.
Die alles aan zijn God vertrouwt,
Heeft op geen losse slib gebouwd.

Wat baten ons benaaude zorgen?
   Wat helpt gezucht of jammerklacht?
Wat, 's avonds siddren voor den morgen,
   En 's uchtends beven voor de nacht?
Ons lijden in den prang van nood
Wordt door dien wrevel slechts vergroot.

Neen, stervling, leer der Almacht zwijgen!
   Berust in wat Zy voegt of geeft;
En Hemeltroost zal op u zijgen:
   Hy weet wat ieder noodig heeft.
Hy die de zijnen gadeslaat,
Geeft nooit te weinig, nooit te spaad.

Hy kent het tijdstip van beproeven,
   En 't hart te ontdekken tot den grond:
Hy, 't uur van troosten, van bedroeven;
   Van zalven wat hy heeft gewond.
Hy koomt en zegent onverwacht,
En schept het licht uit middernacht.

* Navonkeling I, 42.

Geloof niet als de rampen klimmen,
Dat u zijn Vaderzucht vergat;
Of trotsaarts die van welvaart glimmen,
Gelukkig zijn in d' ijdlen schat.
Zie uit en beid den morgengloed,
Die 's Hoogsten raad ontdekken moet.

Wat kost het de Almacht, op te heffen
In lustgenot van schat of eer?
Wat, met den bliksemslag te treffen
Die weelde in 't diepste stof verneêr'?
't Is God, de wonderdoende God,
Wiens wenk den zwaai bestuurt van 't lot.

Bid, dank, en loof den Heer der Heeren,
En, stervling, buig en doe uw plicht:
Zijn zegen zal zich t' uwaart keeren,
Uit duister breekt Zijn morgenlicht.
Wie zich op God-alleen verlaat,
Dien treffe 't vrij, hem deert geen kwaad.

1824.
Naar een oud Hoogduitsch Kerklied.

Aan de Joden.*

Κα□ ο□τως π□ς □σρα□λ σωθήσεται.

PAULUS.

PAULUS.

'k Bemin, ik acht u, ja, Geslacht van Abraham
Dat uw Verlosser wacht uit Koning Davids stam!
Gy zijt uw God getrouw dien ge aanbidt. Is uw' oogen
De blinddoek die ze dekt, niet t' eenenmaal onttogen;
Verwacht ge Hem die kwam; - rust Gods ontzachbre wraak
Op u, vernederd volk, het Heidendom ten baak; -
De zegen is uit u, en zal u wederkeeren:
Gy zult wien ge eens verwierpt, als uw Verlosser eeren.
Hem ('t alvoldoende en alverzoenend Offerlam,)
Die needrig uwe zonde en de onzen op zich nam;
Voor onze en uwe schuld verbloedde, en in den hoogen
De zijnen gadeslaat met nimmer sluim'rende oogen.
Verwacht, verwacht vrij; keert uw uitzicht nimmer af!
De Leeuw van Juda leeft, voert aarde- en hemelstaf,
En nadert andermaal. Verbeidt hem! Ja Hy nadert,
Waar 't ruim Megiddon reeds zijne arenden vergadert
Den bloedwalm riekend, die van 't overgolfde dal
Der slachting wijd en zijd ten hemel opgaan zal,
Wanneer Zijn wrekende arm de Heidnen uit zal delgen,
En Isrels hoop hereent met de afgedwaalde telgen.
Betreurt uw tempel tot zoo lang nog, treurt, ja treurt!
De sluier wordt u haast van 't aanzicht afgescheurd.
Toont uw' Messias slechts getrouwheid in 't verwachten,
Naar wien ge in nood en leed geloovig blijft versmachten!
Hy zal zich toonen; gy, Hem kennen, wederzien,
En met hernieuwden geest Hem al uw hulde biên.

* Navonkeling I, 45.

Blijft immer aan uw God, aan dien Gezalfde, kleven:
Vergeet, geen oogenblik, geen stipjen van uw leven,
De Heilbeloftnis, u uit David toegezegd,
Getrouw aan 't juk der wet, door God u opgelegd,
Tot u de zelfde macht, in wie gy steeds blijft hopen,
De banden afrukke en 't verengde hart heropen'!
Maar deelt met Heidnen, met afvallig wankroost niet,
Dat zelf zijn God is en Jehovahs dienst verstiet. -
Gy, gy hebt hoop; volhardt, en laat die hoop niet varen.
Wat zoekt ge een toevlucht by des Baäls drekaltaren?
Geene andre hoop is u, is heel het wareldrond,
Dan die Gezalfde dien 't Profeetendom verkondt,
En wee! die buiten Hem of troost of redding zoeken.
Verdenkt geen Christenhart van Isrels hoop te vloeken,
Uw hoop te smaden, of te dartlen met uw zucht,
Als louter bygeloof, verwilderd in haar vlucht.
Neen kroost van Jacob, neen; we eerbieden ze in de oprechtheid
Die 't Godlijk zegel ziet in zulk een zielsgehechtheid:
Uw hoop is de onze, en onze redder, Heer, en God;
Verstootling van zijn volk, veroordeeld en bespot,
En 't woedend Heidendom door u ten roof gegeven!
Ten roof - maar hun en u tot redding en tot leven!
ô Twijfelt nooit aan uw belofte! ze is van God,
Die eenmaal zich verbond aan uwer Vaadren lot,
En 't afgeweken zaad vervallen in zijn toren
Geen eeuwigheid van haat, maar rugkeer heeft gezworen.
Neen, wankelt niet; volhardt! De tijd verloopt zich nooit;
Haast ziet ge uw ballingschap aan dees Eufraat voltooid.
Het tienmaalzevend jaar wacht driewerf negenmalen
Vervulling. Ach, volhardt en ziet die Heilzon stralen
Die hijgt om u in 't oog te blinken. Ja, heur gloor
Ontgloeit de kimmen reeds; heur morgenstar treedt voor.
De voorboô van uw heil is de afval dezer dagen,
Uw zonneschijn rijst op uit onze nevelvlagen.
Uw Heilverzaking hield der Heidnen kindschap in,
En de onze, uw wederkeer tot Abraâms huisgezin.
Mocht de ingeënte tak zich roemen om zijn lover,
God geeft ze in 't straffensuur aan dees verdorring over,
Dat de afgehouwen rank in nieuwen bloei ontspruit'.

aant. Schiet, lang verachte stam, in blij gebladert' uit!
God wilde uw hoogmoed eens, en d' onzen thands verlagen:
Hereend zal onze olijf zijn oogst van vruchten dragen:
Hereend heft hy zijn kruin ten wolken, en omvat
Heel 't aardrijk; en de daauw des hemels drenkt zijn blad,
En 't drupt van 't manna der onsterflijkheid. - Hebreeuwen!
Verliest geen voorrecht van een dertigtal van eeuwen,
In roeping, weldaân, en kastijding omgegaan,
Om 't onherroeplijk pad des afgronds in te slaan!
Aanbid, ô edel Volk, door de Almacht uitverkoren,
Den Zoon van David, reeds in Abrams heup gezworen!
Houd onverwrikbaar aan uw heilbeloft'nis vast;
Het oogenblik genaakt. Hy beve, wien 't verrast!

1824.

Vredehaat.*

Mijne ziele heeft lang gewoond by de genen die den vrede haten.

Ps. CXX, 6.

Wie zijn zy die den Vrede haten?
Wie, dan uw haters, Vredevorst?
Wie, dan die woedende onverlaten
Wier ziel naar bloed en gruwlen dorst?
Wie, dan verraad- en oproerstokers,
Wier moedwil vorstenthronen sloopt;
Wier pijlen ramm'len in hun kokers,
In 't gift des Lasters ingedoopt?

* Navonkeling 1, 50.

Hun door 't Geweld gepeesde bogen
Gewapend door Verdelgingzucht,
Staan reeds in de ijzren vuist gebogen,
En drijven 't moordtuig door de lucht.
Hun doel is 't hart der Godgezinden;
Maar, vlei u, trotsche Razerny!
Verspreid door d'adem van de winden,
Snort ons hun ijdle zwerm voorby.

Wat doet, wat hebt gy voor, Vermetelen?
Wat wilt ge u in dien overmoed
Op Rijks- en Kerkgestoelte zetelen,
En schoppen 't outer met den voet.
Wat durft ge die hun God belijden,
Wat, God in zijn Gezalfden Zoon,
Door 's Afgronds legermacht bestrijden,
En steken de Almacht naar de kroon?

Balddadigen, van hoogmoed dronken,
In ontucht, list, en smaad volleerd,
Wat braakt ge op ons de Helsche vonken
Waarvan u 't ingewand verteert?
Gaat, steekt de bloed-, de moordstandaarden
Van 't Jakobijnendom weêr op;
Ontbloot de in 't bloed verbeten zwaarden;
En huldigt uwen Afgodspop!

Wy, in de Mogendheid des Heeren,
Aan Jezus voeten neêrgeknield;
Wy, die geen Heidensche Outers eeren,
Wy weten, wie uw hart bezielt!
Wy zien, wy hooren, 't grijnzend loeien
Der vlam die uit zijne oogen schiet,
Zijn muil van Helsche kolen gloeien;
Maar beven voor dien Moloch niet.

Wat zoudt Gy 't Christenhart vertsagen,
Dat, boven aard en wareldlot
Op vleugels van 't Geloof gedragen,
Met al 't geweld dier moordgrub spot!
Neen, waant die rots niet om te stooten,
Niet af te breken door uw macht,
Die 't Godlijk Bloed heeft overvloten
Des Offerlams, voor ons geslacht!

Ontzinden! vest uw ranke stoelen
Op stapels van verbrijzeld puin!
Gy moogt ze met ons bloed bespoelen,
Maar wacht uw opgestoken kruin!
Ja, schiet vrij 't harnas om de leden,
De God van ons betrouwen leeft;
De Bergen schudden op Zijn treden;
De vlakte schokt en de afgrond beeft.

Hy leeft, de ontzachbre Gruwelwreker,
Wiens machtige arm het wit niet faalt.
Zijn bliksemschichten treffen zeker,
Al heeft uw voorhoofd zich verstaald.
Zijn oog, vol zachtheid, gunst, en zegen,
Slaat met een wenk Zijn vijand neêr;[1]
En - treedt Hy u gewapend tegen,
Verwatenen, gy zijt niet meer!

1824.

Eindnoten:

1 Joann. XVIII, 6.

Aan den mensch.*

Unselig Mittelding von Englen und vom Vieh

HALLER.

ô Gy die tusschen Vee en Engelen
't Gewichtig middelvak beslaat,
In wien by 't nietig stofgewaad
En dood en eeuwigheid zich mengelen;
Gy, prooi des afvals, Helleroof,
Herwonnen buit op Hel en zonden;
Hier met den voet aan 't slijk gebonden,
Maar 't hart gevleugeld door 't Geloof!

Hef, hef, ô sterflijk kroost der aarde,
U op waarheen u 't leven trekt;
Schud af dat kleed met slijk bevlekt,
En wat uw hemelvlucht bezwaarde,
Uw wiek in 't uitslaan klemmen mocht!
Zie, zie den Hemel u ontsloten,
En stijg, als Englendeelgenooten,
Van Hel en Wareld vrijgekocht!

Een band van meer dan aardsche rozen
Omvlocht U met hun zaalge rei,
Begunstigd kroost van aardsche klei;
Gy reet hem los, ô roekeloozen,
Ge ontvielt bestemming, stand, en eer,
En, ach tot welk een peil verzonken!
Ja, in 's Verleiders boei geklonken;
En God noch redding bleef u meer.

* Navonkeling I, 55.

Hoe blakert u de schorre donder
Der Godswraak, raatlende om u heen,
Door siddrend hart en merg en been,
By 't loeiend Helgegrim van onder!
Hoe wroegt, hoe pijnigt u 't gemoed,
Met duizenden van slangenbeten,
Met duizend angels opgereten,
Met duizend nagels doorgewroet!

Hoe gaapt u met gesparde kaken
De vlammende afgrond grijnzende aan!
Wat Hel, in 't hart reeds opgegaan,
Die staâgen vloek aan vloek doet kraken,
Ontsteekt u 't lillende ingewand!
Terwijl door spier en hart en aâren
De dood en wanhoop om blijft waren,
Waar de angst zich-zelv de vierschaar spant!

Onzalige! ach, wie kan behouden,
Wie redden uit dien jammerkuil?
Waar blijft in weemoeds noodgehuil
De steun, waar vleesch en waan op bouwden?
Wat blinde draaikolk sleept u meê!
Gezweept door wanhoops geesselroede
Vervloekt ge u-zelf in arren moede,
En stort u in 't oneindig wee.

Help, God! ô keer....Maar kunt Gy keeren
(Lijdt dit Uw hoogheid, dit, Uw recht?)
Die roekloos U ten krijg ontzegt,
Der Hell' verwant in 't samenzweeren,
In 't trotsen, tergen, van Uw macht?
Algoede! komt Uw heilgenade
Dat wreevlend schepsel nog te stade,
Wiens wanhoop zelfs Uw wraak belacht?

Ja! onbeseflijk mededogen!
De Godlijke Onschuld daalt beneên
Op 't dal van jammer en geween:
De Godheid-zelv met stof omtogen,
Wordt mensch, wordt stervling, lijdt en duldt,
En schenkt, als offer, bloed en leven
Om ons aan de onschuld weêr te geven,
En - uitgewischt zijn zonde en schuld!

Ja, zonde en schuldvlek zijn verdwenen
Waar 't bloed van Jezus ze overplascht.
Verdwenen is der zonden last
Waar zielen zich met Hem vereenen!
De Onsmetbre nam ons lichaam aan,
Wy schudden 't af. Komt, stofgenooten,
Het Zijne in oodmoed aangeschoten
Om rein voor 's Wrekers oog te staan!

1824

De dood.*

O 't is a fearful thing to be no more,
Or if to be, to wander after death!
To walk as spirits do, in brakes all day
And when the darkness comes, to glide in paths
That lead to graves; and in the silent vault,
Where lies your own pale shroud, to hover o'er it,
Striving to euter your forbidden corpse.

DRYDEN.

't Is aaklig, ja! te niet, te niet te gaan door 't sterven,
Of wandlend na de dood als spooksel om te zwerven;
Verborgen by den dag, om onder 't nachtgehuil,
Van dat de donker valt te weemlen om zijn kuil;

* Navonkeling I, 60.

aant. Langs 't lange kerkhofgras, omhuld van 't doodkistlaken
Te dwarlen over 't graf, by eigen rif te waken,
Of 't uitgeschudde lijf in rustelooze vlucht
Weêr na te bootsen in een nevelschim van lucht.

Zoo waart de booze Geest, en zoo zijn vloekgenooten,
Door heide en woesteny,[1] uit 's Hemels throon gestoten,
En steigert tot het zwerk, en tuimelt om en om,
En zoekt in hart by hart zich-zelv' een eigendom.
ô Stervling, waak en bid, en zet dat hart niet open!
Neen, heilig 't uwen God eer 't listig word' beslopen.
Uw vijand woelt en gluipt. Nog eenmaal! waak en bid,
Hy loert op uw verderf, uw zielsroof is zijn wit.
Maar gy, ô Christen, gy, die de u geschonken dagen
(Genadig nam Hy ze aan) uw' Heiland opgedragen,
Hem toegeheiligd hebt, en d' afgematten geest
Te rug zult geven in Zijn handen - hoe! gy vreest?
Gy durft het uur des doods niet moedig tegentreden?
U wekt de naam van 't graf een siddring in de leden? -
Neen 't graf heeft rust voor u; en 't afgelegd gewaad
Dat ge aan 't gewormt' ten prooi, aan 't stof ten erfdeel laat,
Verga, als 't graan, om eens ten Oogstdage op te rijzen!
Uw ziel verheft haar vlucht om 't h e i l i g AL te prijzen,
Die u aan 't slijk onttrok, Zich heiligde, en de rij
Der Dienaars inlijft, van uw aardsche zwakheên vrij!

Van waar die schrik des doods, den mensch als ingeschapen?
Den kranke is 't hy de pijn verkwikkend, in te slapen;
Ja, dankbaar legt hy 't hoofd op 't peuluwkussen neêr,
En strekt zich 't lichaam uit, en voelt geen smarten meer.
Wy-allen, zijn wy dan geen afgekwijnde kranken,
En zondt ge voor 't geschenk dier sluimring Hem niet danken,
Die ze u ter heeling van uw zondekwalen schenkt,
En uit de zaligheid genadig tegenwenkt!
Ja, 't sterven was een vloek, op d' afval uitgesproken,
Maar J e z u s heeft den Dood zijn pijlspitse afgebroken;
Die vloek werd zegen voor verlosten door dat bloed,
Dat voor uw schulden, dat uw doemvloek, heeft geboet.
Geen eeuwge nacht zal u 't verduisterd oog bezwaren:

Geen eeuwig zelfverwijt zal tintlen door uw aâren;
Geene eeuwigheid van wraak u volgen na het Graf:
Hy nam die doemschuld weg, en droeg uw zondenstraf.
Geen aaklig niet (en ô wat denkbeeld!) zal de zielen,
Zal d' adem van Gods mond, zal wat Hy schiep, vernielen;
Neen, 't z i j n is Godlijk, niet verliesbaar, maar 't houdt stand;
't Is onontbindbaar; geen u ooit te ontvreemden pand.
Gy zult niet zwerven, neen, niet om de tomben zwieren,
Niet zuchten by 't gewormt' zich mestende aan uw spieren;
By 't aaklig uilgeknap, in halfverbleekte maan,
De zwakke harten niet met huivrende ijzing slaan.
Niet zwerven, neen ô neen; gevestigd is uw woning,
Ze is aan uws Heilands voet! voor 't aanschijn van uw Koning!
Daar wacht ze u, daar verbeidt u 't heilig Englental.
Dat by de ontwaking u in d' arm omvangen zal.
Daar zult ge uw Heiland zien en smelten aan zijn voeten
In liefde en dankbaarheid; daar, al uw dierbren groeten
En weêr omhelzen, van geheiligd licht omstraald,
Met heel den welkomkreet des Hemels ingehaald.
Neen, Christen, vrees niet, neen: al is de doorgang donker,
Betrouw; en zoeke uw oog geen ijdel dwaalgeflonker!
Gods Bode leidt u, ja, waar 't bloedspoor van genâ
Zich heenstrekt; ga gerust en Godbetrouwend, ga
Schud 's warelds stof vrij van uw voeten by 't verlaten
Des gruwelpoels van hun die God en Jezus haten!
Ga, in uws Heilands naam, en sterf dien naam ter eer;
Wy, Christnen, volgen u, en zien u juichend weêr.

1824.

Eindnoten:

1 Matth. XII, 43; Luc. XI, 24.

Lofzang.*
(Te Deum laudamus.)

U, Algoede, geven we eer!
U belijden we onzen Heer.
Aller oorsprong, eeuwig Vader,
Looft dees wentlende aardsche bol,
Looft heel het schepslendom te gader,
Van verrukten eerbied vol.
U verheffen Serafynen,
Machten, Thronen, Cherubynen,
't H e i l i g , h e i l i g , h e i l i g aan,
(U, den God der. Legerscharen!)
Machtloos op Uw glans te staren
Waar zy 't oog voor nederslaan.
Heilig, heilig! 't Eeuwig Wezen!
Heilig, heilig! nooit volprezen!
Alvolmaaktheid! Albestaan!
Van Uw Goddelijke stralen
Schittren Aard en Hemelzalen
Majesteit en luister uit,
Galmen heuvelklif en dalen,
Cederbosch en heidekruid.
Waar de reeks van Uw Gezanten
Der Profeeten ring besluit,
Met de Heilkerk die zy plantten,
Uw door bloed verloofde Bruid,
U verëeren ze en verbreien
In uw uitverkoren Reien,

* Navonkeling I, 79.

VADER, ongenaakbre God:
ZOON, aanbidd'lijke Eengeboren;
En Gy, Troost des uitverkoren',
GEEST, vervuller van ons lot!

Gy, ô CHRISTUS, Gloriekoning!
's Vaders Zoon van eeuwigheên!
Die tot onze strafverschooning
Met ons vleesch U wilde omkleên;
Gy ontzaagt geen diep verlagen
In een maagdelijken schoot;
Gy, geen zondenlast te dragen,
Geen door ons verdienden Dood.
Hem hebt Gy den pijl verbroken;
Ons den Hemel opgedaan;
Gy het Godlijk recht gewroken
In den vloek, ons opgelaân.
Gy, ten Gloriethroon verheven
Aan des Vaders rechterhand,
Zult wat leeft het vonnis geven,
Als Ge 's warelds vierschaar spant.
U verwachten we op de wolken
In uw Hemelmajesteit,
Tusschen 't vuur der Helsche kolken,
En de Hemelheerlijkheid.
Gy, Verlosser, hoor ons smeeken;
Ons, Uw diergekocht gezin,
Met Uw Zoenbloed overstreken!
't Voorwerp van Uw menschenmin!
Doe ons 't eeuwig heil aanschouwen
Met die om Uw zetel staan!
Zalig, zegen Uw getrouwen:
't Is uw erfdeel, neem het aan!
Daaglijks vloeien onze klanken
U, Uw' grooten Naam, ter eer';
Laat ze U eeuwig, eeuwig danken!
Zie op deze Uw kudde neêr!
Wil ons tot dien dag bewaren
Die het menschlijk lot vervult!

Heer, erbarm U ons bezwaren!
Heer, erbarm U onzer schuld!
Kome ons Uw genâ te stade,
Naar de hoop die in ons gloor!
'k Hoopte, ô Heer, in Uw Genade,
Nimmer stelt Gy die te loor!

1824.

Liefde tot God.* (Zang.)

Doof des Hemels klaarheid uit,
'k Zal mijn God beminnen:
Dat de Hel heur kaken sluit',
'k Zal Hem toch beminnen:
Zij de dood een eeuwig graf,
'k Zal Hem toch beminnen:
Neem my hoop en uitzicht af,
'k Zal Hem toch beminnen.
Neen, geen Hemel is mijn doel;
Neen, geen eeuwig strafgevoel
Speelt my door de zinnen.
Neen, verdwijnen vreugd en smart,
't Eigen wezen van mijn hart,
Is, mijn God beminnen.

1824.
Uit den Lat. Hymnus van Francisc. Xaverius:
Affectu amoris in Deum.

* Navonkeling I, 140.

God, geopenbaard in zijn Woord.*

Verheerlijk God! maar niet den God
Dien ge in uw binnenst schept;
Den God wien ge in uw brein gekneed,
In 't hart gebeiteld hebt.
Geen God die zulk een goedheid is,
Als aan Zijn recht onttrekt:
Geen God van louter wraak en vloek,
Met bliksems overdekt.
Geen God wiens oog die zonde duldt
Die ge in uw boezem streelt;
Geen God, als 't zondig hart zich wenscht,
Naar uw verdorven beeld.
Geen God, wiens Wijsheid gy doorgrondt,
Die aan uw leiband loopt;
Maar dien Zijn heilig woord verkondt;
Wien 't hart en vreest en hoopt!
Wat prent ge u-zelv' eene Astaroth,
Een Baäl in 't gemoed?
Wat valt ge 't vormsel dat gy wrocht
In blinden waan te voet?
Belach niet die zich nederbuigt
Voor 't werkstuk van zijn hand,
Zoo gy de nevelwolk aanbidt,
Gebootst in uw verstand.
Onzinnige! geef Gode de eer,
Verzaak uw Eigenwaan,
En bid den God van Recht en Zoen,
Die zich verklaard heeft, aan!

* Navonkeling I, 165.

Vervloek die Heidnen hersenschim
Die door uw hersens spookt;
Leg af dat trotsche zelfbedrog,
Waaraan de Wijsgeer rookt!
Maar eer, aanbid, betrouw, en leef
Den God van Abraham,
Den God, die in 't onzondig vleesch
Voor ons op de aarde kwam!
HEM, die de zonde die Hy straft
In JEZUS bloed vergeeft;
In HEM die voor ons aller schuld
Den vloek gedragen heeft!
In HEM, die, wreker van zijn recht,
Zijn reinheid niet verkort,
Maar, stroomende Genadebron,
Wat ademt overstort;
Die zonde straft; maar Zondaars roept,
En Zondigen bevrijdt,
Verzoent, en heiligt, en verheft,
En zich ter glorie wijdt!
Aanbid, ô stervling, buig in 't stof,
Voor Zijn ontzachbren naam!
Voor één van Zijn volmaaktheên niet,
Maar voor die al, te saam!

1824.

Christendom.*

Πιστεύω τ□ν υί□ν το□ Θεο□ ε□ναι τ□ν □ησο□ν Χριστόν.

HAND. VIII, 37.

HAND. VIII, 37.

Neen, 'k vraag geen andre, geen uitvoeriger belijding
Dan die Filippus by des Moormans Christenwijding
Hem afnam: 't Zielsgeloof in Christus als Gods Zoon.
Maar zij die uitdruk-zelf den Heiland niet ten hoon,
Daar Heidensch wangevoel, in 't wrongziek hart gekoesterd,
By 't voeren dezer taal 't Godslastrendst denkbeeld voedstert.
De Moorman kende Hem van wien hy dit beleed
Uit Jezaïas taal, uit Judaas heilprofeet,
Als telg van Davids tronk, den zuchtenden Hebreeuwen
Uit Abraâms heup beloofd voor meer dan twintig eeuwen,
Die voor hen bloeden moest als vlekloos offerlam;
Die 's warelds zondenschuld vrijwillig op zich nam
En boette, als Godmensch, Heer, van eeuwigheid geboren,
(Hy, Vorst der Heerlijkheid!) naar 't woord ons toegezworen.
Belijdt ge dit, en voelt ge u zalig door Zijn smart,
Ach, juichend drukke ik u aan 't warme broederhart.
Gy zijt mijn broeder, ja, mijn dierbre meêverloste,
Erkentlijk voor den prijs dien uw bevrijding kostte,
Oprechte zielsvriend, niet te ontäadlen door de list
Van wareld, afgrond, of verstrikkenden Sofist.
Uw boezem zal met my in zuchten samenvlieten,
Met my verrukkingvol in vlammen opwaart schieten,
En roemen de Oppermacht dier dwingende Genâ
Die d' uitverkoren trekt, en meêsleept wat weêrsta.
Doch, wil een huichlaar met argdoelend zinverdraaien
Des Christens eenvoud en zijn eigen wroeging paaien,

* Navonkeling I, 179.

Mijn God verlagen tot een schepsel, aan wiens leer
Hy 't uiterlijk bewijst van byval, liefde, en eer,
Ja, boven Sokrates een hooger plaats verwaardigt,
Terwijl hy 't Jodendom Godslasterlijk rechtvaardigt;
Dan schuw ik d' onmensch en zijn vloekbre kunstnary!
Dan blijve ik van den vloek van zijn gemeenschap vrij!
Dan koom me in zachte rust, van onder 't groenend lover,
Een sijfelende slang, een woedend boschdier, over,
Maar 't gruwbre monster niet, dat zich mijn broeder noemt,
En 't Duivlen guichelspel met Christennaam verbloemt!
    Mijn God, wat is 't Geloof in deze jammerstonden
Dan fijner Heidendom, op filozoofsche gronden
Gevestigd! - Zelfgevlei, gevloekte Duivlentrots
Die aan den wortel graaft der onverwrikbre rots
Uws heiligdoms, in waan, uwe outers om te wroeten,
Verbitterd op den naam dien de Englen knielend groeten!
Wat is 't, dan redenwaan van 't walende verstand,
Dat naar geen Noordstar ziet, maar op den klipgrond strandt,
En waar de ontzinden die hun zielsverlosser haten,
Zich roekloos, voorbedacht, moedwillig, op verlaten!
Verachtbre snoodaarts, op hun dartlen Vrijwil stout,
Knarstandend onder 't juk dat hen verpletterd houdt,
Of droomend van een vlucht op aangekleefde schachten,
Waarmeê ze in dronkenschap naar 's warelds scepter trachten,
En, voor Uw Godspraak, voor hun zelfbewustheid doof,
Zich-zelv' de zaligheid beloven als een roof
U afgedwongen, en afhanklijk van hun pogen!
Zy, kindren van 't verderf, en slaven van de logen! -
Zie neêr! ô Ruk uw kerk, ja ruk ons Vaderland
(Gy kunt het, Gy-alleen) uit dier verwoestren hand! -
Van hun is alle Macht, de Wet ligt in hun reden,
Dus lastren zy, verhard in 't eindloos gruwlensmeden.
Zy zijn 't, wier razerny 't gelukkigst volk op aard
Opleverde aan 't verderf, 't verslindend oorlogszwaard;
Aan de ijslijkheden der verwoesting; aan de ellende
Van 't knagende gebrek, van druk dien 't nimmer kende!
Uw Outers omstiet, door de Vaadren steeds bewaakt,
Den band van zede en tucht balddadig heeft geslaakt,
En 't land in eene zee van oeverlooze golven

Der snoodheid die Uw wraak verdagvaard heeft, bedolven.
Genadige Almacht, ai! zie op ons neêr en red!
Zie neder! hoor, verhoor der braven noodgebed,
't Klimt tot U. 't Englendom, der vrome Vaadren zielen,
Geheel de hemel, bidt met ons, die waar wy knielen
In tranen plasschen, aan 't verbrijzeld hart ontprest.
Spaar 't lang geteisterd volk, het uitgeput gewest,
Waar Ge eens Uw Kerkdienst plantte en welig hebt doen bloeien!
ô Laat Uw zegen weêr dees woesteny besproeien
Waar Waarheid omzwerft als een balling, hier vertreên,
Daar woedende vervolgd, en overal bestreên!
Keer weêr, ô God, keer tot uwe outers, waar zy blaken,
En open oog en hart van hun die U verzaken!
Of - moet de wreede nacht van diepe duisterheid,
Op Volk en Vaderland zoo schrikbaar uitgebreid,
Volduren; mag geen licht nog scheemren aan de kimmen,
En moet nog 't werk der Hel tot hooger toppunt klimmen
Eer de afgeperkte maat der boosheid wordt vervuld;
ô Geef aan de Uwen, moed, volstandigheid, geduld!

1824.

Wroeging.*

□*ν* □ □*χομεν τ*□*ν πα*□□*ησίαν* □*α*□ *τ*□*ν προσαγωγ*□*ν* □*ν πεποιθήσει, δι*□ *τ*□*ς πίστεως α*□*το*□.

EPH. III, 12.

Waar de geesselslagen snerpen
Van een rusteloos gemoed
Dat zich immer hooren doet,
Zorg en kommer af te werpen,
En de fronsels van 't gelaat
Met een grimlach af te strijken,
Die met onmiskenbre blijken
Toch de boezemkwaal verraadt: -

* Navonkeling I, 191.

In 't gewoel der feestsaletten,
   Met een felbenepen hart,
   Ter ontveinzing van de smart,
't Luide dischlied in te zetten
   Midden in den boezemklem;
En aan dolle vreugd te paren
Met gedwongen momgebaren
   En een uitgeperste stem: -

Heet ge dat, zich-zelf vergeten,
   Opgezwollen Eigenwaan!
   Geeft ge daar den tytel aan
Van betemming van 't Geweten?
   Noemt gy in uw folterpijn
Dit, een ijdel zwak bedwingen,
En, in de angsten die u dringen,
   Van u-zelven meester zijn?

Maakt het knarsend zelfverbijten
   By de doodelijke wond,
   't Aangekankerd hart gezond?
Is 't hardnekkig tegen wrijten,
   Dat de spoor aan 't wreevlig ros
Minder in den huid doet dringen?
Maakt weêrbarstig halsverwringen
   't Prangen van den teugel los?

Leer dien snooden trots verbannen
   Die tot wis verderf geleidt;
   Voel uw zielsafhanklijkheid! -
Tegen de Almacht aan te spannen,
   Geeft geen lichtnis, geeft geen heul.
Die de wroeging wil verstikken,
Dempt zich de ader van 't verkwikken,
   Is zich-zelven slechts ten beul.

Neen, verberg u voor geen oogen!
Voor geen menschen, stof als gy,
Geen van allen, zondenvrij!
Huichel niet voor 't Alvermogen
Dat door hart en nieren ziet!
Peil de diepte van uw wonden,
Laat hun wee niet onverbonden,
Schaam ze u voor u-zelven niet.

Neen, maar val aan Jezus voeten;
Smeek om redding van dat leed
Dat u 't hart dus open reet:
Hy is 't, die de smart verzoeten,
Hy die zuivren, heelen zal.
Hy is 't die, wie tot hem vlieden
En Hem d' open boezem bieden,
Opheft uit den diepsten val.

1824.

Kerstfeest.*

□*ν τούτ*□ *γινώσ*□*ετε τ*□ *πνε*□*μα το*□ Θ*εο*□.

1 JOANN. IV, 2.

1 JOANN. IV, 2.

God op aard in 't vleesch verschenen!
ô Mijn ziel, gelooft gy dit?
God, in 't kinderkrebjen weenen,
Met de menschlijkheid vereenen
Als een zondig medelid?
Hy de ellenden op zich laden,

* Navonkeling II, 25.

Hy de jammerzee doorwaden
   Van ons zondenvol geslacht?
Alle lijden, alle plagen,
Op een aardrijk komen dragen,
   Met verdienden vloek bevracht?

Neen, dit kan geen hart gelooven,
   Stort Hy 't zelf niet in 't gemoed.
Oopnen zich de Hemelhoven,
Dale de Englenschaar van boven
   Met dien blijden zegengroet!
Breek, voor schrik en donderslagen,
Gods bevredigd welbehagen
   Door de wolken neêr op de aard!
Laat door duizend Englenmonden,
Deze blijmaar zich verkonden:
   ‘God, uit maagdenschoot gebaard!’

U, eenvoudig als uw schapen
   Grazende door Bethlems dal,
U, in onschuld ingeslapen,
U, oprechte Herdersknapen
   Wekt dat Hemelsch juichgeschal!
Gy, gy gaat het wichtjen vinden
In de doeken die 't omwinden,
   Stort U neêr op 't aangezicht!
Gy, gy streeft om 't aan te bidden,
En Zijn Godheid in uw midden
   Straalt u door met Hemelsch licht.

Ja, van waar de Zon aan 't rijzen
   D' eersten straal op Bethlem spreidt,
Naadren Morgenlandsche Wijzen,
Om den God der Eer te prijzen
   In des wichtjens needrigheid; -
Ja, om Hem te voet te vallen
Huppelen by duizendtallen
   's Hemels Machten om die koets; -
En - wy zondaars! wy vertragen

Hem de schatting op te dragen,
Van ons schuldig handvol bloeds?

Geef, ô Gy die 't kunt verleenen,
Geef ons 't overtuigd Geloof!
Ja, Gy zijt in 't vleesch verschenen,
Om 't verbroken te hereenen,
Ons te ontrukken aan den roof: -
Om een zuiver bloed te plengen,
Dat den afval weêr moest brengen,
Gods getergde wraak voldoen;
Zonde, Dood, en Afgrond vellen,
Onschuld, heiligheid, herstellen,
Bracht Ge Uw heiligheid ten zoen.

Stort uw Geest, ô Albehoeder,
Wonderkind en Vredevorst,
Wareldschepper, Wareldvoeder,
(In die krebbe 's menschen broeder,)
In de toegesloten borst!
Geef by onze nederbuiging,
Geef 't Geloof, geef de overtuiging,
Dat Gy ons in 't vleesch verscheent,
En, door U met God verbonden,
En ontlast van dood en zonden,
Heeft het menschdom uitgeweend!

1824.

Zangzucht.*

Π*ρ□ς τ□ πνευματι□□ τ□ς πονηρίας □ν το□ς □πουρανίοις.*

PAULUS.

PAULUS.

Wat zing ik, wat zing ik? mijn hart wil een zang,
En tracht zich een voorwerp te vinden;
De drift van mijn boezem weêrzet zich den prang
En is in geen banden, geen ketens, te binden.
Wien zing ik, wien loof ik, dan U die my schiept,
Tot leven, tot waarheid, tot zaligheid riept,
Gezeteld op vleugels der winden!

Gy, God, wil mijn offer van 't zuchtend gemoed,
Daar 't wemelt en kronkelt in 't steigeren
Als walmen van 't laauwe verwaassemde bloed,
Den toegang tot U, tot Uw zetel niet weigeren.
Gebied aan den Seraf met zuizende vlerk
Dat hy het om hoog voer' door 't ruischende zwerk,
Door 't midden der gieren en reigeren.

Door 't midden van 't gieren- en reigrengebroed
Met klaauwen, met spitsen gewapend,
Het luchtruim beheerschend met moordenden stoet,
Naar prooi immer rustloos en grijpend en gapend;
Dat, als zich het hart ter verheffing ontsluit,
Zoo dikwijls de zuchten in 't opgaan vrijbuit,
En nooit ter verdelginge slapend.

ô Zalig, wiens zuchten, wiens beden, wiens angst
Tot U door den roofstoet mag dringen,
Die, eindloos aan 't loeren, aan 't gieren op vangst,
U 't offer der Uwen steeds trachten te ontwringen!

* Navonkeling II, 29.

Genadige! ô pletter en bliksem ze neêr;
Of schenk onzen tonen de hemelkracht weêr,
Waar 's Hemels Choralen meê zingen!

Die kracht, waar de Helmacht, de luchtgeest voor vliedt!
Die heiligheid uwer Truanten!
Stort die in mijn boezem, schenk die aan mijn Lied,
By 't vlammende vuur van uw Hemelgezanten!
Zoo keeren mijn zuchten tot louteren dank,
Zoo smelt ik met hun tot één enkelen klank,
Van zalige Hemelverwanten!

1824.

Beurtrei.*

Currat ovis, repetens a te sua pascua, Pastor!
FORTUNATUS.

Waarom dwaalt gy, schuwe lammeren
Langs die onafzienbre hei'?
Hier, hier is de vette wei',
Ginds een schouwtooneel van jammeren;
Vlijt u onder 's Herders staf
Die u dezen veldgrond gaf!

Lokken u de bonte kleuren
Van een valschen bloemhof uit;
Laaft, verkwikt u aan de geuren
Van dees thijm en 't heidekruid.
Hier moogt gy uw lust verzaden;
Hier in zuivre plassen baden;
Hupplen, in 't verfrisschend groen;
Blijft gedwee, onnoozle schapen, waar zijn arm u mag behoên!

* Navonkeling II, 54.

Ginds omgrimt U fel van tanden
't Aartsvijandig wolfgebroed,
Onverzaadbaar naar uw bloed,
Gierende om u aan te randen.
Vlijt u onder 's Herders staf,
Lieve lamm'ren; wijkt niet af!

Schijnen u de middagstralen
Somtijds wat te fel op 't hoofd;
Laat geen nieuwsgiere oogen dwalen
Waar dat boschjen schuts belooft.
Daar, daar loert de felle roover;
In de lommer van dat lover
Is de schuilplaats van zijn woên.
Blijft gedwee, onnoozle schapen, laat uw Herder u behoên.

Hy, hy kent de veldgewassen,
't Heilzaam voedsel, u bereid.
Waar zijn trouwe hand u weidt,
Zal de dood u niet verrassen;
Buigt u onder 's Herders staf:
Moedwil loopt in eigen straf!

Waar zijn trouwe wachters waken,
Daar is veiligheid en rust,
Zal geen vijand u genaken;
Zoekt, ô zoekt geene andre lust.
Hier in thijm- en klaverstreken,
Hier by de onverdachte beken,
Moogt gy hart en lust voldoen:
Blijft gedwee, onnoozle schapen, laat uw Herder u behoên!

1824.

Standvastigheid.*

□*ν* □*ν*□ *πνεύματι μι*□ *ψνχ*□ *συναθλο*□*ντες τ*□ *πίστει το*□ *ε*□*αγγελίου.*
PHIL. I. 27.

PHIL. I. 27.

Ja daar zijn nog Godgezinden,
Scharende onder J e z u s vaan;
Die in spijt der wervelwinden
Ongeschokt in 't harnas staan.
Laat het Noord verwoesting blazen,
't Zuiden blaakren met zijn gloed;
Niets zal ooit hun hart verbazen,
Niets verdooft hun heldenmoed.

Jezus stort hun kalmte in 't harte,
Hoe de noodstorm bruischt en giert,
Hoe de nevelnacht verzwartte
Waar de moedwil rond in zwiert:
Hel en wareld saamverbonden
Rukken brullend op hen af!
't Oog gevest op Jezus wonden
Sluit de muil van Hel en Graf.

Worstlen wy met eigen boosheid
In het hart nog wortelvast!
En - geweld noch Duivlen loosheid
Die den Christenmoed verrast!
Zien wy op tot die ontferming
Die ons opriep tot den strijd;
En wy missen geen bescherming,
In Zijn bloedstroom ingewijd.

* Navonkeling II, 60.

Gy, Verlosser, nooit volprezen,
Gy staat immers aan mijn zij',
Wat is me ooit met U te vreezen
Die Uw grooten naam belij'!
Gy, Gy kent Uw keurelingen,
Willig in Uw wapendosch;
Hen die Uwe glorie zingen,
Wat U tegenstaat ten trots!

Ja, de Blijmaar is verkondigd:
Jezus heeft voor ons geleên;
Door Zijn Godlijk bloed ontzondigd,
Zijn wy met dien Heiland één.
Aan die rots is geen verwrikken;
Veilig op heur grond gevest,
Zal geen stormvloed ons verschrikken,
Door den vijand opgeprest.

Hier, van Zijn belofte zeker,
Wachten wy 't ontzachlijk uur,
Dat Hy, langgetergde wreker,
Nadere in verteerend vuur:
Dat Hy wat hem moog weêrstreven
Met Zijn oog verplettren zal,
En de zijnen voer' ten leven
Op de wrakken van 't Heelal!

1824.

Christenmoed.*

□τι μείζων □ς□ν □ □ν □μ□ν, □ □ □ν τ□ □όσμ□.

1 JOH. IV, 4.

1 JOH. IV, 4.

V r e e z e n -? Zou een Christen schroomen,
Die d' Almachten heeft tot Hoofd,
Wien geen kracht de wareldtoomen,
Geen geweld de kroon ontrooft!

Hem, wiens arm het al omvademt,
En wiens blik het al doorziet;
Ja, wiens geest het hart doorädemt,
Dat vertrouwend tot Hem vliedt.

Neen, de wareldling moog beven,
Van den Eigenwaan vervuld,
Die, op ijdlen wind geheven
Zich de kruin met distels hult.

Hy mag siddren in gevaren,
Die geen God als toevlucht kent;
Zinken onder 't zielsbezwaren,
En bezwijken in de ellend:

Wy, wy strijden, waar wy strijden,
In des Hoogsten Mogendheid,
Van den God dien wy belijden,
Met zijn Engel begeleid.

* Schemerschijn, III.

Wy, in pijnen, dood, en wonden,
   Strijden, lijden, tot Zijn eer,
Wy verwinnen dood en zonden
   In den naam van onzen Heer.

Grijnz', zijn boorden uitgestegen,
   De Afgrond ons afgrijslijk aan!
Druische ons Hel en Wareld tegen!
   Ons is 't, immer pal te staan.

Aarz'len zou hy? rugwaart wijken?
   Die zijns Heilands Staudaart voert!
Met Zijn legerteekens prijken,
   En - van schrik in 't hart ontroerd!

Neen, getrouwen! dat wy vallen!
   Zegepraal is onze val:
't Bloed van onze duizendtallen
   Is wat Jezus loven zal!

Ja, dat bloed zal vrolijk vloeien,
   't Onverwrikt geloof ten blijk',
En den grond dien 't zal besproeien
   Heiligen tot Jezus Rijk!

Ja, wy zien het tijdstip naderen,
   Dat ons dagvaart tot dien strijd,
Waar zich 't bloed uit christenaderen
   Zijn' getrouwen Goël wijdt.

Ja, de Koningin der steden,
   Prat op 't zevenhoofdig dier,
Scheen, vergeefs, in 't stof getreden;
   Zy verrijst weêr, dubbel fier.

Ja, reeds wordt het gruwelteeken
Voor- by voorhoofd ingedrukt,
Om elks doemban uit te spreken,
Die geen kniên voor d' afgod bukt.

Staan we, ô Broedren! onverschrokken!
Wat zijn banden, pijn of graf?
Geen verschrikken noch verlokken
Scheure ons van den Heiland af!

Hy, Hy leed! - en wy, wy sidderen,
't In zijn bloed gewasschen heir? -
Neen, al 't bloed van zijn aanbidderen
Vloeit gewillig Hem ter eer.

Nadert, dagen van verschrikking!
Gy, doordring ons, Waarheidsgeest,
En geen dood of zielsverwrikking,
Die de ware Christen vreest!

1824.

Eigen gerechtigheid.*

Die zelf onze zonden in zijn lichaam gedragen heeft.

PETRUS.

Wat, Farizeërs, was uw misdaad? om wat zaak
Bedreigde u J e z u s mond eene onvermijdbre wraak?
Was 't ontucht, dartelheid, of woord- en trouwverbreken,
Was 't doodslag? waart ge een hair van M o z e s wet geweken?
Ontheiligde uw vergrijp den Sabbath? gingt ge in wijn
U-zelf te buiten aan den slempdisch, braaf in schijn?
Hier dorst ge, ô gruwel! hier uw Heiland van betichten;
Maar neen, uw statige ernst hield vast aan zedeplichten,
Uw naauwgezetheid ging ten toppunt, en 't gemeen
Vereerde Uw heiligheid die 't onbereikbaar scheen,
En kuste, afgodisch met Uw reinheid ingenomen,
Uw voetstap waar gy tradt en breede kleederzoomen.
Doch 't was uw hoogmoed, 't was uw trotsche deugdenpraal.
Die gruwbre trots verpestte uw deugden al te maal,
En maakte 't goede van uw daden zelf misdadig,
Ja, vloekbaar in den mond, den zondaar zoo genadig!
't Vertrouwen op zich-zelv', op werkverdienstlijkheên,
Wordt by d' Almachtige in zijn weegschaal niet geleên.
't Is JEZUS, 't is niet uw rechtvaardigheid, verblinden,
Die in 't aldóórziend oog der Godheid gunst kan vinden.
Wat is uw deugd, ô mensch, dan zelfbegoochlingszucht,
Van vreeze of hoogmoed steeds de niet miskenbre vrucht,
Eene ongerechte munt, den grooten God der Goden
Zijn heiligheid ten hoon, als schatting aangeboden?

Ach, ijdel teert ge u af, verstijfde Anachoreet,
In 't waken, in 't gebed, en ziels- en lichaamsleed.

* Oprakeling, 47.

Wat zoude u 't hairenkleed, wat, kruis- en geesselsnoeren,
Wat, vasten zonder eind, ten blijden hemel voeren?
Wat, Paus of Heilig dien gy aanroept tot uw heil?
God heeft geen zaligheid voor menschenoffer veil.
Geen slachtvee op 't altaar, maar ook geen menschenslachten,
(Op welk een wijs ge u moordt,) kan Hem die wreekt, verzachten.
Om niet verkiest ge u de aardsche in plaats van Helsche straf.
Hy staat uw' willekeur Zijn Godlijk recht niet af.
't Is loutere ingreep op Zijn hoogheid: zelfverhooging,
Geen onderworpenheid, is 't roersel van uw poging,
En heel uw zelfbedwang is afgodsdienst van 't hart,
Of weemling van een brein dat u 't gevoel verwart.
Gy acht u needrig, ja, maar God ziet uit den hoogen
Door 't u bedriegend hart met onbenevelde oogen:
't Is niets dan menschentrots wat ge op vereelde kniên
Den felgetergden God ten schuldzoen aan durft biên.

Zie om naar 't zwoegend Oost, waar Dervis en Braminnen
In foltring van het vleesch Uw strengheid nog verwinnen,
Terwijl ze onroerbaar staan met de armen uitgestrekt,
Met wonden, etterbuil, en striemen overdekt;
Of, midden in de pijn en honger onbezweken,
Zich-zelf het vlammend vuur op 't kale hoofd ontsteken,
En met vernoegde ziel, in zoo veel smarts verheugd,
Het loon der zaligheid verwachten voor die deugd!

Wie is de heiligste, de wijste van hun tweën? -
De kluiz'naar? - Is 't de kracht van zelfgekozen weën,
Die zalig maken moet, gewis is 't de Indiaan.
Doch, kan de Godvrucht nooit met d' Eigenwil bestaan;
Is hoogmoed vloekbaar; is, in 't recht van God te treden
Verfoeilijk; kwam God-zelf in 't lichaam hier beneden
Om needrig, om veracht en op geene onschuld trotsch
(Hy, de onschuld-zelv,) de wraak des donderenden Gods
Te dragen, en voor ons der zonden loon te smaken,
Wat rest ons? - Dankbaar zijn; niet zelf ons noodlot maken,
Maar 't heil aanvaarden, ons verworven door Zijn dood.
Wat willen we, ô natuur-, ô schuld- en leedgenoot?
Zijn zoen, voor ons vervuld, verwerpen? zelf betalen?

Rampzaalgen! kan ooit straf by zulk een gruwel halen?
Kan ooit voldoening hier genoeg zijn, by den hoon
God aangedaan, en in 't verwerpen van Zijn Zoon
Verdubbeld? - Was 't u niet genoegzaam, duizendmalen
De doemstraf t' elker uur u op den hals te halen,
In elk bedrijf op nieuw, by elken ademtocht,
Ten zij ge 't bloed nog smaadt dat u heeft vrijgekocht?
Wat dan, wat kunt ge zelf betalen, diep verdorven
En onherroepbaar al wat goed is afgestorven,
Ten zij ge u uitschudt van u-zelven, dan herteeld,
Door J e z u s geest vernieuwd tot Gods onsterflijk beeld? -
Ja, kan uw smeeken zelfs tot 's Hoogsten throon genaken?
't Is lastring, als vermengd met dank- en plichtverzaken,
't Verdient verdubbling van den uitgesproken doem!
Onzinnigen, laat af van d' ingebeelden roem
Van zelfverheffing, van herzuivring, van herstelling,
Van vrijheid van de ziel uit haar gewetensknelling,
Van doodsverschrikking, van 't ontzettingvol verschiet
Dat ge ieder oogenblik u telkens nader ziet!
Keer, stervling, keer, en smelt, beneden 't stof vernederd,
In de onmacht waar ge in ligt, door 't schuldbesef vertederd,
Tot tranen; roep, en bid, en neem Uw Heiland aan,
Die op zich 's Warelds zonde en de uwe heeft gelaân;
Neem Hem als middlaar aan, als borg en schuldbevrijder,
Die U ten hemel voert als zegevierend strijder!
Wat worstelt ge, onder 't pak des jammers dat gy torscht,
Nog met uw Redder-zelv', 't Heelal-verwinnend Vorst!
ô Leg dien zelfwaan af, als of ge u los kost koopen:
't Rantzoen is meer dan gy, en de afgrond spart zich open
Ter alverzwelging. Reeds, reeds slaat het uiterste uur,
Besluit voor 't Paradijs of 't eeuwig Helsche vuur.

1824.

Troost in pijn.*

Vertroosting en zaligheid die gewrocht wordt in de lijdzaamheid des lijdens. -

PAULUS, 2 Kor. I, 6.

Wat mort ge, ô stervling, om uw krankheid en haar pijn?
Ze is bittre zielenmedicijn
Die u van de aardsche kwaal, de zonde, moet ontbinden,
Om d'eersten heilstand van onze onschuld weêr te vinden.
Gy lijdt haar voor uw eigen zaak;
Niet meer om Gods getergde wraak:
Dees heeft uw Heiland-zelf voor uw behoud gedragen.
HY leed! - wat is uw smart of wat kunt ge ondergaan
By 't geen Hy voor uw schuld vrijwillig door wou staan?
En gy, gy durft u nog beklagen!
Hy leed uw ziels- en lichaamssmart,
En eindloos meer dan ge ooit kunt lijden;
En drukte om uwentwil den angel zich in 't hart
Des pijls van zonde en dood waarmêe gy hebt te strijden.
ô Lijd dan dankbaar, lijd gedwee,
En acht de kneuzing niet dier afgebroken schichten
Die zich op 't zwakke lichaam richten;
Zy brengen voor 't gemoed noch wond noch prikkel meê!
Geef, geef uw boezem bloot, en zie u 't vleesch verscheuren,
't Onheilig vleesch, doorknaagd van lijf- en zielverderf:
't Is zegen, wat gy lijdt, geen stof tot angstig treuren,
En Adams overgang uit zijn tot J e z u s erf.
't Is breken van den band ons klemmende om de leden
En waar 't verwrongen lid zich pijnlijk tegenwringt;
Maar pijnlijk valle 't ons, dien kluister los te smeden,
Uw balsem zij de troost der heete zielsgebeden
En 't hallel van 't Geloof dat zijn Verlosser zingt!

1824.

* Oprakeling, 87.

Het water van Bethesda.*

Wat dicht op één gepreste drom,
Die aan Bethesdaas waterkom
In wonderbaar door één gemengel
Met luistrend oor en star gezicht,
In stille hoop te wachten ligt
Naar 't vleugelkleppen van dien Engel
Die aan den opgeroerden vloed
De kracht van heeling schenken moet!

Gaat, haast u, kranken! plompt uw leên
In dezen wel van zaligheên,
By dat weldadig stroombewegen.
Geen oogenblik, of 't hulpgetij'
Is voor die achterbleef voorby,
En 't doode nat verliest dien zegen.
Grijpt de aangeboden redding aan,
En dringt om andren voor te gaan!

Ach! dees die onbeweeglijk lag,
Heeft door geheel den bangen dag
De stond gezien dier stroomberoering,
Doch, ondanks elken boezemzucht,
Zijn opgevatte hoop ontvlucht,
Met altijd bittrer zielsvervoering!
De kracht van heeling zien ontstaan;
Doch telkens weêr te niet zien gaan.

* Nasprokkeling, 33.

Helaas! de droeve had geen kracht,
Geen vriendenhulp, hem toegebracht
Om in die badvont af te dalen! -
Een ander kwam hem telkens voor,
En stelde steeds zijn hoop te loor; -
Tot J e z u s oog hem mocht bestralen,
Die (daar hy 't spraakloos zuchtjen hoort),
Hem heelde met één enkel woord.

Had ieder van dien kranken hoop
Die hier om 't waschbad zat of kroop,
Dien Arts, dien Heiland mogen kennen;
Hoe had men ze allen als om strijd,
In zulk een wonderkracht verblijd,
Naar Hem-alleen om heil zien rennen,
En van zijn Godd'lijke oppermacht
(Geen Englen meer,) hun lot verwacht!

Maar neen, gewoonte, voorbeeld, leer,
Drukte alle zielsverheffing neêr,
En doet ze op 't zichtbre slechts vertrouwen.
Zy hopen slechts van d' Engel baat;
Van 't vocht waardoor zijn vleugel waadt;
Van 't geen ze of tasten of aanschouwen;
Schoon grooter Helper om hen treedt,
Dien 't Englendom zijn God beleed.

Bethesdaas kom verloor heur kracht.
Geen Engel meer, geen Hemelmacht,
Die ze aan heur plasch scheen meê te deelen,
Daalt af in 't altijdsluimrend vocht.
Maar Hy die aarde en hemel wrocht
Is machtig alle leed te heelen.
Hy, de Almacht-zelf, is t' aller stond
De Heilbron voor ons-aller wond.

Die waschkom was wat Godsdienst is,
In schoone vormgestaltenis
Maar zonder 't innerlijke leven.
Zy, die van Hemelgeest bezield,
Nooit langer heelingskracht behield
Dan haar zijn adem door blijft zweven!
Maar zoo lang levenswaatren schenkt
Aan dien zy uit haar boezem drenkt.

Doch menig die dees waarheid weet,
En 't nietig kent van 't ledig kleed,
Doch, met den lammen hulpeloozen
In 't aanzien van het bad verstijfd,
Aan 's waters boorden roerloos blijft,
Van 't slijk en oeverzand bekrozen;
En dag aan dag, en jaar aan jaar,
Vervloten ziet in 't zielsgevaar!

Zijn oor ontwaart het vlerkgezuis;
Zijn oog verneemt het stroomgebruis;
Het uur, het tijdstip, is verschenen,
Dat kranken hun genezing biedt:
Maar ach, dat heelings-uur vervliet;
Ja, zelfs de hoop, de lust, vliegt henen,
En zwakgeloovig, krank van wil,
En macht- en werkloos, ligt men stil.

Nog slaat ge, ô Heiland, in genâ
Ons met dezelfde liefde gâ
Als toen Ge 't woord hebt uitgesproken
Dat lijdren hun herstelling bracht.
Nog heeft U w N a a m dezelfde k r a c h t
Waar 't sterkste juk door wordt verbroken.
ô Zij die Liefde en Macht getoogd,
En red - Gy, die 't alleen vermoogt!

1824.

Naar 't engelsch van BERNARD BARTON (k w a k e r),
voor de vuist gevolgd.

aant. Gelooven.*

Is dan 't gelooven u zoo moeilijk, sterveling?
Gy wildet weten? gy begrijpen (nietig ding,
Uit stof genomen om tot stof te rug te keeren!)
Wat zelfs de vatbaarheid van hooger wareldsfeeren
Te boven gaat? - Wiens geest, in 't stoflijk kleed geklemd,
Zijn vrije werking in de omplooiing voelt gestremd,
En door den schemer van geheel verduisterde oogen
Zich t' elken oogenblik in 't voorwerp ziet bedrogen;
Die niet kan denken dan in 't beeld der stoflijkheid,
Door 't enkle schijnbaar van een beeldvorm die misleidt;
Die weten? Die, wat is, bevatten? - Kunt gy 't wenschen;
't U-zelv' verbeelden is niet mooglijk, dwaze menschen,
Ten zij ge u willends wie en wat gy zijt, verzaakt,
En in verhitten waan tot meer dan Englen maakt.
Gy, weten! op deze aard? in dit verganklijk leven
Ten proefstaat - ja, tot straf- en zuivringsplaats gegeven?
Begreept ge, als moedervrucht en eer gy 't daglicht zaagt,
Hoe de uchtendzon deze aard van uit haar kimmen daagt;
Wat licht zij? wat het zien, het rieken, hooren, smaken?
Wat ademen van lucht? wat sluimren zij of waken?
Begrijpt het teedre wicht als 't laving voor zijn dorst
Van uit den levenswel der moederlijke borst
Met wondre werktuigkunst der lipjens op mag trekken,
Waartoe die zuigenskracht, die spierbewerking, strekken;
Of smaakt het minder in de weldaad die 't geniet,
Zoo 't voedend vocht hem toch door 't slikkend keeltjen vliet?
Wanneer gy de aard betreedt met opgerechte leden,
Bedenkt ge, of weet gy zelfs by 't plaatsen van uw treden
Hoe 't middelpunt der zwaarte in 't lichaam wordt geschraagd,
Op dat ge in elken stap geen val, geen beenbreuk, waagt?

* Nieuwe Oprakeling, 8.

Of als ge op Luit of harp de snaren meent te tokkelen,
Begrijpt ge 't snarenspel in eigen vingerknokkelen.
Begrijpt ge uw voeding zelfs? - Wat wil dat trotsch verstand,
Het zinnelijk gevoel nahinkende in zijn band,
Zich-zelf begrijpen of den oorsprong van zijn wezen,
Daar 't zelfs geen oogen heeft om 't scheppingsblad te lezen,
Maar (alles weemlend voor zijn blikken) niets erkent,
Dan kringen, waar 't zich mede en om en weder wendt?
De Godheid weten, ô, haar raden, palen zetten,
Bestemmen, naar zijn wensch door uitgedachte wetten,
ô Dwaasheid, waardig den verworpling in de nacht
Die nooit een dageraad van Zijn verlichting wacht!
De Godheid weten! Neen, maar leer Haar te ondervinden;
Ontsluit Haar 't hart, gevoelt, gy 't voetspoor-bijstre blinden!
Zy leidt u langs den weg van haar Voorzienigheid.
Volgt, volgt Haar, naar het licht dat u aan 't eind verbeidt,
En dan door eigen gloed u zelf in 't hart zal dringen,
Als 't overtogen vlies uit de oogleên los zal springen!
Dan, als ge op de aard niet meer met gluipend halfbespiên,
Maar God uit hooger stand in 't schepslendom moogt zien,
Dan zult ge - en ach, dan nog zijn Godheid niet bevatten,
Maar leeren 't geen gy zijt in dankbren oodmoed schatten.
Tot zoo lang, scherp van geest; maar, voor verleiding doof,
Sla de oogen neêr en buig, en, stervling - heb geloof!

Zie eeuwen rugwaart. - Toen by 't eerste morgenglimmen
Des Christendoms, 't Heelal, by 't weemlen van de schimmen
Door licht en duister aan het worstelen, 't godendom
Der Heidnen afviel; en hun Filozofendrom
Zich vruchtloos afmatte om met angstig boezemhijgen
Door krachten van 't verstand ten hemeltrans te stijgen,
En d' oorsprong van 't Heelal, den God die 't heeft gewrocht,
En de oorzaak van ons zijn, in dubbend mijmren zocht.
Hun ladder om zoo fier die steilten op te treden,
Waar was die? - 't Was, helaas! een luchtsprong van de Reden;
Hun voet gleed uit, men stortte, en met gespleten hoofd
Werd eindlijk in een God (maar welk een God!) geloofd.
Een God wien beitelslag noch ijzermoker smeedden,
Neen, maar 't verstand zich bootste uit de onverlichte Reden;

Waarin de zelfheid van den maker even zeer
Werd aangebeden als in 't m a r m e r van weleer! -
Bedrieglijke Eigenmin, steeds in n-zelv gevangen,
Wat poogt ge, als aan een draad in 't windrnmoer gehangen,
En door den storm geschokt nu hier- dan derwaart heen?
Wat juicht ge uw vrijheid toe in 't slingren van de leên,
En boogt op vlerken waar ge u inbeeldt meê te vliegen?
Wat wilt ge u-zelve, wat die om u zijn, bedriegen?
Wat tast, wat grijpt ge met uw Reden? - IJdle lucht. -
En echter in ons hart ligt heete waarheidszucht! -
Ja, zoek een Godsdienst, die dat worstlend hart bevredig',
Gy wijsgeer! maar, helaas, gy vindt uw boezem ledig.
Gy waart en wroet in 't rond door brein en ingewand,
En eindlijk geeft gy 't op, dier onrust niet bestand.
Porfyrius, ik zie uw kwellingvolle ontroering,
Onzeekre twijfling, en verwarde zielsvervoering,
Waarin gy 't sterven, ja, al de angst die 't ooit verzelt,
Voor zulk een prang verkiest als u om 't harte knelt.[1]
Ach, duizenden met u, die in dien doolhof duizelend,
Zich-zelv' met bliksemvloek op bliksemvloek vergruizelend,
Het N i e t verlangden, ja, het zéker eindloos leed,
Voor 't doorstaan van een staat zoo onverdraaglijk wreed!
Gelooven moet ge, ô mensch! Gelooven. - In 't gelooven
Is rust, in dit-alleen. Die balsem daauwt van boven,
En laaft den boezem met verkwikking. Daar die faalt,
Wordt rustloos in het rijk der schimmen omgedwaald.
Daar schept zich dweepzucht dan verwarde schemerbeelden,
Grijpt schaduwen in d' arm die kranke hersens teelden,
Knielt voor haar neder in verrukking, en aanbidt.
Rampzaalge, tot wat eind, en met wat schuldloos wit,
En toch, hoe schuldig! - Ach, uw doel is rust te zoeken,
Al ware 't onder de aard in 't dal der Helsche vloeken.
Het hart behoeft ze, ja: die rust is 't hoogste goed.
Maar, stervling - ze is alleen by Jezus, in Zijn bloed.

1824.

Eindnoten:

1 Platonius in vita Porphyrii.

Zedelijkheid.*

Op dat geen vleesch zoude roemen voor Hem.
1 KOR. I, 29.

Neen, geen beweging tot het boze is God' verschoonbaar.
Wat waant ge, zondaar, dat ge ooit vrij zijt jegens Hem?
Bedrieg u, zoo gy 't kunt, verdoof Gewetens stem,
Terwijl ge u lusten schept voor 't Heilig oog niet toonbaar.
Ge moorde uw evenmensch, bezwalkte, noch verriedt;
Ontzaagt elks eigendom; verleidde de onschuld niet;
't Is wel, geen maatschappy kan u vergoeding vragen,
Geen menschenordening zich over u beklagen;
Maar haat, maar zucht tot wraak, in 't innigste omgedragen,
Maar 't in verboden lust zich koestrend zelfbehagen,
Is tegen Hem misdoen die in de harten ziet.

HY vordert heel uw hart - en gy, durft gy 't verdeelen?
Onzaalge, ontneemt gy God hetgeen Hem toebehoort?
Neen vruchtloos 't zielsverwijt door zelfbedrog gesmoord,
Met uiterlijk gedrag, om 't week gemoed te streelen!
Veel zijt ge uw' naasten, ja, maar alles God' verplicht,
Die niet naar 't uiterlijk, maar 't innig harte richt.
Dat wreekt de Burgerstaat, wat u of my beleedigt;
Maar trek naar 't kwaad wordt niet door 't werkloos zijn verdedigd.
't Is schending van Gods eisch. eens met zijn vloek beëedigd,
En door 't berouw-alleen, dat schuldberouw, bevredigd,
Dat smeltende in 't gebed voor Jezus voeten ligt.

Neen de onschuld is voor God niet mooglijk. Ongodisten,
Wat roemt ge? Zij 't gedrag onwraakbaar, zonder smet!
Ontziet de zeedlijkheid! hebt eerbied voor de wet;

* Nieuwe Oprakeling, 22.

Dit al geeft troost, noch rust, noch reinheid van den Christen.
Neen, dit is de onschuld niet der eerste onnoozelheid;
Neen, 't is de werking van bereeknend zielsbeleid;
't Is welverstaan belang, voorzichtig zelfberaden,
Onthouding en bedwang in uiterlijke daden
Van 't geen ons schande en hoon of straffen op mocht laden;
Beduchtheid om zich-zelf en 't algemeen te schaden,
Die 't oogenbliklijk zoet van 't duurzame onderscheidt.

Doch, ga, bedwing ook die beweging! leer ze buigen.
Ja, wees onroerbaar voor de driften, wees een rots,
En sluit u-zelven op in ongenaakbren trots;
Zal u 't geweten niet van plichtbreuk overtuigen?
Wordt daar de donder van Gods almacht meê verdoofd?
D' Oneindige Zijn recht, Zijn schattingrecht, ontroofd,
Door al wat adem heeft Zijne Oppermacht verschuldigd;
Indien ge u 't hart verhardt dat Hem uws ondanks huldigt;
Uw zelfafgodery Zijn hoon vermenigvuldigt,
En, door den moedwil van Zijn schepsel onverduldigd,
Zijn afgetergde wraak u neêrploft op het hoofd?

Neen, de Almacht wierp ons niet als stofgruis uit zijne oogen.
Hy vormde u tot Zijne Eer, tot uw en 's warelds roem.
Wat stort, wat werpt ge u steeds in nieuwverdienden doem?
Val neder, en erken zijn wrekend Alvermogen!
Hy mint u, wil 't behond, de redding uit uw val;
Hem is uw zaligheid meer dierbaar dan 't Heelal.
Aanbid Hem, keer tot Hem als schuldvergevend vader!
Genadig neemt Hy aan, wie hem in ootmoed nader'.
Ga tot de Heilfontein, des levens bornende ader,
Eer 't toornevuur ontbrand' wanneer Hy de oogst vergader',
En aan de ontvlamde kim den Rechter toonen zal!

1824.

Deugd.*

Der christliche GLAUBE und das christliche LEBEN stehet in dem einigen Wörtlein: O f f e n b a r e n v o n G o t t.

LUTHER.

Wat ijvrend Bygeloof om 't best Gelooven twist',
Wiens leven Christlijk is, heeft Christus niet gemist.
Doch Christlijk is geen deugd uit eigen grond gesproten,
Die Hoogmoed uitbroeide, of die zelfverheffing geeft.
Maar vrucht van 't waar Geloof dat wortel heeft geschoten,
En, teelt van Hooger Geest die door zijn schepsel zweeft.
't Is nieuwe schepping in ons binnenste, uit genade.
Onmachtig stervling, sla uw onvermogen gade:
Geen goed bestaat in 't hart, zich-zelven noch verkleefd;
Maar - 't geen zijn' God en Heiland leeft.

1824.

Christelijke ouderdom.*

Integer vitae scelerisque purus.
HORATIUS.

Van wandel, van geweten rein,
Van leden gaaf, gezond van brein,
Met matigheid en vlijt gezegend,
Voor dien is 't dat het rozen regent!
Diens grijsheid boet geen dolle vreugd
Van de uitgelatenheid der jeugd;
En geen herinn'ring aan 't voorleden
Wreekt reeds vergeten spoorloosheden.
Dien is de toekomst die hem wacht,
Een uitzicht dat hem tegenlacht,
En kracht geeft om de last der dagen
Met kalmen moed en lust te dragen.

* Naklank, 153.
* Navonkeling I, 137.

Hy dankt zijn Alvoorzienden God
Voor 't mildgeschonken heilgenot,
Maar tevens voor de tegenspoeden,
Wier vrucht hem 't leed steeds mocht vergoeden
Als bittre zielenartseny;
En kent des levenslichts waardy,
Maar zet in Godbetrouwend hopen
Het hart voor beter aanzijn open,
En, stil en vredig van gemoed
In 't zoenverbond van Jezus bloed,
Ziet, in verloochning van zich-zelven,
Zijn graf met zacht genoegen delven.

Zijn borst is trefloos voor 't verwijt,
Dat anderen de ziel doorsnijdt
Wanneer zy de oogen rugwaarts keeren;
Geen wroeging zal hem 't hart verteeren,
En 't lichaamsloopend oogenblik
Vervult het met geen stervensschrik,
Want wat zijn zwakheid mocht bevlekken,
Zal Jezus heiligheid bedekken;
En aan diens Vaderzorg en troost
Beveelt hy 't na te laten kroost,
En de altijd trouwbeminde Gade
De deelgenoote in zijn genade.

In HEM gerust, vereend met HEM,
Geroepen, vaardig op Zijn stem,
Door HEM gelouterd en geheiligd,
Met aller Englenschuts beveiligd,
En blinkende in z i j n Onschuldsdosch,
Is 't sterfbed een triomfkaros,
Waarin, omwolkt voor menschlijke oogen,
De ziel aan de aardschheid wordt onttogen,
En dankend naar dien hemel stijgt,
Waarnaar ze in heet verlangen hijgt,
En by 't volmaaktste heilgenieten,
In enklen Lofzang uit zal vlieten.

1825.

Waarschouwing.*

Wat liet ge u, schaapjens, onder 't weiden,
Door de ongebaande ruwe heiden,
Van de onuitputbre levensbron
Naar doorgespleten bakken leiden,
Waar zelfs geen drop u laven kon?

Wat loopt ge op onbekende stemmen
Van die den herderstaf omklemmen,
Van 't pad naar de u gewezen kooi?
Hun fluitjen zal geen wolf betemmen,
U steeds beloerende als zijn prooi.

Neen, 't is de staf niet dien zy dragen
Die 't wolvenras heeft afgeslagen,
Bespat met 's Opperherders bloed;
Wat zult ge u aan hun leiding wagen,
Zy voert de dood u in 't gemoet!

De zilvren bel moog vrolijk klinken,
En aan den hals des hamels blinken,
Door valsche moordlist opgesierd;
Gy! volgt niet op dit hel rinkinken,
Waarvan gy 't bloedig offer wierdt.

Doch neen, 't is alles niet verloren
Zoo lang gy nog 't geroep moogt hooren
Van die u by de heilborn wacht:
Keert weder, keert in de oude sporen,
Voor 't vallen van de donkre nacht.

* Navonkeling I, 168.

Die nacht waarin hyeenen huilen,
U lokkende uit hun donkre kuilen
Door 't nagebootste spraakgeluid,
Waar zy 't afzichtbre hoofd verschuilen
In geurigriekend heidekruid.

Keert weêr naar de u bekende streken,
Naar de alle dorst verslaande beken,
En d' aan heur boord gebouwden stal.
Herkent Zijn stem, hoe afgeweken,
Die nog weêrgalmen blijft in 't dal!

Nog staat Zijn hut den kudden open,
Wanneer, van 't angstig zweet bedropen,
't Verdoolde lam zich tot hem wendt.
Nog laat u de avond redding hopen,
Al spoedt de lange dag ten end.

Maar wee, ja wee dien, duizendmalen!
Die, na in 't duister om te dwalen,
De staldeur reeds gesloten vond.
Hoe duur betaalde hy zijn dralen!
Voor dien rees nooit weêr morgenstond.

1825.

Zingen.*

Ο□δε□ς □δύνατο μαθε□ν τ□ν □δ□ν ε□ μ□ α□ □κατ□ν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες, οί □γορασμένοι □π□ τ□ς γ□ς.

APOCAL. XIV, 3.

APOCAL. XIV, 3.

Natuur, als zy 't geboomt' op nieuw met bladers dekt,
Den veldgrond met een kleed van bloemen overtrekt,
En 't vreugdewekkend West met weêr ontbonden vlerken
Een nieuwen adem blaast door wei' en wandelperken,
Schenkt aan 't herlevend bosch een talrijk zangrenchoor
Dat hart en boezem naar om hoog trekt door 't gehoor;
Maar schaars is ze in 't getal van menschelijke zangeren
Wie 't echte hemelvuur des Dichters mag bezwangeren.
A c h ! waarom is by ons, op 't Godlijk beeld zoo fier,
De Dichtgaaf zoo beperkt, zoo koud en zonder vier!
Waar, waarom mag ons hart den echten toon niet treffen
Die Englen waardig is, die boezems kan verheffen?
Wat kruipt, wat breekt de stem die uit ons binnenst welt,
Wanneer het de eer van God, den hoogen Lofzang geldt?
Hoe valsch is 't orgel in de klanken die 't doet rijzen
Om de Almacht, om Zijn werk, om Zijn genâ te prijzen!
De dag, de nacht, 't Heelal, vloeit over van Zijn lof;
Gy, stervling, bloos van schaamte en duik uw hoofd in 't stof!

't Heelal vermeldt Zijn lof - en gy, gy zwijgt, ontaarde!
Of, zoo uw hand de harp tot Zijn vereering snaarde,
Hoe weinig stemt zy met het heilig Choormuzijk
Der zuivre Geesten van het vlekloos vreugderijk!
Ach, vruchtloos schijnt ons 't hart van hooger vuur te ontgloeien,
De hartetoon verstomt en weigert uit te vloeien:

* Navonkeling II, 15.

Verstommen, ja, is 't al; verstikken in 't gevoel
Is 't eind der poging die geen opslag waagt naar 't doel.
En dit is 't schepsel dat bestemd was, met Gods Engelen
In 's hemels melody een zuivren toon te mengelen!
Hoe diep vervallen, ach Gy weet het, ô mijn God,
Hoe laag beneden 't peil van 't hem verordend lot!
Wat is d' onzaalgen mensch, van 't eens zoo zalig leven
In de onschuld, op deze aard vol weedom nog gebleven?
Wat, in den jammerpoel van eindeloos beklag,
Van 't voorrecht over, waar zijn ziel naar dorsten mag?
De onnoozelheid verdween; de schat, die alle gaven
Omgrijpt, verviel tot niet: en, laffe zondenslaven
Voor Englenspeelnoots, nu als wormgebroed in 't zand,
De steilte ontzonken van hun eerverheven stand,
Verstommen we als het vee; of smooren in de klanken
Die 't hart nog opwelt in zijn dorstgevoel tot danken,
Maar die geene onschuld meer, door zonde en vloek verjaagd,
Op zuivre duivenvlerk door lucht en wolken draagt.
Wy zingen - maar helaas! waar zijn die Dichtrenstemmen
Die 't woest vertijgerd hart, die wolvenvraatzucht temmen?
Waar lokken zy het woud? waar dringen zy den steen
Der boezems door, verhard in 's warelds spoorloosheên?
Waar sust het golven, waar orkanen daar zy woelen?
Waar roemt het zich, in 't hart begeerte of wraak te koelen?
Ach, Dichters, al uw kracht, uw glorie, ging voorby,
Verdichting is uw naam, gewaande Poëzy!
Verdichting, ijdel spel van schimmen, hersenspoken,
Verbeeldings guichlary wanneer zy 't bloed doet koken,
Waar de ijdelheid omwolkt in dartelt, juicht, en lacht,
Maar 't hart geen deel in heeft als 't naar genieting smacht.
Gy, zoudt ge, ô Poëzy, gy teelt der Hemelzalen,
Als manna, van omhoog in snode boezems dalen?
In boezems die gy niet zoudt loutren door uw vlam?
Gy, waarheids zielsgevoel, van meer dan schepslenstam!
Gy, echte hemelgaaf, wat zijt ge, dan te ontblaken
Van heilig vuur; zich-zelv' aan aarde en stof te ontschaken
En op te stijgen in verrukking? - Englendom,
Uw wieken vraagt hy niet wien ooit die vonk ontglom!
Hy leeft zijn' Heiland, (niet zich-zelven,) en zijn zingen

Is smelten van den gloed der hooger Hemelkringen
Waarin hy opvaart en zich d' aandrang overgeeft
Des ongezienen Geests die om, die door hem zweeft.
Dit, dit is zingen; - niet ons piepend, krijschend huilen
Uit donkre somberheid van nevelvolle kuilen,
Waarop we in wanroem ons vergasten: Tonen, de aard
En wie haar toebehoort, geen vrije Geesten, waard!
ô Goël, die ons redt van uit dees duistre kolken,
Ons toewenkt, tot U trekt, en boven lucht en wolken
Verheft, wanneer Ge Uw liefde in 's menschen boezem stort,
En 't sterflijk aanzijn tot vergeestlijkt leven wordt:
Hoe welgelukkig wie zoo zingen, lofzang zingen,
Dankgalmen storten mag, die 't Choor der hemelingen
In 't steigren opvangt en met eigen zang vermengt
Tot Hemelmelody die 't U ten offer brengt!
Dien zang gelijkt geen woud, geene aard vol nachtegalen,
Geen Lentefeestgeluid van duizende choralen,
En Gy neemt ze aan, ô God, Gy die ze in 't harte schept!
Geene aard die 't dichtvocht uit onzuivre bronnen lept,
Geen hart dan 't geen Gy-zelf in 't dorstend boezemhijgen
Tot U, tot 's levens wel, vergund hebt op te stijgen!
ô Zalig wien Gy 't schenkt! ô Dat ik 't smeeken mocht,
Één drop slechts, slechts één drop van dat Genadevocht!

1825.

Poëzy.*

- Cui mens divinior. -
HORATIUS.

Zing met daavrende oorlogstonen
Waar de woeste moord in brult,
't Blinkend loof van zegekroonen
Dat des strijders hoofd omhult:
Brom den donder der musketten -
Kletter 't ramm'len van het staal -
Bruisch het brieschen der genetten -
Na, in Dichterlijken praal.
Kweel het tripplend maagdereien,
't Ruischen van den zilvren vliet,
Door den toon der veldschalmeien
En het piepend Herdersriet:
Meng aan 't tjilpend boschgeschater
Filomeles orgelkeel;
Aan het stortend stroomgeklater,
't Zuizen van het myrthprieel:
Huppele op uw Cythersnaren
Liefdekus of oorlogsmoed,
Naar de golving van uw aâren,
Naar het steigren van uw bloed!
Welig zal uw zangtoon vloeien,
Als hy aan de ziel ontstijgt;
Maar, ontbreekt dat innig gloeien,
Arme toonverwoesters, zwijgt!

Ja, die zang zal boezems treffen,
Hart en zin in kluisters slaan,
Zielen boven de aard verheffen;

* Navonkeling II, 20.

Maar, ô! wierook aan geen waan: -
Tooi geen eigen hartsgevoelen,
Met een valsch-ontleende pracht: -
Wacht u, op den lof te doelen
Van een nietig wangeslacht!
Ach! die lof van laag gebroedsel,
Aarde en eigenzucht verkleefd,
Is vergif voor zielenvoedsel,
Dampt de lucht waarin gy zweeft.
Neem uw vlucht in hooger kringen,
Van hun ademwalming vrij,
Dan-alleen is 't waarlijk z i n g e n ,
Dan-alleen is 't p o ë z y !

Ja, uit eigen hart geschoten,
Is de zangtoon ware zang;
Vrij als Edens lustgenooten,
Kent hy kunst- noch regeldwang.
Neen, de vloeistof waar we in drijven,
Is te hoog voor aardsche vlucht,
En, den echten toon te stijven
Eischt een zuivrer Hemellucht.
Waar wy held- of zegepalmen,
Zomerlust of lentebloem,
Waar wy vreugd of liefde galmen,
Zingen we EEN-alleen ten roem!
U, ô bron van z i j n en l e v e n ,
Aan wiens oogwenk alles hangt!
U-alleen zij de eer gegeven,
Welk een stof ons lied omvangt!
Wat wy in het schepsel eeren
Is een dankcijns, U gewijd:
U behoort hy, Heer der Heeren,
U die door U-zelven zijt!

Dan, wat slaan wy slappe wieken
Naar dien zuivren luchtstroom uit,
Eer het zalig morgenkrieken
Zich aan 't starend oog ontsluit!

Ach, wat zegt dat vleuglenkleppen
Als de gave slagpen faalt,
Om zich steiler vaart te scheppen,
Waar de dag ons tegenstraalt!
Doch Gy, G o ë l , schenkt ons krachten,
Gy, der Hemelharpen lof,
Wien van Serafs, Thronen, Machten,
De eergalm weêrklinkt uit ons stof!
Zwak, onzuiver, en ontëngeld
In de sterfelijke borst,
En met wangeluid doormengeld,
U onwaardig, Hemelvorst:
Ja, Verlosser, U onwaardig;
Maar, wanneer Uw Geest ons roert,
Uit een hart, door U wilvaardig,
Tot Uw zetel opgevoerd.
Schenk, ô schenk hun die U loven,
Dropplen uit uw Hemelwel;
Dat zy 't Aardsch geknars verdoven,
En het vloekgejoel der Hel!

1825.

De Godheid.*

Duizend duizenden van sterren prijzen 's Hoogsten heerlijkheid;
Alle Wareldvolle hemelen,
Alle die hun ruim doorwemelen,
Tot in 't eindlooze uitgebreid;
Zeën, wouden, afgrondkloven,
Zijn het die Zijn wijsheid loven,
Op Zijn Godswenk voortgebracht;
Bergen, rots-, en heuvelkruinen
Zijn bazuinen
Van Zijn Liefde, van Zijn macht.

* Navonkeling II, 32.

Zal ik dan alleen verstommen; daar het al Zijn glorie meldt?
Kan mijn zelfbesef gehengen
Dat ik Hem geen lof zou brengen,
Daar mijn borst Hem tegenzwelt?
Neen ik wil de slagpen roeren
Om my tot Hem op te voeren;
Logge geest, schiet wieken aan!
Mogen slechts dees tranenbeken
Voor my spreken,
't Staamlen mag by Hem volstaan.

'k Stamel, God! maar zie den wierook die in 't tintlend hart ontgloort!
Zoo ik ook met zonnestralen
Uwen luister af mocht malen,
'k Bracht van U geen schaduw voort.
Neen, geen schepsel durv' ooit wagen,
Dan met de oogen neêrgeslagen,
U te aanbidden, Bron van 't z i j n !
Zelfs de Geesten in den Hoogen
Dekken de oogen
Voor Uws zetels wederschijn.

Stroomen ze, U ter dienst vol vaardig en van't heiligst vuur doorbruischt,
In een vloed van Lofgezangen,
Door geen hemelkreits te omvangen,
Die door heel Uw schepping ruischt;
Zelfs die Loftoon, hoe verheven,
Door geen stervling na te streven,
Blijft een veel te zwakke lof:
En wat wierd dan, God der goden,
Aangeboden
Van den aardworm uit het stof!

Wie beveelt miljoenen zonnen, 't licht als praaldosch om te slaan?
Doet miljoenen wareldbollen,
In bestemde kringen rollen?
Trekt aan elk zijn eigen baan?
Wie houdt ze in 't verband gevangen,

Waar ze in evenwicht gehangen
Leven telen en genot?
't Is Uw adem, vol van leven,
Waar ze op zweven,
't Is, Almachtige, Uw gebod!

Allesis door U, ô Schepper! Gy, Gy, spraakt: als bobblend schuim
Dreven wareldklompgevaarten
Van onmetelijke zwaarten
Door het eeuwig ijdel ruim.
Dwars door lucht en aard en baren
Zwierden tallelooze scharen
En bevolkten 't rijk Heelal!
En, wien 't licht der redenvonken
Werd geschonken,
Huppelden in 't vreugdgeschal!

Bergen hebt Gy opgestapeld, waar der stormen kracht op breekt,
Waar zich de oogen langs vermeiden,
En van wie op dorre heiden,
Laafnis uit hun aders leekt.
Met het zachte luchtgewemel,
Met de vochtbron van den hemel,
Matigt Gy het zonnevuur,
En de daauw en malsche regen,
Afgezegen,
Koelt de dorstende Natuur.

Rondom kruiderrijke vlakten toont Gy wouden, hemelhoog,
't Zwerk doorborend met hun toppen;
En Gy vormt uit vruchtbre droppen
Spiegels voor 't beschouwend oog.
Lieflijk ritselt, ruischt, en klatert
't Beekjen dat het dal doorwatert,
En verdubbelt lucht en bosch,
Daar het, door de beemd gekronkeld,
Parelvonkelt
Tusschen 't groen der Lentedosch.

Spreiden Lentes zachte handen 't bloemtapeet voor onzen voet;
Gouden airen zien wy zwellen,
En de purpren muskadellen
Sieren de akkers met hun gloed.
Alles, van uw hand gegeven,
Is tot blijdschap, heil, en leven;
Ook de Winter ademt lust,
Wen het aardrijk, met zijn vlokken
Overtrokken,
Als in zachte windsels rust.

't Is door U dat 's menschen zielsoog door de starrenkreitsen weidt:
Dat hy op 't voorleden staren,
Wat hem nadert mag ontwaren;
Zaak en toeval onderscheidt: -
Dat zijn oordeel weet te mijden,
Wanbegeerte mag bestrijden,
U in zijn bestemming leeft;
En, in 't U geheiligd pogen
't Stof onttogen,
Dood en graf te boven streeft!

Wie, wie kan de wondren noemen van uw teedre menschenmin!
't Onheil-zelf, hoe 't onwijs harte
Tegenworstelt aan de smarte,
Houdt ons zaligheden in.
Niets dan weldaân, liefdepanden,
Vloeien uit uw Vaderhanden.
Siddert, wie heur gaven wraakt!
Leert gy 't eindloos minzaam Wezen
Slaafs te vreezen,
Als Zijn grimmigheid ontwaakt

Maar, de middag wordt verduisterd; 't nachtgespuis doorzwermt de lucht;
Schrik en angst stort uit den hoogen,
's Aardrijks bodem wordt bewogen,
Heel de dampkring huilt en zucht.
Zie den stormwind gindsche rotsen

Scheuren, brokklen, nederklotsen,
Als het broze glas vergruisd!
Wouden slingrend uitgereten.
Neêrgesmeten,
Als een grasbloem uit de vuist!

Donkre wolkgebergten stuwen saam met dondrend schrikgeluid
Midden uit hun zwarte spleten,
Door de horting opgereten,
Breken stroomen vuurvlam uit.
Bosch en bergen blaken, rooken;
Meeren dampen, steigren, koken;
Stroom en zee kent kil noch strand;
Leeuw en tijger vliên en rennen
Uit hun dennen,
En 't gevogelt' ploft in 't zand.

Masten buigen, kraken, splintren, van den fellen golvenslag.
Wrakken van gesloopte kielen
Voeren 't nat ontsprongen zielen
Waar de stroom hen dragen mag;
Met de hemelhooge baren
Nu ten wolken ingevaren,
Dan naar 's afgronds diepste nacht,
Waar hen 't ingewand der zeën,
't Eind dier weën,
In zijn hollen kerker wacht.

Wie, wie dondert in die wolken? Wie, wie bruischt in 't stormgetij'?
Wie verheft die waterbergen
Die des hemels hoogte tergen?
Spreek, verblinde Twijflary!
Maar gy zwijgt: de storm en donder,
Lucht omhoog, en zee van onder,
Roepen 't U al brullend toe.
Lochen de Almacht vrij vermetel;
Van Heur zetel
Schokt Zy 't aardrijk met heur roê.

Geef dat de adem van mijn lippen steeds Uw naam vermelden moog!
Laat het nietig onderwinden
Van een worm genade vinden,
Aartsweldadige, in uw oog!
GY die harten proeft en nieren,
Weet wat zucht ons moog bestieren,
Louter ze ons tot zaligheên:
Ach wat driften in ons woelen,
Wy gevoelen,
Maar GY kent ze, GY alleen.

Mag ik eenmaal voor Uw zetel met gekroonden schedel staan,
'k Zal dan met gewaagde tonen
Uwe Majesteit niet honen,
Maar den Hemelharptoon slaan.
ô Gy langgewenschte tijden
Van een eeuwig zielsverblijden,
Spoedt op arendsvleuglen, spoedt!
Brengt my na 't voleindigd zwoegen,
't Waar genoegen,
Vrucht van Jezus offerbloed!

1825.
Vrij na Kleist gevolgd.

Lof en dankzang.*

Δόξα □ν □ψίστοις Θε□.

LUC. II, 14.

LUC. II, 14.

Laat ons hart en tonen mengen;
En den God ten offer brengen
Die ons met zijn licht bestraalt;
Wiens aldwingende Genade
Ons in Jezus zoenbloed baadde,
En op Hemelbrood onthaalt!

* Navonkeling II, 41.

Toon en harten, stem en snaren,
Ademtocht en bloed en aâren,
Vloeien, stroomende, tot één;
Steigren op naar 't lied der Engelen
Om in éénen zang te mengelen,
Aard- en hemeling gemeen!

Maar, in 't bloed uit Jezus wonden
Afgewasschen van de zonden,
Met Zijn eigen vleesch gevoed,
En in Hem als wijngaartranken
Ingeworteld, zijn er klanken
Voor het dankende gemoed?

Zijn er zangen om 't verrukken
Van een boezem uit te drukken,
Van verderf en doodschrik vrij?
Zijn er tonen uit te denken,
Om 't gevoel een stem te schenken,
Boven Englenmelody?

Ja, zy zijn er. Schuldvoldoener,
Zondedelger, Godverzoener,
Waar Uw Geest ons hart doordringt,
Daar is 't, dat in vreugdetranen
Die den weg ten hemel banen,
De ader van den dank ontspringt.

Schenk Gy ons dien Geest van leven!
Laat Hy onze borst doorzweven,
Dierbre Heiland! stort hem af!
Dan vermogen onze klanken,
God en Heiland, U te danken,
Voor, en eeuwig na het graf!

1825.

Lofzang.*

De gantsche aarde aanbidde U en psalmzinge U!

Ps. LXXI, 4.

Groot is de Heer! ontelbre hemelen,
Zijn 's Allerhoogsten throongesticht;
Zijn wagens, wolk by wolk die door de luchttrans wemelen;
Zijn rossen, 't bliksemlicht.

Het morgenrood is 't wederschijnen
Der zoomen van Zijn rijksgewaad;
En aller zonnen glans zinkt weg in nachtgordijnen,
Voor d' enklen wenk van Zijn gelaat.

Genadig ziet Hy uit den hoogen,
Op 't aardrijk neder, en 't herleeft.
Hy fronst: De steenklip scheurt, in laaie vlam gevlogen,
En de as der wareld beeft.

Looft de Almacht met uw schitterstralen,
Gy, lichten die Zijn burchttrans siert!
Gy, aarde, zing Zijn lof met duizenden Choralen,
En, zonneheiren, vreugdeviert!

Bruischt Hem ter eer, ontembre baren!
Rivieren, stroomen, ruischt Zijn lof!
Buigt, ceders, kroon en top; neigt wouden, loof en blaâren,
Voor Zijnen naam in 't stof!

* Navonkeling II, 44.

Brult, welpen uit de woestste streken,
En zingt, gy orglend pluimgeslacht!
En rotsen, die de vlam Zijns bliksems heeft ontsteken,
Rookt wierookoffer aan Zijn macht.

Loof, Weêrgalm, Hem in dubble klanken!
Natuur, barst uit in melody!
En gy, ô Vorst der aard, vliet weg in bruischend danken,
Tot enkle harmony!

U heeft Hy boven al beschonken,
U met gewiekten geest begaafd,
Die, gloeiende, en genoopt van onuitbluschbre vonken,
Door lucht en wolkgespansel draaft.

Ja, roem Hem, die, geen lof behoevend,
Ze U afeischt t' uwer zaligheid,
Niets vordrend, en geen hart dan tot zijn heil bedroevend;
Maar 't zuivrend daar het schreit.

Hy vergt U 't dankbre zielsverheffen
Tot Hem, als bron van 't eenig goed!
Schud af den trek naar 't kwaad, met de aardsche wanbeseffen,
En treed wat laag is, met den voet!

Geen morgen moog ter kimm' verrijzen,
Of, stervling, werp u neêr in 't stof,
En paar uw hart en stem om 's Hoogsten naam te prijzen,
Aan aller schepslen lof!

Ja, loof in zonneschijn en regen
En waar de storm de lucht beroert,
Waar 't aardrijk zich ontsluit voor nieuwen Lentezegen,
Of 't winterweêr den stroom bevloert.

Betrouw Hem midden in de vloeden,
En zing Hem immer dank en prijs!
In pest, en hongersnood, zal Hy de zijnen hoeden:
Zijn Heilgunst ten bewijs.

ô! Gy, de God van mijn betrouwen,
Hoe hebt Ge ook my uw zorg betoond!
Gy hebt me, in uw genâ mijn Heiland aan doen schouwen,
En 't hoofd met 's warelds smaad gekroond.

Bewaar me, ô Heer, uw dierbre gaven!
Wat toch behoef, wat vrage ik meer?
Moge ik (laat andren vrij om goud of glorie slaven,)
Slechts leven t' Uwer eer'!

'k Zal, wilt Gy 't, weêr in 't woeste dwalen,
In uwe Vaderzorg te vreên,
En wachten blij gemoed de koestring van Uw stralen,
Door 't akeligste duister heen.

Ik eer by 't schuimen van de baren,
In elke watergolf Uw macht,
By 't buldren van den storm met dankbaar zielsbedaren,
Als waar de kalmte lacht.

'k Wil, eischt Gy 't, berg en rots beklimmen,
En 't lichaam baden door de wolk,
En duizlen niet van vrees by 't aaklig tegengrimmen
Van de aan mijn voet ontsloten kolk.

Geen leeuw, geen tijger zal ik schroomen,
Hoe fel hy met de tanden blikk';
Want Gy, die de Almacht zijt, hebt me in Uw schuts genomen
En veiligt my van schrik.

Ik zal mijn hoofd ter nachtrust strekken
En sluimren zonder zielsangst in,
Tot dat me Uw morgenstond van 't leger op zal wekken,
En voeren tot Uw dischgezin.

Ja, brei' de Hel met dubble woede
Vervolging, moord, en gruwlen voort;
'k Rust veilig, ongeschokt, en zeker van Uw hoede,
Op 't nimmer feilbaar woord.

Schokk' de Aarde of scheur' zy voor mijn voeten;
Roll' 't kleed des Hemels zich in één!
Geen nood! ik zal mijn God op 't Rijksgestoelt' begroeten;
Hem leve en sterve ik, Hem-alleen.

1825.
Vrij gevolgd naar Kleist.

Wet en euangelie.*

Uit barstend vuur en gloênde bliksemvlammen
By 't schokken van 't gebergt' en 't splijten van de rots,
Klonk dwars door 't hart van Jacobs stammen
De stem des vreesselijken Gods.

De uit evenwicht en rust geslingerde Aarde
En Hemel scheen ontwricht en van één schrik verplet,
Toen de ijsselijke vloek zich paarde
Aan de onverbiddelijke Wet:

* Navonkeling II, 50.

‘Verwaten zij, en deel' met 's afgronds slaven,
De stervling die aan iets van deze Wet ontbreekt!
I k ben het, die mijn recht zal staven,
En 't op den roekelooze wreekt!’ -

ô God der wraak! verdelgend Alvermogen;
Wie is hy, die Uw recht vervullen kan in 't stof?
ô Wend dien bliksem Uwer oogen!
Vernietigd ware op wien hy trof!

ô Horeb, berg van schrik en boezemijzing,
Wat brengt ge aan 't siddrend volk naar Isrels naam genoemd,
Dan 't plettrend vonnis van verwijzing
Dat alles in het jammer doemt?

Ach, anders klonk u 't Hemellied in de ooren,
Ontwaakte Herdrenschaar in 't blinkend Efrata:
‘Aan de Almacht eer by de Englenchoren,
En Adams schuldig kroost genâ!’

Ja, Jezus heeft den vloek der Wet ontbonden,
God vergt ons niet meer af, of schenkt het in Zijn bloed:
Hy, by vergeving onzer zonden,
Herschept Zijn Wet ons in 't gemoed.

Geen vrees, ô God! geen vrees voor Uw bevrijde!
't Is dankgevoel alleen, 't is dank die hem vervult.
Het hart dat ge U ten tempel wijdde,
Smaakt Jezus borgzoen voor zijn schuld.

Zijn eenge lust is, U, den Ongezienen,
Te aanbidden in het stof, te aanbidden in Uw Zoon;
Zijn lust, zijn heil is 't, U te dienen,
In dank versmolten voor Uw throon.

Drie-eenige, ô, maak ons dit heil volkomen!
Verhoed ons 't glibbren op deze aardsche gladde baan!
ô Laat ons Uw genadestroomen
Den brand van 't dorstend hart verslaan!

Zwak zijn we, ô God! wy, 't werk van Uwe handen,
En ach! misvormd, van U en van ons-zelf ontaart:
Maar Gy, ontvonk onze ingewanden,
ô Geest, wiens adem om ons waart!

Wy vreezen, neen, geen Horebs felle vloeken,
Maar slechts 't ondankbaar zijn voor 't eindloos gunstbewijs;
Maar 't overromplend zielverkloeken,
Der moordslang van het Paradijs; -

Maar d'angelhaak der lichtbedwelmde zinnen;
Maar de onmacht van het hart als 't in den strik verwart: -
ô Doe Uw geest de zege winnen
Op 't zich steeds vaster worstlend hart!

Zwak zijn we; maar wy durven strijden,
GY strijdt in ons: Uw sterkte is zwakken toegezeid.
Wat vreezen die uw naam belijden,
Reeds de Uwen van voor de eeuwigheid!

1825.

Aan den onchristen.*

Die den schuldige geenzins onschuldig houdt.

EXOD. XXXIV, 7.

Wat wilt ge een God die uit den hoogen
Met heilige onbezoedelde oogen,
  Op 't zwervend menschdom nederziet,
En vlek noch zonde kan gedogen
  In 't schepsel dat Hem hulde biedt?

Hoe moet ge voor Zijn gramschap duchten,
Met hoe veel schriks Zijn aanschijn vluchten;
  Daar 't om Hem bliksemt op de schuld!
Met welk eene angst uw boezem zuchten,
  Van zelfverwijting opgevuld!

Wat offer weet gy op te dragen,
Dat aan Zijn reinheid kan behagen,
  Terwijl Zijn vloek u stort op 't hoofd;
Dat uw vertwijfling kan verjagen,
  Uw fellen boezemneep verdooft?

Rampzaalge! zoek, ja zoek een hoede
Voor Zijn gerechte toornewoede
  In even machtige als Hy-zelf; -
Eene offerand die voor u bloede; -
  Op aard, in zee, of stargewelf!

* Navonkeling II, 63.

Helaas! waar zoudt ge een schepsel speuren
Dat u Zijn' aangreep mocht ontscheuren,
Of in uw plaats voldoening gav'? -
Wat offer zal Hy waardig keuren
Om u te ontkoopen aan de straf? -

Gy, Christen, kent het, voor uw zonden!
Het heeft met bloed, en dood, en wonden,
Voor u geboet en afbetaald:
't Is in Gods eigen Zoon gevonden,
Met 's Vaders heerlijkheid omstraald.

Ga, zoenverloochenende Heiden,
Uw valsche-deugdenleer verbreiden;
Uw God is geen rechtvaardig God:
En wee u, durft ge HEM verbeiden
Die met der menschen waanzin spot!

Zijn wraak zal eens zich doen gevoelen,
Uw zelfroem zal geen gloed verkoelen
Door dolle hovaardy getergd. -
Geen zee die 't vloekmerk af zal spoelen!
Geen afgrond zelfs, die u verbergt!

Doch neen: keer tot Hem nog dit heden!
Verzaak den blinddoek van uw reden!
Nog heden biedt Hy u genâ.
Omhels die voor u heeft geleden!
Veellicht is 't morgen reeds te spâ.

1825.

Liefde.*

Πλήρωμα ο□ν νόμου ή □γάπη.

ROM. III, 10.

ROM. III, 10.

Liefde, ja, is Wetvervulling!
Liefde, maar (mijn ziel,) tot wien?
Mogen wy die waarheid zien
Zonder valsche schijnomhulling!
Ach, wat liefde heeten mag,
Is in 't hart niet opgesloten,
Spruit niet uit in dorre loten,
Maar verhemelt ons gedrag.

't Is geen week, hartstochtlijk zuchten;
Schreien by eens anders pijn;
't Jammer deelen in den schijn,
Maar er d' aanblik van ontvluchten
Met een half-afkeerig hart:
't Is by 't weenen ook verzachten,
't Oor niet leenen aan de klachten
Waar de hand gevorderd werd.

't Is, met ijver toe te snellen,
Waar de bede nog vertraagt:
Onverschrokken, onvertsaagd,
Zich ten doel des moedwils stellen,
Waar men de onschuld vloekt of moordt;
Met vervolgden willig lijden,
En voor de eer zijns Heilands strijden,
Wien geheel ons bloed behoort.

* Navonkeling II, 66.

't Is aan God en Heiland hangen,
   Voor Zijn glorie gants gevoel,
   Vrij van aardsche zucht of doel,
Koud voor lage zelfbelangen;
   Met een onbeklemd gemoed,
In betrachting van zijn plichten,
Waarheid leeren, Godsdienst stichten,
   En 't bezeeglen met zijn bloed.

Dit is Liefde; dit, ô Christen,
   't Kenmerk dat u onderscheidt
   Van 't berekenend beleid,
't Geen bedrog en waan vernisten,
   Daar 't in schuldige eigenbaat,
Eigenzucht, en zelfverheffen
't Geen de wraak van God zal treffen,
   (Louter Duivlenmom,) bestaat.

ô Beware ons Uw genade,
   Groote Goël! ja, verhoed
   Als ons hart een' plicht voldoet,
Dat het in dien modder bade!
   Neen, roei alle zelfheid uit,
't Onkruid, dat alle oogenblikken
't Zaad op d' akker wil verstikken,
   En gestadig weêr ontspruit!

Ach, wanneer wy 's naasten plagen,
   Waar hy opziet naar omhoog
   Met een weemoedtraan in 't oog,
Door een poging helpen dragen,
   In die weldaad blij te moê;
Gy (ô goedheid, nooit volprezen!)
Acht het U in hem bewezen,
   Schrijft het ons als offer toe. -

Doch! wat offer! - Ledige airen!
En die biên we Uw reinheid aan? -
Ja, Gy laat den wil volstaan
Van behoeftige akkeraren;
Maar erkennen we onverbloemd,
Dat we U niets tot outer brengen,
Of 't met zondigheên vermengen,
Door Uw heiligheid gedoemd.

Neen, daar is geen Wetvervullen,
Geene Liefdekwijting aan;
't Is gemaskerde Eigenwaan,
Waar we ons vruchtloos meê verhullen.
Gy, die zondaars roept en redt,
Laat ons Uw verdienste kleeden,
Zy, door geene onheiligheden
Als onze ijdle pronk, besmet!

Eigen ze ons, Gy Wetvoldoener,
Weldaânstorter, Offerlam,
Dat ons misdrijf op zich nam!
Val- en Zondenwraakverzoener!
Ons, d' ontrukten Helleroof! -
Ja, Gy zult ons, die hier weenen,
Met Uw heiligheid vereenen
Door verdiensteloos Geloof!

1825.

Opwekking.*

Π□ν □,τι □□ν ποι□τε, □□ ψυχ□ς □ργάζεσθε, □ς τ□ □υρί□ □α□ ο□□ □νθρώποις.
KOLOSS. III, 23.

KOLOSS. III, 23.

'k Heb eens den tijd gezien dat, of men juichte of treurde,
't Geen Vaderland, of huis, beroep, of stand gebeurde,
Ons allen 't hart en 't oog ten Hemel heffen deed
En 't heiligde aan 't gemoed in vreugdgevoel en leed.
Die dagen vloden. 'k Zag de Heidnenwijsheid rijzen
En wroeten tegen God, by gunst- en strafbewijzen;
De dank der welvaart werd geen' God meer toegebracht,
Maar vrucht van eigen vlijt of snedigheid geacht.
Doch plagen....? Ja, 't was God die ze op ons af deed storten,
Wiens arm de stervling door geen poging kon verkorten,
Die, menschenmacht te hoog, de werker was van 't kwaad,
En ook, wien 't onheil trof, ten zeekren toeverlaat:
Hy bleef 't, die straffen kon, en redden, en behoeden.
Doch eindlijk, 't kwam zoo verr': Ook zelfs in 't felste woeden,
Geen slagen van Zijn hand, hoe vreeslijk, troffen meer,
Maar vielen op een grond van enkel steenrots neêr.
't Was blind en woest geval, Natuurkracht, loop der tijden;
Die 't menschelijk verstand kloekhartig moest bestrijden,
Met eigen kracht en kunst heldhaftig temmen kon,
En, de Almacht-zelv ter spijt, wiskunstig overwon.
Men riep niet meer: ‘ô Volk, verneêr u, kus de roede,
Buig neêr in asch en stof: beveel u 's Heilands hoede,
Vast, sterf der wareld, met haar zondige ijdelheên,
En Hemelterging, af; en, smeltende in geween,
Verbid het zwaard der wraak, verdelgend uitgetogen;
Verloochen heel u-zelf voor 't straffend Alvermogen;
Geef d'ongelukkigen, geef de armoê in haar nood,

* Navonkeling II, 71.

Van 't (met uw zweet besproeid) nooddruftig, eerlijk brood,
En zegen 't door een hart, vol oodmoed onder 't geven,
En in erkentlijkheid tot d' Eignaar opgeheven,
Die 't u verwaardigt meê te deelen, Hem ten prijz',
En in wiens naam gy geeft in hartlijk dankbewijs.'

Die lessen, steeds geprent in ware Nederlanders,
Zijn thands verouderd. Ja! de Geest der Eeuw spreekt anders.
Men geeft uit hoogmoed, uit een vleiende eigenmin;
Of, dringt de deernis-zelv by 't week gemoed zich in,
Uit zucht om 't scheurend hart by 's Vaderlands ontheisteren
Met zelfvoldoening van menschlievendheid te pleisteren,
En, zonder wroeging van 't geweten als 't ontwaakt,
De lust te volgen die des levens hoofddoel maakt. -

'k Erken uw schranderheid, die by de stervelingen
U-zelf in plaats van God het hart weet in te dringen,
Verleider! Ja, gy ook deelt goud aan de armoê uit,
En koopt daar 't gevend hart u-zelven meê ten buit.
Wat zou 't verschrikt gemoed tot God en Godvrucht wekken,
't Vermaak der weeldrigheid zal meê tot aalmoes strekken;
Hier speelt men, dartelt, danst, verdrinkt zich in genot,
En 't strekt tot armengift ter terging van hun God.
Men durft het hoerenloon op Zijne altaren brengen,
Het bloed van onrein vee met zuivere offers mengen,
En HY zal 't zeegnen? HY, die reinheid eischt van hart!
Om 't geld is 't slechts te doen, hoe 't ook vergaderd werd!
Onzinnigen! hangt God, Zijn redden, aan uw giften;
Zijn zegen aan uw spel, uwe ontucht, uwe driften,
Uw schuldige ijdelheid en zondig zingestreel?
Zijn dit de rossen, Hem te spannen in 't gareel,
Op dat Hy aansnelle in bevredigd welbehagen,
En met Zijn oogstraal 't perk bepale van uw plagen,
De roede in 't vuur werp' en Zijn gramschap in genâ
Verwandle? - Durft gy, spreekt, en zegt volmondig JA!

Wat aarzelt gy? hier geldt noch weiflen noch verbloemen.
Is 't God, of Eigen kracht waarop ge u wilt beroemen,
Van wien ge ons redding wacht, herstelling, en behoud,

En wien ge 't Vaderland, u-zelf, uw lot, betrouwt? -
Gy bloost! - Maar is 't van schaamte? ô Dat ge dus mocht blozen,
En keeren in u-zelf, verwaande roekeloozen! -
Gy bleekt! - Waar 't wroeging, die dees doodverf op 't gelaat
Verspreidt, wanneer zy 't hart met schorpioenen slaat! -
Doch neen! zou Zenoos leer, zou die der Epikuren,
Het Euangelie dat u aanschreit, niet verduren?
In Zenoos school gehard, braveert men God en Hel;
Van Epikuur doorweekt, is 't leven enkel spel.
Geen gruweleeuw die God en Zijn Gezalfde lastert,
Geen afgevallen teelt, van eer en trouw verbasterd,
Keert om, schoon Enoch-zelf met Noach wederkwam,
En ze op den zondvloed wees en de alverdelgings-vlam.

Maar gy, ô Christnen, gy, uw' Heiland trouw gebleven,
Gy, schapen van Zijn stal, schoon woest uit één gedreven,
Maar die, in 't dolen zelfs, uws Herders stem herkent,
Gy, smaad eens warelds reeds in 't hollen blind gerend,
Die nog voor 't Vaderland, door u, door uw gebeden,
Ten prijz' van Oudren bloed en erfgoed vrijgestreden,
Op neêrgebogen kniên met diepverscheurd gemoed
Uw God om redding smeekt in naam van 's Heilands bloed;
Die, Christnen, in 't gevoel van zonde en onvermogen,
Niet offrende aan den waan, noch heulend met de logen,
Noch door den rookdamp van hun zwijmelzucht verhit,
Zijn geessels en erkent, en wettigt, en verbidt!
Stort gy uw giften, u en die ze ontfangen zullen
Tot zegen; de Almacht-zelv zal u de handen vullen
Die ge uitstort: 't is het Hare, en vloeit door uwe hand
Als waterstroomen af, ten heil van 't Vaderland!
Geniet ze in 't geven, maar als giften van d' Alhoogen
Die, stroomende, in den stroom uw hart verkwikken mogen;
Doch als uw offer niet, maar, uit Zijn bron geweld,
Langs de oevers die Hy kiest zich spreiden over 't veld;
Voor wier verspreiding 't hart met onuitspreekbre klanken,
H e m hoorbaar, H e m alleen, niet ophoudt van te danken;
Daar 't zich weldadigheid noch schuldbetaling roemt,
Maar elk te rug zicht op zich-zelven vloekt en doemt.
Mijn broedren! geven wy, als die by d' Ongezienen

aant. (Wy weten 't,) met geen gift, geen weldoen, iets verdienen!
Verlosten, zouden wy ons streelen met een loon?
Zocht Jezus 't, die Zijn bloed voor ons heeft aangeboôn;
Ja, gaf Hy 't, om zich-zelf by ons verdiend te maken;
Of was 't, om lijdend volk aan 't wreed verderf te ontschaken?
Ach! volgen wy Hem na; schudde elk zich-zelven af!
Hy heersche in onze ziel, die ons hem-zelven gaf!
Zijn Geest doorwemele ons, vernieuwe ons naar zijn voorbeeld!
Hy is 't die naar het hart, geen ijdle daden, oordeelt.
Hem wacht ge, broedren, ja: Hy-zelf ziet op ons neêr,
Hy nadert; geven wy en leven we onzen H e e r !

1825.

Verlossing.*

T*í* □*στιν* □*νθρωπος,* □*τι μιμνήσ*□□ *α*□*το*□;

DAVID EN PAULUS.

DAVID EN PAULUS.

Hooger dan de hoogste hemelen is de God dien ik vereer,
Eindloos hooger dan de hoogste van het hoogste Geestenheir,
Dan de hoogste van die Englen, die met halfverdekt gezicht
Voor den luister nederknielen van Zijn ongenaakbaar licht.
En wie ben ik? ik de laagste der voor reden vatbre klei,
Die Zijn hand weldadig bootste, jongste van der schepslen rei:
Die, schoon werkstuk van Zijn handen, van Zijn weldaân overdekt,
Met den gruwel van den afval zich moedwillig heeft bevlekt,
H e m -zelv naar de kroon dorst steken in vervloekten wrevelmoed,
Door geen ziels-, geen lichaamslijden, door geen eeuwigheid geboet:
Die dien gruwel steeds herhalend, ieder oogwenk dat hy leeft,
't Leven Hem ten hoon doet strekken, dat Hy ons tot inkeer geeft.

* Navonkeling II, 78.

Ach, wat zijt gy, vuil gebroedsel, adder-, slang-, en draakgespuis,
By den booswicht die hier ademt, dien ik in mijn boezem huiz!
Zie niet neder, ô mijn Schepper, ô Beheerscher van 't Heelal!
Wend Uw onbezoedelde oogen niet op zulk een diepen val!
Neen, verberg het in het donker van een ondoordringbre nacht;
Of - verbrijzel, ja vernietig, heel dit doemnisvol geslacht!

Maar, ô neen, Gy wilt het redden! Gy herstellen! Heemlen hoort,
Uit den gruwel van dees afgrond breekt een blijde morgen voort.
Hen behoeden, die U haten! hen wier hart van U vervreemd,
U miskent, trotseert, en lastert, troost by U noch toevlucht neemt;
Tot den laatsten vezel afscheurt, die het, Zonde en Hel verknocht,
Nog aan hooger, beter wareld, nog aan U, verbinden mocht!
Ach! wat Engel kan het redden? - Heel het zuivre Geestendom,
Heel eene onvervallen schepping, gaf ons de onschuld niet weêrom.

Maar Gy kost het, want Gy wilde 't; ja Gy wilde 't, want Gy kost!
Gy, miskende, Gy beleedigd! Gy, Gy zijt het die verlost:
Ja, Uw recht eischt streng te straffen, Uw ontferming wil genâ,
En, met dit ons vleesch vereenigd, lijdt Uw Zoon op Golgotha.
Hy, vereenigt met ons lichaam; en, belaân met onze schuld,
Heeft Hy, 's menschen Zoon en Broeder, Uw gerechtigheid vervuld.
Hy vereent met onze zielen die Hy zuivert door Zijn bloed,
Hy doorstraalt ons met Zijn reinheid en ontzondigt ons 't gemoed;
Hy vertroost ons, en Hy heiligt, door Zijn Geest die ons geleidt
Naar de voetbank voor Zijn zetel, ons voor de eeuwen toebereid.

God van wraak en van genade, die wat strijdigst is, vereent!
Waar, waar leeft hy wien dit wonder, van verbazing niet versteent?
Wy genadig aangenomen; wy, de zonen van 't verderf,
Tot uw kindren, ô Erbarmer! deelgenooten van Uw erf!
Hoe begrijp ik 't?...Maar begrijpen! Hoe begrijp ik dat ik ben,
Ik, die noch mijn eigen wezen, noch het minste stofjen ken?
Neen, geloove ik! - Maar gelooven! Hoe geloof ik? - Is 't aan my,
In dit hart geloof te scheppen, staat me Uw eigen kracht niet by?
Neen! ook Gy schenkt my 't gelooven door Uw heiligenden Geest,
Gy, die 't offer voor mijn zonden, mijn Verzoener, zijt geweest. -
Die voor 't wentlen aller eeuwen, eer Uw hand een stofgrein schiep,
By het Raadsbesluit ter redding 't Goddelijk: h i e r b e n i k , riep;[1]

Die, Geliefde Zoon des Vaders, van voor de Eeuwigheid geteeld,
Zich der broze klei erbarmde, die Gy vormde naar Uw beeld.
God uit God, door wien die weldaad uit den Vader nedervloeit,
Zendt den Trooster, den geleider, die ons koude hart ontgloeit!
Neen, geen stervling kan zich redden, ook na die voldoening niet;
Niemand naadren tot zijn Heiland die hem troost en redding biedt;
Niemand kan dit heil verwerven, niemand zoeken, hoe beklemd!
Zelfs geen zucht tot Hem verheffen! God is 't die ons lot bestemt.
Hy verkiest ons uit Genade; Hy, Hy trekt ons tot dat heil:
't Is niet voor ons menschlijk willen, niet voor 't menschlijk pogen veil.
Die ons uit Genade 't aanzijn, uit Genâ verzoening schonk,
Die herschept ons uit Genade door een nieuwe levensvonk.
Duik, ô hoogmoed! eer d' Ontfermer! Enkel niet, en bloote schijn,
Zoudt ge u-zelf der wraak onttrekken, God uw medehelper zijn?
Neen, val neder, smeek genade; smeek, en neem ze dankbaar aan!
Geef Hem de eer, gy stof des aardrijks, en vervloek uw eigenwaan!

Welk een Helgeest van bedwelming drijft u, nietig menschenkind?
Welk een nevel van verwarring die u de oogen dus verblindt!
Deedt ge zelf iets tot uw wording, dankt ge u-zelven dat gy zijt?
Is 't dan eindloos dat uw dwaasheid met den God der waarheid strijdt?
Ach! het is de zelfde Helgeest die u eerstmaal vallen deed,
Die u weder d' eigen valstrik in uw eigen boezem smeedt.
Zelfverheffing, zelfberoeming, eigen kennis, eigen eer,
Zelfaanbidding, stort u weder in den zelfden afgrond neêr.
Vrijheid - ja, voor 't minst in 't willen - vrijheid is dat tooverwoord
Dat d'onnoozlen onbedachte zoo verbijstert! zoo bekoort!
Al de plagen, al de rampen, waar het menschdom onder bukt,
Zijn de wrange en bittre vruchten, van dien schoonen boom geplukt.
Alle rampen en ellenden, op den stervling uitgestort,
Zijn in 't ééne woord besloten dat zoo teêr geliefdkoosd wordt.
Vrijheid denkt het teder wichtjen eer 't het heilloos woord nog weet,
En het scheurt zich van zijn leiband, en - het stort in zorglijk leed.
Vrijheid - Jongling, schuw het denkbeeld eer ge u-zelf verroekeloost!
Vrijheid - schuw het, lieve schoone die van maagdlijke onschuld bloost.
Stervling, zoo ge uw God moogt kennen! Al wie God of Heiland eert!
Schuw 'tbedrieglijk woord van Vrijheid, zoo geuw eeuwig heil waardeert.
Vrijheid! kennis! ijdle namen, hartverlokkend guichelspel!
Wat 's de vrijheid! wat de kennis, die een spruit is van de Hel?

Ware vrijheid, ware kennis, is bestierd zijn door zijn God;
Is, met God, in God te willen naar Zijn zaligend gebod;
Is, in God Zijn wil en waarheid en te lezen en te doen,
En in 't zelfbedriegend harte geen onzuivre zucht te voên.
Dat 's de rechtheid van het harte (wat er anders in ontstaat,
Is uit invloed van den bozen, of uit aangeboren kwaad;)
Dat 's in God te z i j n , te l e v e n ; niet zich-zelven te bestaan,
Maar, vereenigd met zijn Schepper, 't Englendom op zij' te gaan.
Geef ons dit, ô God der Goden! Groote Goël, geef ons dit!
Schenk ons dit, ô Geest des Levens, maak het tot ons eenig wit!
Ja, verliezen wy ons zelven in die stroomende genâ,
Die heur ader heeft heropend op 't verzoenend GoIgotha!

1825.

Eindnoten:

1 Ps. XLI, 8.

Stervenshoop.*

Ο□χ *άρπάσει τις* □υτ□ □□ τ□ς *χειρός μου.*

JOANN. X, 28.

JOANN. X, 28.

Hoe zoude ik langer leven vragen?
Neen, God behoed' my voor dien wensch!
Neen, 'k hang aan 't Goddlijk welbehagen:
'k Ben aardsche klei, gevallen mensch.
Ik willen? ik mijn lot bestieren,
In oproer tegen Gods besluit?
Een dwaze zucht den teugel vieren?
Neen, voer' Hy Zijnen raad slechts uit. -
‘Maar vindt ge u wel-bereid tot sterven?
Dien vreeselijken overgang!
't Zij weinig, 's warelds lust te derven;
Daar is een andre hartenprang.
Bezoedeld met een reeks van zonden,
Gaapt de afgrond u verschriklijk aan.’ -
Ik vind mijn troost in Jezus wonden,

* Navonkeling II, 84.

Hy heeft voor al mijn schuld voldaan. -
‘Gevoelt ge dan uw hart niet knagen
Om 't geen gy in u-zelven haat?’ -
Dit port my, om, dien prang ontslagen,
Te haken naar volmaakter staat. -
‘Is uw gelooven dan zoo krachtig,
En eigent ge u Zijn zoenbloed toe?’ -
Zijn liefde en Heilgunst is almachtig;
Doorgrond ik-zelf wel wat ik doe? -
‘Is dan uw hoop zoo onverwrikbaar,
En tegen Hel en Dood bestand?’ -
Wat is er voor de ziel verschrikbaar
Die eens zich gaf in Jezus hand? -
‘Doch zoo u ooit 't geweten griefde,
Wat is er daar uw hoop op rust?’ -
Op 't diep gevoel van Jezus liefde,
Die ons de Hel heeft uitgebluscht:
Op Gods onwrikbre voorbestemming,
Die, wat men zorg', voorzie, of tracht',
Geen wederstand ontmoet of stremming,
Maar steeds genadig wordt volbracht.
Hier, hiervoor dank ik U, mijn Vader!
Die was my steeds in 't hart geprent;
Die, hoe ik meer naar 't einde nader,
Wordt me immer helderer erkend.
ô God, gerust op Uw Genade,
Volstrekt onwankelbaar als GY,
Betrouw ik U mijn kroost en gade,
En in de stervensangst ook my.

1825.

Plicht.*

De bevelen des Heeren zijn recht (en) verblijdende het harte.

Ps. XIX, 9.

Plicht -? wordt plicht een last geheeten!
Last, den schoudren opgetast!
Is aan 't kwijten van 't Geweten
Anders dan genoegen vast?
Is er ander zielsgenoegen,
Zelfvoldoen, of hartelust?
Maakt de plicht ook 't angstigst zwoegen
Onzen boezem niet tot lust?
Wat is aan een wezen eigen,
Dan, waartoe het is bestemd?
Moet het naar dat doel niet neigen?
Kan dat kluister zijn die klemt?
Is het doel waarvoor wy leven
Geen vervulling van ons z i j n ;
En, dat doel te wederstreven
Niet noodwendig dwang en pijn?
Neen, hoe verr' ook afgeweken
Uit den schuldeloozen stand,
Immer is, den plicht te ontbreken,
Foltering voor 't ingewand.
Immer blijft de plicht een zoetheid,
Die het hart met wellust smaakt;
Met gevoel van 's Hoogsten goedheid,
Die er zich in kenbaar maakt.
Ja, wat is de plichtbetrachting,
(Welk een kwaad ons word' gesmeed),
Wat, dan hoon- en spijtverzachting,

* Navonkeling II, 156.

Dan vertroosting in het leed?
Wat, dan sterking des bedroefden
Als hy lavingloos versmacht;
Des van 's Vaders hand beproefden,
Als de wareld hem belacht?
Neen, in 's warelds woest krioelen
Moogt ge, ô dwalingzieke ziel!
't Eigen hart niet meer gevoelen,
Daar het aan zich-zelv ontviel;
Moogt ge u, zonder plichtvervullen,
Streelen met geluk in waan;
U met naamverdiensten hullen
Die voor deugd en braafheid gaan:
Aanzien, eer, en schatten gaderen,
Of waar dwaasheid vreugd in vond;
Ach met de onrust in uw aderen,
By vervuilde boezemwond!
Moogt ge u in gareelen spannen,
Dravende in het spoor des doods,
Onder 't juk van zieltyrannen,
Hel- en duivlenspeelgenoots.
't Is met innig boezemtreuren,
Hoe gy 't voor u-zelf verheelt;
't Hol gelach is hartverscheuren,
Dolheid, die zich wijs verbeeldt.
Ach, 't is de ijslijkste aller vloeken
Waar ons God aan overgeeft,
Buiten Hem een troost te zoeken,
En die Wet die in ons leeft.
'k Hoef geen sterfuur op te halen
Dat ge nog als verr' beschouwt;
Maar wat is u 't ijdel pralen?
Laat het niet uw boezem koud?
Laat het u het hart niet ledig,
Hongrend naar een beter goed;
Zonder invloed die 't bevredig',
Zonder zielsbrood dat het voedt?
Ach! den plicht ter zij' te stellen,
Zich te ontslaan van 't geen hy vraagt,

Is een nooit voleindigd kwellen,
   Dat met elken uchtend daagt.
Dat geen sluimer kan verpoozen,
   Dat ook 's nachts den slaap verbreekt,
En op 't wellustbed van rozen
   Met verholen dorens steekt.
Zalig, die by 't zonnedalen
   Op zijn dag te rug zien mag,
God' zijn offerdank betalen
   Voor een plichtentrouw gedrag!
Wat zich 't hart ook op moog dichten,
   Wat den tragen geest bezwaart,
In vermeerdering van plichten
   Is verhemeling op de aard.
Ach, wat ware ons menschlijk zwerven!
   Wat verbijstrend molenrad!
't Gantsche leven ware één sterven,
   Zoo het hart geen plichten had.
Hoe gelukkig is de Vader,
   Zwoegend voor zijn huisgezin!
Wat is Gods nabyheid nader,
   Dan zijn Echt- en kindermin!
Hoe gelukkig is de Moeder
   Door het Wichtjen dat zy zoogt,
Daar zy met Gemaal en hoeder
   Op zijn lieve lachjens oogt!
Als zy 't aan haar borst mag sussen,
   Aan zijn schomm'lend wiegjen waakt,
't Overdekt met duizend kussen,
   En haar rust daarvoor verzaakt!
Hoe gelukkig, lievende Ouders,
   By vervuldigenden plicht!
Neen, hy drukt niet op de schouders;
   Hy bemoedigt en verlicht.
Hoe gelukkig, die de ellende
   Mag verzachten waar zy knelt!
Pal staan tegen 's afgronds bende,
   Waar het Recht en Waarheid geldt!
Meê het pak mag helpen dragen,

Waar zijn naaste neêr by zijgt;
Hem het zweet van 't aanzicht vagen,
Als hy naar verkoeling hijgt!
ô Mijn God, die Uw genade
In zijn plichten niet erkent,
Is geen Vader, is geen Gade;
't Helmerk is hem ingeprent.
Ja, de mensch is hem onttogen,
En zijn adem is verpest;
Heel zijn Christendom is logen,
En zijn hoop op 't zand gevest.
Groote God, Gy hartekneder,
Dierbre Heiland, Gy die redt,
Zendt, ô zendt uw Heilgeest neder,
Op ons innig zielsgebed!
Overdek ons met uw vleugelen,
En versterk ons plichtgevoel;
Leer ons, alles in te teugelen,
Wat den liefdegloed verkoel'!
Alles aan den plicht te wijden,
De overtuiging steeds getrouw;
En dat alles af te snijden,
Wat haar kracht verdoven zou!
Trek ons van de schijnvertooning
Dezer nietige aardschheid af;
Geef onze onmacht die verschooning,
Die ons plaats houdt van belooning,
En geleid ons over 't graf!

1825.

Hoogmoed.*

Π□σα □αύχησις πονηρά.

JACOBUS.

JACOBUS.

Ja, dien Proteus wil ik temmen;
Al is 't nog zoo'n slimme gast,
'k Wil hem eens in kluisters klemmen,
Aan de keten moet hy vast.
'k Had hem dikwijls by de slippen,
Maar hy wist me steeds te ontglippen
En belachte wat ik deed;
Doch nu heb ik vast besloten,
Was hy 't duizendmaal ontschoten,
Hy zal in den boei gesmeed.

'k Heb hem eenmaal leeren kennen,
En zijn Helsche tooverkracht,
Nu met Eenvouds duivenpennen,
Dan met Onschulds schapenvacht;
Nu in schijn van loutre goedheid
Die gedwee aan 's Heilands voet leit,
En met zedig vroom gelaat,
Zich als Liefde weet te omwikkelen,
Maar, met de eigenmin te prikkelen,
Wonden in den boezem slaat.

'k Heb hem 't momkleed uitgetogen,
En zijn wieken zijn ontwricht;
Naakt, ontmaskerd voor mijne oogen,
Staat hy daar in 't zonnelicht.
Hoe afzichtig! hoe afschuwlijk!

* Navonkeling II, 163.

Neen, geen Duivel ooit zoo gruwlijk!
   Hy bracht alle jammer voort.
Was hy me eenmaal ingevaren,
Thands zal ik dat hart bewaren,
   Dat mijn' Schepper toebehoort.

Die zijn boosheid eens doorschouwde,
   Die hem in zijn naaktheid zag,
En den hartenplooi ontvouwde
   Waar de fiel zich nestlen mag;
Die de handen stout wil roeren,
En de kracht der redensnoeren
   Weet te strenglen met beleid,
Neemt hem zeker eens gevangen,
Klinkt hem vast aan ijzren stangen,
   Houdt hem in de afhanklijkheid.

Ja, zoo dacht ik; ja, zoo dachten
   Duizend andren nevens my;
Maar vergeefsch was kunst en krachten;
   Niemand gaf my 't in dan HY!
Ach, hy speelt met ons en dartelt;
Laat zich binden, maar ontspartelt;
   Veinst zich dood en afgestreên;
Doch zie daar de zware keten
Als een rag van één gereten,
   En hy sleept ons met zich heen.

Daar, daar ligt hy neêrgeslagen,
   Levenloos, versmoord, verstikt;
Nu, na zoo veel boezemknagen,
   Wordt dan eens mijn hart verkwikt.
Neen; gelijk een slang ontkronkeld,
Wie de Hel uit de oogen vonkelt
   Daar zy naar een bloedprooi dorst, -
Als een boogpijl losgeschoten,
Of met d'adem ingevloten,
   Vest hy weder in mijn borst.

IJdel worstlen, ijdel pogen!
Neen, wy zijn hem niet bestand:
Wat zou 't nietig stof vermogen,
Tegen 's aardrijks dwingeland?
Neen, Gy kunt ons slechts bevrijden;
'k Wil hem in Uw naam bestrijden,
Groote JEZUS! ô zie neêr!
Hy vermeestert zelfs mijn Reden;
GY kunt hem den kop vertreden,
Vruchtloos is mijn tegenweer.

Ja, ik wil hem wederstreven
Tot den laatsten ademtocht,
Maar het overwinning geven
Is aan Uw genâ verknocht.
Schenk die aan mijn hartebeden,
Aan de zuchten die 't ontgleden
In vertrouwen op Uw bloed!
En de Hoogmoed zal ons vlieden,
Needrigheid in 't hart gebieden,
Met oprechtheid van gemoed.

1825.

Kerstdag.*

Wees welkom, wees gegroet, ô blijde Dageraad,
ô Heillicht, toegejuicht van Aard- en Hemelingen!
Aanbidlijk Godsgeheim voor Adams schuldig zaad!
Wien we in verrukt gevoel 't geheiligd Blijlied zingen.

U zinge ik, Morgenstond, doorstraald van Hemelsch licht,
Door 't juichend Englendom het aardrijk aangekondigd:
Heil, driewerf heil, ô dag waar alle nacht voor zwicht,
Wiens luister 't schuldig hart voor 't Godlijk oog ontzondigt!

* Schemerschijn, 140.

Verheug u, Judaas kroost; uw Vredevorst verscheen!
Aanschouw de ontloken telg, uit Davids stam geboren!
Juich, Sion, juich den God, den hoorder der gebeên,
Het Heilwoord wordt vervuld, uw' Vaadren toegezworen.

Wat heuchelijken dag geleidde aan 's hemels trans
Die blijde morgenstar, den Wijzen toegeblonken!
Wat dag van zaligheid, vol flikkerende glans,
Waar nacht, en duisternis, en afgrond, voor verzonken!

In schaamle beestenkreb, op 't needrig stroo gebed,
Ligt Davids zoon en heer in slechte windseldoeken:
De Held van zegepraal die Dood en Hel verplet,
Wien de Englenlof verbreidt tot 's warelds verste hoeken!

ô Kroost van Abraham, vervallen Nageslacht,
Zie uw Verlosser hier, de hoop van zoo veel oudren!
Hy zal u, Hy, de Held uit Judaas stam verwacht,
Het strenge juk der wet ontheffen van uw schoudren.

Hy is de wortel, Hy, de spruit van Jesses stam,
Uw' Vaderen beloofd, verkondigd in hun midden:
Zie 't wonder van zijn liefde, ô kroost van Abraham!
Buigt neêr, en valt in stof, om hem in 't vleesch te aanbidden!

Vernederd Volk, herrijs uit uw verlaagden staat!
De Almachtige verscheen. - Hoe needrig, hoe verschoven,
Erken uw Heiland slechts, uw God, uw Toeverlaat!
Wees zalig, Israël! niets eischt Hy, dan Gelooven.

Judéaas palmenbosch, buig neder voor Zijn voet!
Buig, golvende Jordaan, uw fier verheven hoornen!
En gy, ô licht des daags, gehuld met gouden gloed,
Bewijs uw' Schepper hulde in dezen jonggeboornen!

Stort, Sarons rozen, stort uw balsemgeuren uit
Voor 't krebjen waar het Oost voor neder ligt gebogen:
Zijn adem is 't alleen waardoor ge uw knop ontsluit
Als 't jaartij' op Zijn wenk den loopkring heeft voltogen.

Zingt, heuvlen, Hem ter eer, met berg en bergvallei!
Gy, huppelt op van vreugd, gewijde tempelgronden!
En, Sions dochtrenschaar, zoo lang in 't noodgeschrei,
Verheugt u in den God, voor eeuwig trouw bevonden!

Ontsluit, Jeruzalem, uw Godgewijd Gesticht
Voor Hem, voor Judaas Vorst! het KIND is ons g e b o r e n :
De ZOON, de Heiland kwam, het toegezworen wicht!
Heft zegepsalmen aan met 's Hemels Englenchoren!

ô Gy, gezegendste der moeders, teedre maagd,
Wat hart beseft de vreugd, waarvan ge 't uw voelt blaken!
Uw Zoon is 't die het heil van heel een wareld draagt,
Is Gods geliefde-zelf, die de aard moet zalig maken.

Uw zuivre en zachte ziel verheft zich niet, ô neen,
Maar prijst d' Almachtige in haar needrig Godsbetrouwen.
Of dringt uw oog misschien door 't wolkend duister heen,
En zoudt ge een scheemring van den hoofdscheêlberg aanschouwen?

Ja, telg van David, ja! gedwee in 's Hoogsten raad,
Erkent uw stille ziel de taal der Godsprofeeten!
Maar niets verbaast dat hart, dat vol verrukking slaat,
En 't wordt in 't uitzicht door geene angsten opgereten.

Neen, enkel dankbaarheid, verliest zich 't wreed verschiet
In zielvervoeringen van liefde- en vreugdontgloren,
Wanneer ge op 't eeuwig heil van 't zondig menschdom ziet,
En 't afgevallen kroost, ter zaligheid herboren.

Ja, boven 't aardsche lot en menschelijken schrik,
Gevoelt ge U in Geloof aan 't sterflijk zwak ontheven!
Maar ach! 't genaakt U eens, 't ontzettend oogenblik;
Gy zult voor 't menschlijk heil een stroom van tranen geven!

't Genaakt, en 't is bestemd: uw borst gevoelt den dolk:
Uw Zoon, uw dierbre Zoon! - Hy zal dien beker drinken.
Maar Hy vervult de hoop van 't Uitverkoren Volk,
En dit, vergunt U dit, in droefheid weg te zinken? -

Neen, blijdschap slechts in God (Gezegendste op deze aard!)
Vervult U, glinstert van uw voorhoofd als in stralen,
Wanneer ge op 't dierbaar wicht met moederwellust staart;
En Englenwellust slechts kan by die wellust halen.

Zijn Godheid drukt zich uit in 't kinderlijk gelaat,
Waarom met diep ontzach de onzichtbre Serafs wemelen;
En daar 't aanbiddend hart der moeder voor hem slaat,
Bewijst ge uw hulde in hem aan d' Opperheer der Hemelen.

ô Wonder! 't is op 't hoofd van een omwindeld wicht,
(ô Liefde en Wijsheid nooit voor schepslen in te dringen!)
Dat heel uw eeuwig lot, het lot eens menschdoms, ligt,
Door Gods rechtvaardigheid gedoemde stervelingen!

Zou, daar de Hemel-zelf zijn kinderwieg verbreidt,
De vrijgekochte ziel niet biddend nedervallen,
Niet juichen in den roem van Gods barmhartigheid,
Aan Dood en Hel ontrukt met zoo veel duizendtallen!

Ja, Christnen, treên wy toe, en offren we aan dit wicht
Ons hart in onze lof en hulde en eerbetooning!
Ons hart behoort aan Hem die in dit krebjen ligt,
Hem, Isrels steun en hoop, en aller Heemlen Koning!

Gy wiens rechtvaardigheid met zachte ontferming paart,
Wiens wraak, met heilgenâ voor wreevle doemelingen!
Geleide Uw heilstar ons van 't kronkelpad der aard
Naar Bethlems stal en kreb als die uit de Oosterkringen!

Ach, voor ons dof gezicht en zonder hard gemoed
Verscheen die star vergeefs die hem ter leidstar diende;
De Levenszon-alleen, Uw hand die wondren doet,
Behoeven we, ô mijn God, Gy, hart- en zieldoorziende!

Gy Heer, ô reik ze ons toe, die onweêrstaanbre hand!
Ontsteek in onze ziel die fakkel zoo vol luister!
Ja, trek ons, voer ons op naar 't eeuwig Vaderland!
Ons! dwalende aan den boord des afgronds in het duister!

Uw oog, uw licht, uw hand, Verlosser, is 't alleen
(ô Mogen ze Uw verloste op 't pad des levens schragen!)
Waardoor des Christens voet zijn loopbaan door kan treên:
ô Steun hem die bezwijkt, laat hem Uw heillicht dagen!

Geef, ô mijn Heer en God, aan mijn onreinen mond,
Op dezen dag van heil een zuiver lied te zingen,
De morgenstond ter eer', van 's Hemels vredegroet
Aan de ongeachte schaar van Bethlems veldelingen!

ô Mocht mijn zwakke stem, der Vorsten Vorst gewijd,
In 't Cherubynenlied met menschentonen mengelen,
Hoe klonk de vreugdegalm van zijn Viktoriestrijd
Door lucht en wolken heen in 't h a l l e l u der Engelen!

ô Mocht mijn zwakke hand in bevend Luitgeschal
De Hemelmelody van David op doen rijzen,
Hoe zou, genadig God, het luisterend Heelal,
Weêrgalmen van Uw liefde en Uw genâbewijzen!

Mijn harp, uw grooten Naam, uw Glorie toegewijd,
Zou steeds uw Heiligdom met nieuw gejuich doordringen;
En door Uw geest geblaakt, hoe zoude ik t' allen tijd
In uw gezalfden Zoon den Leeuw van Juda zingen!

Maar, zondig kind van 't stof, en in het stof gebukt!
Mijn stem is slechts geruis van 't windtjen door de halmen,
En ik, hoe zoude ik ooit, in waanzucht weggerukt,
Voor 't doof en dwalend volk Uw Hemelwaarheên galmen!

Hoor echter, Israël, ja hoor mijn zwakke stem:
Rijs op, erken uw God en voorbeloofden Koning!
Dit heilig jubelfeest geef aan mijn tonen klem,
Ik spreek in 't vol gevoel van 's Hoogsten machtbetooning.

Ga, Israël! treê toe, erken in Bethlems stal
Den Z o o n d e r z w a n g r e M a a g d, in deze kreb gelegen,
Hy is 't, die in zijn dood uw Tempel schudden zal,
Hy is 't, uit graf en dood zeeghaftig opgestegen.

Zie Wijzen, Koningen, zie 't onbekendst geslacht
In aantocht om de kniên voor 't Godlijk Kind te buigen.
Zie de Englen van omhoog, zie 's Hemels legermacht,
Dees Wonderzoon hun hulde als Opperhoofd betuigen.

Rijs Israël, nog eens! Wat ligt ge in slaap gekneld;
Rijs uit dien doodslaap op, gy Volk door God verkoren!
Hy breidt u de armen uit; komt vliegende aangesneld!
Te Hemwaart, knielt, aanbidt, zijn morgen is geboren.

Naar het Fransche van mijne Egade.
1825.

De klokslag.*

- We take no note of time, But from its loss. -
YOUNG.

Wy tellen de uren, maar - 't is by 't verloop alleen:
‘Zoo veel weêr snelden daar naar d' eeuwige afgrond heen!’
Doch 't geen in 't werklijk NU verleend wordt tot genieten,
Zal even onbemerkt en zonder nut vervlieten. -
Ach, zegge ons 't uurwerk niet: A l w e ê r e e n u u r v o o r b y !
't Is reddingloos vergaan, het grieft, het brijzelt my.
Maar neen. Het roept ons toe: ‘Al weder zoo veel nader
Gevorderd op de reis naar 't huis van onzen Vader:
Getroost u 't geen de weg nog pijnlijks hebben moog!
Treed wakker! hou van verr' de torenspits in 't oog,
Die immer klaarder wordt, en immer meer bemoedigt,
Schoon ge elken stap bezweet, betraant, en zelfs bebloedigt!’
Ja, dit is 't, dit alleen, wat dees metalen mond
By elken slag op nieuw aan 't Christenhart verkondt.
Ja, dit is 't, ô mijn hart, dat al uw klacht beperken,
Uw pijnen zalven moet, uw flaauwen geest versterken,
U dankende op doen zien tot die ons tot zich riep,
Wiens enge en ruwe baan ik in zijn oog doorliep,
Wiens uitgestrekte hand my steeds in 't zuizlen schraagde,
Wiens licht by donkre nacht u uit Zijn volheid daagde!
Welaan dan, niet verwijld; maar ijvrig, in 't gebed
Den wankelzieken voet ten hemel voortgezet!

1825.

* Oprakeling, 21.

Zondelast.*

Die zelf onze zonden in zijn lichaam gedragen heeft.
PETRUS.

Wat stervling kan zijn zonde dragen?
Wie wordt niet door heur last verplet?
Dit moogt gy twijfelmoedig vragen,
ô Onderworpeling der wet!
Ja, ga met ingebogen lenden,
Gekromden hals, in 't plettend juk,
En vraag, waarin die maat zal enden
Van 't eindelooze plichtenschenden
Dat gruwel- hoopt op gruwelstuk.

Ach! reeds met oudrenschuld beladen
Die ge omdraagt in 't verdorven bloed,
Wat kunt ge dan uw aart verraden
In wat ge ooit wilt, begeert, of doet.
Weêrspanneling aan Gods bevelen,
Bejager van uw eigen leed,
Wat is er dat u 't hart kan streelen
Dan met uw eeuwig heil te spelen,
Daar ge en u-zelf en God vergeet!

Wat daad, begeerte, trek, gedachten,
Wat dag, wat uur, wat oogenblik,
Wat zielsbedoelen, zoeken, trachten,
Of 't is gewijd aan 't zondig IK!
Die zelfheid, aan zijn God vijandig,
Die zich in 't stug gemoed aanbidt,
Die trots, vermetel en onbandig,
Zijn eigen zelfgevoel weêrstandig,
Werd heel zijn drijfveêr, al zijn wit.

* Oprakeling, 23.

En dan, by 't ijdel zelfverhoogen,
In d' opgeblazen redenwaan,
Te loor gesteld in al uw pogen,
Zoo laag, zoo diep gebukt te gaan!
Door ieder voorwerp afgestooten
En aangetrokken, beurt om beurt,
In eigen onmacht opgesloten;
En niets dan in een droom genoten,
Maar wakend even dra betreurd!

Dit, heet dit leven? neêrgedrongen
Door 't immergroeiende overwicht,
Uw' schoudren door geen macht ontwrongen,
Het voorhoofd naar om laag gericht! -
Mag 't treden (spreek,) of kruipen heeten,
Dat worstlen langs het levenspad,
Waarin ge u-zelven moet vergeten,
Om niet, van spijt en wroegingbeten,
Te wenschen dat gy 't nooit betradt? -

Ach, alles misdrijf, alles wroeging,
ô Stervling -? Ja, zie daar uw lot!
Geen vreugd, geen hart-, geen ziel vernoeging,
Geen goed geen leven, dan in God!
Zie op tot Hem, verhef uwe oogen;
Daar is uwe uitkomst, daar alleen.
Maar ach, ter aarde neêrgebogen,
Ontbreekt de wil u en 't vermogen;
Uw deel is stof en nietigheên.

Ach! die ons van dat pak bevrijdde!
Die 't op zich nam en voor ons droeg!
Doch wie aan die, aan alle zijde,
Heeft niet aan eigen last genoeg? -
Vergeefs is 't ijdel zielsverstrooien
Door lustverloksels zonder baat:
Vergeefs, de waarheid op te tooien,
Met valsche sluiers om te plooien,
Waar 't hart van nijpende onrust slaat.

Welaan dan, redloos neêrgezonken,
   En 't uur vervloekt waarin gy wierdt!
Hier, hiertoe werd u 't licht geschonken,
   Rampzaalger dan 't verachtst gediert'. -
Ach neen! blijf hopen, blijf verwachten:
   Een Redder nadert, wees getroost!
Hy, toegerust met hooger krachten,
Wil, zal zich met uw last bevrachten,
   En die van heel het menschlijk kroost.

Uw last zal Hem de schouders bruizen,
   Ja, dier op bloed en tranen staan.
Daar oopnen zich zijne adersluizen,
   En dood en doodschrik grijpt hem aan.
ô Last van aller menschen schulden,
   Helaas, te zwaar voor heel eene aard; -
Die d' afgrond tot den rand vervulden; -
Zoo pletterend een last te dulden,
   Wie is die Sterke, die 't aanvaardt?

Wie? - God -? Ja Godlijk alvermogen! -
   Der Englen Hoofd, der Heemlen lof,
Heeft onze menschheid aangetogen,
   Om om te wandlen door het stof.
Hy zag, Hy deelde ons menschlijk lijden,
   Hy daalde in 't midden van ons af:
HY wilde ons van dat pak bevrijden,
Om ons, met nood en jammer strijden,
   En zeeg tot ons behoud in 't graf. -

In 't graf -! HY, Vorst en bron van 't leven! -
   Ja, al ons leed heeft Hy getorscht; -
HY, zich voor ons ten prooi gegeven, -
   In angst naar lafenis gedorst. -
Niets kunt ge lijden, stervelingen,
   Niets schuldloos, dan door HEM beproefd.
Wat zweet of tranen uit kan dringen,
Wat, zuchten aan het hart ontwringen,
   HEM heeft het in uw plaats bedroefd.

Voor u is 't dat Hy zegepraalde,
Hy die in 't ongenaakbaar licht
De kroon die Hy voor u behaalde
't Heelal doet schittren in 't gezicht!
Van daar, in 't middelpunt van zegen,
Aan 't hoofd der duurverloste rij,
Ten Throon der heerlijkheid gestegen,
Van daar, roept Hy den lijder tegen:
'Belaadne, werp uw last op my!' -

Ja, werpt ze op HEM, bedrukte zielen!
HY eigent zich geheel die last.
Laat alles hier van plagen krielen.
Uw zorgen slechts op Hem getast!
Ziet op! waaronder zoudt ge u bukken?
Uw zonde en zorgen nam Hy aan.
Indien ze u ook ter aarde drukken,
Zijn sterke hand is niets te ontrukken,
Hy reikt ze u toe om op te staan. -

Maar hoe! - die redding af te wijzen,
De leden sleepend door dit zand!
Door eigen poging op te rijzen,
By 't spartlen in den duivlenband!
Dit wilt gy -? Ja, vaart voort, ontzinden!
't Beslissend uur genaakt alreeds.
Haast zult gy 't loon diens hoogmoeds vinden,
Daar de eeuwen zich in 't niet verslinden,
In d' ijzren neep des wroegingbeets.

1825.

Opwekking.*

Waarom hy in alles den broederen moest gelijk worden.

HEBR. II, 17.

Stijg op, mijn hart, tot Hem gevloden
Die zondaars, die bedrukten redt!
Wy roepen tot geen dove Goden,
Maar tot den Hoorder van 't gebed.
Wy roepen tot geen Englenscharen,
Niet met des stervlings zielsbezwaren,
Niet met Gewetensangst bekend; -
Tot Hem die onzer aller plagen
In ziel en lichaam heeft gedragen,
Wordt onze hartebeê gewend.

Hy kent ons-aller krachteloosheid,
Ons menschlijk neigen tot den val;
Hy deelde in de algemeene broosheid,
Die onze beê verhooren zal.
Hy ziet met Godlijkheilige oogen
Maar meer dan menschlijk mededogen,
Het lijden van dit stofkroost aan;
Hy heeft den Satan meê bevochten,
De banden, om ons hart gevlochten,
In onze menschheid doorgestaan.

Neen, vrees niet, Hem uw wee te ontblooten,
Dat kankrend wee waarvan gy smacht,
Schoon mensch en Englen U verstoten,
Hy heeft geen zondaar ooit veracht.
Kom, zegt Hy, geef me uw zielsvertrouwen,

* Oprakeling, 44.

Laat me al uw zielsverderf doorschouwen,
  Als broederlijke leedverwant!
By my, voldoener voor uw zonden,
Is balsem, heeling voor uw wonden:
  Erken me als redder, grijp mijn hand!

Ja, Heiland, ja, ik treed vrijmoedig,
  Hoe schaamtevol, vrijmoedig toe.
Het kruishout, van Uw wonden bloedig,
  Bewijst my, wien ik hulde doe.
Gy wilt het, dat ik tot U nader,
Gy, Eeuwig God, der eeuwen vader,
  Gezeteld boven 's warelds throon,
Maar die, met menschlijk vleesch omhangen,
Ons als Uw broeders wilde omvangen,
  En - (met my, aardworm) - Adams zoon!

Ja, op Uw vaderlijk ontfermen,
  Uw broederlijke tederheid,
Stort ik my weenende in uw armen,
  Te mywaart minlijk uitgespreid.
Ja, 'k zal met Englentong hier boven
In U den God des Hemels loven;
  Maar ook in dees verdorven staat
Van Uw genâbelofte zeker,
In U, den strengen zondenwreker,
  In U, des zondaars toeverlaat.

1825.

aant. Weldadigheid.*

Doet aan de liefde, welke is de band der volmaaktheid.

KOLOSS. III, 14.

Wat wilt ge, ô Filozoof? wat doet gy? langs wat spoor
Stelt ge u 't bereiken van uw rust- of heilstaat voor?
Sluit ge u van alles af, in meening, uit u-zelven
Dat hoogst en eenigst goed, uw doelwit, op te delven;
Schuwt ge alles buiten u, in de onbereikbaarheid
Waar meê ge u, als u-zelv' volstrekt genoegzaam, vleit?
Is ongevoelig zijn het eind van al uw pogen,
En heel de schepping niets of vijand in uw oogen?
Zijt ge afgod van u-zelf, gelijk aan d' Indiaan,
Die uit zijn eigen buik zich 't licht meent op te gaan,
En, met gevestigd oog op 't geen wy zelfs niet noemen,
Versmachtend van gebrek, zich God' gelijk durft roemen?
Ach! trotsche Stoïcijn, beschouw uw ijdlen trots!
Heet dat gelukkig zijn, nog meer is 't de enkle rots,
Die geen behoefte voelt, geen neiging heeft te smooren,
En wie geweld noch macht heur ongevoel verstooren.
Of volgt ge een andre school en voedt ge u met den waan,
Dat al wat ge om u weet uw lust ten dienst moet staan,
Gy 't middelpunt moet zijn, waar alles tot genoegen
Van 't geen uw zelfheid streelt, in saam behoor' te voegen,
En 't streelen van 't gevoel uw lotbestemming zij?
Rampzalige! ach, gy ook ziet uw geluk voorby.
't Bestaat niet, in ons-zelf onnaakbaar af te sluiten;
Ook is 't genot geen roof, geen plondren, geen vrijbuiten:
Neen, die zich 't middelpunt van zijne omgeving maakt,
Die is 't dat aan 't geluk en 't waar genot verzaakt.
Neen, grijp niet om u rond, nog houd u afgescheiden;

* Oprakeling, 53.

Maar tracht u uit u-zelf weldadig uit te breiden!
Leef in u-zelven niet (dat leven is een dood),
Maar, adem, lijd, geniet, in elk natuurgenoot!
Daar is in 't aardsch bestaan geen ander heil-genieten:
Verzwelgen is een vloek; maar zalig, uit te vlieten;
Dit is de beeltnis zijn der Godheid die 't Heelal
Met weldaân dóórstroomt, meer dan maat heeft of getal;
Dit 's 't beeld des Heilands die geen voetstap deed op de aarde
Dan waar de Algoedheid zich met de Almacht in verklaarde;
Dit 's mensch, dit, Christen zijn; dit 's Hemel in dees Hel;
Alle andre lust is pijn en duivlengoochelspel!

Wat klaagt ge, onzinnige, om te loor gestelde poging?
Beschuldig andren niet, maar slechts uw zelfbeooging.
Wat zegt de ondankbaarheid voor gift of dienst betoond?
Wat vergt ge dat ze aan U erkend worde of beloond?
Verlies uw zelfheid gants in ze om U uit te strekken,
Maar wacht U, van uw deel van andren af te trekken.
Zie 't daglicht dat alom zich uitspreidt van 't gewelf,
Zich, waar 't ook straalt, verliest, niet weêrkeert tot zich-zelf,
Maar warmte en vloeibaarheid en groeiingskracht en leven
Aan heel de schepping schenkt om de Almacht eer te geven.
Dit zij uw voorbeeld! in dit schepsel heeft uw God
Zich afgeschaduwd. Ja, slechts weldoen is genot;
Maar weldoen, niet uit trotsch, verneedrend mededeelen
Waar we als uit hooger kring, ons ijdel hart meê streelen.
Neen, 't mededeelen van de gaven is gering;
Deel, stervling, deel u-zelf den medesterveling!
Gevoel en lijd met hem, geniet zijn zielsverkwikking;
Beschouw zijn lijden nooit met weêrzin of verschrikking;
Doe al zijn zwakheid, doe zijn leed, zijn jammer aan!
Uw liefde zonder dat, is liefde slechts in waan.
Lijd met, en lijd voor hem tot lichtnis van zijn lijden.
Leed J e z u s niet voor ons, om ons van 't leed te vrijden?
Ach, volgen wy Hem na! Waar God ons 't voorwerp zendt,
Wee zulk één', die zijn hand niet uitstrekt naar de ellend!

Van hier, werkheiligen! gy die by d' Ongezienen
Door uw erbarmingsplicht den hemel wilt verdienen!

Verdient hy, die niet half de ons opgelegde schuld
Van dankbaarheid, en liefde, en heiligheid vervult?
Rampzaalgen, gaf u God die voorgeschreven plichten,
Of 't Hem in 't weldoen aan zijn schepslen mocht verlichten?
Behoeft Hy Uwe hulp? - Wat, snoodaarts, beeldt ge u in,
Als ware uw gift, uw dienst, Zijne Almacht tot gewin?
Wat blaast ge u-zelven op, gy nuttelooze knechten,
Niet machtig, dan door Hem, het minst zelfs uit te rechten?
Hoe! is 't het uwe dan, Zijn gift niet, zoo ge iets geeft?
Behoort Hem de adem niet, de geest waar door gy leeft?
Is 't goede, langs wat weg, door welk een hand gevloten,
Geen stroom van uit Zijn bron, Zijne ader uitgeschoten?
Verblinden, die op dank, of loon, of lofspraak oogt,
Aan God behoort de dank wanneer gy weldoen moogt.
Ontrukt Hem 't recht niet, dat hem toekoomt! gy vermetelen,
Wat wilt ge u in zijn plaats als lotbeschikkers zetelen!
Zoo de Almacht hier of daar het dorstend kruid besproeit,
De gieter heeft geen deel aan 't vocht dat voor hem vloeit.
Wat voelt ge u-zelf iets meer dan 't werktuig tot begieting?
't Verwaardigd zijn daartoe, zie daar uw zielsgenieting!
Maar, deel van 't menschdom, deel in 's naasten heil of smart;
Hy-zelf zij u een deel, een vezel van uw hart!
Wat, stervling, sluit gy 't oor voor 's lijders jammerklachten;
Daar is geen zoet op de aard als 't liefdeplicht-betrachten.

Algoede Heiland, die in 't jammerdal verscheent,
Als mensch geleden hebt en met den mensch geweend!
Ja, niemand is U vreemd, niet een van Adams zonen;
Hun wel te doen, is U en liefde en dank betoonen.
ô Wel hem, die van U op d'eens te wachten dag,
Het zaligende woord van goedheid hooren mag:
‘Gy hebt my welgedaan in elk van dees mijn broederen.’
Ai, prent die dierbre taal in harten en gemoederen!
Ai, druk ze ons eindloos meer en dieper in 't besef!
En dan, gelukkig wy, wat donderslag ons treff'!
Ja, die zijn' naaste leeft, vangt aan in U te leven;
Die, wortelt in Uw stam en zal U vruchten geven.
Verdelg de zelfzucht in ons binnenst! roei haar uit,
Dat ons 't versterkt Geloof in vruchtbre kracht ontspruit!

Genade is 't, wat gy schenkt: Genade is ons gelooven,
't Daalt neder, 't wortelt niet dan oversprengd van boven;
Genade is 't, dat het liefde en heilbetrouwen teelt;
Genade is 't heiligen, 't vernieuwen van Uw beeld.
Haar smeeken we af, ô Heer! Uw geest dale in ons midden,
En zuivere ons gemoed, en leere ons dankend bidden!
Wy wachten op Uw komst, Uw weêrkomst, uur aan uur,
En met ons, de in den vloek versmachtende Natuur.[1]

1825.

Eindnoten:

1 Rom. VIII, 19, 22.

Rust in God.*

Smaakt en ziet dat de Heere goed is.
PSALM XXXIV, 9.

U te lieven, U te loven,
U te danken, groote God,
Gaat het hoogste goed te boven;
Is het eeuwig waar genot.
Die naar aardsch genoegen jagen,
Wat vergaâren zy dan plagen;
Wat, dan doornen van 't berouw!
Wat, wat laat ons dat genieten,
Dan een nasmaak van verdrieten
Die geen wareld vol van schatten aan het hart vergoeden zou!

Heerlijk staan de doornestruiken,
Schittrend in 't begoocheld oog,
By de Lentelucht te ontluiken,
Of ze 't zilver overtoog.
't Riekend bloempjen ademt lusten,
't Biedt een bedtjen om te rusten;
Maar die schoone tooi verdort,
En, van bloem en geur en lover
Blijft er niet dan prikkels over,
Met het bloed van uit de wonden die zy scheuren, overstort.

* Oprakeling, 65.

Maar by U is rust te vinden;
GY zijt waarheid, GY-alleen.
Stuive dan met de aardsche winden
't Valsche zoet der wareld heen!
Aan de bron der zaligheden
Vlijen wy de matte leden,
Laven wy het dorstend hart.
Weg dan, wareld vol misleiding!
Zalig in zijn heilverbeiding,
Is zijns Heilands vrijgekochte boven aardsche vreugd en smart.

1825.

Moed in lijden.*

Ziet, zoo hy my doodde, zoude ik niet hopen?

JOB XIII, 15.

Wees niet moedloos neêrgeslagen
Als de Vaderhand u treft;
Leer het wee blijmoedig dragen,
Met een hart dat in de plagen
Zijn Genadeblijk beseft.
Zijn kastijding is tot heeling
Van de kankerende wond
Dier onzaalge Wareldstreeling
Die ons in haar strikken bond.

Wat ons de Almacht geeft te lijden,
Wat Zy over ons gehengt,
Is geen grimmig zielbestrijden;
't Zal de maat niet overschrijden

* Oprakeling, 76.

Van de krachten die Zy schenkt.
Ja, Zy regelt haar kastijding
Waar zy 't harte mêe bedroeft
Tot een middel ter verblijding,
Naar hetgeen dat hart behoeft.

Stort dan tranen, niet van smarte
Maar berouw en dankbaarheid,
Wellende uit een brekend harte
Dat, hoe 't uitzicht ook verzwarte,
Niets dan eigen schuld beschreit.
Dat in deze schuldbewustheid
D'alsemdrank niet van zich wijst,
Maar in Christen-zielsgerustheid
God in zijn bezoeking prijst!

Dank, ja dank Gods wijze hoede,
Die de Zijnen gadeslaat;
Dank, ja dank Hem blij' te moede
Voor de striemen die Zijn roede
Tot herdenking achterlaat!
Zijn zy u tot liefdeblijken
Dat Hy u geheiligd heeft;
En, - zoo 't lichaam moet bezwijken,
Zeg dan: m i j n V e r l o s s e r l e e f t.

1825.

Wetvoldoening.*

Fn gy zijt in HEM volmaakt.
KOLOSS. II, 10.

Uw wet betrachten, ô mijn God! -
Helaas! ik kan het niet.
Die doet wat Gy gebiedt,
Hoe overzalig is zijn lot!
Wat vrede woont er in zijn hart!
Hoe vrolijk rijst zijn borst,
Van aardschheid onbemorst,
En onbekend met wroegingsmart!
Hoe heft hy 't vrije hoofd om hoog,
En staart den hemel aan,
Ten dank van zijn bestaan!
Wat zielsrust schijnt door 't zedig oog
By 't vast en onverdraaid gezicht,
Op hooger doel dan de aard gericht!
Gods heldre Hemel blinkt er in
Met teedre God- en menschenmin.

Ja, zalig, zalig die 't vermag!
Doch waar, waar is die kracht?
En, hoe die wet volbracht?
Hoe d' eisch voldaan van Uw gezag,
Hoe d' eisch van Uw rechtvaardigheid,
Zoo geen verzoenend bloed
Voor 't schuldige gemoed,
Voor de onmacht van het schepsel pleit?
Zoo Hy die alle wet voldeed
En voor de zonde stierf,
Ons geen genâ verwierf

* Oprakeling, 83.

Door 't geen Hy aan den kruisboom leed,
Wat ware, ô God, wat wierd van my
In 's lichaams vuige slaverny,
By 't giftig lokaas, by 't beknel
Van vleesch, van wareld en van Hel!

Maar Gy, bevrijder van mijn schuld,
Gy hebt niet slechts voldaan,
En biedt my 't heilloon aan
Van 't geen Uw liefde heeft vervuld;
Gy stort Uw heiligenden Geest
In 't harte dat gelooft!
Verheft ons 't bukkend hoofd!
En die de ontzachbre doemspraak vreest,
In louterenden gloed herteeld,
Ontfangt de Hemeltroost
Van aangenomen kroost;
Ja, spiegel van Uw vlekloos beeld,
Staat zonde, en vleesch, en wareld af;
Gevoelt zich boven dood en graf,
En levend, lijdend, stervend, beidt
ô Heer, op Uwe zaligheid!

Geef, groote Goël, geef my dit!
Ik wil geen aardsche lust,
Maar hijg naar zielerust.
Geen rijkdom boven dat bezit!
'k Ben wareldeer en schijndeugd moê;
GY, deel my 't hoogste goed,
Één droppel van Uw bloed,
Één reinigenden droppel toe!
Mijn matte ziel verlangt niets meer,
Verzaakt aan eigen kracht,
Daar ze Uw genade wacht.
ô Trek, ô hef haar, Hemelheer,
En schenk haar 't wortelvast geloof!
Ze is de Uwe, geef haar niet ten roof,
En als Ge Uw schapen overziet,
Verstoot dit afgedwaalde niet!

1825.

Wijsheid en deugd.*

Want ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u, dan JEZUS CHRISTUS, en dien gekruisd.

PAULUS.

Ga, Jongling, wien zich 't pad der blijde jeugd ontsluit,
Leer 't aanzijn dat ge ontfingt, waardeeren en genieten;
Breid onder 't Alziend oog, uw zielsvermogens uit,
Op dat u 's levens gaaf niet achtloos moog ontschieten.
Maar, wenscht ge Wijsheid, Deugd? ô zoek haar niet op de aard:
Genade in J e z u s zoen is alles wat wy roemen.
Hy beef, die ijdlen wind of aardsche stopplen gaârt;
Wy, mogen we ons naar H e m als Zijn verlosten noemen!

1825.

Voorspoed.*

Zalig zijn die treuren: want zy zullen vertroost worden.

DE HEILAND.

Spreek my van geen angstig strijden
Met benaauwde ramp op ramp;
Voorspoed, aardsch geluk te lijden,
Is des Christens zwaarste kamp,
By het zuizelend verblijden
In der vreugde zwijmeldamp.

* Oprakeling, 105.
* Oprakeling, 106.

In 't gevoel van onvermogen
Zoekt het hart zijn steun aan God,
Heft tot Hem de tranende oogen,
Maar vergeet Hem in 't genot;
En door 't zelfgevlei bedrogen
Wordt men tot zijns vijands spot.

Kom, ô JEZUS, my te stade
In benaauwdheên, zorg, en pijn;
Maar sla me ook in blijdschap gade
By des warelds zonneschijn!
Wat, ontbloot van Uw genade,
Zou my heel dit leven zijn!
1825.

Gerustheid.*

Wy weten, dat den genen die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede.

PAULUS.

Wat zou 't onweêr hem bedreigen die in Gods bescherming leeft?
Was is 't dat de orkaan der wareld voor zijn ziel verschriklijks heeft?
Moet hem alles niet gedijen tot zijn welzijn? - Christen, ja!
Alles moet u weldaad strekken; ook uw lijden is genâ.
Neem met onderworpen harte vreugd en droefheid van H e m aan:
Waarom zoudt ge Zijn voorziening met een muitziek hart weêrstaan?
Hoe rampzalig ware uw toestand zoo ge uw weg bestemmen zoudt!
Hoe gelukkig, dat uw vader het gareel in handen houdt!
Ach! wat wierd er van ons, dwazen, in ons eigen welzijn blind,
Wisselzuchtig, onbestendig, weggedreven op den wind;
Die zich-zelven noch doorgronden noch omvatten; kwaad en goed
Niet dan in een schijn erkennen, die ons steeds verdolen doet!
Neen, betrouwen we aan Zijn goedheid, aan Zijn wijsheid heel ons lot!
Hem behoort de macht, de glorie, Hy regeere! Hy is GOD.
Laten wy hem dankbaar loven voor hetgeen zijn goedheid gaf!
Wachten we in afhanklijk opzien de ons beschoren toekomst af!

1825.

* Nieuwe Oprakeling, 52.

Opwekking.*

Menschenkind, ik heb u tot een wachter gesteld over het huis Israëls. -

EZECHIEL.

Sints een hoop van roekeloozen,
De aard ten geessel opgestaan,
Barstende van Franschen waan,
In den gruweldienst des bozen
Schaamte heeft verleerd te blozen,
En op hun theaterbrozen
Tevens harlekijn en koning speelt voor plichtig onderdaan.

Sints de dag- en maandpapieren
Waar thands ieder land van krielt,
Door den afgrond-zelf bezield,
Land en koningrijk bestieren,
Tegen God en braafheid tieren,
En hun zegestanders zwieren,
Moet noodwendig alle kennis, alle deugd en eer vernield.

Sints zich ieder moet bemoeien
Met het algemeen belang,
Tot zijn eigen ondergang,
En in nieuwgesmeede boeien
Op de Staatsbank zitten roeien,
Onder zweet- en tranenvloeien,
Naar de domme vlegelslagen van d' afschuwbren vrijheidsdwang.

Sints het God- en Waarheidlasteren
Plicht en roem en Staatswet is,
Elk ten hoon en ergernis;
Redenaars en Poëtasteren
Alles daaglijks meer verbasteren
Wat zy in hun klubs vergasteren,
En de voormaals eedle lauwer overging tot moddrig lisch.

* Nieuwe Oprakeling, 73.

Sints de domheid de arme telgen,
Aan het onderwijs vertrouwd,
Van hun God onkundig houdt,
En hun 't Helgift in doet zwelgen
Dat in Batavier en Belgen
Volk-en stamäart uit moet delgen;
Ja, den oorsprong aller jamm'ren openlijk altaren bouwt.

Sints is 't zeker niet te vergen,
Dat elk zuchtende in dien druk
Niet wanhopig nederbukk',
Maar den dollen haat zal tergen
Van die aard-ontschoten dwergen,
(Meesters van de goudmijnbergen,)
En met onvermoeide krachten worstle tegen 't gruweljuk.

Maar het laf en schuldig zwijgen
Voor de waarheid, 't eeuwig recht,
Die dat nachtgespuis bevecht,
Doet my 't bloed in de aders stijgen. -
Dit in traagheid nederzijgen;
Dit voor Baäls outers nijgen,
Voegt dat Leeraars, voegt dat Christnen, aan huns Heilands eer gehecht?

Kunnen die Zijn smaad gedogen,
Zonder weêrstand, zonder pijn?
Priesters van het zoenbloed zijn?
Vliegt het bloed hun niet in de oogen,
Daar zy zwijgend neêrgebogen,
Onder 't oog van 't Alvermogen,
Jezus kudde zien vergiften door het Heidensch zielsfenijn?

Kunnen zy hun tong bedwingen
Als men God miskennen leert,
Straf in zegening verkeert,
Kinders vormt tot doemelingen,
God' de teugels durft ontwringen
En op Hem triomfen zingen,
Wen zijn straf een volk te rug roept dat verboden Goden eert?

Kunt, vermoogt gy 't, welgezinden?
Is 't het tooverend geweld
Van een handvol nietig geld, -
Van een aanzien by verblinden, -
Van een hoopjen wareldvrinden
Waar u wijn en scherts aan binden, -
Dat uw vrijheid en geweten tevens met uw tong beknelt?

Spreekt, erkent uw hart voor Christen
Die het zijne dus verdeelt?
Die der wareld boosheid streelt
By den kreet der Ongodisten
Die Gods oppermacht betwisten;
Niet te keer gaat aan hun listen;
Maar, vertsaagde Burchttranswachter, 's Vijands aantocht laf verheelt?

Neen, ô gy, wien de ingewanden,
Voor uw kudde niet versteend
Die tot d' Opperherder weent,
Voor uw God en plicht ontbranden!
Laat den Wrevel knarsetanden,
Maar verheft de reine handen,
Met uw diep verdrukte broeders, heel de Christenschaar, vereend.

Ja, verheft uw-aller stemmen,
Roept, vermaant, bestraft, versterkt,
In den kring, u afgeperkt!
Laat geen vrees uw yver stremmen!
Wat zou 't vrije hart beklemmen?
Die den afgrond weet te temmen,
Kent den dienaar, den getrouwe, die tot eer zijns meesters werkt.

1825.

Verzoening.*

Hy is om onze overtredingen verwond.
JES. LIII, 5.

Een God, de menschlijkheid en heur besef te hoog,
Almachtig, en gekrenkt door 't gruwelvolst verbreken,
Die 't schuldig hart doordringt met onbedrieglijk oog,
ô Stervling (welk besef!) zal de overtreding wreken!
Ach, kost ge in 't niet te rug...wat zeg ik! - ja, vergaan!
Hoe kunt ge 't denkbeeld van Zijn gramschap wederstaan,
En niet van siddring voor uw jammerstaat verbleeken?

Maar neen; een God die zelf zich met uw vleesch omgordt,
Uw zwakheên aanneemt, draagt, en deel neemt in uw lijden;
Uw medgenoot in 't stof, uw vriend, uw broeder wordt;
Uw misdrijf torscht en delgt om u van straf te vrijden;
Die, Christnen, is uw hoop, die heeft voor u geboet:
Ja, legt uw siddring af, gewasschen in Zijn bloed,
Geheiligd, en door Hem, ten hemel Ingewijden!

Zijn aanschijn licht u voor, Zijn heil bestraalt uw pad;
Zijn naam stort zegen toe uit altijd zwellende ader;
Zijn woord versterkt het hart, hoe moede en afgemat;
Zijn stem toomt storm en zee en afgrondskolk te gader;
Zijn heilgenade heelt der zonden wroegingbeet;
De ontzachbre Wreker, ten verdelgingslag gereed,
Verzoende en is voortaan een tederminnend Vader.

Ach, hadt Ge Uw leden niet aan 't kruishout uitgestrekt,
Verlosser, die voor my 't rantsoen hebt opgenomen,
Wat waren we -? Eeuwig met onredbre schuld bedekt,
En vruchtloos overplascht met eeuwig tranenstroomen;
Ja, in geen eeuwig vuur te loutren door de vlam.
Geef dank, genadig God en vlekloos Offerlam,
Doorstraal my met Uw Geest, en maak Uw werk volkomen!
1825.

* Avondschemering, 27

Onmacht.*

Gy zoudt mijn aangezichte niet konnen zien - en leven.
EXOD. XXXIII, 20.

Geen glans van gouden morgenstralen,
Geen glinstrend middagzonnelicht,
Maar heldrer, schooner duizendmalen,
Straalt af van Jezus aangezicht!
Met aardgelijke onzuiverheden
Niet in zijn gloeiing aangevoed,
Maar Godlijk-reinen Hemelvloed,
Van heilige Englen aangebeden,
Die de oogen duiken voor dien gloed.

En gy, zoudt gy dat licht verdragen,
Gy zwakke volgers van uw Heer?
Neen, als van bliksem weggeslagen,
Vielt ge in bedwelmende onmacht neêr.
Ziet de uitverkoren Heilverkonders,
Getuigen van Zijn heerlijkheid,
Verward in zuizlend onbescheid,
Van de overstelpingkracht des wonders,
By d'aanblik dezer Majesteit!

Ja, 't licht Zijns aanschijns zou verpletten
Wie 't oog daar naar verheffen mocht.
't Kon Sinaï in vlammen zetten,
Daar 't bliksems tot omheining wrocht.
Verteerend vuur ontschict Zijne oogen,
Wanneer Hy zich in glans ontdekt
Wien 't middaglicht ter schaduw strekt;
En 't is de kracht van 't Alvermogen
Die heel Zijn lichaam overtrekt.

* De voet in 't graf, 153.

ô Heiland, mogen we ons beklagen,
Wanneer Ge in 't hart u openbaart,
Dat, als omwolkt met nevelvlagen,
Onze onmacht op Uw heillicht staart?
Ach, wat's de mensch, zoo onvolkomen,
Die in dit aardsche stofgewaad,
Een blik naar zijn Verlosser slaat,
Dat hy dien aanblik niet zou schroomen
Waar geene onreinheid voor bestaat!

Neen, matig Uw genadestralen
Naar 't geen ons menschlijk doorstaan lijdt,
Tot dat Ge Uw Heilgeest neêr doet dalen
Die 't zuivrer hart ten tempel wijdt.
Ja! smeeke ons hart niet te ongeduldig!
Betrouwe 't U zich-zelf geheel,
(Gy kent het ons verordend deel!)
En worden we aan geen voorbaat schuldig
Uit onberaden zelfgestreel!

Ons lot is veilig in Uw handen
ô Jezus, die dat hart doorgrondt:
Ja, mogen we in verlangen branden,
En hongren naar de zegestond;
Maar ô, verhoed dat we U mistrouwen
Indien Ge ons niet terstond verhoort!
Bepaal ons by 't gegeven Woord;
Eens zullen we U in glans aanschouwen,
Eens breekt ons deze morgen voort.

1825

'T evangelie.*

□ □*νεξιχνίαςος πλο*□*τος το*□ *Χριςο*□.

PAULUS.

PAULUS.

Ja, een balsem in het lijden
Is mijns Heilands Godlijk woord;
Zielsbemoediging in 't strijden;
Prikkel die tot ijver spoort;
In verlies, gemisvergoeding;
Zoete drang tot elken plicht;
Stelping by de hartebloeding;
Wandelstok ter valverhoeding;
Fakkel die in 't duister licht.

Toom en breidel voor de tochten;
Les en voorbeeld aller deugd;
Beuklaar voor den aangevochten';
Bron van reine zielevreugd;
Vaste regel onzer daden
Ieder oogwenk, nacht en dag;
Goed, dat alles doet versmaden,
Wat by 's warclds slijkdoorwaden
Schijnverkwikking bieden mag.

Zachte sussing aller zorgen
By het dreigen van den nood;
Rustig uitzicht op elk m o r g e n ;
Pijlverstomper van de Dood;
Streeling van 't ontwaakt Gewisse;
Voedsel waar de Hoop by leeft;
Steunsel der geheimenisse,
Losser die den warknoop slisse,
Waar 't verstand zich vast in weeft!

* De voet in 't graf, 157.

Wijk gy van my, slaap der zonden!
Zwicht, verdwaasde tuimellust!
In het bloed van Jezus wonden
Is uw vonkling uitgebluscht.
Zwijg, onzinnig lotbetreuren!
Jezus woord is my 't Heelal.
Laat my lijf en ziel verscheuren:
'k Zal het hoofd te Hemwaart beuren,
Wien ik eens aanschouwen zal.

1825.

Dank aan God.*

Offert Gode dank.
Ps. L, 14.

Wanneer mijne opgewekte ziel
Uw weldaân overziet,
Dan smelt bewondring, liefde, en dank,
Mijn eigen-zelf tot niet.

Mijn God! door welk een dankbetoon
Beandwoord aan den gloed
Van dit mijn opgetogen hart?
ô Lees my in 't gemoed!

Gy onderhieldt my 's levens vonk,
Voorzaagt in al mijn nood,
Reeds, hangende aan de moederborst,
Reeds, in den duistren schoot.

* Oprakeling, 17.

Genadig hoordet Ge elken kreet
Ten boezem uitgestormd,
Eer 't zwak verstand mijn noodbesef
Tot beden had gevormd.

Wat schonk me Uw teedre zorg al goeds,
Wat redding uit den nood,
Eer 't kinderlijke hart verstond
Van wien die weldaad sproot!

Ik stoof langs 't glibbrig pad der jeugd,
Als hollend wagenspan;
Onzichtbaar heeft me Uw arm gehoed,
En opgeleid tot man.

Dwars door 't verborgen doodsgevaar
Wrocht Gy me een veilig pad;
Door ondeugds strikken vol van lust,
Meer vreeslijk nog dan dat.

Gy hebt me uit krankte 't bleek gelaat
In nieuwen blos hersteld,
Herroepen uit den zondenval
En wat de ziel beknelt.

Uw hand is 't die van aardsch geluk
Mijn beker stroomen deed,
Mijn heil verdubblende in een Gâ
Getrouw in lust en leed.

Voor duizend weldaân vloeit mijn dank
En looft U dag aan dag:
Vooral ook voor 't blijmoedig hart,
Dat ze innig smaken mag.

Door ieder perk mijns levens heen
Geve ik Uw goedheid Eer;
En na mijn stervensuur op nieuw,
In hooger wareldsfeer!

Als 't al vergaat, en dag en nacht
Geen wisselbeurt meer kent,
Aanbidt mijn dankbaar hart, ô God,
Uw goedheid zonder end.

Door aller eeuwen eeuwigheid
Wordt U mijn dank gestort,
Maar tot volbrenging van dien dank
Schiet de eeuwigheid te kort.

Na Addisons Engelsch.
1826.

Aan de ontluikende jeugd.*

Koomt gy, kinderen, hoort naar my.
Ps. XXXIV, 12.

Gy, die met thands volvormde leden,
Ontzwachteld uit den kindschen staat,
Met 's levens morgen op 't gelaat
En 't hart met hoop vervuld, by nieuwe vatbaarheden
Een nieuwe baan betreden gaat.

Hoe bruischt u 't bloed met welbehagen!
Hoe moedig heft ge 't hoofd omhoog!
Hoe schoon praalt alles u in 't oog!
Wat ziet ge een fraai verschiet in uw verbeelding dagen
Aan onbewolkten hemelboog!

* Oprakeling, 31.

Uw hart ontsluit zich voor 't genoegen.
't Is teêr, aandoenlijk, licht geroerd,
In droomgeschemer weggevoerd;
Ja 't schept zich wellust zelfs in voor een schim te zwoegen,
En voelt den band niet die 't omsnoert.

ô Jongling, wacht u! oogenblikken
Van zwakheid by ontvlamden gloed
Bedwelmen 't argeloos gemoed,
't Onnoozel hart verdwaalt, verlokking spreidt het strikken,
En ach! 't vergrijp wordt duur geboet.

Hier biedt u met gebloosde kaken
't Vermaak zijn tooverbeker aan;
Daar zal u 't drijven van den waan
Het pad van waarheid, recht, en Godvrucht, doen verzaken,
Om 't spoor des afgronds in te slaan.

Ach, leer wat om u is mistrouwen!
Bedrieglijk is de schoonste schijn;
In gouden kroezen schuilt venijn;
Gerustheid wordt gevolgd van 't steeds te laat berouwen;
En wellust, van gewetenspijn.

Met Wijsheids tabbaart aangetogen,
Spreidt Waanzin, die zich-zelf vergoodt
En 't leven in zijn oorsprong doodt,
Zijn sluier, fraai gestikt, voor uw verbijsterde oogen,
En dringt u steenen op voor brood.

Ja, tegen de Almacht aangespannen,
Tracht zielverwoestend zelfgevlei
In 't staatlijk redenliverei
In u de rust van 't hart voor eeuwig weg te bannen,
Met hemeltergend Helgeschrei.

Gods Englen zien met siddring neder,
En spreken vruchtloos tot een hart,
In drogreên van den waan verward.
Zy tokklen 't aan; 't ontroert; maar ach, 't verhardt zich weder:
't Verkankert zich, en 't voelt geen smart.

De Wareld die gy in gaat stappen,
Stelt u haar gruwelgoden voor
En dringt u in 't betreden spoor.
Haast neemt ge uw plaats met haar aan 's Molochs outertrappen,
En geeft zijn Helspraak meê gehoor.

Hier offert ge uwe dierste panden
Aan Staatzucht, Geldzucht, Zucht tot eer;
Hier buigt ge u onderworpen neêr;
't Geweten plooit, ge ontfangt de onbreekbre gruwelbanden,
En nooit, ja nooit, ontslipt gy weêr.

Dan leert ge u naar het oordeel richten
Van dwazen, reddingloos verdwaald
Maar thands in roekloosheid verstaald,
En neemt hun dwangjuk op voor vrije Godsdienstplichten
Waar 't hart zoo blijd in ademhaalt.

Gesleurd aan onverbreekbre keten,
Vervliet dan 't leven, zonder doel;
Dan strekt elks voorbeeld voor gevoel,
Voor reden en verstand, voor kennis en geweten,
En 't hart verstikt in 't blind gewoel.

Onnoozlen, leert dat jammer schuwen,
En uit den dwelmdroom opgewekt,
Grijpt, grijpt de hand u toegestrekt;
Eer ge op het eind uws loops eens van u-zelf moet gruwen,
Met zielsverfoeiing overdekt.

Met Hel en Wareld saamgezworen,
Wil u 't oproerig hart verraân;
Maar Hy, Hy, biedt de hand u aan,
Die 't schaapjen van zijn kooi steeds naspoort, hoe verloren,
En laat de zijnen niet vergaan.

Keert, keert tot Hem; en Zijne liefde
Zal u bewaken op uw pad,
En oopnen u een rijker schat,
Dan veldspade of houweel die immer de aard doorkliefde
H a a r boezem ooit ontplonderd had.

By hem is rust en zielsvoldoening,
En zekerheid hoe 't stormweêr loeit;
Uit Hem is 't dat de heilbron vloeit,
Uit Hem, de vrede in 't hart, de troost der Godverzoening,
En vrijheid, die de ziel ontboeit.

ô Mocht een toonklank van mijn zingen,
Gy, steeds mijn hart zoo dierbre Jeugd,
Des Grijzaarts lust, der Englen vreugd,
U, eer 't zich-zelf verliez', 't nog weeke hart doordringen,
Voor Filozoofschen waan van deugd!

1826.

Oordeel des naasten.*

Wie zijt gy die een ander oordeelt?
JACOBUS.

Wie zijt ge, ô trotsaarts, die uw naasten 't vonnis spreekt?
Keert de oogen in u-zelf, en (huichelaars!) verbleekt.
Wroet in den boezem niet uws naasten. In u-zelven
Valt meer dan 't oog verdraagt, beproeft gy 't, op te delven.
Wordt mooglijk de een te licht door 't lokaas meêgesleept,
Of de ander door een drift tot roekloosheid gezweept,
Verliest een derde zich in 't schijnschoon van vermaken,
Of sluimert in de boei wie 't plicht was zich te ontslaken;
Wat weet gy, welk een dwang, indien de vrome viel,
De Hemel toeliet tot beproeving van zijn ziel;
Wat overmacht hem knelde en siddrend met zich sleurde,
Terwijl 't bestormde hart van zelfverwijt verscheurde,
De lust vervloekte, en in zijn binnenst, voor genot,
In 's Duivels keten wrong, en omzag naar zijn God?
Ontzien wy 't Godsgeheim, wy menschen! Heilgen vielen.
Wat wierd er hier op aard van straffelooze zielen,
Waar 't alles bloot staat voor verzoeking? Worm der aard,
Wie zijt gy, zoo u God voor 't ijslijkst niet bewaart!
Wat wordt gy, zoo ge u-zelf zoo hoog meent op te heffen
Dat Hel noch wareld meer uwe fiere borst zou treffen?
ô Wacht u! - Toon u-zelf voor 't vleeschlijk zwak bestand,
De Duivel Hoogmoed loert en sluipt in 't ingewand,
Hy die ook Englen uit hun reinheid af deed vallen,
En 't schaamtloos voorhoofd heft om God in 't oog te brallen,
Zich zelfbestandig roemt, op vrije krachten prijkt,
En als 't den weêrstand geldt, aan 't domme hart bezwijkt,
D'onzaalge neêrploft door zijn steunsels om te wroeten,

* Oprakeling, 67.

En dan, der Hell' ten prooi, te trapplen met de voeten.
‘'k Ben beter! beter dan mijn naaste!’ - Wie hy zij,
Rampzaalge, sidder! Neen, vervloek uw huichlary.
Wat is er goeds in u, gy, prooi der Hel geboren?
Onmachtig, boos van aart, voor de eeuwigheid verloren;
Dit zijt ge. Of, zijt ge in God door C h r i s t u s geest herteeld,
Hy is 't die in u leeft, wiens heiligheid gy deelt.
En gy, verheft ge u dan? - Voor wie heeft Hy geleden? -
Voor hun, die, 't hoofd om hoog, met zelfvoldoening treden?
Neen; slechts voor zondaars. Hun is de aanspraak op Zijn bloed.
Volmaakt zijn - stervling, welk een waanzin! Eén is goed,
Wy niet. Verlosten zijn 't, Gods Englen mogen 't heeten,
Door d'invloed van hun God, geen roekloos zelfvermeten.
Verachting van zijn naaste is zondig, Duivlenval.
Bid, Christen, bid voor hem! - Gods raadbesluit staat pal,
Verdoem gy niet, noch tracht in 't lotgeheim te dringen.
God kent zijn wondren weg met elk der stervelingen,
En slaat wat ademt, gâ, met onverwrikt gezicht:
Boor in de toekomst niet, wat daar verholen ligt.
Hy kan in 't uiterst uur als de oogenblikken nijpen,
Den vuurbrand aan de vlam die om hem grijpt, ontgrijpen,
En mooglijk, dat die val die u zoo gruwzaam is,
Bestemd is in den weg tot zijn behoudenis.
Verhef u niet, maar vrees! - Ja! laat de Christen beven,
Den zwakke, door 't gedrag ooit ergernis te geven;
Zij onze wandel rein, bedachtzaam, onbesmet;
Maar - geen verdoemen, neen! geen oordeel naar de Wet!
Ach, de onze is liefde. Bid wanneer uw broeders vallen:
Wy struiklen t' elken stap; uw doemspraak doemt ons allen.
Ja zalig, hy die valt om op te staan! - En ach!
Wat is het richtsnoer dat uw oordeel vormen mag? -
De Wet? - Neen, Christen, neen! - Betracht haar; ja, 't zijn plichten,
Zich naar het voorschrift van de zedenwet te richten,
Doch maakt ze u heilig, Gode onwraakbaar? Neen, ô neen.
't Is, moet ze u reeglen, Jood- of Heidendom alleen.
Neen, C h r i s t u s schept Zijn wet in 't binnenst der gemoederen,
Ze is Liefde, Liefde-alleen tot God en onze broederen!
Die drijft eens Christens hart; geene andre spreekt daar in;
Zijn leven, heel zijn ziel, is God- en menschenmin.

Heur vrijheid maakt u vrij van wet en offeranden;
Ga, geef uw Heiland dank, d' ontstrikker van die banden,
En oordeel naar dees wet die liefde-alleen gebiedt,
Maar, zondaar in u-zelf by zondaars, schend ze niet!
Vergeef, en bid, en hoop vergeving, maar geen rechten:
En laat wien 't toekoomt, naar de onfeilbaarheid beslechten!

1826.

'S menschen toestand.*

Wat is de mensch!

JOB en DAVID.

Rampzalig, die in 't kommervolle leven
Geen troost geniet dan die deze aarde heeft;
Een wolk gelijk, door wuften wind gedreven,
Die ongewis nu her- dan derwaart zweeft!
Wat wil zijn hart? wat kan zijn honger stillen?
Ach, 't eischt steeds meer, en klopt, en wringt en zucht,
En nooit voldaan, niet wetend wat te willen,
Verteert het zich en speelt met ijdle lucht.
Behoefte schreeuwt, Begeerte kent geen palen,
Verbeelding voegt zich pijnlijk by gevoel;
't V o o r l e d e n week en is niet te achterhalen,
H e t t h a n d s is niets, de t o e k o m s t slechts heeft doel.
Een toekomst - ach! vol zielsbegoochelingen
Van enklen droom die door de hersens spookt;
Die 't voorwerp toont waarnaar wy vurig dingen,
Maar, als men 't grijpt, in neveldamp verrookt!
Genieten wy! ô Ja, maar wat 's g e n i e t e n ?
Een tuimelvreugd van dronkenschap-alleen,
Die zonder vrucht de dagen weg doet vlieten;

* Nieuwe Oprakeling, 4.

Een zelfbedrog, verzeld van nageween.
Ach! waartoe dus zich-zelven weggedarteld,
Of afgeteerd in nuttelooze pijn?
Wie leeft er, die de droeve wet ontspartelt,
Ons opgelegd, van niets dan mensch te zijn?
Dan mensch, helaas! in zwakte en nood geboren;
In nooddruft, die steeds toeneemt, opgegroeid;
In 't doolhof van zijn eigen hart verloren;
En - veldbloem, die slechts voor een etmaal bloeit.
Wat schepsel leeft, dat, uit zijn kring getreden,
Iets meerder wenscht dan 't geen zijn nooddruft vraagt;
De mensch-alleen, met wat hy is te onvreden,
Wordt door de dorst naar 't altijd meer geplaagd.
En zou hy niet? Hy voelt in 't zelfgeweten
Zich tot geen staat als van deze aard bestemd;
Maar als de leeuw die kruipende aan zijn keten
De schakels schokt waarin hy ligt geklemd.
Waar tracht hy naar? naar vrijheid, nu bedwongen
Maar door 't geweld niet uit zijn hart gescheurd.
Dit brult hy uit by nuttelooze sprongen,
En mat zich af, dan machtloos doodgetreurd.
Zoo zijn ook wy, vervallen stervelingen,
Niet vrij meer, maar verslaafd in zinnendwang;
En hooger trek, door 't lichaam niet te dwingen,
Weêrstaat en wringt in dezen kluisterprang.
Voor hooger stand en vatbaarheên geschapen,
Geeft aardsche draf noch nietig schijngenot,
Waaraan een poos zich 't zintuig kan vergapen,
Bevrediging met dit vernederd lot.
Welaan dan! weg met die bedriegbre schimmen!
Het oog, het hart, naar hooger sfeer gericht!
En moog de borst van 't heilig vuur ontglimmen
Dat oorsprong heeft in 't Algenoegzaam licht.
ô Zuiver ons, Gy eenge bron van waarheid,
Van 't ons gemoed zoo boos verkankrend gift;
Ontdek ons oog een straal van zuivre klaarheid,
En breek den boei der dwingende eigendrift.
Ruk af den mom der dwaze schijngenoegens
Wier nasmaak dorst vol bitters achterlaat;

aant. En zij het eind in dit verblijf des zwoegens
Geen zielbedrog dat door zich-zelf vergaat!
Ach! reik uw hand, Verlosser, aan de ontzinden,
Wier ongevoel hun jammer niet beseft!
Herstel het oog des afgedwaalden blinden,
Gy, die het slijk tot meer dan goud verheft!
Dan, dan, ô God, verheugen we ons in 't lijden,
En smaken niet dan weldaân van Uw hand;
Dan vesten wy, als door Uw bloed bevrijden,
Geen wenk dan op 't toekomstig Vaderland.

1826.

Boetzang.*

חָנֵּנִי אֱלֹהִים כְּחַסְדֶּךָ

Ps. LI.

Wees my genadig, God, voor wien ik nederkniel,
Naar de uitgestrektheid van Uw Godlijk mededogen!
Zie op 't verdorven hart vol zondenschuld en logen,
Dat smeekend zich ontbloot voor Uw geheiligde oogen,
In goedheid nederwaarts, hoe eindloos diep ik viel.

Delg uit, mijn wanbedrijf, mijn zinloos zelfvermeten,
Mijn aangreep op Uw recht, mijn schendig plichtvergeten,
Roei ze uit, en zuiver my van de ongerechtigheên:
'k Erkenze en gruw er van in 't nijpende geweten.
Ik zondigde, ô mijn God, en zondigde U-alleen!

* Schemerschijn, 7.

Ja, 'k zondigde U-alleen! Geen' Englen, hoe verheven!
Geen' schepsel van Uw hand, maar U-alleen, mijn God.
'k Erken, 'k belijde 't U die misdaân kunt vergeven,
Gevallenen verheft, en zondaars roept ten leven;
Geen' begenadigd' stof, Uw oppermacht ten spot.[1]

Ik tergde Uw heiligheid en daagde U uit tot wreken,
In zuisling weggesleept by 't hollen van de lust:
Mijn schuld vervolgt me, omzweeft me, en laat mijn ziel geen rust;
En in Uw doembeslnit het vonnis uit te spreken
Rechtvaardigt U dit hart, zijn diepen schuld bewust.

Helaas! 'k ben zondig, en in zondeschuld ontfangen:
Mijn moeder bracht my voort in ongerechtigheid:
De zonde blijft my steeds in stalen ketens prangen:
Maar God, Gy eischt een hart, dat waarheid aan blijft hangen,
Die Ge in den boezem stort, die op Uw goedheên pleit:

Ontzondig my, ô God, met de ijzop der genade,
My sprenklend met het bloed dat voor den stervling vloot;
Het bloed des offerlams dat Hel betemde en dood
Wanneer 't der zonde vloek aan 't kruishout op zich laadde,
En maak me als zuivre sneeuw van uit der wolken schoot.

Laat my 't verblijdend woord van Uw vergeving hooren!
Stort me uwe vreugde in 't hart, in 't innige gebeent',
Verbrijzeld door Uw schrik en ramm'lend dor geweend;
En doe me Uw toorneblik in wanhoop niet versmooren,
Maar schep me een zuiver hart, door Uwen Geest herboren!

Vernieuw me een vasten geest, bestendig in zijn plicht,
En ach! verberg my niet Uws aanschijns zalig licht!
Neen, laat Uw Heilge Geest my niet geheel verzaken;
Hergeef me Uw heilgenot en 't kindren-toeverzicht,
En laat me een zondig volk Uw weldaân kenbaar maken!

Bevrij me, ô God mijns heils, van bloedschuld! Ja, van 't bloed
Waar toorn en wraak naar dorst, al verwt het staal noch handen.
ô Ruk hun wortel uit van 't diepverpest gemoed
Dat, in zijn weêrwil zelfs, ontembre tochten voedt,
En scheur my 't zuchtend hart uit 's Boozen gruwelbanden!

Zoo galmt mijn vrije borst van uit der zonden prang
Uw lof, geduchte God, in juichend maatgezang!
Geen offer is Uw eisch, geen bloed van outerdieren,
Geen rookend ingewand van ram- of runderspieren;
Neen, maar 't verbroken hart in biddend zelfbedwang.

Ontbind mijn lippen, Heer, dat ze Uwen roem gewagen!
Een neêrgebukte geest die aan zich-zelf verzaakt,
Dien wilt Ge, ô groote God, die is Uw welbehagen!
Dit offer worde U steeds door Christnen opgedragen!
Dit offer wordt niet by Uw heiligheid gewraakt.

Uw Sion smeekt, ô Heer, de volheid van Uw zegen;
Verhoor! Omring Uw Kerk met mogendheid en kracht!
Dan zien we uit reine zucht het wierook allerwegen
In heilig Liefdevuur ten Hemel opgestegen,
En 't zondig e i g e n - z e l f ter offerhand geslacht!

1826.

Eindnoten:

1 Geenen Aartsengel Michaël, geene verheerlijkte Moedermaagd, geene Heiligen, maar U den waarachtigen God, Schepper, Verlosser, en Heiligmaker

Zondaarsbede.*

מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ יְהוָה

PS. CXXX.

In zonde en vloek tot over 't hoofd verzwolgen,
Roep ik tot U van uit dees jammerzee,
ô God van wraak, op 't onrecht zoo verbolgen,
Maar ook van heil! Zie neder op mijn wee.

Genadig God! ai, hoor, ja hoor mijn smeeken!
Reik', reik' mijn stem tot Uwaart; en verhoor!
Ach, wil Uw recht het menschlijk onrecht wreken,
Wie staat één blik Uws reinen aanschijns door?

Maar neen, mijn God, bij U is 't schuldvergeven;
Ge ontfermt U hem die in de zonde viel:
U vreest ons hart met geen wanhopig beven;
Maar met de hoop der neêrgeslagen ziel.

'k Verwacht, ik steun op Uw beloftenisse;
Ik wacht op U die 's zondaars dood niet wilt.
Die troosstem spreekt in 't overtuigd gewisse,
Dat in mijn borst van wroeging klopt en trilt.

Ach, hou me Uw licht, Uw aanschijn, niet verborgen,
Naar U verwacht en reikhalst mijn gemoed.
't Ziet uit naar U als wachters naar den morgen,
Als wachters naar den eersten morgengloed.

Hoop Sion op zijn Goël en bevrijder!
Gy, Gy verlost, Almogend Vredevorst,
Die de Uwen redt van zonde en Zielbestrijder,
En Hemel schept in de U ontsloten borst!

* Schemerschijn, 10.

Godbetrouwen.*

בְּךָ־ יְהוָה חָסִיתִי

PS. LXXI.

Wat smaalt ge, ô volk in 't kwaad verstokt,
Dat onverzoenbaar grimt en wrokt,
'k Zal voor uw schampren lach niet blozen.
Verdwaasden! God beschaamt hem niet
Die in vertrouwen tot Hem vliet;
Staat af, gy roekeloozen! -

Op U betrouw ik, ja, mijn God!
Aan U beveel ik heel mijn lot!
Verhoor mijn heete boezemzuchten;
Verlos my uit der boozen hand,
En doe Uw Heilig woord gestand,
Ik zal geen wareld duchten.

Wees my een vrijburg op een rots,
Bestendig tegen 't golfgeklots,
Mijn schuilplaats by 't onstuimig woeden.
Wat is my de opgeblazen waan
Die tegen U is opgestaan,
Wanneer Gy wilt behoeden?

By U was, van mijn bakermat,
Mijn hoop, mijn heil, mijn levensschat,
Mijn steun, mijn redding by 't versmachten.
Verbazing trof wie 't jammer zag,
Waarin ik neêrgedompeld lag;
Maar Gy, Gy schonkt my krachten.

* Schemerschijn, 14.

Uw machtige arm onttrok my 't leed,
Door moedwil tot mijn val gesmeed;
ô Laat me U dank en glorie zingen!
Van uchtendgloor tot avondstond
Vervull' me Uw lof en hart en mond,
Als een der Hemelingen!

Maar, Heer, Ge aanschouwt der jaren last,
Den grijzaart op het hoofd getast,
Van sterkte en moed en geest versteken.
ô Laat me in dees vervallen staat
By 't woeden van der snooden haat,
Uw bystand niet ontbreken!

Ja, hoor mijn schreiend noodgebed!
De Vijand loert, en spant zijn net,
Beteugel dien verwaten roover!
'Zijn God verliet hem, (roept men uit)
Grijp aan, hy valt der list ten buit;
Geen redding bleef hem over.'

Doch neen, Ge zijt my steeds naby;
Beschaam de woeste razerny,
Bedelf ze in smaadheid en verachting;
Verteer ze als stopplen op het veld
Die me overstelpen door 't geweld
Om vrije plichtbetrachting!

Mijn hoop staat vast, mijn ziel verwacht,
En roept het wordend Nageslacht
Uw roem uit schorren gorgel tegen.
Hoor, Aardrijk! God is 't die behoedt,
Hy is 't alleen die wondren doet,
Hy, is een God van zegen!

Zijn Wijsheid, zijn Gerechtigheid,
Zijn door de heemlen uitgebreid:
Wie zou de Almachtige gelijken? -
Gy voert me, ô God, door nood en leed,
Maar Gy die de Uwen nooit vergeet,
Zult me in geen nood bezwijken.

Ja, ligge ik in des aardrijks schoot
Ten prooi aan d' onverbidbren dood
't Gewormt' tot aas, verloren neder;
Gy brengt my, hoe de grafsteen drukt,
Den tanden van 't verderf ontrukt,
Van uit den afgrond weder.

Klink', klink' dan Cymbelsnaar en Luit,
En roep 't Heelal Uw grootheid uit,
En smelten we in geheiligd danken!
Gy sloegt de schenders van Uw eer
In wanhoop en beschaming neêr:
Stijgt, Godgewijde klanken.

1826.

Lofzang.*

הַלְלוּ אֶת־ יְהוָה

PSALM. CXVII.

Hoe heerlijk is Uw naam op 't Aardrijk uitgebreid,
ô God, die alle heemlenronden
Vervuld hebt met Uw majesteit,
En Uwen lofzang legt in zwakke kindrenmonden,
Die Uwe ontzachbre mogendheid
Met stamelende taal de Hel ten schrik verkonden!

Aanzie ik 't werk van Uwe hand;
Den Hemel, die onze Aard omspant;
De flonkerende Hemellichten
Van rustloos wentelend gestarnt';
De zon, wier vuur onleschbaar barnt
En wisselende maan, om tijd en stond te richten
Onwankelbaar getrouw aan de opgelegde plichten;

Dan roep ik in verbazing uit:
ô Heer, wat is deze aardstof-kluit,
Dees kleiklomp die zich Mensch mag noemen,
Aan wien Ge uw Godlijke aandacht schenkt,
En wien Ge met den vloed van zoo veel weldaân drenkt,
Waarin we ons zalig mogen roemen!

Gy hebt hem naast aan 't Englenheir
By 't talrijk schepslendom verheven,
En kroonde hem met glans en eer,
Ja, hebt hem over de Aard de heerschappy gegeven.
Gy onderwierpt hem 't werk door Uwe hand gewrocht,
Met al wat op dit rond het aanzijn smaken mocht.

* Schemerschijn, 17.

Wat dieren zee of lucht op vin of vlerk doorroeien,
Of grazen over duin en veld,
't Is alles hem ten dienst en in zijn macht gesteld.
Voor hem is 't dat geboomte en welige akkers bloeien,
De bronnen van verkwikking vloeien,
De wijn in heldre druif, de room in uiers zwelt.

Hoe heerlijk is, ô God, Gy onze God en Vader,
Uw naam, 't besef te hoog; Uwe Alweldadigheid,
Door Hemelrond en Aard verspreid!
Gy, Eenige, Altijd-Wonderdader!
Zij eeuwig, zij Uw lof door al wat is verbreid!
Hallelujah!

1826.

De dag des heils.*

עַמְּךָ נְדָבֹת בְּיוֹם חֵילֶךָ בְּהַדְרֵי־קֹדֶשׁ

Ps. CX, 3.

Uit Oost en West, uit Zuid en Noorden,
Roept God zijn keurbende op ten strijd:
De Zee deinst rugwaart in heur boorden
Dat zy haar 't legerpad verwijd?
Zy staat gedoscht in 't schittrend wapen,
Met Waarheids zeegrijk staal gegord,
De helm des heils omvangt heur slapen,
Met lichtpluimaadjen overstort.
Aanvaardt, ô Uitverkorelingen,
Het schild van 't zondedelgend Kruis;
En laat dan de afgrond u bespringen

* Schemerschijn. 19.

Met ijdeldaavrend slachtgedruis.
Hun moed, hun krachten zijn geweken,
Hun koopren krijgsklaroen verstomt;
Gods donder zal hun d'arm verbreken,
De vuist, om 't oorlogszwaard gekromd.
Ontplooi, gy Hel, uw veldbanieren,
Schaar duizend-duizend in 't geweer,
En vlei u vrij met zegevieren!
Één oogwenk slaat uw hoogmoed neêr.
Één oogwenk, en de dorstende aarde
Ligt overstelpt in 't schuimend bloed,
En de arenden van Middelgaarde
Verzaden 't uitgehongerd broed.
Dan klinken U de lofbazuinen,
ô Sions Vorst, door zwerk en lucht;
Dan schudden Bazans hooge kruinen
En hupp'len van het juichgerucht!
Dan daalt de Rechter uit de wolken,
In glans die de Englenglans verdooft,
En de aan het juk ontscheurde volken
Erkennen 't ongeschapen Hoofd!
Laat, Jezus, laat dien heildag schijnen,
De schepping zucht van 't barenswee,
Dat de aarde in stervensangst doet kwijnen;
Verlossing, redding, is haar beê.
Doch, ja, Gy zult ze niet vergeten
Wier boezem angstig te Uwaart welt:
De schakels van der jaren keten
Zijn in hun afloop haast volteld.
Rust middlerwijl, getrouwe zielen
Die onder 't altaar nog versmacht!
God kent die voor Zijn Heilwoord vielen,
Verbeidt gy 't loon dat op u wacht.
Nog andren moeten met u deelen,
En sprengen 't aardrijk met hun bloed:
Noch andren zal het moordzwaard kelen,
Eer 't reddingsuur verschijnen moet.
ô Almacht, leer het ons verbeiden,
Met oodmoed, rust, en hartevreê;

Ons-zelv ten offer toebereiden
Als lamm'ren, voor het slachtmes reê.
ô Zuiver ons van wrokverbitteren,
Hoe fel getergd, verdrukt, gesmaad,
Om eens in d' Onschulddosch te schitteren
Van 't Hemelpriesterlijk gewaad!

1826.

Sions nood.*

אֱלֹהִים זְנַחְתָּנוּ — תִּשׁוֹכֵב לָנוּ

Ps. LX, 3.

ô God, Gy hadt ons, ja, verstoten,
Gescheurd, en tot in 't stof vertreên:
Wy namen deel met vloekgenooten,
En snelden dol en blind ten diepsten afgrond heen.

Gy redde, en hebt ons 't juk ontslagen,
Het plettrend juk van vreemd geweld;
Ja, deedt een blijden ochtend dagen,
Die 't harte rust van 't leed en zegen heeft voorspeld.

Maar ach! waar is die rust, die zegen?
Waar vrede en blijdschap in 't gemoed?
Waar druischt de wil 't gezag niet tegen?
't Gezag, den wensch van 't hart dat Christen-heilzucht voedt?

De strijdbanier werd opgeheven,
Maar niet, die voor de Waarheid strijdt;
Neen; 't Ongeloof ten roof gegeven,
Verheident zich Uw Volk aan vreemde Goôn gewijd.

* Schemerschijn, 22.

Was 't daarvoor, dat wy vreemde banden
Verbraken op den zegedag,
Om, prooi van nieuwe dwingelanden,
Te zwoegen in 't gareel van Heidensch waangezag?

Wat bleef van de Ouderlijke tijden
U over, afgedwaald geslacht,
Waar eens zich de Englen in verblijdden?
Ontheiligd heiligdom, waar zijt gy toe gebracht!

Ja, dus, aan de Englenkreits ontvallen,
Verschoot de Aartsbooswicht van zijn schoon,
Ter straffe van 't vermeetle brallen
In opstand tegen God en zijn gezalfden Zoon.

Ontaart, vervalscht in leer en zeden,
Ten doel aan de openbare spot,
Wat bleef u dan de hartebeden,
In 't heimlijk opgeweld tot uwen Zoenbondgod?

Wat dringen uw vervolgers samen
Met moedwil, overmacht, en list!
Wat laat ge u door den hoon beschamen
Van beeld- en redendienst, en gruwzame Ongodist!

Wat sluimert gy op Sions transen,
Wat zwijgt gy, Wachters, op uw wacht?
Omringd van 's vijands legerschansen,
Bestormd, en ondermijnd, wordt poort en muur verkracht.

De morgen scheen ons toe te lonken,
Maar ach! 't U eens geheiligd Volk
Heeft 's afgronds zwijmelkroes gedronken,
En zuizelt op den rand der Helsche gruwelkolk.

Ai! red, en kom te hulp: wy vallen,
Wy storten onherstelbaar neêr.
Ach, hebt Ge nog Uw duizendtallen
Van Baäls heldienst vrij, hersticht Uw tempel weêr.

1826.

Gods mogendheid.*

הָבוּ לַיהוָה בְּנֵי אֵלִים הָבוּ לַיהוָה כָּבוֹד וָעֹז

Ps. XXIX.

Geeft d' EEUWIGE eer en knielt, gy Aard- en Hemelmachten!
Hem is de sterkte, Hem-alleen.
Aanbidt zijn mogendheid, verstrooide Volkgeslachten,
Voert zijn geduchten naam door 's warelds einden heen!
Zijn adem bruischt door lucht en wateren,
En dringt door 's aardrijks ingewand;
Zijn stem waarin de donders klateren,
Strooit rots en klip als driftig zand.

Gy reuzig berggevaart en onbeweegbre rotsen,
Verheven zuilen van graniet,
Op wie en storm en tijd het hoofd te bersten botsen,
Terwijl ge op 't drijvend zwerk der wolken nederziet;
Buigt neêr voor d' opslag van zijne oogen!
Schokt op uw grondvest, schokt en beeft,
Waar 't albedwingend Alvermogen
Op vleugelen der winden zweeft!

* Schemerschijn, 25.

Buigt neêr uw groenend hoofd, ja kromt u, Cederstammen,
En duik, gy eeuwverdurend bosch:
Zijn adem splijt den steen en zet de rots in vlammen,
Rukt heuvels en gebergt' van hunnen wortel los.
Hy spreekt, woestijn en velden schudden
Met Libanons verheven kruin,
En springen op als lammrenkudden
Op 't daveren der krijgsbazuin.

De hechtste burchtmuur stort met torentrans en wallen,
En plet zijn wachters, op 't geluid:
De schuchtre hinde vliet, van noodschrik overvallen,
En werpt in doorne en struik het jong ontijdig uit.
Maar, God, in Uwe Tempelhoven
Is rust en vrede voor 't gemoed;
Daar zullen wy Uwe Almacht loven
Die de Uwen zaligt en behoedt!

1826.

Troost der bedrukten.*

עַד־מָתַי אֱלֹהִים ——

Ps. LXXIV, 10.

Hoe lang, ô God, zal onze weêrparty,
Hoe lang een Helsche razerny
Uw hoog geduchten Naam met vuige lastring smaden?
Hoe lang 't verharde menschenkind
Uw al-omvattend Rijksbewind
Belachen, om den vloek op eigen hals te laden?
Ach! hou Uw sterke hand niet af,
Strek ze uit, rechtvaardig God, en straf!
Maak eenmaal, maak een eind aan zoo veel gruweldaden.

* Schemerschijn, 27.

Doch zwijg, mijn ziel! neen, voed geen ongeduld;
't Bestemde wraakvuur wordt vervuld.
De Almagtige is mijn God, mijn Koning en beschermer.
Hy is het, die verlossing geeft,
Hy die de zee gespleten heeft
En tot een doorgang wrocht van onbeweegbaar marmer.
Hy heeft de monsters van den vloed
Het hoofd vermorseld met den voet,
Hy, Isrels toeverlaat, den Zijnen tot erbarmer!

Gy spleet de rots, en uit haar dorren schoot
Ontsprong een bron die welig vloot: -
Rivieren deedt Gy staan en op Uw wenk verdroogen: -
Uwe is de dag, en U de nacht
Met zonnelicht en starrenpracht: -
Uw vinger heeft om de aard heur vasten kring getogen. -
Gy stelde aan ieder jaargetij'
Zijn wisselbeurt van heerschappy.
Sta op, geduchte God! in wrekend Alvermogen!

Uw vijand braakt een Hel van lastring uit.
Ach, geef Uw erfdeel niet ten buit,
Maar red het uit den klaauw der Godvergeten snoden.
Geef 't tortelduifjen niet ten roof,
Verscholen in Uw steenrotskloof,
De ellendigen, in 't leed tot Uwen schuts gevloden.
Zie 't eedgespan dat uit hun holen barst
En tegen ons verwoesting brult en knarst,
Hoe, zonder U, den moedwil trots geboden?

Beschaam de hoop van ons, verdrukten, niet;
Maar wek het juichend zegelied
In harten die, bestelpt, hun grievend wee verbijten!
Sta op, en handhaaf, en beslecht
Uw roekloos-snood geschonden recht
By 't tergend dwanggeweld en 't woedende oproerkrijten!
't Klimt schaamtloos tot Uw zetel op;
Verdelg die boozen, plet hun kop,
Die, nietig stof der aard, Uwe Almacht tegenwrijten!
1826.

'S boozen voorspoed.*

אַל תִּתְחַר בַּמְרֵעִים אַל תְּקַנֵּא פֹּעֲלֵי עַוְלָה

Ps. XXXVII, 1.

Geen wrevel neme u in, ô roekloos wuft gemoed,
Op 't aanzien van 't geluk, het schijngeluk der boozen;
Benij hun 't voorrecht niet van 't vluchtig wareldgoed:
't Besteigren van hun weelde is 't heil verroekeloozen.

Treff' list, treff overmoed, treff' onrecht en verraad
Hun doel, en juiche 't hart in 't welgeslaagde pogen,
Terwijl ge op 't pad der smart door scherpe distels gaat,
Met nederhangend hoofd en op den staf gebogen.

Misgun hun 't glinstren niet in ijdlen flikkerpraal,
Den windvang die hun ziel zoo bruischend op doet zwellen,
Hun schittring gaat voorby met d'avondzonnestraal,
Hun vonkling is slechts schuim van ijdle waterbellen.

Hun bloei is 't morgengras, nog eer de middag gloort
Door 's nijvren landmans zeis ten wortel afgesneden:
Is 't knopjen van een bloem, van 't wormtjen doorgeboord,
En door des wandlaars voet in 't dorre zand vertreden.

Vertrouw en zie op God, houd uw geweten vrij,
Wees aan uw plicht verkleefd, beid nedrig op Zijn zegen:
Uw lot is in Zijn hand, Zijne Almacht u naby,
Wijk nooit van 't spoor des rechts in zij'- of kronkelwegen.

* Schemerschijn, 38.

De booze juicht en - valt, en is als nooit geweest;
Maar Hy die 't harte kent, Hy slaat de Zijnen gade:
Zachtmoedigheid van ziel en needrigheid van geest
Zijn by d' Almachtige het voorwerp van Genade.

Uw hart verhitt' zich niet. Het hart des snoodaarts woedt,
Hy knarstandt haat en vloek op zedige argeloozen:
Bezadigdheid volhardt in 't vredig-stil gemoed,
En die den waan belacht, bepaalde 't uur des boozen.

Wat 's menschenkracht, ô God! Gy breekt zijn arm, hy stort;
En Ge ondersteunt den zwakke op 't hobblig pad van 't leven.
Zijn dagen zijn bestemd, geen macht die ze ooit verkort!
En de eeuwigheid des heils is hem ten erf gegeven.

Hun hoop wordt niet beschaamd schoon de onderdrukking prangt:
Gy spijst ze in hongerswee van uit Uw voorraadschuren:
Maar hy die 't ijdel hart aan de aardsche schatten hangt,
Verwalmt als 't lammrenvet der rookende offervuren.

De booze ontleent, houdt in, en mest zich met de buit;
De hand des Vromen geeft, en leent en vraagt niet weder;
Zijn zegen breidt haar kracht op wien hy lief heeft, uit;
Zijn zuchten troont den vloek op zijn vervolgers neder.

Hy struikel' - de Almacht-zelv met uitgestrekte hand
Is met hem, recht hem op, en laat hem niet vertreden.
Die val-zelf is genâ: de Godlijke onderstand
Vervult het boetdoend hart met nieuwe zaligheden.

'k Was jong, en de ouderdom heeft thands mijn kruin ontbloot;
'k Zag veel en ondervond in 't lang verloop der dagen,
Maar 'k zag des vromen kroost nooit beedlen om zijn brood,
Noch vruchtloos tot zijn God in zielsbenaaudheid klagen.

Neen weldoen is hem lust, ja nooddruft van 't gemoed;
Van weldaân drupt zijn hand, ach mocht zy weldaân regenen!
En 't erfdeel van zijn kind, zijn na te laten goed,
Is God, die in de spruit den dorren stam zal zegenen.

1826.

Voorspoed der boosheid.*

אַךְ טוֹב לְיִשְׂרָאֵל אֱלֹהִים

Ps. LXXIII.

Neen, 'k zal de boozen niet benijden,
Hun bloei, hun overdaad, hun voorspoed, treft my niet.
Laat ze in hun welvaart zich verblijden,
En roemen op hun kracht die als een stroom vervliet.
Ja, mogen ze op hun trotsche zetelen
In statelijk gebaar en dollen overmoed
Zich 't hart in hun verheffing ketelen,
Met onrecht en met roof tot barstens toe gevoed.
Gaat, spart den mond op, Helsche snoden,
En laster tegen God die d' ijdlen waan belacht;
Zegt: ‘wy, wy zijn onze eigen Goden;
Geen andre God bestaat, dan onze redenkracht!’
Ja, lijde ik spot, en haat, en logen;
Vergall' men my 't door vlijt (schoon zuur) verworven brood;
Wat nood! voor 's Hoogsten wil gebogen,
Mismoedigt my geen haat, verdrukking, leed, of dood.
Ja, hard is 't in benaauwende uren,
De dartelheid, den trots, dier wreevlen door te staan;
Ja, hard, by grievend smaadverduren
Met altijd effen ziel zijn distlig pad te gaan:

* Schemerschijn, 41.

Maar, God, Gy hebt my 't oog ontsloten;
Ik heb hun lot gezien, gelezen in hun hart,
En 't schijnbre heil dier vloekgenooten
In 't woelen zien bestaan van loosvermomde smart.
Doch meer! Ik zag by 't ijdel brallen
Hun ziel van vlijmende angst en wroegingpijn vervuld;
En, ze eindlijk in verwoesting vallen,
Als uit een droom gestoord, en offer van hun schuld.
Gy duldde, ô God, Gy, traag in 't wreken,
Maar staat vergeldend op, en werpt den Dagon neêr.
Hun glans is als een schim geweken,
En de ijdle wareldgod, de trotsaart, is niet meer.
Verstandloos was 't, ontbloot van reden,
Indien me één oogenblik die waanzin overmocht,
Die ooit by de ongerechtigheden
Den zegen van Uw hand, de vreugd van 't harte, zocht.
Ach neen, het zal my nooit bevangen
Te wanen dat er lust voor 't sterflijk harte zij,
Dan van Uw vrijmacht af te hangen.
Neen, grijp mijn hand, ô God, geleid en oefen my.
Ja voer my door dees weg van doornen,
Beziel my met een glans van Uw geheiligd licht;
En, Heer, Gy kent Uw uitverkoornen,
Begeef my niet in 't uur als al het aardsche zwicht.
Wien heb ik nevens U hierboven?
En wat, wat lust my hier op 't jammervol beneên?
Mijn rotssteen, Gy, alleen te loven,
Gy zijt in eeuwigheid mijn erfdeel, Gy-alleen.
Vergaan zy, die U nimmer zochten!
Roei uit, wie, verr' van U, een andre toevlucht neemt!
Maar zie, zie neêr op de U verknochten,
Wier hart geen wareldheil, geen dood, van U vervreemt!
Volzalig is my Uw nabyheid,
Op U rust al mijn hoop, ô Gy, mijn toeverlaat;
Geen troost voor my, geen rust of blijheid,
Dan waar 't getroffen hart voor al Uw weldaân slaat!

1826.

's Heilands zegepraal.*

Ps. CX.

Dus heeft de Heer tot mijnen Heer gesproken,
Mijn' Heer en God, Zijn' Godgezalfden Zoon:
‘Zit aan mijn rechterhand, tot van d' ondankbren hoon
Mijn Mogendheid zich heeft gewroken,
Op 't vloekbaar wangeslacht van die Uw recht bestoken,
En ze in het stof vertreên ten voetbank van Uw throon.’
ô God, mijn Heer! Hy die 't Heelal doet beven
Zal U den staf, de kracht zijns scepters geven,
En zeggen: Heersch op wie U tegenstreven,
En dwing de zwichtende Aard in 't Juk van Uw geboôn.

Ten strijd gerust in heilge Krijgssieraân,
Zal heel Uw Volk van gloênden ijver blaken,
Wen 't zeegrijk morgenlicht ten heirdag zal ontwaken,
De dageraad van heil in arbeid gaan,
En daauwen balsem neêr en Lenterozenblaân
Op 't stralenschittrend hoofd en fier ontgloeide kaken.
Gy zult naar Gods, Hem onberouwbren, eed,
Voor de eeuwigheid die van geen wanklen weet,
Met Priesterdom van Salems Vorst bekleed,
In bloedlooze offerdienst Zijn heiligdom bewaken.

De Heer is aan uw rechterhand in 't strijden;
De dag rukt aan, Zijn grimmigheid ontbrandt,
En plet den trotschen kop van 's aardrijks dwingeland.
Hy kent die zich hunn' Heiland wijden,
En zal wie op Hem wacht het needrig hart verblijden
Wanneer Hy voor 't heelal de strenge Vierschaar spant.
Van wraak verhit, zal Hy zijn dorst bekoelen
Met stroomen bloeds die om zijn voeten spoelen,
En heffen 't hoofd, by 's afgronds kermend joelen
Met de onvergangbren worm in 't krimpend ingewand.
1826.

* Schemerschijn, 47.

Verbreiding des christendoms.*

הָלְכוּ גוֹיִם לְאוֹרֶךָ

JESAIA. LX, 3.

a Breid uit het Rijk van Uw Genade,
ô God, naar Uw verzeekrend woord,
En zweve Uw Geest van oord tot oord,
Zoo verr' zich 't aardsche strand in blaauwe golven bade,
Zoo verr' een zonnestraal door 't neevlig duister boort.

b Ja, heff' men in de ontstoken zanden
Waar 't middagvuur 't gebeent' doorgloeit,
De wind de dorstende akkers schroeit,
De in reinigenden doop gewasschen hart- en handen,
Uit Sions heiligdom met hemeldaauw besproeid!

c Drop zielenlavende uchtendregen
In elke U opgeheven borst;
Ontsteek ze in heil- en levensdorst,
En hoor' de onmachtige, in den zondeslaap gezegen,
De blijde Heilbazuin van 's aardrijks Vredevorst!

d Ja, daag, waar in hun halfjaarsnachten
Van storm en winterbeer begrimd,
Waar 't ijsgebergt' ten hemel klimt,
Het Euangelielicht voor nieuwe volksgeslachten,
't Genadelicht van zoen dat in het hart ontglimt!

* Schemerschijn, 61.

e Ja, moog verstokte Jood en Heiden
Voor de oogst verzameld tot één schaar,
U kennen als de Alzegenaar,
Verlosser van Uw volk, en 't zeegrijk uur verbeiden
Van Uwe wederkomst in 't heilig Sabbathjaar!

f Doch zaaie, ô Bron van zaligheden,
Geen vijand die in 't heimlijk woedt,
Verstikkend onkruid in 't gemoed,
Van eigendeugd of wil, vergoding onzer reden
Die in 't begoocheld hart Godlastrende aanspraak voedt!

g ô Laat voor 't Christlijk zelfverzaken
Geen Heidnen-filozofenleer,
Met prikkeling vermengd van eer,
Naar valsche troost voor 't hart uit zelfverbeetring haken,
Maar sla dat gruwelbeeld van eigen hoogmoed neêr!

h Genade, ô God! ja schenk genade!
Genade smeeken we U alleen.
't Verderf heeft geen verdienstlijkheên,
En, wie door 't vast Geloof in 't Godlijk zoenbloed baadde,
Is van zich-zelf verlost, en met zijn Heiland één.

1826.

Aan de Joden.*

וַיְמָאֲנוּ לְהַקְשִׁיב

ZACHAR, VII, 14.

Waar heeft uw ongeloof zijn wortel in, Hebreeuwen,
Die nog den Redder wacht, uw vaadren toegezegd,
En, schoon te loor gesteld door zulk een reeks van eeuwen,
Steeds aan de dienst uws Gods zoo innig vastgehecht?
Hy kwam en heeft voor ons den vloek der Wet gedragen.
Ontkent gy dat Hy 't moest naar 't woord der profecy?
Ach, leert het, (twijfelt gy) aan uw Rabbijnen vragen:
Ook zy erkennen 't meê, en zagen 't niet voorby.
Wat dan, wat aarzelt ge, u te storten aan Zijn voeten?
Uw hart ontkent zich-zelf zijn offer voor uw schuld;
't Was noodloos in uw oog voor uwe schuld te boeten,
En 't heeft de waanzucht van uw hoogmoed niet vervuld.
Hy moest, dit streelde uw ziel, door bloed en lijken treden;
't Verzoenen met uw God was van te klein gewicht:
Rechtvaardig maakt ge u-zelf door zoenwet-plechtigheden,
Maar krijgren zegepraal was Hy zijn volk verplicht.
ô Hard, ô vleeschlijk volk! ach, doet uwe oogen open,
En leest en onderscheidt. - Zijn gloriedag genaakt,
Maar wie vermeet zich deel in Zijn triomf te hopen,
Die Hem in nedrigheid vijandig heeft verzaakt?

1826.

* Schemerschijn, 63.

Berusting in God.*

H□σαν τήν μέριμναν □μ□ν □πι□□ίψαντες □π□ α□τ□ν, □τι □υτ□ μέλει περ□ □μ□ν.
I PETR. V. 7.

PETR. V. 7.

Hy die Gods almacht laat regeeren,
En altijd opwaarts tot Hem ziet,
Dien treft geen wanhoop by 't ontberen,
Geen ongeduld in 't zielsverdriet.
Die alles aan zijn God vertrouwt,
Heeft op geen losse slib gebouwd.

Wat baten ons benaauwde zorgen?
Wat helpt gezucht of jammerklacht?
Wat, 's avonds siddren voor den morgen,
En 's uchtends beven voor de nacht?
Ons lijden in den prang van nood
Wordt door die zelfangst slechts vergroot.

Neen, stervling, leer der Almacht zwijgen;
Berust in wat ze onthoudt of geeft:
Des Hemels troost zal op u zijgen,
God weet wat ieder noodig heeft.
Hy die de zijnen gade slaat,
Geeft nooit te weinig, nooit te laat.

Hy kent het tijdstip van beproeven,
Van 't hart te ontdekken in zijn grond;
Hy 't uur van 't troosten na 't bedroeven,
Van 't zalven der geslagen wond.
Hy koomt en zegent onverwacht,
En schept het licht uit middernacht.

* Schemerschijn, 71.

Geloof niet als de rampen klimmen,
Dat ooit uw Vader u vergat;
Of trotsaarts die u tegengrimmen,
Gelukkig zijn in d' aardschen schat.
Verwacht, en beid den morgengloed
Die 's Hoogsten raad ontdekken moet!

Wat kost het God, om op te heffen
In pracht of eer of levens lust?
Wat, met den bliksemslag te treffen
Die op de koets der weelde rust?
't Is God, de wonderdoende God,
Wiens wenk den zwaai bestuurt van 't lot.

Onwraakbaar zijn des Hoogsten daden;
Gy, stervling, blind voor 't Godlijk licht.
Hy zal geen needrigheid versmaden
Die 't oog op zijn genade richt.
Zie, Christen, op zijn vaderhand,
Gy hebt zijn woord tot onderpand.

Bid, dank, en loof den Heer der Heeren,
En buig gy neêr zoo 't juk verzwaart:
Zijn zegen zal zich te uwaart keeren,
Die zijn beloftenis bewaart.
Wie zich op HEM-alleen verlaat,
Dien treffe 't vrij, hem deert geen kwaad!

1826.

De godvruchtige.*

אַשְׁרֵי הָאִישׁ

PSALM I.

ô Zaligheid! ô vloed van zaligheden
Des braven, die met geen Godloozen deelt!
Zijn voet bewaart van in hun spoor te treden!
In 't bentgestoelt' geen zitplaats wil bekleeden,
Waar laffe spot met God en Godsdienst speelt!

Maar, met een hart van Godsvrucht ingenomen,
Zijn wellust vindt in 't nimmer feilend Woord;
Dat Heilig Woord zijne aders door voelt stroomen!
ô Zaligheid des Godgetrouwen vromen,
Die 't dag en nacht zijn borst doorgalmen hoort!

Hem, hem gelijk, verheft in vruchtbre dalen
De boom zijn kruin aan boord der heldre vliet,
Besproeid, gestoofd, van daauw en zonnestralen,
Om op zijn tijd met sierlijk ooft te pralen,
En storm of gloed verdort zijn bladers niet.

Gods zegen is aan 't geen hy doet, verbonden;
Maar nietig kaf, door d'Oostenwind verstrooid,
Is 't moê gesloof der werkers van de zonden.
Één oogenblik! waar wordt hun plaats gevonden?
Zy zijn niet meer, hun naam is uitgerooid.

Godloosheid, neen, bestaat niet voor 't Gerichte;
De zondaars niet, waar 't recht de vierschaar spant:
Hun pad verzinkt voor 's HEEREN aangezichte;
Maar 't Heilig oog dat 's vromen ziel verlichtte,
Bewaakt den weg naar 't Hemelsch vaderland.
1826.

* Nieuwe Vermaking, 19.

Christus.*

לָמָּה רָגְשׁוּ גוֹיִם

PSALM. II.

Wat drift doorbruischt het woedend Heidnenrot,
Zweept Volk by Volk in woeste dolheid samen,
En Vorst by Vorst in opstand tegen God,
Die Christus Rijk den ondergang beramen!
Wat grijpen zy naar Jezus scepterstaf!
Wat roepen zy: 'Verscheuren wy Zijn banden!'
Rampzalige verdoolden, staat, staat af:
Het zwaard ontzinkt aan uw verdorde handen.

Balddadig Volk, want rent ge u-zelven blind,
En holt door één met losgerukte toomen?
En, Koningen, wat dankt ge uw hoogbewind
Een' woesten hoop, van wrevel ingenomen;
Wat maakt ge u slaaf van hoofdloos onverstand,
Wordt werktuig van -, ja, van uw eigen beulen;
En, herders, gaat in wolf- en tijgrenband,
Wien woede en spijt in 't duivlenharte smeulen?

Wat drijft uw macht op 't ijdle luchtgeblaas,
En stuift als zand voor tuimelende winden;
Geeft 's braven vlijt den sprinkhaanzwerm tot aas,
En laat zijn oogst door 't vuig gewormt' verslinden?
Waar is uw steun voor dat verleend gezag,
(Ach, ijdle naam waarmeê zich dwazen streelen!)
Dat de onwil naar zijn dolheid zwenken mag,
Gebonden slaaf van slaven die bevelen!

* Nieuwe Vermaking, 21.

't Is God om hoog in 't ongenaakbaar licht,
Die 't aanziet. Hy, wat macht Hem moog bestrijden,
Bespot den waan van 't ijdel Adamswicht;
Zijn donderstem zal u door 't harte snijden:
'Ik heb mijn Zoon met mijn gezag omhuld;
Zijn zetel zal van 't heilig Sion stralen.'
De strijdbre Leeuw van Juda heeft gebruld,
En 't uur rukt aan, het uur van zegepralen.

'En IK, die Zoon met zoo veel heils bedeeld,
Zal 't Godsbesluit de siddrende aard doen hooren:
"Gy zijt mijn Zoon, 'k heb heden u geteeld;
Eisch van mijn hand, het wordt u toegezworen!
Ik schenk u de aard met alles wat ze omsluit;
Al 't Heidendom is u ten erf gegeven:
Verplett' ze uw staf (het is uw oorlogsbuit)
Als nietig leem, onmachtig saam te kleven!"' -

Welaan dan, gy die 't eergestoelte drukt,
Ontfangt de tucht, in eerbied neêrgebogen!
Dient, dient den Heer; verblijdt uw ziel, maar bukt,
En voedt ontzag voor 't eeuwig Alvermogen.
Valt, valt den ZOON in 't needrig stof te voet,
Eer u de gloed zijns torens moog verslinden,
Één enkle vonk van Zijnen toornegloed! -
ô Zalig, die in Hem vertroosting vinden!

1826.

Toevlucht.*

בְּקָרְאִי עֲנֵנִי אֱלֹהֵי צִדְקִי

PSALM IV, 2.

Verhoor mijn smeeken, God van recht!
Gy die me uit angstig hartbeklemmen
Den dankbren Lofzang aan deedt stemmen;
Verhoor, zie neder, en beslecht!
Hoe verr' gaat, Boozen, uw vermeten,
By wie my de eer tot laster strekt;
Die 't reine met uw gif bevlekt?
Gy, op uw dwarrelwolk gezeten,
Erkent Gods vrijmacht! ja, erkent
Den vrijen keur van Zijn genade,
Die met geen stervling gaat te rade
Wie ijdlen waan voor wijsheid vent!
Hy kent Zijn keurling, hoort diens smeeken;
Verwerpt niet die zich-zelv' verzaakt,
Zijn hart als Godonteerend wraakt,
Voor 's Hoogsten heiligheid bezweken.
Ontroert, rampzaalgen! denkt het na
In stille nacht, op 't eenzaam bedde:
Wie is 't die me uit uw klaauwen redde,
En in wiens hemelschuts ik sta?
Legt af uw blinde en dartle woede,
En offert een verbrijzeld hart,
Doorvlijmd van die gewetenssmart,
Die krimpt voor de opgeheven roede;
En hoopt geen andren steun dan God;
Hem, de eenige algenoegzame ader
Van 't leven, de Eeuwige, aller vader!

* Nieuwe Vermaking, 24.

aant. Daar is geen ander heilgenot.
Geen menschenkracht, geen slijk der aarde,
Waarin men 't heil zoo blindlings zoekt,
(Vertrouwen, door Gods stem vervloekt!)
Verdoolden, heeft gewicht of waarde.
Neen, lichte Uw aanschijn ons, ô Heer!
Bestraal ons met genadige oogen,
Vervuld van 't Godlijk mededogen;
Ons hart vereischt en vraagt niets meer.
Gy hebt me in 't hart meer vreugd geschonken,
Dan andren als hun de overvloed
By graan- en wijnoogst zwelgen doet,
Van dartelheid en weelde dronken.
Ik slaap in vrede des gemoeds,
Want Gy, ô God, mijn zielsontfermer,
Gy stelt een wachter en beschermer
Aan 't hoofd van mijne legerkoets!

1826.

Zang des verdrukten.*

אֵל־נְקָמוֹת יְהוָה אֵל־נְקָמוֹת הוֹפִיעַ

PSALM XCIV.

Treed, God der wraak, treed blinkend op!
ô Gy die de aarde richt:
Verschijn in 't schittrend bliksemlicht,
En plet den overmoed den kop
Die, roekloos stout op eigen kracht,
Uw mogendheid veracht!

* Nieuwe vermaking, 31.

Hoe lang ô HEER, zal de onverlaat,
   Hoe lang dat godloos rot
Wier hart Uw heiligheid bespot,
Hoe lang dat lastrend slangenzaad
Nog dartlen in triomfgeluid,
   En braken gruwlen uit?

ô God, zie op Uw erfdeel neêr,
   Verbrijzeld onder 't juk;
Versmoord in zielendwang en druk!
Uw volk, Uw eigendom weleer!
De Weeûw en 't vruchtjen van heur schoot
   Valt prooi aan Hel en Dood.

Strekk' vrij de onwraakbre Kindervrind
   Zijn hand naar 't telgjen uit[1];
De Moloch eischt het zich ten buit,
En 't Godverzakend dwangbewind
Verpest, in spijt van Oudrensmart,
   D' onnoozle 't bloed, verstand, en hart.

God, zeggen ze in hun dollen waan,
   De Almachte merkt het niet;
Het oog dat alles overziet,
Schouwt geen verplettend volk meer aan.
Doch beeft, ontzinden! heft het oog
   Van uit uw poel omhoog!

Mist hy die de ooren vormt, gehoor?
   Gezicht, die 't oog formeert?
Hy, die den stervling wijsheid leert!
Die aller volken lot beschoor!
Die 's menschen denken eer 't ontstaat,
   In 't hart reeds gadeslaat!

Welzalig, HEER! wien GY kastijdt,
En met uw heilleer drenkt;
En rust by 't leed der tijden schenkt,
Tot de aard voor 's boozen voeten splijt,
Wanneer zijn opgehoopte schuld
De maat des kwaads vervult!

GY die Uw volk, Uw eigendom,
Het uitverkoren zaad,
Niet eeuwig van Uw gunst verlaat,
Keert eenmaal tot Uw erf weêrom!
Uw oordeel wordt door 't Recht betuigd,
En elk oprechte juicht!

Wie weert van my de snoodaarts af?
Wie trekt zich mijner aan?
Had de Almacht my niet bygestaan,
Mijn woning ware 't eenzaam graf.
Maar 'k riep by 't wanklen van mijn voet;
HY hoorde; 'k was behoed.

Ja, greep my de angst der lijdens-smart
Om 't peinzingvol gemoed,
De troost van Uw genadevloed
Verkwikte 't ademechtig hart:
Geen gruwelsmedend, doemziek rot
Vindt steunsel by mijn God.

Neen, Hy was my tot burcht en rots,
Ten toevlucht in 't geweld;
En biedt, hoe 't hart der boozen zwelt,
Aan al hun woede en woeling trots.
Hy keert het onrecht op hun kruin,
En delgt hun macht tot puin.

1826.

Eindnoten:

1 Matth. XIX. 14.

Gods voorbestemming.*

□*νεξερεύνητα τ*□ □*ρίματα α*□*το*□.
PAULUS.

PAULUS.

Heeft God heel 't menschdom niet tot zaligheid verkoren,
Geloovig Christen, juich in 't u verzekerd lot!
Wie meer behouden word', wie anders ga verloren,
Blijve aan d' Alwijzen wil, van d' onberispbren God.
Wat tracht ge in 't diep geheim van Zijn besluit te boren?
Ach, zwijgen we, eeren wy Gods vrije heerschappy!
Hy hangt zijn God niet aan, die anders wil dan HY.

1826.

Menschendeugd.*

O□□ □□*ι ποι*□*ν χρη*□*ότητα, o*□□ □□*ιν* □*ως* □*ν*□*ς*.
PAULUS.

PAULUS.

Gy weldoen? Kunt gy 't, mensch? Waar zou dat in bestaan?
Wat matigt ge u in 't hart tot hoon der Godheid aan?
God, God-alleen is goed; Zijn daden zijn volkomen,
Uit Hem-alleen kan goed, en uit geen stervling stroomen.
Ge aanbidt u-zelf voor Hem, wanneer gy 't u vermeet
En, zondig Adamskind, hetgeen gy zijt vergeet.
Kent, kent ge 't zij het doel, 't zij d' oorsprong dier bedrijven,
Die zich 't bedrieglijk hart als deugden toe durft schrijven,
Als geldig voor Gods oog in d' evenaar des rechts?
Gelooft gy 't? - Open 't oog; doorzoek u-zelven slechts.
Wat is u goed of kwaad? Wat heeft het voor belangen

* Nieuwe Vermaking, 124.
* De voet in 't graf, 6.

Voor hem die vrij wil zijn, van niemand af wil hangen!
Dien is zijn zelfheid doel; wat buiten hem bestaat,
Is niets voor hem, dan als betreklijk tot zijn baat.
Zijn baat moet maatstaf zijn en grond van alle plichten
De wet, waar 't oordeel zich noodzaaklijk naar moet richten:
Hy-zelf, hy is zijn God; en niets zijn evenmensch
Dan onderworpen slaaf des voorwerps van zijn wensch.
En, zoo een heimlijk iets den boezem ingedreven,
Uw hart geneigd maakt ook zijn welzijn plaats te geven,
Of zoo de hoogmoed van zich-zelv' gelijk te zijn
U aanport goed te doen met arbeid, ja met pijn,
En in die poging dan u-zelven doet vereeren,
Wat pronkt ge, zwarte raaf, met valsche paauwenveêren?
Wat denkt gy aan verdienste? - Ach! onbekwaam tot goed,
Wat schuilt er, dan verderf, in uw verpest gemoed,
Daar 't eerste roersel-zelf (en 't eenigst) van uw daden
Elk oogenblik u-zelv' uw snoodheid moet verraden.
Neen, zelfs 't besef van goed is uit uw ziel ontvremd,
En wordt door 't hoogste kwaad, het zelfgevlei, bestemd.
Wat, zoo de Godheid dan rechtvaardig is te noemen,
Wat kan ze om zulk een goed u anders dan verdoemen?
En gy, gy rekent Haar uw eigenbaat als deugd,
Verdienste, en aanspraak voor op de ongestoorde vreugd
Der Englen, in zijn dienst van yvervuur verslonden?
Neen, al uw deugden zijn voor God vervloekbre zonden.
Niets spruit er uit u-zelf, niets anders draagt gy om
Dan eigenwilligheid en trots van 't Duivlendom.
Erken, belijd Hem dit, en leer in tranenbeken
Om zelfverfoeiing en genâverlichting smeeken.
Zoek, zoek, in 't stof geknield, wie uwe schulden kwijt,
Van d' uitgesproken doem die op u ligt, bevrijd,
Met zijn gerechtigheid de naaktheid wil bekleeden,
En schuldloos straf doorstaan voor ongerechtigheden,
Der wraak der Godheid zich opoffrende ons ten zoen,
Om God in 't lichaam, voor den stervling te voldoen.
Omhels Hem; en, vertroost, gereinigd in 't gewisse,
Smelt aan Zijn voeten weg in dankbre erkentenisse!
1826.

Filozoofsche deugd.*

Σώθητε □π□ τ□ς γενε□ς τ□ς σ□ολι□ς ταύτης.
PETRUS.

PETRUS.

Wat deed toch 't Heidendom der d e u g d een Tempel bouwen?
Wat's D e u g d ? - Een Wezen? Neen; een afgetrokken woord,
Een denkbeeld, door den geest gevormd in 't zelfbeschouwen;
Een weemlend halfgevoel van 't harte bracht het voort.
't Is menschlijk zelfbesef in werking van 't geweten,
Tot plicht- en schuldverwijt geschonken aan de ziel,
Doch waar zich 't waanziek brein zoo veel op durft vermeten,
Verduizeld door 't verstand, misbruikt in 't driftgekriel.
Een denkbeeld, waar we ons-zelf baldadig in vergoden,
Maar nooit door 't sterflijk mensch in waren aart gevat:
Een deegpop, steeds verkneed, by vromen als by snoden:
Een schrift, door smet aan smet onleesbaar overklad.
Een Filozofen God, gelijk alle afgodsbeelden
Die 't eigen maaksel zijn van die hun 't offer plengt;
Slechts van een fijner soort dan kunst en beitel teelden,
En wier vereering waan met Duivlen-trotsheid mengt.
De grover beeldendienst (dank Hemel!) is gevallen,
Maar deze houdt steeds aan, verpest het Christendom,
En doet gewelf en lucht van wanleer wederschallen;
Ja, maakt het Godlijk woord ter zielsbekeering, stom.
Zwijgt, afgodsdienaars! zwijgt, vermeetle huichelaren!
Bedriegt de onnoozelheid, bedriegt u-zelven niet,
Gy die dat woord verkracht, ontheiligt by 't verklaren,
En Satan-zelv' de hand ter Heilandloochning biedt! -
Zoo denkt zich 't onverstand Gods onbegrijplijk Wezen
Met menschelijke deugd of wat men deugden noemt,
Verleert de ontzachlijkheid met diep ontzag te vreezen,
Terwijl men Hem voor 't boze, als wy, inschikk'lijk roemt.

* De voet in 't graf, 9.

't Is 't onverschillig zijn van 't diepbedorven harte,
(Gevoelloos, koud, of laauw, voor waarheid, recht, en plicht,)
In schijn van tederheid voor 's overtreders smarte
Aan 's Hoogsten heiligheid vloekwaardig opgedicht!
't Is zucht om in de weelde onzinnig voort te streven;
Den gruwel van de zonde als nietig aan te zien;
In vadzigheid zijn God verplichten tot vergeven,
En de Ondeugd, waar zy vleit, de beide handen biên.
't Is, harten harden voor de wroeging van 't Gewisse
Wanneer 't zich nog verheft met scheurend zielsverwijt;
En weigren God' het recht dat Hy ons lot beslisse
Naar 't aan de Alwijsheid voegt die vlek noch rimpel lijdt.
't Is vijandschap uit trots, aan Heiland en verzoening,
Ondankbre smaad aan Hem die onze zonden droeg;
Bespotting van Zijn dood en bloedige voldoening: -
Ja Duivlen-boosheid schetst dien gruwel niet genoeg.
Kan, stervling, zulk een Deugd wel voor zich-zelve boeten,
Al waart ge in 't oovrig rein als 't Hemelsch Englenheir?
Neen werp haar van u af, en val aan JEZUS voeten,
Verfoeiende, en u-zelf, en zulk een gruwelleer!

1826.

Rust in hoop.*

□*μβλέψατε ε*□*ς τ*□ *πετειν*□ *το*□ *ο*□*ρανο*□.
DE HEILAND.

DE HEILAND.

Voorzienige Vader die alles bestiert,
Wiens hand van weldadigheid druppelt;
Wiens vreugd in de borst van 't vernuchterd gediert'
Door struiken en loveren huppelt!
Gy hoort ook het piepen van 't ravengebroed,

* De voet in 't graf, 21.

En 't wordt uit Uw volheid gelaafd en gevoed,
Gy ziet ook op 't wormtjen der aarde:
En wie dan vertwijfelt in 't prangen van 't leed,
Of waant dat zijn God hem in 't onheil vergeet?
Neen, hoop! gy, van 't jammer bezwaarde!

Ach! oopnen wy de oogen en slaan ze in het rond,
't Is alles voorzienig verzorgen.
Geen grasscheut die niet Zijne goedheid verkondt!
Geen avond, geen opgaande morgen!
En zou dan de mensch, zoo bevoorrecht in stand,
Het hoogst in de wezens van 't aardsche verband
En zeker van hooger bestemming,
Hoe voor hem het wareldsch getij' ook verloop',
Niet rusten op 't anker der zalige Hoop
By 't nijpen der boezembeklemming?

Hy zal het, hy moet het: voor hem leeft een God,
Meêdogend, ontfermend, genadig.
In alles voorziet Hy en regelt het lot;
Voor ons is Hy niet dan weldadig.
Hy wreekt, ja, het boze, Hy straft en beproeft,
Maar weet wat ons harte ter zuivring behoeft:
Zijn straf is eens Vaders kastijden;
Zijn plagen zijn redding, genezing voor 't hart,
En 't einde van 't doorstaan der duldzame smart
Is eeuwig-gezaligd verblijden.

1826.

Jammerklacht.*
(Jeremias vierde Hoofdstuk.)

אֵיכָה יועַם זָהָב יִשְׁנֶא הַפָּז

Hoe is de Tempelpracht, hoe 't eermetaal ontluisterd,
Het echte en zuivre goud! Hoe 't kostlijk eêlgesteent'
Des Heiligdoms bezwalkt en in zijn gloed verduisterd!
Hoe onder 't slijk vertrapt! Weent, Sionieten, weent!

Ja, Sions dierbaar kroost, gy boven 't goud in waarde,
Hoe zijt ge als slechte klei, miskneed door 's potters hand;
Als scherven van een kruik versmeten over de aarde!
Ween, kroost van Sion! Ween, verworpen Vaderland!

Het woeste zeekalf biedt op klip en dorre stranden
Zijn welp de volle speen en zoogt zijn vormloos kroost;
Maar Sion, als de struis der Afrikaansche zanden,
Heeft, hoede zuigling schreit, voor 't dorstend hart geen troost.

De tong van 't kermend wicht blijft aan 't verhemelt' kleven,
De knaapjens vordren brood en krijschen langs de straat:
Maar wie, rampzalig kind, wie zal u nooddruft geven?
Waar leeft zy, wie uw nood aan 't moederharte gaat!

Die weeldrig aan den disch der zwelgzucht teugel vierde,
Zijgt, van 't gebrek versmacht, op 't dor en eenzaam pad:
Die, dronken van 't geluk, in Vorstlijk purper zwierde,
Ligt uitgestrekt in 't slijk en slurpt vermoddrend nat.

* De voet in 't graf, 73.

Ach de ongerechtigheid, de bloedschuld onzer dagen,
Steeg hooger dan de rook van Sodoms gruweldal,
In éénen bliksemslag ten afgrond neêrgeslagen!
Geen menschenarm, ô neen, Gods almacht wrocht haar val.

Hoe schitterde onze Jeugd met frissche en wakkre leden!
Hoe vonkelde hun 't oog van moedig jonglingsvier!
Als verschgevallen sneeuw, nog door geen voet vertreden,
En gloeiende als robijn, en glinstrende als safier!

Helaas! die melk, die roos, zich op heur kaken menglend,
Waar is zy, waar die kracht? die lijfsbevalligheên?
Die rijzige gestalt' het menschlijk schoon verenglend?
Ach! de uitgedorde huid kleeft rimplende op het been.

Gelukkiger zijn zy die door het krijgszwaard vielen,
Dan wien de honger 't lijf met ijzren tand doorwroet,
Terwijl ze in 't dorre veld als mierenzwermen krielen,
Dat zelfs geen grashalm draagt die 't tjilpend musjen voedt.

De moeder (groote God, Gy zaagt het!) sloeg de handen
Aan 't door haar borst gezoogd, haar teêrgekoesterd kind,
En slokte 't als gebraad in vratige ingewanden,
Gelijk 't verscheurend dier zijn raauwen prooi verslindt.

Gods wraakfiool is tot de hef toe uitgegoten:
Zijn toornegloed borst uit en greep verwoestend om;
Verteerde 't fondament van Sions hechte sloten:
Een aschhoop merkt de plaats van 't blinkend Heiligdom.

Geen aardsche macht, geen kracht, geen wareld saamgezworen,
Geloofde 't, dat ze Uw vest, ô God, vermeestren mocht.
Maar bloed en gruwelschuld der snoode priestren choren;
En valsch profeetendom heeft dezen vloek gewrocht.

Zy, 't heilig keurgeslacht aan 't hoofd van Jacobs stammen,
Bewakers van 't altaar, verbasterd van den plicht!
Wier hand voor 't zondig volk zijne offers moet ontvlammen,
In gruwlen uitgespat voor 't Godlijk aangezicht!

Als blinden zwierven ze om, van menschenbloed bekrozen,
Door 't wilde volksgewoel en volgepreste straat;
Besmettende in 't gedrang ook zelfs de schuldeloozen
Met de opgeladen vloek hun klevende aan 't gewaad.

Men schuwde ze, en ontweek de smetlucht die zy aâmden:
Wijkt, riep men, raakt hun kleed vol gruwelpest, niet aan!
Zy vloden. Heidnen-zelf, die zich hun gruwlen schaamden,
Ontzeiden hun 't verblijf, als met Gods wraak belaân.

Een opslag van Gods oog verstrooide de onverlaten;
Het licht Zijns aangezichts beschijnt hen nimmer weêr.
Niets baat hun, dat ze in praal op de eergestoelten zaten;
Geen waardigheid, geen rang, geen grijsheid gaven ze eer.

Nog zag ons oog zich blind naar hulp van stervelingen,
Wy hijgden naar de hand die niet verlossen mag.
Geen menschlijke arm, ô neen, kan ons der wraak ontwringen
Van 't in verwaten trots versmade Godsgezag.

't Loert alles, schalk van oog, bespiedende onze wegen,
En laat ons zelfs ter vlucht noch pad noch uitzicht vrij;
En wy -! 't Is uit met ons: van matheid neêrgezegen,
Genaakt ons 't vreeslijk lot. Het eind is ons naby.

God droeg die ons vervolgde op snellende arendsvleugelen,
Wien rots en woesteny niet van den roof belet.
't Gebergt' verschool ons niet, noch kon zijn vaart beteugelen,
De wildernis was zelv den vluchtling tot een net.

Ja, Gods gezalfde-zelf, hy, de adem van ons leven,
  Viel vluchtende in de groef, hem listig toebereid.
Hy, onder 't Heidnenjuk de troost, ons bygebleven!
  Hy, 't oovrig onderpand van Gods barmhartigheid!

Verheug u, Edomiet, gy vloek van onze Vaderen!
  Spring dartel juichende op om Isrels kluisterprang.
De beker des verderfs zal ook uw' lippen naderen,
  En drenken u met wee, en schaamte, en ondergang.

Eens eindigt Sions rouw, eens wordt heur ramp verbeden;
  Niet eeuwig rust Gods wraak op 't uitverkoren zaad:
Maar, Edom, groei vrij voort in ongerechtigheden;
  Hy leeft, die van omhoog uw gruwlen gadeslaat.

  1826.

'T bidden in smarten.*

Gy bidt, en gy ontfangt niet, om dat gy kwalijk bidt.

JACOBUS.

Waan het niet! des Hemels zegen
Wordt door 't bidden niet verkregen,
Als een on-te-vreden hart
Tegenworstelt aan de smart.
Als men met een morrend klagen
Tegen 's Hoogsten welbehagen
't Wrevelig gemoed verzet,
Noem dat bidden geen gebed.

* De voet in 't graf, 93.

Wel hem, als Gods slagen snerpen,
Die met willig onderwerpen
Neêrgebukt in lijdzaamheid
Opwaarts om ontferming schreit!
Die als zondaar neêrgebogen
Pleit op Vaderlijk meêdogen,
Met recht kinderlijke zucht
By de strenge Vadertucht;
In het innige gevoelen
Van het zegenend bedoelen,
En erkentnis der genâ
Dat ons de Almacht gadesla,
En in Vaderlijke hoede
Ons verwaardig' met zijn roede,
Of te rug hou door het leed
Dat ons hart hem niet vergeet!

Dankend bidden, biddend danken,
Is genezing voor den kranken;
Bidden wy! maar met een geest
Die in God zijn Vader vreest;
Niet den harden vonnisspreker,
Niet den rechter, niet den wreker;
Maar den Heelarts van het kwaad
Daar ons hart vervuld meê gaat!
Lijden leere ons zulk een smeeken
Onder stille tranenbeken.
Die gedweeheid in de pijn
Is een hemelmedicijn:
't Is verzachting in de plagen
Die de Algoede geeft te dragen,
En Hy steunt en onderschraagt
Wie de smart als plichtig draagt.
Bidden wy, wanneer wy lijden,
Hem ons harte toe te wijden,
Los te worden van een aard
Met Zijne ongenâ bezwaard;
Van den wareldstrik ontbonden,
Af te sterven aan de zonden;

En Hy zal, om Christus zoen,
Meer dan onze beê voldoen.

Zijn wy lijdzaam en geduldig!
Ach! wy zijn Hem meerder schuldig;
Dat Zijn wijze wil geschied',
En weêrstreve ons harte niet!
Leeren wy ons-zelf verzaken,
D' alsem van Zijn beker smaken,
Meer dan dit, ja eindloos meer,
Droeg der Heemlen Opperheer;
En, voor ons, om onze ellenden
Van het schepsel af te wenden
Dat uit moedwil zich de straf
Van Gods vloekspraak overgaf.
Wat, misboortig kind van zonden,
Is uw leed by Zijne wonden,
By de last voor ons getorscht,
Die Gy opnaamt, Levensvorst!

Christen, neen, gy streeft niet tegen,
Maar in oodmoed neêrgezegen,
Bidt gy: ‘Vader, is 't Uw wil,
'k Lij' en duld', blijmoedig stil.
Geef my naar Uw goedheid krachten,
En mijn boezem voedt geen klachten;
Schenk my slechts het eenig goed:
DEELGENOT AAN JEZUS BLOED!’

1826.

God en de mensch.*

Gy spraakt: h e t z i j ! en 't was, Almachtig God. - Uw woord,
Geen werkdaad, neen, ô neen, U w w i l bracht alles voort.
De schepping was - volmaakt - volzalig! Heilige Engelen
Ontstonden voor Uw throon, die dank- en lofzang mengelen,
En de eeuwigheid, Uw deel, Uw eigenschap alleen,
Werd schepslen, werd aan 't niet, 't ontnietigd niet, gemeen!
ô Wonder - ach voor ons die stof zijn! - Neen, geen wonder,
Maar niet begrijpbaar dan U-zelven, U, DIE ZIJT;
Ons, (schaduw, schijn, en waan, beperkt door plaats en tijd,
Voorbygaande als een vonk in aangeblazen tonder,)
Eene onbegrijplijkheid die met zich-zelve strijdt.
Oneindige, Eeuwige, en alleen-waarachtig leven!
Wat, wat bewoog U aan 't bootseersel van Uw hand
Een aanzijn, een gevoel, een zelfbesef te geven
Dat vatbaar is voor 't heil van zijn verheven stand? -
Verheven stand? ô Ja. Doordringt het niet onze aâren,
En wemelt het ons niet door spier en ingewand?
Zien we alles in den mensch dat voorrecht niet verklaren,
Toont elke zucht het niet die ons den boezem spant?
Draagt oog en voorhoofd niet het onmiskenbre teeken
Waar 't al ontzag voor draagt dat op deze aarde zwiert,
Dat ge ons tot Hoofd verhieft van de ondermaansche streken;
Het Hoofd dat onder U ten Vorst gehuldigd wierd!
Dan ach! die Vorst verviel: hy heeft zijn kroon vertreden;
Moedwillig wierp hy zich ten koningszetel af,
Een woesteny greep plaats voor 't eens volzalig Eden,
En de onrust zweept hem voort naar 't aaklig gapend graf.
Dit, dit vermocht, helaas! zijn zwakheid? - neen, verwaten,
Uw moedwil, de ijdle trots, uw' boezem ingestort!

* De voet in 't graf, 97.

Die leerde U, God, Uw al, voor Duivlenaart verlaten,
Die, God, en in uw God, U-eigenzelf te haten;
Dic heeft Uw Vreugdehof tot jammerdal verdord. -
Hoe? God verlaten? Hem in 't aanzicht durven trotsen?
Hem haten? En die God verplet, verdelgt u niet!
Geen bergen wringen los en storten neêr, geen rotsen,
Op 't monster wiens vergrijp niets gruwbrer overliet!
Geen afgrond dan, geen kolk van bulderende zeën,
Spart ter verzwelging van dat monster op! Gy leeft!
Heeft de Almacht dan geen kracht; geene uitgezochte weën,
Waarmeê Ze een gruwel wreekt die niets gelijkbaar heeft?
Ook de Aard, de schouwplaats van dien gruwel, blijft in wezen! -
Het niet verzwelgt haar niet als had zy nooit bestaan! -
Wie, God van heiligheid! wie zal Uw donder vreezen,
Zoo van dien aangreep niet elk spoormerk moet vergaan? -
Rampzalige, ach! wat zeg, wat wil ik? - Wat verwoedheid
Grijpt u, meê schuldige, in den boezem. Neen, verstom!
Gods goedheid schiep 't heelal, Zijn Wezen-zelf is goedheid,
En keert zich, schoon getergd, in geen verdelgzucht om.
Zijn wraakstem dondert, ja; Zijn vloek wordt uitgesproken,
Maar paart zich aan Genade en Goddelijken zoen.
't Verleidend slangenzaad moet kop en nek verbroken;
Maar Hy, Zijn eigen Zoon, wil voor den mensch voldoen! -
God, ter verzoening met des stervlings vloek beladen;
(ô Onbegrijplijkheid! ô diepte van genâ!)
De strafwet ondergaan voor onze gruweldaden?
En sterven onzen dood? - Gevallen stervling, ja.
ô Wonder, grooter nog dan 't scheppend woord! - Gy, Machten
Die voor Zijn zetel buigt en 't heilig hallel stort,
Bereikt uw denkbeeld dit? - Zich-zelf ten zoenprijs slachten!
Neen, schepslen vatbaarheid schiet by Gods raad te kort.
Ja, God verscheen in 't vleesch; werd uit een Maagd geboren;
Werd broeder van 't ontaart en reddingloos geslacht,
Herwon een zaligheid, meer blinkend dan 't verloren,
En eischt zich 't hart-alleen ten dankprijs toegebracht.
Wat zeg ik? Meerder nog! Hy wil dat hart bestormen,
En legt het als zijn buit voor 's Vaders voeten neêr,
En maakt, door vloek en ban in 't stof vertrapte wormen
Tot deelgenoot in 't heil van 't vlekloos Englenheir!

ô God, kan 't waarheid zijn, en 't menschlijk hart dit dragen,
   En smelt het niet als sneeuw voor zulk een liefdegloed?
Ja, Vrede uit Uwen throon, en gunst en welbehagen,
   Is 't geen Uw Efrata aan 't aardrijk hooren doet.
De Geest der heiliging daalt neder! Wy gelooven,
   Wy storten neêr in 't stof met opgeheven hart:
't Is 't Uwe, Uw zegeroof, het stijgt met U naar boven,
      Hier eindigt zonde en smart!

1826.

Goede werken.*

Κύριε, πότε σε ε□δομεν πειν□ντα;

MATTH. XXV.

MATTH. XXV.

   Wat laat ge u voorstaan op uw weldoen? - Zoo gy 't mocht,
Van God is 't, en Hem nooit in reekning toe te tellen.
   't Is alles zonde en vuil, waar 't menschlijk hart op pocht,
En diamant gesteld in ijdle waterbellen.
   Hem die ter vrijspraak rijst voor Jezus rechterstoel,
Wordt door d' onfeilbren mond (ja!) 't weldoen toegerekend,
   Maar weldoen, voor zich-zelf niet kenbaar in 't gevoel;
De Heiland kent het slechts, hem 't zeegnend vonnis sprekend.
   Verwonderd vraagt hy: ‘Heer, waar deed ik zulk een goed?’
Weet van verdienste niets, maar kent zich-zelf onwaardig;
   En HY die 't heeft gewerkt in 't Hem verknocht gemoed,
Doemt wie verschooning zoekt, spreekt wie zich doemt, rechtvaardig.

1826.

* De voet in 't graf, 104.

Troost in benaauwdheid.*

Κύριε, πότε σε ε□δομεν πειν□ντα;

MATTH. XXV.

HEBR. XII, 5.

Ja, de HEER is eindloos goed,
Hy, de God die wondren doet,
Hy, genadig
En weldadig,
Redt en hoedt!
Grijp, mijn hart, en hou Hem vast:
Wat Hy op de schoudren tast,
Hy verlicht de zwaarste last,
Hy daauwt zegen
Allerwegen,
Hoe de Helhond grijnst en bast.

Neen, al zwichten dam en dijken,
Wy, wy vreezen noch bezwijken
In den vloed.
Neen, die hoop zal nooit misleiden;
Die Hem biddend mag verbeiden,
Voelt Zijn troost in 't bang gemoed.

Wat is onheil, nood, of smart?
Waar Zijn Heilwoord daalt in 't hart,
Daar verhevelen
Alle nevelen,
Hoe verzwart.
Kom dan! moedig doorgestaan!
Alle kommer zal vergaan;
Spoedig breekt dat blijlicht aan:

* De voet in 't graf, 110.

Ja zijn glansen
Aan de transen
Schittren reeds door de uchtendtraan.

Neen, zijn trouw zal eeuwig blijken;
Onze rotssteen kan niet wijken
Uit zijn stand.
Worden we ook van 't schuim bedolven,
In den felsten slag der golven
Grijpt ons JEZUS sterke hand.

1826.

Liefde des naasten.*

Zijn naasten als zich-zelf beminnen is 't Gebod:
Meer kan het menschlijk hart, meer mag het niet verrichten;
Doch eindloos meer is wat wy schuldig zijn aan GOD:
Oneindig jegens HEM, ô stervling, zijn uw plichten.
HY vordert heel ons hart, en ziel, en vatbaarheên,
't Versmelten in Zijn liefde en aan ons-zelf verzaken!
HY moet ons alles zijn, HY, onze ziel alleen;
En 's naasten liefde is vrucht van voor zijn God te blaken.
Doet andren wat gy u van andren wenschen zoudt!
ô Heilig Godsbevel! maar kunnen wy 't vervullen? -
Niet met een aardsch gemoed, voor God en Heiland koud,
Om met den glimp van deugd ons-zelven op te hullen.
Neen geen verdorven hart is bron van eenig goed,
God moog 't in d' aardschen kring tot nuttige uitkomst wenden.
Neen, stervling, vlei u niet dat ge ooit een weldaad doet:
Dit denkbeeld ware in 't hart de hoogste Goedheid schenden.

* De voet in 't graf, 124.

Wat goed is, is Gods werk; al 't andre, zonde en boos;
Erkenn' men 't. 't Is Zijn Geest die daad en oogmerk heiligt.
Waar die 't bestier niet voert, is 't snood en roekeloos,
En niets voor d' invloed van 't verbasterd hart beveiligd.
ô Zalig, die met U in waren geest vereend,
Verzoenend Heiland, dus door hooger kracht bewogen,
Gezuiverd door Uw bloed, die dankbre tranen weent,
Die 't Hemelsch zielsgevoel verlosten perst uit de oogen!

1826.

Kennis van God.*

E□γε α□τ□ν □□ούσατε, □α□ □ν α□τ□ □διδάχθητε, □αθώς □□ιν αλ□θεια □ν τ□ □ησο□.
PAULUS.

PAULUS.

Ge erkent een God. Maar hoe? - 't Geschaapne toont en leert
Een Hooger die het schiep en door zijn kracht regeert.
Dit meldt de reden u, dit kan haar niet ontslippen,
Dit blijkt u in 't verstand, belijdt gy met de lippen,
En 't dringt u d' eerbied af die uit bewondring spruit.
Maar, stervling, perst u dit den Christen-zielzucht uit?
Ook 't Heidendom erkende een oorsprong aller dingen
Die door zich-zelf bestaat, die alles doet ontspringen;
Een onbegrijpbre kracht die al wat is, doorwoelt.
Geloof behoeft hier niet; dit wordt door elk gevoeld.
Maar, troost u, zoo gy 't kunt, met zulk een eeuwig Wezen,
't Zij stof of hooger geest, te aanbidden noch te vreezen! -
Ge aanbidt het echter? - Neen, ge erkent het, koud van hart,
Verheugt u buiten hem, en - wanhoopt in de smart;
Ja, voelt in 't hart met hem geene innige verbinding,
Staat onafhanklijk in dees maalstroom van verslinding,
En hebt geen steunpunt in de wieling, waar ge op rust;
Ja zijt u-zelven niet dan door het leed bewust.
Gy smaakt geen weldaân; slechts voorbygaand ijdel kittelen
't Geen dwazen kinderlijk met valschen naam betittelen,

* De voet in 't graf, 133.

Is wat ge ervaart; en, als 't ten walg wordt of ontvliedt,
Uw laatste toevlucht is vertwijfling, anders niet.

Maar 't zij! erken nogthands Zijn albestier volkomen,
En zeegnend toezicht op de zeedlijkheid der vromen;
Uw God beschikk' van 't lot in voor- en tegenspoed,
Die Zijn rechtvaardigheid aan de aarde kennen doet,
En schenk' wie hem aanbidt, ten blijk van welbehagen,
In 't leven dat hy gaf, een reeks van blijde dagen,
En hoop op zaligheid in 't leven na de dood: -
't Is meer dan Heiden zijn; maar - blindheid van den Jood.

Neen; ken dien God als God, maar als Verlosser tevens,
Die bron, maar ook voor ons herwinner is des levens;
De Wreker, ja, maar ook Verzoener onzer schuld,
Die mensch werd en voor ons de Godswet heeft vervuld,
Zich-zelf beladen heeft met al ons overtreden,
De Rechtervloekspraak voor de zijnen afgebeden,
En ze allen vrij gemaakt in de uitgestanen strijd;
Ja ken in d' eigen God den Trooster die verblijdt,
Die vergewist van 't heil, verbeurd en weêrgeschonken,
Het koud verstijfde hart ontsteekt met liefdevonken;
Den God die heel de ziel zich eigent en doordringt
Met oodmoed, met een vreugd die immer nieuw ontspringt;
Een heiligende vlam in 't smeltend hart doet gloeien
Die 't schepsel reeds in 't stof met hemel doet omvloeien,
En de eigenmin verdelgt, begeerlijkheid verbant,
En, 's Heilands eigendom, zich opgeeft in Zijn hand.

Zoo kent men God! Zoo werd Hy kenbaar aan den Christen.
Vergeefs bestrijdt men dit met waanziek redetwisten:
't Is waan, uit zintuig of verbeelding afgeleid,
Die over 't ware licht een nevelwalm verspreidt.
Ach, Reden, wat's uw kracht? Gezicht van 't samenhangen
Van denk- en denkbeeld die zich onderling vervangen,
Niets meer. En hierop dan vermeet ge u, wijs te zijn?
Gevoel is 't, als 't gevoel van kittling en van pijn.
't Verstand kent niets dan door 't bevinden. 't Is 't ontwaren
Waarin de grondslag ligt van denken en verklaren,

En dit ontwaren hangt aan d'aart van uw bestaan.
Wat matigt ge u iets meer dan schijnbre kennis aan?
't Is spiegling van wat is, maar geen volmaakte spiegel;
De lichtstraal breekt er in met dof door één gewiegel
By 't steeds verandrend en verloopend rondgezwier
Der hersensappen van 't uit stof gevormde dier.
Geen vatbaarheid, geen kracht is in dit stof gegeven,
Dan die ons noodig is tot onderhoud van 't leven,
En 't geen ons de Almacht door Heur hooger invloed schenkt.
Gy dwaalt, of 't is van God zoo ge ooit aan hooger denkt. -
Ja, wy behooren ook tot hooger Wareldorden,
Maar ach! door zondenval den stervling vreemd geworden;
Die Geestenwareld schiet, by de onderworpenheid,
Zich uit in 't hart-alleen hetgeen zich-zelf niet vleit.
God kennen? - Welk een waan! - Zijne openbaring wraken!
Dit is zich-zelf ten God, ten eigen schepper maken.
Span al uw krachten in, 't stelt alles u te loor,
Geheel uw vatbaarheid ontzet en krimpt daarvoor.
Neen, God begrijpen, kan geen menschelijke reden;
Zijn Godheid is te hoog voor onze vatbaarheden;
Maar 't hart erkent Hem dus door 't onvervalscht Geloof,
Meer zeker dan 't gerel van dwaas of Filozoof.
't Geloof is God in 't hart genadig neêrgezegen,
En vruchtloos druischt de waan des trotschen stervlings tegen!
Het hart gevoelt Hem en erkent Hem waar Hy daalt:
't Is waarheid, uit de bron der waarheid afgestraald:
't Is onbedrieglijkheid, herkenning, en hereening,
En plooit noch wijzigt zich naar menschelijke meening,
Maar overwint het hart, de wareld, en 't Heelal,
En wat deze aardschheid kent of immer kennen zal.
Volzalig die 't ontfing! rampzalig die 't ontberen,
En buiten 't Hemellicht zich-zelven willen leeren,
In 't afgetrokkenst-zelf aan zinlijkheid vertuit!
Ach, heel ons kennen gaat van dezen wortel uit.
Neen, welk een schemerschijn ons ooit in de oogen flonkert,
In God-alleen is licht, alle ander licht verdonkert.

1826.

Aanteekeningen.

Aanteekeningen.

De ongodisten, bladz. 19.

Die GOD anders wil dan Hy is en zich in zijn Woord openbaart, die heeft geen God; maar het Wezen van verbeelding, dat hy eert of waant te eeren, is een ONGOD; en zijn dienst, hoe men 't neme, is niet meer of anders dan ONGODISTERY.

Dit zij genoeg om het Opschrift van dit Dichtstuk te wettigen.

'S Heilands hemelvaart, bladz. 40.

Aan de Joden, bladz. 45.

De apostelen in den nacht des verraads, bladz. 55.

Veroordeeling des naasten, bladz. 70.

Messias, bladz. 82.

De beker des tegenspoeds, bladz. 103.

Het vergaan, bladz. 112.

De dieren, bladz. 124.

Bladz. 125.

- Een aantal -
Waar 't alverwoestend vuur dat eens deze aard moet blaken, enz.

2 Petri II, 4. Jude 6. ‘Want indien God de Engelen die gezondigd hebben, niet gespaard heeft, maar die in de helle geworpen hebbende, overgegeven heeft den ketenen der duisternisse, om tot het oordeel bewaard te worden, - tot het oordeel des grooten daags met eeuwige banden onder de duisternisse bewaard.’

Bladz. 125.

Een deel houdt, als een wolk, in 's aardrijks dampkring stand, enz.

J o b I, 6, 7, I Kon. XXII, 21, 22, Jesaias XXIV, 21. Joann. XX, 31. I. Petr. V, 8. Efez. VI, 12; II, 2. - Matth. VIII, 29. - Luc. X, 18.

Bladz. 126.

Dan groot is 't aantal nog der afgevallen Geesten, enz.

Derde soort, het onderwerp van dit Dichtstuk. Gen, III, 1-5, waarin men zeer onverstandig eene bloote allegorie zoekt. Ald. III, 14; IX, 5; enz. Zeker, die den dieren vatbaarheid voor kennis en voor schuld ontzegt, kan zich in de H. bladeren niet gronden. - En van hier ook Salomons uitspraak over de gelijkheid tusschen menschen en beesten, Pred. III, 14 en volgg., anderzins zoo belemmerend. Vergelijk Rom. VIII, 19-22, waar a l h e t s c h e p s e l gezegd wordt te zuchten,

zoo wel als wy menschen, naar de verlossing des lichaams, en in de hope van vrijgemaakt te worden van de dienstbaarheid der verderfenisse, tot de vrijheid der heerlijkheid der kinderen Gods.

Bladz. 129.

ô Vloeibre klanken, waar met d' adem uitgegoten,
De ziel -
Zich-zelve in meêdeelt, enz.

Ik heb in mijn vroege jeugd met Herders beroemde prijsverhandeling het wanbegrip van den physiken oorsprong der taal algemeen zien worden, en door het zelfde redenbedrog aannemen, waardoor men alles verstoflijkt, en het verval van geheel de tot ons betrekkelijke schepping weêrspreekt. Maar die haar recht leerde inzien (waartoe zekerlijk geen Becanus, of Schrickius, en ook geen Michaelis of Adelung, de geringste aanleiding had,) kan niets belachlijker vinden. De algemeene en allernaauwste overeenstemming der stoffelijke wareld, of zoogenaamde Natuur, met de Geestelijke, waarvan zy slechts spiegel en uitdrukking voor ons zintuiglijke is, heeft deze en duizend dergelijke misvattingen doen ontstaan, en verschijnsels als oorzaak van verschijnsels doen aanmerken. Maar men bedenke, dat een hoofdverschijnsel waaronder de Wijsgeer een aantal andere brengt, even weinig oorzaak of voortbrengende kracht is, als de algemeene geslachtsbenamingen der Natuurlijke Historie de daaronder betrokkene klassen of individuëelen verwekken.

Bladz. 132.

En glinstrend in een dosch van goudglans en saffieren, enz.

Men vergelijke Ezech. XXVIII, 13-15, waar de oorspronklijke staat der slang Dichterlijk voorgesteld wordt: ‘Gy waart in Eden, Gods hof; alle kostelijk gesteente was uw deksel: Sardissteenen, Topazen, en Diamanten; Turkoizen, Sardonixsteenen, en Jaspissteenen; Saffieren, Robijnen, en Smaragden, en Goud. - Gy waart een gezalfde, overdekkende Cherub, en ik had u (alzoo) gezet, - tot dat er ongerechtigheid (bedrog) in u gevonden is. - Uw harte verhief zich over uw schoonheid; gy hebt uwe wijsheid bedorven van wegen uw glans (uitschittering): Ik heb u op de aarde geworpen.’ - Deze zelfde woorden bevatten hare hemel- en aardgeschiedenis te gelijk. Van de toepassing aldaar ter plaatse, en hare algemeenheid, spreek ik niet.

Moses noemt haar listiger dan al 't gedierte des velds. Het verstandigste vertalen 't de LXX: *φρονιμώτατος πάντων τ□ν □ηρίων τ□ν □π□ τ□ς γ□ς.* ערום zegt de grondtext, en dit woord laat beide beteekenissen toe; schranderheid drukt het wel het naast uit.

Bladz. 137.

En gy, Verleider, gy, weêrspannige, anderwerven, enz.

Gen. III, v. 14 15. Openb. XX, 1-10, 14.

Bladz. 139.

Ik wreek en eische 't af, van wie het heeft vergoten. enz.

Gen. IX, 5. ‘Van de hand aller gedierte zal ik het eischen.’

Bladz. 141.

Verbeidt ge 't oogenblik van 't algemeen herstel.

Paulus in zijnen brief aan de Romeinen VIII, 19-22, hierboven aangehaald.

Betrouwen, bladz. 182.

Bladz. 182.

- de spruit der Scipioos en Gracchen.

Men kent (vertrouwe ik) de heilige Paula, die uit deze twee Romeinsche geslachten afstamde. Naar den grooten Paulus Emilus, haren Voorvader, genoemd, was zy tevens door hare Moeder, afkomeling van Scipio den Afrikaan. Haar vurige wensch was, bedelende te sterven, geen penning na te laten, en in geen ander doodlaken begraven te worden, dan dat een gift van barmhartigheid zijn mocht. Zy verkreeg dezen wensch, en liet hare dochter niets na dan schulden, die ze zonder uitzicht van ze ooit te kunnen betalen, alleen in verwachting van 's Heilands weldadigheid, en niet dan om aalmoesen van te doen, gemaakt had. - En zoodanige dweepery vond toejuiching, hoe zeer de Kerkvader Hieronymus die bestreed.

Bladz. 182.

- Zijn leiding van mijn lot; enz.

Treffend zijn verscheiden voorvallen, ter bevestiging van Gods byzondere voorzienigheid, door Schubert bygebracht in zijn Altes und Neues aus dem Gebiet der innren Seelenkunde. Maar wie heeft er de geduurzaamste, ja meer dan dagelijksche ondervinding niet van, ten zij hy zich op den voet stelde, God

van zijn hart en gewaarwordingen uit te sluiten? Ieder keere in zich-zelven, en bekenne zich wat hy vruchteloos loochenen zou!

Bladz. 183.

- welk belang ik nemen kon in de aarde?

Ik erken, dat deze vraag mijne vroege kindsheid reeds bezig hield en ontrustte. 't Geen ik in de samenleving zag omgaan, kwam my zoo onbeduidend voor, dat ik afschrik had van er eenmaal in te moeten deelen.

Bladz. 183.

Die zelfgenoegzaamheid.

Een kind, dat op zich-zelf niet staan kunnende, zich aan wat hem omringt poogt vast te houden, en overal te rug gestoten wordt, juist om dat men het s l e c h t s als een kind aanmerkt, moet zich wel verharden om in zich-zelven het evenwicht te zoeken, dat hem over eind houdt. Dit is niet anders dan ware Stoïsche *α□τάρκεια*, waarmeê men zich bedriegt. Ook is men al vroeg in den weer, om hem dat opsluiten in zich-zelven wel in te boezemen; dan namelijk, als men hem niet leert, zich door valsch genot (of uitzicht daarop), van zijne verdrieten te troosten. En wat van deze twee wijzen van praktikale Godverlooehening of afval het beste of boosste zij, neem ik niet op my, te beslissen.

Kleeding, bladz. 185.

Bladz. 186.

De vloeistof enz.

Die deze uitvloeiing naar buiten, dien dampkring, by alles niet even zoo zeer opmerkt, als by de groote Hemellichamen; en voor al, in het levende; allerbyzonderst, in het bezielde; voor dien is dit Stukjen verloren. Maar deze uitvloeiing kan by een zuiver en geestaartig lichaam zekerlijk niet dan in het zuiverste en geestaartigste der stof bestaan, het licht naamlijk. En zoo zijn de heilige Engelen en verheerlijkte zielen met licht omhuld. Wat het boven alles veêrkraehtige, en de snelheid der uitschieting, en de aart-zelf van dezen lichtkring voor uitwerksel hebben moest, tot afweering van in- of opwerkingen van buiten, daarmede onvereenbaar en strijdig, laat zich gevoelen. Men vergelijke voorts mijne Z i e k t e d e r G e l e e r d e n, III Zang vs. 5-16.

Bladz. 187.

Van daar, enz.

Dat er een byzonder verband tusschen de invoering der kleeding en het Offer is, schijnt de samenhang van alles aan te duiden. - En in 't Paradijs, waar geen dood nog bekend was, en Adam zekerlijk geen

doodend of snijdend gereedschap toegeschreven kan worden, hem dieren te doen slachten en villen, schijnt eene onvoegzame vooronderstelling. Het wegnemen van den huid eens diers door den bliksem, is een Natuurlijk en niet gants ongewoon verschijnsel.

Wijsheid, bladz. 189.

Bladz. 189.

- en, vruchteloos bestreden,

'Il est plus utile qu'on ne pense, d' humilier la Raison de l'homme, en lui montrant avec quelle force les hérésies LES PLUS FOLLES se jouent de ses lumières, pour embrouiller les vérités les plus capitales. Cela doit apprendre à ceux qui veulent que la Raison soit la règle de la Foi, qu'ils se jettent dans une voye d'égarement, qui n'est propre qu'à les conduire de dégré en dégré jusques à nier tout, ou jusques à douter de tout.' B a y l e , a r t . Pauliciens, R e m a r q u e F.

Bladz. 191.

- de alruin der galgenput,

Deze bygeloovigheid hield lang stand. By Keisler in zijne A n t i q u i t a t e s S e l e c t a e S e p t e n t r i o n a l e s e t C e l t i c a e , koomt een brief voor, van het laatst der zestiende eeuw, waarin het onbepaald vertrouwen op dat zoogenaamde aardmannetjen (of gelijk Huyghens het ergens noemt, w o r t e l m e n s c h), ten aanzien van allen huisselijken voorspoed, kinderbaren, en dergelijken, zelfs tot het veranderen van Onrecht in Recht uitgestrekt wordt, zoo men het slechts onder den rechter arm houdt.

'Wen du fur Richt oder Raht zu thun hast, so stecke den Erdman bey dir uuter den rechten Arm, so bekumpstu eine gerechte Sache, sie sey recht oder unrecht.' (Bladz. 509.)

Een overblijfsel van dit bygeloof was nog in mijne kindsheid de naam van p i s d i e f j e n , welke oude luiden by wege van lief kozing aan hun klein- of troetelkinderen gewoon waren te geven; 't geen een Synonymum van a l r u i n was. Ook van den naam van a l r u i n -zelven. 'Gy pisdiefjen, gy alruin!' De m a n d r a g o r a werd naamlijk geloofd onder de galgen uit de pis der gehangenen te wassen; en van daar deze benoeming van p i s d i e f , die in dezen wortel, het kostelijkste, en onschatbaarste pand (dat men als een heiligdom by zijne kleinodiën en kostbaarheden zorgvuldig bewaarde,) te kennen gaf.

Bladz. 192.

Ja, Wijsheid is in God, enz.

‘Non potest igitur nec religio a sapientiâ separari nee sapientia a religione secerni.’
Lactantius IV, 4.

Roemzucht, bladz. 192.

[Mijn kindren, laat u ook door blinde zucht tot eer
Niet kittlen. 'k Smeek het u. Ja, dat ik 't u bezweer'!]

Bladz. 193.

Wat zoetheid brengt het voort,

Juvenalis:

‘Gloria quantalibet quid erit si gloria tantum est?’

[Wat 's roem, zoo veel men wil, is 't anders niet dan roem?]

Bladz. 193.

Zijn lot is, slaaf te zijn;

Cicero:

‘Cavenda est gloriae eupiditas: eripit enim libertatem.’

Bladz. 195.

Een vlugge Geest rijst op, enz.

Namen by te brengen, zou hatelijk zijn; maar mijn levensloop heeft er my meer dan een doen kennen, die niets geworden zijn van het geen hunne vroege jongelingschap beloofde, tot geheel iets anders verwrongen zijnde.

Men mag dit Vertoog met een ander van gelijken tytel en inhoud vergelijken, doch waarin de zaak gants anders behandeld is, voor nu drie en dertig jaren (t.w. in 1787,) door my geschreven en toen in de Dichterlijke Handschriften geplaatst; thands in mijne Verspreide Gedichten te vinden.

Ik kan niet nalaten, hier de volgende verzen van den Filozoof van Sans-sonci by te voegen.

Quoi! je voudrais devoir mon nom et mon mérite
Au caprice inconstant d'une foule séduite,
Et n'être vertueux que pour me voir louer! -
Que le monde me blâme ou daigne m'avouer,
Je ris de son encens qui s'envole en fumée,
Et du peuple inscusé qui fait la Renommée.

Epitre X.

[Hoe! 'k zou een wuften hoop, door wie slechts wil misleid,
Bedanken voor mijn naam? voor mijn verdienstlijkheid?
Niet braaf, niet deugdzaam zijn dan om hun lof te beuren? -
Neen, dat men me of verheffe, of goedvinde af te keuren,
'k Lach met den wierookdamp vervliegende in de lucht,
En 't onverstandig volk, den schepper van 't Gerucht.]

Verlossing, bladz. 196.

Bladz. 196.

Neen, 't is geen tarwbloemdeeg, enz.

Met deze vier en twintig eerste regels mag men Prudentius (c o n t r a S y m m a c h u m) vergelijken, L i b r . II. v s . 23 tot 47. - Voor zoo verre het laatste gedeelte van dit kort Vertoog iemand duister mag zijn, het Evangelie (en waar men in dit nog geene genoegzame klaarheid vindt, de steeds voortrukkende tijd) zal het ophelderen.

Bladz. 197.

- wezenlooze Goôn, enz.

Zeker, zoo gruwlijk alle Afgodery is, de afgrijslijkste en zinneloosste is die van zich-zelven; en deze is die der tegenwoordige eeuw.

Vredehaat, bladz. 315.

De dood, bladz. 321.

Gelooven, bladz. 350.

Verlossing, bladz. 385.

Weldadigheid, bladz. 409.

Boetzang, bladz. 436.

Zang des verdrukten, bladz. 465.